UVODNE NAPOMENE

Zarade, naknade zarada i druga primanja fizičkih lica regulisana su Zakonom o radu, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i Zakonom o porezu na dohodak građana. Pored toga, ovu oblast uređuju i Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti i Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom. Tu su, svakako, i brojna podzakonska akta kojima je razrađen način i postupak za sprovođenje zakona, dok službena mišljenja nadležnih ministarstava olakšavaju njihovu pravilnu primenu.

Kod obračuna zarada istovremeno su primenjeni Zakon o radu, Zakon o porezu na dohodak građana i Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, a kod obračuna naknada zarada uzeti su u obzir i svi zakoni iz oblasti socijalnog osiguranja.

U elektronskom paketu "IPC. FINANSIJE" dati su i svi zakoni i podzakonska akta koji se odnose na obračun i plaćanje poreza i doprinosa na zarade i druge prihode fizičkih lica.

U nameri da svim našim pretplatnicima, pa i onima koji nisu pretplaćeni na elektronski paket "IPC. FINANSIJE" pružimo sve potrebne informacije i praktične primere za obračun, u ovom broju REVIZORA dat je celovit sistem obračuna poreza i doprinosa na zarade i druge prihode fizičkih lica, koji se plaćaju po odbitku od strane poslodavca ili drugog isplatioca prihoda, somooporezivanjem ili po rešenju nadležnog poreskog organa. Isto tako, dati su i primeri knjiženja prema Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike, kao i prema Kontnom planu za budžetski sistem.

Poreske obaveze po osnovu svih prihoda koji se isplaćuju fizičkim licima i koji se Poreskoj upravi prijavljuju na **Obrscu PPP-PD** plaćaju se na jedinstveni uplatni račun

840-4848-37 - Objedinjena naplata poreza i doprinosa po odbitku

Za ostale prihode koji se ne evidentiraju putem objedinjene naplate odgovarajući uplatni računi dati su u delu u kom se obrađuje konkretan prihod.

SADRŽAJ:

deo I
OBRAČUN
POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE

I. ZAKONSKI I DRUGI PROPISI O ZARADAMA, POREZIMA I DOPRINOSIMA 25

1. Zakon o radu 25

1.1. Zarada 25

1.2. Zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu 26

1.3. Zarada pripravnika 27

1.4. Minimalna zarada 28

1.5. Naknada zarade 28

a) Naknada zarade za odsustvovanje na dan praznika, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa . 28

b) Naknada zarade za vreme bolovanja do 30 dana 29

c) Naknada zarade za vreme prekida rada bez krivice zaposlenog 29

d) Naknada zarade za vreme prekida rada po nalogu državnog organa ili po nalogu poslodavca 29

1.6. Naknada troškova 29

1.7. Druga primanja 30

1.8. Obračun zarade i naknade zarade 30

1.8.1. Uslovi da zaposleni može da traži prinudno izvršenje zarade 31

1.8.2. Obavezni elementi koje obračun zarade mora da sadrži 32

1.8.3. Primanja koja sadrži Obračun 33

1.8.4. Dostavljanje Obračuna zarade, odnosno naknade zarade 33

1.9. Evidencija zarade i naknade zarade 34

1.10. Zaštita zarade i naknade zarade 34

2. Zakon o porezu na dohodak građana 34

2.1. Primanja koja su izuzeta iz dohotka za oporezivanje 36

2.2. Usklađivanje dinarskih iznosa 38

2.3. Izbegavanje dvostrukog oporezivanja po članu 12. Zakona 38

2.4. Porez na zarade 38

2.5. Primanjima po osnovu činjenja ili pružanja pogodnosti smatraju se naročito korišćenje službenog vozila, stambenih zgrada i stanova 39

2.6. Premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond 40

2.7. Poreski obveznik i poreska stopa 40

2.8. Poreska oslobođenja 41

2.9. Poreske olakšice i oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za zapošljavanje novih radnika 42

3. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje 45
3.1. Zarada kao osnovica za plaćanje doprinosa 45
3.2. Osnovica doprinosa za preduzetnike i poljoprivrednike koji porez plaćaju na stvarni prihod - lična zarada preduzetnika 46
3.3. Osnovica za doprinose za osnivače i članove privrednih društava koji nisu zaposleni u njima - najniža osnovica doprinosa 46
3.4. Najniža i najviša mesečna osnovica doprinosa 47
a) Najniža mesečna osnovica doprinosa 47
b) Najviša mesečna osnovica doprinosa 47
c) Najviša godišnja osnovica doprinosa 47
3.5. Ako nema isplate zarade doprinosi se obračunavaju i plaćaju na najnižu osnovicu 48
3.6. Prijava doprinosa po službenoj dužnosti - obračun od strane poreskog organa 48
3.7. Stope doprinosa 48
a) Stope doprinosa na zarade i naknade na teret zaposlenog i na teret poslodavca 48
b) Stope doprinosa za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti 49
c) Stope doprinosa za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem. 49
3.8. Plaćanje doprinosa za zaposlenog penzionera 49
3.9. Mirovanje obaveze plaćanja doprinosa 49
3.10. Povraćaj više plaćenog doprinosa i prestanak plaćanja doprinosa u toku tekuće godine 50

4. Članarine privrednim komorama i zadružnim savezima 50
Stope članarine privrednim komorama 51
Stope članarine zadružnim savezima 57

II. OBRAČUN POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE ZAPOSLENIH I POPUNJAVANJE OBRASCA PPP-PD 59

1. Obračun poreza na zarade 59
1.1. Stopa poreza na zarade 60
1.2. Neoporezivi iznos - utvrđivanje poreske osnovice 61
1.2.1. Način priznavanja i obračunavanja neoporezivog iznosa - utvrđivanje poreske osnovice 62
1.2.2. Umanjenje bruto zarade i naknade zarade za neoporezivi iznos 62
1.2.3. Ostvarivanje punog i srazmernog neoporezivog iznosa 63
1.2.4. Obračun neoporezivog iznosa za zaposlene koji u istom mesecu ostvaruju zaradu kod poslodavca i naknadu zarade kod drugog isplatioca 66
1.2.5. Kada se vrši umanjenje zarade za neoporezivi iznos 67
1.2.6. Način utvrđivanja poreske osnovice kod isplate drugog dela zarade posle izvršenog usklađivanja neoporezivog iznosa 67
1.2.7. Priznavanje neoporezivog iznosa zaposlenima koji sami obračunavaju poreze i doprinose 68
1.3. Obaveza podnošenja pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima (PPP-PD) 68

2. Obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje 69
2.1. Stope doprinosa 69
2.2. Osnovice doprinosa 70
2.3. Najniža i najviša osnovica doprinosa 70
2.3.1. Najniža mesečna osnovica doprinosa 70
2.3.2. Najviša mesečna osnovica doprinosa 71
2.4. Obaveza podnošenja pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku (PPP-PD) 71
2.4.1. Podnošenje pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku (PPP-PD) 71
2.4.2. Popunjavanje pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku (PPP-PD) 74
3. Preračun neto zarade u bruto zaradu 81
4. Primeri obračuna i knjiženja poreza i doprinosa na zarade u 2015. godini .. 82
4.1. Isplata zarade od 1. februara 2015. godine do 31. januara 2016. godine (odjednom u celosti) 82
4.2. Isplata zarade u dva dela - posle 1. februara 2014. godine, prvi deo u julu 2014. godine, a drugi deo u avgustu 2014. godine 87
4.3. Isplata prvog dela zarade u januaru, a drugog dela u februaru 2015. godine (posle usklađivanja neoporezivog iznosa) 93
4.4. Isplata prvog dela zarade do 29. maja 2013. godine, a drugog dela posle 30. maja 2013. godine 93
5. Obračun poreza i doprinosa na zarade zaključno sa novembrom 2006. godine 100
6. Obračun i plaćanje doprinosa bez isplate zarade 101
7. Obračun i knjiženje poreza i doprinosa na zarade za zaposlene upućene na rad u inostranstvo 102
7.1. Osnovica za porez 102
7.2. Osnovica za doprinose 103
7.3. Obračun poreza i doprinosa 103
8. Premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond 106
8.1. Premija dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i penzijski doprinos za dobrovoljno PIO koje poslodavac plaća za zaposlene na teret sopstvenih sredstava 106
8.2. Premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i penzijski doprinos za dobrovoljno PIO koje poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog (po administrativnoj zabrani) 107
9. Korišćenje službenog vozila, stambenih zgrada i stanova sa aspekta obračuna poreza i doprinosa 111
9.1. Primer za izračunavanje osnovice poreza i doprinosa za deo zarade po osnovu korišćenja službenih vozila u privatne svrhe 111
9.2. Primer za izračunavanje osnovice poreza i doprinosa za stan koji se daje na korišćenje zaposlenom 113
10. Lična zarada preduzetnika 113
10.1. Obračun poreza i doprinosa na ličnu zaradu preduzetnika 114

10.2. Obrasci za preračun neto lične zarade preduzetnika u bruto ličnu zaradu . 115
10.3. Primeri obračuna i knjiženja poreza i doprinosa na ličnu zaradu preduzetnika ... 116

11. Minimalna zarada ... 118
11.1. Iznosi minimalne zarade u periodu januar - decembar 2015. godine ... 118
11.2. Zakonsko uređenje i isplata minimalne zarade ... 118
11.3. Iznos minimalne zarade po mesecima za period januar - decembar 2015. godine ... 119
11.4. Kako se obračunava zarada zaposlenog kada je u pitanju isplata minimalne zarade ... 121
11.5. Primeri za obračun i knjiženje minimalne zarade ... 121
11.6. Primena srazmerne najniže osnovice doprinosa ... 124

12. Isplata zarade i drugih primanja zaposlenom kome prestaje radni odnos .. 125
12.1. Kada zaposlenom prestane radni odnos poslodavac je dužan da mu isplati sve dospele zarade i druga primanja ... 125

III. PORESKE OLAKŠICE I OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA DOPRINOSA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE ZA ZAPOŠLJAVANJE NOVIH RADNIKA DO 30. JUNA 2014. GODINE ... 126

1. Oslobođenje od plaćanja poreza i doprinosa za novozaposlene radnike po Zakonu ... 126
1.1. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje pripravnika koji su mlađi od 30 godina ... 126
1.1.1. Status pripravnika prema Zakonu o radu ... 127
1.1.2. Olakšica i oslobađanje za poslodavca ... 127
1.1.3. Kada se pripravnik mlađi od 30 godina smatra novozaposlenim licem 127
1.1.4. Gubitak prava na poresku olakšicu i na oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa ... 127
1.1.5. Kada poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 128
1.1.6. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 128
1.1.7. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobađanje od plaćanja doprinosa za zaposlenog pripravnika mlađeg od 30 godina ... 128
1.1.8. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice - pripravnika koji je mlađi od 30 godina ... 129
1.1.9. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 131
1.2. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje lica koja su mlađa od 30 godina ... 134
1.2.1. Olakšica i oslobađanje za poslodavca ... 134
1.2.2. Kada se lice mlađe od 30 godina smatra novozaposlenim licem ... 134
1.2.3. Gubitak prava na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 134
1.2.4. Kada poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 135
1.2.5. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 135

1.2.6. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobađanje od plaćanja doprinosa za novozaposleno lice mlađe od 30 godina 135

1.2.7. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice mlađe od 30 godina 136

1.2.8. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa 137

1.3. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje lica sa invaliditetom 140

1.3.1. Koje se osobe smatraju licima sa invaliditetom 140

1.3.2. Oslobađanje od obaveze plaćanja poreza iz zarade i doprinosa za socijalno osiguranje na zaradu za novozaposleno lice sa invaliditetom.. 140

1.3.3. Kada se osoba sa invaliditetom smatra novozaposlenim licem..... 141

1.3.4. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobođenje od plaćanja doprinosa za zaposleno lice sa invaliditetom .. 141

1.3.5. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice sa invaliditetom 141

1.3.6. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa 143

1.4. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje lica starijih od 45 odnosno 50 godina 146

1.4.1. Olakšice i oslobođenje za poslodavce 146

1.4.2. Stope doprinosa u slučaju oslobađanja odnosno smanjenja obaveze . 146

1.4.3. Gubitak prava na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa 147

1.4.4. Kada poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa 147

1.4.5. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa 148

1.4.6. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobođenje od plaćanja doprinosa za zaposleno lice starije od 45 odnosno 50 godina..... 148

1.4.7. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice starije od 45 odnosno 50 godina 149

1.4.8. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i oslobađanja od obaveze plaćanja doprinosa 151

2. Podsticaji za zapošljavanje novih radnika po Uredbi o podsticanju zapošljavanja 154

2.1. Sadržina olakšica i uslovi za ostvarivanje 154

2.2. Način i postupak ostvarivanja olakšica - subvencionisanja..... 155

2.3. Uporedni primeri obračuna zarade bez subvencije i sa subvencijom po Uredbi 155

2.4. Gubitak prava na olakšicu 159

2.5. Sprovođenje Uredbe 159

3. Ne mogu se istovremeno koristiti olakšice po osnovu Zakona i po osnovu Uredbe 159

IV. PORESKE OLAKŠICE I OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA DOPRINOSA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE ZA ZAPOŠLJAVANJE NOVIH RADNIKA OD 1. JULA 2014. GODINE 160

1. Ko se smatra novozaposlenim licem 160

2. Olakšice i oslobađanja za poslodavca ... 160

3. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ... 161

4. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog za kojeg poslodavac ima pravo na povraćaj dela poreza i doprinosa ... 161

5. Povraćaj dela poreza i doprinosa ... 165

5.1. Podnošenje zahteva za povraćaj ... 165

5.2. Dokazi koje je potrebno podneti uz zahtev za povraćaj ... 167

V. OBRAČUN POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE I NAKNADE ZARADE KOD SPECIFIČNIH OBLIKA RADA I PO DRUGIM POSEBNIM OSNOVIMA ... 168

1. Obračun poreza i doprinosa na zarade ostvarene za rad sa nepunim radnim vremenom ... 168

a) Obračun poreza na zarade ... 168

b) Obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje ... 169

1.1. Rad sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca ... 169

1.2. Rad sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca ... 171

2. Obračun doprinosa i poreza na zarade ostvarene za rad sa skraćenim radnim vremenom po osnovu invalidnosti (primena srazmerne najniže osnovice i neoporezivog iznosa) ... 171

3. Obavljanje poslova van prostorija poslodavca ... 172

4. Zarade osoba sa invaliditetom zaposlenih u preduzećima za profesionalnu rehabilitaciju (ne plaća se porez na zarade) ... 173

5. Zarade i druga primanja sa elementima inostranosti ... 174

5.1. Zarade zaposlenih (rezidenata Republike) kod diplomatskih i konzularnih predstavništava i predstavništava stranih firmi ... 174

5.2. Zarade i druga primanja stranih lica zaposlenih u Republici Srbiji ... 177

5.3. Strana i domaća lica oslobođena od obaveze plaćanja poreza na dohodak građana ... 178

6. Naknada zarade po čl. 114-117. Zakona o radu ... 178

6.1. Naknada zarade zbog prekida rada bez krivice zaposlenog ... 180

6.2. Naknada zarade za vreme vojne vežbe ili odazivanja na poziv državnog organa ... 181

6.3. Naknada zarade za vreme privremenog udaljenja sa rada ... 181

7. Neplaćeno odsustvo ... 182

8. Plaćeno odsustvo ... 183

9. Isplata potraživanja zaposlenih u slučaju stečajnog postupka i osnivanje Fonda solidarnosti ... 183

9.1. Isplata neisplaćenih potraživanja u slučaju stečajnog postupka ... 183

9.2. Osnivanje i poslovanje Fonda solidarnosti ... 184

VI. NAKNADA TROŠKOVA I DRUGA PRIMANJA ZAPOSLENIH ... 186

1. Naknada troškova zaposlenim ... 186

1.1. Naknada troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada ... 187

1.1.1. Pravo na naknadu troškova prevoza ... 187

1.1.2. Visina neoporezivog iznosa ... 187
1.1.3. Obračun poreza i doprinosa ... 188
1.2. Naknada troškova za vreme provedeno na službenom putu u zemlji ... 191
1.2.1. Dnevnica za službeno putovanje u zemlji ... 191
1.2.2. Naknada troškova smeštaja ... 192
1.2.3. Troškovi prevoza ... 192
1.2.4. Obračun putnih troškova ... 193
1.2.5. Visina neoporezivih iznosa i obračun poreza na naknade iznad neoporezivog iznosa ... 193
1.3. Naknada troškova za vreme provedeno na službenom putovanju u inostranstvo ... 193
1.3.1. Nalog za službeno putovanje u inostranstvo i isplata akontacije ... 194
1.3.2. Troškovi smeštaja ... 194
1.3.3. Troškovi ishrane i gradskog prevoza u mestu boravka u inostranstvu isplaćuju se kao dnevnice ... 195
1.3.4. Troškovi prevoza i troškovi drugih usluga u vezi sa službenim putovanjem u inostranstvo ... 196
1.3.5. Obračun troškova službenog putovanja u inostranstvo ... 196
1.3.6. Neoporezivi iznosi naknade troškova i obračun poreza na naknadu iznad neoporezivog iznosa ... 197
1.3.7. Spisak dnevnica po stranim državama ... 199
1.4. Naknada troškova smeštaja i ishrane za rad i boravak na terenu ... 205
1.5. Naknada troškova za ishranu u toku rada ... 205
1.6. Naknada troškova za korišćenje godišnjeg odmora ... 206
2. Druga primanja zaposlenih koja nemaju karakter zarade po Zakonu o radu ... 206
2.1. Fiskalni tretman otpremnine i novčane naknade kod prestanka radnog odnosa ... 206
2.2. Naknada troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti zaposlenog i članova uže porodice ... 207
2.3. Naknada štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja ... 208
2.4. Poklon deci zaposlenih starosti do 15 godina života povodom Nove godine i Božića ... 208
2.5. Premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, penzijsko osiguranje i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond i kolektivno osiguranje zaposlenih ... 209
2.6. Solidarna pomoć ... 209
2.6.1. Solidarna pomoć za slučaj bolesti, invalidnosti ili zdravstvene rehabilitacije 209
2.6.2. Solidarna pomoć u slučaju smrti drugih članova porodice ... 211
2.6.3. Solidarna pomoć za ublažavanje posledica elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja ... 211
2.6.4. Organizovana socijalna i humanitarna pomoć ... 212
2.7. Jubilarna nagrada ... 213
2.7.1. Opštim aktom ili ugovorom o radu utvrđuju se merila i kriterijumi za isplatu jubilarne nagrade ... 213
2.7.2. Uslovi za isplatu jubilarne nagrade u pogledu godina staža osiguranja .. 214
2.7.3. Neoporezivi iznos i obračun poreza na iznos nagrade iznad neoporezivog iznosa ... 214

VII. OBRAČUN NAKNADE ZARADE ZA VREME PRIVREMENE SPREČENOSTI ZA RAD ZBOG BOLESTI I POVREDE 216

1. Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja 216

1.1. Osiguranici kao korisnici prava na naknadu zarade 216

1.2. Slučajevi u kojima se ostvaruje pravo na naknadu zarade 217

1.3. Slučajevi u kojima se ne ostvaruje pravo na naknadu zarade 218

2. Ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja 219

3. Dužina korišćenja prava na naknadu zarade 219

3.1. Potvrda o privremenoj sprečenosti za rad 219

3.2. Povezivanje privremene sprečenosti za rad zavisno od razloga odsustvovanja sa rada (član 76. Zakona) 219

3.3. Upućivanje osiguranika na ocenu radne sposobnosti 220

4. Isplata naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili povrede 221

4.1. Isplata naknade zarade 221

4.2. Kada naknada zarade od prvog dana pada na teret zdravstvenog osiguranja 221

4.3. Naknada zarade zbog povrede na radu i profesionalne bolesti pada na teret poslodavca za sve vreme trajanja radnog odnosa 222

4.4. Naknada zarade i posle prestanka radnog odnosa u slučaju povrede na radu ili profesionalne bolesti 222

4.5. Naknada zarade zbog nege člana uže porodice 222

5. Osnov za obračun naknade zarade 223

5.1. Osnov za obračun naknade zarade za zaposlene 223

5.2. Osnov za obračun naknade zarade za invalide II i III kategorije 223

5.3. Naknada zarade u posebnim slučajevima, tj. za vreme rada sa skraćenim radnim vremenom 224

5.4. Naknada zarade za vreme udaljenja sa rada 224

5.5. Naknada zarade osiguranika, dok se ne vrši isplata zarade 224

6. Usklađivanje osnova za naknadu zarade 225

7. Visina naknade zarade 225

a) Najviši osnov 226

b) Naknada zarade ne može biti niža od minimalne zarade 226

7.1. Veća prava zaposlenih na visinu bolovanja 226

8. Obračun i isplata naknade zarade na teret sredstava poslodavca 227

8.1. Osnov za naknadu zarade 227

8.2. Naknadu zarade za bolovanje zbog povrede na radu i profesionalne bolesti isplaćuje poslodavac 229

8.3. Primer za obračun naknade zarade za bolovanje do 30 dana na teret poslodavca 230

9. Obračun naknade zarade i postupak ostvarivanja prava na naknadu zarade za bolovanje koje se isplaćuje na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja 236

9.1. Usklađivanje osnova za naknadu zarada 238

9.2. Primer obračuna naknade zarade za bolovanje preko 30 dana - na teret RFZO ... 239
9.3. Primer obračuna naknade zarade za bolovanje kada je obračunata prosečna mesečna zarada niža od minimalne zarade ... 241
10. Usklađivanje osnova za naknadu zarada ... 242
a) Prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade ... 242
b) Naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade ... 243
11. Naknada zarade za preduzetnike, sveštenike i verske službenike za vreme bolovanja ... 246
11.1. Sticanje prava na naknadu zarade za vreme bolovanja ... 246
11.2. Osnov za obračun naknade zarade ... 246
11.3. Usklađivanje osnova za naknadu zarada ... 247
11.4. Visina naknade zarade ... 247
11.5. Isplata naknade zarade i obrasci koji se podnose ... 247
12. Utvrđivanje visine naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog "održavanja trudnoće" ... 248
12.1. Osnov za obračun naknade zarade za zaposlene ... 248
12.2. Utvrđivanje naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti i komplikacija u vezi održavanja trudnoće preko 30 dana ... 249
13. Dodatni oblici zaštite trudnica i porodilja za grad Beograd ... 250
13.1. Odluka o dodatnim oblicima zaštite trudnica i porodilja na teritoriji grada Beograda ... 250
13.2. Dodatni oblici zaštite trudnica i porodilja ... 251
a) Naknada zaposlenoj trudnici za vreme trudničkog bolovanja ... 251
b) Jednokratno novčano davanje nezaposlenoj porodilji ... 252
c) Jednokratno novčano davanje zaposlenoj porodilji ... 253

VIII. NAKNADA ZARADE ZA VREME PORODILJSKOG ODSUSTVA, ODSUSTVA SA RADA RADI NEGE DETETA I ODSUSTVA SA RADA RADI POSEBNE NEGE DETETA ... 255
1. Prava na finansijsku podršku porodici sa decom prema Zakonu o finansijskoj podršci porodici sa decom ... 255
2. Pravo na odsustvo sa rada zbog trudnoće, porođaja i nege deteta prema Zakonu o radu ... 255
2.1. Porodiljsko odsustvo i odsustvo sa rada radi nege deteta ... 255
2.2. Odsustvo sa rada radi posebne nege deteta ili druge osobe ... 256
2.3. Porodiljsko odsustvo i otkaz ugovora o radu ... 257
2.4. Posebna zaštita materinstva ... 258
3. Ostvarivanje prava na naknadu zarade ... 258
3.1. Otac deteta kao korisnik prava na naknadu zarade ... 259
3.2. Dokazi za ostvarivanje prava na naknadu ... 259
3.2.1. Objašnjenja nadležnih organa ... 261
3.2.2. Instrukcija za sprovođenje Zakona ... 262
3.2.3. Obrasci zahteva za ostvarivanje prava na naknadu po Zakonu ... 262
3.3. Rešenje o pravu na naknadu zarade i isplata ... 268

4. Visina i obračun naknade 268
4.1. Primer obračuna poreza i doprinosa 270
4.2. Obračun naknade zarade za lica koja obavljaju samostalnu delatnost 274
4.3. Preduzetnica koja za vreme porodiljskog odsustva nastavi obavljanje delatnosti preko ovlašćenog poslovođe imala je do 6.1.2012. godine obavezu plaćanja doprinosa i po osnovu samostalne delatnosti 275
4.4. Preduzetnica koja za vreme porodiljskog odsustva nastavi obavljanje delatnosti preko ovlašćenog poslovođe od 7.1.2012. godine nema obavezu plaćanja doprinosa i po osnovu samostalne delatnosti 278
4.5. Zaključci Vlade RS u vezi sa dospelim (plaćenim ili neplaćenim) obavezama doprinosa, doneti posle izmene Zakona 279

5. Način i postupak prenosa sredstava za naknadu zarade prema Pravilniku 279

6. Naknada zarade za zatečene slučajeve - prava ostvarena prema ranije važećoj zakonskoj regulativi 280

7. Popunjavanje Obrasca NZ-1 280

8. Instrukcija za sprovođenje Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom 282

9. Nova Instrukcija o načinu obračuna naknade za vreme porodiljskog odsustva za lica koja samostalno obavljaju delatnost (Izmenjen je način obračuna naknade koja se isplaćuje u visini minimalne zarade od 1.3.2012. godine) 300

IX. NOVČANA NAKNADA INVALIDA RADA II i III KATEGORIJE INVALIDNOSTI . 302

1. Naknada invalida rada II i III kategorije invalidnosti - obračun, usklađivanje i refundacija 302
1.1. Usklađivanje naknade 302
1.2. Procenti za usklađivanje i usklađeni iznosi limita naknada invalida rada II i III kategorije invalidnosti od 1. jula 2003. godine 303
1.3. Obračun poreza i doprinosa i usklađivanje naknada invalida II i III kategorije 304
1.4. Podnošenje zahteva za refundaciju naknade 305

X. NAKNADA PO UGOVORU O PRIVREMENIM I POVREMENIM POSLOVIMA 306

1. Osnovna obeležja privremenih i povremenih poslova prema propisima o radu 306

2. Poreski tretman ugovorene naknade po osnovu privremenih i povremenih poslova 306

3. Na naknadu po osnovu privremenih i povremenih poslova obračunavaju se i plaćaju doprinosi za socijalno osiguranje 307

4. Prijava i odjava osiguranja i upis staža osiguranja u radnu knjižicu 308

5. Najniža i najviša mesečna osnovica doprinosa i mogućnost utvrđivanja srazmerne osnovice 309

6. Obračun poreza i doprinosa zavisi od statusa lica koja obavljaju privremene i povremene poslove 309
6.1. Ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen sa nezaposlenim licem 309
6.2. Ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen sa penzionisanim licem 313
6.3. Ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen preko omladinske zadruge sa licem do 26 godina života, ako je na školovanju .. 314
6.4. Dostavljanje poreskih prijava 314

deo II
PRIHODI
od POLJOPRIVREDE i ŠUMARSTVA
i od SAMOSTALNE DELATNOSTI

I. PRIHODI OD POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA ... 319

1. Porez na prihode od poljoprivrede i šumarstva se ne plaća od 30.5.2013. godine ... 319

2. Objašnjenje Ministarstva finansija o poreskom tretmanu prihoda koje ostvaruje poljoprivrednik i o pravu na PDV nadoknadu u 2013. godini ... 319

Objašnjenje o poreskom tretmanu prihoda koje ostvari fizičko lice koje vrši promet poljoprivrednih proizvoda i o fizičkim licima koja imaju pravo na PDV nadoknadu u 2013. godini ... 319

3. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje ... 320

3.1. Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje ... 320

3.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje ... 321

3.3. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa za poljoprivrednike ... 322

II. PRIHODI OD SAMOSTALNE DELATNOSTI ... 323

1. Porez na prihode od samostalne delatnosti ... 323

2. Poreski obveznik ... 323

3. Poreska osnovica ... 324

3.1. Amortizacija stalnih sredstava ... 325

3.2. Lični rashodi preduzetnika ... 325

3.3. Uzimanje iz poslovne imovine i ulaganje lične imovine ... 325

3.4. Poreski podsticaji ... 325

4. Paušalno oporezivanje ... 325

5. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave ... 327

6. Utvrđivanje i naplata poreza na prihode od samostalne delatnosti ... 327

6.1. Utvrđivanje poreske obaveze licu koje obavlja neregistrovanu, odnosno neprijavljenu delatnost ... 329

7. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje ... 330

7.1. Osnovica i stope za obračun doprinosa ... 331

7.2. Utvrđivanja i naplata doprinosa ... 332

8. Obaveza poslovanja preko tekućeg računa kod poslovne banke ... 333

9. Uplatni računi ... 334

III. UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA ZA SAMOSTALNE UMETNIKE ... 335

1. Pojam samostalnog umetnika ... 335

2. Osnovica i stope doprinosa ... 335

3. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa ... 336

4. Obaveza reprezentativnih udruženja u kulturi ... 336

5. Obaveza podnošenja prijave ... 337

6. Popunjavanje prijave - Obrasca PPD-SU ... 337

7. Mogućnost plaćanja doprinosa za samostalne umetnike od strane Republike, lokalne samouprave i dr. ... 339

IV. UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA ZA SVEŠTENIKE I VERSKE SLUŽBENIKE ... 340

1. Osnovice i stope doprinosa ... 340

2. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa ... 340

3. Monasi i monahinje zdravstveno su osigurani na teret sredstava budžeta RS ... 340

V. UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA ZA OSNIVAČE PRIVREDNIH DRUŠTAVA ... 341

1. Osnivači privrednog društva koji su zasnovali radni odnos u svom privrednom društvu ... 341

1.1. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa ... 341

1.2. Pravo na zaradu, naknadu troškova i druga primanja po osnovu zaposlenja ... 341

2. Osnivači privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade, a nisu zasnovali radni odnos ... 342

2.1. Pravni osnov za plaćanje doprinosa ... 342

2.2. Rad u privrednom društvu (bez zasnivanja radnog odnosa) kao uslov obaveznog osiguranja ... 342

2.3. Osnovica i stope doprinosa ... 343

2.4. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa ... 343

2.5. Radno-pravni status ... 345

3. Osnivači privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade (izvan radnog odnosa), a zaposleni su kod drugog poslodavca ... 345

3.1. Osnovica i stopa doprinosa za PIO ... 345

3.2. Povraćaj više plaćenog doprinosa ... 346

4. Osnivači više privrednih društava ili privrednog društva i radnje, koji nisu zaposleni ... 346

5. Uplatni računi za doprinose osnivača ... 346

deo III
PRIHODI FIZIČKIH LICA po OSNOVU AUTORSKE NAKNADE

I. PRIHODI OD AUTORSKIH PRAVA, PRAVA SRODNIH AUTORSKOM PRAVU I PRAVA INDUSTRIJSKE SVOJINE ... 349

1. Autorska prava, prava srodna autorskom pravu i prava industrijske svojine ... 349

2. Predmet oporezivanja ... 349

2.1. Prihodi od autorskih prava ... 349

2.2. Prihodi od likovnih dela iz oblasti primenjene umetnosti ... 350

2.3. Prihodi od prava srodnih autorskom pravu 351
2.4. Prihodi od prava industrijske svojine 351
3. Poreski obveznik 351
4. Poreska osnovica i poreska stopa 351
5. Normirani troškovi 351
6. Stvarni troškovi 352
7. Vremensko razgraničenje prihoda 353
8. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje 353
8.1. Doprinos za PIO 353
8.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje 353
9. Preračun neto iznosa naknade u bruto iznos 354
9.1. Koeficijenti za preračun neto u bruto naknadu kada se priznaju normirani troškovi 354
9.2. Obrasci za preračun autorske naknade sa neto na bruto iznos kada se priznaju stvarni troškovi 354
10. Obračun poreza i doprinosa 355
10.1. Primeri obračuna poreza i doprinosa na autorsku naknadu kada se priznaju normirani troškovi 355
10.2. Primeri obračuna poreza i doprinosa na autorsku naknadu kada se priznaju stvarni troškovi 358
11. Obrasci koji se podnose 359
12. Procene poreske osnovice 361
13. Registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa i drugih zabavnih programa 361
13.1. Isplatioci prihoda 361
13.2. Obaveza isplatioca prihoda 361
13.3. Pravilnik o upisu u Registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa i o sadržini obaveštenja o zaključenim ugovorima 362
13.4. Obaveza upisa u Registar isplatilaca prihoda i za sve organizatore estradnih i drugih zabavnih programa 362
14. Oporezivanje autorske naknade nerezidentnog lica i izbegavanje dvostrukog oporezivanja 362
14.1. Porez po odbitku na prihode nerezidenta 363
14.2. Kada se može primeniti ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja . 363
14.3. Stope poreza po odbitku na prihode od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine po ugovorima o izbegavanju dvostrukog oporezivanja 364

deo IV
PRIHODI po OSNOVU KAPITALA, NEPOKRETNOSTI i KAPITALNIH DOBITAKA

I. PRIHODI OD KAPITALA 369
1. Pojam prihoda od kapitala 369

2. Oporezivi prihod od kapitala ... 370
3. Poreski obveznik i poreska stopa ... 370
4. Primena ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja za isplatu dividendi i kamata ... 370
5. Poreska oslobođenja ... 374
6. Obračun i plaćanje poreza ... 374
6.1. Primeri obračuna poreza na kamatu, dividendu i učešće u dobiti i poreska prijava ... 374
6.2. Primeri obračuna poreza na prihode od izdavanja sopstvenih nepokretnosti ... 376

II. KAPITALNI DOBICI ... 379
1. Pojam kapitalnog dobitka ... 379
2. Kada se ne ostvaruje i ne utvrđuje kapitalni dobitak ... 379
3. Određivanje kapitalnog dobitka ... 379
3.1. Utvrđivanje prodajne cene za određivanje kapitalnog dobitka ... 380
3.2. Utvrđivanje nabavne cene za određivanje kapitalnog dobitka ... 380
4. Poreski obveznik ... 382
5. Poreska osnovica i poreska stopa ... 383
6. Prebijanje kapitalnog gubitka i kapitalnog dobitka ... 383
7. Poreska oslobođenja i olakšice ... 383
7.1. Kada se sredstva ulože za rešavanje stambenog pitanja ... 383
8. Podnošenje prijave za porez na kapitalne dobitke ... 384
9. Utvrđivanje i plaćanje poreza ... 385

deo V
OSTALI PRIHODI FIZIČKIH LICA
(zakup pokretnih stvari, igre na sreću, osiguranje lica, prihodi sportista i sportskih stručnjaka)

I. OSTALI PRIHODI FIZIČKIH LICA ... 389
1. Prihodi od davanja u zakup pokretnih stvari ... 389
1.1. Poreski obveznik ... 389
1.2. Osnovica za obračun poreza ... 389
1.3. Poreska stopa ... 390
1.4. Podnošenje poreske prijave ... 390
1.5. Utvrđivanje i plaćanje poreza ... 390
2. Dobici od igara na sreću ... 391
2.1. Poreski obveznik ... 392
2.2. Osnovica i stopa poreza ... 392
2.3. Obračun i plaćanje poreza ... 392

3. Prihodi od osiguranja lica 393
3.1. Osnovica poreza i poreska stopa 393
3.2. Obračun i plaćanje poreza 393
4. Prihodi sportista i sportskih stručnjaka 394
4.1. Predmet oporezivanja 394
4.2. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa 395

deo VI
DRUGI PRIHODI FIZIČKIH LICA
(ugovor o delu, dopunski rad, ugovor o zastupanju i posredovanju i dr.)

I. DRUGI PRIHODI FIZIČKIH LICA 401
1. Pojam drugih poreza i obračun poreza i doprinosa 401
1.1. Porez na druge prihode 402
1.2. Plaćanje poreza na druge prihode 402
1.3. Poresko oslobođenje 403
1.4. Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje 404
1.5. Prijava na osiguranje za PIO lica koja ostvaruju ugovorene naknade 404
1.6. Doprinos za zdravstveno osiguranje 404
1.7. Povraćaj više plaćenog doprinosa i prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade u kalendarskoj godini 405
1.8. Angažovanje korisnika invalidske i porodične penzije po ugovoru o delu i drugim ugovorima 405
2. Ugovor o dopunskom radu 406
2.1. Zakonski osnov za zaključivanje ugovora o dopunskom radu 406
2.1.1. Dopunski rad po Zakonu o radu 406
2.1.2. Dopunski rad po posebnim zakonima 407
2.2. Obavljanje poslova direktora po ugovoru o dopunskom radu 408
2.3. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa na naknadu po osnovu dopunskog rada 409
2.3.1. Poreski tretman 409
2.3.2. Doprinosi za socijalno osiguranje 410
2.3.3. Koeficijenti za preračun neto iznosa naknade u bruto iznos 410
2.3.4. Primer obračuna poreza i doprinosa na naknadu za dopunski rad 410
3. Ugovor o delu 413
3.1. Zakonski osnov za zaključivanje ugovora o delu 413
3.2. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa na naknadu po ugovoru o delu ... 413
3.2.1. Poreski tretman 413
3.2.2. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje 413
3.2.3. Koeficijenti za preračun neto iznosa naknade u bruto iznos 414
3.2.4. Primeri obračuna poreza i doprinosa na naknadu po ugovoru o delu .. 414
3.3. Obrasci koji se podnose 415
4. Ugovor o zastupanju ili posredovanju i drugi ugovori 418

5. Plaćanje doprinosa za PIO po ugovorima prema mišljenjima nadležnog ministarstva ... 420
5.1. Doprinos za PIO po ugovorima sa zastupnicima maloletnih lica, sa stranim državljanima, domaćim državljanima zaposlenim u inostranstvu i sa izbeglim licima ... 420
5.2. Kada je strano fizičko lice kao osnivač i direktor privrednog društva obveznik plaćanja doprinosa za PIO kao osiguranik samostalnih delatnosti ... 423
5.3. Spisak država sa kojima su zaključeni međunarodni sporazumi o socijalnom osiguranju ... 423
5.4. Obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na sve naknade koje se ostvaruju po osnovu rada ... 424
5.5. Pregled ugovora po vrstama i obaveza plaćanja doprinosa za PIO ... 425
6. Primanja članova organa uprave pravnog lica ... 426
6.1. Osnovica za obračun poreza i doprinosa ... 426
6.2. Koeficijenti za preračun neto iznosa primanja u bruto iznos ... 427
7. Primanja zaposlenih po osnovu učešća u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini ... 427
8. Naknade poslanicima i odbornicima, primanja sudija porotnika, sudskih tumača, sudskih veštaka i stečajnih upravnika ... 429
9. Uzimanje iz imovine i korišćenje usluga privrednog društva od strane vlasnika društva za njihove privatne potrebe ... 429
10. Prihodi od izdavanja nepokretnosti u podzakup ... 430
11. Ugovor o stručnom osposobljavanju, usavršavanju i volonterski rad u te svrhe ... 432
12. Ugovor o volontiranju u skladu sa Zakonom o volontiranju ... 437
13. Nagrade, novčane pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca ... 439
13.1. Oporezive nagrade i novčane pomoći fizičkim licima ... 439
13.2. Pomoći fizičkim licima za koje je propisano poresko oslobođenje ... 441
14. Primanja iz člana 9. Zakona iznad propisanih neoporezivih iznosa ... 443
14.1. Stipendije i krediti učenika i studenata ... 445
14.2. Hranarine sportista amatera ... 446
15. Otpremnine i novčane naknade kod prestanka radnog odnosa ... 447
15.1. Otpremnina kod odlaska u penziju ... 448
15.2. Otpremnina kod otkaza ugovora o radu po osnovu viška zaposlenih ... 450
15.3. Novčana naknada kod prestanka radnog odnosa po osnovu Programa Vlade RS ... 452
15.4. Novčana naknada ili otpremnina po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa ... 454
15.5. Otpremnine i novčane naknade kao predmet oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana ... 454
16. Naknada troškova i drugih rashoda licima koja nisu zaposlena kod isplatioca ... 455
16.1. Porez na dohodak građana ... 455
16.2. Poresko oslobođenje ... 455

16.3. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje 456
16.4. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa za PIO 458

17. Obračun poreza i doprinosa na prihode po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina 459

18. Prihodi od obavljanja privremenih ili povremenih poslova i neregistrovanih delatnosti 460

19. Prihodi od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja 462

20. Podnošenje poreske prijave za porez po odbitku na druge prihode fizičkih lica od prodaje dobara kada se isplata vrši u gotovom novcu 465
20.1. Način popunjavanja Obrasca PPP-PD 466
20.2. Primer za popunjavanje i podnošenje Obrasca PPP-PD 469

deo VII
PLAĆANJE POREZA I DOPRINOSA od STRANE FIZIČKOG LICA koje je OSTVARILO PRIHOD

I. OBRAČUN I PLAĆANJE POREZA I DOPRINOSA SAMOOPOREZIVANJEM OD STRANE FIZIČKOG LICA KAO PORESKOG OBVEZNIKA I PODNOŠENJE PORESKE PRIJAVE (PP OPO) 473

1. Zakonski osnov za plaćanje poreza i doprinosa samooporezivanjem od strane fizičkog lica, kao obveznika 473

2. Podnošenje poreske prijave - Obrazac PP OPO 474

deo VIII
POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG DOPRINOSA i PRESTANAK PLAĆANJA DOPRINOSA na UGOVORENE NAKNADE

I. POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE I PRESTANAK PLAĆANJA DOPRINOSA NA UGOVORENE NAKNADE 479

1. Povraćaj više plaćenog doprinosa 479
1.1. Mogući slučajevi povraćaja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje 479
1.2. Uverenje o visini plaćenog doprinosa 480
1.3. Zahtev za povraćaj više plaćenog doprinosa 481

2. Prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade u 2015. godini 483
2.1. Zahtev za prestanak plaćanja doprinosa na ugovorenu naknadu 483
2.2. Potvrde o isplaćenoj zaradi i ugovorenoj naknadi i plaćenim doprinosima 484
2.3. Rešenje o prestanku obaveze plaćanja doprinosa za PIO 485

deo IX
PODACI O ZARADAMA, OSNOVICAMA I STOPAMA POREZA I DOPRINOSA

1. PREGLED OSNOVICA I STOPA POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE I NAKNADE ZARADA ZAPOSLENIH ... 489

1a PREGLED OSNOVICA I STOPA POREZA I DOPRINOSA NA PRIMANJA FIZIČKIH LICA ... 493

2. ZARADE ... 499

2.1. Prosečna godišnja bruto zarada u Republici Srbiji od 1992. - 2014. godine ... 499

2.2. Prosečna godišnja neto zarada u Republici Srbiji od 1970. - 2014. godine ... 499

2.3. Prosečne mesečne bruto i neto zarade u Republici Srbiji od 2000. - 2014. godine ... 501

2.4. Prosečne mesečne bruto zarade za Grad Beograd od 2004. - 2014. godine ... 509

2.5. Pregled garantovane zarade u Republici Srbiji od 1.1.2000. - 31.12.2001. godine ... 515

2.6. Pregled minimalne zarade po jednom času, broj časova i iznos minimalne neto zarade po mesecima od 2002. - 2014. godine ... 516

2.7. Pregled isplata po osnovu regresa, "toplog obroka", terenskog dodatka, dnevnica u zemlji, zajma i otpremnine pri odlasku u penziju od 1.6.2001. - 25.1.2015. godine ... 521

3. DOPRINOSI ... 528

3.1. Pregled najnižih osnovica za obračun doprinosa za socijalno osiguranje od 1.6.2001. - 31.1.2015. godine ... 528

3.2. Pregled najviših osnovica za obračun doprinosa za socijalno osiguranje od 1.6.2001. - 31.12.2014. godine ... 533

3.3. Pregled najviših osnovica za obračun doprinosa na godišnjem nivou ... 538

3.4. Mesečne osnovice doprinosa za PIO za lica uključena u obavezno osiguranje od 1.9.2004. - 31.1.2015. godine ... 538

3.5. Pregled osnovica za obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje preduzetnika ... 542

3.6. Pregled stopa doprinosa od 1.9.2004. godine ... 543

4. OSTALO ... 552

4.1. Pregled podataka u procentima za usklađivanje i limit usklađenja iznosa naknade zarade invalida rada II i III kategorije ... 552

deo I

OBRAČUN POREZA i DOPRINOSA na ZARADE

I. ZAKONSKI I DRUGI PROPISI O ZARADAMA, POREZIMA I DOPRINOSIMA

1. Zakon o radu

Pravo zaposlenog na zaradu, naknadu zarade i druga primanja iz radnog odnosa, način, rokovi i uslovi isplate uređeni su odredbama **čl. 104. do 123. Zakona o radu** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014).

1.1. Zarada

Pod zaradom u smislu ovog zakona podrazumeva se zarada u bruto iznosu koja, pored neto iznosa koji se isplaćuje zaposlenom, sadrži porez i doprinose koji se plaćaju iz zarade (**član 105. stav 2**).

Ovakvo definisanje zarade (u bruto iznosu) pojednostvljuje poimanje zarade u praksi, tj. ukazuje da se prilikom svakog definisanja zarade u praksi podrazumeva bruto zarada koja sadrži porez i doprinose koje iz zarade plaća zaposleni. To znači da zarada koja se utvrđuje opštim aktom poslodavca (kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu) predstavlja bruto zaradu. Takođe, i zarada koju ugovorom o radu ugovaraju zaposleni i poslodavac, predstavlja bruto zaradu.

Zarada se isplaćuje u rokovima utvrđenim opštim aktom i ugovorom o radu, najmanje jedanput mesečno, a najkasnije do kraja tekućeg meseca za prethodni mesec (**član 110. stav 1**).

Zarada se isplaćuje samo u novcu, ako zakonom nije drukčije određeno (**član 110. stav 2**).

Pravo zaposlenog na **odgovarajuću zaradu i jednaku zaradu za rad iste vrednosti**, uređuje **član 104. Zakona o radu** koji glasi:

"Zaposleni ima pravo na odgovarajuću zaradu, koja se utvrđuje u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu.

Zaposlenima se garantuje jednaka zarada za isti rad ili rad iste vrednosti koji ostvaruju kod poslodavca.

Pod radom jednake vrednosti podrazumeva se rad za koji se zahteva isti stepen stručne spreme, odnosno obrazovanja, znanja i sposobnosti, u kome je ostvaren jednak radni doprinos uz jednaku odgovornost.

Odluka poslodavca ili sporazum sa zaposlenim koji nisu u skladu sa stavom 2. ovog člana - ništavi su.

U slučaju povrede prava iz stava 2. ovog člana zaposleni ima pravo na naknadu štete."

Odredbom stava 3. ovog člana definisano je šta se smatra istim radom ili radom iste vrednosti. Dakle, to je rad za koji se zahteva isti stepen stručne spreme, odnosno obrazovanja, znanja i sposobnosti, u kome je ostvaren jednak radni doprinos uz jednaku odgovornost. To praktično znači, ako dva ili više zaposlenih kod poslodavca ostvaruju isti

rad tj. rade na poslovima za koje se zahteva isti stepen stručne spreme, odnosno obrazovanja, znanja i sposobnosti, u kome je ostvaren jednak radni doprinos uz jednaku odgovornost, za te zaposlene se zakonom garantuje i jednaka zarada. Ukoliko poslodavac donese odluku koja nije u skladu sa ovim odredbama ili sa zaposlenim zaključi sporazum suprotan ovim odredbama, takva dokumenta su ništava. U slučaju da, ipak, dođe do povrede prava zaposlenog u smislu stava 2. (ne isplati se ista zarada za isti rad ili rad iste vrednosti), zaposleni ima pravo da zahteva naknadu štete.

Prema **članu 105. stav 1. Zakona o radu**, **zaradu čine sledeći elementi**:

- **zarada koju zaposleni ostvari za obavljeni rad i vreme provedeno na radu,**
- **zarada po osnovu doprinosa zaposlenog poslovnom uspehu poslodavca (nagrade, bonusi i sl.) i**
- **druga primanja po osnovu radnog odnosa u skladu sa opštim aktom, odnosno ugovorom o radu, osim primanja koja se prema zakonu ne smatraju zaradom.**

Zaradom se ne smatraju:

- učešće zaposlenog u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini, u skladu sa zakonom i opštim aktom, utvrđeno ugovorom o radu ili odlukom poslodavca (**član 14**),
- korišćenje i upotreba sredstava za rad zaposlenog i naknada troškova za njihovu upotrebu, kao i naknada drugih troškova rada na koje ima pravo zaposleni koji obavlja poslove van prostorija poslodavca (**član 42. stav 3. tač. 4) i 5)**),
- troškovi koje zaposleni ima u vezi rada, i to: troškovi prevoza na posao i sa posla, dnevnice za službeni put u zemlji i inostranstvu, troškovi smeštaja i ishrane za rad i boravak na terenu, ako poslodavac zaposlenom nije obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade, otpremnina pri odlasku u penziju, troškovi sahrane, solidarna pomoći, jubilarna nagrada i dr. (**član 118. tač. 1) - 4), član 119. i član 120. tačka 1)**) i
- otpremnina kod otpuštanja sa posla u slučaju kada usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena prestane potreba za obavljanjem određenog posla ili dođe do smanjenja obima posla (**član 158**).

1.2. Zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu

Zaradu koju zaposleni ostvari za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, u smislu **člana 106. Zakona o radu**, čine:

- osnovna zarada,
- deo zarade za radni učinak,
- uvećana zarada.

a) **Osnovna zarada** prema **članu 107. Zakona o radu**, određuje se na osnovu uslova utvrđenih **Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji poslova** potrebnih za rad na poslovima za koje je zaposleni zaključio ugovor o radu i vremena provedenog na radu.

Ugovorom o radu može da se utvrdi osnovna zarada u većem iznosu od osnovne zarade utvrđene na osnovu elemenata iz opšteg akta.

b) **Deo zarade za radni učinak**, utvrđuje se na osnovu kvaliteta, obima obavljenog posla i odnosa zaposlenog prema radnim obavezama.

Opštim aktom utvrđuju se elementi za obračun i isplatu osnovne zarade i zarade po osnovu radnog učinka.

c) **Uvećana zarada** na koju, prema **članu 108. Zakona o radu**, zaposleni ima pravo, utvrđuje se opštim aktom i ugovorom o radu, i to:

1) za rad na dan praznika koji je neradni dan - najmanje 110% od osnovice;

2) za rad noću, ako takav rad nije vrednovan pri utvrđivanju osnovne zarade - najmanje 26% od osnovice;
3) za prekovremeni rad - najmanje 26% od osnovice;
4) po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu kod poslodavca (minuli rad) - najmanje - 0,4% od osnovice.

Pri obračunu minulog rada računa se i vreme provedeno u radnom odnosu kod poslodavca prethodnika iz **člana 147. Zakona o radu**, kao i kod povezanih lica sa poslodavcem u skladu sa zakonom.

Ako su se istovremeno stekli uslovi na uvećanu zaradu po više osnova procenat uvećane zarade ne može biti niži od zbira procenata po svakom od osnova uvećanja.

Opštim aktom i ugovorom o radu mogu da se utvrde i drugi slučajevi u kojima zaposleni ima pravo na uvećanu zaradu, kao što je uvećanje zarade po osnovu rada u smenama.

Osnovicu za obračun uvećane zarade čini osnovna zarada utvrđena u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu.

Zakonom o radu, su utvrđeni procenti za uvećanje zarade po osnovu rada na dan praznika, noćnog rada, prekovremenog rada i vremena provedenog u radnom odnosu (minulog rada) koji predstavljaju minimum prava zaposlenog po ovom osnovu. To praktično znači, iako poslodavac nije svojim opštim aktom utvrdio visinu (procenat) uvećane zarade, ima obavezu da zaposlenom, kada se za to steknu uslovi, isplati uvećanu zaradu u procentima utvrđenim ovom odredbom, dakle, neposredno da primenjuje Zakon. Ovde je važno napomenuti da je poslodavac obavezan da zaposlenom isplaćuje minuli rad najmanje u visini utvrđenoj ovom odredbom, tj. 0,4% za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu kod poslodavca, kod poslodavca prethodnika iz **člana 147. Zakona o radu**, kao i kod povezanih lica sa poslodavcem u skladu sa zakonom.

Poslodavac može opštim aktom ili ugovorom o radu da utvrdi i druge slučajeve u kojima zaposleni ima pravo na uvećanu zaradu, kao što je uvećanje zarade po osnovu rada u smenama, kao i veće procente za uvećanje zarade.

Prema **članu 105. stav 3. Zakona o radu** pod zaradom se smatraju sva primanja zaposlenih po osnovu radnog odnosa koja nisu izuzeta iz zarade, a poslodavac ih isplaćuje u skladu sa opštim aktom ili ugovorom o radu. To su:

- terenski dodatak, kao dnevna naknada zaposlenog za povećane troškove rada i boravka na terenu,
- davanja zaposlenima u bilo kom obliku (u robi i novcu) za 8. mart i sl.,
- pokloni deci zaposlenih starosti do 15 godina za Božić i Novu godinu iznad propisanog neoporezivog iznosa,
- stimulativne otpremnine pri sporazumnom prestanku radnog odnosa na osnovu **člana 177. Zakona** ili otkaza od strane zaposlenog na osnovu **člana 178. Zakona o radu**, kao i
- sva druga primanja koja nisu izuzeta iz zarade shodno **članu 105. stav 3. Zakona o radu**.

Zaradom se u ovom smislu smatra i naknada troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti roditelja, usvojenika i usvojioca ako je poslodavac ovo pravo zaposlenog utvrdio kao naknadu pogrebnih troškova, a ne kao solidarnu pomoć u smislu **člana 120. tačka 1) Zakona o radu**.

1.3. Zarada pripravnika

Pravo pripravnika na zaradu utvrđeno je najmanje u visini **80% osnovne zarade za poslove za koje se pripravnik osposobljava.** Pored zarade pripravnik ima pravo na naknadu troškova i drugih primanja, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu (**član 109. Zakona**).

1.4. Minimalna zarada

Pravo zaposlenog na minimalnu zaradu utvrđeno je na taj način što se minimalna zarada zaposlenom isplaćuje za standardni učinak i vreme provedeno na radu.

Prema članu 111. stav 2. Zakona o radu minimalna zarada određuje se na osnovu **minimalne cene rada** utvrđene u skladu sa ovim zakonom, vremena provedenog na radu i poreza i doprinosa koji se plaćaju iz zarade.

Opštim aktom, odnosno ugovorom o radu utvrđuju se razlozi za donošenje odluke o uvođenju minimalne zarade.

Po isteku roka od šest meseci od donošenja odluke o uvođenju minimalne zarade poslodavac je dužan da obavesti reprezentativni sindikat o razlozima za nastavak isplate minimalne zarade.

Isplata minimalne zarade vrši se u visini koja je utvrđena odlukom o minimalnoj ceni rada koja važi za mesec u kojem se vrši isplata, a ne u visini koja je utvrđena za mesec za koji se isplaćuje minimalna zarada.

Zaposleni koji prima minimalnu zaradu, ima pravo na uvećanu zaradu iz **člana 108**, na naknadu troškova i druga primanja koja se smatraju zaradom u skladu sa zakonom.

Osnovica za obračun uvećane zarade je minimalna zarada zaposlenog.

Prema odredbi **člana 112. Zakona o radu**, minimalna cena rada se utvrđuje odlukom Socijalno-ekonomskog saveta osnovanog za teritoriju Republike Srbije, a ako se odluka ne donese u roku od 15 dana od dana početka pregovora, visinu minimalne cene rada utvrđuje Vlada Republike Srbije u narednom roku od 15 dana.

Polazne osnove za utvrđivanje minimalne cene rada su: egzistencijalne i socijalne potrebe zaposlenog i njegove porodice izražene kroz vrednost minimalne potrošačke korpe, kretanje stope zaposlenosti na tržištu rada, stopa rasta bruto domaćeg proizvoda, kretanje potrošačkih cena, kretanje produktivnosti i kretanje prosečne zarade u Republici. Odluka o utvrđivanju minimalne cene rada sadrži obrazloženje koje odražava sve navedene elemente. Ako dođe do značajne promene nekog od navedenih elemenata, Socijalno-ekonomski savet je obavezan da razmotri obrazloženu inicijativu jednog od učesnika Socijalno-ekonomskog saveta za otpočinjanje pregovora za utvrđivanje nove minimalne cene rada.

Prema **stavu 6. člana 112. Zakona, minimalna cena rada se utvrđuje po radnom času bez poreza i doprinosa, za kalendarsku godinu, najkasnije do 15. septembra tekuće godine, a primenjuje se od 1. januara naredne godine.**

Minimalna cena rada ne može se utvrditi u nižem iznosu od minimalne cene rada utvrđene za prethodnu godinu.

1.5. Naknada zarade

Pravo zaposlenog na naknadu zarade, osnov za utvrđivanje i visina naknade, utvrđeni su odredbama **čl. 114. do 117. Zakona o radu**.

a) Naknada zarade za odsustvovanje na dan praznika, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa

Zaposleni ima pravo na **naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci**, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradni dan, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa.

Poslodavac ima pravo na refundiranje isplaćene naknade zarade u slučaju odsustvovanja zaposlenog sa rada zbog vojne vežbe ili odazivanja na poziv državnog organa od organa na čiji se poziv zaposleni odazvao, ako zakonom nije drukčije određeno.

b) Naknada zarade za vreme bolovanja do 30 dana

Procenti naknade zarade za vreme odsustva zbog privremene sprečenosti za rad (dalje: bolovanje) do 30 dana su: 65% zbog bolesti i 100% zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti.

Izuzetno, **od 1.1.2014. godine** prema **članu 96. Zakona o zdravstvenom osiguranju**, **naknada za bolovanje zbog bolesti i komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće iznosi 100% od osnova, od prvog dana bolovanja**, s tim, što se isplata za prvih 30 dana vrši na teret sredstava poslodavca, a počev od 31. dana - na teret sredstava zdravstvenog osiguranja u visini 65% od osnova, a na teret sredstava budžeta Republike u visini 35% od osnova.

Osnov za utvrđivanje naknade zarade za vreme bolovanja je prosečna zarada u prethodnih 12 meseci pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, s tim da visina naknade zarade ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa **članom 112. Zakona o radu**.

c) Naknada zarade za vreme prekida rada bez krivice zaposlenog

Naknada zarade za vreme prekida rada bez krivice zaposlenog definisana je **članom 116. Zakona o radu**, koji glasi:

"Zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, s tim da ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, za vreme prekida rada, odnosno smanjenja obima rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže 45 radnih dana u kalendarskoj godini.

Izuzetno, u slučaju prekida rada, odnosno smanjenja obima rada koje zahteva duže odsustvo, poslodavac može, uz prethodnu saglasnost ministra, uputiti zaposlenog na odsustvo duže od 45 radnih dana, uz naknadu zarade iz stava 1. ovog člana.

Pre davanja saglasnosti iz stava 2. ovog člana, ministar će zatražiti mišljenje reprezentativnog sindikata grane ili delatnosti osnovanog na nivou Republike."

d) Naknada zarade za vreme prekida rada po nalogu državnog organa ili po nalogu poslodavca

Visinu naknade zarade za vreme prekida rada do koga je došlo naredbom nadležnog državnog organa ili nadležnog organa poslodavca zbog neobezbeđivanja bezbednosti i zaštite života i zdravlja na radu, utvrđuje poslodavac opštim aktom i ugovorom o radu (član 117).

Opštim aktom i ugovorom o radu mogu da se utvrde i drugi slučajevi u kojima zaposleni ima pravo na naknadu zarade.

1.6. Naknada troškova

Prema **članu 118. Zakona o radu**, zaposleni ima pravo na naknadu troškova u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, i to:

1) za dolazak i odlazak sa rada, u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju, ako poslodavac nije obezbedio sopstveni prevoz;
2) za vreme provedeno na službenom putu u zemlji (dnevnica);

3) za vreme provedeno na službenom putu u inostranstvu;
4) za smeštaj i ishranu za rad i boravak na terenu, ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade;
5) za ishranu u toku rada, ako poslodavac ovo pravo nije obezbedio na drugi način;
6) za regres za korišćenje godišnjeg odmora.

Visina troškova iz tačke 5) mora biti izražena u novcu.

Promena mesta stanovanja zaposlenog nakon zaključenja ugovora o radu ne može da utiče na uvećanje troškova prevoza koje je poslodavac dužan da naknadi zaposlenom u trenutku zaključenja ugovora o radu, bez saglasnosti poslodavca.

Troškovi iz ovog člana, navedeni pod tač. 1) do 4) ne predstavljaju zaradu zaposlenog, shodno odredbi **člana 105. stav 3. Zakona o radu**, već trošak poslodavca. To znači da se na iste ne plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osguranje, a porez se plaća u skladu sa **Zakonom o porezu na dohodak građana**, izuzimajući neoporezive iznose utvrđene tim zakonom za određena primanja.

Troškovi utvrđeni pod **tač. 5) i 6) ovog člana** predstavljaju zaradu zaposlenog, jer nisu izuzeti iz zarade u odredbi **člana 105. stav 3. Zakona o radu**.

1.7. Druga primanja

Poslodavac je prema **članu 119. Zakona o radu** dužan da u skladu sa opštim aktom zaposlenom isplati:

1) otpremninu pri odlasku u penziju, najmanje u visini dve prosečne zarade;
2) naknadu troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti člana uže porodice, a članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog, s tim što se članovima uže porodice smatraju bračni drug i deca zaposlenog;
3) naknadu štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja.

Poslodavac može **da obezbedi poklon za Božić i Novu godinu** deci zaposlenog starosti do 15 godina života u vrednosti do neoporezivog iznosa koji je predviđen zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana. **Taj iznos od 1. februara 2014. godine do 31. januara 2015. godine iznosi 8.880,00 dinara.**

Pod prosečnom zaradom u smislu **tačke 1) ovog člana** smatra se prosečna zarada u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku.

Primanja zaposlenog iz **člana 119. Zakona** ne čine zaradu zaposlenog jer su izuzeta iz zarada po **članu 105. stav 3. ovog zakona**.

Poslodavac može shodno **članu 120. Zakona** da utvrdi opštim aktom, odnosno ugovorom o radu, pravo na:

1) jubilarnu nagradu i solidarnu pomoć,
2) druga primanja (npr. korišćenje službenog vozila u privatne svrhe i sl.).

Primanja pod 1) ne čine zaradu, dok se primanja pod 2) smatraju zaradom (vidi **stav 3. člana 105. Zakona**).

1.8. Obračun zarade i naknade zarade

Članom 121. Zakona o radu, propisana je obaveza poslodavca da zaposlenom prilikom svake isplate zarade i naknade zarade dostavi obračun. Za mesec za koji nije izvršena isplata zarade, odnosno naknade zarade, poslodavac, takođe, ima obavezu da zaposlenom dostavi obračun uz obaveštenje da isplata zarade, odnosno naknade zarade, nije izvršena i razloge zbog kojih nije izvršena isplata.

Obračun zarade, odnosno naknade zarade, poslodavac je dužan da zaposlenom dostavi najkasnije do kraja meseca za prethodni mesec.

Obračun iz stava 1. ovog člana na osnovu koga je isplaćena zarada, odnosno naknada zarade u celosti može se dostaviti zaposlenom u elektronskoj formi.

Obračun zarade i naknade zarade koje je dužan da isplati poslodavac u skladu sa zakonom predstavlja izvršnu ispravu.

Zaposleni kome je zarada i naknada zarade isplaćena u skladu sa obračunom iz ovog člana, zadržava pravo da pred nadležnim sudom osporava zakonitost tog obračuna.

Odredbama **Zakona o izvršenju i obezbeđenju** ("Službeni glasnik RS", br. 31/2011, 99/2011 (dr. zakon) i 109/2013 (US), 55/2014 i 139/2014) uređen je postupak prinudnog ostvarivanja potraživanja i obezbeđenja potraživanja, na osnovu izvršne ili verodostojne isprave, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Takođe, ovim zakonom propisano je da je sud nadležan za određivanje izvršenja ili obezbeđenja onaj sud na čijem području izvršni duž- nik ima prebivalište ili boravište, odnosno sedište, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Članom 13. stav 7. Zakona o izvršenju i obezbeđenju, propisano je da je izvršna isprava, pored ostalog, i druga isprava koja je zakonom određena kao izvršna isprava, što je i osnov da se u Zakonu o radu propiše da se obračun zarade odnosno naknade zarade smatra izvršnom ispravom.

Pravilnikom o sadržaju obračuna zarade odnosno naknade zarade ("Službeni glasnik RS", broj 90/2014, u daljem tekstu: Pravilnik), koji je stupio na snagu **4. septembra 2014. godine, a primenjuje se počev od isplate zarade, odnosno na naknade zarade za septembar 2014. godine, je propisan sadržaj, odnosno elementi koje "obračunski listić" mora da sadrži.**

1.8.1. Uslovi da zaposleni može da traži prinudno izvršenje zarade

Da bi zaposleni mogao da traži prinudno izvršenje zarade, odnosno naknade zarade, potrebno je **da budu ispunjeni sledeći uslovi**:

1) da zarada, odnosno naknada zarada, koja nije isplaćena jeste obaveza poslodavca;
2) da je zarada, odnosno naknada zarade dospela, tj da je protekao rok u kome je ista trebala da bude isplaćena;
3) da je zaposleni dobio obračun zarade, odnosno naknade zarade i da isti sadrži sve elemente propisane Pravilnikom i
4) da je u pitanju obračun zarade, odnosno naknade zarade, koji se odnosi na neisplaćene zarade odnosno naknade zarade počev od septembra 2014. godine (od zarade za septembar 2014. godine).

Ovo znači da se stare "obračunske liste" koje se odnose na neisplaćene zarade odnosno naknade zarade pre septembra 2014. godine (na primer, neisplaćena zarada za avgust 2014. godine), ne mogu koristiti kao izvršne isplate. U ovom slučaju kao i do sada, zaposleni ima pravo da pred nadležnim sudom u parničnom postupku, osporava zakonitost tog obračuna i traži da se utvrdi koliko zaradu odnosno naknadu zarade je ostvario.

Napominjemo da je članom 273. tačka 4) Zakona, predviđena novčana kazna od 800.000 do 2.000.000 dinara za prekršaj poslodavca sa svojstvom pravnog lica, ako zaposlenom ne dostavi obračun zarade u skladu sa odredbama ovog zakona. Za isti prekršaj, predviđena je novčana kazna od 300.000 do 500.000 dinara za preduzetnika odnosno od 50.000 do 150.000 dinara za odgovorno lice u pravnom licu, odnosno zastupnika pravnog lica.

1.8.2. Obavezni elementi koje obračun zarade mora da sadrži

Podaci o poslodavcu

U zavisnosti od kategorije poslodavca, odnosno da li je u pitanju pravno lice, preduzetnik, ili fizičko lice, Obračun zarade, odnosno naknade zarade (dalje: Obračun), obavezno sadrži sledeće podatke:

- naziv, poslovno ime ili ime i prezime poslodavca;
- sedište ili adresa poslodavca;
- PIB i matični broj ili JMBG poslodavca i
- broj računa i naziv banke kod koje se račun poslodavca vodi.

Podaci o zaposlenom

- ime i prezime;
- adresa;
- JMBG;
- naziv banke i
- broj računa na koji se isplaćuje zarada odnosno naknada zarade.

Podaci o periodu na koji se odnosi obračun, i to:

Obračun znači sadrži podatak o tome da li je u pitanju obračun zarade, odnosno naknade zarade za mesec ili za deo meseca tj. da li se obračun odnosi na deo ili konačni obračun. Prema tome, Obračun se dostavlja uz svaki deo zarade, odnosno naknade zarade.

Datum određen za isplatu zarade, odnosno naknade zarade (datum dospelosti)

U Obračun se unosi datum za isplatu koji je utvrđen opštim aktom i ugovorom o radu (datum dospelosti zarade, odnosno naknade zarade), što znači da već naredni dan od tako utvrđenog datuma predstavlja docnju.

S tim u vezi, podsećamo da je članom 110. Zakona utvrđeno da se zarada isplaćuje u rokovima utvrđenim opštim aktom i ugovorom o radu, najmanje jedanput mesečno, a najkasnije do kraja tekućeg meseca za prethodni mesec.

Podaci potrebni za obračun zarade, odnosno naknade zarade

Obračun sadrži podatke o ostvarenim časovima rada i odsustva sa rada (tač. 1) - 4) Pravilnika).

Znači, obračun mora da sadrži:

ostvarene časove rada:

- časove redovnog rada prema rasporedu radnog vremena,
- časove rada na dan praznika koji je neradni dan,
- časove rada noću,
- časove prekovremenog rada, časove rada u smeni;

druge časove rada ostvarene u skladu sa članom 108. stav 4. Zakona o radu (časove pripravnosti);

časove za koje zaposleni ostvaruje pravo na naknadu zarade:

- za godišnji odmor,
- "bolovanje", povrede na radu ili profesionalne bolesti,
- praznika koji je neradni dan,
- plaćenog odsustva,

- vojne vežbe, odazivanja na poziv državnog organa,
- porodiljskog odsustva i odsustvo sa rada radi nege deteta,
- časove odsustva sa rada do kojih je došlo bez krivice zaposlenog ili
- usled drugih okolnosti za koje zaposleni nije odgovoran i dr., kao i

časove za koje zaposleni ne prima naknadu (za vreme neplaćenog odsustva; neopravdanih izostanaka).

Napominjemo da je članom 107. Zakona utvrđeno da se elementi za obračun osnovne zarade i radnog učinka utvrđuju opštim aktom odnosno ugovorom o radu, tako da se u skladu sa istim u Obračun unose elementi utvrđeni navedenim aktima.

1.8.3. Primanja koja sadrži Obračun

Obračun sadrži sva primanja koja imaju karakter zarade, jer se na iste plaćaju porezi i doprinosi.

Podsećamo da Obračun za zaposlene u državnoj upravi, lokalnoj samoupravi i pokrajinama, kao i zaposlene u javnim službama, neće sadržati podatke koji se odnose na naknadu troškova za topli obrok i regres.

Ovo iz razloga što je članom 4. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama ("Službeni glasnik RS", br. 34/2001, 62/2006 (dr. zakon), 116/2008 (dr. zakon), 116/2008 (dr. zakon), 92/2011, 99/2011 (dr. zakon), 10/2013 i 55/2013) utvrđeno da koeficijent sadrži i dodatak na ime naknade za ishranu u toku rada i regresa za korišćenje godišnjeg odmora. Znači, zaposleni čije se plate obračunavaju shodno odredbama Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, kao i do sada neće imati iskazane stavke Obračuna, koje se odnose na naknadu troškova za topli obrok i regres, jer su ovi troškovi već iskazani tj. sadržani u osnovnoj plati. Ovo važi i za državne službenike, jer Zakonom o platama državnih službenika i nameštenika ("Službeni glasnik RS", br. 62/2006, 63/2006 (ispr.), 115/2006 (ispr.), 101/2007, 99/2010 i 108/2013) nije predviđena naknada troškova po osnovu toplog obroka i regresa, pa se ne može ni iskazivati na Obračunu.

Obračun sadrži sve elemente na osnovu kojih se plaćaju pripadajući porez i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje: osnovice, stope i iznos poreza, odnosno doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (PIO, zdravstvo i nezaposlenost) (tač. 11-12) i tačka 14) Pravilnika).

Obračun sadrži iznos zarade, odnosno naknade zarade sa i bez pripadajućih doprinosa i poreza i to specificirano šta je do sada isplaćeno (ako jeste), a šta nije isplaćeno.

Važno je naglasiti da **Obračun ne mora da sadrži podatke iz člana 3. tač. 1-9) Pravilnika, u slučaju da se isplaćuje deo zarade, odnosno naknade zarade, osim ako nije u pitanju konačan obračun zarade odnosno naknade zarade.**

Na primer, Obračun prvog dela zarade, odnosno naknade zarade, ne mora da sadrži podatke koji se odnose na časove prekovremenog rada, časove noćnog rada, časove naknade zarade i dr., jer najverovatnije isti nisu poznati u trenutku isplate prvog dela zarade. Međutim, isti su obavezni prilikom konačnog obračun zarade odnosno naknade zarade.

1.8.4. Dostavljanje Obračuna zarade, odnosno naknade zarade

Kada poslodavac na dan dospelosti ne isplati zaradu, odnosno naknadu zarade ili ih ne isplati u celosti, Obračun dostavlja zaposlenom i u tom slučaju isti mora da sadrži i potpis ovlašćenog lica i pečat poslodavca (član 4. Pravilnika).

Za razliku od ovog slučaja, kada je zarada, odnosno naknada zarade isplaćena, Obračun se može zaposlenima dostaviti i u elektronskoj formi. Kao i do sada, poslodavci koji nemaju tehničke mogućnosti i ne mogu Obračun da šalju u elektronskoj formi, podatke o isplaćenim zaradama, odnosno naknadama zarada dostavljaju isti na do sada uobičajeni način: u neposrednom kontaktu, zaposleni prima obračun i potpisuje da je isti primio.

Napominjemo da Obračun koji se dostavlja elektronskim putem (i-mejlom), ne mora da bude skeniran, tj. ne mora da bude potpisan i pečatiran. Međutim, poslodavac treba da obezebedi dokaz da je zaposleni primio i pročitao obračun koji mu je dostavljen elektronskim putem. Na primer, povratni mejl od strane zaposlenog sa informacijom da je primio obračun. Ovaj mejl poslodavac ne mora da štampa, već može da ga čuva u elektronskoj formi.

1.9. Evidencija zarade i naknade zarade

Obaveza poslodavca da vodi mesečnu evidenciju o zaradi i naknadi zarade propisana je u **članu 122. Zakona o radu**.

Evidencija sadrži podatke o zaradi, zaradi po odbitku poreza i doprinosa iz zarade i odbicima od zarade, za svakog zaposlenog.

Evidenciju potpisuje lice ovlašćeno za zastupanje ili drugo lice koje ono ovlasti, a od 29.7.2014. godine zaposleni ne potpisuje evidenciju.

1.10. Zaštita zarade i naknade zarade

Prema **članu 123. Zakona o radu** poslodavac može novčano potraživanje prema zaposlenom naplatiti obustavljanjem od njegove zarade samo na osnovu pravnosnažne odluke suda, u slučajevima utvrđenim zakonom ili uz pristanak zaposlenog.

Na osnovu pravnosnažne odluke suda i u slučajevima utvrđenim zakonom poslodavac može zaposlenom da obustavi od zarade najviše do jedne trećine zarade, odnosno naknade zarade, ako zakonom nije drukčije određeno.

2. Zakon o porezu na dohodak građana

Porez na dohodak građana plaćaju fizička lica na ostvarene prihode iz svih izvora, osim onih koji su oslobođeni, odnosno izuzeti od oporezivanja. Pri tome, predmet oporezivanja su prihodi građana bez obzira na to da li su ostvareni u novcu, u naturi, činjenjem ili na drugi način.

Porez na dohodak građana plaća se na sledeće vrste prihoda:

1) zarade,
2) prihode od samostalne delatnosti (uključujući i prihode od poljoprivrede i šumarstva kada postoji obaveza plaćanja poreza na dohodak građana - od 30.5.2013. godine),
3) prihode od autorskih prava i prava industrijske svojine,
4) prihode od kapitala (uključujući i prihode od izdavanja sopstvenih nepokretnosti - od 30.5.2013. godine),
5) kapitalne dobitke,
6) ostale prihode.

Kao što se vidi brojni su i raznovrsni prihodi na koje se obračunava i plaća porez na dohodak građana, pa zbog toga nije slučajno što je ova oblast uređena, ne samo zakonima, već i brojnim podzakonskim propisima. To su:

1. ***Zakon o porezu na dohodak građana*** *("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 (dr. zakon), 135/2004, 62/2006, 65/2006 (ispr.), 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 (US), 93/2012, 114/2012 (US), 47/2013, 48/2013 (ispr.), 108/2013, 57/2014 i 68/2014 (dr. zakon) - u daljem tekstu: Zakon);*

2. ***Uredba o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti*** *("Službeni glasnik RS", br. 65/2001, 45/2002, 47/2002, 91/2002, 23/2003, 16/2004, 76/2004, 31/2005, 25/2013, 119/2013 i 135/2014);*
3. ***Pravilnik o ostvarivanju prava na poreska izuzimanja za primanja po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, organizovane socijalne i humanitarne pomoći, stipendija i kredita učenika i studenata, hranarina sportista amatera i prava na poresko oslobođenje za primanja po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti*** *("Službeni glasnik RS", br. 31/2001 i 5/2005);*
4. ***Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dohodak građana na prihode od samostalne delatnosti*** *("Službeni glasnik RS, broj 23/2014);*
5. ***Pravilnik o poslovnim knjigama i iskazivanju finansijskog rezultata po sistemu prostog knjigovodstva*** *("Službeni glasnik RS", broj 140/2004);*
6. ***Pravilnik o sadržini prijave za upis u registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa zabavne i narodne muzike i drugih zabavnih programa i sadržini obaveštenja o zaključenim ugovorima o izvođenju tih programa*** *("Službeni glasnik RS", broj 139/2004);*
7. ***Pravilnik o kriterijumima za ostvarivanje prava na oslobođenje od plaćanja poreza na kapitalni dobitak*** *("Službeni glasnik RS", broj 38/2001);*
8. ***Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje lica sa invaliditetom*** *("Službeni glasnik RS", br. 72/2006, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
9. ***Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje lica starijih od 45 godina*** *("Službeni glasnik RS", br. 72/2006, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
10. ***Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje pripravnika i lica mlađih od 30 godina*** *("Službeni glasnik RS", br. 72/2006, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
11. ***Pravilnik o načinu utvrđivanja, plaćanja i evidentiranja poreza po odbitku i o sadržini zbirne poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu po odbitku*** *("Službeni glasnik RS", br. 137/2004, 82/2006, 61/2013, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
12. ***Pravilnik o sadržini prijave za upis u Registar poslodavaca*** *("Službeni glasnik RS", broj 102/2006);*
13. ***Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja poreza na zarade u slučaju umanjenja poreske osnovice*** *("Službeni glasnik RS", broj 115/2013);*
14. ***Pravilnik o načinu na koji preduzetnici u poreskom bilansu iskazuju transferne cene*** *("Službeni glasnik RS", broj 20/2014);*
15. ***Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji*** *("Službeni glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002 (ispr.), 23/2003 (ispr.), 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 (dr. zakon), 62/2006 (dr. zakon), 63/2006 (ispr. dr. zakona), 61/2007, 20/2009, 72/2009 (dr. zakon), 53/2010, 101/2011, 2/2012 (ispr.), 93/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 i 105/2014);*
16. ***Pravilnik o obrascu pojedinačne poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje po odbitku na teret primaoca prihoda*** *("Službeni glasnik RS", broj 128/2003);*
17. ***Pravilnik o obrascima poreskih prijava za utvrđivanje poreza na prihode građana*** *("Službeni glasnik RS", br. 7/2004, 19/2007, 20/2010, 23/2010 (ispr.), 8/2011, 74/2013, 24/2014 i 27/2014 (ispr.));*

18. ***Pravilnik o obrascu poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu samooporezivanjem i pripadajućim doprinosima od strane fizičkog lica kao poreskog obveznika*** *("Službeni glasnik RS", broj 77/2013);*
19. ***Pravilnik o poreskoj prijavi za porez po odbitku*** *("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.));*
20. ***Pravilnik o načinu utvrđivanja, plaćanja i podnošenja poreske prijave za porez po odbitku na druge prihode fizičkih lica po osnovu prodaje dobara kada se isplata prihoda vrši u gotovom novcu u momentu predaje dobara*** *("Službeni glasnik RS", broj 118/2013);*
21. ***Pravilnik o načinu i postupku utvrđivanja poreske osnovice poreza na dohodak građana na neprijavljene prihode unakrsnom procenom*** *("Službeni glasnik RS", broj 61/2006);*
22. ***Uredba o podsticanju zapošljavanja*** *("Službeni glasnik RS", br. 32/2011 i 34/2011) - prestala je da važi 28. juna 2014. godine;*
23. ***Uredba o prestanku važenja Uredbe o podsticanju zapošljavanja*** *("Službeni glasnik RS", broj 65/2014);*
24. ***Pravilnik o obrascima zahteva za subvencionisanje poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje*** *("Službeni glasnik RS", br. 36/2011, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik)).*

2.1. Primanja koja su izuzeta iz dohotka za oporezivanje

Član 9. stav 1. Zakona uređuje izuzimanje iz dohotka za oporezivanje i glasi:

"Ne plaća se porez na dohodak građana na primanja ostvarena po osnovu:

1) propisa o pravima ratnih invalida;

2) roditeljskog i dečijeg dodatka;

3) naknada za tuđu pomoć i negu i naknada za telesno oštećenje;

4) naknada za vreme nezaposlenosti;

5) materijalnog obezbeđenja u skladu sa zakonom;

6) naknada iz zdravstvenog osiguranja, osim naknade zarade (plate);

7) naknada iz osiguranja imovine, izuzev naknada iz osiguranja za izmaklu korist, kao i naknada iz osiguranja lica kojima se nadoknađuje pretrpljena šteta, ukoliko ona nije nadoknađena od štetnika;

8) naknada materijalne i nematerijalne štete, izuzev naknade za izmaklu korist i naknade zarade (plate), odnosno naknade za izgubljenu zaradu (platu);

*9) **pomoći u slučaju smrti** zaposlenog, člana njegove porodice ili penzionisanog radnika - ~~do 35.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 63.214 dinara)**;*

10) pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine usled elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja;

11) organizovane socijalne i humanitarne pomoći;

*12) **stipendija i kredita učenika i studenata** - u mesečnom iznosu ~~do 6.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 10.837 dinara)**;*

*13) **naknade za ishranu - hranarine** koju sportistima amaterima isplaćuju amaterski sportski klubovi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sport - u mesečnom iznosu ~~do 5.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 9.031 dinara)**;*

14) naknada i nagrada za rad osuđenih lica i maloletnih učinilaca krivičnih dela u kazneno-popravnim ustanovama;

15) naknada i nagrada za rad pacijenata u psihijatrijskim ustanovama;

16) uplate doprinosa za obavezno socijalno osiguranje koje je privredno društvo dužno da plati za svog člana u skladu sa zakonom koji uređuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje;

17) penzija i invalidnina koje se ostvaruju po osnovu prava iz obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja odnosno vojnog osiguranja;

18) otpremnine kod odlaska u penziju - do iznosa koji je kao najniži utvrđen zakonom kojim se uređuje rad - trostruki iznos prosečne zarade u Republici;

19) otpremnine, odnosno novčane naknade koje poslodavac isplaćuje zaposlenom za čijim je radom prestala potreba, u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi - do iznosa koji je utvrđen tim zakonom;

20) novčane naknade koja se isplaćuje licu kome prestaje radni odnos u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju u skladu sa aktom Vlade kojim se utvrđuje program za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju - do iznosa utvrđenog tim programom, a za lica starija od 50 godina života - bez ograničenja iznosa;

21) naknada za rad hranitelja i naknada za izdržavanje korisnika u hraniteljskoj porodici;

22) naknada koje se, u skladu sa propisima koji uređuju Vojsku Srbije, isplaćuju vojnicima na služenju vojnog roka, učenicima i kadetima vojnoškolske ustanove i licima na drugom stručnom osposobljavanju za oficire i podoficire;

23) naknada koja se, u skladu sa propisima koji uređuju unutrašnje poslove, isplaćuje studentima visokoškolske ustanove osnovane za ostvarivanje studijskih programa za potrebe policijskog obrazovanja;

24) premija, subvencija, regresa i drugih sredstava koja se u svrhu podsticanja razvoja poljoprivrede, iz budžeta Republike, Autonomne pokrajine i lokalne samouprave plaćaju, odnosno isplaćuju na poseban namenski račun nosiocu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koji je upisan u registar poljoprivrednih gazdinstava, u skladu sa propisima koji uređuju tu oblast;

25) PDV nadoknade, u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost, kao i naknada za prikupljanje i prodaju sekundarnih sirovina i otpada (u daljem tekstu: sekundarne sirovine) plaćenih na tekući račun prodavca;

26) nagrada učenicima i studentima ostvarenim za postignute rezultate tokom školovanja i obrazovanja, kao i osvojenih na takmičenjima u okviru obrazovnog sistema;

27) naknade troškova volontiranja koju ostvaruje volonter, u skladu sa zakonom koji uređuje volontiranje;

28) novčane pomoći fizičkim licima koja služe za lečenje u zemlji ili inostranstvu, u visini stvarnih troškova lečenja, dokumentovano računima zdravstvene ustanove koja je lečenje izvršila.

Ostvarivanje prava na poresko izuzimanje za primanja iz **člana 9. stava 1. tač. 10) do 13) Zakona** uređeno je **Pravilnikom o ostvarivanju prava na poreska izuzimanja za primanja po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, organizovane socijalne i humanitarne pomoći, stipendija i kredita učenika i studenata, hranarina sportista amatera i prava na poresko oslobođenje za primanja po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti** ("Službeni glasnik RS", br. 31/2001 i 5/2005).

2.2. Usklađivanje dinarskih iznosa

Za dinarske iznose iz **člana 9. stav 1. tač. 9), 12) i 13) Zakona** bilo je propisano usklađivanje sa godišnjom stopom rasta cena na malo u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj se usklađivanje vrši prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike. **Ovo zakonsko rešenje važilo je do 15.7.2011. godine. Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011), koji je stupio na snagu 16.7.2011. godine, propisano je da se usklađivanje dinarskih neoporezivih iznosa vrši godišnjim indeksom potrošačkih cena, umesto godišnjom stopom rasta cena na malo. Republički zavod za statistiku od 1.1.2011. godine ne objavljuje podatke o rastu cena na malo. To znači da se usklađivanje dinarskih neoporezivih iznosa počev od 1.2.2012. godine vrši primenom godišnjeg indeksa potrošačkih cena u prethodnoj godini.**

Usklađene iznose objavljuje Vlada, a **primenjuju se od prvog dana narednog meseca** po objavljivanju tih iznosa.

Usklađeni iznosi koji se primenjuju od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine objavljeni su u "Službenom glasniku RS", broj 5/2015.

2.3. Izbegavanje dvostrukog oporezivanja po članu 12. Zakona

Ako obveznik - rezident Republike ostvari dohodak u drugoj državi na koji je plaćen porez u toj državi, na račun poreza na dohodak građana utvrđenog prema odredbama ovog zakona odobrava mu se poreski kredit u visini poreza na dohodak plaćenog u toj državi.

Poreski kredit ne može biti veći od iznosa koji bi se dobio primenom odredaba ovog zakona na dohodak ostvaren u drugoj državi.

2.4. Porez na zarade

Prema **članu 13. Zakona o porezu na dohodak građana** pod zaradom se podrazumeva zarada koja se ostvaruje po osnovu radnog odnosa, koja je definisana zakonom kojim se uređuju radni odnosi i druga primanja zaposlenih.

Pored toga, zaradom se smatra i ugovorena naknada i druga primanja koja se ostvaruju obavljanjem privremenih i povremenih poslova na osnovu ugovora zaključenog neposredno sa poslodavcem, kao i na osnovu ugovora zaključenog preko omladinske ili studentske zadruge, osim sa licem do navršenih 26 godina života, ako je na školovanju u ustanovama srednjeg, višeg i visokog obrazovanja.

Prema **članu 198. Zakona o radu** poslodavac može da zaključi ugovor o privremenim i povremenim poslovima sa licem koje je član omladinske ili studentske zadruge u skladu sa propisima o zadrugama.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), sa primenom od 30.5.2013. godine, dopunjen je član 13. Zakona i propisano je:

"Zaradom, u smislu ovog zakona, smatra se i isplaćena lična zarada preduzetnika utvrđena u skladu sa ovim zakonom.

Zaradom, u smislu ovog zakona, smatraju se i primanja koja zaposleni u vezi sa radom kod poslodavca ostvari od lica, koje se u smislu zakona koji uređuje porez na dobit pravnih lica, smatra povezanim licem s poslodavcem (u daljem tekstu: povezano lice)."

Zaradom u smislu ovog zakona, prema 14. Zakona, smatraju se i primanja u obliku bonova, novčanih potvrda, robe, činjenjem ili pružanjem pogodnosti, opraštanjem duga, kao i pokrivanjem rashoda obveznika novčanom nadoknadom ili neposrednim plaćanjem.

U ovom slučaju, osnovicu poreza na zaradu čini:

1) nominalna vrednost bonova i novčanih potvrda;
2) cena koja bi se postigla prodajom robe na tržištu;
3) naknada koja bi se postigla na tržištu za uslugu, odnosno pogodnost koja se čini obvezniku;
4) novčana vrednost pokrivenih rashoda,

uvećana za pripadajući porez i doprinose koje iz zarade plaća zaposleni.

Osnovica poreza na zarade utvrđena na napred navedeni način umanjuje se za novčana plaćanja koja zaposleni vrši poslodavcu u vezi sa ostvarenim primanjem po tim osnovama.

Posebno su definisana primanja zaposlenih u vidu hartija od vrednosti i u tom smislu, sa primenom od 30.5.2013. godine, propisano je sledeće:

Hartije od vrednosti, osim akcija stečenih u postupku svojinske transformacije, koje zaposleni dobije od poslodavca ili od s poslodavcem povezanog lica smatraju se zaradom u momentu sticanja prava raspolaganja na tim hartijama od vrednosti.

Primanjem u vidu hartija od vrednosti smatraju se i hartije od vrednosti koje zaposleni dobije na osnovu pravila nagrađivanja (opcije na akcije i dr.) od poslodavca ili od s poslodavcem povezanog lica.

Izuzetno, ako za primanja u vidu hartija do vrednosti koja zaposleni dobije od sa poslodavcem povezanog lica, trošak snosi poslodavac, ta primanja smatraju se zaradom u momentu u kojem poslodavac ovaj trošak evidentira u poslovnim knjigama.

Osnovicu poreza na zaradu za primanja u vidu hartija od vrednosti čini tržišna vrednost hartija od vrednosti uvećana za pripadajuće obaveze iz zarade, u momentu sticanja prava raspolaganja na tim hartijama od vrednosti.

Ako je hartije od vrednosti zaposleni stekao kupovinom po povlašćenoj ceni, osnovicu poreza na zaradu čini razlika između tržišne cene tih hartija od vrednosti u momentu sticanja i iznosa koji je zaposleni platio, uvećana za pripadajuće obaveze iz zarade.

Ako je tržišna vrednost hartija od vrednosti izražena u stranoj valuti, osnovicu poreza na zarade predstavlja njena dinarska protivvrednost po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan sticanja prava raspolaganja na tim hartijama od vrednosti.

Cenu, visinu naknade, odnosno novčanu vrednost za hartije od vrednosti (kao i za ostala nenovčana davanja zaposlenom) utvrđuje isplatilac zarade u momentu kada se davanje vrši, odnosno u momentu prenosa prava raspolaganja na hartijama od vrednosti.

2.5. Primanjima po osnovu činjenja ili pružanja pogodnosti smatraju se naročito korišćenje službenog vozila, stambenih zgrada i stanova

Član 14a Zakona o porezu na dohodak građana uređuje da se primanjima po osnovu činjenja i pružanja pogodnosti smatraju naročito:

a) korišćenje službenog vozila i drugog prevoznog sredstva u privatne svrhe - mesečnu osnovicu poreza čini - za svaki započeti kalendarski mesec korišćenja vozila - iznos u visini 1% tržišne vrednosti službenog vozila i drugog prevoznog sredstva koje se koristi u privatne svrhe, prema podacima nadležne organizacije sa stanjem na dan 31. decembra godine koja prethodi godini korišćenja vozila, umanjena za iznos koji je zaposleni platio za to korišćenje i uvećana za pripadajuće obaveze iz zarade. Podatak o tržišnoj vrednosti vozila pribavlja se od Auto-moto saveza Srbije,

i

b) korišćenje stambenih zgrada i stanova koji su u vlasništvu poslodavca ili su na raspolaganju poslodavcu po osnovu zakupa ili po drugom osnovu, uz plaćanje zakupnine ili bez plaćanja zakupnine - osnovicu poreza čini - iznos zakupnine koji poslodavac plati za zaposlenog, odnosno u slučaju u kojem poslodavac ne plaća zakupninu, iznos zakupnine prema tržišnim cenama u mestu u kome se stambena zgrada ili stan nalaze, umanjena za iznos koji je zaposleni platio kao zakupninu i uvećana za pripadajuće obaveze iz zarade.

2.6. Premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond

Prema članu 14b stav 1. ovog zakona zaradom, na koju se plaća porez na zarade, smatraju se i premije svih vidova dobrovoljnog osiguranja, kao i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond, koje poslodavac plaća, za zaposlene - osiguranike uključene u dobrovoljno osiguranje, odnosno za zaposlene - članove dobrovoljnog penzijskog fonda, u skladu sa zakonom koji uređuje dobrovoljno osiguranje, odnosno dobrovoljne penzijske fondove.

Izuzetno od navedene zakonske norme, zaradom se ne smatra:

1) premija koju poslodavac plaća za sve zaposlene kod kolektivnog osiguranja od posledica nezgode, uključujući osiguranje od povreda na radu i profisionalnih oboljenja i kolektivnog osiguranja za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija;

2) premija dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja odnosno penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond, koje poslodavac plaća za zaposlene - osiguranike odnosno članove dobrovoljnog penzijskog fonda, u skladu sa posebnim propisima koji uređuju te oblasti - do iznosa koji je osobođen od plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Prema članu 13. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, na premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i na penzijski doprinos za dobrovoljno dodatno PIO koje poslodavac plaća za zaposlene do propisanog iznosa ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Naime, istovremenom izmenom Zakona o porezu na dohodak građana i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, sa primenom od 30.5.2013. godine, dotadašnja olakšica za uplate koje poslodavac vrši na teret sopstvenih sredstava za zaposlene u dobrovoljni penzijski fond proširena je i na premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, s tim da je ukupan iznos oslobođenja od plaćanja poreza i doprinosa za oba ova osiguranja limitiran na propisani iznos olakšice.

Propisani iznos olakšice usklađuje se svake godine godišnjim indeksom potrošačkih cena, a usklađeni iznos objavljuje Vlada RS. **Usklađeni iznos koji važi u periodu od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine iznosi 5.420 dinara.**

2.7. Poreski obveznik i poreska stopa

Obveznik poreza na zarade je fizičko lice koje ostvaruje zaradu.

Porez na zarade iz **člana 13. (osim člana 13. st. 2. i 4) do 14b Zakona** plaća se po stopi od 10% na osnovicu koju čini isplaćena odnosno ostvarena zarada, umanjena mesečno za usklađeni neoporezivi iznos.

Na zarade iz člana 13. st. 2. i 4. neoporezivi iznos se ne primenjuje.

Propisani neoporezivi iznos usklađuje se svake godine godišnjim indeksom potrošačkih cena, a usklađeni iznos objavljuje Vlada RS.

Usklađeni neoporezivi iznos koji važi u periodu od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine iznosi 11.433 dinara.

2.8. Poreska oslobođenja

Prema **članu 18. Zakona**, oslobođena su plaćanja poreza na zarade primanja zaposlenog po osnovu:

1) **naknade troškova prevoza u javnom saobraćaju** (za dolazak na posao i povratak sa posla) - do visine cene mesečne pretplatne karte, odnosno do visine stvarnih troškova prevoza ako ne postoji mogućnost da se obezbedi mesečna pretplatna karta, a najviše ~~do 2.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 3.612 dinara)**;
2) **dnevnice za službeno putovanje u zemlji do iznosa od** ~~1.200 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 2.168 dinara)**, odnosno dnevnice za službeno putovanje u inostranstvo do iznosa propisanog od strane nadležnog državnog organa;
3) **naknade troškova smeštaja na službenom putovanju**, prema priloženom računu;
4) **naknade prevoza na službenom putovanju**, prema priloženim računima prevoznika u javnom saobraćaju, a kada je, saglasno zakonu i drugim propisima, odobreno **korišćenje sopstvenog automobila** za službeno putovanje ili u druge službene svrhe - do iznosa 30% cene jednog litra super benzina, a najviše ~~do 3.500 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 6.322 dinara)** mesečno;

4a) **dnevne naknade koju ostvaruju pripadnici Vojske Srbije u vezi sa vršenjem službe**, saglasno propisima koji uređuju Vojsku Srbije;

5) **solidarne pomoći za slučaj bolesti, zdravstvene rehabilitacije ili invalidnosti zaposlenog ili člana njegove porodice** - ~~do 20.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 36.123 dinara);**
6) **poklona deci zaposlenih**, starosti do 15 godina, povodom Nove godine i Božića - ~~do 5.000 dinara godišnje~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 9.031 dinar) po jednom detetu;**
7) **jubilarne nagrade zaposlenim u skladu sa zakonom koji uređuje rad** - ~~do 10.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 18.060 dinara)** godišnje.

Usklađeni neoporezivi iznosi prema godišnjem indeksu potrošačkih cena u 2014. godini, koji se primenjuju od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine objavljeni su u "Službenom glasniku RS", broj 5/2015.

Pravo na poresko oslobođenje navedeno u **tač. 1) do 4) člana 18. Zakona**, koje se odnosi na primanje po osnovu naknade troškova prevoza u javnom saobraćaju, dnevnice za službeno putovanje, naknade troškova smeštaja i prevoza na službenom putovanju, pored zaposlenih, imaju i lica koja nisu u radnom odnosu (nisu zaposleni) kod poslodavca, ali za svoj rad ostvaruju prihode za koju su obveznici poreza na zarade u smislu ovog zakona.

To znači da pravo na poresko oslobođenje po navedenim osnovama od 27.3.2010. godine imaju i lica koja obavljaju privremene i povremene poslove.

Na osnovu **člana 18. stav 3. i člana 9. stav 2. Zakona**, donet je **Pravilnik o ostvarivanju prava na poreska izuzimanja za primanja po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, organizovane socijalne i humanitarne pomoći, stipendija i kredita učenika i studenata, hranarina sportista amatera i prava na poresko oslobođenje za primanja po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti** ("Službeni glasnik RS", br. 31/2001 i 5/2005).

Prema **članu 20. Zakona** obaveze plaćanja poreza na zarade ostvarene za rad u stranim diplomatskim i konzularnim predstavništvima ili međunarodnim organizacijama, odnosno kod predstavnika ili službenika takvih predstavništava ili organizacija, oslobođeni su:

1) šefovi stranih diplomatskih misija akreditovanih u Srbiji, osoblje stranih diplomatskih misija u Srbiji, kao i članovi njihovih domaćinstava, ako ti članovi domaćinstava nisu državljani ili rezidenti Republike;
2) šefovi stranih konzulata u Srbiji i konzularni funkcioneri ovlašćeni da obavljaju konzularne funkcije, kao i članovi njihovih domaćinstava, ako ti članovi domaćinstava nisu državljani ili rezidenti Republike;
3) funkcioneri Organizacije ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih agencija, stručnjaci tehničke pomoći Organizacije ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih agencija;

3a) funkcioneri, stručnjaci i administrativno osoblje međunarodnih organizacija, ako nisu državljani ili rezidenti Republike;

4) zaposleni u stranim diplomatskim ili konzularnim predstavništvima i međunarodnim organizacijama, ako nisu državljani ili rezidenti Republike;
5) počasni konzuli stranih država, za primanja koja dobijaju od države koja ih je imenovala za obavljanje konzularnih funkcija;
6) zaposleni kod lica iz tač. 1) do 5) ovog člana, ako nisu državljani ili rezidenti Republike.

Izuzetno od **stava 1. ovog člana**, obaveze plaćanja poreza na zarade ostvarene po osnovu radnog angažovanja u Organizaciji ujedinjenih nacija i njenim specijalizovanim agencijama, oslobođena su fizička lica koja su državljani ili rezidenti Republike.

Na osnovu **člana 21.** ne plaća se porez na zarade osoba sa invaliditetom zaposlenih u preduzeću za radno osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.

Prema **članu 21a Zakona**, ne plaća se porez na zarade na premiju dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i na penzijski doprinos za dobrovoljno dodatno penzijsko i invalidsko osiguranje, **koje poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog** - osiguranika uključenog u te oblike osiguranja u skladu sa zakonom koji uređuje te oblasti, ukupno najviše do propisanog usklađenog iznosa mesečno, koji u periodu od 1.2.2014. do 31.1.2015. godine iznosi 5.329 dinara.

2.9. Poreske olakšice i oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za zapošljavanje novih radnika

Poreske olakšice i oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za zapošljavanje novih radnika uređene su zakonima i uredbom.

1. Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 62/2006) i **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 62/2006), uvedene su značajne poreske olakšice i oslobođenje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje novih radnika.

Poreske olakšice i oslobođenja od plaćanja doprinosa na zaradu poslodavac može ostvariti, pod propisanim uslovima, ako zaposli:

- pripravnike mlađe od 30 godina;
- lica mlađa od 30 godina;
- lica sa invaliditetom;
- lica starija od 45, odnosno 50 godina.

Ove olakšice i oslobođenja primenjivala su se za zapošljavanje novih radnika u periodu od 1. septembra 2006. godine **do 30. juna 2014. godine**. Prelaznim odredbama **Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014) regulisano je da poslodavac koji je do dana početka primene ovog zakona stekao pravo na poresku olakšicu iz **čl. 21v i 21d Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 (dr. zakon), 135/2004, 62/2006, 65/2006 (ispr.), 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 (US), 93/2012, 114/2012 (US), 47/2013, 48/2013 (ispr.) i 108/2013), poresku olakšicu ostvaruje u skladu sa tim zakonom. Naime, poslodavac koji je **zaključno sa 30. junom 2014. godine** stekao pravo na olakšice za zapošljavanje novih radnika prema navedenom Zakonu, iste ostvaruje u skladu sa tim zakonom.

Olakšice za zapošljavanje novih radnika ne mogu ostvariti:

- državni organi i organizacije,
- javna preduzeća,
- javne službe i
- drugi direktni i indirektni budžetski korisnici.

2. Sem olakšica koje su uređene zakonom, olakšice za zapošljavanje novih radnika uređene su posebno i **Uredbom o podsticanju zapošljavanja** ("Službeni glasnik RS", br. 32/2011 i 34/2011). Ovom uredbom utvrđeni su uslovi i način ostvarivanja prava poslodavaca iz privatnog sektora na subvencionisanje određenog dela obračunatog poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, radi podsticanja zapošljavanja. Sprovođenje ove uredbe uređeno je **Pravilnikom o obrascima zahteva za subvencionisanje poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje** ("Službeni glasnik RS", br. 36/2011, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik)).

3. Poslodavac ne može koristiti olakšice - oslobođenje od plaćanja poreza i doprinosa za isto novozaposleno lice istovremeno po više pravnih osnova tj. po osnovu zakona i po osnovu **Uredbe o podsticanju zapošljavanja**.

U tom smislu, **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011) i **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 52/2011) izričito je propisano da poslodavci koji za određeno lice koriste ili su koristili olakšice kod plaćanja poreza, odnosno doprinosa po drugom osnovu (po Uredbi o podsticanju zapošljavanja) ne mogu za isto lice ostvarivati oslobođenje od plaćanja poreza i doprinosa i po odgovarajućim odredbama zakona.

4. Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014) i **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014), uvedene su nove poreske olakšice i oslobođenje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje novih radnika.

Poslodavac - pravno lice, odnosno preduzetnik koji zaposli novo lice ima pravo na povraćaj dela plaćenog poreza na zaradu i dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, za novozaposleno lice, **isplaćenu zaključno sa 30. junom 2016. godine.**

Novozaposlenim licem smatra se lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležne organizacije za obavezno socijalno osiguranje i koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci, a lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca, i za to vreme nije ostvarivalo bilo koju vrstu prihoda po osnovu radnog angažovanja.

Novozaposlenim licem ne smatra se lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, odnosno kod poslodavca koji bi, da nije prestao da postoji, bio povezano lice sa poslodavcem kod koga novozaposleno lice zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Povezano lice, u smislu ovog zakona, je lice koje se smatra povezanim licem u smislu zakona kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica.

Olakšice može ostvariti poslodavac ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem poveća broj zaposlenih kod poslodavca u odnosu na **broj zaposlenih na dan 31. marta 2014. godine.**

Olakšice može da koristi i poslodavac koji **započne obavljanje delatnosti posle 31. marta 2014. godine.**

Poslodavac ima pravo na povraćaj plaćenog poreza i plaćenih doprinosa, i to:

1) 65% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje jednim, a najviše sa devet novozaposlenih lica;
2) 70% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 10, a najviše sa 99 novozaposlenih lica;
3) 75% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 100 novozaposlenih lica.

Zbir iznosa plaćenog doprinosa za koji poslodavac ima pravo na povraćaj i iznosa plaćenog doprinosa za koji poslodavac nema pravo na povraćaj, predstavlja iznos ukupno plaćene obaveze doprinosa po osnovu zarade za novozaposleno lice. Povraćaj plaćenih poreza i doprinosa vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju poreski postupak i poreska administracija, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva za povraćaj nadležnom poreskom organu.

Poslodavac koji za određeno lice koristi bilo koju vrstu podsticaja u skladu sa odgovarajućim propisom, osim u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje, po osnovu zasnivanja radnog odnosa tog lica nema pravo da za to lice ostvari poresku olakšicu iz ovog člana.

Ove olakšice primenjuju se od **1. jula 2014. godine.**

Olakšice za zapošljavanje novih radnika <u>ne mogu ostvariti</u>:

- državni organi i organizacije,
- Zaštitnik građana,
- Poverenik za zaštitu ravnopravnosti,
- Državna revizorska institucija,
- Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti,
- Agencija za borbu protiv korupcije,
- Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki,
- Komisija za zaštitu konkurencije,
- Komisija za hartije od vrednosti,
- Fiskalni savet,
- Republička radiodifuzna agencija,
- Agencija za energetiku Republike Srbije i druge javne agencije,
- javna preduzeća,
- javne službe i
- drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, odnosno korisnici javnih sredstava.

Poreske olakšice i oslobađanja od obaveze plaćanja doprinosa po osnovu zapošljavanja novih radnika celovito su obrađene u ovom delu pod poglavljem III.

3. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje

Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014 i 68/2014 - u daljem tekstu: **Zakon o doprinosima**) uređuje pitanja koja čine sistem finansiranja obaveznog socijalnog osiguranja, i to:

- obveznici doprinosa,
- osnovice za obračunavanje i plaćanje doprinosa,
- stope doprinosa,
- način obračunavanja i plaćanja doprinosa.

Način i postupak obračuna doprinosa za obavezno socijalno osiguranje bliže uređuju sledeća **podzakonska akta**:

- ***Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za novozaposlene starije od 45, odnosno 50 godina*** *("Službeni glasnik RS", br. 99/2004, 33/2005, 72/2006, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
- ***Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za pripravnike i novozaposlena lica mlađa od 30 godina*** *("Službeni glasnik RS", br. 72/2006, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
- ***Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za lica sa invaliditetom*** *("Službeni glasnik RS", br. 72/2006, 74/2013 (dr. pravilnik) i 118/2013 (dr. pravilnik));*
- ***Pravilnik o uslovima, postupku i načinu povraćaja više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i prestanku obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini*** *("Službeni glasnik RS", broj 100/2004);*
- ***Pravilnik o obrascu prijave za utvrđivanje obaveze doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za samostalne umetnike*** *("Službeni glasnik RS", br. 65/2005 i 116/2006);*
- ***Pravilnik o obrascu zbirne poreske prijave o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje po odbitku*** *("Službeni glasnik RS", br. 96/2004, 105/2004, 65/2005, 82/2006, 15/2012, 123/2012, 61/2013, 74/2013 (dr. pravilnik), 118/2013 i 118/2013 (dr. pravilnik));*
- ***Odluka o načinu plaćanja doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje stranih državljana koji se nalaze na školovanju ili stručnom usavršavanju na teritoriji Republike Srbije*** *("Službeni glasnik RS", broj 111/2004).*

3.1. Zarada kao osnovica za plaćanje doprinosa

Osnovica doprinosa za zaposlene i za poslodavce je zarada, odnosno plata i naknada zarade, odnosno plate u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, opštim aktom i ugovorom o radu, odnosno rešenjem nadležnog organa, saglasno članu 13. Zakona o doprinosima.

Zarada kao osnovica doprinosa za zaposlene i za poslodavce, **ne umanjuje se za neoporezivi iznos** koji se priznaje kod obračunavanja i plaćanja poreza na zarade.

Prema **članu 13. st. 3. i 4. Zakona o doprinosima**, od plaćanja doprinosa izuzeta je premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, odnosno penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond koje poslodavac plaća za zaposlene, na teret sopstvenih sredstava - do ukupnog propisanog mesečnog iznosa koji se usklađuje svake godine godišnjim indeksom potrošačkih cena.

Usklađeni iznos koji važi u periodu **od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine** iznosi **5.420 dinara**.

3.2. Osnovica doprinosa za preduzetnike i poljoprivrednike koji porez plaćaju na stvarni prihod - lična zarada preduzetnika

Kao osnovica doprinosa za preduzetnike i poljoprivrednike koji porez plaćaju na stvarni prihod **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) predviđena je i **lična zarada preduzetnika**. Ako preduzetnik odnosno poljoprivrednik - obveznik poreza na stvarni prihod ne opredeli tj. ne isplaćuje ličnu zaradu, osnovica doprinosa za njih je oporeziva dobit, kao prihod od samostalne delatnosti.

Ovim je izvršeno usaglašavanje sa izmenama **Zakona o porezu na dohodak građana**, koji uvodi ličnu zaradu preduzetnika i poljoprivrednika koji porez plaćaju na stvarni prihod, kao osnovicu za porez na zaradu.

Plaćanje doprinosa na ličnu zaradu preduzetnika i poljoprivrednika - obveznika poreza na stvarni prihod vrši se na način kako je to propisano za plaćanje poreza na zarade. Ovakav obračun se vrši **počev od 1. jula 2013. godine, ako se preduzetnik opredelio da isplaćuje ličnu zaradu**, kao svoje lično primanje.

Za preduzetnike koji porez plaćaju na paušalno utvrđen prihod, kao i za poljoprivrednike koji ne plaćaju porez na prihode od samostalne delatnosti, zadržava se plaćanje doprinosa po rešenju poreskog organa, na osnovicu koju čini paušalno utvrđen prihod (za preduzetnike), odnosno najniža mesečna osnovica doprinosa (za poljoprivrednike).

Ako preduzetnik i poljoprivrednik plaćaju doprinose na ličnu zaradu koju isplaćuju, **osnovicu doprinosa čini iznos lične zarade**. Preduzetnicima se priznaje, kao i zaposlenima, **umanjenje isplaćene lične zarade za doprinos za dobrovoljno penzijsko osiguranje i za premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje ukupno mesečno do propisanog usklađenog iznosa koji u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine iznosi 5.420 dinara**.

3.3. Osnovica za doprinose za osnivače i članove privrednih društava koji nisu zaposleni u njima - najniža osnovica doprinosa

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji se primenjuje od 30.5.2013. godine, propisano je da osnovicu doprinosa za osnivače i članove privrednih društava koji rade u svom društvu, a nisu zasnovali radni odnos čini najniža osnovica doprinosa (umesto oporezive dobiti koja je bila osnovica doprinosa za ove obveznike do tada).

Istovremeno, zadržano je dosadašnje zakonsko rešenje da za ove obveznike izuzetno osnovicu doprinosa čini zarada (kao za zaposlene) ako su zasnovali radni odnos sa privrednim društvom čiji su osnivači odnosno članovi.

Ovo zakonsko rešenje korigovano je **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 108/2013), koji se primenjuje **od 7.12.2013. godine**, u tom smislu što je propisano da osnovicu doprinosa za osnivače i članove privrednih društava čini **najmanje najniža osnovica doprinosa**. To znači da osnivači i članovi privrednih društava svojom voljom tj. odlukom opredeljuju osnovicu doprinosa, s tim da ne može biti niža od najniže osnovice doprinosa.

Doprinose za osnivača odnosno člana privrednog društva **obračunava i plaća privredno društvo** čiji je član, u svim slučajevima, a ne samo ako su u radnom odnosu u svom privrednom društvu kako je to bilo do tada.

3.4. Najniža i najviša mesečna osnovica doprinosa

Zakonom o doprinosima posebno su uređene:

- **najniža mesečna osnovica doprinosa** - najniži iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja,
- **najviša mesečna osnovica doprinosa** - najviši iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja,
- **najviša godišnja osnovica doprinosa** - najviši iznos na koji obračunavaju i plaćaju doprinosi po svim osnovama za kalendarsku godinu osiguranja.

a) Najniža mesečna osnovica doprinosa

Mesečna osnovica doprinosa ne može biti niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, a ako je osnovica (zarada) niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, obračun i plaćanje doprinosa vrši se na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa.

Iznos najniže mesečne osnovice utvrđuje i objavljuje ministar nadležan za poslove finansija, a primenjuje se od prvog u narednom mesecu po njegovom objavljivanju.

Prema **članu 37. Zakona o doprinosima** najnižu mesečnu osnovicu čini iznos od 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu za koji su objavljeni podaci republičkog organa nadležnog za poslove statistike prethodne godine prema objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Izuzetno, osnovica doprinosa za upućene radnike iz **člana 14. Zakona o doprinosima** ne može biti niža od dvostruke najniže mesečne osnovice doprinosa utvrđene u skladu sa **članom 37. ovog zakona**.

Poslodavac koji ne izvrši isplatu zarada **do poslednjeg dana u mesecu** za prethodni mesec dužan je da do tog roka **obračuna i uplati doprinose na najnižu osnovicu doprinosa**.

Najniža mesečna osnovica doprinosa za osiguranike iz čl. 25, 26. i 27. Zakona (za samostalne umetnike, sveštenike i verske službenike i poljoprivrednike koji nisu obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti) čini iznos od 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u četvrtom kvartalu prethodne godine prema objavljenom podatku Republičkog organa nadležnog za poslove statistike, a primenjuje se za celu kalendarsku godinu.

b) Najviša mesečna osnovica doprinosa

Najviša mesečna osnovica doprinosa limitirana je u visini petostrukog iznosa prosečne mesečne zarade u Republici prema poslednjem objavljenom podatku, a primenjuje se od prvog u narednom mesecu po objavljivanju podataka o prosečnoj mesečnoj zaradi isplaćenoj po zaposlenom u Republici.

c) Najviša godišnja osnovica doprinosa

Najvišu godišnju osnovicu čini petostruki iznos prosečne godišnje zarade ostvarene u Republici u godini za koju se plaćaju doprinosi.

Obaveza plaćanja doprinosa na ugovorene naknade kao prihod koji se povremeno ostvaruje, kao i obaveza istovremenog plaćanja doprinosa po više različitih osnova sticanja prihoda, uslovila je potrebu za utvrđivanjem najviše godišnje osnovice doprinosa.

Za više plaćene doprinose, odnosno za iznos doprinosa koji je plaćen na osnovicu koja prelazi iznos najviše godišnje osnovice doprinosa, osiguranik ima pravo da ostvari povraćaj više plaćenog doprinosa.

3.5. Ako nema isplate zarade doprinosi se obračunavaju i plaćaju na najnižu osnovicu

Prema **članu 51. Zakona o doprinosima**, **poslodavac je u slučaju kada ne isplati zarade do poslednjeg dana u mesecu za prethodni mesec, dužan da obračuna i uplati doprinose za prethodni mesec na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa.**

3.6. Prijava doprinosa po službenoj dužnosti - obračun od strane poreskog organa

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) uvedena je tzv. prijava doprinosa po službenoj dužnosti.

To znači da ukoliko poslodavac ne obračuna i ne uplati doprinose za obavezno socijalno osiguranje za prethodni mesec u propisanom roku - do poslednjeg dana u narednom mesecu, obračunaće ih nadležna organizaciona jedinica Poreske uprave po službenoj dužnosti, na osnovu raspoloživih podataka, u ime i za račun poslodavca.

Primena ove odredbe vezana je za početak primene nove pojedinačne poreske prijave - prema izmenama **Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji**.

3.7. Stope doprinosa

U Zakonu su utvrđene jedinstvene stope doprinosa za svaki vid obaveznog socijalnog osiguranja, što u velikoj meri pojednostavljuje sistem obračuna, olakšava kontrolu obračuna i snižava troškove.

a) Stope doprinosa na zarade i naknade na teret zaposlenog i na teret poslodavca

Stope po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi su:

1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje - **26%** (od 1.8.2014. godine);

2) za obavezno zdravstveno osiguranje - **10,3%** (od 1.8.2014. godine);

3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - **1,5%**.

Kada doprinose na istu osnovicu plaćaju i zaposleni i poslodavac, odnosno isplatilac naknade zarade, obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje vrši se po sledećim stopama:

	Na teret zaposlenog	Na teret poslodavca	Zbirna stopa doprinosa (2+3)
1	2	3	4
- doprinos za PIO	**14,00%**	**12,00%**	**26,00%**
- doprinos za zdravstveno osiguranje	**5,15%**	**5,15%**	**10,30%**
- doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	**0,75%**	**0,75%**	**1,50%**
Svega doprinosi:	**19,90%**	**17,90%**	**37,80%**

Napominjemo da je izmenom Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014), sa primenom od 1.8.2014. godine, stopa doprinosa za PIO povećana sa 24% na 26% ukupno, odnosno sa 13% na 14% na teret zaposlenog, u slučaju kada se doprinosi plaćaju iz i na osnovicu doprinosa. Na teret poslodavca stopa je povećana sa 11% na 12%.

Stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje smanjena je sa 12,30% na 10,30% ukupno, odnosno sa 6,15% na 5,15% na teret zaposlenog, kao i na teret poslodavca.

b) Stope doprinosa za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti

Doprinosi za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti, u slučajevima utvrđenim **članom 11. Zakona o doprinosima i posebnim zakonima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i zdravstvenog osiguranja**, plaćaju se na teret poslodavca, po sledećim stopama:

- doprinos za PIO za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti - 4,00%,
- doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti - 2,00%.

c) Stope doprinosa za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem

Stope dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se zaposlenom i preduzetniku računa sa uvećanim trajanjem u skladu sa zakonom jesu:

1) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 14 meseci staža osiguranja - 3,70%;
2) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 15 meseci staža osiguranja - 5,50%;
3) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 16 meseci staža osiguranja - 7,30%;
4) kada se efektivnih 12 meseci rada računa kao 18 meseci staža osiguranja - 11,00%.

3.8. Plaćanje doprinosa za zaposlenog penzionera

Kod isplate zarade **penzioneru** koji se opredelio da mu je **prioritetni osnov za zdravstveno osiguranje zarada**, na osnovicu doprinosa se obračunava i plaća:

- doprinos za PIO na teret zaposlenog po stopi od 14% i na teret poslodavca po stopi od 12%,
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 5,15% na teret zaposlenog i na teret poslodavca po stopi od 5,15%.

Doprinos za slučaj nezaposlenosti se ne obračunava i ne plaća.

Kod isplate zarade penzioneru koji se opredelio da mu je **prioritetni osnov za zdravstveno osiguranje penzija**, na osnovicu doprinosa se obračunava i plaća:

- doprinos za PIO na teret zaposlenog po stopi od 14% i na teret poslodavca po stopi od 12%.

Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret zaposlenog i na teret poslodavca i doprinos za slučaj nezaposlenosti na teret zaposlenog i na teret poslodavca se ne obračunava i ne plaća.

Isti poreski tretman imaju i **prihodi vojnih i poljoprivrednih penzionera** koji zasnuju radni odnos i po tom osnovu ostvaruju zaradu.

3.9. Mirovanje obaveze plaćanja doprinosa

Za vreme mirovanja radnog odnosa koje je zaposlenom odobreno u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose, miruje i obaveza plaćanja doprinosa, osim ako zakonom nije drukčije određeno.

Preduzetniku koji privremeno prekine obavljanje delatnosti, u skladu sa zakonom, za taj period miruje obaveza plaćanja doprinosa, osim ako svojom voljom nastavi plaćanje doprinosa u tom periodu.

Poljoprivredniku kome miruje svojstvo osiguranika poljoprivrednika, u skladu sa zakonom koji uređuje obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, za taj period miruje obaveza plaćanja doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje.

3.10. Povraćaj više plaćenog doprinosa i prestanak plaćanja doprinosa u toku tekuće godine

Zakon uređuje pravo na povraćaj više plaćenog doprinosa na prihode ostvarene po više različitih osnova rada (radni odnos, samostalna delatnost, ugovori i dr.), iznad iznosa doprinosa obračunatog na najvišu godišnju osnovicu doprinosa.

Ovo pravo, po podnetom zahtevu i na osnovu rešenja Poreske uprave, može da ostvari obveznik za doprinose koje je sam uplatio odnosno za doprinose plaćene u njegovo ime i u njegovu korist.

Zakon uređuje i pravo obveznika doprinosa po osnovu ugovorene naknade da u toku godine podnese zahtev za prestanak obaveze plaćanja doprinosa na ugovorenu naknadu kada osnovica plaćenog doprinosa po tom osnovu zajedno sa osnovicama plaćenog doprinosa po drugim osnovima dostigne iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa.

Procenjena najviša godišnja osnovica doprinosa opredeljuje se u visini petostrukog iznosa godišnje zarade ostvarene u Republici u prethodnoj godini uvećane za procenjeni rast zarada u tekućoj godini. Za objavljivanje nominalnog iznosa ove osnovice ovlašćuje se ministar finansija.

Postupak i način povraćaja više plaćenog doprinosa i prestanak obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade bliže uređuju sporazumno ministar nadležan za poslove finansija, ministar nadležan za poslove rada, zapošljavanja i socijalne politike i ministar nadležan za poslove zdravlja.

S tim u vezi, a na osnovu **člana 68. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** donet je **Pravilnik o uslovima, postupku i načinu povraćaja više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i prestanku obeveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini** ("Službeni glasnik RS", broj 100/2004).

4. Članarine privrednim komorama i zadružnim savezima

Zakonom o privrednim komorama ("Službeni glasnik RS", br. 65/2001, 36/2009 i 99/2011 (dr. zakon)) osnovane su:

- **Privredna komora Srbije**, sa sedištem u Beogradu, za teritoriju Republike Srbije;
- **Privredna komora Vojvodine**, sa sedištem u Novom Sadu, za teritoriju Autonomne pokrajine Vojvodine;
- **Privredna komora Kosova i Metohije**, sa sedištem u Prištini, za teritoriju Autonomne pokrajine Kosova i Metohije;
- **Privredna komora Beograda**, sa sedištem u Beogradu, za teritoriju grada Beograda i
- Regionalne privredne komore, za područje opština.

Članovi komore su preduzeća i drugi oblici organizovanja koji obavljaju privrednu delatnost, banke i druge finansijske organizacije i organizacije za osiguranje imovine i lica.

Preduzetnici koji u vidu registrovanog zanimanja obavljaju privrednu delatnost i njihove zadruge su članovi komore preko opštih udruženja preduzetnika. Zemljoradničke zadruge i drugi oblici organizovanja zemljoradnika su kolektivni članovi komore preko zadružnog saveza.

Članovi komore mogu biti i poslovna i stručna udruženja i društva, organizacije koje obavljaju delatnost u oblastima zdravstvene, socijalne, boračke, odnosno invalidske zaštite, društvene brige o deci i drugim oblastima, kao što je socijalna sigurnost, obrazovanje, nauka, kultura, fizička kultura, kao i organizacije koje svojom delatnošću unapređuju rad i poslovanje privrednih subjekata ili su u oblastima koje su utvđene zakonom, o čemu odluku donosi nadležni organ komore.

Članovi Privredne komere Srbije mogu biti svi subjekti koji imaju sedište, odnosno obavljaju delatnost na teritoriji Republike Srbije.

Članovi Privredne komore Vojvodine mogu biti svi subjekti koji imaju sedište i obavljaju delatnost na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine.

Članovi Privredne komore Kosovo i Metohija mogu biti svi subjekti koji imaju sedište, odnosno obavljaju delatnost na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija.

Članovi Privredne komore Beograda mogu biti svi subjekti koji imaju sedište, odnosno obavljaju delatnost na teritoriji Grada Beograda.

Članovi regionalne komore mogu biti svi subjekti koji imaju sedište, odnosno obavljaju delatnost na području opština za koju je osnovana.

Članovi privrednih komora pristupaju i istupaju iz članstva dostavljanjem pismenog obaveštenja o pristupanju, odnosno istupanju komori čiji su članovi.

Komore se delom finansiraju od članarina, čiju visinu i osnovicu na koju se obračunava članarina, kao i način i rokove plaćanja utvrđuju posebnim odlukama privredne komore, odnosno regionalne privredne komore.

U nastavku dajemo pregled stopa članarine privrednim komorama i zadružnim savezima.

Stope članarine privrednim komorama

<table>
<tr><th>R. br.</th><th>OPIS</th><th>STOPE</th><th>UPLATNI RAČUNI</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td>KOMORA SRBIJE
("Službeni glasnik RS", broj 143/2014)
Osnovica za obračun članarine Komori je bruto zarada zaposlenih.</td><td>0,19%</td><td rowspan="2">205-2238-67
Komercijalna banka AD, Beograd, sa oznakom šifre plaćanja broj 290 i pozivom na broj - PIB uplatioca</td></tr>
<tr><td colspan="2">Napomena: Članovi Komore koji imaju manje od 10 zaposlenih radnika i u 2013. godini su ostvarili ukupan godišnji prihod manji od 20 miliona dinara, plaćaju članarinu u paušalnom iznosu u visini od 800,00 dinara mesečno. Uplata se vrši najkasnije do 30. u mesecu.
Opšta udruženja preduzetnika u Srbiji, plaćaju članarinu Komori u paušalnom iznosu od 20.000,00 dinara na godišnjem nivou, u četiri jednake rate, do 30. u poslednjem mesecu kvartala za koji se uplaćuje članarina.
Članovi Komore - novoosnovani privredni subjekti, ne plaćaju članarinu Privrednoj komori Srbije u periodu od godinu dana od dana njihovog osnivanja.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2.</td><td>KOMORA VOJVODINE
("Službeni glasnik RS", broj 143/2014)
Osnovicu za obračun članarine čini isplaćena mesečna bruto zarade zaposlenih bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica.</td><td>0,20%</td><td rowspan="2">355-1000148-88
Vojvođanska banka, filijala Novi Sad

105-800366-69
AIK banka NIŠ
325-9500700024031-76
OTP banka Novi Sad</td></tr>
<tr><td colspan="2">Napomena: Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje) članovi opštih udruženja preduzetnika, plaćaju članarinu tim udruženjima u skladu sa odlukom njihovih organa.
Zemljoradničke zadruge i drugi oblici udruživanja zemljoradnika, nisu u obavezi da plaćaju članarinu ako obračunavaju i plaćaju članarinu Zadružnom savezu Vojvodine u skladu sa Odlukom Zadružnog saveza Vojvodine.</td></tr>
</table>

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
3.	**KOMORA KOSOVA I METOHIJE** ("Službeni glasnik RS", broj 145/2014) Osnovica: Bruto zarada zaposlenih. Članovi Komore koji imaju do 10 zaposlenih radnika, plaćaju godišnju članarinu u paušalnom iznosu u visini od 6.000,00 dinara. Uplata se vrši odjednom za celu godinu, najkasnije do 30. juna 2015. godine.	**0,32%**	**205-21992-72** Komercijalne banke AD Beograd, ekspozitura Zvečan sa oznakom šifre plaćanja na dan isplate zarada i uplate poreza i doprinosa po odbitku
4.	**KOMORA BEOGRADA** ("Službeni list grada Beograda", broj 86/2014) Osnovica za obračun članarine je bruto zarada, bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica		**205-12225-79** Komercijalna banka AD, Beograd sa pozivom na PIB
	I GRUPA: Šifre delatnosti:[1] Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija (35.1; 35.2); Proizvodnja derivata nafte (19.20); Proizvodnja higijenskih proizvoda (20.30; 20.41; 20.42; 21.10; 21.20); Ponovna upotreba materijala (38.31; 38.32); Trgovina na veliko (45.1; 45.2; 45.3; 45.4; 46.1; 46.3; 46.4; 46.5; 46.6; 47.7; 46.9); Vazdušni saobraćaj (51.10; 51.21; 51.22; 52.23; 77.35); Cevovodni transport (49.50); Poštanske aktivnosti (53.10; 53.20); Telekomunikacije (61.10; 61.20; 61.30; 61.90); Finansijske delatnosti i delatnosti osiguranja (64.1; 64.2; 64.3; 64.9; 65.1; 65.2; 65.3; 66.1; 66.2; 66.3); Poslovanje sa nekretninama (68.1; 68.2; 68.3); Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti (77.1; 77.2; 77.3; 77.4; 62.01; 62.02; 62.03; 62.09; 69.10; 69.20; 70.2; 71.1; 71.2; 73.1; 74.1; 74.2; 74.3; 74.7; 75.0); Kockanje i klađenje (92.0)	**0,255%**	
	II GRUPA: Šifra delatnosti: Proizvodnja papira, izdavačka delatnost, štampanje i umnožavanje (17.1; 58.1; 18.1; 18.2); Proizvodnja pića (11.00) Proizvodnja gotove hrane za domaće životinje (10.9); Proizvodnja električnih mašina, aparata, opreme i uređaja (25.7; 25.9; 28.1; 28.2; 28.3; 28.4; 28.9; 27.1; 27.4; 27.5; 26.1; 26.2; 26.3; 26.4; 26.5; 26.6); Trgovina na malo (47.3; 47.4; 47.5; 47.6; 47.7; 47.8; 95.2); Šumarstvo i lov (01.7; 02.1; 02.2; 02.3; 02.4)	**0,190%**	
	III GRUPA: Šifra delatnosti: Železnički prevoz putnika (49.1; 49.2); Drumski prevoz tereta (49.3; 49.4)	**0,132%**	
	IV GRUPA: - Svi ostali članovi Komore	**0,100%**	
	Napomena: Članovi Komore koji imaju do 10 zaposlenih, plaćaju članarinu (doprinos) Komori godišnje u paušalnom iznosu od 9.000 dinara. Članarinu (doprinos) članovi Komore dužni su da uplate do 30. juna 2015. godine. Opšta udruženja preduzetnika, obavezna su da plaćaju članarinu (doprinos) Komori godišnje u paušalnom iznosu od 36.000,00 dinara, u četiri jednake rate, do 31. decembra 2015. godine. Ukoliko opšte udruženje preduzetnika izvrši uplatu celokupne članarine do 31. marta 2015. godine ista će iznositi 27.000,00 dinara.		
5.	**KOMORA KRAGUJEVCA** ("Službeni glasnik RS", broj 141/2014) Područje za koje je Komora osnovana čine teritorije gradova Kragujevac i Jagodina, kao i opština Aranđelovac, Batočina, Knić, Lapovo, Rača, Topola, Despotovac, Ćuprija, Paraćin, Rekovac i Svilajnac.		**355-1061301018-48** Vojvođanska banka **220-128456-08** Procredit banka **150-65-40** KBM banka ad **160-18056-34** Banca Intesa

1 Prema Zakonu o klasifikaciji delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 104/2009) i Uredbi o klasifikaciji delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 54/2010).

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
5.	Obveznici plaćanja članarine Komori su sva privredna društva, banke, finansijske organizacije, organizacije za osiguranje imovine i lica i njihove poslovne jedinice, zemljoradničke i druge zadruge i druga pravna lica koja svoju delatnost obavljaju na području za koju je Komora osnovana, kao i organizacione jedinice pravnih lica sa drugog područja koje obavljaju privrednu delatnost na području Komore. Obveznici (privredna društva) obračunavaju članarinu prema sledećoj skali: - do 5 zaposlenih 500,00 dinara mesečno (6.000,00 godišnje) - od 6 do 10 zaposlenih 1.000,00 dinara mesečno (12.000,00 godišnje) - preko 10 zaposlenih 0,25% na fond bruto zarada prilikom svake isplate. Obveznici plaćanja članarine su i preduzetnici, zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje (članovi opštih udruženja preduzetnika - samostalnih privrednika) sa područja Komore. Obveznici (preduzetnici) obračunavaju članarinu prema sledećoj skali: - do 5 zaposlenih 250,00 dinara mesečno (3.000,00 godišnje) - preko 5 zaposlenih 500,00 dinara mesečno (6.000,00 godišnje).		**355-1061301018-48** Vojvođanska banka **220-128456-08** Procredit banka **150-65-40** KBM banka ad **160-18056-34** Banca Intesa
6.	**KOMORA KRALJEVA** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Članovi Regionalne privredne komore Kraljevo (u daljem tekstu: Komore), sva pravna i fizička lica koja imaju sedište, odnosno obavljaju delatnost na području Komore (teritorija opština: Vrnjačka Banja, Gornji Milanovac, Kraljevo, Novi Pazar, Raška, Sjenica, Tutin, Čačak i Lučani) i to: privredna društva i drugi oblici organizovanja koji obavljaju privrednu delatnost; banke i druge finansijske organizacije; organizacije za osiguranje imovina i lica; preduzetnici koji u vidu registrovanog zanimanja obavljaju privrednu delatnost i njihove zadruge; poslovne jedinice i delovi, čije je sedište firmi van područja Komore, obračunavaju i plaćaju članarinu Komori za 2015. godinu. Osnovicu za obračunavanje i plaćanje članarine Komori čine ostvarene mesečne bruto zarade zaposlenih, bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšice.	**0,32%**	**160-17848-76** Banca Intesa AD, Beograd PJ Kraljevo **155-9070-57** Čačanska banka AD Čačak, PJ Kraljevo
	Napomena: Članovi Komore koji nemaju zaposlene ili imaju do pet zaposlenih, plaćaju članarinu u paušalnom iznosu od 6.000 dinara godišnje. Uplata godišnjeg paušalnog iznosa vrši se odjednom, najkasnije do 30. juna 2015. godine. Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje), plaćaju članarinu Komori u iznosu od 250 dinara mesečno.		
7.	**KOMORA LESKOVCA** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Osnovica za obračunavanje i plaćanje članarine Komori je ostvarena i isplaćena bruto zarada. Opšta i specijalizovana Udruženja kao kolektivni članovi Komore obavezni su da plaćaju članarinu (doprinos) u paušalnom iznosu od 24.000,00 dinara u četiri jednake rate do 31. decembra 2015. godine. Ukoliko Opšte udruženje izvrši uplatu celokupne članarine do 31. marta 2015. godine ista će iznositi 18.000,00 dinara.	**0,34%** s tim da obračunati i uplaćeni iznos ne može biti manji od 600 dinara	**180-7161210003279-59** Alpha bank a.d. Beograd **160-248295-54** Banca Intesa **275-10222110148-87** Societe generale
8.	**KOMORA NIŠA** ("Službeni glasnik RS", broj 145/2014) Osnovicu za obračun članarine Regionalnoj privrednoj komori Niš čine ostvarene bruto zarade zaposlenih i poslodavaca. - za banke i druge finansijske organizacije, zajednice osiguranja imovine i lica i zadruge - za preduzeća i delove preduzeća Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje) plaćaju članarinu u iznosu od 250,00 dinara mesečno. Članovi RPK Niš, koji imaju do 10 zaposlenih radnika, plaćaju godišnju članarinu u paušalnom iznosu u visini od 6.000,00 dinara. Uplata se vrši odjednom za celu godinu, najkasnije do 30. juna 2015. godine.	**0,35%** **0,29%**	**105-909-18** AIK banka Niš **325-9500800002129-64** OTP Banka Srbija a.d. Novi Sad

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
9.	**KOMORA POŽAREVCA** ("Službeni glasnik RS", broj 145/2014) Osnovicu za obračun i plaćanje članarine Komori čini isplaćena bruto zarada zaposlenih.	**0,192%**	**205-9138-28** Komercijalna banka AD Šifra plaćanja 253
10.	**KOMORA UŽICA** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Privredna društva (privatna, javna i društvena u postojećem obliku organizovanja, kao i druga društva - komanditna i ortačka društva, društva kapitala - akcionarska i društva sa ograničenom odgovornošću), bankarske organizacije, zajednice imovine i lica, čije je sedište na području Regionalne privredne komore Užice, kao i njihovi delovi koji posluju na ovom području a imaju sedište van područja Komore kao i preduzetnici obračunavaju i plaćaju članarinu Komori radi obezbeđivanja sredstava za izvršenje poslova i zadataka Regionalne privredne komore Užice za period od **1. januara 2015. godine do 31. decembra 2015. godine**. Osnovicu za obračunavanje članarine Komori za period od **1. januara 2015. do 31. decembra 2015. godine** iz ove odluke čine ostvarene bruto zarade.	**0,20%**	**355-1006672-13** AD Vojvođanska banka, Užice **160-43205-53** BANCA INTESA AD Beograd - Filijala Užice **205-14158-03** Komercijalna banka Užice **180-5011210012259-68** ALPHA BANK AD Beograd - Filijala Užice
	Članovi Komore, privredna društva do pet zaposlenih, preduzetnici i radnje plaćaju godišnju članarinu u paušalnom iznosu od 6.000,00 dinara, koji iznos uplaćuju kvartalno u najviše četiri jednake mesečne rate.		**170-0030003916000-19** UNI CREDIT GROUP BANKA - Filijala Užice
11.	**KOMORA ZAJEČARA** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Osnovicu za obračun članarine Komori čini bruto zarada zaposlenih.		**160-18183-41** Banka Intesa a.d. Beograd, PJ Zaječar, **180-7091210001548-73** Alfa Bank a.d. Beograd, PJ Zaječar, **205-6305-88** Komercijalna banka a.d. Beograd, PJ Zaječar sa pozivom na broj PIB-a i šifru plaćanja 253.
	Članovi Regionalne privredne komore Zaječar - preduzeća, preduzetnici, banke, finansijske organizacije i organizacije za osiguranje imovine i lica, sa sedištem na području Zaječarskog i Borskog okruga, kao i delovi preduzeća, poslovne jedinice banaka i organizacija za osiguranje imovine i lica, koji obavljaju delatnost na području Zaječarskog i Borskog okruga, a sedište preduzeća, banke, odnosno organizacije za osiguranje imovine i lica u čijem su sastavu je van područja Zaječarskog i Borskog okruga, obračunavaju i plaćaju članarinu Regionalnoj privrednoj komori Zaječar po stopi od 0,29% za preduzeća i preduzetnike, odnosno 0,35% za finansijske organizacije i organizacije za osiguranje imovine i lica. Članovi Komore koji imaju do 10 zaposlenih radnika ili čija ukupna mesečna bruto zarada ne prelazi 300.000,00 dinara, plaćaju članarinu u paušalnom iznosu od 500,00 dinara mesečno.		
12.	**KOMORA KRUŠEVCA** ("Službeni glasnik RS", broj 140/2014) Osnovicu za obračun članarine Komori čini bruto zarada zaposlenih. Članovi Regionalne privredne komore Kruševac (privredna društva, banke i druge finansijske organizacije, organizacije za osiguranje imovine i lica, kao i njihove poslovne jedinice, zemljoradničke i druge zadruge, i druga pravna lica i organizacione jedinice pravnih lica sa drugog područja koje obavljaju privrednu delatnost na području Regionalne privredne komore Kruševac), obračunavaju i plaćaju članarinu Regionalnoj privrednoj komori Kruševac po stopi od 0,30%, od utvrđene osnovice, s tim da obračunati i uplaćeni iznos ne može biti manji od 500,00 dinara mesečno.		**160-44878-78** Banca Intesa a.d. Beograd **250-3140000195030-31** Eurobank Beograd **205-72444-36** Komercijalna banka a.d. Beograd sa pozivom na broj PIB preduzeća.
	Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje), članovi opštih udruženja preduzetnika, plaćaju godišnju članarinu Komori i to: do 5 zaposlenih - 3.000,00 din. a preko 5 zaposlenih - po stopi od 0,30%, od utvrđene osnovice, s tim da obračunati i uplaćeni iznos ne može biti manji od 500,00 dinara mesečno.		

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
13.	**KOMORA NOVOG SADA** ("Službeni glasnik RS", broj 146/2014) Osnovicu po kojoj se plaća članarina Komori čine ostvarene bruto zarade zaposlenih, bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica.	**0,29%**	**355-1003257-73** Vojvođanska banka AD Filijala Novi Sad **160-932202-77** Banka inteza Novi Sad **310-49-66** NLB banka AD Beograd - Filijala Novi Sad **265-1040310001705-84** Raiffeisenbank AD Beograd - Filijala Novi Sad **340-11006029-61** Erste bank AD Novi Sad **375-471-46** VTB banka AD Beograd sa pozivom na broj PIB-a.
	Napomena: Članovi Komore koji imaju od 0 do 10 zaposlenih plaćaju članarinu Komori u paušalnom iznosu od 15.000,00 dinara godišnje, sa rokom uplate do 30. juna 2015. godine. Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovačke radnje i drugi oblici poslovanja), plaćaju članarinu Komori po stopi od 1% na osnovicu, na koju plaćaju porez na dohodak građana za prihode od obavljanja samostalne delatnosti.		
14.	**KOMORA PANČEVA** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Osnovicu za obračun članarine Komori čine isplaćene mesečne bruto zarade zaposlenih, a vrše se prilikom svake isplate zarade, bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica. Članarinu Komori plaćaju i delovi privrednih društava - ogranci, drugi organizacioni delovi domaćih i stranih pravnih lica koji imaju određena ovlašćenja u pravnom prometu, kao i poslovne jedinice bankarskih organizacija ili drugih organizacija, koje su upisane ili evidentirane u registar privrednih subjekata, čije je sedište na području Južnog Banata, a sedište organizacije u čijem su sastavu, van ove teritorije.	**0,30%**	**200-2280680101001-12** Banka Poštanska štedionica AD, Beograd
15.	**SREMSKA PRIVREDNA KOMORA** ("Službeni glasnik RS", broj 145/2014) Osnovicu po kojoj se plaća doprinos (članarina) čini isplaćena mesečna bruto zarada bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica. Obveznici doprinosa (članarine) su sva privredna društva - članovi koja obavljaju delatnost radi sticanja dobiti i njihove poslovne zajednice, zemljoradničke zadruge i druge zadruge kao i drugi oblici udruživanja zemljoradnika, banke, društva za osiguranje imovine i lica i drugi članovi Komore sa teritorije Opština: Inđija, Irig, Pećinci, Ruma, Sremska Mitrovica, Stara Pazova i Šid. Obveznici doprinosa (članarine) su i delovi preduzeća, banaka i društva za osiguranje imovine i lica, čije je sedište na području za koje je Komora osnovana, a sedište matičnog preduzeća, banke ili društva čije su deo, nije na području ove komore.	**0,25%**	**355-1003279-07** Vojvođanska banka AD. Novi Sad, filijala Sremska Mitrovica, **205-61610-43** Komercijalna banka AD, Beograd, filijala Sremska Mitrovica **160-39489-46** Banka Intesa AD, Beograd PJ Sremska Mitorovica **310-326-11** NLB banka AD, Beograd filijala Sremska Mitrovica **340-32219-79** Erste bank AD, Novi Sad filijala Sremska Mitrovica
	Napomena: Članovi Komore - preduzeća i preduzetnici koji nemaju zaposlene radnike, kao i oni koji imaju do 5 zaposlenih radnika plaćaju doprinos (članarinu) Komori u iznosu od 6.000,00 dinara za celu godinu. Uplata godišnjeg iznosa se može izvršiti odjednom do 30. juna 2015. godine ili u jednakim mesečnim ratama.		

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
16.	**KOMORA SUBOTICE** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Osnovicu obračuna članarine za obveznike čini obračunata i isplaćena bruto zarada zaposlenih na teret radnika i poslodavca u tekućem mesecu, bez umanjenja po osnovu oslobođenja i olakšica. Obveznici doprinosa su sva privredna društva, članovi Komore, koja obavljaju privrednu delatnost i njihove poslovne zajednice, kao i poslovne jedinice koje posluju na teritoriji Regiona, a imaju sedište matične organizacije u drugim mestima, kao i banke, društva za osiguranje imovine i lica i drugi oblici organizovanja, članovi Komore, koji obavljaju registrovanu privrednu delatnost na teritoriji opština: Ada, Bačka Topola, Kanjiža, Mali Iđoš, Senta i Grad Subotica (područje Komore), a imaju sedište matične organizacije u drugim mestima. Članovi Komore koji nemaju zaposlene ili imaju do tri zaposlenih, plaćaju članarinu u paušalnom iznosu od 3.500,00 dinara godišnje. Uplata godišnjeg paušalnog iznosa vrši se odjednom, najkasnije do 30. juna 2015. godine.	**0,30%**	**355-1014933-62** Vojvođanska banka **205-118451-46** Komercijalna banka **105-00000000009192-98** AIK banka
	Privatni preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje i agencije) članovi opštih udruženja samostalnih privrednika - preduzetnika, plaćaju doprinos udruženjima po odluci njihovih skupština, koje se odnose na članarinu za 2015. godinu. Iznos se uplaćuje na žiro račune Udruženja. Članovi Komore prilikom uplate obračunatog komorskog doprinosa, na nalogu za prenos (obrazac br. 3) u pozivu na broj odobrenja treba da upišu svoj matični broj, odnosno ukoliko vrše isplatu zarade po osnovu ugovora o asignaciji ili ugovora o cesiji za drugo lice, obavezno treba da stave matični broj asignanta, odnosno cedenta. Ukoliko se prilikom plaćanja ne postupi na navedeni način, uplate mogu ostati neidentifikovane.		
17.	**KOMORA SOMBORA** ("Službeni glasnik RS", broj 145/2014) Osnovicu po kojoj se plaća članarina čini isplaćena mesečna bruto zarada bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica. Obveznici članarine su javna preduzeća, sva preduzeća koja obavljaju privrednu delatnost i njihove poslovne zajednice, zemljoradničke i druge zadruge, organizacije kooperanata i drugi oblici udruživanja zemljoradnika, banke, zajednice osiguranja imovine i lica i drugi članovi Komore, sa teritorije opština: Apatin, Kula, Sombor i Odžaci.	**0,275%**	**355-1007950-59** Vojvođanska banka, filijala Sombor
	Napomena: Preduzeća koja nemaju zaposlene radnike, kao i ona koja imaju do pet zaposlenih radnika, plaćaju doprinos (članarinu) Komori godišnje u iznosu od 1.800,00 dinara. Uplatu vrše u mesečnom iznosu od po 150,00 dinara. Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje) članovi opštih udruženja samostalnih preduzetnika plaćaju članarinu tim udruženjima, u skladu sa odlukom njihovih organa.		
18.	**KOMORA ZRENJANINA** ("Službeni glasnik RS", broj 1/2015) Osnovicu po kojoj se plaća članarina čini isplaćena mesečna bruto zarada bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica. Obveznici članarine: privredna društva i drugi oblici organizovanja koja obavljaju privrednu delatnost, banke i druge finansijske organizacije, organizacije za osiguranje imovine i lica, zemljoradničke zadruge, poljoprivredna gazdinstva i drugi oblici organizovanja zemljoradnika, koja imaju sedište, ili obavljaju delatnost i imaju zaposlene, na području opština za koje je Komora osnovana, iako im je sedište van područja Komore. Članarinu Komori obračunavaju i plaćaju zemljoradničke zadruge, kao i drugi oblici udruživanja zemljoradnika koji nisu članovi Zadružnog saveza.	**0,25%**	**160-135843-44** Banka Intesa AD, Beograd P.J. Zrenjanin **355-1000843-40** Vojvođanska banka, filijala Zrenjanin **200-2386570102810-55** Banka Poštanska štedionica

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
18.	Napomena: Članovi Komore koji nemaju zaposlene radnike, kao i oni koja imaju do pet zaposlenih radnika plaćaju doprinos (članarinu) Komori u iznosu od 6.000,00 dinara za celu godinu. Uplata godišnjeg iznosa se može izvršiti odjednom do 30. juna 2015. godine ili u jednakim mesečnim ratama. Preduzetnici (zanatske, ugostiteljske, trgovinske i druge radnje) članovi opštih udruženja preduzetnika plaćaju članarinu tim udruženjima u skladu sa odlukom njihovih organa.		**160-135843-44** Banka Intesa AD, Beograd P.J. Zrenjanin **355-1000843-40** Vojvođanska banka, filijala Zrenjanin **200-2386570102810-55** Banka Poštanska štedionica
19.	**KOMORA VALJEVA** ("Službeni glasnik RS", broj 1/2015) Osnovicu za obračun članarine Komori čini bruto zarada zaposlenih.	**0,33%** s tim da obračunati i uplaćeni mesečni iznos ne može biti manji od 750 dinara	**160-17835-18** Banka Intesa AD, Beograd 000805 - Valjevo **170-573-41** Unicredit bank Srbija AD Valjevo **200-2362430101012-31** Poštanska štedionica a.d. Beograd šifra plaćanja 253 model 97, kontrolni broj, broj opštine i PIB obveznika članarine
	Članovi Regionalne privredne komore Valjevo (privredna društva i drugi oblici organizovanja koji obavljaju privrednu delatnost, banke i druge finansijske organizacije, organizacije za osiguranje imovine i lica, preduzetnici, delovi preduzeća koji imaju određena ovlašćenja u prometu roba i usluga, kao i poslovne jedinice bankarskih organizacija i zajednica osiguranja imovine i lica, čije je sedište na području Kolubarskog i Mačvanskog okruga, a sedište organizacije u čijem su sastavu je van teritorije Kolubarskog i Mačvanskog okruga), obračunavaju i plaćaju članarinu Regionalnoj privrednoj komori Valjevo po stopi od 0,33%, s tim da obračunati i uplaćeni mesečni iznos ne može biti manji od 750,00 dinara.		
20.	**KOMORA KIKINDE** ("Službeni glasnik RS", broj 143/2014) Osnovicu za obračunavanje i plaćanje članarine Komori čini ostvarena bruto zarada svakog zaposlenog, za tekući mesec, bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica.	**0,25%**	**160-19012-76** Banka Intesa a.d. Beograd, RJ Kikinda **105-670038-46** AIK Banka a.d. Niš, filijala Kikinda **310-512-35** NLB banka a.d. Novi Sad, filijala Kikinda **355-1001814-37** Vojvođanska banka a.d. Novi Sad, filijala Kikinda **165-4660-33** Hypo Alpe Adria bank, Beograd, filijala Kikinda
	Članovi Komore: privredna društva i drugi oblici organizovanja koji obavljaju registrovanu privrednu delatnost, banke i druge finansijske organizacije, organizacije za osiguranje imovine i lica, preduzetnici koji u vidu registrovanog zanimanja obavljaju privrednu delatnost i njihove zadruge su članovi Komore preko Opštih udruženja preduzetnika (preduzetnici su članovi Opštih udruženja preduzetnika i u obavezi su da svojim Udruženjima plaćaju članarinu), zemljoradničke zadruge, poljoprivredna gazdinstva i drugi oblici organizovanja zemljoradnika, koja imaju sedište ili/odnosno obavljaju delatnost na području opština za koje je Komora osnovana (opštine Kikinda, Čoka i Novi Kneževac), iako im je sedište van područja Komore.		

Stope članarine zadružnim savezima

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
1.	**ZADRUŽNI SAVEZ SRBIJE** ("Službeni glasnik RS", br. 21/2003 - Odluka o utvrđivanju osnovice i stope i način plaćanja doprinosa Zadružnom savezu Srbije) Napomena : plaćaju zemljoradničke zadruge i druga pravna lica koja trajno posluju sa zemljoradnicima kao i organizacije dobrovoljno udružene u Savez	**1,0%**	**205-2566-53** Komercijalna banka AD Beograd

R. br.	OPIS	STOPE	UPLATNI RAČUNI
1	2	3	4
2.	**ZADRUŽNI SAVEZ VOJVODINE** ("Službeni glasnik RS", broj 32/2004 - Odluka o načinu utvrđivanja i plaćanja doprinosa Zadružnom savezu Vojvodine) Osnovicu čini bruto ostvarena zarada zaposlenih radnika, bez umanjenja po osnovu oslobađanja i olakšica, prilikom svake isplate zarada zaposlenih radnika.	**0,70%**	**355000000100004897** Vojvođanska banka, Novi Sad
	Napomena: doprinos za 10 zadrugara od 100,00 dinara po zadrugaru mesečno, odnosno ukupno 1.000,00 dinara mesečno, uz obavezno plaćanje u toku meseca za koji se plaćanje tog dela doprinosa vrši. Zadruge koje imaju više od 10 zadrugara, plaćaju ukupno 1.000,00 dinara za sve zadrugare mesečno. Zadruge koje su obveznici plaćanja doprinosa Zadružnom savezu Vojvodine, ne obračunavaju i ne plaćaju doprinos Privrednoj komori Vojvodine i regionalnim privrednim komorama na području AP Vojvodine.		
3.	**OKRUŽNI SAVEZ ZEMLJORADNIČKIH ZADRUGA UŽICE** ("Službeni glasnik RS", broj 4/2009) Osnovica: bruto ostvarena zarada bez umanjenja po osnvu oslobođenja i olakšica.	**1,20%**	**160-14729-24** Banka Intesa AD ekspozitura Užice
	Zemljoradničke zaduge i druge članice saveza koje imaju do 5 zaposlenih plaćaju članarinu (doprinos) savezu u godišnjem iznosu od 6.000,00 dinara, odnosno u paušalnom tromesečnom iznosu od 1.500,00 dinara)		
4.	**ZADRUŽNI SAVEZ KOLUBARSKOG I MAČVANSKOG OKRUGA - VALJEVO** ("Službeni glasnik RS", broj 19/2013) Osnovica: bruto zarada, bez umanjenja po osnovu oslobođenja i olakšica.	1%	**115-1586-59** KBC banka AD Beograd 5200 - filijala Valjevo broj modela 97 i PIB obveznika
	Pojedinačna mesečna uplata ne može biti manja od 1.000,00 dinara odnosno godišnje 12.000,00 dinara. Odluka se primenjuje od 1.1.2013. godine.		
5.	**DOPRINOS ZADRUŽNOM SAVEZU ZA PODRUČJE RAŠKOG, MORAVIČKOG I RASINSKOG OKRUGA - KRALJEVO** ("Službeni glasnik RS", broj 5/2010) Osnovica: bruto zarada, bez umanjenja po osnovu oslobođenja i olakšica.	**0,90%** s tim da pojedinačna mesečna uplata ne može biti manja od 1.200,00 din. odnosno 14.400.00 din. godišnje	**245-0050532101116-22** Agrobanka A.D. Beograd p.j. Kraljevo **125-1756626-37** "Pireus" banka filijala Kraljevo
	Zemljoradničke zadruge i druga pravna lica koja pravno posluju sa zemljoradnicima (članovi Zadružnog saveza) obezbeđuju sredstva za izvršenje poslova i zadataka Zadružnog saveza za područje Raškog, Rasinskog i Moravičkog okruga Kraljevo (Saveza) plaćanjem doprinosa Savezu a sa područja opština Kraljevo, Raška, Novi Pazar, Sjenica, Tutin, Vrnjačka Banja, Čačak, Lučani, Gornji Milanovac, Kruševac, Aleksandrovac, Brus, Varvarin, Trstenik i Ćićevac. Doprinos Savezu plaćaju i organizacije dobrovoljno udružene u Savez.		
6.	**OSNOVNI ZADRUŽNI SAVEZ ZA BRANIČEVSKI I PODUNAVSKI OKRUG** ("Službeni glasnik RS", broj 99/2010) Osnovica: bruto zarada, s tim da je najniži mesečni iznos članarine 1.000,00 dinara. Članice koje ne primaju redovnu zaradu imaju obavezu prema savezu u iznosu od 1.000,00 dinara mesečno.	**1%**	**160-13956-15** Banka Intesa A.D. Beograd
7.	**OSNOVNI ZADRUŽNI SAVEZ POŽAREVAC** ("Službeni glasnik RS", broj 34/2014) Osnovica: bruto zarada, s tim da je najniži mesečni iznos članarine 2.000,00 dinara, a na dan uplate doprinosa se uplaćuje razlika. Članice koje ne primaju redovno zaradu, imaju obavezu prema ovom savezu u iznosu od 2.000,00 dinara mesečno. Novoosnovane zadruge prilikom preuzimanja dokumenata o početku rada zadruge uplaćuju Savezu 150 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate, a po srednjem kursu NBS, i time stiču status aktivne članice Saveza, a ujedno im se uplata za izradu dokumenata smatra i izmirenom članarinom za narednih godinu dana.	**1%**	**160-13956-15** Banka Intesa A.D. **340-11007990-95** Erste banka

II. OBRAČUN POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE ZAPOSLENIH I POPUNJAVANJE OBRASCA PPP-PD

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

U ovom delu obrađuje se obračun poreza i doprinosa na zarade zaposlenih, kao i popunjavanje pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima (**Obrazac PPP-PD**).

1. Obračun poreza na zarade

Obračun poreza na zarade vrši se u skladu sa **Zakonom o porezu na dohodak građana**[1] ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006, 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011, 93/2012, 114/2012, 47/2013, 48/2013 (ispr.), 108/2013, 57/2014 i 68/2014 (dr. zakon) - u daljem tekstu: Zakon).

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji se primenjuje od 30.5.2013. godine, u delu oporezivanje zarada, izvršene su bitne izmene i dopune, i to:

- Snižena je stopa poreza na zarade *sa 12%* na 10%;

- Povećan je neoporezivi iznos zarade sa *8.776,00* na 11.000,00 dinara.

S tim u vezi, napominjemo da je smanjenje poreske stope i povećanje neoporezivog iznosa kod zarada **povezano sa povećanjem stope doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje sa 22% na 24% (iz zarade sa 11% na 13%),** istovremenim izmenama **Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**.

- Zaradom se, u smislu ovog zakona, smatra i ***isplaćena lična zarada preduzetnika*** utvrđena u skladu sa ovim zakonom.

- **Primanja koja zaposleni** u vezi sa radom kod poslodavca **ostvari od lica koje se** u smislu zakona koji uređuje porez na dobit pravnih lica **smatra povezanim licem** s poslodavcem, takođe se smatraju zaradom.

- Precizirane su i odredbe koje opredeljuju koja sve nenovčana primanja imaju tretman zarade, kao i način utvrđivanja osnovice za oporezivanje takvih primanja (činjenje pogodnosti, oprost duga i sl.), **a posebno primanja u vidu hartija od vrednosti koje zaposleni ostvaruje od poslodavca ili od s poslodavcem povezanog lica**.

- **Ukinuta je obračunska osnovica za obračun poreza na zarade za zaposlene koji su upućeni na rad u inostranstvo**, koja je bila propisana u visini zarade koju bi u tom periodu ostvarili u Republici na istim ili sličnim poslovima. To znači da za ove zaposlene **osnovicu poreza** čini stvarno isplaćena zarada i za vreme dok rade u inostranstvu (**za doprinose ostaje obračunska osnovica**: zarada koju bi ostvarili u Republici, a najmanje dvostruka najniža mesečna osnovica).

Napominjemo da je kasnijom izmenom **Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 108/2013) u **članu 15b Zakona**, koji se primenjuje **od 7.12.2013. godine**, precizirano da osnovicu poreza za ove obveznike čini **isplaćeni novčani iznos zarade za izvršen rad.**

---

1 Prečišćen tekst Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006, 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011, 93/2012, 114/2012, 47/2013, 48/2013 (ispr.) i 108/2013) dat je u poglavlju V "ŽUTE KNJIGE - Poreski sistem i PDV".

- Proširena je **poreska olakšica i za premiju na dobrovoljno zdravstveno osiguranje** koju poslodavac na teret sopstvenih sredstava plaća za zaposlene - osiguranike uključene u dobrovoljno zdravstveno osiguranje u zemlji, u skladu sa propisima iz te oblasti, s tim da zajedno sa već postojećom olakšicom za doprinos u dobrovoljni penzijski fond koji poslodavac plaća za zaposlene - članove dobrovoljnog penzijskog fonda može iznositi ukupno najviše 5.420 dinara mesečno (ovaj iznos se usklađuje sa indekstom rasta potrošačkih cena i u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine iznosi 5.420 dinara).

Takođe, poreska olakšica se omogućava i za **premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje koju poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog** - osiguranika uključenog u dobrovoljno zdravstveno osiguranje u zemlji, s tim da zajedno sa već postojećom olakšicom za doprinos u dobrovoljni penzijski fond koji poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog - člana dobrovoljnog penzijskog fonda, može iznositi ukupno do najviše 5.420 dinara mesečno (u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine iznosi 5.420 dinara). **U ovom slučaju oslobođenje od plaćanja doprinosa nije propisano.**

Bitna napomena:

Poslodavci koji su **do 29.5.2013. godine isplatili deo zarade za određeni mesec**, a **posle 30.5.2013. godine** isplaćuju razliku zarade, konačnu isplatu zarade i obračun poreza i doprinosa vrše po do tada važećim zakonskim odredbama, saglasno **članu 67. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana i članu 17. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013).

Pod isplatom dela zarade pre 29.5.2013. godine podrazumeva i izvršeno plaćanje doprinosa u zakonom propisanom roku (do 30. u narednom za prethodni mesec) na najnižu osnovicu doprinosa bez isplate zarade. Dakle, i u tom slučaju konačan obračun zarada i poreza i doprinosa na zarade i posle 30.5.2013. godine vrši se u skladu sa zakonskim odredbama koje su važile do tog dana.

To znači da se u navedenim slučajevima, obračun poreza vrši po stopi od 12%, uz primenu neoporezivog iznosa od 8.776 dinara, i primenom stope doprinosa za PIO od 22% (11% na teret zaposlenog i 11% na teret poslodavca).

Poslodavci koji su **od 30.5.2013. godine do 31.7.2014. godine isplatili deo zarade za određeni mesec, a posle 1.8.2014. godine** isplaćuju razliku zarade, konačnu isplatu zarade, obračun poreza i doprinosa vrše po važećim zakonskim odredbama u trenutku isplate.

1.1. Stopa poreza na zarade

Prema **članu 16. Zakona**, stopa poreza na zarade od 30.5.2013. godine iznosi **10%**.

Stopa poreza na zarade od **10% primenjuje se na zarade zaposlenih definisane u čl. 13. do 14b Zakona**, što podrazumeva zarade opredeljene u smislu **Zakona o radu** i druga primanja zaposlenih koja podležu plaćanju poreza, **uključujući i ličnu zaradu preduzetnika.**

Stopa od 10% primenjuje se i na oporezivanje prihoda po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji imaju tretman zarade u smislu **člana 13. stav 2. Zakona**.

Podsećamo, u periodu od 1. januara 2007. godine (počev od zarade za mesec decembar 2006. godine) do 29. maja 2013. godine, stopa poreza je bila 12%, a do tada 14%.

S tim u vezi, posebno ukazujemo na odredbu i dalje važećeg člana 35. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 62/2006 i 65/2006) prema kojoj, "porez na zarade koje su ostvarene zaključno za

mesec novembar 2006. godine, obračunava se i plaća u skladu sa propisima koji su važili do dana početka primene ovog zakona." To znači, po stopi od 14%, bez primene neoporezivog iznosa.

1.2. Neoporezivi iznos - utvrđivanje poreske osnovice

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji se primenjuje **od 30.5.2013. godine**, izmenjen je **član 15a Zakona**, tako što je propisano da osnovicu poreza na zarade čini **zarada** iz **čl. 13. st. 1. i 3. i čl. 14. do 14b Zakona umanjena za iznos od 11.000 dinara** (umesto dotadašnjih 8.776 dinara) za lice koje radi sa punim radnim vremenom.

Propisani neoporezivi iznos zarade usklađuje se svake godine sa godišnjim indeksom potrošačkih cena, a usklađeni iznos objavljuje Vlada RS (u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine iznosi 11.433 dinara).

Pod zaradom se podrazumeva zarada u poreskom smislu koju ostvaruju zaposlena lica (u radnom odnosu), što znači da je to zarada, naknada zarade, uvećana zarada i sva druga primanja zaposlenih koja su u poreskom smislu definisana kao zarada (**član 13. stav 1. i čl. 14-14b Zakona**), kao i lična zarada preduzetnika (**član 13. stav 3. Zakona**).

Podsećamo, izmenama i dopunama Zakona, sa primenom od 1. januara 2007. godine, uvedena je poreska olakšica - priznavanje neoporezivog iznosa (ličnog poreskog odbitka) kod utvrđivanja osnovice poreza na zarade.

Naime, tada je u **članu 15a Zakona**, bilo propisano da osnovicu poreza na zarade iz **člana 13. stav 1. i čl. 14. do 14b** čini isplaćena odnosno ostvarena zarada, koja se za zaposlene u smislu Zakona o radu umanjuje za iznos od 5.000 dinara mesečno.

Propisani neoporezivi iznos od 5.000 dinara usklađivao se svake godine rastom cena na malo u Republici Srbiji (do 2011. godine). Počev od 2012. godine usklađivanje neoporezivog iznosa vrši se godišnjim indeksom potrošačkih cena, saglasno **Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011) koji je stupio na snagu 16.7.2011. godine.

Usklađeni neoporezivi iznosi od početka primene do sada, po periodima primene su sledeći:

Period važenja	Iznos
- od 01.01.2007. do 31.01.2007.	5.000 dinara
- od 01.02.2007. do 31.01.2008.	5.050 dinara
- od 01.02.2008. do 31.01.2009.	5.560 dinara
- od 01.02.2009. do 31.01.2010.	5.938 dinara
- od 01.02.2010. do 31.01.2011.	6.554 dinara
- od 01.02.2011. do 31.01.2012.	7.310 dinara
- od 01.02.2012. do 31.01.2013.	7.822 dinara
- od 01.02.2013. do 29.05.2013.	8.776 dinara
- od 30.05.2013. do 31.01.2014.	11.000 dinara
- od 01.02.2014. do 31.01.2015.	11.242 dinara
- od 01.02.2015. do 31.01.2016.	**11.433 dinara**

Posebno ukazujemo, neoporezivi iznos ne priznaje se:

1. Kod isplate zaostalih zarada - zaključno sa zaradom za mesec novembar 2006. godine jer se na oporezivanje tih zarada primenjuju propisi koji su važili do 31.12.2006. godine (stopa od 14% na ukupnu bruto zaradu, bez neoporezivog iznosa), saglasno **članu 35. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", br. 62/2006 i 65/2006).

2. Kod isplate naknade licima koja su angažovana po osnovu privremenih i povremenih poslova, nezavisno od toga što naknada po tom osnovu ima poreski tretman zarade prema **članu 13. stav 2. Zakona** (oporezuje se stopom od 10%) jer se neoporezivi iznos na naknadu po tom osnovu ne priznaje, prema odredbi **člana 15a Zakona**.
3. Kod obračuna poreza na naknadu po osnovu II i III kategorije invalidnosti koju zaposleni ostvaruje kao pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja (na teret sredstava Republičkog fonda PIO) jer se tim licima ceo neoporezivi iznos priznaje kod obračuna poreza na zarade koje ostvaruju kod poslodavca **(član 7. Pravilnika)**.

Neoporezivi iznos važi samo za obračun poreza na zarade, a ***doprinosi se obračunavaju na pun iznos bruto zarade***, što je izričito i propisano **članom 13. Zakona o doprinosima**.

1.2.1. Način priznavanja i obračunavanja neoporezivog iznosa - utvrđivanje poreske osnovice

Način priznavanja neoporezivog iznosa uređen je:

- **članom 15a Zakona** i
- **Pravilnikom o načinu i postupku obračunavanja poreza na zarade u slučaju umanjenja poreske osnovice** ("Službeni glasnik RS", broj 115/2013 - u daljem tekstu: Pravilnik), koji se primenjuje od 1. januara 2014. godine.

Članom 15a Zakona, priznavanje neoporezivog iznosa načelno je uređeno na sledeći način:

- **zaposlenom koji radi sa punim radnim vremenom** - priznaje se pun propisani, tj. usklađeni neoporezivi iznos;
- **zaposlenom koji radi sa nepunim radnim vremenom** - priznaje se umanjeni propisani, tj. usklađeni neoporezivi iznos, srazmerno radnom vremenu zaposlenog u odnosu na puno radno vreme;
- **zaposlenom koji ostvaruje puno radno vreme kod dva ili više poslodavaca** - priznaje se propisani, tj. usklađeni neoporezivi iznos u umanjenom iznosu kod svakog poslodavca, srazmerno radnom vremenu zaposlenog u odnosu na puno radno vreme, a ukupno najviše važeći neoporezivi iznos mesečno kod svih poslodavaca;
- **zaposlenom koji ostvaruje nepuno radno vreme kod dva ili više poslodavaca** - propisani, tj. usklađeni neoporezivi iznos umanjenje se kod svakog poslodavca srazmerno radnom vremenu u odnosu na puno radno vreme, a ukupno umanjenje kod svih poslodavaca srazmerno je ukupnom radnom vremenu zaposlenog u odnosu na puno radno vreme (manje od propisanog neoporezivog iznosa mesečno).

Pravilnikom je bliže uređen način i postupak obračuna poreza na zarade odnosno način i postupak umanjenja poreske osnovice za propisani neoporezivi iznos, pa u daljem tekstu bliže objašnjavamo odredbe i primenu **Pravilnika** kod priznavanja i obračunavanja neoporezivog iznosa.

1.2.2. Umanjenje bruto zarade i naknade zarade za neoporezivi iznos

a) Kod isplata na teret sredstava poslodavca

Prema članu 2. Pravilnika, **poreska osnovica poreza na zarade kod poslodavca** utvrđuje se tako što se zarada (bruto) umanjuje za neoporezivi iznos koji važi u momentu isplate zarade.

Pod zaradom kod poslodavca podrazumeva se zarada, naknada zarade i druga primanja zaposlenog na teret sredstava poslodavca (u daljem tekstu: zarada kod poslodavca), kao i isplaćena lična zarada preduzetnika u skladu sa Zakonom.

Dakle, zaradu zaposlenog kod poslodavca čini zarada po **Zakonu o radu**, naknada zarade kao i sva druga primanja zaposlenog koja u poreskom smislu, prema **članu 13. stav 1. i čl. 14. do 14b Zakona o porezu na dohodak građana** čini zaradu.

b) Kod isplata na teret sredstava drugog isplatioca

Na isti način kao i na zarade kod poslodavca utvrđuje se i **poreska osnovica kod isplate naknade zarade zaposlenom koja se vrši na teret sredstava drugog isplatioca** - bolovanje na teret sredstava Zavoda za zdravstveno osiguranje, porodiljsko odsustvo na teret budžeta RS (u daljem tekstu: naknada zarade kod drugog isplatioca).

To znači, i kod obračuna poreza na naknadu zarade koja se ostvaruje od drugog isplatioca priznaje se propisani, odnosno usklađeni neoporezivi iznos.

Izuzetak od ovog pravila je da se kod obračuna poreza na naknade po osnovu invalidnosti koje ostvaruju invalidi II i III kategorije od Republičkog fonda za PIO ne priznaje neoporezivi iznos, kako je napred već rečeno.

1.2.3. Ostvarivanje punog i srazmernog neoporezivog iznosa

Prema članu 4. Pravilnika, zaposleni može kod obračuna poreza na zarade za odgovarajući mesec da ostvari:

- pun neoporezivi iznos i
- srazmerni neoporezivi iznos.

Pun neoporezivi iznos ostvaruje zaposleni sa punim radnim vremenom i ostvarenim punim fondom radnih časova u mesecu po osnovu zarade ili naknade zarade.

Srazmerni neoporezivi iznos ostvaruju:

- zaposleni sa punim radnim vremenom ako nemaju pun fond radnih časova u mesecu,
- zaposleni sa nepunim radnim vremenom.

Srazmerni neoporezivi iznos obračunava se po formuli:

$$Snz = Ni \times Ks$$

gde je:

Snz - srazmerni neoporezivi iznos

Ni - pun neoporezivi iznos (11.433 din. od 1.2.2015.)

Ks - koeficijent srazmere koji se dobija kao količnik između ostvarenog broja radnih časova u mesecu za koji se priznaje neoporezivi iznos i mogućeg punog fonda radnih časova u mesecu[1].

1 Mogući pun fond radnih časova u mesecu je jednak proizvodu broja kalendarskih dana u mesecu, umanjenih za subote i nedelje, i punog dnevnog radnog vremena - 8 sati. Uračunavaju se i praznični dani koji padaju u radne dane.

Za invalide rada II kategorije koji rade skraćeno radno vreme (4 sata), a koji imaju pravo na pun neoprezivi iznos, mogući pun fond radnih časova u mesecu izračunava se na isti način, s tim što se kao dnevni broj sati uzima 4 sata, a ne 8 sati.

a) Utvrđivanje punog i srazmernog neoporezivog iznosa
za zaposlene sa punim radnim vremenom

Pun neoporezivi iznos ostvaruje kod obračuna poreza na zarade i naknade zarade zaposleni koji:

- radi sa punim radnim vremenom i
- ostvari pun fond radnih časova u mesecu (zaradu ili naknadu zarade).

Pri tome, nije od značaja da li je zaposleni zaključio ugovor o radu na neodređeno ili na određeno vreme.

To znači da zaposleni koji za pun fond radnih časova u mesecu ostvaruje zaradu i naknadu zarade na teret sredstava poslodavca, kod oporezivanja tih primanja ima pravo na pun neoporezivi iznos.

Ako zaposleni u jednom mesecu za pun fond radnih časova ostvaruje samo naknadu zarade kod drugog isplatioca (bolovanje preko 30 dana, porodiljsko odustvo), kod oporezivanja te naknade priznaje mu se takođe pun neoporezivi iznos.

Pravo na pun neoporezivi iznos za zaradu i naknadu zarade kod drugog isplatioca (osim na naknadu po osnovu invalidnosti od Fonda PIO) imaju i **zaposleni invalidi rada II i III kategorije**, pri čemu nije od uticaja što invalid rada druge kategorije radi skraćeno radno vreme jer se ono za njega upodobljava punom radnom vremenu.

Primer 1:

Zaposleni je za pun fond radnih časova u mesecu ostvario zaradu na teret sredstava poslodavca. Ima pravo na pun neoporezivi iznos (11.433 din. od 1.2.2015.).

Primer 2:

Zaposlena je za ceo mesec ostvarila naknadu zarade po osnovu porodiljskog odsustva na teret budžeta RS. Ima pravo na pun neoporezivi iznos kod obračuna poreza na tu naknadu.

Primer 3:

Zaposleni - invalid II kategorije je ostvario zaradu kod poslodavca za njegov pun fond časova rada u mesecu (4 sata x broj radnih dana). Ima pravo na pun neoporezivi iznos (nezavisno od toga što radi skraćeno radno vreme).

Srazmerni neoporezivi iznos, prema **članu 4. stav 4. Pravilnika**, zaposleni sa punim radnim vremenom ostvaruje ako nema pun fond časova u mesecu, a to može biti u sledećim slučajevima:

- kada u toku meseca započne ili prekine radni odnos;
- kada u toku meseca započne ili prekine mirovanje radnog odnosa ili neplaćeno odsustvo;
- kada u toku meseca za određeni broj sati ne ostvari ni zaradu ni naknadu zarade (neopravdano odsustvo i sl.).

Srazmerni neoporezivi iznos utvrđuje se srazmerno odnosu broja radnih časova za koje je zaposleni ostvario zaradu ili naknadu zarade kod poslodavca za odgovarajući mesec i broja radnih časova punog radnog vremena za taj mesec, po napred datoj formuli.

Primer 1:

Srazmerni neoporezivi iznos za zaposlenog koji je započeo radni odnos 16. januara 2015. godine i ostvario zaradu do kraja tog meseca, ako se isplata vrši u februaru, iznosi 5.716,50 dinara.

(Ks = (11 x 8) / (22 x 8) = 88 / 176 = 0,50)

(SNZ = 11.433 x 0,50 = 5.716,50 dinara)

Primer 2:

Zaposleni je od 22. januara započeo neplaćeno odsustvo u trajanju od šest meseci radi stručnog usavršavanja (radni odnos mu miruje). Za ostvarenu zaradu u periodu od 1. do 21. januara ostvaruje srazmerni neoporezivi iznos od 7.796,14 dinara.

(Ks = (15 x 8) / (22 x 8) = 120 / 176 = 0,6819)

(SNZ = 11.433 x 0,6819 = 7.796,16 dinara)

b) Utvrđivanje srazmernog neoporezivog iznosa
za zaposlene sa nepunim radnim vremenom

Zaposleni sa nepunim radnim vremenom ostvaruje srazmerni neoporezivi iznos, saglasno **članom 15a Zakona o porezu na dohodak građana**, na način propisan **članom 4. st. 2. i 3. Pravilnika**, i to:

- **zaposlenom koji radi sa nepunim radnim vremenom kod jednog ili više poslodavaca i ukupno ne ostvaruje puno radno vreme**, umanjuje se zarada za pripadajući srazmerni iznos koji se utvrđuje srazmerno radnom vremenu tog zaposlenog kod svakog poslodavca u odnosu na puno radno vreme, s tim da ukupno umanjenje mora biti manje od neoporezivog iznosa;
- **zaposlenom koji radi sa nepunim radnim vremenom kod jednog ili više poslodavaca i ukupno ostvaruje puno radno vreme**, umanjuje se zarada za pripadajući srazmerni iznos koji se utvrđuje srazmerno radnom vremenu tog zaposlenog kod svakog poslodavca u odnosu na puno radno vreme, s tim da je ukupno umanjenje jednako neoporezivom iznosu.

Primer 1:

Srazmerni neoporezivi iznos za zaposlenog sa jednom trećinom radnog vremena kod jednog poslodavca kod obračuna zarade za januar 2015. godine, čija se isplata vrši u februaru, iznosi 3.790,04 dinara.

(SNZ = 11.433 x 0,3315 = 3.790,04 dinara)

Primer 2:

Zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom kod dva poslodavca - kod poslodavca M - 4 časa, a kod poslodavca N - 3 časa, tako da je zbir njegovog ukupnog radnog vremena kod oba poslodavca manji od punog radnog vremena. Za mesec koji ima 23 radna dana i ukupno 184 radna časa, srazmerni neoporezivi iznos za ovog zaposlenog je:

- kod poslodavca M - 5.716,50 din.

(Ks = (23 x 4) / (23 x 8) = 92 / 184 = 0,5)

(SNZ = 11.433 x 0,5 = 5.716,50 din.)

- kod poslodavca N - 4.287,37 din.

(Ks = (23 x 3) / (23 x 8) = 69 / 184 = 0,375)

(SNZ = 11.433 x 0,375 = 4.287,37 din.)

Primer 3:

Zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom kod dva poslodavca - kod poslodavca M - 6 časova, a kod poslodavca N - 2 časa, tako da je zbir njegovog ukupnog radnog vremena kod oba poslodavca jednak punom radnom vremenu. Za mesec koji ima 23 radna dana i ukupno 184 radna časa, srazmerni neoporezivi iznos za ovog zaposlenog je:

- kod poslodavca M - 8.574,75 din.

(Ks = (23 x 6) / (23 x 8) = 138 / 184 = 0,75)

(SNZ = 11.433 x 0,75 = 8.574,75 din.)

- kod poslodavca N - 2.858,25 din.

(Ks = (23 x 2) / (23 x 8) = 46 / 184 = 0,25)

(SNZ = 11.433 x 0,25 = 2.858,25 din.)

Za zaposlene sa nepunim radnim vremenom, u datim primerima obračunati srazmerni neoporezivi iznos je praktično osnovni tj. istog značaja kao i pun neoporezivi iznos za zaposlene sa punim radnim vremenom i primenjuje se samo ako zaposleni u odgovarajućem mesecu ostvari svoj pun fond časova rada.

Ukoliko zaposleni sa nepunim radnim vremenom ne ostvari u mesecu pun fond časova rada (npr. počeo je ili prestao da radi u toku meseca) od napred utvrđenog srazmernog neoporezivog iznosa utvrđivaće se novi srazmerni neoporezivi iznos prema konkretnom faktičkom stanju u mesecu (npr. ako zaposleni sa nepunim radnim vremenom radi polovinu punog radnog vremena kod poslodavca i ima pravo na svoj pun srazmerni neoporezivi iznos od 5.716,50 dinara (11.433 : 2), a ostvari zaradu ili naknadu zarade samo za polovinu meseca, srazmerni neoporezivi iznos za taj mesec za njega iznosi 2.858,25 dinara (5.716,50 : 2).

c) Dostavljanje podataka o radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom

Odredbama **čl. 9. i 10. Pravilnika**, bilo je uređeno da poslodavac prilikom svake isplate zarade, odnosno naknade zarade za odgovarajući mesec, koji podnosi za tu isplatu zarade, odnosno naknadu zarade nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave prema mestu svog sedišta, odnosno prebivališta, dostavlja i obaveštenje o zaposlenima koji rade sa nepunim radnim vremenom.

Od 1. marta 2014. godine poslodavci više nemaju obavezu da Poreskoj upravi dostavljaju obaveštenje o zaposlenima koji rade sa nepunim radnim vremenom, saglasno članu 10. novog Pravilnika.

Posle 1. marta 2014. godine, obavezu dostavljanja obaveštenja o kojem je reč imaće samo zaposleni - fizička lica koja su zasnovali radni odnos po propisima Republike Srbije kod diplomatskih ili konzularnih predstavništava strane države odnosno međunarodne organizacije ili kod predstavnika i službenika takvog predstavništva odnosno organizacije, a koja sama obračunavaju i plaćaju porez na zarade, uz podnošenje Obrasca PP-OPO.

Takođe, obaveza dostavljanja **Izjave o radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom - Obrazac I**, koja je do 28.2.2014. godine postojala po starom pravilniku, **od 1.3.2014. godine** više ne postoji - nije propisana novim pravilnikom.

1.2.4. Obračun neoporezivog iznosa za zaposlene koji u istom mesecu ostvaruju zaradu kod poslodavca i naknadu zarade kod drugog isplatioca

Prema **članu 5. Pravilnika**, kada zaposleni za odgovarajući mesec, pored zarade i naknade zarade na teret sredstava poslodavca, ostvaruje i naknadu zarade od drugog isplatioca (bolovanje preko 30 dana, porodiljsko odsustvo), umanjenje zarade kod poslodavca, odnosno naknade zarade kod drugog isplatioca vrši se srazmerno odnosu broja radnih časova za koje ostvaruje zaradu kod poslodavca, odnosno broja radnih časova za koje ostvaruje naknadu zarade kod drugog isplatioca prema punom fondu radnih časova za taj mesec.

Praktično, to znači da se pripadajući pun neoporezivi iznos za tog zaposlenog za taj mesec kod obračuna poreza deli između zarade kod poslodavca i naknade zarade kod drugog isplatioca.

Primer:

Zaposleni je u mesecu u kome je pun fond radnih časova 184, ostvario zaradu kod poslodavca (za 80 časova) i naknadu zarade za bolovanje od RFZO (za 104 časa), tako da se pun neoporezivi iznos srazmerno deli, i iznosi:

- na zaradu kod poslodavca - 4.971,07 dinara

(Ks = (10 x 8) / (23 x 8) = 80 / 184 = 0,4348)

(SNZ = 11.433 x 0,4348 = 4.971,07 dinara)

- na naknadu zarade od drugog isplatioca (RFZO) - 6.463,07 dinara

(Ks = (13 x 8) / (23 x 8) = 104 / 184 = 0,5653)

(SNZ = 11.433 x 0,5653 = 6.463,07 dinara)

1.2.5. Kada se vrši umanjenje zarade za neoporezivi iznos

Prema članu 3. novog pravilnika, umanjenje zarade za **neoporezivi iznos** u punom ili pripadajućem srazmernom iznosu vrši se **prilikom isplate zarade odnosno bilo kog dela zarade kod poslodavca** za odgovarajući mesec u potpunosti, odnosno u iznosu koji opredeljuje poslodavac, s tim da ukupno umanjenje zarade ne može biti veće od neoporezivog iznosa koji važi u momentu isplate zarade.

Dakle novi pravilnik više ne uređuje kada će poslodavac umanjiti zaradu na neoporezivi iznos u slučaju kada se zarade isplaćuju u više delova.

U odnosu na prethodni pravilnik novim pravilnikom je dato šire pravo poslodavcu odnosno drugom isplatiocu da odredi kada će izvršiti umanjenje zarade primenom neoporezivog iznosa (kod isplate prvog ili drugog dela zarade), delimično kod isplate oba dela zarade i sl.

Podsećamo da je do 31.12.2013. godine prethodnim pravilnikom bilo uređeno u **čl. 3. i 3a** da se neoporezivi iznos primenjuje u celosti prilikom isplate prvog dela zarade odnosno naknade zarade, a samo izuzetno prilikom konačne isplate zarade, i to u slučaju kada poslodavac isplatu ukupne ili dela zarade za odgovarajući mesec vrši u tom istom mesecu.

Sve ovo važi i kod isplate naknade zarade kod drugog isplatioca.

1.2.6. Način utvrđivanja poreske osnovice kod isplate drugog dela zarade posle izvršenog usklađivanja neoporezivog iznosa

Prema **članu 8. Pravilnika**, u slučaju kad, zbog usklađivanja dinarskih iznosa prema **članu 12a Zakona** (godišnjim indeksom potrošačkih cena u prethodnoj godini), dođe do povećanja neoporezivog iznosa, a kod prethodnih isplata zarade za odgovarajući mesec nije iskorišćeno umanjenje zarade u punom iznosu, umanjenje zarade vrši se tako što se preostali deo zarade umanji za iznos razlike između usklađenog neoporezivog iznosa koji važi u momentu isplate tod dela zarade kod poslodavca i iskorišćenog umanjenja zarade kod prethodne isplate, odnosno isplata.

Iz navedene odredbe **Pravilnika** koja uređuje kako će se utvrditi poreska osnovica u slučaju kada se isplata drugog dela zarade vrši posle usklađivanja neoporezivog iznosa proizilazi sledeće:

a) **Ako je prilikom isplate prvog dela zarade za odgovarajući mesec** (pre usklađivanja neoporezivog iznosa) **u celosti iskorišćen tada važeći pripadajući neoporezivi iznos za zaposlenog**, kod isplate razlike zarade za taj mesec koja se vrši posle usklađivanja neoporezivog iznosa zaposleni nema pravo na neoporezivi iznos, te nema ni primene usklađenog neoporezivog iznosa. Poresku osnovicu čini ceo iznos zarada koja se isplaćuje u drugom delu, a obračun poreza se vrši po stopi od 10%.

Primer:

U januaru 2014. godine isplaćena je akontacija zarade za decembar 2013. godine i zaposlenom obračunat pun tada važeći neoporezivi iznos od 11.000 dinara. Kod isplate drugog dela zarade koja se vrši u februaru 2014. godine nema primene neoporezivog iznosa. Ceo iznos drugog dela zarade podleže plaćanju poreza.

b) **Ako je pri isplati dela zarade za odgovarajući mesec** (pre usklađivanja neoporezivog iznosa) **iskorišćen samo deo, a ne ceo pripadajući neoporezivi iznos za zaposlenog**, kod isplate drugog dela zarade u mesecu koja se vrši posle usklađivanja neoporezivog iznosa, taj zaposleni ima pravo na umanjenje poreske osnovice za razliku između pripadajućeg usklađenog neoporezivog iznosa i delimično iskorišćenog neoporezivog iznosa kod prve isplate zarade.

Razlika neoporezivog iznosa izračunava se prostim oduzimanjem iskorišćenog iznosa od pripadajućeg novog usklađenog neoporezivog iznosa.

Primer:

U januaru 2015. godine isplaćena je akontacija zarade za decembar 2014. godine zaposlenom u iznosu od 10.000 dinara. U istom iznosu primenjen je neoporezivi iznos. Zaposlenom je za taj mesec pripadao pun neoporezivi iznos od 11.000 dinara koji nije iskorišćen u celosti. Kod isplate drugog dela zarade koja se vrši u februaru 2015. godine kada važi usklađeni neoporezivi iznos od 11.433 dinara, ovaj zaposleni ima pravo na umanjenje poreske osnovice (drugog dela zarade) za 1.433 dinara (11.433 - 10.000 din.).

1.2.7. Priznavanje neoporezivog iznosa zaposlenima koji sami obračunavaju poreze i doprinose

Prema članu 6. Pravilnika, zaposleni (u radnom odnosu) u Republici Srbiji, saglasno propsima Republike Srbije, kod diplomatskog ili konzularnog predstavništva strane države, odnosno međunarodne organizacije ili kod predstavnika i službenika takvog predstavništva, odnosno organizacije takođe ima pravo da osnovicu za obračun poreza na zarade umanji za neoporezivi iznos kada, saglasno **članu 100a Zakona**, sam obračunava i uplaćuje porez na zarade (samooporezivanje), ako porez ne obračuna i ne uplati isplatilac zarade (**Obrazac PP OPO**).

Zaposleni kod diplomatskog predstavništva strane države, međunarodne organizacije i sl. koji radi sa nepunom radnim vremenom koji sam obračunava i plaća porez na zarade, uz obrazac PP OPO koji podnosi u zakonom propisanom roku nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave prema mestu svog prebivališta, odnosno boravišta dostavlja i **obaveštenje** koje sadrži podatak o nepunom radnom vremenu, iskazanom u procentualnom iznosu u odnosu na puno radno vreme **(član 9. Pravilnika)**.

Inače, prema **članu 95. stav 5. Zakona i članu 3. novog Pravilnika o obrascu poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu samooporezivanjem i pripadajućim doprinosima od strane fizičkog lica kao poreskog obveznika** ("Službeni glasnik RS", broj 77/2013), koji se primenjuje od 1.1.2014. godine (videti tekst u REVIZORU broj 19/2013), Obrazac PP-OPO se podnosi Poreskoj upravi - organizacionoj jedinici prema prebivalištu fizičkog lica - obveznika u roku od 45 dana od dana ostvarivanja prihoda. Ovaj rok je istovremeno i najkasniji rok za utvrđivanje i plaćanje obaveze poreza (i doprinosa), saglasno **članu 114. Zakona**.

1.3. Obaveza podnošenja pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima (PPP-PD)

Za svaku isplatu zarade, naknade zarade i drugih oporezivih primanja fizičkim licima, poslodavac Poreskoj upravi elektronskim putem, preko portala Poreske uprave, podnosi pojedinačnu poresku prijavu o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku na

Obrascu PPP-PD, koji je propisan Pravilnikom o poreskoj prijavi za porez po odbitku ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)).

Kada isplatilac vrši isplatu primanja iz **člana 18. Zakona** zaposlenima **do visine propisanog neoporezivog iznosa, nije dužan da podnosi poresku prijavu**.

Poreska prijava podnosi se Poreskoj upravi **pre svake isplate zarade, naknade zarade ili drugog primanja iznad neoporezivog iznosa.**

U poresku prijavu, iznosi se upisuju u dinarima, sa dve decimale.

Način unosa podataka u poresku prijavu propisan je **članom 11. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku.**

2. Obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje

Obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na zarade vrši se u skladu sa **Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**[1] ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014 i 68/2014 - u daljem tekstu: **Zakon o doprinosima**).

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014), povećana je stopa doprinosa za PIO sa 24% na 26%, odnosno na teret zaposlenog sa 13% na 14%, sa primenom od 1. avgusta 2014. godine.

2.1. Stope doprinosa

Doprinose za obavezno oscijalno osiguranje, na istu osnovicu (bruto zaradu) plaćaju i zaposleni i poslodavac od 1. avgusta 2014. godine, po sledećim stopama:

	Na teret zaposlenog	Na teret poslodavca	Zbirna stopa doprinosa (2+3)
1	2	3	4
- doprinos za PIO	**14,00%**	**12,00%**	**26,00%**
- doprinos za zdravstveno osiguranje	**5,15%**	**5,15%**	**10,30%**
- doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	**0,75%**	**0,75%**	**1,50%**
Svega doprinosi:	**19,90%**	**17,90%**	**37,80%**

Posebno ukazujemo da se na sve započete isplate zarada (pri čemu se započetom isplatom zarade smatraju i plaćeni doprinosi na najnižu osnovicu u propisanom roku), izvršene do 29.5.2013. godine, kod konačnog obračuna primenjuju zakoni koji su važili do tada, što znači, i stopa doprinosa za PIO od 22%, odnosno 11% i na teret zaposlenog i na teret poslodavca.

Poslodavci koji su **od 30.5.2013. godine do 31.7.2014. godine isplatili deo zarade za određeni mesec**, a **posle 1.8.2014. godine** isplaćuju razliku zarade, konačnu isplatu zarade, obračun doprinosa vrše po važećim zakonskim odredbama u trenutku isplate, što znači po stopi doprinosa za **PIO od 26%** i stopi **doprinosa za zdravstveno osiguranje od 10,30%**.

Poslodavci su obveznici plaćanja dodatnog doprinosa za penzijski i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se zaposlenom računa sa uvećanim trajanjem, u skladu sa Zakonom. Stope dodatnog doprinosa poslodavac plaća na zaradu po stopama koje su propisane **članom 46. Zakona o doprinosima**.

---

1 Prečišćen tekst Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013 i 108/2013) dat je u poglavlju II "ŽUTE KNJIGE - Radni odnosi, socijalno osiguranje i obračun Zarada".

2.2. Osnovice doprinosa

Osnovica doprinosa za zaposlene i za poslodavce je zarada, odnosno plata i naknada zarade, odnosno plate u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose opštim aktom i ugovorom o radu, odnosno rešenjem nadležnog organa. **Pod zaradom se od 30. maja 2013. godine podrazumeva i lična zarada preduzetnika, ako se on za istu opredeli.**

Zarada, kao osnovica doprinosa za zaposlene i za poslodavce, **ne umanjuje se za neoporezivi iznos** koji se priznaje kod obračunavanja i plaćanja poreza na zarade (od 1.2.2015. godine iznosi 11.433 dinara), što je izričito i propisano **članom 13. stav 2. Zakona o doprinosima**.

Osnovica doprinosa za zaposlene koji su upućeni na rad u inostranstvo, kao i za poslodavce je iznos zarade koju bi, u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu, ostvarili u Republici na istim ili sličnim poslovima.

Mesečna osnovica doprinosa ne može biti niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, niti viša od najviše mesečne osnovice doprinosa.

Izuzetno, osnovica doprinosa za radnike upućene na rad u inostranstvo ne može biti niža od dvostruke najniže mesečne osnovice doprinosa iz **člana 37. ovog zakona**.

Poslodavac koji ne izvrši isplatu zarada do poslednjeg dana u mesecu za prethodni mesec dužan je da do tog roka obračuna i uplati doprinose na najnižu osnovicu doprinosa.

2.3. Najniža i najviša osnovica doprinosa

2.3.1. Najniža mesečna osnovica doprinosa

Mesečna osnovica doprinosa prema **članu 36. Zakona o doprinosima** ne može biti niža od najniže mesečne osnovice doprinosa. To znači, ako je osnovica doprinosa niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, obračun i plaćanje doprinosa vrši se na **najnižu mesečnu osnovicu doprinosa**.

Iznos najniže mesečne osnovice utvrđuje i objavljuje ministar nadležan za poslove finansija, a primenjuje se od prvog u narednom mesecu po njegovom objavljivanju.

Prema članu 37. Zakona o doprinosima najnižu mesečnu osnovicu čini iznos od 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu za koji su objavljeni podaci republičkog organa nadležnog za poslove statistike. **Najniža mesečna osnovica doprinosa tromesečno se usklađuje sa kretanjem zarada u Republici.**

Prosečna mesečna zarada u Republici u drugom kvartalu 2015. godine iznosi 61.445 dinara.

Najniža mesečna osnovica doprinosa od 1. avgusta 2015. godine do 31. oktobra 2015. godine iznosi 21.506 dinara (61.445 din. x 35%).

Dvostruki iznos najniže osnovice doprinosa koji se primenjuje za zaposlene koji su upućeni na rad u inostranstvo iznosi 43.012 dinara.

Ako se zarada isplaćuje u delovima, prilikom isplate prvog dela zarade poslodavac je dužan da izvrši obračun i plaćanje doprinosa na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa, ukoliko je taj deo zarade niži od te osnovice.

U slučaju rada sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca doprinosi se obračunavaju na ukupnu propisanu najnižu mesečnu osnovicu (ne vrši se srazmerno umanjenje) ukoliko je zarada koju taj zaposleni ostvaruje niža od najniže osnovice doprinosa.

Kada je period za koji se obračunava doprinos kraći od mesec dana, a ispunjeni su uslovi za primenu najniže mesečne osnovice doprinosa (početak ili prestanak radnog odnosa u toku meseca, početak ili završetak bolovanja ili porodiljskog odsustva - na teret sredstava drugog isplatioca) i sl. doprinosi se obračunavaju na **srazmerni iznos najniže osnovice**.

Ovo važi i kod isplate zarade invalidima rada II kategorije, kao i u slučaju kada zaposleni sa nepunim radnim vremenom radi kod više poslodavaca. Srazmerni iznos najniže osnovice utvrđuje se u odnosu na najnižu mesečnu osnovicu srazmerno broju dana, odnosno sati u mesecu za koji postoji obaveza obračuna doprinosa.

Kada se ne primenjuje najniža mesečna osnovica doprinosa

Najniža mesečna osnovica doprinosa ne primenjuje se kod isplate:

1) razlika plate za izabrana, imenovana i postavljena lica za vreme obavljanja javne funkcije;
2) naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i posebne nege deteta;
3) naknada zarade za vreme privremene sprečenosti za rad koja se isplaćuje iz sredstava Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje;
4) penzija i naknada po osnovu invalidnosti koje se isplaćuju na teret Fonda PIO;
5) novčana naknada iz sredstava organizacije nadležne za zapošljavanje i
6) ugovorena naknada (ugovor o autorskoj naknadi, ugovor o delu i sl.).

Doprinosi za socijalno osiguranje po napred navedenim osnovama obračunavaju se na osnovicu koju čini isplaćeno primanje.

2.3.2. Najviša mesečna osnovica doprinosa

Prema članu 42. Zakona o doprinosima, najvišu mesečnu osnovicu doprinosa čini petostruki iznos prosečne mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Najviša mesečna osnovica doprinosa utvrđena na napred navedeni način primenjuje se od prvog u narednom mesecu po objavljivanju podataka o prosečnoj mesečnoj zaradi isplaćenoj po zaposlenom u Republici.

Prosečna mesečna zarada u Republici za jun 2015. godine iznosi 61.302 dinara, a petostruki iznos te zarade, koji se primenjuje kao **najviša osnovica doprinosa u mesecu avgustu 2015. godine iznosi 306.510 dinara** (5 x 61.302).

Obračun i plaćanje doprinosa vrši se na najvišu osnovicu kada je zarada viša od petostrukog iznosa prosečne zarade.

2.4. Obaveza podnošenja pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku (PPP-PD)

2.4.1. Podnošenje pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku (PPP-PD)

Pre svake isplate zarade i naknade zarade, poslodavac Poreskoj upravi podnosi pojedinačnu poresku prijavu o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku na Obrascu PPP-PD, koji je propisan **Pravilnikom o poreskoj prijavi za porez po odbitku** ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)). Kada se zarada isplaćuje u dva i više delova za isti mesec, obračun doprinosa se u Obrascu PPP-PD unosi za svaku isplatu posebno, na iznos te konkretne isplate, a isplate se međusobno povezuju popunjavanjem multifunkcionalnih polja na taj način što se kod isplate svakog dela, osim prvog, popunjavaju multifunkcionalna polja za neoporezivi iznos koji je iskorišćen kod prethodnih isplata i osnovica na koju su plaćeni doprinosi prilikom prethodnih isplata koje se odnose na taj isti mesec.

Obrazac PPP-PD poslodavac podnosi Poreskoj upravi **elektronskim putem pre svake isplate zarade, odnosno naknade zarade. Lice koje podnosi PPP-PD mora posedovati kvalifikovani elektronski sertifikat i ovlašćenje za podnošenje poreske prijave preko portala Poreske uprave.**

Zakonski zastupnik je automatski ovlašćen za podnošenje poreske prijave elektronskim putem, a ako želi da drugom licu da ovlašćenje za podnošenje prijave, to čini na jedan od sledeća dva načina:

1. upotrebom elektronskog servisa Poreske uprave, ako davalac ovlašćenja poseduje važeći kvalifikovani elektronski sertifikat, ili
2. podnošenjem prijave za davanje, odnosno oduzimanje ovlašćenja na **Obrascu PEP - Ovlašćenje za upotrebu elektronskih servisa** nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave, ako davalac ovlašćenja ne poseduje važeći kvalifikovani elektronski sertifikat.

U Obrazac PPP-PD iznosi se upisuju u **dinarima sa dve decimale, dok je prag tolerancije za zaokruživanje koji se primenjuje pri proveri obračuna 0,5 dinara po iznosu svake obračunate obaveze**.

Od 1. marta 2014. godine, podnosi se Obrazac PPP-PD umesto sledećih obrazaca:

1) **Obrazac PP OPJ, Obrazac PP OPJ-1, Obrazac PP OPJ-2, Obrazac PP OPJ-3, Obrazac PP OPJ-4, Obrazac PP OPJ-5, Obrazac PP OPJ-6, Obrazac PP OPJ-7 i Obrazac PP OPJ-8** iz Pravilnika o načinu utvrđivanja, plaćanja i evidentiranja poreza po odbitku i o sadržini zbirne poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu po odbitku ("Službeni glasnik RS", br. 137/2004, 82/2006 i 61/2013);
2) **Obrazac PP OD, Obrazac PP OD-1, Obrazac PP OD-P, Obrazac OS, Obrazac OS-1**, iz Pravilnika o obrascu zbirne poreske prijave o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje po odbitku ("Službeni glasnik RS", br. 96/2004, 105/2004, 65/2005, 82/2006, 15/2012, 123/2012 i 61/2013);
3) **Obrazac ZSD i Obrazac ZSP** iz Pravilnika o obrascima zahteva za subvencionisanje poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 36/2011);
4) **Obrazac INSZ** iz Pravilnika o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za novozaposlene starije od 45, odnosno 50 godina ("Službeni glasnik RS", br. 99/2004, 33/2005 i 72/2006);
5) **Obrazac INSZ-I** iz Pravilnika o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za lica sa invaliditetom ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006);
6) **Obrazac INSZ-M i Obrazac INSZ-P** iz Pravilnika o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za pripravnike i novozaposlena lica mlađa od 30 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006);
7) **Obrazac OPNR-P i Obrazac OPNR-M** iz Pravilnika o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje pripravnika i lica mlađih od 30 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006);
8) **Obrazac OPNR-I** iz Pravilnika o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje lica sa invaliditetom ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006);
9) **Obrazac OPNR-S** iz Pravilnika o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje lica starijih od 45 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006).

Za poreske prijave koje su podnete na obrascima zbirnih poreskih prijava zaključno sa 28.2.2014. godine, poreski obveznik podnosi **izmenjene poreske prijave** u skladu sa **članom 40. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji** ("Službeni glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002 (ispr.), 23/2003 (ispr.), 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 (dr. zakon), 62/2006 (dr. zakon), 61/2007, 20/2009, 72/2009 (dr. zakon), 53/2010, 101/2011, 2/2012 (ispr.), 93/2012, 47/2013 i 108/2013) **na istim obrascima kao i prvobitno podnete, a plaćanje obaveza po ovim prijavama ne vrši na jedinstveni uplatni račun za poreze po odbitku, već na propisane pojedinačne uplatne račune.**

POJEDINAČNA PORESKA PRIJAVA O OBRAČUNATIM POREZIMA I DOPRINOSIMA **Obrazac PPP-PD**

1. Podaci o prijavi

1.1 VRSTA PRIJAVE	1.2 OBRAČUNSKI PERIOD	1.3 DATUM NASTANKA PORESKE OBAVEZE	1.4 DATUM PLAĆANJA
I_I 1-5	I_I_I I_I_I_I_I I_I mm gggg	I_I_I I_I_I I_I_I_I_I dd mm gggg	I_I_I I_I_I I_I_I_I_I dd mm gggg

1.5 IZMENA PRIJAVE	I_I vrsta	1.6 PO NALAZU KONTROLE / ODLUCI SUDA	
I_____I 1.5a Identifikacioni broj prijave		I_____I Broj rešenja / odluke suda	1.6a I_I osnov

2. Podaci o poslodavcu/isplatiocu prihoda

1.7 NAJNIŽA OSNOVICA	

2.1 TIP ISPLATIOCA	I_I 1-7	2.2 PORESKI IDENTIFIKACIONI BROJ (PIB ili JMBG)	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I	2.3 BROJ ZAPOSLENIH		2.4 JMBG PODNOSIOCA POJEDINAČNE PORESKE PRIJAVE	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I

2.5 MATIČNIBROJ		2.6 NAZIV/PREZIME I IME		2.7 SEDIŠTE / PREBIVALIŠTE	
2.8 TELEFON KONTAKT OSOBE		2.9 ULICA I BROJ		2.10 ELEKTRONSKA POŠTA	

3. Podaci o primaocima / fizičkim licima i vrstama prihoda

R. B.	V. I.	PODATAK ZA IDENTIFIKACIJU LICA	PRE-ZIME	IME	PREBI-VALIŠTE	ŠIFRA VRSTE PRIHODA	BROJ DANA	BROJ SATI	FOND SATI	BRUTO PRIHOD	OSNO-VICA ZA POREZ	POREZ	OSNO-VICA ZA DOPRI-NOSE	PIO	ZDRAV-STVO	NEZA-POSLE-NOST	BENEFI-CIRANI PIO	MFP ZA OBRA-ČUN
3.1	3.2	3.3	3.4	3.4a	3.5	3.6	3.7	3.8	3.8a	3.9	3.10	3.11	3.12	3.13	3.14	3.15	3.16	3.17
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
							UKUPNO											
											KAMATA							

2.4.2. Popunjavanje pojedinačne poreske prijave o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku (PPP-PD)

Način sastavljanja, odnosno unosa podataka, propisan je **članom 11. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku**.

U **Obrazac PPP-PD**, **deo 1. Podaci o prijavi**, unosi se:

1) Pod rednim brojem **1.1. Vrsta prijave** - oznaka jedne od navedenih vrsta prijava, i to:

Opšta prijava	oznaka 1
Prijava po službenoj dužnosti	oznaka 2
Prijava po članu 182b ZPPPA	oznaka 3
Prijava po nalazu kontrole	oznaka 4
Prijava po odluci suda	oznaka 5

Opšta prijava se podnosi pre svake isplate prihoda za koje se plaća porez po odbitku, izuzev u slučaju kada banka isplaćuje kamatu ili pripisuje kamatu na štedne uloge svojim deponentima. Ako se zarada isplaćuje u delovima, opšta prijava se podnosi onoliko puta u koliko delova se zarada isplaćuje. Za svaki deo zarade u opštoj prijavi podaci se iskazuju u skladu sa iznosom ***zarade*** koji se isplaćuje i **poreza po odbitku** koji se plaćaju, odnosno ***podaci se ne iskazuju kumulativno***.

Prijavu po službenoj dužnosti podnosi Poreska uprava umesto poreskog obveznika, odnosno poreskog placa, u slučaju kada poreski obveznik, odnosno poreski platac propusti da podnese opštu prijavu u roku propisanom zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Poresku prijavu u skladu sa članom 182b ZPPPA podnosi poreski obveznik, odnosno poreski platac koji samoinicijativno prijavljuje dugovani iznos poreza uvećan za obračunatu kamatu, za koji nije podneo poresku prijavu. Poreska prijava u skladu sa članom 182b ZPPPA podnosi se za svaki datum nastanka poreske obaveze, odnosno za svaki obračunski period za koji je nastala obaveza za poreze po odbitku.

Prijavu po nalazu kontrole koju je na osnovu rešenja donetog nakon sprovedene poreske kontrole **sačinila Poreska uprava podnosi poreski obveznik**. **Poreska prijava po nalazu kontrole** u polju pod rednim brojem **1.1. Vrste prijave** sadrži **oznaku 4** - Prijava po nalazu kontrole, a u polju pod rednim brojem **1.6. Po nalazu kontrole/odluci suda** sadrži broj rešenja Poreske uprave, dok u polju pod rednim brojem **1.6a Osnov** - sadrži odgovarajuću oznaku propisanu ovim pravilnikom.

Ako poreski obveznik ne podnese poresku prijavu po nalazu kontrole, Poreska uprava podnosi poresku prijavu umesto poreskog obveznika.

Poreska prijava po nalazu kontrole podnosi se za svaki datum nastanka poreske obaveze.

Prijava po odluci suda podnosi se na osnovu pravnosnažne sudske odluke. Ako se odlukom suda naloži plaćanje novih vrsta prihoda, poreski obveznik podnosi pojedinačnu poresku prijavu koja u polju pod rednim brojem **1.1. Vrste prijave** sadrži **oznaku 5** - Prijava po odluci suda, a u polje pod rednim brojem **1.6. Po nalazu kontrole/odluci suda** upisuje broj sudske odluke, dok polje **1.6a ostaje nepopunjeno**. Poreska prijava po odluci suda podnosi se za svaki datum nastanka poreske obaveze, odnosno za svaki obračunski period obuhvaćen odlukom suda, **ukoliko je taj period kraći od kalendarske godine. Ukoliko je period, obuhvaćen odlukom suda kalendarska godina, podnosi se godišnja pojedinačna poreska prijava za tu kalendarsku godinu.**

Iz ovoga proizilazi da kada se podnosi **poreska prijava po odluci suda**, ista se **podnosi za svaki datum nastanka poreske obaveze, odnosno za svaki obračunski period obuhvaćen odlukom suda, ukoliko je taj period kraći od kalendarske godine,** a ukoliko se radi o **periodu koji se odnosi na kalendarsku godinu**, podnosi se **pojedinačna poreska prijava za tu kalendarsku godinu**.

2) Pod rednim brojem **1.2. Obračunski period** - mesec i godina za koje se vrši isplata:

- zarade,
- doprinosa za obavezno socijalno osiguranje ako nije bilo isplate zarada,
- prihoda van radnog odnosa na koje se plaćaju i propisani doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Oznaka K se upisuje ako se vrši konačna isplata zarade za obračunski period.

Ukoliko se podnosi godišnja prijava po odluci suda u polje 1.2. Obračunski period, upisuje se prvi kalendarski mesec (01) i godina za koju se prijava podnosi, kao i oznaka G.

3) Pod rednim brojem **1.3. Datum nastanka poreske obaveze** - datum nastanka oporezivog događaja u skladu sa zakonom. Ovo polje popunjava se:

- kod prijave po službenoj dužnosti;
- kod prijave po članu 182b ZPPPA; i
- kod prijave po nalazu kontrole.

U ostalim slučajevima ovo polje se ne popunjava.

4) Pod rednim brojem **1.4. Datum plaćanja** - **upisuje se:**

(1) datum kada je planirana isplata prihoda u slučaju podnošenja opšte prijave, odnosno izmirenje nastale obaveze u slučajevima podnošenja prijave po članu 182b ZPPPA i prijave po odluci suda;

(2) datum kada je Poreska uprava podnela poresku prijavu po službenoj dužnosti;

(3) datum donošenja rešenja u slučaju prijave koja se podnosi po nalazu kontrole.

Datum naveden pod rednim brojem 1.4. ne može biti neradni dan, odnosno dan kada ne radi platni promet.

5) Pod rednim brojem **1.5. Izmena prijave** - oznaka jedne od navedenih izmena, i to:

(1) **Izmenjena pojedinačna poreska prijava u skladu sa članom 40. ZPPPA (oznaka 1)**;

Izmenjena poreska prijava sadrži promenjene podatke i podatke koji ostaju isti.

Prilikom predaje izmenjene poreske prijave poreski obveznik u polje pod rednim brojem **1.1. Vrsta prijave** upisuje vrstu prijave koju ovom prijavom menja, i to: opštu **prijavu, prijavu po službenoj dužnosti,** prijavu u skladu sa članom 182b ZPPPA i **prijavu po odluci suda**.

U polje pod rednim brojem **1.5. Izmena prijave** upisuje **oznaku 1**, a u polje pod rednim brojem **1.5a Identifikacioni broj prijave** upisuje **identifikacioni broj prijave koju menja**. Polja pod rednim br. **1.6.** i **1.6a** se **ne popunjavaju**. U polju pod rednim brojem **2.2. Poreski identifikacioni broj** (PIB ili JMBG) unosi se poreski identifikacioni broj ili jedinstveni matični broj građana iz prvobitno podnete prijave. Svi ostali podaci koje sadrži prvobitno podneta prijava mogu biti promenjeni, **osim datuma plaćanja dana koji je naveden kao datum plaćanja ili nakon tog datuma.**

Izmenjenom prijavom se mogu dodavati novi primaoci prihoda, kao i nove vrste prihoda postojećim primaocima prihoda. Izmenjenom prijavom se mogu brisati postojeći primaoci prihoda, kao i vrste prihoda tako što se u polje 3.6. Šifra vrste prihoda upisuje oznaka 1 00 000 00 1, u polja od 3.7. do 3.16. upisuju se iznosi 0,00 a polje 3.17. MFP se ne popunjava. U ostalim poljima se popunjavaju podaci iz prijave koja se menja.

U izmenjenoj poreskoj prijavi koja se podnosi u skladu sa članom 40. ZPPPA, moguće je dodavanje novih primaoca prihoda i novih vrsta prihoda postojećim primaocima prihoda, kao i brisanje postojećih primaoca prihoda.

U izmenjenoj prijavi obavezno se iskazuje kamata i to iznos kamate obračunate od datuma nastanka poreske obaveze upisanog u polje 1.3. izmenjene prijave do datuma plaćanja upisanog u polje 1.4. izmenjene prijave, a ako nema osnova za obračun kamate, u polja "kamata" upisuje se iznos 0,00.

Obaveze nastale po osnovu izmenjene poreske prijave se plaćaju po istom broju odobrenja za plaćanje koji je dodeljen prvobitno podnetoj prijavi.

(2) **Izmena pojedinačne poreske prijave po nalazu kontrole (oznaka 2)**;

Izmena pojedinačne poreske prijave po nalazu kontrole podnosi se na osnovu rešenja donetog nakon sprovedene poreske kontrole i ne smatra se izmenjenom poreskom prijavom u smislu člana 40. ZPPPA.

U poreskoj prijavi koja se menja po nalazu kontrole u polje pod rednim brojem **1.1 Vrste prijave** upisuje se vrsta prijave **koja se tim rešenjem** menja. U polje pod rednim brojem **1.5 Izmena prijave** upisuje se **oznaka 2**, a u polje pod rednim brojem **1.5a Identifikacioni broj prijave** upisuje se **identifikacioni broj prijave koja se menja ovom prijavom**, u polja pod rednim br. **1.6 Po nalazu kontrole/odluci suda** upisuje se **broj rešenja Poreske uprave**, dok u polje **1.6a Osnov** upisuje se odgovarajuća oznaka propisana ovim pravilnikom.

Unos podataka u ostala polja prijave koja se menja po nalazu kontrole vrši se na način kao kod izmenjene pojedinačne poreske prijave (oznaka 1).

(3) **Izmena pojedinačne poreske prijave po odluci suda (oznaka 3)**.

Izmena pojedinačne poreske prijave po odluci suda podnosi se na osnovu pravnosnažne sudske odluke i ne smatra se izmenjenom poreskom prijavom u smislu člana 40. ZPPPA.

Prilikom predaje poreske prijave izmenjene po odluci suda poreski obveznik u polje pod rednim brojem **1.1 Vrste prijave** upisuje vrstu prijave koju mu je tom odlukom naloženo da menja.

U polje pod rednim brojem **1.5 Izmena prijave** upisuje **oznaku 3**, a u polje pod rednim brojem **1.5a Identifikacioni broj prijave** upisuje **identifikacioni broj prijave koju menja ovom prijavom**, a u polje pod rednim brojem **1.6 Po nalazu kontrole/odluci suda** upisuje **broj sudske odluke**, dok polje **1.6a** ostaje nepopunjeno.

6) Pod rednim brojem **1.5a Identifikacioni broj prijave** - broj prijave koja se menja.

7) Pod rednim brojem **1.6 Po nalazu kontrole/odluci suda**:

- broj rešenja poreske kontrole, kada je u polju pod rednim brojem **1.1 Vrsta prijave** navedena **oznaka 4** i/ili na rednom broju **1.5** navedena **oznaka 2**;
- broj odluke suda, kada je u polju pod rednim brojem **1.1 Vrsta prijave** navedena **oznaka 5** i/ili na rednom broju **1.5** navedena **oznaka 3**.

U ostalim slučajevima ovo polje se ne popunjava.

8) Pod rednim brojem **1.6a Osnov** - oznaka rešenja:

- u postupku po žalbi u prvom stepenu (oznaka 1);

- u postupku po žalbi u drugom stepenu (oznaka 2);

- na osnovu odluke Upravnog suda (oznaka 3).

Ovo polje popunjava se samo u slučajevima kada su doneta rešenja u postupku po žalbi.

9) Pod rednim brojem **1.7 Najniža osnovica** - unosi se broj primalaca zarade sa prijave za koje je poslodavac obračunao doprinose za obavezno socijalno osiguranje na najnižu zakonom propisanu osnovicu.

U Obrazac PPP-PD, **deo 2. Podaci o poslodavcu/isplatiocu prihoda**, unosi se:

1) Pod rednim brojem **2.1. Tip isplatioca** - oznaka jednog od navedenih tipova, i to:

Pravno lice koje se ne finasira iz budžeta	oznaka 1
Pravno lice koje se finansira iz budžeta	oznaka 2
Predstavništvo, odnosno ogranak stranog lica	oznaka 3
Preduzetnik	oznaka 4
Fizičko lice	oznaka 5
Vojska Republike Srbije	oznaka 6
Poljoprivredno gazdinstvo	oznaka 7

Pravnim licem koje se finansira iz budžeta smatra se lice sa spiska korisnika javnih sredstava koji se donosi u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

2) Pod rednim brojem **2.2 Poreski identifikacioni broj** (PIB ili JMBG) - u zavisnosti od tipa isplatioca unosi se poreski identifikacioni broj ili jedinstveni matični broj građana.

3) Pod rednim brojem **2.3. Broj zaposlenih** - ukupan broj zaposlenih kod isplatioca prihoda na poslednji dan obračunskog perioda naveden u polju pod rednim brojem 1.2 Obračunski period.

Ovo polje je obavezno ako se pojedinačna poreska prijava podnosi za konačnu isplatu zarade ili prihoda koji imaju karakter zarade.

4) Pod rednim brojem **2.4 JMBG podnosioca pojedinačne poreske prijave** - jedinstveni matični broj građana podnosioca pojedinačne poreske prijave.

5) Pod rednim brojem **2.5 Matični broj** - matični broj dobijen od strane Agencije za privredne registre.

6) Pod rednim brojem **2.6 Naziv/Prezime i ime** - naziv ili prezime i ime isplatioca prihoda.

7) Pod rednim brojem **2.7 Sedište/Prebivalište** - podatak o šifri opštine sedišta ili prebivališta isplatioca prihoda.

Šifra se upisuje iz pravilnika kojim se propisuju uslovi i način vođenja računa za uplatu javnih prihoda.

8) Pod rednim brojem **2.8 Telefon kontakt osobe** - podatak o telefonu kontakt osobe isplatioca prihoda.

9) Pod rednim brojem **2.9 Ulica i broj** - podatak o adresi isplatioca prihoda.

10) Pod rednim brojem **2.10 Elektronska pošta** - podatak o elektronskoj adresi podnosioca pojedinačne poreske prijave na koju se dostavlja obaveštenje iz člana 7. stav 2. ovog pravilnika.

Podaci iz polja 2.1, 2.2, 2.4 i 2.10 su obavezni podaci.

U Obrazac PPP-PD, **deo 3. Podaci o primaocima/fizičkim licima i vrstama prihoda**, unosi se:

1) Pod rednim brojem **3.1 R.B.** - podatak o rednom broju primaoca prihoda.

2) Pod rednim brojem **3.2 V.I. (vrsta identifikacije primaoca prihoda)** - oznaka jednog od identifikatora primaoca prihoda, i to:

oznaka 1	Jedinstveni matični broj građana
oznaka 2	Izbeglička legitimacija
oznaka 3	Pasoš
oznaka 4	Posebna oznaka
oznaka 9	Ostalo

3) Pod rednim brojem **3.3 Podatak za identifikaciju lica** - podatak u zavisnosti od unete oznake u polju pod rednim brojem **3.2 V.I. (vrsta identifikacije primaoca prihoda)**, unosi se:

- jedinstveni matični broj građana;
- broj izbegličke legitimacije;
- broj pasoša;
- posebna oznaka za slučajeve odobrene od strane Poreske uprave;
- ostalo.

4) Pod rednim brojem **3.4 Prezime** - prezime primaoca prihoda.

5) Pod rednim brojem **3.4a Ime** - ime primaoca prihoda.

6) Pod rednim brojem **3.5 Prebivalište** - podatak o šifri opštine prebivališta, odnosno boravišta primaoca prihoda.

Šifra se upisuje iz pravilnika kojim se propisuju uslovi i način vođenja računa za uplatu javnih prihoda.

7) Pod rednim brojem **3.6 Šifra vrste prihoda** - šifra koja na jedinstven način određuje vrstu prihoda.

Šifra vrste prihoda sastoji se od devet cifara, i to: **V PP OVP OL B**.

Značenje pojedinih cifara šifre vrste prihoda je:

- **V** - verzija kataloga vrste prihoda koja se označava cifrom 1;
- **PP** - vrsta primaoca prihoda;
- **OVP** - oznaka vrste prihoda;
- **OL** - olakšica;
- **B** - staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem - beneficirani staž.

Određivanje **vrste primaoca prihoda (PP)** vrši se izborom jedne od sledećih ponuđenih oznaka vrsta primaoca:

01	Zaposleni
02	Osnivač i članovi privrednog društva zaposleni u svom privrednom društvu
03	Lice osigurano po osnovu samostalne delatnosti uključujući samostalne umetnike

04	Lice osigurano po osnovu poljoprivredne delatnosti
05	Lice koje nije osigurano po drugom osnovu
06	Nerezident
07	Invalidno lice
08	Vojni osiguranik
09	Lice penzioner po osnovu zaposlenosti
10	Lice penzioner po osnovu samostalne delatnosti
11	Lice kome se isplaćuju prihodi van radnog odnosa na koje se ne obračunavaju i ne plaćuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje
12	Vojni penzioner
13	Poljoprivredni penzioner

Isplatilac prihoda izborom opisa vrste prihoda iz Kataloga vrste prihoda, koji je odštampan uz Pravilnik i čini njegov sastavni deo, automatski opredeljuje oznaku vrste prihoda (OVP), olakšicu (OL) i beneficirani staž (B).

8) Pod rednim brojem **3.7 Broj dana** - broj kalendarskih dana koje je primalac prihoda proveo na radu, odnosno bolovanju i slično. ***Ovo polje se obavezno popunjava za konačan obračun zarade, odnosno naknade zarade za obračunski period.***

9) Pod rednim brojem **3.8 Broj sati** - broj sati u obračunskom periodu. ***Ovo polje se obavezno popunjava za konačan obračun zarade, odnosno naknade zarade za obračunski period.***

10) Pod rednim brojem **3.8a Fond sati** - ukupan mesečni fond sati zaposlenog za obračunski period naveden u polju pod rednim brojem **1.2 Obračunski period**. ***Ovo polje je obavezno ako se pojedinačna poreska prijava podnosi za konačnu isplatu zarade ili prihoda koji imaju karakter zarade.***

Ako se za zaposlenog u pojedinačnoj poreskoj prijavi ***istovremeno iskazuje i naknada zarade za bolovanje preko 30 dana i isplata prihoda koji imaju karakter zarade***, na koje u skladu sa pravilima poslodavca zaposleni ima pravo nezavisno od vremena provedenog na radu u tom obračunskom periodu, u polje **3.8a Fond sati** unosi se:

- ***ukupan mesečni fond sati zaposlenog u redu u kojem se iskazuje naknada zarade;***
- ***oznaka - 1 u redu u kojem se iskazuje prihod koji ima karakter zarade.***

11) Pod rednim brojem **3.9 Bruto prihod** - iznos bruto prihoda utvrđenog u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak građana i zakonom koji uređuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje.

12) Pod rednim brojem **3.10 Osnovica za porez** - iznos razlike između bruto prihoda iz polja pod rednim brojem **3.9 Bruto prihod** i neoporezivog iznosa koji se koristi, odnosno normiranih ili stvarnih troškova koji se priznaju.

13) Pod rednim brojem **3.11 Porez** - iznos poreza umanjen za propisane poreske olakšice.

14) Pod rednim brojem **3.12 Osnovica za doprinose** - iznos propisan zakonom koji uređuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje.

15) Pod rednim brojem **3.13 PIO** - ukupan iznos doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (na teret zaposlenog/primaoca prihoda i/ili na teret poslodavca/isplatioca prihoda), ***umanjen za propisane olakšice.***

16) Pod rednim brojem **3.14 Zdravstvo** - ukupan iznos doprinosa za zdravstveno osiguranje (na teret zaposlenog/primaoca prihoda i/ili na teret poslodavca/isplatioca prihoda), ***umanjen za propisane olakšice.***

17) Pod rednim brojem **3.15 Nezaposlenost** - ukupan iznos doprinosa za slučaj nezaposlenosti (na teret zaposlenog/primaoca prihoda i/ili na teret poslodavca/isplatioca prihoda), ***umanjen za propisane olakšice.***

18) Pod rednim brojem **3.16 Beneficirani PIO** - iznos dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, ***umanjen za propisane olakšice.***

19) Pod rednim brojem **3.17 MFP (multifunkcionalno polje) za obračun** - unose se podaci koji za određene vrste prihoda omogućavaju proveru obračuna obaveze, bez kojih se zbog vrste prihoda ili vrste primaoca obračun ne može jednoznačno odrediti opštim pravilima, i to:

MFP	OPIS
MFP 1	Kod zarade, odnosno naknade zarade: ukupan neoporezivi iznos iskorišćen u prethodnim prijavama pod istom šifrom vrste prihoda za zaradu, odnosno naknadu zarade za isti obračunski period
MFP 2	Kod zarade, odnosno naknade zarade: ukupan iznos osnovice na koju su obračunati doprinosi u prethodnim prijavama pod istom šifrom vrste prihoda za zaradu, odnosno naknadu zarade za isti obračunski period
MFP 3	Kod zarade, odnosno naknade zarade: procenat angažovanja primaoca prihoda kod isplatioca prihoda u odnosu na puno radno vreme
MFP 4	Kod zarade, odnosno naknade zarade: ukupan prethodno prijavljeni iznos zarade, odnosno naknade zarade pod istom šifrom vrste prihoda za isti obračunski period
MFP 5	Iznos stvarnih troškova kod prihoda van radnog odnosa, odnosno iznos uplate kod igara na sreću, odnosno iznos uplate premije osiguranja
MFP 6	Kod zarade, odnosno naknade zarade: ukupan iznos plaćenog doprinosa u dobrovoljni penzijski fond i/ili plaćene premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja obustavljen iz zarade zaposlenog
MFP 7	Kod zarade, odnosno naknade zarade: oznaka 1 ako primalac prihoda nije rezident Republike Srbije, a rezident države sa kojom Republika Srbija ima zaključen ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja ili ugovor kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje; kod prihoda van radnog odnosa: primenjena stopa poreza ako je primalac prihoda nerezident Republike Srbije, a rezident države sa kojom Republika Srbija ima zaključen ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja
tMFP 8	Kod zarade, odnosno naknade zarade: oznaka 1 ako je primalac prihoda zaposlen sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca
MFP 9	Kod zarade: oznaka 1 ako isplatilac prihoda umanjuje osnovicu za doprinose zaposlenom kojem za isti obračunski period isplaćuje zaradu i/ili naknadu zarade čiji je zbir veći od najviše mesečne osnovice doprinosa tako da njihov zbir izjednači sa najvišom mesečnom osnovicom doprinosa
MFP 10	Kod zarade, odnosno naknade zarade: oznaka 1 kada se u istom obračunskom periodu za jednog primaoca prihoda prijavljuju i zarada i/ili naknada zarade pod bilo kojom šifrom vrste prihoda za zaradu, odnosno naknadu zarade
MFP 11	Kod zarade, odnosno naknade zarade: ukupan neoporezivi iznos iskorišćen u prethodnim prijavama za zaradu i/ili naknadu zarade pod svim šiframa vrste prihoda za istog primaoca prihoda i isti obračunski period
MFP 12	Kod zarade, odnosno naknade zarade: ukupan iznos osnovice na koju su obračunati doprinosi u prethodnim prijavama za zaradu i naknadu zarade pod svim šiframa vrste prihoda za istog primaoca prihoda i isti obračunski period. Kod prve isplate zarade u prijavi u kojoj se za jednog primaoca prihoda, iskazuju prihodi pod više šifri vrsta prihoda upisuje se ukupan iznos osnovice na koju su obračunati doprinosi u istoj prijavi za zaradu i naknadu zarade za ostale šifre vrsta prihoda za istog primaoca.

20) Polja **Ukupno za redne br. 3.9 - 3.16** ne popunjava podnosilac poreske prijave, nego ih obračunava Poreska uprava.

21) Polja **Kamata za redne br. 3.11, 3.13 - 3.16** - ukupan iznos kamate obračunate shodno ZPPPA po kolonama, u sledećim slučajevima:

- kod pojedinačne poreske prijave iz člana 182b ZPPPA;
- kod pojedinačne poreske prijave po službenoj dužnosti;
- kod izmenjene pojedinačne poreske prijave;
- kod pojedinačne poreske prijave koja se podnosi, odnosno menja po nalazu kontrole;
- kod pojedinačne poreske prijave koja se podnosi, odnosno menja po odluci suda.

U Obrazac PPP-PD iznosi se upisuju u dinarima sa dve decimale, dok je prag tolerancije za zaokruživanje koji se primenjuje pri proveri obračuna 0,5 dinara po iznosu svake obračunate obaveze.

Poreske obaveze po osnovu svih prihoda koji se isplaćuju fizičkim licima i koji se Poreskoj upravi prijavljuju na **Obrscu PPP-PD** plaćaju se na jedinstveni uplatni račun

840-4848-37 - Objedinjena naplata poreza i doprinosa po odbitku

Za ostale prihode koji se ne evidentiraju putem objedinjene naplate odgovarajući uplatni računi dati su u delu u kom se obrađuje konkretan prihod.

3. Preračun neto zarade u bruto zaradu

U slučajevima kada je opredeljen neto iznos zarade zaposlenog (državni organi, javne službe i sl.), kao i slučaju kada je ugovorena minimalna zarada, koja je opredeljena neto po radnom času, radi obračuna poreza i doprinosa potrebno je da se neto zarada preračuna u bruto zaradu.

Obrasci za preračun neto zarade u bruto zaradu (pri stopi poreza od 10% sa propisanim neoporezivim iznosom i zbirnoj stopi doprinosa na teret zaposlenog od 19,9%) su:

1) Ako zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos, a neto zarada je veća od najniže neto osnovice doprinosa i manja od najviše neto osnovice doprinosa[1]:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times 10\%)^2}{0{,}701}$$

gde je:

Bz - bruto zarada zaposlenog

Nz - neto zarada zaposlenog

Ni - pun neoporezivi iznos (od 1.2.2015. godine - 11.433 din.)

---

1 Radi poređenja neto zarade i neto najniže, odnosno neto najviše osnovice doprinosa, neto osnovice se izračunavaju po formulama:
- Neto najniža osnovica = (najniža osnovica x 0,701) + (Ni x 10%)
- Neto najviša osnovica = (najviša osnovica x 0,701) + (Ni x 10%)

2 Za pun neoporezivi iznos od 11.433 din. NI x 10% = 1.143,30 din.

2) Ako zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos, a neto zarada je manja od neto najniže osnovice doprinosa ili veća od neto najviše osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times 10\%) + Sd}{0{,}90}$$

gde je:

Sd - nominalni iznos socijalnih doprinosa, tj. Sd = najniža (najviša) osnovica doprinosa x 19,9%.

3) Ako zaposleni ima pravo na srazmerni neoporezivi iznos, a neto zarada je veća od neto najniže osnovice doprinosa i manja od neto najviše osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times Ks \times 10\%)}{0{,}701}$$

gde je:

Ks - koeficijent srazmere koji se dobija kao količnik između ostvarenog broja časova u mesecu za koji se priznaje neoporezivi iznos i mogućeg punog fonda časova u mesecu.

4) Ako zaposleni ima pravo na srazmerni neoporezivi iznos, a neto zarada je manja od neto najniže osnovice doprinosa ili veća od neto najviše osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times Ks \times 10\%) + Sd}{0{,}90}$$

5) Ako je eventualno neto neoporezivi iznos jednak ili veći od neto zarade koja se zaposlenom isplaćuje[1]:

$$Bz = Nz + Sd$$

4. Primeri obračuna i kniženja poreza i doprinosa na zarade u 2015. godini

4.1. Isplata zarade od 1. februara 2015. godine do 31. januara 2016. godine (odjednom u celosti)

Primer: Poslodavac, pravno lice koje se ne finansira iz budžeta, 15. avgusta 2015. godine vrši obračun i isplatu zarade u celosti za jul 2015. godine za tri zaposlena:

- M.M. čija zarada je 20.000 dinara (manja od najniže osnovice doprinosa),
- N.N. čija zarada je 50.000 dinara (veća od najniže, a manja od najviše osnovice doprinosa),
- P.P. čija zarada je 360.000 dinara (veća od najviše osnovice doprinosa).

Sva tri zaposlena imaju pravo na pun neoporezivi iznos, važeći u momentu isplate zarade - 11.433 dinara i sva tri zaposlena rade na radnim mestima za koje se ne računa staž osiguranja sa uvećanim trajanjem.

---

1 Radi poređenja neto zarade i neto neoporezivog iznosa, neto neoporezivi iznos izračunava se po obrascu:
- Neto neoporezivi iznos = pripadajući neoporezivi iznos (pun ili srazmerni) - SD, gde je SD = najniža osnovica doprinosa x 19,9%.

Obračun poreza i doprinosa:

Red. br.	OPIS	Zaposleni M.M.	Zaposleni N.N.	Zaposleni P.P.	Ukupno
1.	Bruto zarada	20.000,00	50.000,00	360.000,00	430.000,00
2.	Najniža osnovica doprinosa	21.506,00	21.506,00	21.506,00	-
3.	Najviša osnovica doprinosa	306.510,00	306.510,00	306.510,00	-
4.	Osnovica za plaćanje doprinosa	21.506,00	50.000,00	306.510,00	378.016,00
5.	Doprinosi na teret zaposlenog (5.1. + 5.2. + 5.3.)	4.279,69	9.950,00	60.995,49	75.225,18
	5.1. Doprinos za PIO (4 x 14%)	3.010,84	7.000,00	42.911,40	52.922,24
	5.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (4 x 5,15%)	1.107,56	2.575,00	15.785,27	19.467,83
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (4 x 0,75%)	161,29	375,00	2.298,82	2.835,11
6.	Osnovica poreza (1 - 11.433)	8.567,00	38.567,00	348.567,00	395.701,00
7.	Porez (6 x 10%)	856,70	3.856,70	34.856,70	39.570,10
8.	Neto za isplatu (1 - 5 - 7)	14.863,61	36.193,30	264.147,81	315.204,72
9.	Doprinosi na teret poslodavca (9.1. + 9.2. + 9.3.)	3.849,57	8.950,00	54.865,29	67.664,86
	9.1. Doprinos za PIO (4 x 12%)	2.580,72	6.000,00	36.781,20	45.361,92
	9.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (4 x 5,15%)	1.107,56	2.575,00	15.785,27	19.467,83
	9.3. Doprinos za nezaposlenost (4 x 0,75%)	161,29	375,00	2.298,82	2.835,11
10.	Ukupni troškovi (1 + 9)	23.849,57	58.950,00	414.865,29	497.664,86

U nastavku dajemo popunjen Obrazac PPP-PD za isplatu zarade iz datog primera.

POJEDINAČNA PORESKA PRIJAVA O OBRAČUNATIM POREZIMA I DOPRINOSIMA **Obrazac PPP-PD**

1. Podaci o prijavi

1.1 VRSTA PRIJAVE	1.2 OBRAČUNSKI PERIOD	1.3 DATUM NASTANKA PORESKE OBAVEZE	1.4 DATUM PLAĆANJA	1.5 IZMENA PRIJAVE	I_I vrsta	1.6 PO NALAZU KONTROLE / ODLUCI SUDA	
I1I 1-5	I0I7I I2I0I1I5I IKI mm gggg	I_I_I I_I_I I_I_I_I_I dd mm gggg	I1I5I I0I8I I2I0I1I5I dd mm gggg	I_____I 1.5a Identifikacioni broj prijave		I_____I Broj rešenja / odluke suda	1.6a I_I osnov

2. Podaci o poslodavcu/isplatiocu prihoda

1.7 NAJNIŽA OSNOVICA

2.1 TIP ISPLATIOCA	I1I 1-7	2.2 PORESKI IDENTIFIKACIONI BROJ (PIB ili JMBG)	I1I0I0I0I0I0I0I0I_I_I_I	2.3 BROJ ZAPOSLENIH	3	2.4 JMBG PODNOSIOCA POJEDINAČNE PORESKE PRIJAVE	I1I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I

2.5 MATIČNIBROJ	00000000	2.6 NAZIV/PREZIME I IME	XYZ D.O.O.	2.7 SEDIŠTE / PREBIVALIŠTE	000
2.8 TELEFON KONTAKT OSOBE	000/000-000	2.9 ULICA I BROJ	Ulica bb	2.10 ELEKTRONSKA POŠTA	office@xyz.com

3. Podaci o primaocima / fizičkim licima i vrstama prihoda

R. B.	V. I.	PODATAK ZA IDENTIFIKACIJU LICA	PRE-ZIME	IME	PREBI-VALIŠTE	ŠIFRA VRSTE PRIHODA	BROJ DANA	BROJ SATI	FOND SATI	BRUTO PRIHOD	OSNO-VICA ZA POREZ	POREZ	OSNO-VICA ZA DOPRI-NOSE	PIO	ZDRAV-STVO	NEZA-POSLE-NOST	BENEFI-CIRANI PIO	MFP ZA OBRA-ČUN
3.1	3.2	3.3	3.4	3.4a	3.5	3.6	3.7	3.8	3.8a	3.9	3.10	3.11	3.12	3.13	3.14	3.15	3.16	3.17
1.	I1I	I1I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I	M	M	I0I0I0I	I1I I0I1I I1I0I1I I0I0I I0I	31	168	168	20.000,00	8.567,00	856,70	20.109,00	5.228,34	2.071,22	301,64	0,00	
2.	I1I	I2I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I	N	N	I0I0I0I	I1I I0I1I I1I0I1I I0I0I I0I	31	168	168	50.000,00	38.567,00	3.856,70	50.000,00	9.575,00	5.150,00	750,00	0,00	
3.	I1I	I3I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I	P	P	I0I0I0I	I1I I0I1I I1I0I1I I0I0I I0I	31	168	168	360.000,00	348.567,00	34.856,70	306.510,00	79.692,60	31.570,53	4.597,65	0,00	
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_II_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
							UKUPNO											
											KAMATA							

Knjiženja u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	430.000,00	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	67.664,86	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		315.204,72
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		39.570,10
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		52.922,24
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		19.467,83
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		2.835,11
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		45.361,92
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		19.467,83
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezapos lenost		2.835,11
			Za obračun zarada		
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	315.204,72	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	39.570,10	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	52.922,24	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	19.467,83	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	2.835,11	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	45.361,92	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	19.467,83	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	2.835,11	
		2410	Tekući (poslovni) račun		497.664,86
			Za isplatu		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	430.000,00	
		231111	Obaveze za neto plate i dodatke		315.204,72
		231211	Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke		39.570,10
		231311	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke		52.922,24
		231411	- Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke		19.467,83
		231511	Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke		2.835,11
			- obračun plata		
2.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	67.664,86	
		234111	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca		45.316,92
		234211	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca		19.467,83
		234311	Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca		2.835,11
			- doprinosi na teret poslodavca		
3.	231111		Obaveze za neto plate i dodatke	315.204,72	
	231211		Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke	39.570,10	
	231311		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke	52.922,24	
	231411		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke	19.467,83	
	231511		Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke	2.835,11	
	234111		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca	45.361,92	
	234211		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca	19.467,83	
	234311		Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca	2.835,11	
		121112	Tekući računi		497.664,86
			- po izvodu UT-a		
4.	411111		Plate po osnovu cene rada	430.000,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		430.000,00
			- bruto plate zaposlenih		
5.	412111		Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje	45.361,92	
	412211		Doprinos za zdravstveno osiguranje	19.467,83	
	412311		Doprinos za nezaposlenost	2.835,11	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		67.664,86
			- doprinosi na teret poslodavca		

4.2. Isplata zarade u dva dela - posle 1. februara 2014. godine, prvi deo u julu 2014. godine, a drugi deo u avgustu 2014. godine

Za zarade čiji je **jedan deo isplaćen u periodu od 30.5.2013. godine do 31.7.2014. godine**, a **drugi se isplaćuje u periodu od 1.8.2014. godine**, obračun tog drugog dela zarade vrši se prema propisima koji važe u trenutku isplate tog drugog dela.

Primer:

- Poslodavac isplaćuje zaradu za mesec jul u ukupnom iznosu od 50.000,00 dinara u dva dela.
- Isplata prvog dela u iznosu od 20.000,00 dinara vrši se u julu, a isplata drugog dela od 30.000,00 dinara u avgustu 2014. godine.
- Zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos od 11.242,00 dinara, koji se primenjuje kod isplate prvog dela zarade i zaposleni ne radi na poslovima za koje se obračunava i plaća beneficirani PIO.
- Kod isplate prvog dela zarade, na obračun doprinosa primenjuje se najniža osnovica doprinosa jer je deo zarade koji se isplaćuje u prvom delu niži od iste (saglasno **članu 52. Zakona**).

Obračun poreza i doprinosa:

Red. br.	OPIS	Iznos
A Obračun poreza i doprinosa kod isplate prvog dela zarade (u julu 2014.):		
1.	Bruto zarada (prvi deo) - isplata u julu 2014.	20.000,00
2.	Pripadajući neoporezivi iznos	11.242,00
3.	Najniža osnovica doprinosa	20.198,00
4.	Osnovica doprinosa (r.b. 1 ili r.b. 3 - veći iznos)	20.198,00
5.	Doprinosi na teret zaposlenog (4 x 19,9%)	4.019,40
	5.1. Doprinos za PIO (4 x 13%)	2.625,74
	5.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (4 x 6,15%)	1.242,18
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (4 x 0,75%)	151,48
6.	Poreska osnovica (1 - 2)	8.758,00
7.	Porez (6 x 10%)	875,80
8.	Neto zarada (prvi deo) za isplatu (1 - 5 - 7)	15.104,80
9.	Doprinosi na teret poslodavca (4 x 17,9%)	3.615,44
	9.1. Doprinos za PIO (4 x 11%)	2.221,78
	9.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (4 x 6,15%)	1.242,18
	9.3. Doprinos za nezaposlenost (4 x 0,75%)	151,48
B Obračun poreza i doprinosa kod isplate drugog dela zarade (u avgustu 2014.):		
10.	Bruto zarada (drugi deo) - isplata u avgustu 2014.	30.000,00
11.	Pripadajući neoporezivi iznos	0,00
12.	Osnovica doprinosa (r.b. 10)	30.000,00
13.	Doprinosi na teret zaposlenog (10 x 19,9%)	5.970,00
	13.1. Doprinos za PIO (10 x 14%)	4.200,00
	13.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (10 x 5,15%)	1.545,00
	13.3. Doprinos za nezaposlenost (10 x 0,75%)	225,00
14.	Poreska osnovica (1 - 2)	30.000,00
15.	Porez (14 x 10%)	3.000,00
16.	Neto zarada (prvi deo) za isplatu (10 - 13 - 15)	21.030,00

Red. br.	OPIS	Iznos
17.	Doprinosi na teret poslodavca (10 x 17,9%)	5.370,00
	17.1. Doprinos za PIO (10 x 12%)	3.600,00
	17.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (10 x 5,15%)	1.545,00
	17.3. Doprinos za nezaposlenost (10 x 0,75%)	225,00

U ovom slučaju jedan PPP-PD se predaje pre isplate prvog dela zarade za jul, a drugi PPP-PD pre isplate drugog dela zarade za jul 2014. godine.

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Isplata prvog dela zarade zaposlenom za jul 2014.	**Isplata drugog (konačnog) dela zarade zaposlenom za jul 2014.**
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 00 0
3.7	Broj dana	ne mora se upisati	31
3.8	Broj sati	ne mora se upisati	184
3.8a	Fond sati	ne mora se upisati	184
3.9	Bruto prihod	**20.000,00**	**30.000,00**
3.10	Osnovica za porez	**8.758,00**	**30.000,00**
3.11	Porez	**875,80**	**3.000,00**
3.12	Osnovica za doprinos	**20.198,00**	**30.000,00**
3.13	PIO	**4.847,52**	**7.800,00**
3.14	Zdravstvo	**2.484,36**	**3.090,00**
3.15	Nezaposlenost	**302,96**	**450,00**
3.16	Beneficiran PIO	**0,00**	**0,00**
3.17	MFP 1	ne popunjava se - prva isplata u obračunskom periodu	**11.242,00** (iskorišćeni neoporezivi iznos kod prve isplate i istu vrstu prihoda)
3.17	MFP 2	ne popunjava se - prva isplata u obračunskom periodu	**20.198,00** (prethodno iskorišćena osnovica doprinosa za istu vrstu prihoda)
3.17	MFP 3	ne popunjava se jer zaposleni radi puno radno vreme	ne popunjava se
3.17	MFP 4	ne popunjava se - prva isplata	**20.000,00** (ukupno prethodno isplaćena zarada za obračunski period i istu vrstu prihoda)
3.17	MFP 5	ne popunjava se	ne popunjava se
3.17	MFP 6	ne popunjava se - poslodavac zaposlenom ne uplaćuje dobrovoljno penzijsko/zdravstveno osiguranje	ne popunjava se
3.17	MFP 7	ne popunjava se	ne popunjava se
3.17	MFP 8	ne popunjava se - jer zaposleni radi puno radno vreme	ne popunjava se - jer zaposleni radi puno radno vreme
3.17	MFP 9	ne popunjava se - jer osnovica za doprinose nije viša od najviše	ne popunjava se - jer osnovica za doprinose nije viša od najviše
3.17	MFP 10	ne popunjava se - jer se ne kombinuje sa drugom OVP iz zarade/naknade zarada	ne popunjava se - jer se ne kombinuje sa drugom OVP iz zarade/naknade zarada
3.17	MFP 11	ne popunjava se, jer je prva isplata	**11.242,00**
3.17	MFP 12	ne popunjava se - prva isplata u obračunskom periodu	**20.198,00**

Knjiženja u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	20.000,00	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	3.615,44	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		15.104,80
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		875,80
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		2.625,74
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.242,18
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		151,48
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		2.221,78
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.242,18
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezapos lenost		151,48
			Za obračun zarada prvi deo - u julu 2014		
1a.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	15.104,80	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	875,80	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	2.625,74	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.242,18	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	151,48	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	2.221,78	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.242,18	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	151,48	
		2410	Tekući (poslovni) račun		23.615,44
			Za isplatu prvog dela - u julu 2014.		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
2.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	30.000,00	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	5.370,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		21.030,00
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		3.000,00
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		4.200,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		225,00
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		3.600,00
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		225,00
			Za obračun zarada - drugi deo za jul u avgustu 2014		
2a.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	21.030,00	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	3.000,00	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	4.200,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	225,00	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	3.600,00	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	225,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		35.370,00
			Za isplatu drugog dela zarada - u avgustu 2014.		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

A. Prvi deo zarade u julu 2014. godine

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	20.000,00	
		231111	Obaveza za neto plate i dodatke		15.104,80
		231211	Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke		875,80
		231311	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke		2.625,74
		231411	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke		1.242,18
		231511	Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke		151,48
			- obračun plata za prvi deo jula 2014.		
2.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	3.615,44	
		234111	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca		2.221,78
		234211	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca		1.242,18
		234311	Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca		151,48
			- obračun prvog dela plata za juli 2014.		
3.	231111		Obračun za neto plate i dodatke	15.104,80	
	231211		Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke	875,80	
	231311		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke	2.625,74	
	231411		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke	1.242,18	
	231511		Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke	151,48	
	234111		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca	2.221,78	
	234211		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca	1.242,18	
	234311		Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca	151,48	
		121112	Tekući računi		23.615,44
			- po izvodu UT-a		
4.	411111		Plate po osnovu cene rada	20.000,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		20.000,00
			- plate I deo za juli 2014.		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
5.	412111		Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.221,78	
	412211		Doprinos za zdravstveno osiguranje	1.242,18	
	412311		Doprinos za nezaposlenost	151,48	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		3.615,44
			- doprinosi na teretn poslodavca		

B. Drugi deo zarade u avgustu 2014. godine

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	30.000,00	
		231111	Obaveza za neto plate i dodatke		21.030,00
		231211	Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke		3.000,00
		231311	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke		4.200,00
		231411	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke		1.545,00
		231511	Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke		225,00
			- obračun plata za drugi deo avgusta 2014.		
2.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	5.370,00	
		234111	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca		3.600,00
		234211	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca		1.545,00
		234311	Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca		225,00
			- obračun drugog dela plata za avgust 2014.		
3.	231111		Obračun za neto plate i dodatke	21.030,00	
	231211		Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke	3.000,00	
	231311		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke	4.200,00	
	231411		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke	1.545,00	
	231511		Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke	225,00	
	234111		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca	3.600,00	
	234211		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca	1.545,00	
	234311		Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca	225,00	
		121112	Tekući računi		35.370,00
			- po izvodu UT-a		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
4.	411111		Plate po osnovu cene rada	30.000,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		30.000,00
			- plate I deo za juli 2014.		
5.	412111		Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje	3.600,00	
	412211		Doprinos za zdravstveno osiguranje	1.545,00	
	412311		Doprinos za nezaposlenost	225,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		5.370,00
			- doprinosi na teret poslodavca		

4.3. Isplata prvog dela zarade u januaru, a drugog dela u februaru 2015. godine (posle usklađivanja neoporezivog iznosa)

U slučaju kada je isplata prvog dela zarade izvršena u vreme važenja neoporezivog iznosa od 11.242 dinara (u januaru 2015.), a isplata drugog dela zarade se vrši u vreme važenja novog usklađenog neoporezivog iznosa od 11.433 dinara (posle 1. februara 2015.), prema **članu 8. Pravilnika**, kako je napred već objašnjeno, poslodavac postupa na sledeći način:

1) **Ako je kod isplate prvog dela zarade iskorišćen u celosti pripadajući pun ili srazmerni neoporezivi iznos**, kod obračuna drugog dela zarade zaposleni nema pravo na neoporezivi iznos. Osnovica poreza je tada ceo iznos drugog dela zarade;
2) **Ako pri isplati prvog dela zarade nije iskorišćen pripadajući pun ili srazmerni neoporezivi iznos, već samo deo tog iznosa** (zarada je bila manja od pripadajućeg neoporezivog iznosa), zaposleni ima pravo da mu se poreska osnovica kod isplate drugog dela zarade umanji za neiskorišćeni neoporezivi iznos. Neiskorišćeni neoporezivi iznos se obračunava kao razlika između usklađenog neoporezivog iznosa i iskorišćenog neoporezivog iznosa kod prethodne isplate.

Primer:

Poslodavac je u januaru 2015. godine isplatio prvi deo zarade (akontaciju) za tri zaposlena, a svaki zaposleni imao je pravo na pun neoporezivi iznos od 11.242 dinara. Neoporezivi iznos je iskorišćen u celosti kod dva zaposlena, a kod jednog zaposlenog je od tada pripadajućeg neoporezivog iznosa od 11.242 dinara iskorišćeno 10.000 dinara.

Isplatu drugog dela zarade ovaj poslodavac je izvršio u februaru 2015. godine kada je važio neoporezivi iznos od 11.433 dinara. Samo zaposleni kod koga kod prve isplate zarade nije iskorišćen tada važeći neoporezivi iznos ima pravo da mu se kod isplate drugog dela zarade prizna razlika između novog neoporezivog iznosa i iznosa koji je iskorišćen, a to je 1.433 dinara (11.433 - 10.000). Za ostala dva zaposlena obračun poreza kod isplate drugog dela zarade vršio se na ukupan iznos isplaćenog drugog dela zarade.

4.4. Isplata prvog dela zarade do 29. maja 2013. godine, a drugog dela posle 30. maja 2013. godine

U slučaju kada je isplata prvog dela zarade za određeni mesec izvršena do 29.5.2013. godine - u vreme važenja poreske stope od 12%, neoporezivog iznosa od 8.776 dinara i zbirne stope doprinosa na teret zaposlenog od 17,9%, a konačna isplata drugog dela zarade se vrši posle 30.5.2013. godine, **konačan obračun i isplata zarade vrši se u skladu sa važećim zakonima u vreme isplate prvog dela zarade.**

Primer:

Poslodavac je 25. maja 2013. godine isplatio prvi deo zarade (akontaciju) zaposlenom, u iznosu 25.000 dinara. Zaposleni je imao pravo na pun neoporezivi iznos od 8.776 dinara.

Isplatu drugog dela zarade ovaj poslodavac vrši u avgustu 2014. godine. Drugi deo zarade takođe iznosi 25.000 dinara. Kao i kod isplate prvog dela i kod konačne isplate zarade obračun se vrši po zakonima koji su važili do 29.5.2013. godine:

- stopa poreza je 12%
- neoporezivi iznos - 8.776. dinara
- stopa doprinosa za PIO je 22%.

Zaposleni ne radi na poslovima za koje se obračunava beneficirani PIO.

Obračun poreza i doprinosa:

Red. br.	OPIS	Iznos
A Obračun poreza i doprinosa kod isplate prvog dela zarade (u maju 2013. godine):		
1.	Bruto zarada (prvi deo) - isplata u maju 2013.	25.000,00
2.	Pripadajući neoporezivi iznos	8.776,00
3.	Doprinosi na teret zaposlenog (1 x 17,9%)	4.475,00
	3.1. Doprinos za PIO (1 x 11%)	2.750,00
	3.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (1 x 6,15%)	1.537,50
	3.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	187,50
4.	Poreska osnovica (1 - 2)	16.224,00
5.	Porez (4 x 12%)	1.946,88
6.	Neto zarada (prvi deo) za isplatu (1 - 3 - 5)	18.578,12
7.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	4.475,00
	7.1. Doprinos za PIO (1 x 11%)	2.750,00
	7.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (1 x 6,15%)	1.537,50
	7.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	187,50
B Obračun poreza i doprinosa kod isplate drugog dela zarade (u avgustu 2014. godine):		
8.	Bruto zarada (drugi deo) - isplata u avgustu 2014.	25.000,00
9.	Doprinosi na teret zaposlenog (8 x 17,9%)	4.475,00
	9.1. Doprinos za PIO (8 x 11%)	2.750,00
	9.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (8 x 6,15%)	1.537,50
	9.3. Doprinos za nezaposlenost (8 x 0,75%)	187,50
10.	Doprinosi na teret poslodavca (8 x 17,9%)	4.475,00
	10.1. Doprinos za za PIO (8 x 11%)	2.750,00
	10.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (8 x 6,15%)	1.537,50
	10.3. Doprinos za nezaposlenost (8 x 0,75%)	187,50
OBRAČUN POREZA NA DRUGI DEO ZARADE		
11.	Osnovica poreza (sa r.b. 8)	25.000,00
12.	Porez (11 x 12%)	3.000,00

Obrasci za preračun neto zarade u bruto zaradu ako se konačna isplata vrši po propisima koji su važili do 29.5.2013. godine (pri stopi poreza od 12% sa neoporezivim iznosom 8.776 din. i zbirnoj stopi doprinosa na teret zaposlenog od 17,9%) su:

1) Ako zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos, a neto zarada je veća od najniže neto osnovice doprinosa i manja od najviše neto osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times 12\%)}{0{,}701}$$

gde je:

Bz - bruto zarada zaposlenog

Nz - neto zarada zaposlenog

Ni - pun neoporezivi iznos (do 29.5.2013. godine - 8.776 din.)

2) Ako zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos, a neto zarada je manja od neto najniže osnovice doprinosa ili veća od neto najviše osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times 12\%) + Sd}{0{,}88}$$

gde je:

Sd - nominalni iznos socijalnih doprinosa, tj. Sd = najniža (najviša) osnovica doprinosa x 17,9%.

3) Ako zaposleni ima pravo na srazmerni neoporezivi iznos, a neto zarada je veća od neto najniže osnovice doprinosa i manja od neto najviše osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times Ks \times 12\%)}{0{,}701}$$

gde je:

Ks - koeficijent srazmere koji se dobija kao količnik između ostvarenog broj časova u mesecu za koji se priznaje neoporezivi iznos i mogućeg punog fonda časova u mesecu.

4) Ako zaposleni ima pravo na srazmerni neoporezivi iznos, a neto zarada je manja od neto najniže osnovice doprinosa ili veća od neto najviše osnovice doprinosa:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times Ks \times 12\%) + Sd}{0{,}88}$$

5) Ako je eventualno neto neoporezivi iznos jednak ili veći od neto zarade koja se zaposlenom isplaćuje:

$$Bz = Nz + Sd$$

U nastavku dajemo popunjene obrasce PP OD i PP OPJ za isplatu prvog dela (akontacije) zarade u maju 2013. godine i **popunjen Obrazac PPP-PD za isplatu** drugog dela zarade (konačna isplata) u **avgustu 2014.** godine prema datim podacima iz primera obračuna poreza i doprinosa.

PP OD

Isplatilac_____
Sedište isplatioca_____
(adresa i opština isplatioca)
PIB_____
Matični broj_____
Šifra delatnosti isplatioca _____

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO FINANSIJA
PORESKA UPRAVA
Organizaciona jedinica _____
Potvrda o prijemu:

PORESKA PRIJAVA O OBRAČUNATIM I PLAĆENIM DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE NA ZARADE/NAKNADE ZA MESEC maj (deo* 1) 2013. GODINE

Isplatilac je:
(zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva):
1. Pravno lice koje se ne finansira iz budžeta
2. Pravno lice koje se finansira iz budžeta
3. Strano predstavništvo
4. Preduzetnik
5. Fizičko lice

Obračun i plaćanje doprinosa vrši se na isplatu:
(zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva):
(1.) Zarada zaposlenih
2. Zarada osnivača i članova preduzeća zaposlenih u svom preduzeću
3. Razlike zarada izabranih, imenovanih i postavljenih lica
4. Naknada za privremene i povremene poslove
5. Naknada za privremene i povremene poslove članu zadruge

Datum isplate:
25.5.
2013. **. godine**

novčani iznosi unose se u dinarima, bez para, a broj zaposlenih u celom broju

Red. br.	OPIS	Oznaka za AOP	UKUPNO	OBRAČUN DOPRINOSA			Uplatni račun javnih prihoda
				na isplaćenu zaradu/ naknadu	na najnižu osnovicu	na najvišu osnovicu	
1	2	3	4	5	6	7	8
I	***OBRAČUNATE ZARADE/NAKNADE, OSNOVICE ZA OBRAČUN DOPRINOSA I OBRAČUN DOPRINOSA***						
1.	***Obračunate zarade/naknade***	01	25.000	25.000			
2.	***Broj zaposlenih/primalaca naknada***	02	1	1			
2.1.	**Zaposleni sa nepunim radnim vremenom (sadržani u red. br. 2)**	03					
2.2.	**Zaposleni za koje se ostvaruje oslobođenje od plaćanja doprinosa (sadržani u red. br. 2)**	04					
2.2.1.	**Zaposleni po članu 45. stav 1. Zakona (sadržani u red. br. 2)**	05					
2.2.2.	**Zaposleni po članu 45. stav 2. Zakona (sadržani u red. br. 2)**	06					
2.2.3.	**Zaposleni po članu 45a stav 1. Zakona (sadržani u red. br. 2)**	07					
2.2.4.	**Zaposleni po članu 45a stav 2. Zakona (sadržani u red. br. 2)**	08					
2.2.5.	**Zaposleni po članu 45b stav 1. Zakona (sadržani u red. br. 2)**	09					
3.	***Osnovica za obračun doprinosa***	10	25.000	25.000			
4.	***Ukupno obračunati doprinosi (red. br. 4.1. plus red. br. 4.2)***	11	8.950	8.950			
4.1.	**Na teret zaposlenih/primalaca naknade (red. br. 4.1.1. do 4.1.3)**	12	4.475	4.475			

1	2	3	4	5	6	7	8
4.1.1.	Za PIO	13	2.750	2.750			
4.1.2.	Za zdravstveno osiguranje	14	1.537	1.537			
4.1.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	15	187	187			
4.2.	**Na teret poslodavca (red. br. 4.2.1. do red. br. 4.2.3)**	16	4.475	4.475			
4.2.1.	Za PIO	17	2.750	2.750			
4.2.2.	Za zdravstveno osiguranje	18	1.537	1.537			
4.2.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	19	187	187			
5.	***Broj zaposlenih za koje se plaća doprinos za staž osiguranja sa uvećanim trajanjem - beneficirani staž (sadržan u rednom broju 2)***	20					
6.	***Doprinos za PIO za beneficirani staž***	21					
II	***RANIJE ISPLAĆENI DEO ZARADE/NAKNADE I PLAĆENI DOPRINOSI***						
7.	***Ranije isplaćeni deo zarade/naknade***	22					
8.	***Ukupno plaćeni doprinosi (red. br. 8.1. plus red. br. 8.2)***	23					
8.1.	**Na teret zaposlenih / primalaca naknade (red. br. 8.1.1. do 8.1.3)**	24					
8.1.1.	Za PIO	25					
8.1.2.	Za zdravstveno osiguranje	26					
8.1.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	27					
8.2.	**Na teret poslodavca (red. br. 8.2.1. do 8.2.3)**	28					
8.2.1.	Za PIO	29					
8.2.2.	Za zdravstveno osiguranje	30					
8.2.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	31					
9.	***Plaćeni doprinosi za PIO za beneficirani staž***	32					
III	***ZARADA ZA ISPLATU I DOPRINOSI ZA UPLATU***						
10.	***Zarada za isplatu (red. br. 1. minus red. br. 7) veći od 0***	33	25.000				
11.	***Doprinosi za uplatu (red. br. 4. minus red. br. 8) veći od 0***	34	8.950				
11.1.	**Na teret zaposlenih/primalaca naknade (red. br. 4.1. minus red. br. 8.1)**	35	4.475				
11.1.1.	Za PIO (red. br. 4.1.1. minus red. br. 8.1.1)	36	2.750				840-721111843-18
11.1.2.	Za zdravstveno osiguranje (red. br. 4.1.2. minus red. br. 8.1.2)	37	1.537				840-721121843-88
11.1.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. br. 4.1.3. minus red. br. 8.1.3)	38	187				840-721131843-61
11.2.	**Na teret poslodavca (red. br. 4.2. minus red. br. 8.2)**	39	4.475				
11.2.1.	Za PIO (red. br. 4.2.1. minus red. br. 8.2.1)	40	2.750				840-721212843-46
11.2.2.	Za zdravstveno osiguranje (red. br. 4.2.2. minus red. br. 8.2.2)	41	1.537				840-721111843-19
11.2.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. br. 4.2.3. minus red. br. 8.2.3)	42	187				840-721232843-89
12.	***Doprinos za uplatu - PIO za beneficirani staž (red. br. 6 minus red. br. 9)***	43					
IV	***VIŠE PLAĆENI DOPRINOSI***						
13.	***Više plaćeni doprinosi (red. br. 13.1. plus red. br. 13.2)***	44					
13.1.	**Na teret zaposlenih/primalaca naknade (red. br. 8.1. minus red. br. 4.1)**	45					
13.1.1.	Za PIO (red. br. 8.1.1. minus red. br. 4.1.1)	46					

1	2	3	4	5	6	7	8
13.1.2.	Za zdravstveno osiguranje (red. br. 8.1.2. minus red. br. 4.1.2)	47					
13.1.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. br. 8.1.3. minus red. br. 4.1.3)	48					
13.2.	**Na teret poslodavca (red. br. 8.2. minus red. br. 4.2)**	49					
13.2.1.	Za PIO (red. br. 8.2.1. minus red. br. 4.2.1)	50					
13.2.2.	Za zdravstveno osiguranje (red. br. 8.2.2. minus red. br. 4.2.2)	51					
13.2.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. br. 8.2.3. minus red. br. 4.2.3)	52					
V	***IZNOS DOPRINOSA ZA UPLATU PO UMANJENJU ZA VIŠE PLAĆENE DOPRINOSE***						
14.	***Doprinosi za uplatu*** (red. br. 11. minus red. br. 13. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	53					
14.1.	**Na teret zaposlenih/primalaca naknade (red. br. 11.1. minus red. br. 13.1.** iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	54					
14.1.1.	Za PIO (red. br. 11.1.1. minus red. br. 13.1.1. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	55					
14.1.2.	Za zdravstveno osiguranje (red. br. 11.1.2. minus red. br. 13.1.2. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	56					
14.1.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. br. 11.1.3. minus red. br. 13.1.3. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	57					
14.2.	**Na teret poslodavca (red. br. 11.2. minus red. br. 13.2.** iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	58					
14.2.1.	Za PIO (red. br. 11.2.1. minus red. br. 13.2.1. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	59					
14.2.2.	Za zdravstveno osiguranje (red. br. 11.2.2. minus red. br. 13.2.2. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	60					
14.2.3.	Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti 11.2.3. minus red. br. 13.2.3. iz PP OD po konačnom obračunu za prethodni mesec)	61					

***) Ako se zarada/naknada isplaćuje u delovima, unosi se broj dela isplate zarade koja se isplaćuje za mesec; ako je deo zarade koji se isplaćuje i konačan obračun za mesec treba podvući i reč konačna isplata. KONAČAN OBRAČUN ZA ISPLATU ZARADE MOŽE DA SE IZVRŠI SAMO JEDNOM ZA MESEC.**

U _____, dana _____ 20 ___ godine

Da su iskazani podaci u ovoj poreskoj prijavi tačni, tvrdi i overava:

PORESKU PRIJAVU POPUNIO _____

(M.P.)

ODGOVORNO LICE ISPLATIOCA _____

Poresku prijavu u Poreskoj upravi kontrolisali:

1. _____
2. _____

PP OPJ

Isplatilac _____
Sedište isplatioca _____
(adresa i opština isplatioca)
PIB _____
Matični broj _____
Šifra delatnosti isplatioca _____

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO FINANSIJA
PORESKA UPRAVA
Organizaciona jedinica _____
Potvrda o prijemu:

Uplatni račun poreza na zarade:
_____

PORESKA PRIJAVA O OBRAČUNATOM I PLAĆENOM POREZU NA ZARADE

za mesec maj (redni broj isplate 1) 20 13 . godine

Isplata izvršena: 25.5. 20 13 . godine

Unose se celi brojevi, bez decimala

Red. br.	O P I S	Broj zaposl./ angaž. lica	Iznos
1	2	3	4
I	***ZARADA I DRUGA PRIMANJA ZAPOSLENIH***		
1.	***Isplaćena zarada zaposlenima-osnovica poreza (član 13. stav 1. Zakona)***	1	25.000
2.	***Zarada zaposlenih upućenih na rad u inostranstvo - obračunska osnovica poreza (član 17. Zakona)***		
3.	***Iznos zarade oslobođen plaćanja poreza (3.1 + 3.2 + 3.3)***		8.776
3.1.	Poresko oslobođenje od 5.000 dinara (član 15a stav 2. Zakona)		8.776
3.2.	Premija dobrovoljnog PIO, odnosno doprinos u penzijski fond (član 21a Zakona)		
3.3.	Zarada invalidnih lica u preduzeću za radno osposobljavanje i zapošljavanje invalida (član 21. Zakona)		
4.	***Oporezivi iznos zarade - osnovica poreza (1 + 2 - 3)***		16.224
5.	***Ostala primanja zaposlnih - osnovica poreza (čl. 14. do 14b Zakona)***		
6.	***Dodatna primanja stranca rezidenta (član 19. Zakona)***		
6.1.	Neoporezivi iznos dodatnih primanja		
6.2.	Oporezivi iznos dodatnih primanja - osnovica poreza		
7.	***Obračunati porez na zarade zaposlenih (4 + 5 + 6.2) x _12%***		1.947
8.	***Umanjenje obračunatog poreza po osnovu novozaposlenih radnika (8.1 + 8.2 + 8.3 + 8.4)***		
8.1.	Umanjenje obračunatog poreza po osnovu člana 21b Zakona		
8.2	Umanjenje obračunatog poreza po osnovu člana 21v Zakona		
8.3.	Umanjenje obračunatog poreza po osnovu člana 21g Zakona		
8.4.	Umanjenje obračunatog poreza po osnovu člana 21d Zakona		
9.	***Plaćeni porez na zarade zaposlenih (7 - 8)***		1.947
II	***UGOVORENA NAKNADA I DRUGA PRIMANJA ZA PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE***		
10.	***Zarada - ugovorena naknada i druga primanja za privremene i povremene poslove - osnovica poreza (član 13. stav 2. Zakona)***		
11.	***Obračunati i plaćeni porez na zarade za privremene i povremene poslove (10 x ___%)***		
III	***UKUPNO PLAĆENI POREZ***		
12.	***Ukupno plaćeni porez na zarade (9 + 11)***		1.947

U _____, dana_____20__. godine

Da su iskazani podaci u ovoj poreskoj prijavi tačni, tvrdi i overava:

PORESKU PRIJAVU POPUNIO _____

(M.P.)

ODGOVORNO LICE ISPLATIOCA _____

Poresku prijavu u Poreskoj upravi kontrolisali:
1. _____
2. _____

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Isplata drugog (konačnog) dela zarade zaposlenom za maj 2013.
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 199 00 0
3.7	Broj dana	31
3.8	Broj sati	184
3.8a	Fond sati	184
3.9	Bruto prihod	**25.000,00**
3.10	Osnovica za porez	**25.000,00**
3.11	Porez	**3.000,00**
3.12	Osnovica za doprinos	**25.000,00**
3.13	PIO	**5.500,00**
3.14	Zdravstvo	**3.075,00**
3.15	Nezaposlenost	**375,00**
3.16	Beneficiran PIO	**0,00**
3.17	MFP 1	**8.776,00** (iskorišćeni neoporezivi iznos kod prve isplate i za istu vrstu prihoda)
3.17	MFP 2	**25.000,00** (prethodno iskorišćena osnovica doprinosa za istu vrstu prihoda)
3.17	MFP 4	**25.000,00** (ukupno prethodno isplaćena zarada za obračunski period i istu vrstu prihoda)
3.17	MFP 11	**8.776,00**
3.17	MFP 12	**25.000,00**

5. Obračun poreza i doprinosa na zarade zaključno sa novembrom 2006. godine

Prema odredbi **člana 35. stav 1. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", br. 62/2006 i 65/2006), porez na zarade ostvarene zaključno do zarade za mesec novembar 2006. godine koje se isplaćuju posle 1. januara 2007. godine, obračunava se i plaća u skladu sa propisima koji su važili do dana početka primene ovog zakona (do 31.12.2006. godine).

Praktično, to znači da se obračun poreza vrši **po stopi od 14%, na osnovicu koju čini bruto zarada (bez umanjenja za neoporezivi iznos)**.

Doprinosi se obračunavaju na bruto zaradu, uz primenu najniže i najviše osnovice doprinosa koje važe u momentu isplate zarade.

Primer:

Poslodavac vrši isplatu zarade zaposlenom za mesec novembar 2006. godine (npr. po sudskoj presudi) u iznosu od 35.000 dinara.

Obračun poreza i doprinosa:

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto zarada[1]	35.000,00
2.	Doprinosi na teret zaposlenog (1 x 17,9%)	6.265,00
	2.1. Doprinos za PIO (1 x 11%)	3.850,00
	2.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (1 x 6,15%)	2.152,00
	2.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	263,00
3.	Porez (1 x 14%)	4.900,00
4.	Neto za isplatu (1 - 2 - 3)	23.835,00
5.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	6.265,00
	5.1. Doprinos za PIO (kao pod 2.1.)	3.850,00
	5.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (kao pod 2.2.)	2.152,00
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (kao pod 2.3.)	263,00
6.	Ukupni troškovi (1 + 5)	41.265,00

6. Obračun i plaćanje doprinosa bez isplate zarade

Članom 51. Zakona o doprinosima propisano je da je poslodavac u slučaju kada ne isplati zaradu **do poslednjeg dana u tekućem mesecu za prethodni mesec** dužan da najkasnije do tog roka obračuna i uplati doprinose za prethodni mesec na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa iz **člana 37. ovog zakona**.

Poslodavac je dužan da pri isplati zarade za odgovarajući mesec plati razliku između plaćenog iznosa doprinosa bez isplate zarade i iznosa doprinosa obračunatog na zaradu koju isplaćuje.

Prilikom obračuna i plaćanja doprinosa bez isplate zarade, Poreskoj upravi se podnosi pojedinačna poreska prijava o obračunatim porezima i doprinosima po odbitku na Obrascu PPP-PD.

Obračun doprinosa bez isplate zarade
- obračun i plaćanje vrši se do kraja septembra za avgust 2015. godine -

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Iznos najniže mesečne osnovice doprinosa	21.506,00
2.	Doprinosi na teret zaposlenog (3 x 19,9%)	4.279,69
	2.1. PIO (1 x 14%)	3.010,84
	2.2. Zdravstveno osiguranje (1 x 5,15%)	1.107,56
	2.3. Nezaposlenost (1 x 0,75%)	161,29
3.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	3.849,57
	3.1. PIO (1 x 12%)	2.580,72
	3.2. Zdravstveno osiguranje (1 x 5,15%)	1.107,56
	3.3. Nezaposlenost (1 x 0,75%)	161,29
4.	Ukupno obračunati doprinosi (2 + 3)	8.129,26

U nastavku se daje popunjen Obrazac PPP-PD.

[1] Preračun neto zarade u bruto zaradu pri stopi poreza od 10% (bez primene neoporezivog iznosa) i zbirnoj stopi doprinosa na teret zaposlenog od 19,9% vrši se po obrascu: Bruto = Neto : 0,701

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Obračun doprinosa bez isplate zarade za avgust 2015. godine
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 109 00 0
3.7	Broj dana	Ne upisuje se
3.8	Broj sati	Ne upisuje se
3.8a	Fond sati	Ne upisuje se
3.9	Bruto prihod	0,00
3.10	Osnovica za porez	0,00
3.11	Porez	0,00
3.12	Osnovica za doprinos	**21.506,00**
3.13	PIO	**5.591,56**
3.14	Zdravstvo	**2.215,12**
3.15	Nezaposlenost	**322,58**
3.16	Beneficiran PIO	0,00

U ovom slučaju multifunkcionalna polja (MFP) se ne popunjavaju.

7. Obračun i knjiženje poreza i doprinosa na zarade za zaposlene upućene na rad u inostranstvo

7.1. Osnovica za porez

Osnovicu poreza na zarade za zaposlene - rezidente RS koji su upućeni u inostranstvo radi obavljanja poslova za pravna lica - rezidente RS (upućeni radnici) čini isplaćeni novčani iznos zarade za izvršeni rad.

Naime, **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) sa primenom od 30.5.2013. godine, brisan je **član 17. Zakona** kojim je bilo propisano da osnovicu poreza na zarade za upućene radnike čini zarada koju bi ti radnici ostvarili u Republici na istim ili sličnim poslovima. To je značilo da **za ove zaposlene od 30.5.2013. godine osnovicu poreza čini stvarno isplaćena zarada.**

Potom je **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 108/2013), u novododatom **članu 15b u Zakonu**, koji se primenjuje od 7.12.2013. godine propisano da osnovicu poreza za ove obveznike čini isplaćeni novčani iznos zarade za izvršeni rad, a bez posebnog objašnjenja šta to znači. Po našem mišljenju, bilo je sporno da li su od poreza oslobođena sva nenovčana davanja bez ikakvih ograničenja (npr. plaćanje zakupnine za stanove, školarine za decu, troškovi stručnog usavršavanja, itd.) koje neposredno vrši poslodavac za zaposlenog na radu u inostranstvu. Međutim, Ministarstvo finansija je ovu dilemu razrešilo *Mišljenjem Ministarstva finansija RS, br. 401-00-1165/2013-04 od 17.1.2014. godine* u kom je zauzelo stav da se **porez na zarade ne plaća na primanja koja imaju karakter pogodnosti koje zaposleni ostvaruje od poslodavca** (npr. plaćanje zakupnine za stanove itd.). U nastavku dajemo izvod iz ovog mišljenja:

"Osnovicu poreza na zarade zaposlenih (fizičkih lica - rezidenata Republike Srbije), koji su upućeni na rad u diplomatsko-konzularna predstavništva od strane Ministarstva spoljnih poslova, čini isplaćeni novčani iznos zarade za izvršeni rad. Ovako opredeljena

osnovica poreza na zaradu ne obuhvata primanja koja imaju karakter pogodnosti koje zaposleni ostvaruje od poslodavca shodno odredbama čl. 14. do 14b Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006 (ispr.), 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 (US), 93/2012, 114/2012 (US), 47/2013, 48/2013 (ispr.) i 108/2013 - u daljem tekstu: Zakon). Isplaćeni novčani iznos zarade za izvršeni rad iz člana 15b Zakona umanjuje se za pripadajući neoporezivi mesečni iznos koji važi u momentu isplate zarade."

Kod obračuna poreza na zarade i zaposleni - upućeni na rad u inostranstvo imaju pravo na neoporezivi iznos (od 1.2.2015. - 11.433 dinara).

7.2. Osnovica za doprinose

Članom 14. Zakona o doprinosima propisano je da osnovicu doprinosa za upućene radnike, ako nisu obavezno osigurani po propisima države u koju su upućeni ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, kao i za njihove poslodavce, čini **iznos zarade koju bi, u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu, ostvarili u Republici na istim ili sličnim poslovima**, s tim da **ne može biti niža od dvostruke najniže mesečne osnovice doprinosa** iz **člana 37. tog zakona.**

Prema **članu 37. Zakona o doprinosima**, najniža osnovica doprinosa iznosi 35% od prosečne mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici u prethodnom kvartalu.

Najniža osnovica doprinosa od 1. avgusta 2015. godine do 31. oktobra 2015. godine iznosi 21.506 dinara. Dvostruki iznos te osnovice je 43.012 dinara, i on čini najnižu osnovicu doprinosa za zaposlene upućene na rad u inostranstvo, kod isplate zarada koje se vrše u navedenom periodu, ako je zarada koju bi ostvarili u Republici na istim ili sličnim poslovima niža od tog iznosa.

Kod obračuna doprinosa na zarade upućenih radnika primenjuju se, kao i na zarade ostalih zaposlenih, odredbe **čl. 41. i 42. Zakona**, prema kojima osnovica doprinosa ne može biti viša od najviše osnovice doprinosa - petostruki iznos prosečne mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku, sa primenom od prvog u narednom mesecu po objavljivanju podataka o prosečnoj mesečnoj zaradi isplaćenoj po zaposlenom u Republici Srbiji.

7.3. Obračun poreza i doprinosa

S obzirom da se obračun doprinosa na zarade radnika upućenih na rad u inostranstvo vezuje za zaradu (u bruto iznosu) koju bi ostvarili u Republici, odnosno za dvostruku najnižu osnovicu doprinosa, kao obračunsku kategoriju, a da se porez plaća na isplaćeni novčani iznos zarade, u svrhu obračuna poreza i doprinosa vrši se preračun neto iznosa te zarade u bruto zaradu, po obrascu:

$$Bz = \frac{Nz - (Ni \times 10\%) + Sd}{0{,}90}$$

gde je:

Nz = neto zarada;

Ni = neoporezivi iznos, i

Sd = nominalni iznos socijalnih doprinosa, tj. Sd = obračunska osnovica doprinosa (zarada koju bi ostvario u Republici na istim ili sličnim poslovima, a najmanje dvostruka mesečna osnovica doprinosa) x **19,9%**.

Bruto zaradu zaposlenih u inostranstvu, dakle, faktički čini neto zarada koju ostvaruju za vreme rada u inostranstvu (ako je u deviznom iznosu - preračunata u dinare po srednjem kursu NBS) uvećana za iznos doprinosa na teret zaposlenog (obračunatih na obračunsku osnovicu), a potom uvećana za pripadajući porez na zarade.

Stope poreza i doprinosa za obračun zarade zaposlenog koji je upućen na rad u inostranstvo su iste, kao i za zarade koje se ostvaruju u Republici i iznose:

- stopa poreza 10%, uz primenu neoporezivog iznosa od 11.433 dinara (od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine),
- stopa doprinosa zbirno: na teret zaposlenog 19,9% i na teret poslodavca 17,9%.

U daljem tekstu, dajemo **primer obračuna poreza i doprinosa** na zarade zaposlenih upućenih na rad u inostranstvo za avgust 2015. godine (isplata u septembru 2015. godine), za dva zaposlena od kojih se za jednog kao osnovica doprinosa primenjuje zarada koju bi ostvario u Republici, a za drugog dvostruka najniža mesečna osnovica doprinosa i ni za jednog zaposlenog se ne obračunava beneficirani PIO, niti imaju olakšice po osnovu zapošljavanja novih lica.

Obračun poreza i doprinosa na zarade zaposlenih upućenih na rad u inostranstvo

Red. br.	Opis	Zaposleni "A"	Zaposleni "B"
1	2	3	4
I	**Podaci za obračun:**		
1.	Neto zarada za rad u inostranstvu preračunata u dinare (po srednjem kursu NBS na dan isplate)	120.000,00	80.000,00
2.	Obrazac za preračun neto u bruto zaradu	Bz = (Nz - (Ni x 10%) + Sd) /0,90	Bz = (Nz - (Ni x 10%) + Sd) /0,90
3.	Bruto zarada	142.013,00	97.128,98
4.	Bruto zarada koju bi ostvario u Republici	45.000,00	22.000,00
5.	Najniža osnovica doprinosa za ove obveznike - član 14. ZDSO (dvostruka najniža osnovica = 21.506 x 2 = 43.012)	43.012,00	43.012,00
6.	Neoporezivi iznos	11.433,00	11.433,00
II	**Obračun poreza:**		
7.	Osnovica poreza (rb. 3. - rb. 6)	130.580,00	85.695,98
8.	Porez (10% na rb. 7.)	13.058,00	8.569,59
III	**Obračun doprinosa:**		
9.	Osnovica za obračun doprinosa (rb. 4. ili rb. 5. - veći iznos)	45.000,00	43.012,00
10.	Doprinosi na teret zaposlenog (19,9% na rb. 9)	8.955,00	8.559,39
11.	Doprinosi na teret poslodavca (17,9% na rb. 9)	8.055,00	7.699,15
IV	**Trošak zarada:**		
12.	Bruto zarada (rb. 1. + rb. 8. + rb. 10)	142.013,00	97.128,98
13.	Ukupan trošak zarada (rb. 12. + rb. 11)	150.068,00	104.822,13

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni "A"	Zaposleni "B"
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 102 00 0	1 01 102 00 0
3.7	Broj dana	31	31
3.8	Broj sati	168	168
3.8a	Fond sati	168	168
3.9	Bruto prihod	**142.013,00**	**97.128,98**
3.10	Osnovica za porez	**130.580,00**	**85.695,98**
3.11	Porez	**13.058,00**	**8.569,59**
3.12	Osnovica za doprinos	**45.000,00**	**43.012,00**
3.13	PIO	**11.700,00**	**11.183,12**
3.14	Zdravstvo	**4.635,00**	**4.430,24**
3.15	Nezaposlenost	**675,00**	**645,18**
3.16	Beneficiran PIO	0,00	0,00
3.17	MFP 7	1	1

Knjiženja zarade zaposlenog "A" u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	142.013,00	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	8.055,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		120.000,00
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		13.058,00
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		6.300,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		2.317,50
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		337,50
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		5.400,00
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		2.317,50
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		337,50
			Za obračun zarade zaposlenog "A"		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	120.000,00	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	13.058,00	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	6.300,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	2.317,50	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	337,50	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	5.400,00	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	2.317,50	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	337,50	
		2410	Tekući (poslovni) račun		150.068,00
			Za isplatu zarade zaposlenom "A"		

8. Premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond

8.1. Premija dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i penzijski doprinos za dobrovoljno PIO koje poslodavac plaća za zaposlene na teret sopstvenih sredstava

a) Prema **članu 14b stav 1. Zakona o porezu na dohodak građana**, zaradom se smatraju i premije svih vidova dobrovoljnog osiguranja, kao i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond, koje poslodavac plaća, odnosno uplaćuje za zaposlene - osiguranike uključene u dobrovoljno osiguranje, odnosno za zaposlene - članove dobrovoljnog penzijskog fonda, u skladu sa zakonom koji uređuje dobrovoljno osiguranje, odnosno dobrovoljne penzijske fondove i penzijske planove.

Izuzetno od napred navedene zakonske norme, prema članu 14b zaradom se ne smatra:

- premija koju poslodavac plaća za sve zaposlene kod kolektivnog osiguranja od posledica nezgode, uključujući osiguranje od povreda na radu i profesionalnih oboljenja i kolektivnog osiguranja za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija;
- premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, odnosno penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond, koje poslodavac plaća za zaposlene - osiguranike uključene u dobrovoljno zdravstveno osiguranje, odnosno za zaposlene - članove dobrovoljnog penzijskog fonda, do iznosa koji je osobođen od plaćanja doprinosa saglasno zakonu koji uređuje obavezno socijalno osiguranje.

b) **Član 13. st. 2. i 4. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** koji su takođe novelirani, sa primenom od 30.5.2013. godine uređuju da osnovicu doprinosa za zaposlene i poslodavce čini i premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond koje poslodavac plaća na teret sopstvenih sredstava za zaposlene iznad ukupnog mesečnog iznosa od 5.214 dinara za oba vida osiguranja.

Propisani iznos od 5.214 dinara usklađuje se svake godine sa godišnjim indeksom potrošačkih cena, tako da **u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine iznosi 5.420 dinara.**

Prema tome, na premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, kao i na penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond, koje poslodavac plaća za zaposlene na teret sopstvenih sredstava do ukupnog mesečnog iznosa od 5.420 dinara ne plaćaju se ni porez ni doprinosi.

Obračun poreza i doprinosa na premiju i penzijski doprinos dobrovoljno PIO koje poslodavac plaća za zaposlene

R. br.	Opis	Zaposleni "A"	Zaposleni "B"
1	2	3	4
1.	Neto iznos premije zdravstvenog osiguranja / penzijskog doprinosa	5.420,00	8.000,00
2.	Neto iznos premije / penzijskog doprinosa na koji se ne plaćaju porez i doprinosi	5.420,00	5.420,00
3.	Neto iznos premije / penzijskog doprinosa na koji se plaćaju porez i doprinosi (rb. 1 - rb. 2)	-	2.580,00
4.	Bruto iznos premije / penzijskog doprinosa na koji se plaćaju porez i doprinosi - osnovica poreza i doprinosa (rb. 3 : 0,701)	-	3.680,45
5.	Porez na zarade (10% na rb. 4)	-	368,05
6.	Doprinosi na teret zaposlenog (19,9% na rb. 4)	-	732,41
7.	Doprinosi na teret poslodavaca (17,9% na rb. 4)	-	658,80
8.	Ukupan iznos fiskalnih obaveza poslodavca (rb. 5 + rb. 6 + rb. 7)	-	1.759,26

Obračun poreza i doprinosa treba iskazati u Obrascu PPP-PD jer se radi o zaradi u poreskom smislu iz **člana 14b Zakona o porezu na dohodak građana.**

U ovom primeru je pretpostavljeno da je jedan deo zarade već isplaćen i da su doprinosi na isti plaćeni, pa se sada doprinosi obračunavaju samo na oporezivi deo premije zdravstvenog osiguranja. U slučaju da je ovo bila prva isplata za taj mesec doprinosi bi morali biti obračunati na najnižu osnovicu.

8.2. Premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i penzijski doprinos za dobrovoljno PIO koje poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog (po administrativnoj zabrani)

Premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond, koje poslodavac plaća za zaposlene treba razlikovati od premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, odnosno penzijskog doprinosa koje poslodavac obustavlja u ime i za račun zaposlenog iz neto zarade zaposlenog (po administrativnoj zabrani), koja je oslobođena samo plaćanja poreza na zarade (doprinosi se plaćaju) do propisanog iznosa, saglasno **članu 21a Zakona o porezu na dohodak građana.**

Prema izmenjenoj odredbi člana 21a Zakona od 30.5.2013. godine poreska olakšica je proširena i na dobrovoljno zdravstveno osiguranje, ali iznos oslobođen poreza za oba ova dobrovoljna osiguranja ostao je ukupno mesečno 5.214 dinara. Taj iznos se usklađuje svake godine godišnjim indeksom potrošačkih cena, tako da u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine iznosi 5.420 dinara.

Dajemo **uporedni pregled obračuna poreza i doprinosa** za zaposlenog "A" kome poslodavac obustavlja i plaća iz njegove neto zarade premiju za zdravstveno osiguranje ili penzijski doprinos za dobrovoljno PIO osiguranje i za zaposlenog "B" koji nije uključen u dobrovoljno PIO osiguranje, i time sagledavamo efekat primene **člana 21a Zakona o porezu na dohodak građana**.

Obračun poreza i doprinosa na premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i penzijski doprinos za dobrovoljno PIO iz zarade zaposlenog - obustava se vrši iz neto zarade -

R. br.	Opis	Zaposleni "A"	Zaposleni "B"
1	2	3	4
1.	Bruto zarada	33.000,00	33.000,00
2.	Neoporezivi iznos	11.433,00	11.433,00
3.	Poresko oslobođenje po članu 21a Zakona	5.420,00	-
4.	Poreska osnovica (rb. 1. - rb. 2 - rb. 3)	16.147,00	21.567,00
5.	Porez (10% na rb. 4.)	1.614,70	2.156,70
6.	Doprinosi na teret zaposlenog (19,9% na rb. 1)	6.567,00	6.567,00
7.	Doprinosi na teret poslodavca (17,9% na rb. 1)	5.907,00	5.907,00
8.	Neto zarada (rb. 1. - rb. 5 - rb. 6)	24.818,30	24.276,30
9.	Obustava premije / penz. doprinos za dobr. PIO iz neto zarade	5.420,00	-
10.	Neto zarada - posle obustave premije / penz. doprinosa rb. 8 - rb. 9.	19.398,30	24.276,30

Iz datog pregleda proizlazi da je zaposleni pod "A" ostvario veću neto zaradu od zaposlenog pod "B" za 542,00 din. (pod rb. 8) jer nije platio porez na zaradu u visini neto iznosa premije odnosno penzijskog doprinosa za doborovljno PIO od 5.420,00 din. To znači da zaposlenog pod "A" 5.420,00 din. ulaganja u penzionu štednju kod penzionog fonda praktično košta 4.878,00 din. - za koliko mu je manja neto zarada posle obustave premije (pod rb. 10) od zarade zaposelnog pod "B" jer je uštedeo 5,420,00 din. po osnovu poreskog oslobođenja premije po **članu 21a Zakona**.

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni "A"	Zaposleni "B"
Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 00 0
3.7	Broj dana	31	31
3.8	Broj sati	168	168
3.8a	Fond sati	168	168
3.9	Bruto prihod	33.000,00	33.000,00

		Zaposleni "A"	Zaposleni "B"
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.10	Osnovica za porez	16.147,00	21.567,00
3.11	Porez	1.614,70	2.156,70
3.12	Osnovica za doprinos	33.000,00	33.000,00
3.13	PIO	8.580,00	8.580,00
3.14	Zdravstvo	3.399,00	3.399,00
3.15	Nezaposlenost	495,00	495,00
3.16	Beneficiran PIO	0,00	0,00
3.17	MFP 6	5.420,00	ne upisuje se ništa

Knjiženja zarade zaposlenog "A" u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	33.000,00	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	5.907,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		24.818,30
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		1.614,70
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		4.620,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.699,50
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		247,50
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		3.960,00
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.699,50
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		247,50
			Za obračun zarade radnika A		
1a.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	5.420,00	
		4690	Obaveze po osnovu obustava iz neto zarada		5.420,00
			Za obustave iz zarade radnika A		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1b.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	19.398,30	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	1.614,70	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	4.620,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.699,50	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	247,50	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	3.960,00	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.699,50	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	247,50	
		2410	Tekući (poslovni) račun		33.487,00
			Za isplatu		
1c.	4690		Obaveze po osnovu obustava iz neto zarada	5.420,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		5.420,00
			Za isplatu		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Dobrovoljni PIO koji plaća poslodavac

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	5.420,00	
		234111	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca		5.420,00
			- dobrovoljni PIO		
2.	234111		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca	5.420,00	
		121112	Tekući računi		5.420,00
			- uplata doprinosa PIO		
3.	412112		Doprinos za dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje	5.420,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		5.420,00
			- dobrovoljni PIO		

9. Korišćenje službenog vozila, stambenih zgrada i stanova sa aspekta obračuna poreza i doprinosa

Član 14a Zakona uređuje da se primanjima po osnovu činjenja i pružanja pogodnosti smatraju naročito:

1) korišćenje službenog vozila i drugog prevoznog sredstva u privatne svrhe i
2) korišćenje stambenih zgrada i stanova koji su u vlasništvu poslodavca ili su na raspolaganju poslodavca po osnovu zakupa ili po drugom osnovu, uz plaćanje zakupnine ili bez plaćanja zakupnine.

Neto vrednost primanja pod a) čini - za svaki započeti kalendarski mesec korišćenja vozila - iznos u visini 1% tržišne vrednosti službenog vozila i drugog prevoznog sredstva koje se koristi u privatne svrhe, prema podacima nadležne organizacije sa stanjem na dan 31. decembra godine koja prethodi godini u kojoj se to vozilo koristi u privatne svrhe. Podatak o tržišnoj vrednosti vozila može se dobiti od Auto moto saveza Srbije.

Neto vrednost primanja pod b) čini iznos zakupnine koji poslodavac plati za zaposlenog, odnosno iznos zakupnine prema tržišnim cenama u mestu u kome se stambena zgrada ili stan nalaze, ako poslodavac ne plaća zakupninu.

Radi utvrđivanja osnovice poreza, opredeljena neto vrednost pogodnosti se preračunava u bruto iznos (B = N : 0,701).

Za slučaj da zaposleni plaća naknadu poslodavcu za navedena činjenja i pogodnosti, poreska osnovica se umanjuje za iznos te naknade.

9.1. Primer za izračunavanje osnovice poreza i doprinosa za deo zarade po osnovu korišćenja službenih vozila u privatne svrhe

Poslodavac je odobrio zaposlenom od januara 2015. godine da koristi službeno vozilo u privatne svrhe bez naknade, čija vrednost na dan 31. decembra 2014. godine iznosi 900.000 dinara. To se po ovom osnovu zaposlenom računa da ostvaruje neto primanje u iznosu od 9.000 dinara (900.000 x 1%) mesečno.

Zaposleni koji koristi službeno vozilo u privatne svrhe za mesec januar 2015. godine (isplata zarade se vrši u februaru) ostvario je neto zaradu u iznosu od 77.863 dinara i primanje po osnovu korišćenja službenog vozila u neto iznosu od 9.000 dinara. Ima pravo na neoporezivi iznos od 11.433 dinara.

Obračun poreza i doprinosa vrši se na sledeći način:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Iznos neto zarade	77.862,99
2.	Iznos bruto zarade (rb. 1 - 1.143,30) : 0,701[1]	109.443,21
3.	Vrednost pogodnosti korišćenja službenog vozila u privatne svrhe - neto	9.000,00
4.	Bruto vrednost pogodnosti korišćenja službenog vozila u privatne svrhe (rb. 3 : 0,701)	12.838,80
5.	Bruto zarada (2 + 4)	122.282,01
6.	Poreska osnovica (rb. 5 - 11.433)	110.849,01
7.	Porez (rb. 6 x 10%)	11.084,90
8.	Doprinosi na teret zaposlenog (rb. 5 x 19,9%)	24.334,12
9.	Doprinosi na teret poslodavca (rb. 5 x 17,9%)	21.888,48
10.	Neto zarada ukupno (5 - 7 - 8)	86.862,99
11.	Neto zarada za isplatu (10 - 3)	77.862,99

[1] Ova formula važi kada zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos od 11.433 dinara.

Knjiženja zarade u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	122.282,01	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	21.888,48	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		86.862,99
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		11.084,90
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		17.119,48
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		6.297,52
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		917,12
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		14.673,84
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		6.297,52
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezapos lenost		917,12
			Za obračun zarade		
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	9.000,00	
		659	Ostali poslovni prihodi		9.000,00
			Za obračunati prihod po osnovu davanja sredstva		
1b.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	77.862,99	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	11.084,90	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	17.119,48	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	6.297,52	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	917,12	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	14.673,84	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	6.297,52	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	917,12	
		2410	Tekući (poslovni) račun		135.170,49
			Za isplatu		

9.2. Primer za izračunavanje osnovice poreza i doprinosa za stan koji se daje na korišćenje zaposlenom

Poslodavac je dao stan od 50 m^2 na korišćenje zaposlenom bez naknade, za koji je zakupnina na tržištu 30.000 dinara mesečno. Kako vrednost zakupnine za stan ima karakter zarade, to se obračun poreza i doprinosa vrši zajedno sa isplatom zarade.

Uz pretpostavku da mesečna neto zarada zaposlenog iznosi 80.000 dinara i da ima pravo na neoporezivi iznos od 11.433 dinara.

Obračun poreza i doprinosa vrši se na sledeći način:

R. br.	Opis	Iznos
1.	Neto zarada	80.000,00
2.	Bruto zarada (rb. 1 - 1.143,30) : 0,701	112.491,73
3.	Neto iznos zakupnine	30.000,00
4.	Bruto iznos zakupnine (rb. 3 : 0,701)	42.796,00
5.	Ukupna bruto zarada (2 + 4)	155.287,73
6.	Poreska osnovica (rb. 5 - 11.433)	143.854,74
7.	Porez (6 x 10%)	14.385,47
8.	Doprinosi na teret zaposlenog (5 x 19,9%)	30.902,26
9.	Doprinosi na teret poslodavca (5 x 17,9%)	27.796,51
10.	Neto zarada ukupno (5 - 7 - 8)	110.000,00
11.	Neto zarada za isplatu (10 - 3)	80.000,00

10. Lična zarada preduzetnika

Obveznicima poreza na prihode od samostalne delatnosti - preduzetnici, uključiv i poljoprivrednike koji su se opredelili da vode poslovne knjige (u daljem tekstu: **preduzetnici**), data je **mogućnost da se opredele za isplatu lične zarade,** počev **od 1. jula 2013. godine,** a u skladu sa **Zakonima o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana i Zakonima o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", br. 47/2013 i 108/2013).

Sistemski je rešeno da se pisano obaveštenje o opredeljenju za isplatu lične zarade dostavlja nadležnom poreskom organu najkasnije do 15.12. tekuće godine za period od 1. januara naredne godine, a da ono obavezuje preduzetnika tokom celog narednog poreskog perioda tj. kalendarske godine (ne može da ga menja). Izuzetno, omogućeno je da se pisano obaveštenje o isplati lične zarade za 2014. godinu može dostaviti do 31.1.2014. godine.

Ako se preduzetnik opredeli da prestane sa isplatom lične zarade dužan je da o tome dostavi pisano obaveštenje nadležnom poreskom organu takođe najkasnije do 15.12. tekuće godine, shodno kome nije dužan da od 1. januara naredne godine vrši isplatu lične zarade.

Lična zarada je definisana kao novčani iznos koji preduzetnik isplati i evidentira u poslovnim knjigama kao svoje mesečno lično primanje, uvećan za pripadajuće obaveze iz zarade (porez na zarade i doprinose za obavezno socijalno osiguranje).

10.1. Obračun poreza i doprinosa na ličnu zaradu preduzetnika

Sa stanovišta obračuna poreza, prema **članu 13. stav 3. i članu 15a stav 2. Zakona o porezu na dohodak građana**, lična zarada preduzetnika ima tretman zarade, na koju se plaća **porez na zarade**:

- **po stopi od 10%, uz primenu neoporezivog iznosa od 11.433 dinara (koji važi u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine).**

Pravo na primenu neoporezivog iznosa, po našem mišljenju, ne može da koristi preduzetnik koji to pravo već ostvaruje po drugom osnovu (npr. na zaradu iz radnog odnosa kod drugog poslodavca).

Sa stanovišta obračuna doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, prema odredbama **člana 22. stav 2. i člana 52a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**, **doprinosi se plaćaju po stopama iz člana 44. stav 1. Zakona, i to:**

- **doprinos za PIO - po stopi od 26%;**
- **doprinos za zdravstveno osiguranje - po stopi od 10,3%;**
- **doprinos za osiguranje od nezaposlenosti - po stopi od 1,5%.**

Doprinosi, kao i porez, plaćaju se prilikom isplate lične zarade (po odbitku).

Osnovica doprinosa utvrđuje se u skladu sa **članom 13. st. 2. i 3. ovog zakona**, odnosno kao i za zaposlene, što znači da se ne priznaje poresko oslobođenje (neoporezivi iznos - koji se inače priznaje kada je u pitanju obračun poreza na zaradu - 11.433 dinara), ali se priznaje umanjenje isplaćene lične zarade za doprinos za dobrovoljno penzijsko osiguranje i za premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje ukupno mesečno do iznosa od 5.420 dinara, (važi u periodu od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine), ako se preduzetnik opredeli da ih plaća za sopstveno osiguranje po navedenim osnovima.

Osnovica doprinosa za preduzetnike ne može biti niža od najniže mesečne osnovice doprinosa niti viša od najviše mesečne osnovice doprinosa.

Zavisno od iznosa opredeljene mesečne lične zarade, to znači sledeće:

- ako je zarada manja od najniže osnovice za doprinose - doprinosi se plaćaju na najnižu osnovicu;
- ako je zarada veća od najviše osnovice za doprinose - doprinosi se plaćaju na najvišu osnovicu;
- ako je zarada veća od najniže osnovice za doprinose a manja od najviše, doprinosi se obračunavaju na mesečni iznos lične zarade.

Osnovica doprinosa za preduzetnike je i **osnovica dodatnog doprinosa za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem**, a koji preduzetnik ostvaruje u skladu sa zakonom.

Preduzetnik koji ne izvrši isplatu lične zarade do poslednjeg dana u tekućem mesecu za prethodni mesec, dužan je da najkasnije do tog roka obračuna i uplati doprinose na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa, saglasno **članu 52a stav 2. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**.

Kod isplate lične zarade, preduzetnik po pravilu plaća sve doprinose ako mu je samostalna delatnost prioritetni osnov osiguranja.

Međutim, moguće je i da plaća samo doprinos za PIO, ako se ostali doprinosi plaćaju po osnovu radnog odnosa, kao prioritetnog osnova osiguranja ili ako je preduzetnik penzionisano lice.

10.2. Obrasci za preračun neto lične zarade preduzetnika u bruto ličnu zaradu

Ako preduzetnik ličnu zaradu opredeli u neto iznosu, radi obračuna poreza i doprinosa vrši se preračun lične zarade u bruto iznos.

U zavisnosti od statusa koji ima preduzetnik, odnosno od toga da li na ličnu zaradu plaća sve doprinose na obavezno socijalno osiguranje (PIO, zdravstveno i nezaposlenost) ili samo doprinos za PIO, u zavisnosti od toga da li ima pravo na neoporezivi iznos ili ne, kao i zavisno od toga da li je opredeljena lična zarada manja od najniže osnovice doprinosa, odnosno veća od najviše osnovice doprinosa, razlikuju se i obrasci za preračun neto iznosa u bruto iznos te zarade, i oni su sledeći:

1. Ako je lična zarada preduzetnika veća od najniže osnovice doprinosa i manja od najviše osnovice doprinosa, a preduzetnik ima pravo na neoporezivi iznos i plaća sve doprinose za obavezno socijalno osiguranje preračun se vrši po obrascu:

$$B = \frac{N - 1.143,30}{0,522}$$

gde je:

B = bruto lična zarada preduzetnika;

N = neto lična zarada preduzetnika;

1.143,30 = iznos poreza koji se ne plaća (neoporezivi iznos od 11.433 din. x 10%).

2. Ako je lična zarada preduzetnika veća od najniže osnovice doprinosa i manja od najviše osnovice doprinosa, a preduzetnik ima pravo na neoporezivi iznos i plaća samo doprinos za PIO (na primer penzioner), preračun se vrši po obrascu:

$$B = \frac{N - 1.143,30}{0,64}$$

3. Ako je lična zarada preduzentika veća od najniže osnovice doprinosa i manja od najviše osnovice doprinosa, a preduzetnik nema pravo na neoporezivi iznos i plaća samo doprinos za PIO (npr.: u radnom odnosu je kod drugog poslodavca, gde mu se kod obračuna zarade priznaje neoporezivi iznos), preračun se vrši po obrascu:

$$B = \frac{N}{0,64}$$

4. Ako je lična zarada preduzentika manja od najniže osnovice doprinosa ili veća od najviše osnovice doprinosa, a preduzetnik ima pravo na neoporezivi iznos, preračun se vrši po obrascu:

$$B = \frac{(N - 1.143,30) + SD}{0,90}$$

gde je:

SD = iznos doprinosa obračunat na najnižu odnosno na najvišu osnovicu doprinosa (zbirno 37,8% kada se plaćaju svi doprinosi, odnosno 26% kada se plaća samo doprinos za PIO).

5. Ako je lična zarada preduzetnika manja od najniže osnovice doprinosa ili veća od najviše osnovice doprinosa, a preduzetnik nema pravo na neoporezivi iznos (u radnom odnosu je kod drugog poslodavca, gde mu se kod obračuna zarade priznaje neoporezivi iznos) preračun se vrši po obrascu:

$$B = \frac{N + SD}{0{,}90}$$

10.3. Primeri obračuna i knjiženja poreza i doprinosa na ličnu zaradu preduzetnika

Primeri obračuna poreza i doprinosa na ličnu zaradu preduzetnika u narednoj tabeli daju se za tri moguća slučaja:

- Preduzetnik M.M. isplaćuje ličnu zaradu u iznosu od 50.000 dinara, ima pravo na neoporezivi iznos i plaća sve doprinose;
- Preduzetnik N.N. isplaćuje ličnu zaradu u iznosu od 40.000 dinara, nema pravo na neoporezivi iznos, a plaća samo doprinose za PIO (u radnom odnosu je kod drugog poslodavca);
- Preduzetnik P.P. ispaćuje ličnu zaradu u iznosu od 20.000 dinara, ima pravo na neoporezivi iznos i plaća samo doprinose za PIO (penzionisano lice po osnovu zaposlenosti koje zdravstveno osiguranje koristi po tom osnovu).

Obračun poreza i doprinosa:

R. br.	OPIS	Zaposleni M.M.	Zaposleni N.N.	Zaposleni P.P.
1	2	3	4	5
1.	Bruto zarada	50.000,00	40.000,00	20.000,00
2.	Najniža osnovica doprinosa	21.506,00	21.506,00	21.506,00
3.	Najviša osnovica doprinosa	306.510,00	306.510,00	306.510,00
4.	Osnovica za plaćanje doprinosa	50.000,00	40.000,00	21.506,00
5.	Doprinosi na teret zaposlenog (5.1. + 5.2. + 5.3.)	18.900,00	10.400,00	5.591,56
	5.1. Doprinos za PIO (4 x 26%)	13.000,00	10.400,00	5.591,56
	5.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (4 x 10,3%)	5.150,00	-	-
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (4 x 1.5%)	750,00	-	-
6.	Osnovica poreza (za kol. 3 i 5 (r.b. 1 - 11.433) za kol. 4 (r.b.1))	38.567,00	40.000,00	8.567,00
7.	Porez (6 x 10%)	3.856,70	4.000,00	856,70
8.	Neto za isplatu (1 - 5 - 7)	27.243,30	25.600,00	13.551,74

POJEDINAČNA PORESKA PRIJAVA O OBRAČUNATIM POREZIMA I DOPRINOSIMA **Obrazac PPP-PD**

1. Podaci o prijavi

1.1 VRSTA PRIJAVE	1.2 OBRAČUNSKI PERIOD	1.3 DATUM NASTANKA PORESKE OBAVEZE	1.4 DATUM PLAĆANJA	1.5 IZMENA PRIJAVE	I_I vrsta	1.6 PO NALAZU KONTROLE / ODLUCI SUDA	
I1I 1-5	I0I8I I2I0I1I5I IKI mm gggg	I_I_I I_I_I I_I_I_I dd mm gggg	I1I5I I0I9I I2I0I1I5I dd mm gggg	I_____I 1.5a Identifikacioni broj prijave		I_____I Broj rešenja / odluke suda	1.6a I_I osnov

2. Podaci o poslodavcu/isplatiocu prihoda

1.7 NAJNIŽA OSNOVICA

2.1 TIP ISPLATIOCA	I4I 1-7	2.2 PORESKI IDENTIFIKACIONI BROJ (PIB ili JMBG)	I1I0I0I0I0I0I0I0I_I_I_I	2.3 BROJ ZAPOSLENIH	3	2.4 JMBG PODNOSIOCA POJEDINAČNE PORESKE PRIJAVE	I1I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I

2.5 MATIČNIBROJ	00000000	2.6 NAZIV/PREZIME I IME	XYZ D.O.O.	2.7 SEDIŠTE / PREBIVALIŠTE	000
2.8 TELEFON KONTAKT OSOBE	000/000-000	2.9 ULICA I BROJ	Ulica bb	2.10 ELEKTRONSKA POŠTA	office@xyz.com

3. Podaci o primaocima / fizičkim licima i vrstama prihoda

R. B.	V. I.	PODATAK ZA IDENTIFIKACIJU LICA	PRE-ZIME	IME	PREBI-VALIŠTE	ŠIFRA VRSTE PRIHODA	BROJ DANA	BROJ SATI	FOND SATI	BRUTO PRIHOD	OSNO-VICA ZA POREZ	POREZ	OSNO-VICA ZA DOPRI-NOSE	PIO	ZDRAV-STVO	NEZA-POSLE-NOST	BENEFI-CIRANI PIO	MFP ZA OBRA-ČUN
3.1	3.2	3.3	3.4	3.4a	3.5	3.6	3.7	3.8	3.8a	3.9	3.10	3.11	3.12	3.13	3.14	3.15	3.16	3.17
1.	I1I	I1I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I	M	M	I0I0I0I	I1I I0I3I I1I0I6I I0I0I I0I	30	160	160	50.000,00	38.758,00	3.875,80	50.000,00	13.000,00	5.150,00	750,00	0,00	
2.	I1I	I2I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I	N	N	I0I0I0I	I1I I0I1I I1I0I6I I0I0I I0I	30	160	160	40.000,00	40.000,00	4.000,00	40.000,00	10.400,00	0,00	0,00	0,00	
3.	I1I	I3I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I0I	P	P	I0I0I0I	I1I I0I9I I1I0I6I I0I0I I0I	30	160	160	20.000,00	8.758,00	875,80	21.506,00	5.591,56	0,00	0,00	0,00	
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
	I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I			I_I_I_I	I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I_I												
							UKUPNO											
											KAMATA							

Knjiženja zarade zaposlenog M.M. u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i nak. zarada (bruto)	50.000,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		27.243,30
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		3.856,70
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		13.000,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		5.150,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		750,00
			Za obračun lične zarade zaposlenog M.M.		
1a.	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	27.243,30	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	3.856,70	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	13.000,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	5.150,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	750,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		50.000,00
			Za isplatu lične zarade zaposlenom M.M.		

11. Minimalna zarada

11.1. Iznosi minimalne zarade u periodu januar - decembar 2015. godine

Vlada Republike Srbije donela je **Odluku o visini minimalne cene rada za period januar - decembar 2015. godine**. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku RS", broj 104/2014.

Prema donetoj Odluci Vlade Republike Srbije, **minimalna cena rada za period januar - decembar 2015. godine je 121,00 dinar (neto), po radnom času**.

11.2. Zakonsko uređenje i isplata minimalne zarade

Zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni učinak i vreme provedeno na radu, saglasno **članu 111. Zakona o radu.**

Član 111. stav 2. Zakona o radu sadrži odredbu da se minimalna zarada određuje na osnovu **minimalne cene rada** utvrđene u skladu sa ovim zakonom, vremena provedenog na radu i poreza i doprinosa koji se plaćaju iz zarade.

Opštim aktom, odnosno ugovorom o radu utvrđuju se razlozi za donošenje odluke o uvođenju minimalne zarade. Pod opravdanim razlozima mogu se smatrati: poslovanje sa gubitkom, nedostatak posla, smanjeni obim posla, viškovi zaposlenih i dr.

Po isteku roka od šest meseci od donošenja odluke o uvođenju minimalne zarade poslodavac je dužan da obavesti reprezentativni sindikat o razlozima za nastavak isplate minimalne zarade.

Minimalna cena rada utvrđuje se odlukom Socijalno-ekonomskog saveta osnovanog za teritoriju Republike Srbije, saglasno **članu 112. Zakona o radu.**

Ako Socijalno-ekonomski savet ne donese odluku u roku od 15 dana od dana početka pregovora, odluku o visini minimalne cene rada donosi Vlada Republike Srbije u narednom roku od 15 dana.

Pri utvrđivanju minimalne cene rada polazi se naročito od: egzistencijalnih i socijalnih potreba zaposlenog i njegove porodice izraženih kroz vrednost minimalne potrošačke korpe, kretanja stope zaposlenosti na tržištu rada, stope rasta bruto domaćeg proizvoda, kretanja potrošačkih cena, kretanja produktivnosti i kretanja prosečne zarade u Republici.

Odluka o utvrđivanju minimalne cene rada sadrži obrazloženje koje odražava sve navedene elemente.

Ako dođe do značajne promene nekog od navedenih elemenata, Socijalno-ekonomski savet je obavezan da razmotri obrazloženu inicijativu jednog od učesnika Socijalno-ekonomskog saveta za otpočinjanje pregovora za utvrđivanje nove minimalne cene rada.

Prema **stavu 6. člana 112. Zakona**, minimalna cena rada se utvrđuje po radnom času bez poreza i doprinosa, za kalendarsku godinu, najkasnije do 15. septembra tekuće godine, a primenjuje se od 1. januara naredne godine.

Minimalna cena rada ne može se utvrditi u nižem iznosu od minimalne cene rada utvrđene za prethodnu godinu.

Isplata minimalne zarade vrši se u visini koja je utvrđena odlukom o minimalnoj ceni rada koja važi za mesec u kojem se vrši isplata, bez obzira za koji se mesec isplaćuje zarada.

Zaposleni koji prima minimalnu zaradu, ima pravo na uvećanu zaradu iz **člana 108. Zakona o radu**, na naknadu troškova i druga primanja koja se smatraju zaradom u skladu sa zakonom.

Osnovica za obračun uvećane zarade je minimalna zarada zaposlenog.

11.3. Iznos minimalne zarade po mesecima za period januar - decembar 2015. godine

Obračun osnovnog iznosa neto i bruto minimalne zarade (bez obaveznih dodatnih uvećanja na koje zaposleni ima pravo: minuli rad, topli obrok, regres i dr.), **za isplate koje se vrše u 2015. godini (uz primenu neoporezivog iznosa od 11.433 dinara), je sledeći:**

Za mesec 2015. godine	Minimalna neto zarada po času rada	Mogući broj časova rada	Mesečni neto iznos min. zarade (kol. 2 x kol. 3)	Mesečni bruto iznos min. zarade (kol. 4. - 1.143,30*) : 0,701
1.	2.	3.	4.	5.
Januar	121	176	21.296	28.749
Februar	121	160	19.360	25.987

Za mesec 2015. godine	Minimalna neto zarada po času rada	Mogući broj časova rada	Mesečni neto iznos min. zarade (kol. 2 x kol. 3)	Mesečni bruto iznos min. zarade (kol. 4. - 1.143,30*) : 0,701
1.	2.	3.	4.	5.
Mart	121	176	21.296	28.749
April	121	176	21.296	28.749
Maj	121	168	20.328	27.368
Jun	121	176	21.296	28.749
Jul	121	184	22.264	30.129
Avgust	121	168	20.328	27.368
Septembar	121	176	21.296	28.749
Oktobar	121	176	21.296	28.749
Novembar	121	168	20.328	27.368
Decembar	121	184	22.264	30.129

* Neoporezivi iznos (Ni) x 10% = 1.143,30 (za Ni od 11.433 dinara, koji važi od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine).

Imajući u vidu da je minimalna zarada utvrđena u neto iznosu po jednom času, to se bruto zarada na mesečnom nivou izračunava na sledeći način:

a) **Ako je mesečna neto minimalna zarada veća od najniže mesečne neto osnovice** za obračun doprinosa[1]:

$$BMZ = \frac{NMZ - (Ni \times 10\%)}{0{,}701}$$

b) **Ako je mesečna neto minimalna zarada niža od najniže mesečne neto osnovice** za obračun doprinosa:

$$BMZ = \frac{NMZ - (Ni \times 10\%) + SD}{0{,}90}$$

Pri čemu je:

BMZ - Bruto minimalna zarada

NMZ - Neto minimalna zarada

NI - Neoporezivi iznos - 11.433 dinara (od 1. februara 2015. godine)

SD - Iznos doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret zaposlenog (zbirno) obračunatih na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa

1 Radi poređenja neto minimalne zarade i neto najniže osnovice doprinosa, neto najniža osnovica doprinosa obračunava se po obrascu:

Neto najniža osnovica doprinosa = (najniža osnovica doprinosa x 0,701) + (neoporezivi iznos x 10%).

Za najnižu osnovicu doprinosa od 21.506 dinara (koja važi od 1.8.2015. do 31.10.2015. godine) i neoporezivi iznos od 11.433 dinara (koji važi od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine), neto najniža osnovica doprinosa iznosi 16.219,00 dinar ((21.506 x 0,701) + 1.143,30 = 16.219,00)).

11.4. Kako se obračunava zarada zaposlenog kada je u pitanju isplata minimalne zarade

Minimalna zarada se isplaćuje za standardni učinak i vreme provedeno na radu, ali to nije sve, jer je poslodavac u obavezi da, pored minimalne zarade, zaposlenom isplati:

- "topli obrok",
- regres za godišnji odmor i
- da ostvarenu minimalnu zaradu uveća za:
  a) minuli rad,
  b) po drugim osnovima ako se steknu u konkretnom slučaju (prekovremeni rad, rad noću i u smenama, rad na dan državnog i verskog praznika).

Bruto minimalna zarada uvećana za obavezne dodatke koji pripadaju zaposlenom obračunava se:

a) **Ako je osnovna neto minimalna zarada, uvećana za obavezne dodatke koji pripadaju zaposlenom u neto iznosu veća od neto najniže mesečne osnovice doprinosa**, bruto iznos ukupne zarade obračunava se primenom formule napred date pod a). Tada se doprinosi obračunavaju na ukupno ostvarenu zaradu zaposlenog, a porez na ostvarenu zaradu umanjenu za neoporezivi iznos.

b) **Ako je osnovna neto minimalna zarada, uvećana za obavezne dodatke koji pripadaju zaposlenom u neto iznosu, manja od neto najniže mesečne osnovice**, bruto iznos ukupne zarade obračunava se primenom formule napred date pod b). Tada se doprinosi obračunavaju na najnižu osnovicu doprinosa a porez na ostvarenu zaradu umanjenu za neoporezivi iznos.

Iz datog pregleda iznosa neto minimalne zarade po mesecima jasno proizilazi da je neto minimalna zarada za sve mesece veća od važeće najniže osnovice doprinosa (neto iznos od 16.815,55 dinara), te da se preračun neto minimalne zarade u bruto iznos vrši po obrascu napred navedenom pod a).

11.5. Primeri za obračun i knjiženje minimalne zarade

Za dva zaposlena (kod dva različita poslodavca) za koje je poslodavac doneo odluku o isplati minimalne zarade koji imaju različite dodatke na osnovnu minimalnu zaradu vrši se obračun minimalne zarade za januar 2015. godine i februar 2015. godine. Isplata se vrši u mesecu martu 2015. godine.

Obračun zarade i poreza i doprinosa

Red. br.	O P I S	Za	
		januar 2015.	februar 2015.
1	2	3	4
	I OBRAČUN ZARADE		
1.	Minimalna zarada u neto iznosu		
	za kol. 3 (121 x 176)	21.296,00	
	za kol. 4 (121 x 160)		19.360,00
2.	Uvećanje za dodatke u neto iznosu (2.1. + 2.2.)	1.500,00	3.264,20
	2.1. za kol. 3: - minuli rad za 5 god. staža - 0,4% (2% na rb. 1)		387,20
	2.2. za kol. 3 i 4 - topli obrok	1.500,00	2.877,00

Red. br.	O P I S	Za	
		januar 2015.	februar 2015.
1	2	3	4
3.	Ukupna neto zarada (1 + 2)	22.796,00	22.624,20
4.	Bruto zarada za kol. 3 i 4 (rb. 3 - 1.143,30) : 0,701	30.888,30	30.643,22
	II OBRAČUN POREZA		
5.	Poreska osnovica za kol. 3 i 4 (rb. 4 - 11.433)	19.455,30	19.210,22
6.	Porez (red. br. 5 x 10%)	1.945,53	1.921,02
	III OBRAČUN DOPRINOSA		
7.	Najniža osnovica doprinosa	22.357,00	22.357,00
8.	Osnovica doprinosa (rb. 4 ili rb. 7 - veći iznos)	30.888,30	30.643,22
9.	Doprinosi na teret zaposlenog (zbirno 19,9% na rb. 8)	6.146,77	6.098,00
10.	Doprinosi na teret poslodavca (zbirno 17,9% na rb. 8)	5.529,00	5.485,14
	IV PROVERA		
11.	Neto zarada (4 - 6 - 9)	22.796,00	22.624,20

Knjiženja minimalne zarade zaposlenog za januar 2015. godine u poslovnim knjigama pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	30.888,30	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	5.529,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		22.796,00
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		1.945,53
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		4.324,36
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.590,75
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		231,66
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		3.706,59
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.590,75
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		231,66
			Za obračun zarada		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	22.796,00	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	1.945,53	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	4.324,36	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.590,75	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	231,66	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	3.706,59	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.590,75	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	231,66	
		2410	Tekući (poslovni) račun		36.417,30
			Za isplatu		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Minimalna zarada za februar 2015. godine

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	30.643,22	
		231111	Obaveze za neto plate i dodatke		22.624,20
		231211	Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke		1.921,02
		231000	Obaveze za plate i dodatke (odgovarajući subanalitički konto)		6.098,00
			- obračun plate za februar 2015.		
2.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	5.485,14	
		234000	Obaveze po osnovu socijalnih doprinosa na teret poslodavca (odgovarajući subanalitički konto)		5.485,14
			- doprinosi na teret poslodavca		
3.	231111		Obaveze za neto plate i dodatke	22.624,20	
	231211		Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke	1.921,02	
	231000		Obaveze za plate i dodatke	6.098,00	
	234000		Obaveze po osnovu socijalnih doprinosa na teret poslodavca	5.485,14	
		121112	Tekući računi		36.128,36
			- po izvodu UT-a		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
4.	411111		Plate po osnovu cene rada	30.643,22	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		30.643,22
			- plate za februar 2015.		
5.	412000		Socijalni doprinosi na teret poslodavca (odgovarajući subanalitički konto)	5.485,14	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		5.485,14
			- doprinosi na teret poslodavca		

11.6. Primena srazmerne najniže osnovice doprinosa

U slučajevima kada poslodavac **vrši isplatu zarade za zaposlene koji u toku meseca nisu ostvarili pun fond radnih časova (došli su sa ili otišli na bolovanje preko 30 dana ili porodiljsko odsustvo, zasnovali ili raskinuli radni odnos u toku meseca, započeli ili se vratili sa odsustva bez naknade** i sl.), a ugovorima o radu sa zaposlenima je utvrđena zarada u visini minimalne zarade, **zaposlenom pripada minimalna zarada u visini koja zavisi od vremena provedenog na radu**.

Prilikom utvrđivanja **osnovice za plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje** kod gore nabrojanih slučajeva, kao parametar za određivanje osnovice doprinosa (ostvarena zarada ili najniža osnovica) uzima se srazmerni iznos najniže osnovice, do koga se dolazi tako što se zakonom propisan iznos najniže osnovice podeli mogućim fondom sati rada za mesec za koji se vrši obračun i pomnoži ostvarenim časovima rada zaposlenog u tom mesecu.

Pod pretpostavkom da zaposleni ima 10 godina staža, da je zasnovao radni odnos kod poslodavca 18. avgusta 2015. godine (u avgustu je ostvario 80 sati rada), da je poslodavac doneo odluku o isplati minimalne zarade i da se isplata zarade vrši u septembru 2015. godine.

Obračun minimalne zarade i poreza i doprinosa je sledeći:

Red. br.	Opis	Iznosi
	I PODACI:	
1.	Minimalna neto zarada/h u avgustu 2015. godine	121
2.	Mogući broj časova rada u avgustu 2015. godine	168
3.	Ostvareni časovi rada	80
4.	Najniža osnovica doprinosa	21.506,00
5.	Srazmerna osnovica doprinosa (rb. 4 : rb. 2 x rb. 3)	10.240,95
6.	Srazmerni neoporezivi iznos (11.433 / 168 x 80)	5.444,28
	II OBRAČUN ZARADE	
7.	Neto osnovna minimalna zarada (rb. 1. x rb. 3)	9.680,00
8.	Uvećanje za neto dodatke (8.1. + 8.2)	1.707,20
	8.1. Minuli rad 4% x (4% x rb. 7)	387,20
	8.2. Topli obrok	1.320,00
9.	Ukupna neto minimalna zarada (rb. 7 + rb. 8)	11.387,20
10.	Ukupna bruto zarada rb. 9 - (rb. 6 x 0,10) : 0,701	15.467,58
	III OBRAČUN POREZA	
11.	Poreska osnovica (rb. 10 - rb. 6)	10.023,30
12.	Porez (rb. 11 x 10%)	1.002,33

Red. br.	Opis	Iznosi
	IV OBRAČUN DOPRINOSA	
13.	Osnovica doprinosa (rb. 10 ili rb. 5 - veći iznos)	15.467,58
14.	Doprinosi na teret zaposlenog (rb. 13 x 19,9%)	3.078,05
15.	Doprinosi na teret poslodavca (rb. 13 x 17,9%)	2.768,69
	V PROVERA	
16.	Neto zarada za isplatu (10 - 12 - 14)	11.387,20

12. Isplata zarade i drugih primanja zaposlenom kome prestaje radni odnos

12.1. Kada zaposlenom prestane radni odnos poslodavac je dužan da mu isplati sve dospele zarade i druga primanja

Članom 186. Zakona o radu propisano je da je poslodavac dužan da u slučaju prestanka radnog odnosa izvrši isplatu svih dospelih zarada i drugih primanja najkasnije u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa.

Dospelom zaradom i drugim primanjima, u smislu **člana 186. Zakona o radu,** se smatra zarada i druga primanja koja je zaposleni ostvario za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, do dana prestanka radnog odnosa.

Prema tome, ako zaposlenom prestane radni odnos poslodavac je dužan da mu isplati sve dospele zarade i druga primanja, bez obzira na dinamiku isplate zarade ostalim zaposlenima.

Ova obaveza poslodavca je nezavisna od obaveze isplate zarada i drugih primanja ostalim zaposlenima kojima ne prestaje radni odnos. Ukoliko poslodavac kasni sa isplatama zarada ili se dan prestanka radnog odnosa jednom broju zaposlenih ne podudara sa danom isplata zarada ostalim zaposlenima, to ne oslobađa poslodavca obaveze da izvrši isplatu zaposlenima kojima prestaje radni odnos.

Prilikom isplate zarada i drugih primanja za zaposlene iz **člana 186. Zakona o radu**, poslodavac je dužan da popuni Obrazac PPP-PD - Pojedinačna poreska prijava o obračunatim porezima i doprinosima. Ukoliko poslodavac u tom momentu ne vrši obračun i isplatu zarade ostalim zaposlenima, već to čini u drugom periodu, on podnosi Obrazac PPP-PD samo za zaposlene kojima u tom trenutku obračunava zaradu, a za ostale zaposlene Obrazac PPP-PD će se podneti pre isplate njihovih zarada.

III. PORESKE OLAKŠICE I OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA DOPRINOSA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE ZA ZAPOŠLJAVANJE NOVIH RADNIKA DO 30. JUNA 2014. GODINE

Poreske olakšice i oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za zapošljavanje novih radnika koje su važile do 30. juna 2014. godine uređene su:

- **Zakonom o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002 (dr. zakon)[1], 135/2004, 62/2006, 65/2006 (ispr.), 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 (Odluka US), 93/2012, 114/2012 (Odluka US), 47/2013, 48/2013 (ispr.), 108/2013, 57/2014 i 68/2014 (dr. zakon));
- **Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014 i 68/2014 (dr. zakon) - u daljem tekstu: **Zakon o doprinosima**);
- **Uredbom o podsticanju zapošljavanja** ("Službeni glasnik RS", br. 32/2011 i 34/2011).

Prelaznim odredbama **Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014), **Zakona o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014) i **Uredbom o prestanku važenja Uredbe o podsticanju zapošljavanja** ("Službeni glasnik RS", broj 65/2014) propisano je da lice koje je do početka primene ovih propisa steklo pravo na određene olakšice za zapošljavanje novih radnika, nastavlja da ostvaruje to pravo u skladu sa propisom na osnovu koga je isto steklo.

1. Oslobođenje od plaćanja poreza i doprinosa za novozaposlene radnike po Zakonu

Poreske olakšice i oslobođenje od plaćanja doprinosa na zaradu (na teret poslodavca), po osnovu zapošljavanja novih radnika, prema odredbama **Zakona o porezu na dohodak građana i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**, poslodavac je mogao ostvariti, pod propisanim uslovima, ako zaposli:

- pripravnike mlađe od 30 godina;
- lica mlađa od 30 godina;
- lica sa invaliditetom;
- lica starija od 45 odnosno 50 godina.

1.1. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje pripravnika koji su mlađi od 30 godina

Poreska olakšica i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za poslodavce koji zaposle **pripravnike koji su mlađi od 30 godina** uređeno je:

- članom 21v Zakona o porezu na dohodak građana;

- članom 45a Zakona o doprinosima.

---

1 Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji.

1.1.1. Status pripravnika prema Zakonu o radu

Prema **članu 47. Zakona o radu** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014), poslodavac može da zasnuje radni odnos u svojstvu pripravnika sa licem:

- koje prvi put zasniva radni odnos,
- za zanimanje za koje je to lice steklo određenu vrstu i stepen stručne spreme, ako je to kao uslov za rad na određenim poslovima utvrđeno zakonom ili pravilnikom.

Mogućnost zasnivanja radnog odnosa sa svojstvom pripravnika odnosi se i na lice koje je radilo kraće vreme od vremena utvrđenog za pripravnički staž u stepenu stručne spreme, koji je uslov za rad na tim poslovima.

1.1.2. Olakšica i oslobađanje za poslodavca

Poslodavac koji zaposli lice:

- koje se, u smislu zakona kojim se uređuje rad, smatra pripravnikom,
- koje je na dan zaključivanja ugovora o radu mlađe od 30 godina i
- koje je kod Nacionalne službe za zapošljavanje prijavljeno kao nezaposleno lice **oslobađa se:**
  a) **obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza iz zarade** novozaposlenog pripravnika **za period od tri godine** od dana zasnivanja radnog odnosa tog lica (**član 21v Zakona o porezu na dohodak građana**), kao i
  b) **obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na zaradu**, koji se plaćaju na teret poslodavca, **za period od tri godine** od dana zasnivanja radnog odnosa (**član 45a Zakona o doprinosima**).

1.1.3. Kada se pripravnik mlađi od 30 godina smatra novozaposlenim licem

Novozaposlenim licem smatra se pripravnik mlađi od 30 godina:

- **sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom koji uređuje rad, i**
- **koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležnih organizacija za obavezno socijalno osiguranje.**

Poresku olakšicu i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa poslodavac može ostvariti:

- ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem povećava broj zaposlenih kod poslodavca u odnosu na broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine, i
- ako ispuni dodatni uslov iz **člana 36. Izmena i dopuna Zakona o porezu na dohodak građana i člana 17. Izmena i dopuna Zakona o doprinosima**, a to je da poslodavac na dan 1. septembra 2006. godine ima najmanje isti broj zaposlenih kao i na dan stupanja na snagu tih zakona (tj. na dan 27.7.2006. godine).

1.1.4. Gubitak prava na poresku olakšicu i na oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac gubi pravo na poresku olakšicu i na oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa ako u toku njihovog korišćenja, kao i u narednom periodu od tri godine posle isteka olakšice:

- **smanji broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine, uvećan za novozaposlena lica** za koja ostvaruje poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa,

- ako su povoljnosti po osnovu poreza i doprinosa ostvarene za više novozaposlenih lica **poslodavac gubi pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za onog novozaposlenog sa kojim je ranije zasnovao radni odnos**.

U ovom slučaju poslodavac je dužan da plati porez odnosno doprinose koje bi inače platio da nije koristio poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa i koji se valorizuju primenom stope rasta cena na malo, **odnosno primenom indeksa potrošačkih cena saglasno Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011), koji je stupio na snagu 16.7.2011. godine i Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 52/2011), koji je stupio na snagu 23.7.2011. godine.**

Uplatu je dužan da izvrši u roku od 30 dana od dana smanjenja broja zaposlenih.

1.1.5. Kada poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa:

- ako umesto lica kome prestane radni odnos u toku korišćenja poreske olakšice odnosno oslobađanja od obaveze plaćanja doprinosa, kao i u narednom periodu od tri godine posle isteka propisanih povoljnosti, zaposli drugog pripravnika u roku od najviše 15 dana,
- pod uslovom da ne smanji broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine uvećan za novozaposlena lica koja ostvaruju olakšice.

U tom slučaju nastavlja da koristi poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa po osnovu zaposlenja drugog pripravnika u obimu prava utvrđenog za prethodno novozaposleno lice, kome je prestao radni odnos, s tim što se ukupan period korišćenja propisanih povoljnosti umanjuje za vreme za koje je novozaposleno lice kome je prestao radni odnos radilo kod poslodavca.

1.1.6. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poresku olakšicu odnosno oslobađanju obaveze plaćanja doprinosa ne mogu ostvariti:

- državni organi i organizacije,
- javna preduzeća,
- javne službe, i
- drugi direktni i indirektni budžetski korisnici.

1.1.7. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobađanje od plaćanja doprinosa za zaposlenog pripravnika mlađeg od 30 godina

Nacionalna služba za zapošljavanje je u obavezi da organizacijama za obavezno socijalno osiguranje plaća doprinose na zaradu za novozaposlene pripravnike mlađe od 30 godina za koje je poslodavac ostvario oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

1.1.8. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice - pripravnika koji je mlađi od 30 godina

Uporedni pregled obračuna poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice - pripravnika koji je mlađi od 30 godina ilustrovaćemo na jednom primeru, uz pretpostavku da se vrši jednokratna mesečna isplata i da zaposleni ne rade na poslovima na kojima se staž računa sa uvećanim trajanjem.

Primer za obračun i knjiženje zarade za novozaposleno lice - pripravnika koji je mlađi od 30 godina

Red. br.	OPIS	Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice - pripravnik mlađ od 30 godina
1	2	3	4
I	**Obračun zarade, poreza i doprinosa**		
1.	Bruto zarada	30.000,00	30.000,00
2.	Osnovica za porez (r.b. 1 - 11.433)	18.567,00	18.567,00
3.	Porez (2 x 10%)	1.856,70	1.856,70
4.	Doprinosi iz zarade (1 x 19,9%)	5.970,00	5.970,00
	4.1. Doprinos za PIO (1 x 14%)	4.200,00	4.200,00
	4.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.545,00	1.545,00
	4.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	225,00	225,00
5.	Neto zarada (1 - 3 - 4)	22.173,30	22.173,30
6.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	5.370,00	5.370,00
	6.1. Doprinos za PIO (1 x 12%)	3.600,00	3.600,00
	6.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.545,00	1.545,00
	6.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	225,00	225,00
7.	Ukupno obračunati troškovi zarade (1 + 6)	35.370,00	35.370,00
II	**Obaveze poslodavca za isplatu neto zarade i uplatu poreza i doprinosa**		
8.	Neto zarada za isplatu	22.173,30	22.173,30
9.	Porez	1.856,70	-
10.	Doprinosi iz zarade	5.970,00	5.970,00
11.	Doprinosi na teret poslodavca	5.370,00	-
12.	Ukupno troškovi poslodavca (8 + 9 + 10 + 11)	35.370,00	28.143,30
13.	Odnos stvarnih troškova poslodavca prema obračunatim troškovima (12 : 7)	100%	79,57%
14.	Fiskalno opterećenje neto zarade (12 : 8)	59,52%	26,92%

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni koji nije novozaposleno lice	**Novozaposleno lice - pripravnik mlađi od 30 godina**
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 01 0
3.7	Broj dana	31	31
3.8	Broj sati	168	168
3.8a	Fond sati	168	168
3.9	Bruto prihod	**30.000,00**	**30.000,00**
3.10	Osnovica za porez	**18.567,00**	**18.567,00**
3.11	Porez	**1.856,70**	**0,00**
3.12	Osnovica za doprinos	**30.000,00**	**30.000,00**
3.13	PIO	**7.800,00**	**4.200,00**
3.14	Zdravstvo	**3.090,00**	**1.545,00**
3.15	Nezaposlenost	**450,00**	**225,00**
3.16	Beneficiran PIO	**0,00**	**0,00**

Knjiženja zarade novozaposlenog lica - pripravnika mlađeg od 30 godina u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	**Broj računa**		**Opis promene**	**Iznos**	
	Dug.	**Potr.**		**Duguje**	**Potraž.**
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	28.143,30	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		22.173,30
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		4.200,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		225,00
			Za obračun zarade novozaposlenog lica - pripravnika mlađeg od 30 godina		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	22.173,30	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	4.200,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	225,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		28.143,30
			Za isplatu		

1.1.9. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Način i postupak za primenu poreske olakšice iz **člana 21v Zakona o porezu na dohodak građana** uređuje ministar nadležan za poslove finansija, a za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa iz **člana 45a Zakona o doprinosima** - ministar nadležan za poslove finansija, ministar nadležan za poslove rada, zapošljavanja i socijalne politike i ministar nadležan za poslove zdravlja.

Saglasno tome, doneti su sledeći pravilnici:

1) **Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje pripravnika i lica mlađih od 30 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006);**

2) **Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za pripravnike i novozaposlena lica mlađa od 30 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006).**

Navedenim pravilnicima bila je propisana obaveza dostavljanja podataka od značaja za korišćenje ove olakšice Poreskoj upravi i Nacionalnoj službi za zapošljavanje na sledećim obrascima:

- **OPNR-P - Obaveštenje o ostvarivanju/gubitku prava na poresku olakšicu po osnovu zapošljavanja pripravnika,**
- **ONSZ-P - Obaveštenje o zasnivanju/prestanku radnog odnosa sa pripravnicima,**
- **INSZ-P - Izveštaj o obračunatim i plaćenim doprinosima na teret poslodavca za pripravnike.**

Od 1. marta 2014. godine poslodavci više nemaju obavezu dostavljanja **Obrasca OPNR-P i Obrasca INSZ-P**, saglasno **članu 22. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku** ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)).

Posle 1. marta 2014. godine, ostala je samo obaveza dostavljanja Obrasca ONSZ-P.

Obrazac ONSZ-P poslodavac podnosi Nacionalnoj službi u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno u roku od 15 dana od dana prestanka radnog odnosa novozaposlenog lica.

Ako u roku od 15 dana od dana prestanka radnog odnosa novozaposlenog lica, poslodavac, umesto tog lica, zaposli drugog pripravnika, podnose se istovremeno dva **Obrasca ONSZ-P** - za zaposlenog kome je prestao radni odnos i za drugo lice, u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa drugog lica.

Kopiju Obrasca ONSZ-P poslodavac dostavlja i **Poreskoj upravi**, u napred navedenim rokovima.

Kad se steknu uslovi iz **člana 45a st. 6. i 8. Zakona** za **gubitak prava** na oslobađanje od plaćanja doprinosa, Nacionalna služba će, u roku od tri dana od dana prijema **Obrasca ONSZ-P** o zaposlenom, kome je prestao radni odnos, poslodavcu poslati pismeno obaveštenje o visini i roku za plaćanje njegovih obaveza u smislu **člana 45. stav 7. Zakona**.

Ako poslodavac ne izmiri svoje obaveze u visini i u roku utvrđenom u **članu 45. stav 7. Zakona**, Nacionalna služba će bez odlaganja o tome pismeno obavestiti Poresku upravu. U tom slučaju Poreska uprava će rešenjem, koje se dostavlja Nacionalnoj službi i poslodavcu, utvrditi obavezu poslodavca da Nacionalnoj službi plati doprinos u utvrđenoj visini, rukovodeći se podacima iz obrazaca, obaveštenja i drugih podataka kojima raspolaže.

Prilog: Obrazac ONSZ-P

Obrazac ONSZ-P

Poslodavac:
Naziv _____
Sedište i adresa _____
PIB _____
Matični broj _____
Šifra delatnosti _____

REPUBLIKA SRBIJA
NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Filijala _____

Potvrda o prijemu: _____

OBAVEŠTENJE
O ZASNIVANJU/PRESTANKU RADNOG ODNOSA SA PRIPRAVNICIMA

Red. br.	Ime i prezime	JMBG	Godine starosti	Dužina čekanja na evidenciji	Zasnivanje radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
					Datum zaključenja ugovora o radu	Datum stupanja na rad	Datum	Osnov
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	N.N.	1603990710234	24	13 dana	03.01.2014.	03.01.2014.		

Broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine 20 Broj zaposlenih na dan zasnivanja radnog odnosa sa novim licem 21
Napomena: _____

U _____ dana _____ 200___ god.

Da su iskazani podaci u ovom obrascu tačni, tvrdi i overava:

OBRAZAC POPUNIO _____

(m.p.)

ODGOVORNO LICE POSLODAVCA _____

Obrazac u Nacionalnoj službi kontrolisao: _____

1.2. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje lica koja su mlađa od 30 godina

Poreska olakšica i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za poslodavce koji zaposle lica mlađa od 30 godina (koje nema status pripravnika) uređeno je:

- članom 21v Zakona o porezu na dohodak građana;

- članom 45a Zakona o doprinosima.

1.2.1. Olakšica i oslobađanje za poslodavca

Poslodavac koji zaposli na neodređeno vreme lice:

- koje je na dan zaključivanja ugovora o radu mlađe od 30 godina, i
- koje je kod Nacionalne službe za zapošljavanje prijavljeno kao nezaposleno lice najmanje tri meseca bez prekida pre zasnivanja radnog odnosa **oslobađa se:**

a) **obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza iz zarade** novozaposlenog lica mlađeg od 30 godina **za period od dve godine** od dana zasnivanja radnog odnosa tog lica (**član 21v Zakona o porezu na dohodak građana**), kao i

b) **obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na zaradu**, koji se plaćaju na teret poslodavca, **za period od dve godine** od dana zasnivanja radnog odnosa (**član 45a Zakona o doprinosima**).

1.2.2. Kada se lice mlađe od 30 godina smatra novozaposlenim licem

Novozaposlenim licem smatra se lice mlađe od 30 godina:

- sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom koji uređuje rad, i
- koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležnih organizacija za obavezno socijalno osiguranje.

Novozaposlenim licem mlađim od 30 godina ne smatra se lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je osnivač ili povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Poresku olakšicu i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa poslodavac može ostvariti:

- ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem povećava broj zaposlenih kod poslodavca u odnosu na broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine, i
- ako ispuni dodatni uslov iz **člana 36. Izmena i dopuna Zakona o porezu i člana 17. Izmena i dopuna Zakona o doprinosima**, a to je da poslodavac na dan 1. septembra 2006. godine ima najmanje isti broj zaposlenih kao i na dan stupanja na snagu tih zakona (tj. na dan 27.7.2006. godine).

1.2.3. Gubitak prava na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac gubi pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ako u toku njihovog korišćenja, kao i u narednom periodu od dve godine posle isteka olakšice:

- smanji broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine, uvećan za novozaposlena lica za koja ostvaruje poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa,

- ako su povoljnosti po osnovu poreza i doprinosa ostvarene za više novozaposlenih lica poslodavac gubi pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za onog novozaposlenog sa kojim je ranije zasnovao radni odnos.

U ovom slučaju poslodavac je dužan da plati porez odnosno doprinose koje bi inače platio da nije koristio poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa i koji se valorizuju primenom stope rasta cena na malo, **odnosno primenom indeksa potrošačkih cena saglasno Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011), koji je stupio na snagu 16.7.2011. godine i Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 52/2011), koji je stupio na snagu 23.7.2011. godine.**

Uplatu je dužan da izvrši u roku od 30 dana od dana smanjenja broja zaposlenih.

1.2.4. Kada poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa:

- ako umesto lica kome je prestao radni odnos u toku korišćenja poreske olakšice odnosno oslobađanja od obaveze plaćanja doprinosa, kao i u narednom periodu od dve godine posle isteka propisanih povoljnosti, zaposli drugo lice mlađe od 30 godina u roku od najviše 15 dana,
- pod uslovom da ne smanji broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine uvećan za novozaposlena lica koja ostvaruju olakšice.

U tom slučaju nastavlja da koristi poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa po osnovu zaposlenja drugog novozaposlenog radnika u obimu prava utvrđenog za prethodno novozaposleno lice kome je prestao radni odnos, s tim što ukupan period korišćenja propisanih povoljnosti umanjuje za vreme za koje je novozaposleno lice kome je prestao radni odnos radilo kod poslodavca.

1.2.5. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa ne mogu ostvariti:

- državni organi i organizacije,
- javna preduzeća,
- javne službe, i
- drugi direktni i indirektni budžetski korisnici.

1.2.6. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobađanje od plaćanja doprinosa za novozaposleno lice mlađe od 30 godina

Nacionalna služba za zapošljavanje je u obavezi da organizacijama za obavezno socijalno osiguranje plaća doprinose na zaradu za novozaposleno lice mlađe od 30 godina za koje je poslodavac ostvario oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

1.2.7. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice mlađe od 30 godina

Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice mlađe od 30 godina ilustrovaćemo na jednom primeru, uz pretpostavku da se vrši konačna mesečna isplata.

Primer za obračun i knjiženje zarade za novozaposleno lice koje je mlađe od 30 godina

Red. br.	OPIS	Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice mlađe od 30 godina
I	**Obračun zarade, poreza i doprinosa**		
1.	Bruto zarada	50.000,00	50.000,00
2.	Osnovica za porez (r.b. 1 - 11.242)	38.567,00	38.567,00
3.	Porez (2 x 10%)	3.856,70	3.856,70
4.	Doprinosi iz zarade (1 x 19,9%)	9.950,00	9.950,00
	4.1. Doprinos za PIO (1 x 14%)	7.000,00	7.000,00
	4.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	2.575,00	2.575,00
	4.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	375,00	375,00
5.	Neto zarada (1 - 3 - 4)	36.193,30	36.193,30
6.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	8.950,00	8.950,00
	6.1. Doprinos za PIO (1 x 12%)	6.000,00	6.000,00
	6.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	2.575,00	2.575,00
	6.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	375,00	375,00
7.	Ukupno obračunati troškovi zarade (1 + 6)	58.950,00	58.950,00
II	**Obaveze poslodavca za isplatu neto zarade i uplatu poreza i doprinosa**		
8.	Neto zarada za isplatu	36.193,30	36.193,30
9.	Porez	3.856,70	-
10.	Doprinosi iz zarade	9.950,00	9.950,00
11.	Doprinosi na teret poslodavca	8.950,00	-
12.	Ukupno troškovi poslodavca (8 + 9 + 10 + 11)	58.950,00	46.143,30
13.	Odnos stvarnih troškova poslodavca prema obračunatim troškovima (12 : 7)	100%	78,24%
14.	Fiskalno opterećenje neto zarade (12 : 8)	62,87%	27,49%

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice mlađe od 30 godina
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 02 0
3.7	Broj dana	31	31
3.8	Broj sati	168	168
3.8a	Fond sati	168	168
3.9	Bruto prihod	50.000,00	50.000,00

		Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice mlađe od 30 godina
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.10	Osnovica za porez	38.567,00	38.567,00
3.11	Porez	3.856,70	0,00
3.12	Osnovica za doprinos	50.000,00	50.000,00
3.13	PIO	13.000,00	7.000,00
3.14	Zdravstvo	5.150,00	2.575,00
3.15	Nezaposlenost	750,00	375,00
3.16	Beneficiran PIO	0,00	0,00

Knjiženja zarade novozaposlenog lica - mlađeg od 30 godina u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	46.143,30	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		36.193,30
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		7.000,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		2.575,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		375,00
			Za obračun zarade novozaposlenog lica - mlađeg od 30 godina		
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	36.193,30	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	7.000,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	2.575,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	375,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		46.143,30
			Za isplatu		

1.2.8. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Način i postupak za primenu poreske olakšice iz **člana 21v Zakona o porezu na dohodak građana** uređuje ministar finansija, a za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa iz **člana 45a Zakona o doprinosima** - ministar finansija, ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike i ministar zdravlja.

Saglasno tome, doneti su sledeći pravilnici:

1) **Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje pripravnika i lica mlađih od 30 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006),**
2) **Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinsa za obavezno socijalno osiguranje za pripravnike i novozaposlena lica mlađa od 30 godina ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006).**

Navedenim pravilnicima propisani su odgovarajući obrasci koji se dostavljaju Poreskoj upravi i Nacionalnoj službi radi ostvarivanja prava i za slučaj gubitka prava na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od plaćanja doprinosa, i to:

- **Obrazac OPNR-M - Obaveštenje o ostvarivanju/gubitku prava na poresku olakšicu po osnovu zapošljavanja pripravnika;**
- **Obrazac ONSZ-M - Obaveštenje o zasnivanju/prestanku radnog odnosa sa licima mlađim od 30 godina;**
- **Obrazac INSZ-M - Izveštaj o obračunatim i plaćenim doprinosima na teret poslodavca za lica mlađa od 30 godina.**

Od 1. marta 2014. godine poslodavci više nemaju obavezu dostavljanja **Obrasca OPNR-M i Obrasca INSZ-M**, saglasno **članu 22. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku** ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)).

Posle 1. marta 2014. godine, ostala je samo obaveza dostavljanja Obrasca ONSZ-M.

Obrazac ONSZ-M poslodavac podnosi Nacionalnoj službi u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno u roku od 15 dana od dana prestanka radnog odnosa novozaposlenog lica.

Ako u roku od 15 dana od dana prestanka radnog odnosa novozaposlenog lica, poslodavac, umesto tog lica, zaposli drugo lice, podnose se istovremeno dva **Obrasca ONSZ-M** za zaposlenog kome je prestao radni odnos i za drugo lice, u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa drugog lica.

Kopiju Obrasca ONSZ-M poslodavac dostavlja i **Poreskoj upravi**, u napred navedenim rokovima.

Kad se steknu uslovi iz **člana 45a st. 6. i 8. Zakona** za **gubitak prava** na oslobađanje od plaćanja doprinosa, Nacionalna služba će, u roku od tri dana od dana prijema **Obrasca ONSZ-M** o zaposlenom, kome je prestao radni odnos, poslodavcu poslati pismeno obaveštenje o visini i roku za plaćanje njegovih obaveza u smislu **člana 45. stav 7. Zakona**.

Ako poslodavac ne izmiri svoje obaveze u visini i u roku utvrđenom u **članu 45. stav 7. Zakona**, Nacionalna služba će bez odlaganja o tome pismeno obavestiti Poresku upravu. U tom slučaju Poreska uprava će rešenjem, koje se dostavlja Nacionalnoj službi i poslodavcu, utvrditi obavezu poslodavca da Nacionalnoj službi plati doprinos u utvrđenoj visini, rukovodeći se podacima iz obrazaca, obaveštenja i drugih podataka kojima raspolaže.

Obrazac ONSZ-M

Poslodavac:
Naziv _____
Sedište i adresa _____
PIB _____
Matični broj _____
Šifra delatnosti _____

REPUBLIKA SRBIJA
NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Filijala _____

Potvrda o prijemu: _____

OBAVEŠTENJE
O ZASNIVANJU/PRESTANKU RADNOG ODNOSA SA LICIMA MLAĐIM OD 30 GODINA

Red. br.	Ime i prezime	JMBG	Godine starosti	Dužina čekanja na evidenciji	Zasnivanje radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
					Datum zaključenja ugovora o radu	Datum stupanja na rad	Datum	Osnov
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	M.M.	1603990710234	24	6,5 meseci	01.09.2013.	01.09.2013.		

Broj zaposlenih na dan 1. septembra 2006. godine 20

Broj zaposlenih na dan zasnivanja radnog odnosa sa novim licem 21

Napomena: _____

U _____ dana _____ 200___ god.

Da su iskazani podaci u ovom obrascu tačni, tvrdi i overava:

OBRAZAC POPUNIO _____

(m.p.)

ODGOVORNO LICE POSLODAVCA _____

Obrazac u Nacionalnoj službi kontrolisao: _____

1.3. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje lica sa invaliditetom

Poreska olakšica i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za poslodavce koji zaposle lica sa invliditetom, u skladu sa zakonom koji uređuje sprečavanje diskriminacije osoba sa invaliditetom, uređeno je:

- članom 21g Zakona o porezu na dohodak građana;

- članom 45b Zakona o doprinosima.

1.3.1. Koje se osobe smatraju licima sa invaliditetom

Osobama sa invaliditetom, prema **članu 3. Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom** ("Službeni glasnik RS", broj 33/2006 - u daljem tekstu: **Zakon**) osobama sa invaliditetom smatraju se lica sa urođenom ili stečenom:

- fizičkom,
- intelektualnom ili
- emocionalnom onesposobljenošću,

koje usled društvenih ili drugih prepreka nemaju mogućnost ili imaju ograničenu mogućnost da se uključe u aktivnosti društva na istom nivou kako to mogu da čine druga lica.

S tim u vezi posebno se ukazuje na odredbu **člana 21. Zakona** kojom se izričito zabranjuje diskriminacija:

- pri zapošljavanju, i
- pri ostvarivanju prava iz radnog odnosa lica sa invaliditetom.

Diskriminacijom pri zapošljavanju, prema **članu 22. Zakona**, smatra se:

- neprimanje u radni odnos osobe sa invaliditetom,
- odbijanje poslodavca da izvrši tehničku adaptaciju radnog mesta radi zapošljavanja osobe sa invaliditetom, kao i
- određivanje manje zarade osobi sa invaliditetom.

Diskriminacijom pri ostvarivanju prava iz radnog odnosa, prema **članu 24. Zakona**, smatra se:

- određivanje manje zarade zbog invalidnosti zaposlenog, nezavisno od radnog učinka;
- postavljanje posebnih uslova rada zaposlenom sa invaliditetom, ako ti uslovi neposredno ne proističu iz zahteva radnog mesta;
- postavljanje posebnih uslova rada zaposlenom sa invaliditetom za korišćenje drugih prava iz radnog odnosa koja pripadaju svakom zaposlenom.

1.3.2. Oslobađanje od obaveze plaćanja poreza iz zarade i doprinosa za socijalno osiguranje na zaradu za novozaposleno lice sa invaliditetom

Poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom, u skladu sa zakonom koji uređuje sprečavanje diskriminacije lica sa invaliditetom, za koje odgovarajućom pravno-medicinski validnom dokumentacijom dokaže invalidnost **oslobađa se**:

a) obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza iz zarada za period od tri godine od dana zasnivanja radnog odnosa (član 21g Zakona o porezu na dohodak građana),

b) obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na zaradu, koji se plaćaju na teret sredstava poslodavca, za period od tri godine od dana zasnivanja radnog odnosa (član 45b Zakona o doprinosima).

1.3.3. Kada se osoba sa invaliditetom smatra novozaposlenim licem

Novozaposlenim licem sa invaliditetom smatra se lice:

- sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom koji uređuje rad, i
- koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležnih organizacija za socijalno osiguranje (penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za nezaposlenost).

Novozaposlenim licem sa invaliditetom neće se smatrati lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je osnivač ili povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Poresku olakšicu i oslobađanje od plaćanja dorpinosa za zapošljavanje lica sa invaliditetom ne mogu ostvariti:

- državni organi i organizacije,
- javna preduzeća, javne službe i
- drugi direktni i indirektni budžetski korisnici.

Za novozaposlena lica sa invaliditetom nisu propisani posebni razlozi za gubitak poreskih olakšice i oslobađanja od obaveze plaćanja doprinosa, što znači da do gubitka odnosno prestanka prava na ove povoljnosti može doći samo u slučaju:

- ako se pravo ostvari mimo proprisanih uslova odnosno
- kada invalidnom licu prestane radni odnos u toku korišćenja poreske olakšice odnosno oslobađanja od plaćanja doprinosa.

1.3.4. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobođenje od plaćanja doprinosa za zaposleno lice sa invaliditetom

Nacionalna služba za zapošljavanje je u obavezi da organizacijama za obavezno socijalno osiguranje plaća doprinose na zaradu za novozaposlena lica sa invaliditetom za koje je poslodavac ostvario oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

1.3.5. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice sa invaliditetom

Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice sa invaliditetom ilustrovaćemo na jednom primeru uz pretpostavku da se vrši jednokratna mesečna isplata zarade:

Primer za obračun i knjiženje zarade za novozaposleno lice sa invaliditetom

Red. br.	OPIS	Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice sa invaliditetom
1	2	3	4
I Obračun zarade, poreza i doprinosa			
1.	Bruto zarada	35.000,00	35.000,00
2.	Porez (r.b.1 - 11.433) x 10%	2.356,70	2.356,70

Red. br.	OPIS	Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice sa invaliditetom
1	2	3	4
3.	Doprinosi iz zarade (1 x 19,9%)	6.965,00	6.965,00
	3.1. Doprinos za PIO (1 x 14%)	4.900,00	4.900,00
	3.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.802,50	1.802,50
	3.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	262,50	262,50
4.	Neto zarada (1 - 2 - 3)	25.678,30	25.678,30
5.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	6.265,00	6.265,00
	5.1. Doprinos za PIO (1 x 12%)	4.200,00	4.200,00
	5.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.802,50	1.802,50
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	262,50	262,50
6.	Ukupno obračunati troškovi zarade (1 + 5)	41.265,00	41.265,00
II Obaveze poslodavca za isplatu neto zarade, poreza i doprinosa			
7.	Neto zarada za isplatu	25.678,30	25.678,30
8.	Porez	2.356,70	-
9.	Doprinosi iz zarade	6.965,00	6.965,00
10.	Doprinosi na teret poslodavca	6.265,00	-
11.	Ukupno troškovi poslodavca (7 + 8 + 9 + 10)	41.265,00	32.643,30
12.	Odnos stvarnih troškova poslodavca prema obračunatim troškovima (11 : 6)	100%	79,10%
13.	Fiskalno opterećenje neto zarade (11 : 7)	60,70%	27,12%

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice sa invaliditetom
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 03 0
3.7	Broj dana	31	31
3.8	Broj sati	168	168
3.8a	Fond sati	168	168
3.9	Bruto prihod	**35.000,00**	**35.000,00**
3.10	Osnovica za porez	**23.567,00**	**23.567,00**
3.11	Porez	**2.356,70**	**0,00**
3.12	Osnovica za doprinos	**35.000,00**	**35.000,00**
3.13	PIO	**9.100,00**	**4.900,00**
3.14	Zdravstvo	**3.605,00**	**1.802,50**
3.15	Nezaposlenost	**525,00**	**262,50**
3.16	Beneficiran PIO	**0,00**	**0,00**

Knjiženja zarade novozaposlenog lica sa invaliditetom u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	32.643,30	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		25.678,30
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		4.900,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.802,50
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		262,50
			Za obračun zarade novozaposlenog lica sa invaliditetom		
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	25.678,30	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	4.900,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.802,50	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	262,50	
		2410	Tekući (poslovni) račun		32.643,30
			Za isplatu		

1.3.6. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Način i postupak za primenu poreske olakšice iz **člana 21g Zakona o porezu na dohodak građana** uređuje ministar finansija, a za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa iz **člana 45b Zakona o doprinosima** - ministar finansija, ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike i ministar zdravlja.

Saglasno tome, doneti su sledeći pravilnici:

1) **Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje lica sa invaliditetom ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006),**
2) **Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinsa za obavezno socijalno osiguranje za lica sa invaliditetom ("Službeni glasnik RS", broj 72/2006).**

Navedenim pravilnicima propisani su odgovarajući obrasci koji se dostavljaju Poreskoj upravi i Nacionalnoj službi radi ostvarivanja prava i za slučaj gubitka prava na poresku olakšicu odnosno oslobođenje od plaćanja doprinosa, i to:

- **Obrazac OPNR-I - Obaveštenje o ostvarivanju/gubitku prava na poresku olakšicu po osnovu zapošljavanja lica sa invaliditetom;**
- **Obrazac ONSZ-I - Obaveštenje o zasnivanju/prestanku radnog odnosa sa licima sa invaliditetom;**
- **Obrazac INSZ-I - Izveštaj o obračunatim i plaćenim doprinosima na teret poslodavca za lica sa invaliditetom.**

Od 1. marta 2014. godine poslodavci više nemaju obavezu dostavljanja **Obrasca OPNR-I i Obrasca INSZ-I, saglasno članu 22. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku** ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)).

Posle 1. marta 2014. godine, ostala je samo obaveza dostavljanja Obrasca ONSZ-I.

Obrazac ONSZ-I poslodavac podnosi Nacionalnoj službi u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno od dana prestanka radnog odnosa novozaposlenog lica.

Obrazac ONSZ-I

Poslodavac:
Naziv _____
Sedište i adresa _____
PIB _____
Matični broj _____
Šifra delatnosti _____

REPUBLIKA SRBIJA
NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Filijala _____

Potvrda o prijemu: _____

OBAVEŠTENJE
O ZASNIVANJU/PRESTANKU RADNOG ODNOSA SA LICIMA SA INVALIDITETOM

Red. br.	Ime i prezime	JMBG	Godine starosti	Dužina čekanja na evidenciji	Zasnivanje radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
					Datum zaključenja ugovora o radu	Datum stupanja na rad	Datum	Osnov
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	M.M.	1603975123045	37	6 godina	01.09.2013.	01.09.2013.		

U _____ dana _____ 200_ god.

Da su iskazani podaci u ovom obrascu tačni, tvrdi i overava:

OBRAZAC POPUNIO _____ (m.p.) ODGOVORNO LICE POSLODAVCA _____

Obrazac u Nacionalnoj službi kontrolisao: _____

1.4. Poreska olakšica i oslobađanje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje lica starijih od 45 odnosno 50 godina

Poreska olakšica i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za poslodavce koji zaposle lica starija od 45 odnosno 50 godina, uređeno je:

- članom 21d Zakona o porezu na dohodak građana;

- članom 45. Zakona o doprinosima.

Članom 45. Zakona o doprinosima, koji se primenjuje od 1. septembra 2004. godine, već je bilo propisano oslobođenje od plaćanja doprinosa na teret poslodavca za zapošljavanje lica starijih od 45 godina (80%) odnosno 50 godina (100%), koje i dalje ostaje na snazi, s tim što su u **članu 45. Zakona** izvršene određene izmene, radi ujednačavanja uslova za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja doprinosa sa uslovima za ostvarivanje poreske olakšice (prijava kod Nacionalne službe šest meseci umesto godinu dana).

Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana u članu 21d propisana je i poreska olakšica - oslobođenje od plaćanja obračunatog poreza na zarade za zapošljavanje lica starijih od 45 godina, sa primenom od 1. septembra 2006. godine.

1.4.1. Olakšice i oslobođenje za poslodavce

Poslodavac koji zaposli lice:

- koje je na dan zaključenja ugovora o radu starije od 45 godina i
- koje kod Nacionalne službe za zapošljavanje **ima status korisnika novčane naknade** za vreme nezaposlenosti **ili**
- koje je kod Nacionalne službe **prijavljeno kao nezaposleno lice najmanje šest meseci bez prekida** (do 1.9.2006. godine bilo je predviđeno najmanje godinu dana)

oslobođa se:

- **obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza iz zarada za period od dve godine** od dana zasnivanja radnog odnosa (**član 21d Zakona o porezu na dohodak građana**),
- **obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na zaradu**, koji se plaćaju na teret sredstava poslodavca, **za period od dve godine** od dana zasnivanja radnog odnosa, i to: **za novozaposleno lice starije od 50 godina 100%**, a **za novozaposleno lice starije od 45 godina 80%** (**član 45. Zakona o doprinosima**).

1.4.2. Stope doprinosa u slučaju oslobađanja odnosno smanjenja obaveze

Za novozaposlene starije od 50 odnosno 45 godina za koje je poslodavac ostvario potpuno ili delimično oslobođenje od obaveze plaćanja doprinosa na teret sredstava poslodavca, doprinosi se plaćaju po sledećim stopama:

Red. br.	Opis	Na teret zaposlenog	Na teret poslodavca	
			plaća poslodavac	plaća Nacionalna služba
1.	Za lica starija od 50 godina			
	- Doprinos za PIO	14,00%	-	12,00%
	- Doprinos za zdravstvo	5,15%	-	5,15%
	- Doprinos za nezaposlenost	0,75%	-	0,75%
	Ukupno doprinosi:	19,9%	-	17,9%

Red. br.	Opis	Na teret zaposlenog	Na teret poslodavca	
			plaća poslodavac	plaća Nacionalna služba
2.	Za lica starija od 45 godina			
	- Doprinos za PIO	14,00%	2,40%	9,60%
	- Doprinos za zdravstvo	5,15%	1,03%	4,12%
	- Doprinos za nezaposlenost	0,75%	0,15%	0,60%
	Ukupno doprinosi:	19,9%	3,58%	14,32%

1.4.3. Gubitak prava na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac gubi pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa, ako zaposlenom starijem od 45 odnosno 50 godina prestane radni odnos:

- u toku trajanja olakšica i oslobođenja, kao i
- u narednom periodu od tri godine posle isteka olakšice i oslobođenja.

U ovom slučaju poslodavac je dužan da plati porez, odnosno doprinose koje bi inače platio da nije koristio poresku olakšicu, odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa i koji se valorizuju primenom stope rasta cena na malo, **odnosno primenom indeksa potrošačkih cena saglasno Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011), koji je stupio na snagu 16.7.2011. godine i Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 52/2011), koji je stupio na snagu 23.7.2011. godine.**

Uplatu je dužan da izvrši **u roku od 30 dana od dana** smanjenja broja zaposlenih.

Za ostvarivanje prava na poresku olakšicu i oslobađanje od plaćanja doprinosa na teret poslodavca kod zapošljavanja lica starijih od 45 odnosno 50 godina nije propisan uslov da se njihovim zaposlenjem povećava ukupan broj zaposlenih kod poslodavca.

Međutim, **članom 36. Izmena i dopuna Zakona o porezu na dohodak građana i članom 17. Izmena i dopuna Zakona o doprinosima** predviđen je dodatni uslov za poslodavce za ostvarivanje poreske olakšice i oslobođenje od plaćanja doprinosa za novozaposlena lica starija od 45 odnosno 50 godina, a to je da poslodavac na dan 1. septembra 2006. godine ima najmanje isti broj zaposlenih kao i na dan stupanja na snagu tih zakona (tj. na dan 27.7.2006. godine).

1.4.4. Kada poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu i oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac neće izgubiti pravo na poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa:

a) Ako zaposlenom starijem od 45 odnosno 50 godina u toku trajanja olakšice i u narednom periodu od tri godine (ukupno 5 godina) prestane radni odnos otkazom ugovora o radu od strane tog zaposlenog, a poslodavac u roku od najviše 15 dana, zaposli drugo lice starije od 45 odnosno 50 godina. U tom slučaju poslodavac nastavlja da koristi poresku olakšicu odnosno oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa po osnovu zaposlenja drugog novozaposlenog radnika u obimu prava utvrđenog za prethodno novozaposleno lice (za preostalo vreme korišćenja).

b) Ako je zaposlenom starijem od 45 odnosno 50 godina prestao radni odnos smrću zaposlenog ili iz drugih razloga nezavisno od volje zaposlenog i volje poslodavca, u smislu odredaba zakona koje uređuju rad.

To znači da se zakonske odredbe o gubitku prava na poresku olakšicu i oslobođenja od plaćanja doprinosa ne primenjuju u slučaju kada zaposlenom prestane radni odnos zbog smrti ili iz drugih razloga nezavisno od volje zaposlenog i volje poslodavca u smislu **Zakona o radu**.

Pod prestankom radnog odnosa nezavisno od volje zaposlenog i volje poslodavca (uz smrt zaposlenog), prema **članu 176. Zakona o radu** podrazumevaju se sledeći razlozi prestanka radnog odnosa:

*1) ako je na način propisan zakonom utvrđeno da je kod zaposlenog **došlo do gubitka radne sposobnosti**;*

*2) ako je po odredbama zakona, odnosno pravnosnažnoj odluci suda ili drugog organa **zaposlenom zabranjeno da obavlja određene poslove**, a ne može da mu se obezbedi obavljanje drugih poslova;*

*3) ako **zbog izdržavanja kazne zatvora zaposleni** mora da bude odsutan sa rada **u trajanju dužem od šest meseci**;*

*4) ako je zaposlenom izrečena **mera bezbednosti, vaspitna ili zaštitna mera u trajanju dužem od šest meseci** i zbog toga mora da bude odsutan sa rada;*

5) u slučaju prestanka rada poslodavca, u skladu sa zakonom.

Mišljenjem Ministarstva finansija, br. 416-00-1/2004-04 od 27.9.2004. godine, prestanku radnog odnosa nezavisno od volje zaposlenog i volje poslodavca upodobljen je prestanak rada zaposlenog zbog ostvarivanja prava na penziju (starosnu, invalidsku ili porodičnu). To znači da ukoliko zaposleni ostvari pravo na penziju u toku trajanja olakšice ili u narednom periodu od 3 godine posle isteka olakšice, poslodavac neće biti u obavezi da plati porez i doprinose koje nije platio zato što je za tog zaposlenog koristio pravo na olakšice.

1.4.5. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poresku olakšicu odnosno oslobađanju obaveze plaćanja doprinosa ne mogu ostvariti:

- državni organi i organizacije,
- javna preduzeća,
- javne službe, i
- drugi direktni i indirektni budžetski korisnici.

1.4.6. Obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje kada poslodavac ostvari oslobođenje od plaćanja doprinosa za zaposleno lice starije od 45 odnosno 50 godina

Nacionalna služba za zapošljavanje je u obavezi da organizacijama za obavezno socijalno osiguranje plaća doprinose odnosno razliku doprinosa na zaradu za novozaposlena lica starija od 45 odnosno 50 godina za koje je poslodavac ostvario oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

1.4.7. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice starije od 45 odnosno 50 godina

Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog koji nije novozaposleno lice i za novozaposleno lice starije od 45 odnosno 50 godina ilustrovaćemo na primeru uz pretpostavku da se vrši jednokratna mesečna isplata zarade i da zaposleni ne rade na poslovima sa beneficiranim radnim stažom:

Primer za obračun i knjiženje zarade za novozaposleno lice starije od 45, odnosno 50 godina

Red. br.	OPIS	Zaposleni koji nije novozaposleno lice	Novozaposleno lice starije od 45 god.	Novozaposleno lice starije od 50 god.
1	2	3	4	4
I	**Obračun zarade, poreza i doprinosa**			
1.	Bruto zarada	40.000,00	40.000,00	40.000,00
2.	Porez (r.b. 1 - 11.433) x 10%	2.856,70	2.856,70	2.856,70
3.	Doprinosi iz zarade (1 x 19,9%)	7.960,00	7.960,00	7.960,00
	3.1. Doprinos za PIO (1 x 14%)	5.600,00	5.600,00	5.600,00
	3.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	2.060,00	2.060,00	2.060,00
	3.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	300,00	300,00	300,00
4.	Neto zarada (1 - 2 - 3)	29.183,30	29.183,30	29.183,30
5.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	7.160,00	7.160,00	7.160,00
	5.1. Doprinos za PIO (1 x 12%)	4.800,00	4.800,00	4.800,00
	5.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	2.060,00	2.060,00	2.060,00
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	300,00	300,00	300,00
6.	Ukupno obračunati troškovi zarade (1 + 5)	47.160,00	47.160,00	47.160,00
II	**Obaveze poslodavca za isplatu neto zarade i uplatu poreza i doprinosa**			
7.	Neto zarada za isplatu	29.183,30	29.183,30	29.183,30
8.	Porez	2.856,70	-	-
9.	Doprinosi iz zarade	7.960,00	7.960,00	7.960,00
10.	Doprinosi na teret poslodavca	7.160,00	1.432,00	-
11.	Ukupno troškovi poslodavca (7 + 8 + 9 + 10)	47.160,00	38.575,30	37.143,30
12.	Odnos stvarnih troškova poslodavca prema obračunatim troškovima (11 : 6)	100%	81,76%	78,72%
13.	Fiskalno opterećenje neto zarade (11 : 7)	61,71%	32,20%	27,29%

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni koji nije novo-zaposleno lice	Novozaposleno lice starije od 45 godina	Novozaposleno lice starije od 50 godina
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 04 0	1 01 101 05 0
3.7	Broj dana	31	31	31
3.8	Broj sati	168	168	168
3.8a	Fond sati	168	168	168
3.9	Bruto prihod	40.000,00	40.000,00	40.000,00
3.10	Osnovica za porez	28.567,00	28.567,00	28.758,00
3.11	Porez	2.856,70	0,00	0,00
3.12	Osnovica za doprinos	40.000,00	40.000,00	40.000,00
3.13	PIO	10.400,00	6.560,00	5.600,00
3.14	Zdravstvo	4.120,00	2.472,00	2.060,00
3.15	Nezaposlenost	600,00	360,00	300,00
3.16	Beneficiran PIO	0,00	0,00	0,00

Knjiženja zarade novozaposlenog lica - starijeg od 45 godina i novozaposlenog lica - starijeg od 50 godina u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	37.143,30	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1.432,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		29.183,30
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		5.600,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		2.060,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		300,00
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		960,00
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		412,00
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		60,00
			Za obračun zarada novozaposlenog lica - starijeg od 45 godina		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	29.183,30	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	5.600,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	2.060,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	300,00	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	960,00	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	412,00	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	60,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		38.575,30
			Za isplatu		
1b	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	37.143,30	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		29.183,30
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		5.600,00
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		2.060,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		300,00
			Za obračun zarada novozaposlenog lica - starijeg od 50 godina		
1c	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	29.183,30	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	5.600,00	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	2.060,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	300,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		37.143,30
			Za isplatu		

1.4.8. Način i postupak za ostvarivanje poreske olakšice i oslobađanja od obaveze plaćanja doprinosa

Način i postupak za primenu poreske olakšice iz **člana 21d Zakona o porezu na dohodak građana** uređuje ministar nadležan za poslove finansija, a za oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa iz **člana 45. Zakona o doprinosima** - ministar nadležan za poslove finansija, ministar nadležan za poslove rada, zapošljavanja i socijalne politike.

Saglasno tome, doneti su sledeći pravilnici:

1) **Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja poreske olakšice za zapošljavanje lica starijih od 45 godina ("Službeni glasnik", broj 72/2006);**
2) **Pravilnik o načinu i postupku obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za novozaposlene starije od 45, odnosno 50 godina ("Službeni glasnik RS", br. 99/2004, 33/2005 i 72/2006).**

Navedenim pravilnicima propisani su odgovarajući obrasci koji se dostavljaju Poreskoj upravi i Nacionalnoj službi radi ostvarivanja i u slučaju gubitka prava na poresku olakšicu odnosno oslobođenje od plaćanja doprinosa, i to:

- **Obrazac OPNR-S - Obaveštenje o ostvarivanju/gubitku poreske olakšice po osnovu zapošljavanja lica starijih od 45 godina;**
- **Obrazac ONSZ** - Obaveštenje o zasnivanju/prestanku radnog odnosa lica iz člana 45. st. 1. i 2. Zakona;
- **Obrazac INSZ** - **Izveštaj o obračunatim i plaćenim doprinosima na teret poslodavca** za lica iz člana 45. st. 1. i 2. Zakona.

Od 1. marta 2014. godine poslodavci više nemaju obavezu dostavljanja **Obrasca OPNR-S i Obrasca INSZ**, saglasno **članu 22. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku** ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)).

Posle 1. marta 2014. godine, ostala je samo obaveza dostavljanja Obrasca ONSZ.

Obrazac ONSZ podnosi se pri zasnivanju radnog odnosa sa licem starijim od 50, odnosno 45 godina, kao i po prestanku radnog odnosa tog lica.

Obrazac ONSZ se podnosi Nacionalnoj službi za zapošljavanje u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno od dana prestanka radnog odnosa zaposlenog. U istom roku kopiju tog obrasca poslodavac dostavlja i Poreskoj upravi.

Izuzetno, u slučaju prestanka radnog odnosa zaposlenog otkazom ugovora o radu od strane zaposlenog, za tog zaposlenog **Obrazac ONSZ** podnosi se u roku od 15 dana od dana prestanka radnog odnosa. Ako u roku od 15 dana od dana prestanka radnog odnosa zaposlenog, poslodavac, u smislu **člana 45. stav 5. Zakona**, zaposli drugo lice podnose se istovremeno dva **Obrasca ONSZ** - za zaposlenog kome je prestao radni odnos i za drugo zaposleno lice, u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa sa drugim licem.

Tada se u **Obrazac ONSZ** koji se podnosi za zaposlenog umesto koga je zasnovan radni odnos sa drugim licem, pod "Napomenom" unosi ime i prezime i JMBG tog zaposlenog i ime i prezime i JMBG drugog lica.

Dajemo primer popunjenog Obrasca ONSZ.

Obrazac ONSZ

Poslodavac:
Naziv _____
Sedište i adresa _____
PIB _____
Matični broj _____
Šifra delatnosti _____

REPUBLIKA SRBIJA
NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Filijala _____

Potvrda o prijemu: _____

OBAVEŠTENJE
O ZASNIVANJU/PRESTANKU RADNOG ODNOSA LICA IZ ČLANA 45. ST. 1. I 2. ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

Red. br.	Ime i prezime	JMBG	Godine starosti	Status kod Nacionalne službe	Zasnivanje radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
					Datum zaključenja ugovora o radu	Datum stupanja na rad	Datum	Osnov
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Petar Petrović	0109960718056	53	korisnik novčane naknade	4.9.2013.	4.9.2013.	-	-

Napomena: _____
_____
_____

U _____ dana _____ 200_ god.

Da su iskazani podaci u ovom obrascu tačni, tvrdi i overava:

OBRAZAC POPUNIO _____

(m.p.)

ODGOVORNO LICE POSLODAVCA _____

Obrazac u Nacionalnoj službi kontrolisao: _____

2. Podsticaji za zapošljavanje novih radnika po Uredbi o podsticanju zapošljavanja

Vlada Republike Srbije na sednici od 12. maja 2011. godine donela je **Uredbu o podsticanju zapošljavanja** (dalje: Uredba). Uredba je objavljena u "Službenom glasniku RS", broj 32 od 13. maja 2011. godine, **a stupila je na snagu** narednog dana od dana objavljivanja - **14. maja 2011. godine**.

Izmena Uredbe koja se odnosi na sadržinu obrasca za subvencionisanje objavljena je u "Službenom glasniku RS", broj 34/2011.

Ovom uredbom utvrđeni su uslovi i način ostvarivanja **prava poslodavaca iz privatnog sektora na subvencionisanje određenog dela obračunatog poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (dalje: doprinos za PIO)**, radi podsticanja zapošljavanja.

U odnosu na olakšice za zapošljavanje novih radnika propisane **Zakonom o porezu na dohodak građana i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**, ovom uredbom se omogućuje poslodavcima u privatnom sektoru da na jednostavniji, i sa manje obaveza od propisanih zakonom, a u većem fiskalnom iznosu ostvare olakšice za novozaposlene, i to kako za novozaposlene na neodređeno vreme (što je isključivi uslov po zakonu), tako **i za zaposlene na određeno vreme**.

Ova uredba je važila do 28. juna 2014. godine. Međutim, **Uredbom o prestanku važenja Uredbe o podsticanju zapošljavanja** ("Službeni glasnik RS", broj 65/2014) propisano je da lice koje je do dana početka primene ove uredbe steklo pravo na podsticaj iz **Uredbe o podsticanju zapošljavanja** ("Službeni glasnik RS", br. 32/2011 i 34/2011), nastavlja da ostvaruje to pravo u skladu sa tom uredbom, pa iz tog razloga u nastavku teksta dajemo obračun zarada u ovom slučaju.

2.1. Sadržina olakšica i uslovi za ostvarivanje

Sadržina i uslovi ostvarivanja olakšica uređeni su **članom 2. Uredbe**.

Olakšice predviđeno uredbom **mogu da koriste samo poslodavci iz privatnog sektora**. Poslodavcem iz privatnog sektora smatra se poslodavac koji posluje sa **više od 50% privatnog kapitala**.

Olakšice se sastoje u sledećem:

1. Poslodavcu iz privatnog sektora koji zaposli na neodređeno, odnosno određeno vreme **lice starosti od 30 do 45 godina** subvencioniše se:
   - **30% obračunatog poreza na zarade** (plaća 70%), i
   - **ukupan doprinos za PIO** (na teret zaposlenog i na teret poslodavca - 26% od 1.8.2014. godine)

   u periodu od 12 meseci od dana novog zapošljavanja, **odnosno** u periodu **dok traje radni odnos na određeno vreme** novozaposlenom licu;
2. Poslodavcu iz privatnog sektora koji zaposli na neodređeno, odnosno određeno vreme **lice mlađe od 30 godina ili starije od 45 godina** subvencioniše se:
   - **100% obračunatog poreza na zarade**, i
   - **ukupan doprinos za PIO** (na teret zaposlenog i na teret poslodavca - 26% od 1.8.2014. godine)

   u periodu od 12 meseci od dana novog zapošljavanja, odnosno u periodu dok traje radni **odnos na određeno vreme** novozaposlenom licu.

U oba slučaja poslodavac plaća ukupne doprinose za zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti (na teret zaposlenog i na teret poslodavca - ukupno 11,8%).

Uslovi za ostvarivanje olakšica u oba slučaja su:

- da je **poslodavac iz privatnog sektora**;
- da poslodavac **počev od 31. marta 2011. godine nije smanjio broj zaposlenih**;
- da **lice koje se zapošljava najmanje šest meseci bez prekida, pre zapošljavanja nije bilo u radnom odnosu**.

Poslodavci **ne mogu smanjivati broj zaposlenih tokom perioda subvencionisanja** poreza i doprinosa za PIO u odnosu na broj zaposlenih koji su imali na dan 31. marta 2011. godine, uvećan za broj novozaposlenih lica (tada gube pravo na olakšice).

Pravo na subvencionisanje iznosa 30%, odnosno 100% obračunatog poreza na zarade i doprinosa za PIO prema Uredbi nema poslodavac koji je ostvario pravo na korišćenje sredstava u skladu sa **Uredbom o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija** ("Službeni glasnik RS", br. 34/2010 i 41/2010).

Napominjemo da je u međuvremenu doneta nova **Uredba o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija** ("Službeni glasnik RS", br. 20/2012, 123/2012 i 14/2013) koja je stupila na snagu 17.3.2012. godine.

2.2. Način i postupak ostvarivanja olakšica - subvencionisanja

Subvencionisanje poreza i doprinosa za PIO **se vrši na sledeći način**:

- **za 30% obračunatog poreza na zarade** - poslodavac je u obavezi da 70% obračunatog poreza na zarade za novozaposlena lica uplaćuje na propisan račun budžeta;
- **za doprinos za PIO** - uplatom iz budžeta Republike Srbije, iz sredstava predviđenih za transfer Republičkom fondu za PIO.

Prema **članu 4. Uredbe:**

- **Obračun poreza i doprinosa** vrši **poslodavac** (i zajedno **sa zahtevom za subvencionisanje** poreza i doprinosa za PIO) **predaje** Ministarstvu finansija - **Poreskoj upravi** - **od 1.3.2014. godine se ne podnosi zahtev za subvencionisanje.**
- **Poreska uprava, u saradnji sa Republičkim fondom za PIO, kontroliše obračun** poreza i doprinosa za novozaposlena lica, koji dostavlja Ministarstvu finansija.
- **Ministarstvo finansija će**, iz sredstava namenjenih za transfer, **preneti sredstva Republičkom fondu za PIO** u visini obračunatih doprinosa.
- **Republički fond za PIO izvršiće uplatu sredstava** preko uplatnih računa za doprinos za PIO zaposlenih, za svakog poslodavca pojedinačno, sa pozivom na PIB tog poslodavca.

2.3. Uporedni primeri obračuna zarade bez subvencije i sa subvencijom po Uredbi

Red. br.	OPIS	Zaposleni bez subvencije	Novozaposleni starosti od 30 do 45 godina	Novozaposleni mlađi od 30 ili stariji od 45 godina
1	2	3	4	4
I	**Obračun zarade, poreza i doprinosa**			
1.	Bruto zarada	30.000,00	30.000,00	30.000,00
2.	Porez (r.b. 1 - 11.433) x 10%	1.856,70	1.856,70	1.856,70

Red. br.	OPIS	Zaposleni bez subvencije	Novozaposleni starosti od 30 do 45 godina	Novozaposleni mlađi od 30 ili stariji od 45 godina
1	2	3	4	4
3.	Doprinosi iz zarade (1 x 19,9%)	5.970,00	5.970,00	5.970,00
	3.1. Doprinos za PIO (1 x 14%)	4.200,00	4.200,00	4.200,00
	3.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.545,00	1.545,00	1.545,00
	3.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	225,00	225,00	225,00
4.	Neto zarada (1 - 2 - 3)	22.173,30	22.173,30	22.173,30
5.	Doprinosi na teret poslodavca (1 x 17,9%)	5.370,00	5.370,00	5.370,00
	5.1. Doprinos za PIO (1 x 12%)	3.600,00	3.600,00	3.600,00
	5.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.545,00	1.545,00	1.545,00
	5.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	225,00	225,00	225,00
6.	**Ukupno obračunati troškovi zarade (1 + 5)**	**35.370,00**	**35.370,00**	**35.370,00**
II	**Obaveze poslodavca za isplatu neto zarade i uplatu poreza i doprinosa**			
7.	**Neto zarada za isplatu**	**22.173,30**	**22.173,30**	**22.173,30**
8.	Porez	1.856,70	1.299,69	-
9.	Doprinosi iz zarade	5.970,00	1.770,00	1.770,00
	9.1. Doprinos za PIO (1 x 14%)	4.200,00	-	-
	9.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.545,00	1.545,00	1.545,00
	9.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	225,00	225,00	225,00
10.	Doprinosi na teret poslodavca	5.370,00	1.770,00	1.770,00
	10.1. Doprinos za PIO (1 x 12%)	3.600,00	-	-
	10.2. Doprinos za zdravstvo (1 x 5,15%)	1.545,00	1.545,00	1.545,00
	10.3. Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	225,00	225,00	225,00
11.	**Ukupno troškovi poslodavca (7 + 8 + 9 + 10)**	**35.370,00**	**27.012,99**	**25.713,30**
12.	Odnos stvarnih troškova poslodavca prema obračunatim troškovima (11 : 6)	100%	76,37%	71,17%
13.	**Fiskalno opterećenje neto zarade (11 : 7)**	**59,52%**	**21,83%**	**15,96%**

U polja 3.6 - 3.17. Obrazaca PPP-PD se upisuje:

		Zaposleni bez subvencije	**Novozaposleni starosti od 30 do 45 godina**	**Novozaposleni mlađi od 30 ili stariji od 45 godina**
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 07 0	1 01 101 06 0
3.7	Broj dana	31	31	31
3.8	Broj sati	168	168	168
3.8a	Fond sati	168	168	168
3.9	Bruto prihod	**30.000,00**	**30.000,00**	**30.000,00**
3.10	Osnovica za porez	**18.567,00**	**18.567,00**	**18.758,00**
3.11	Porez	**1.856,70**	**1.299,69**	**0,00**
3.12	Osnovica za doprinos	**30.000,00**	**30.000,00**	**30.000,00**
3.13	PIO	**7.800,00**	**0,00**	**0,00**
3.14	Zdravstvo	**3.090,00**	**3.090,00**	**3.090,00**
3.15	Nezaposlenost	**450,00**	**450,00**	**450,00**
3.16	Beneficiran PIO	0,00	0,00	0,00

Knjiženja zarade novozaposlenog lica - starosti od 30 do 45 godina i novozaposlenog lica - mlađeg od 30 godina ili starijeg od 45 godina u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	**Broj računa**		**Opis promene**	**Iznos**	
	Dug.	**Potr.**		**Duguje**	**Potraž.**
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	25.242,99	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1.770,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		22.173,30
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		1.299,69
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		225,00
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		225,00
			Za obračun zarada novozaposlenog - starosti od 30 do 45 godina		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	22.173,30	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	1.299,69	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	225,00	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	225,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		27.012,99
			Za isplatu		
1b	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	23.943,30	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1.770,00	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		22.173,30
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		225,00
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.545,00
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		225,00
			Za obračun zarada novozaposlenog - mlađeg od 30 ili starijeg od 45 godina		
1v	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	22.173,30	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	225,00	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.545,00	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	225,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		25.713,30
			Za isplatu		

2.4. Gubitak prava na olakšicu

Poslodavac **gubi pravo na olakšicu** - subvenciju **ako u toku korišćenja subvencije** za porez i doprinos za novozaposlena lica **smanji broj zaposlenih u odnosu na broj** zaposlenih na dan **31. marta 2011. godine uvećan za broj novozaposlenih lica** za koja ostvaruje subvenciju.

Pri tome, u slučaju kada je subvencija, korišćena za više novozaposlenih lica, prvo gubi subvenciju za onog novozaposlenog sa kojim je ranije zasnovao radni odnos.

U slučaju gubitka subvencije, poslodavac je **dužan da plati iznos poreza i doprinosa** koji bi inače platio da nije koristio subvenciju, **valorizovan primenom indeksa potrošačkih cena** prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, **u roku od 30 dana** od dana smanjenja broja zaposlenih.

Kontrolu broja zaposlenih u smislu ove uredbe **vrši**:

- Nacionalna služba za zapošljavanje,
- inspekcija rada i
- Poreska uprava.

Ukoliko Nacionalna služba za zapošljavanje, inspekcija rada ili Poreska uprava utvrde da je došlo do smanjenja broja zaposlenih i da poslodavac nije postupio u skladu sa napred navedenom obavezom poslodavac je dužan da uplati, pored valorizovanog iznosa poreza i doprinosa za PIO, i pripadajuću fiskalnu kamatu, u skladu sa zakonom koji uređuje poreski postupak i poresku administraciju, za period od dana isteka roka za plaćanje (30 dana od dana smanjenja broja zaposlenih) do dana uplate.

2.5. Sprovođenje Uredbe

Radi sprovođenja Uredbe o podsticanju zapošljavanja donet je **Pravilnik o obrascima zahteva za subvencionisanje poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 36/2011).

Ovim pravilnikom bili su propisani obrasci zahteva za subvencionisanje poreza na zarade i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, koji se podnose Ministarstvu finansija - Poreskoj upravi, zajedno sa obračunom poreza i doprinosa koji poslodavac sačinjava za odgovarajući mesec, i to:

1) **Obrazac ZSP** - Zahtev za subvencionisanje poreza na zarade;
2) **Obrazac ZSD** - Zahtev za subvencionisanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Od 1. marta 2014. godine, poslodavci više nemaju obavezu podnošenja obrazaca ZSP i ZSD, saglasno članu 22. Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013 i 118/2013).

3. Ne mogu se istovremeno koristiti olakšice po osnovu Zakona i po osnovu Uredbe

Poslodavac ne može koristiti olakšice - oslobođenje od plaćanja poreza i doprinosa za isto novozaposleno lice istovremeno po više pravnih osnova tj. po osnovu zakona i po osnovu Uredbe o podsticanju zapošljavanja.

U tom smislu, **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", broj 50/2011) i **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 52/2011) izričito je propisano da poslodavci koji za određeno lice koriste ili su koristili olakšice kod plaćanja poreza, odnosno doprinosa po drugom osnovu (praktično po Uredbi o podsticanju zapošljavanja) ne mogu za isto lice ostvarivati oslobođenje od plaćanja poreza i doprinosa i po odgovarajućim odredbama zakona.

IV. PORESKE OLAKŠICE I OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA DOPRINOSA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE ZA ZAPOŠLJAVANJE NOVIH RADNIKA OD 1. JULA 2014. GODINE

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014) i **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 57/2014), uvedene su nove poreske olakšice i oslobođenje od plaćanja doprinosa za zapošljavanje novih radnika.

Poslodavac - pravno lice, odnosno preduzetnik koji zaposli novo lice ima pravo na povraćaj dela plaćenog poreza na zaradu i dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, za novozaposleno lice, **isplaćenu zaključno sa 30. junom 2016. godine.**

Ove olakšice primenjuju se od **1. jula 2014. godine.**

1. Ko se smatra novozaposlenim licem

Novozaposlenim licem smatra se lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležne organizacije za obavezno socijalno osiguranje i koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci, a lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca, i za to vreme nije ostvarivalo bilo koju vrstu prihoda po osnovu radnog angažovanja.

Novozaposlenim licem ne smatra se lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, odnosno kod poslodavca koji bi, da nije prestao da postoji, bio povezano lice sa poslodavcem kod koga novozaposleno lice zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Povezano lice, u smislu ovog zakona, je lice koje se smatra povezanim licem u smislu zakona kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica.

2. Olakšice i oslobađanja za poslodavca

Olakšice može ostvariti poslodavac ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem poveća broj zaposlenih kod poslodavca u odnosu na **broj zaposlenih na dan 31. marta 2014. godine.**

Olakšice može da koristi i poslodavac koji **započne obavljanje delatnosti posle 31. marta 2014. godine.**

Poslodavac ima pravo na povraćaj plaćenog poreza i plaćenih doprinosa, i to:

1) 65% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje jednim, a najviše sa devet novozaposlenih lica;
2) 70% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 10, a najviše sa 99 novozaposlenih lica;
3) 75% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 100 novozaposlenih lica.

Zbir iznosa plaćenog doprinosa za koji poslodavac ima pravo na povraćaj i iznosa plaćenog doprinosa za koji poslodavac nema pravo na povraćaj, predstavlja iznos ukupno plaćene obaveze doprinosa po osnovu zarade za novozaposleno lice.

3. Ko nema pravo na poresku olakšicu i na oslobađanje od obaveze plaćanja doprinosa

Poslodavac koji za određeno lice koristi bilo koju vrstu podsticaja u skladu sa odgovarajućim propisom, osim u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje, po osnovu zasnivanja radnog odnosa tog lica nema pravo da za to lice ostvari poresku olakšicu iz ovog člana.

Olakšice za zapošljavanje novih radnika <u>ne mogu ostvariti</u>:

- državni organi i organizacije,
- Zaštitnik građana,
- Poverenik za zaštitu ravnopravnosti,
- Državna revizorska institucija,
- Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti,
- Agencija za borbu protiv korupcije,
- Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki,
- Komisija za zaštitu konkurencije,
- Komisija za hartije od vrednosti,
- Fiskalni savet,
- Republička radiodifuzna agencija,
- Agencija za energetiku Republike Srbije i druge javne agencije,
- javna preduzeća,
- javne službe i
- drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, odnosno korisnici javnih sredstava.

4. Obračun poreza i doprinosa za zaposlenog za kojeg poslodavac ima pravo na povraćaj dela poreza i doprinosa

Obračun zarade za novozaposleno lice je identičan obračunu zarade za bilo kog drugog zaposlenog. Ovde je jedina razlika u šiframa vrste prihoda koje se unose u **Obrazac PPP-PD**. U zavisnosti od toga na koliki procenat povraćaja poreza i doprinosa poslodavac ima pravo, da li je zaposleni upućen na rad u inostranstvo i da li zaposleni radi na radnom mestu na kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem ili ne, u **polje 3.6. Obrasca PPP-PD** unosi se jedna od sledećih šifara vrste prihoda:

			Zarada novozaposlenog lica sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, bez beneficiranog staža
101	08	0	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, bez staža osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem.

			Zarada novozaposlenog lica sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, sa beneficiranim stažom
101	08	1	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/14.
101	08	2	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/15.
101	08	3	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/16.
101	08	4	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/18.
			Zarada novozaposlenog lica sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, bez beneficiranog staža
101	09	0	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, bez staža osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem.
			Zarada novozaposlenog lica sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, sa beneficiranim stažom
101	09	1	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/14.
101	09	2	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/15.
101	09	3	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/16.

101	09	4	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/18.
			Zarada novozaposlenog lica sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, bez beneficiranog staža
101	10	0	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, bez staža osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem.
			Zarada novozaposlenog lica sa sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, sa beneficiranim stažom
101	10	1	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/14.
101	10	2	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/15.
101	10	3	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/16.
101	10	4	Zarada i druga primanja koja imaju karakter zarade iz čl. 13, 14, 14a i 14b Zakona, osim lične zarade preduzetnika, novozaposlenog lica, uključujući zaposlenog u privrednom društvu čiji je osnivač, odnosno član, sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom licu računa sa uvećanim trajanjem 12/18.
			Zarada novozaposlenog lica upućenog na rad u inostranstvo sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice, bez beneficiranog staža
102	08	0	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, bez staža osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem.
			Zarada novozaposlenog lica upućenog na rad u inostranstvo sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, sa beneficiranim stažom
102	08	1	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/14.

102	08	2	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/15.
102	08	3	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/16.
102	08	4	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 65% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/18.
			Zarada novozaposlenog lica upućenog na rad u inostranstvo sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, bez beneficiranog staža
102	09	0	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, bez staža osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem.
			Zarada novozaposlenog lica upućenog na rad u inostranstvo sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, sa beneficiranim stažom
102	09	1	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/14.
102	09	2	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/15.
102	09	3	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/16.
102	09	4	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 70% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/18.
			Zarada novozaposlenog lica upućenog na rad u inostranstvo, sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, bez beneficiranog staža
102	10	0	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, bez staža osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem.
			Zarada novozaposlenog lica upućenog na rad u inostranstvo sa olakšicom - pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa, sa beneficiranim stažom
102	10	1	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/14.

102	10	2	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/15.
102	10	3	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/16.
102	10	4	Zarada novozaposlenog upućenog na rad u inostranstvo sa pravom poslodavca na povraćaj 75% plaćenog poreza na zaradu i plaćenih doprinosa za novozaposleno lice po Zakonu i po Zakonu o doprinosima, sa stažom osiguranja koji se novozaposlenom računa sa uvećanim trajanjem 12/18.

Poslodavac podnosi prijavu PPP-PD u kojoj će iskazati podatke **samo za novozaposlena lica za koja će tražiti povraćaj.**

5. Povraćaj dela poreza i doprinosa

Povraćaj plaćenih poreza i doprinosa vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju poreski postupak i poreska administracija, **u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva za povraćaj** nadležnom poreskom organu.

5.1. Podnošenje zahteva za povraćaj

Procedura podnošenja zahteva za povraćaj data je uputstvom Poreske uprave koje vam dajemo u nastavku ovog teksta.

Zahtev za povraćaj se podnosi pojedinačno za svaku podnetu prijavu.

U **zahtevu za povraćaj** poslodavac navodi:

1 - identifikacioni broj prijave PPP-PD po kojoj traži povraćaj (u daljem tekstu: PPP-PD za povraćaj);

2 - PIB, naziv, sedište i elektronsku adresu;

3 - JMBG, ime i prezime podnosioca zahteva,

4 - ukupan broj zaposlenih lica na dan 31.3.2014. godine, za isplatioce prihoda osnovane posle 31.3.2014. godine ovaj broj je 0 (nula);

5 - ukupan broj novozaposlenih lica od 1.7.2014. godine - za koje isplatilac traži povraćaj;

6 - ukupan iznos poreza i doprinosa po odbitku - za koje traži povraćaj;

7 - račun za povraćaj i naziv banke kod koje je otvoren poslovni račun;

8 - podatke o novozaposlenim licima koji ispunjavaju uslove za olakšicu i

9 - datum podnošenja zahteva.

Podatke o novozaposlenim licima poslodavac prikazuje na sledeći tabelarni način:

Red. broj	JMBG/EBS	Prezime	Ime	Datum zasnivanja radnog odnosa	Datum prestanka radnog odnosa
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

* EBS - evidencioni broj za strance

Ako poslodavac prvi put podnosi zahtev za povraćaj u tabeli popunjava sve podatke za svako novozaposleno lice, pod određenim rednim brojem, izuzev datuma prestanka radnog odnosa.

***Primer**:* upisani podaci za dva novozaposlena lica u prvom zahtevu

Red. broj	JMBG/EBS	Prezime	Ime	Datum zasnivanja radnog odnosa	Datum prestanka radnog odnosa
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1111111111111	Ilić	Vera	05.07.2014.	
2	2222222222222	Marić	Mira	10.07.2014.	

U narednim zahtevima za povraćaj poslodavac **ne upisuje** podatke o novozaposlenim licima za koje je podatke dostavio u nekom od prethodnih zahteva.

Kada zaključi ugovor o radu sa novim licima koja imaju status novozaposlenog, u prvom zahtevu za povraćaj po osnovu zapošljavanja tih lica, dostavlja njihove podatke tako što ih u tabelu unosi pod prvim sledećim rednim brojevima u odnosu na prethodno dostavljene.

***Primer**:* kod zahteva za povraćaj za nova dva novozaposlena lica poslodavac upisuje podatke o tim licima u tabelu, ali pod sledećim rednim brojem u odnosu na ranije upisane novozaposlene - u konkretnom primeru pod red. brojem **3 i 4.**

Red. broj	JMBG/EBS	Prezime	Ime	Datum zasnivanja radnog odnosa	Datum prestanka radnog odnosa
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
3	3333333333333	Petrović	Petar	01.08.2014.	
4	4444444444444	Jovanović	Jovan	10.08.2014.	

Novozaposleno lice za koje su jednom dostavljeni podaci potrebno je ponovo navesti u slučaju **prestanka radnog odnosa tog lica**.

U tom slučaju, isplatilac prihoda u zahtevu za povraćaj upisuje, pod istim rednim brojem pod kojim je to lice prvi put navedeno u zahtevu za povraćaj.

***Primer**:* upisivanje podataka u zahtev u slučaju prestanka radnog odnosa novozaposlenog lica koje je isplatilac prihoda naveo u nekom od ranijih zahteva za povraćaj:

Red. broj	JMBG/EBS	Prezime	Ime	Datum zasnivanja radnog odnosa	Datum prestanka radnog odnosa
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1111111111111	Ilić	Vera	05.07.2014.	31.08.2014.

Jednom dodeljeni redni broj novozaposlenog lica u zahtevu za povraćaj ne može se dodeljivati ni jednom drugom novozaposlenom licu (u konkretnom slučaju ne može se više koristiti redni broj 1).

Ako lice kome je prestao radni odnos, a za koje je poslodavac koristio pravo na povraćaj, ponovo zasnuje radni odnos kod istog poslodavca, a ispunjeni su svi uslovi za pravo na povraćaj, poslodavac ga upisuje u prvi naredni zahtev za povraćaj, pod prvim sledećim rednim brojem, a ne pod rednim brojem pod kojim je to lice bilo evidentirano u prethodnim zahtevima za povraćaj.

***Primer**:* poslodavac je ponovo zaključio ugovor o radu sa zaposlenom za koju je prethodno koristio olakšicu. U prvom zahtevu zaposlena je bila navedena pod rednim brojem 1. U novom zahtevu navodi je pod prvim sledećim, slobodnim, rednim brojem - **5**.

Red. broj	JMBG/EBS	Prezime	Ime	Datum zasnivanja radnog odnosa	Datum prestanka radnog odnosa
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
5	1111111111111	Ilić	Vera	01.05.2015.	

Popunjavanje podataka o novozaposlenim na gore opisani način, neophodno je radi pravilnog utvrđivanja prava na povraćaj i blagovremenog ostvarivanja ovog prava.

5.2. Dokazi koje je potrebno podneti uz zahtev za povraćaj

Uz zahtev je potrebno dostaviti i sledeće dokaze:

1) uverenje CROSO o broju zaposlenih kod poslodavca na dan plaćanja poreza po odbitku po prijavi PPP-PD za koju se podnosi zahtev za povraćaj;
2) uverenje Nacionalne službe za zapošljavanje da su lica za koje se podnosi zahtev za povraćaj pre zasnivanja radnog odnosa bila bez prekida prijavljena kod Nacionalne službe za zapošljavanje kao nezaposlena najmanje šest meseci, odnosno za lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca - ovaj dokaz se podnosi samo kada se za konkretno novozaposleno lice prvi put podnosi zahtev za povraćaj;
3) uverenje CROSO o broju zaposlenih na dan 31.3.2014. - ovaj dokaz se podnosi samo kada se prvi put podnosi zahtev za povraćaj.

Za dobijanje uverenja iz Jedinstvene baze CROSO-a, **potrebno je da poslodavac na e-mail: uverenja@croso.rs, dostavi skeniran, popunjen, potpisan i pečatom overen obrazac zahteva, koji se nalazi na sajtu Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja, u sekciji *Obrasci za preuzimanje* i u istom obeleži koje uverenje mu je potrebno:**

1. **uverenja o broju zaposlenih kod poslodavca na dan plaćanja poreza po odbitku po prijavi PPP-PD za koju se podnosi zahtev za povraćaj ili**
2. **uverenja o broju zaposlenih na dan 31.3.2014. godine.**

Ostale uslove koje je potrebno ispuniti za sticanje prava na povraćaj proverava Poreska uprava na osnovu svojih i drugih raspoloživih evidencija.

V. OBRAČUN POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE I NAKNADE ZARADE KOD SPECIFIČNIH OBLIKA RADA I PO DRUGIM POSEBNIM OSNOVIMA

1. Obračun poreza i doprinosa na zarade ostvarene za rad sa nepunim radnim vremenom

Zakonom o radu, u članu 39, predviđena je mogućnost da se radni odnos zasnuje i sa nepunim radnim vremenom na neodređeno ili određeno vreme kod jednog ili više poslodavaca. Ova odredba Zakona omogućava zaposlenom da, zasnivanjem radnog odnosa sa nepunim radnim vremenom kod više poslodavaca, ostvari rad sa punim radnim vremenom. **Prema članu 40. ovog zakona**, zaposleni koji radi sa nepunim radnim vremenom ima pravo na zaradu, druga primanja i druga prava iz radnog odnosa srazmerno vremenu provedenom na radu, osim ako za pojedina prava zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu nije drukčije određeno.

Poslodavac je dužan da zaposlenom koji radi sa nepunim radnim vremenom obezbedi iste uslove rada kao i zaposlenom sa punim radnim vremenom koji radi na istim ili sličnim poslovima.

Poslodavac je dužan da blagovremeno obavesti zaposlene o dostupnosti poslova sa punim i nepunim radnim vremenom, na način i u rokovima utvrđenim opštim aktom.

Poslodavac je dužan da razmotri zahtev zaposlenog sa nepunim radnim vremenom za prelazak na puno radno vreme, kao i zaposlenog sa punim radnim vremenom za prelazak na nepuno radno vreme.

Kolektivnim ugovorom uređuje se saradnja i informisanje sindikata o poslovima sa nepunim radnim vremenom.

a) Obračun poreza na zarade

Član 13. stav 1. Zakona o porezu na dohodak građana uređuje da se zaradom, u smislu poreza na zarade, smatra zarada koja se ostvaruje po osnovu radnog odnosa definisana zakonom kojim se uređuju radni odnosi i druga primanja zaposlenog. To znači da se i na zarade ostvarene u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom obračunava i plaća porez na zarade.

Članom 4. Pravilnika o načinu i postupku obračuna poreza na zarade u slučaju umanjenja poreske osnovice ("Službeni glasnik RS", broj 115/2013) precizirano je da se za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod jednog ili više poslodavaca i ukupno ne ostvaruje puno radno vreme, umanjenje zarade za pripadajući srazmerni iznos vrši srazmerno radnom vremenu tog zaposlenog kod svakog poslodavca u odnosu na puno radno vreme, s tim da ukupno umanjenje mora biti manje od neoporezivog iznosa.

Za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod jednog ili više poslodavaca i ukupno ostvaruje puno radno vreme, umanjenje zarade za pripadajući srazmerni iznos vrši se srazmerno radnom vremenu tog zaposlenog kod svakog poslodavca u odnosu na puno radno vreme, s tim da je ukupno umanjenje jednako neoporezivom iznosu.

Kad zaposleni u toku meseca, zbog zasnivanja, prestanka ili mirovanja radnog odnosa, odnosno iz drugog razloga ne ostvari zaradu za pun fond radnih časova, osnovica poreza na zaradu utvrđuje se tako što se ostvarena zarada umanjuje za srazmerni neoporezivi iznos, koji se utvrđuje srazmerno odnosu broja radnih časova za koje je zaposleni ostvario zaradu kod poslodavca za taj mesec i broja radnih časova punog fonda radnih časova za taj mesec.

b) Obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje

Zakonom o penzijskom i inavlidskom osiguranju, **u članu 47.** utvrđeno je da se u staž osiguranja računa vreme provedeno na radu, odnosno u osiguranju, u efektivnom trajanju.

Tumačenje navedene zakonske norme o tome šta se smatra vremenom provedenim na radu, dala su tri nadležna ministarstva (Ministarstvo za socijalna pitanja, Ministarstvo za rad i zapošljavanje i Ministarstvo zdravlja) u zajedničkom objašnjenju od 20.6.2003. godine, iz kojeg citiramo deo:

"Osiguraniku koji radi (nalazi se u osiguranju), u staž osiguranja računa se sve vreme provedeno u osiguranju za koje je plaćen doprinos. Pod vremenom provedenim u osiguranju podrazumeva se kalendarsko vreme nezavisno od toga da li je osiguranik u radnom odnosu, odnosno radi puno ili nepuno radno vreme, u skladu sa propisima o radu."

Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, u **članu 40.** propisuje način plaćanja doprinosa za zaposlene sa nepunim radnim vremenom, i to:

*"**Za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod jednog poslodavca**, a zarada koju ostvaruje je niža od najniže mesečne osnovice doprinosa, osnovica doprinosa je **najniža mesečna osnovica doprinosa**."*

Za zaposlenog koji radi sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca, svaki poslodavac obračunava i plaća doprinose na zaradu koju zaposleni ostvaruje kod tog poslodavca, ako je ta zarada jednaka ili viša od srazmernog iznosa najniže mesečne osnovice doprinosa koji se utvrđuje srazmerno radnom vremenu zaposlenog kod tog poslodavca u odnosu na puno radno vreme.

Ako zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca, poslodavac kod kojeg ostvaruje zaradu nižu od srazmernog iznosa najniže mesečne osnovice doprinosa koji se utvrđuje srazmerno radnom vremenu zaposlenog kod tog poslodavca u odnosu na puno radno vreme, obračunava i plaća doprinose na srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa.

Zakonom nije definisano šta će služiti kao dokaz da zaposleni radi kod više poslodavaca sa nepunim radnim vremenom, kako bi se doprinos obračunavao i plaćao na srazmerni iznos najniže osnovice. U ovom delu ostaje na snazi objašnjenje tri nadležna ministarstva od 20.6.2003. godine, a koje u tom delu glasi:

"Kao dokaz da zaposleni radi kod više poslodavaca sa nepunim radnim vremenom, poslodavac koji obračunava i uplaćuje doprinose na srazmerni iznos najniže osnovice, treba da poseduje i prilikom kontrole prezentira nadležnom organu, ugovore o radu, odnosno rešenja o zasnivanju radnog odnosa kod drugih poslodavaca. Ukoliko poslodavac nema ugovor o radu, odnosno rešenje o zasnivanju radnog odnosa kod drugog poslodavca, doprinose je dužan da plati na najnižu osnovicu u skladu sa zakonom."

1.1. Rad sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca

Kad zaposleni zasnuje radni odnos sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca doprinosi za obavezno socijalno osiguranje se plaćaju na zaradu koja se zaposlenom isplaćuje, a ako je ta zarada manja od najniže mesečne osnovice doprinosa, **doprinosi se plaćaju na najnižu osnovicu u punom iznosu**, bez umanjenja ove osnovice srazmerno vremenu provedenom na radu.

Primer:

U primeru su dva zaposlena koja rade sa nepunim radnim vremenom samo kod jednog poslodavca. Prvi zaposleni koji radi pet časova dnevno ostvario je bruto zaradu u iznosu od 25.000 dinara, a drugi zaposleni koji radi tri časa dnevno ostvario je bruto zaradu u iznosu od 9.000 dinara. Isplata za avgust se vrši u septembru 2015. godine.

Obračun poreza i doprinosa:

R. br.	Opis	I Zaposleni	II Zaposleni
1.	Radno vreme (časovi rada)	5	3
2.	Bruto zarada	25.000,00	9.000,00
3.	Osnovica za porez (25.000 - 7.145,63 odnosno 9.000 - 4.287,37)*	17.854,37	4.712,63
4.	Porez na zaradu (3 x 10%)	1.785,44	471,26
5.	Najniža osnovica doprinosa	21.506,00	21.506,00
6.	**Osnovica za plaćanje doprinosa**	**25.000,00**	**21.506,00**
7.	Doprinosi na teret zaposlenog (6 x 19,9%)	4.975,00	4.279,69
7.1.	Doprinos za PIO (red. br. 6 x 14%)	3.500,00	3.010,84
7.2.	Doprinos za zdravstvo (red. br. 6 x 5,15%)	1.287,50	1.107,56
7.3.	Doprinos za slučaj nezaposlenosti (red. br. 6 x 0,75%)	187,50	161,29
8.	Neto zarada (2 - 4 - 7)	18.239,56	4.249,05
9.	Doprinosi na teret poslodavca (6 x 17,9%)	4.475,00	3.849,57
9.1.	Doprinos za PIO (red. br. 6 x 12%)	3.000,00	2.580,72
9.2.	Doprinos za zdravstvo (red. br. 6 x 5,15%)	1.287,50	1.107,56
9.3.	Doprinos za slučaj nezaposlenosti (red. br. 6 x 0,75%)	187,50	161,29
10.	Ukupni troškovi (2 + 9)	29.475,00	12.849,57

* Neoporezivi iznos se izračunava srazmerno radnom vremenu za svakog zaposlenog u odnosu na puno radno vreme:

	Srazmerno radno vreme	Srazmerni neoporezivi iznos
I zaposleni	5 : 8 = 62,5%	11.433[1] x 62,5% = 7.145,63 dinara
II zaposleni	3 : 8 = 37,5%	11.433 x 37,5% = 4.287,37 dinara

Iz navedenog obračuna vidi se da su za prvog zaposlenog, koji radi sa više od polovine punog radnog vremena, i koji je ostvario zaradu u iznosu većem od propisane najniže mesečne osnovice doprinosa, doprinosi obračunati na ostvarenu zaradu, a za drugog zaposlenog čija je zarada niža od najniže mesečne osnovice, doprinosi su obračunati na najnižu osnovicu u punom iznosu bez umanjenja srazmerno vremenu provedenom na radu.

U polja 3.6 - 3.17. Obrasca PPP-PD se upisuje:

		I zaposleni	II zaposleni
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 101 00 0
3.7	Broj dana	31	31

[1] Neoporezivi iznos od 11.433 dinara (za puno radno vreme) primenjuje se od 1.2.2015. godine do 31.1.2016. godine.

		I zaposleni	II zaposleni
Br. polja	**Naziv polja**	**Podatak za unos**	**Podatak za unos**
3.8	Broj sati	115	69
3.8a	Fond sati	184	184
3.9	Bruto prihod	**25.000,00**	**9.000,00**
3.10	Osnovica za porez	**17.854,37**	**4.712,63**
3.11	Porez	**1.785,44**	**471,26**
3.12	Osnovica za doprinos	**25.000,00**	**21.506,00**
3.13	PIO	**6.500,00**	**5.591,56**
3.14	Zdravstvo	**2.575,00**	**2.215,12**
3.15	Nezaposlenost	**375,00**	**322,59**
3.16	Beneficiran PIO	0,00	0,00
3.17	MFP 3	62,50%	37,50%
3.17	MFP 8	1	1

1.2. Rad sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca

Ako zaposleni radi sa nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca i na taj način ostvari puno radno vreme, prilikom obračuna i plaćanja doprinosa, u skladu sa **članom 40. Zakona o doprinosima**, mogu se pojaviti tri situacije i to:

1. Da je zarada zaposlenog, ostvarena kod svih poslodavaca kod kojih radi sa nepunim radnim vremenom, veća od srazmernog iznosa najniže mesečne osnovice doprinosa, tada svaki poslodavac obračunava i uplaćuje doprinose na ostvarenu zaradu.

2. Da je zarada zaposlenog ostvarena kod svih poslodavaca, kod kojih radi sa nepunim radnim vremenom, manja od srazmernog iznosa najniže mesečne osnovice doprinosa, tada doprinose plaća svaki poslodavac na srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa, koja se utvrđuje prema procentualnom učešću ostvarene zarade kod svakog poslodavca u odnosu na ukupnu zaradu.

3. Da je zarada koju zaposleni ostvaruje kod nekog (jedan ili više) poslodavca viša od srazmernog iznosa najniže osnovice doprinosa, pa taj poslodavac vrši obračun doprinosa na isplaćenu zaradu, a da je zarada kod drugog poslodavca niža od srazmernog iznosa najniže osnovice doprinosa, pa taj poslodavac obračun doprinosa vrši na srazmerni iznos najniže osnovice doprinosa.

Srazmerni iznos najniže osnovice doprinosa utvrđuje se srazmerno radnom vremenu zaposlenog kod određenog poslodavca u odnosu na puno radno vreme.

Ukoliko zaposleni radi kod više poslodavaca sa nepunim radnim vremenom, a ne samo kod jednog u Obrascu PPP-PD ne popunjava se MFP 8, već samo MFP 3.

2. Obračun doprinosa i poreza na zarade ostvarene za rad sa skraćenim radnim vremenom po osnovu invalidnosti (primena srazmerne najniže osnovice i neoporezivog iznosa)

Članom 39. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje precizirano je da se u slučaju kada zaposleni radi sa skraćenim radnim vremenom po osnovu invalidnosti u skladu sa rešenjem nadležne organizacije za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, a ispunjeni su uslovi za primenu najniže mesečne osnovice doprinosa po osnovu zarade, **obračun doprinosa vrši na srazmeran iznos najniže mesečne osnovice doprinosa**.

Za razliku od nepunog radnog vremena, gde se zadržava obaveza uplate doprinosa na pun iznos najniže osnovice ako zaposleni radi samo kod jednog poslodavca sa nepunim radnim vremenom, radi sprečavanja mogućih zloupotreba, kada se radi o skraćenom radnom vremenu po osnovu invalidnosti takva zaštita primenom najniže osnovice nema opravdanje jer se po osnovu skraćenog rada za slučaj invalidnosti ostvaruje zarada za skraćeno radno vreme, dok se za preostalo radno vreme ostvaruje naknada zarade od nadležne organizacije za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, koja takođe podleže plaćanju doprinosa za zadravstveno osiguranje bez primene najniže osnovice doprinosa (**član 8. stav 4, član 20. i član 36. stav 3. Zakona**).

Prema članu 7. Pravilnika, osnovica poreza na zarade za zaposlenog koji je korisnik prava na naknadu zbog rada sa skraćenim radnim vremenom (II kategorija invalidnosti), odnosno prava na naknadu zbog manje zarade na drugom poslu (III kategorija invalidnosti) utvrđuje se tako što se **zarada zaposlenog kod poslodavca umanjuje za pun pripadajući neoporezivi iznos. Naknada koju ostvaruje kod fonda PIO ne umanjuje se za neoporezivi iznos**.

3. Obavljanje poslova van prostorija poslodavca

Radni odnos za obavljanje poslova van prostorija poslodavca uređen je **čl. 42-44. Zakona o radu.** Za obavljanje ovih poslova zasniva se radni odnos i zaključuje ugovor o radu.

Radni odnos za obavljanje poslova van prostorija poslodavca obuhvata rad na daljinu i rad od kuće. Izmenama **Zakona o radu** koje su stupile na snagu 29. jula 2014. godine brisan je **član 46.** kojim je bila propisana obaveza registrovanja ove vrste ugovora o radu kod nadležnog organa lokalne samouprave, što znači da se više ne vrši registracija ovih ugovora.

Ugovor o radu za obavljanje poslova van prostorija poslodavca može se ugovoriti za sve vrste poslova, izuzev poslova koji su opasni ili štetni po zdravlje zaposlenog ili drugih lica i koji ne ugrožavaju životnu sredinu.

Pored onih odredbi koje u smislu **člana 33. Zakona o radu** mora da sadrži svaki ugovor o radu, za obavljanje poslova van prostorija poslodavca ugovor o radu mora da sadrži i odredbe propisane u **članu 42. Zakona o radu**, i to:

1) trajanje radnog vremena prema normativima rada;
2) način vršenja nadzora nad radom i kvalitetom obavljanja poslova zaposlenog;
3) sredstva za rad za obavljanje poslova koje je poslodavac dužan da nabavi, instalira i održava;
4) korišćenje i upotrebu sredstava za rad zaposlenog i naknadu troškova za njihovu upotrebu;
5) naknadu drugih troškova rada i način njihovog utvrđivanja;
6) druga prava i obaveze.

Osnovna zarada zaposlenog ne može biti utvrđena u manjem iznosu od osnovne zarade zaposlenog koji radi na istim poslovima u prostorijama poslodavca.

Odredbe **Zakona o radu** o rasporedu radnog vremena, prekovremenom radu, preraspodeli radnog vremena, noćnom radu, odmorima i odsustvima primenjuju se i na ovu vrstu ugovora o radu, ako drukčije nije određeno opštim aktom ili ugovorom o radu.

Količina i rokovi za izvršenje poslova koji se obavljaju po osnovu ugovora o radu za obavljanje poslova van prostorija poslodavca ne mogu se odrediti na način kojim se zaposlenom onemogućava da koristi prava na odmor u toku dnevnog rada, dnevni, nedeljni i godišnji odmor, u skladu sa zakonom i opštim aktom.

Kao što je već rečeno, ugovorom o radu ugovara se i način korišćenja i upotrebe sredstava za rad zaposlenog, kao i naknada za upotrebu i korišćenje tih sredstava.

Ova naknada nema tretman zarade i na nju se ne plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Ugovorom o radu za obavljanje poslova van prostorija poslodavca zasniva se radni odnos, što znači da ugovorom o radu treba predvideti i naknade troškova u skladu sa **odredbom člana 118. Zakona o radu**, tj. naknadu troškova za dolazak i odlazak sa rada i naknadu troškova na službenom putu. Ugovorom o radu mogu se predvideti i sva druga primanja koja se predviđaju i za ostale zaposlene.

Obračun poreza i doprinosa na ovu zaradu vrši se na isti način kao i za zarade drugih zaposlenih.

4. Zarade osoba sa invaliditetom zaposlenih u preduzećima za profesionalnu rehabilitaciju (ne plaća se porez na zarade)

Uslovi za radno osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, kao i uslovi koje treba da ispunjavaju ova preduzeća da bi stekla status preduzeća za profesionalnu rehabilitaciju uređeni su **Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom** ("Službeni glasnik RS", br. 36/2009 i 32/2013).

Saglasno **članu 21. Zakona o porezu na dohodak građana**, na zarade osoba sa invaliditetom koja su zaposlena u preduzeću za radno osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom ne plaća se porez.

Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje iz zarada zaposlenih osoba sa invaliditetom, kao i na teret poslodavca plaćaju se na isti način i po istim stopama kao i na zarade svih zaposlenih, koje **od 1.8.2014. godine** iznose:

a) na teret zaposlenog:		
1.	Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje	14,00%
2.	Doprinos za zdravstveno osiguranje	5,15%
3.	Doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	0,75%
Ukupno		**19,9%**

b) na teret poslodavca		
1.	Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje	12,00%
2.	Doprinos za zdravstveno osiguranje	5,15%
3.	Doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	0,75%
Ukupno		17,9%
Ukupno doprinosi (a + b)		**37,8%**

Primer:

Osoba sa invaliditetom zaposlena u preduzeću za profesionalnu rehabilitaciju kao VK radnik prima zaradu u iznosu od 30.000 dinara.

1.	Bruto zarada	30.000,00
2.	Doprinosi - na teret zaposlenog (30.000 x 19,9%)	5.970,00
3.	Neto za isplatu (1 - 2)	24.030,00
4.	Doprinosi - na teret poslodavca (30.000 x 17,9%)	5.370,00
5.	Ukupni troškovi (1 + 4)	35.370,00

U polja 3.6 - 3.17. Obrasca PPP-PD se upisuje:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 07 104 00 0
3.7	Broj dana	31
3.8	Broj sati	184
3.8a	Fond sati	184
3.9	Bruto prihod	30.000,00
3.10	Osnovica za porez	18.758,00
3.11	Porez	0,00
3.12	Osnovica za doprinos	30.000,00
3.13	PIO	7.800,00
3.14	Zdravstvo	3.090,00
3.15	Nezaposlenost	450,00
3.16	Beneficiran PIO	0,00

5. Zarade i druga primanja sa elementima inostranosti

5.1. Zarade zaposlenih (rezidenata Republike) kod diplomatskih i konzularnih predstavništava i predstavništava stranih firmi

Građani Republike Srbije, zaposleni (u radnom odnosu) kod diplomatskih i konzularnih predstavništava, stranih država ili međunarodnih organizacija ili kod njihovih predstavnika ili službenika (u daljem tekstu: kod diplomatskih predstavništava) koji ostvaruju zaradu i druge prihode dužni su da sami obračunaju i uplate porez na zarade i doprinose na obavezno socijalno osiguranje, ako porez i doprinose ne uplati isplatilac prihoda (svojom voljom prihvatajući da vrši obračun poreza i doprinosa po odbitku).

Obveznik plaćanja poreza i doprinosa je, u ovom slučaju, rezident Republike koji ostvaruje zaradu po napred navedenom osnovu. Ovo iz razloga što se porez, kao i doprinosi plaćaju na sve prihode koje rezident Republike Srbije ostvari, kako kod isplatioca drugih država, tako i kod diplomatskih predstavništava koji nisu naši rezidenti i nemaju obavezu da vrše obračun i plaćanje javnih prihoda po odbitku. Doprinosi se plaćaju po punim stopama iz **člana 44. stav 1. Zakona** (ne dele se na teret zaposlenog i isplatioca zarade) saglasno **članu 51. stav 5. Zakona.**

Na zarade zaposlenih kod diplomatskih predstavništava, porez i doprinosi kada plaća sam zaposleni obračunavaju se **od 1.8.2014. godine**, po sledećim stopama:

- porez na zarade	10%
- doprinos za PIO	26%
- doprinos za zdravstveno osiguranje	10,3%
- doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	1,5%
Ukupno doprinosi	37,8%

Prema **članu 6. Pravilnika** zaposleni (u radnom odnosu) u Republici Srbiji, kod diplomatskog ili konzularnog predstavništva strane države, odnosno međunarodne organizacije ili kod predstavnika i službenika takvog predstavništva, odnosno orgnaizacije ima pravo da osnovicu za obračun poreza na zarade umanji za neoporezivi iznos (od 1.2.2015. - 11.433 dinara) kada, saglasno **članu 100a stav 2. Zakona**, sam obračunava i uplaćuje porez na zarade, ako porez ne obračuna i ne uplati isplatilac zarade.

Lice koje ostvaruje zaradu dužno je, saglasno **članu 100a Zakona o porezu na dohodak građana**, da samo obračuna i uplati porez i doprinose i dostavi poresku prijavu na **Obrascu PP OPO** nadležnom poreskom organu, ako obračun poreza i doprinosa ne izvrši isplatilac zarade.

U **Obrascu PP OPO**, koji je propisan **Pravilnikom o obrascima poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu samooporezivanjem i pripadajućim doprinosima od strane fizičkog lica kao poreskog obveznika** ("Službeni glasnik RS", broj 77/2013) iskazuju se podaci o porezu na zaradu i podaci o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Zaposleni kod diplomatskog predstavništva strane države, koji radi sa nepunim radnim vremenom i koji sam obračunava i plaća porez na zarade, uz **Obrazac PP OPO** koji podnosi u zakonom propisanom roku nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave prema mestu svog prebivališta, odnosno boravišta dostavlja **i obaveštenje** koje sadrži podatke o nepunom radnom vremenu iskazanom u procentualnom iznosu u odnosu na puno radno vreme (**član 9. Pravilnika o načinu i postupku obračunavanja poreza na zarade u slučaju umanjenja poreske osnovice**).

Obrazac PP OPO

Ime i prezime podnosioca prijave - poreskog obveznika _____ Prebivalište/boravište (adresa i opština) _____ JMBG _____ Broj telefona _____	REPUBLIKA SRBIJA MINISTARSTVO FINANSIJA PORESKA UPRAVA Organizaciona jedinica _____ Potvrda o prijemu:

PORESKA PRIJAVA
O OBRAČUNATOM I PLAĆENOM POREZU PO ODBITKU I PRIPADAJUĆIM DOPRINOSIMA NA ZARADU/DRUGU VRSTU PRIHODA OD STRANE FIZIČKOG LICA KAO PORESKOG OBVEZNIKA

za prihod primljen _____20__. godine

Vrsta ostvarenog prihoda: (zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva)

1. **zarada i druga primanja po osnovu zaposlenja**
2. prihodi od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine
3. prihodi od kapitala:
3.1. kamata
3.2. dividende i udeli u dobiti
4. prihodi od nepokretnosti
5. prihodi od davanja u zakup pokretnih stvari
6. prihodi od igara na sreću
7. prihodi od osiguranja lica
8. prihodi sportista i sportskih stručnjaka
9. drugi prihodi

Podnosilac prijave - poreski obveznik je osiguranik na PIO: (zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva)
1. zaposleni
2. samostalna delatnost (uključujući i nezaposlene)
3. poljoprivrednik

Prihod je isplaćen:
(zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva)
1. isplatom na račun u banci (naziv banke i broj računa)
_____
2. isplata u gotovom novcu
3. u drugom obliku

Unose se celi brojevi, bez decimala

Red. br.	OPIS	Iznos	Uplatni račun javnih prihoda
1	2	3	4
1.	Ostvareni prihod	100.000	
2.	Iznos prihoda izuzet/oslobođen od plaćanja poreza (zakonski osnov)	11.000	
3.	Ostvareni prihod koji se oporezuje (1 - 2)		
4.	Troškovi:		
4.1.	normirani troškovi (3 x ___%)		
4.2.	stvarni troškovi		
5.	Oporezivi prihod - poreska osnovica (1 - 2)	89.000	
6.	Obračunati porez na dohodak građana (5 x 10%)	8.900	
7.	Porez na dohodak građana plaćen u drugoj državi članici ili drugoj državi	-	
8.	Uplaćen porez na dohodak građana (6 - 7)	8.900	840-711191843-30
9.	Osnovica doprinosa za obavezno socijalno osiguranje	100.000	
10.	Obračunati i plaćeni doprinosi (iz ostvarenog prihoda)	37.800	
10.1.	doprinos za PIO	24.000	840-721111843-18
10.2.	doprinos za zdravstveno osiguranje	12.300	840-721121843-88
10.3.	doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti	1.500	840-721131843-61

U _____, dana _____ 20__. godine

Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, izjavljujem da su podaci u ovoj prijavi potpuno tačni, tvrdi i overava:

Podnosilac prijave - poreski obveznik
_____

Poresku prijavu u Poreskoj upravi kontrolisali:
1. _____
2. _____

5.2. Zarade i druga primanja stranih lica zaposlenih u Republici Srbiji

Na zarade i druga primanja stranih lica koja su zaposlena kod rezidentnog lica (domaćeg pravnog lica ili preduzetnika) ili u predstavništvu stranog lica u Republici obračunavaju se i plaćaju porezi i doprinosi kao i na zarade zaposlenih - rezidenata RS.

Obračun poreza i doprinosa na zarade vrši se po istoj stopi i na isti način kao i na zarade koje ostvaruju domaća lica.

Kod obračuna doprinosa primenjuju se najniža i najviša osnovica doprinosa.

Obračun poreza i doprinosa za stranog državljanina prikazuje se na osnovu sledećih podatka:

- zarada po ugovoru o radu iznosi 220.000 dinara,
- zaposleni ima pravo na pun neoporezivi iznos.

Obračun poreza i doprinosa

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Zarada po ugovoru o radu	220.000,00
2.	Osnovica za obračun doprinosa	220.000,00
3.	Doprinosi iz zarade (2 x 19,9%)	43.780,00
	a) PIO (2 x 14,0%) b) zdravstvo (2 x 5,15%) c) nezaposlenost (2 x 0,75%)	30.800,00 11.330,00 1.650,00
4.	Osnovica za porez na zarade (red. br. 1 - 11.433)	208.567,00
5.	Porez na zarade (4 x 10%)	20.856,70
6.	Neto za isplatu (1 - 3 - 5)	155.363,30
7.	Doprinosi na teret poslodavca (2 x 17,9%)	39.380,00
	a) PIO (2 x 12,0%) b) zdravstvo (2 x 5,15%) c) nezaposlenost (2 x 0,75%)	26.400,00 11.330,00 1.650,00
8.	Ukupni troškovi poslodavca (1 + 7)	259.380,00

Pre ove isplate popunjava se poreska prijava PPP-PD.

U polja 3.6 - 3.17. Obrasca PPP-PD se upisuje:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0
3.7	Broj dana	31
3.8	Broj sati	168
3.8a	Fond sati	168
3.9	Bruto prihod	220.000,00
3.10	Osnovica za porez	208.567,00
3.11	Porez	20.856,70
3.12	Osnovica za doprinos	220.000,00
3.13	PIO	57.200,00
3.14	Zdravstvo	22.660,00

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.15	Nezaposlenost	3.300,00
3.16	Beneficiran PIO	0,00
3.17	MFP 7	1

5.3. Strana i domaća lica oslobođena od obaveze plaćanja poreza na dohodak građana

Obaveze plaćanja poreza na zarade ostvarene za rad u stranim diplomatskim i konzularnim predstavništvima ili međunarodnim organizacijama, odnosno kod predstavnika ili službenika takvih predstavništava ili organizacija, **prema članu 20. Zakona o porezu na dohodak građana, oslobođeni su**:

1) šefovi stranih diplomatskih misija akreditovani u Srbiji, osoblje stranih diplomatskih misija u Srbiji, kao i članovi njihovih domaćinstava, ako ti članovi domaćinstava nisu državljani ili rezidenti Republike;
2) šefovi stranih konzulata u Srbiji i konzularni funkcioneri ovlašćeni da obavljaju konzularne funkcije, kao i članovi njihovih domaćinstava, ako ti članovi domaćinstava nisu državljani ili rezidenti Republike;
3) funkcioneri Organizacije ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih agencija, stručnjaci tehničke pomoći Organizacije ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih agencija;

3a) funkcioneri, stručnjaci i administrativno osoblje drugih međunarodnih organizacija, ako nisu državljani ili rezidenti Republike;

4) zaposleni u stranim diplomatskim ili konzularnim predstavništvima i međunarodnim organizacijama, ako nisu državljani ili rezidenti Republike;
5) počasni konzuli stranih država, za primanja koja dobijaju od države koja ih je imenovala za obavljanje konzularnih funkcija;
6) zaposleni kod lica iz tačke 1) do 5) ako nisu državljani ili rezidenti Republike.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 18/2010) **u članu 20. Zakona**, sa primenom od 27.3.2010. godine, **kao izuzetno, propisano je i oslobođenje od plaćanja poreza na zarade koje po osnovu radnog angažovanja u organizaciji Ujedinjenih nacija i njenim specijalizovanim agencijama (YNDP i dr.) ostvaruju fizička lica koja su državljani ili rezidenti Republike Srbije.**

Ova odredba predstavlja izuzetak u odnosu na opšte pravilo prema međunarodnoj konvenciji, prema kojem su od plaćanja poreza na zarade oslobođeni funkcioneri organizacija Ujedinjenih nacija i njenih specijalizovanih agencija, a ne i lokalno angažovano osoblje (na sat ili po ugovoru).

6. Naknada zarade po čl. 114-117. Zakona o radu

Prema članu 114. Zakona o radu, zaposleni ima pravo na naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu za vreme:

- odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradan dan,
- godišnjeg odmora,
- plaćenog odsustva,
- vojne vežbe i
- odazivanja na poziv državnog organa.

Kada se obračunava prosečna mesečna zarada u prethodnih 12 meseci moguće su različite situacije:

a) Zaposleni je radio 12 meseci i nije odsustvovao sa posla, prosečna mesečna zarada obračunava se na sledeći način:

Red. br.	Mesec	Časovi rada	Iznos
1.	Januar 2014.	168	40.000,00
2.	Februar 2014.	144	30.400,00
3.	Mart 2014.	168	32.000,00
4.	April 2014.	160	33.440,00
5.	Maj 2014.	160	33.440,00
6.	Jun 2014.	168	32.000,00
7.	Jul 2014.	184	45.440,00
8.	Avgust 2014.	176	33.440,00
9.	Septembar 2014.	176	32.000,00
10.	Oktobar 2014.	184	40.000,00
11.	Novembar 2014.	160	32.000,00
12.	Decembar 2014.	184	33.440,00
13.	Ukupno	2.024	417.600,00
14.	Zarada po času (417.600,00 : 2.024)		206,32
15.	Godišnji odmor u časovima		160
16.	Osnov za naknadu (160 x 206,32)		33.011,87
17.	Procenat za utvrđivanje naknade za godišnji odmor		100%
18.	Iznos naknade zarade		33.011,87

b) Zaposleni je bio neko vreme na poslu, a izvesno vreme je odsustvovao sa rada, prosečna mesečna zarada obračunava se na sledeći način:

Red. br.	Mesec	Mogući časovi	Ostvareni časovi	Bruto zarada
1.	Januar 2014.	184	168	30.200,00
2.	Februar 2014.	160	80	16.000,00
3.	Mart 2014.	168	112	24.000,00
4.	April 2014.	176	160	27.300,00
5.	Maj 2014.	176	96	18.200,00
6.	Jun 2014.	168	112	22.000,00
7.	Jul 2014.	184	80	16.000,00
8.	Avgust 2014.	176	176	36.600,00
9.	Septembar 2014.	168	160	33.300,00
10.	Oktobar 2014.	184	152	28.000,00
11.	Novembar 2014.	168	72	15.000,00
12.	Decembar 2014.	176	112	22.000,00
13.	Ukupno	2.088	1.480	288.600,00
14.	Zarada po času (288.600,00 : 1.480)			195,00
15.	Časovi godišnjeg odmora			120
16.	Osnov za naknadu (120 x 195,00)			23.400,00
17.	Procenat za utvrđivanje naknade			100%
18.	Iznos naknade za obračun			23.400,00

c) Zaposleni u poslednjih 12 meseci nije primio zaradu zbog poremećaja u poslovanju poslodavca; kao prosečna mesečna zarada, koja čini osnov za obračun naknade zarade, uzima se obračunata (a neisplaćena) zarada. Taj obračun se vrši na način kao u primeru pod a) ili b).

d) Zaposleni u poslednjih 12 meseci nije ostvario zaradu (npr. bio je na bolovanju); prosečnu mesečnu zaradu, osnov za obračun naknade čini ugovorena naknada uvećana za minuli rad. Obračun se vrši na način kao u primeru pod a).

6.1. Naknada zarade zbog prekida rada bez krivice zaposlenog

Zbog prekida, odnosno smanjenja obima rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, u smislu odredbe **člana 116. Zakona o radu** zaposleni ima pravo na naknadu zarade

- najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci
- koja ne može biti manja od minimalne zarade
- najduže 45 radnih dana u kalendarskoj godini i duže, uz saglasnost ministra nadležnog za radne odnose. Pre davanja saglasnosti ministar će zatražiti mišljenje reprezentativnog sindikata grane ili delatnosti na nivou Republike Srbije.

Pod prekidom, odnosno smanjenjem obima rada smatra se privremeni nedostatak određenog posla koji zaposleni obavlja ili smanjeni obim posla (nedostatak repromaterijala, sirovine, kvar na sredstvima rada i dr.).

Obračun poreza i doprinosa na naknadu zarade za vreme ovog plaćenog odsustva isti je kao i za zarade zaposlenih. Na utvrđenu naknadu plaća se porez na zarade i doprinosi kao na zarade i uplaćuje se na isti uplatni račun objedinjene naplate.

Primer za obračun

Zaposleni u avgustu 2015. godine ostvaruje naknadu zbog prekida rada bez krivice zaposlenog. U osnov za naknadu uzima se zarada iz prethodnih 12 meseci. Zaposleni je radio puno radno vreme, izuzev u martu 2015. godine, kada je bio na bolovanju tri dana.

Osnov za naknadu i obračun naknade:

Red. br.	OPIS	Časovi	Iznos
1.	Časovi rada u avgustu 2014. godine	168	44.000,00
2.	Časovi rada u septembru 2014. godine	168	44.000,00
3.	Časovi rada u oktobru 2014. godine	184	51.000,00
4.	Časovi rada u novembru 2014. godine	160	44.000,00
5.	Časovi rada u decembru 2014. godine	176	48.000,00
6.	Časovi rada u januaru 2015. godine	152	60.000,00
7.	Časovi rada u februaru 2015. godine	144	50.000,00
8.	Časovi rada u martu 2015. godine	152	21.760,00
9.	Časovi rada u aprilu 2015. godine	176	48.000,00
10.	Časovi rada u maju 2015. godine	168	48.000,00
11.	Časovi rada u junu 2015. godine	176	44.000,00
12.	Časovi rada u julu 2015. godine	184	52.360,00
	Svega:	2.008	555.120,00

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Zarada po jednom času rada (555.120,00 : 2.008)	276,45
2.	Mogući fond časova rada u avgustu 2015. godine	184
3.	Osnov za obračun naknade (1 x 2)	50.866,80
4.	Procenat za utvrđivanje naknade	60%
5.	Naknada zarade (3 x 4)	30.520,08
6.	Osnovice za porez (r.br. 5 - 11.433)	19.087,08
7.	Porez (6 x 10%)	1.908,70
8.	Doprinosi na teret zaposlenog (5 x 19,9%)	6.073,50
9.	Neto za isplatu (5 - 7 - 8)	22.537,88
10.	Doprinosi na teret poslodavca (5 x 17,9%)	5.463,09
11.	Ukupni troškovi poslodavca (5 + 10)	35.983,17

Na osnovu časova rada i isplaćene zarade u prethodnih 12 meseci izračunava se zarada po jednom času, a na osnovu toga i broja mogućih časova rada (u ovom slučaju 184 časa) izračunava se osnov za obračun naknade.

Pre isplate naknade zarade popunjava se PPP-PD, s tim što se kao šifra vrste prihoda za ovu vrstu naknade koristi **OVP 203** uz korišćenje šifara za oznaku olakšice ukoliko poslodavac za zaposlenog ima pravo na istu.

6.2. Naknada zarade za vreme vojne vežbe ili odazivanja na poziv državnog organa

Prema odredbi člana 114. stav 1. Zakona o radu, zaposleni ima pravo na naknadu zarade u visini prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu za vreme odsustvovanja sa rada zbog vojne vežbe i odazivanja na poziv državnog organa, što proizlazi i iz propisa kojima je uređena vojna obaveza i civilna služba.

Na naknadu koja se isplaćuje obračunavaju se i plaćaju porezi i doprinosi kao i na zarade.

Poslodavac ima pravo na refundiranje isplaćene naknade zarade u slučaju odsustvovanja zaposlenog sa rada zbog vojne vežbe ili odazivanja na poziv državnog organa, od organa na čiji se poziv zaposleni odazvao, ako zakonom nije drukčije određeno.

6.3. Naknada zarade za vreme privremenog udaljenja sa rada

Prema članu 165. Zakona o radu zaposleni može da bude privremeno udaljen sa rada:

1) ako je protiv njega započeto krivično gonjenje u skladu sa zakonom zbog krivičnog dela učinjenog na radu ili u vezi sa radom;
2) ako nepoštovanjem radne discipline ili povredom radne obaveze ugrožava imovinu veće vrednosti utvrđene opštim aktom ili ugovorom o radu;
3) ako je priroda povrede radne obaveze, odnosno nepoštovanja radne discipline ili je ponašanje zaposlenog takvo da ne može da nastavi rad kod poslodavca pre isteka roka iz **člana 180. stav 1.** ovog zakona.

Prema **članu 166. Zakona**, zaposleni kome je određen pritvor udaljuje se sa sa rada od prvog dana pritvora, dok pritvor traje.

Udaljenje iz **člana 165. ovog zakona može da traje najduže tri meseca**, a po isteku tog perioda poslodavac je dužan da zaposlenog vrati na rad ili da mu otkaže ugovor o radu ili izrekne drugu meru u skladu sa ovim zakonom ako za to postoje opravdani razlozi iz **člana 179. st. 2. i 3. ovog zakona**.

Ako je protiv zaposlenog započeto krivično gonjenje zbog krivičnog dela učinjenog na radu ili u vezi sa radom, udaljenje može da traje do pravnosnažnog okončanja tog krivičnog postupka.

Za vreme privremenog udaljenja sa rada zaposlenom **pripada naknada zarade u visini jedne četvrtine, a ako izdržava porodicu u visini jedne trećine osnovne zarade**.

Naknada zarade za vreme privremenog udaljenja sa rada u smislu **člana 166. ovog zakona** isplaćuje se na teret organa koji je odredio pritvor.

Zaposlenom za vreme privremenog udaljenja sa rada, u smislu **čl. 165. i 166. ovog zakona**, pripada razlika između iznosa naknade zarade primljene po osnovu **člana 168. ovog zakona** i punog iznosa osnovne zarade, i to:

1) ako krivični postupak protiv njega bude obustavljen pravnosnažnom odlukom, ili ako pravnosnažnom odlukom bude oslobođen optužbe, ili je optužba protiv njega odbijena, ali ne zbog nenadležnosti;
2) ako se ne utvrdi odgovornost zaposlenog za povredu radne obaveze ili nepoštovanje radne discipline iz **člana 179. st. 2. i 3. ovog zakona**.

Obračun naknade za vreme privremenog udaljenja zaposlenog sa rada:

Red. br.	OPIS	Naknada 1/3	Naknada 1/4
1.	Naknada zarade (80.000,00 x 33,33%) odnosno (44.000,00 x 25%)	26.664,00	11.000,00
2.	Najniža osnovica doprinosa	21.506,00	21.506,00
3.	Osnovica za obračun doprinosa	26.664,00	21.506,00
4.	Porez (1 - 11.433) x 10%	1.523,10	-
5.	Doprinos na teret zaposlenog (3 x 19,9%)	5.306,14	4.279,69
6.	Neto za isplatu (1 - 4 - 5)	19.834,76	6.720,31
7.	Doprinos na teret poslodavca (3 x 17,9%)	4.772,86	3.849,57
8.	Ukupni troškovi (1 + 7)	31.436,86	14.849,59

7. Neplaćeno odsustvo

Neplaćeno odsustvo zaposlenog uređeno je kao mogućnost u **članu 78. Zakona o radu**.

Dakle, da bi poslodavac mogao zaposlenom da omogući korišćenje neplaćenog odsustva treba to da reguliše opštim aktom ili ugovorom o radu, ako se ne donosi opšti akt.Takođe treba da utvrdi slučajeve i dužinu trajanja neplaćenog odsustva.

Zaposlenom za vreme odsustvovanja sa rada **miruju prava i obaveze** iz radnog odnosa, ukoliko se pojedina prava i obaveze zakonom, opštim aktom ili ugovorom o radu nije drugačije uređena.

Za vreme trajanja neplaćenog odsustva **ne obračunavaju se i ne plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje** (PIO, zdravstvo i nezaposlenost).

Zaposleni se za vreme neplaćenog odsustva odjavljuje sa obaveznog socijalnog osiguranja, što znači da mu ne teče radni odnos. Zadržava samo pravo da se po isteku neplaćenog odsustva vrati na rad.

Izuzetno, saglasno **članu 17. stav 1. tačka 8) Zakona o zdravstvenom osiguranju** ("Službeni glasnik RS", br. 107/2005, 109/2005 (ispr.), 30/2010 (dr. zakon), 57/2011, 110/2012 (US) i 119/2012), poslodavac je obavezan da plaća doprinos za zdravstveno osiguranje (po stopi od 10,3% na najnižu osnovicu doprinosa) za zaposlenog (roditelja, usvojitelja, hranitelja, staratelja) koji odsustvuje sa rada dok dete ne navrši 3 godine života, dok mu miruju prava i obaveze po osnovu rada u skladu sa propisima o radu (**član 100. Zakona o radu**). U ovom slučaju za popunjavanje Obrasca PPP-PD koristi se OVP 208.

8. Plaćeno odsustvo

Prema **članu 77. Zakona o radu,** zaposleni ima pravo na odsustvo sa rada uz naknadu zarade (plaćeno odsustvo):

- u ukupnom trajanju **do pet radnih dana u toku kalendarske godine**;
- u slučaju sklapanja braka, porođaja supruge, teže bolesti člana uže porodice, i
- u drugim slučajevima utvrđenim opštim aktom i ugovorom o radu.

Zaposleni takođe ima pravo na plaćeno odsustvo **još**:

- **pet radnih dana zbog smrti člana uže porodice, i**
- **dva uzastopna dana za svaki slučaj dobrovoljnog davanja krvi**, računajući i dan davanja krvi.

Članovima uže porodice smatraju se bračni drug, deca, braća i sestre, roditelji, usvojilac, usvojenik i staratelj.

Poslodavac može da odobri zaposlenom odsustva predviđena **članom 77.** za srodnike koji nisu navedeni u **stavu 4. ovog člana** i za druga lica koja žive u zajedničkom porodičnom domaćinstvu sa zaposlenim, u trajanju utvrđenom rešenjem poslodavca.

Vreme trajanja plaćenog odsustva po svakom osnovu utvrđuje se opštim aktom i ugovorom o radu, s tim da ne može biti manje od propisanog **članom 77. Zakona o radu**. Na isti način, može se utvrditi i širi krug lica iz **stava 4. ovog člana**.

Naknada zarade za vreme plaćenog odsustva obračunava se zaposlenom u skladu sa **članom 114. Zakona o radu**, što je obrađeno pod naslovom 6. u ovom delu.

9. Isplata potraživanja zaposlenih u slučaju stečajnog postupka i osnivanje Fonda solidarnosti

Zakon o radu u IX poglavlju u čl. 124. do 146. uređuje pravo na isplatu neisplaćenih potraživanja u slučaju stečajnog postupka i predviđa osnivanje Fonda solidarnosti radi ostvarivanja prava po ovom osnovu.

9.1. Isplata neisplaćenih potraživanja u slučaju stečajnog postupka

Prema članu 124. Zakona o radu pravo na isplatu neisplaćenih potraživanja kod poslodavca nad kojim je otvoren stečajni postupak imaju zaposleni:

- kojima su potraživanja utvrđena u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečajni postupak;

- koji ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava u skladu sa ovim zakonom;
- pod uslovom da njihova potraživanja nisu isplaćena po zakonu kojim se uređuje stečajni postupak.

Pravo na isplatu navedenih potraživanja nema preduzetnik, kao i osnivač, odnosno član privrednog društva i drugog privrednog subjekta, osim ako je zasnovao radni odnos u skladu sa zakonom.

Pravo na isplatu navedenih potraživanja nema ni zaposleni ako je doneto rešenje o potvrđivanju usvajanja plana reorganizacije poslodavca nad kojim je otvoren stečaj, u skladu sa zakonom.

Pravo zaposlenih na isplatu neisplaćenih potraživanja, **prema čl. 125. i 126. Zakona** odnosi se na:

1) **zarade i naknade zarade** za vreme odsutnosti sa rada zbog privremene sprečenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju koju je bio dužan da isplati poslodavac u skladu sa ovim zakonom, za poslednjih devet meseci pre otvaranja stečajnog postupka - u visini minimalne zarade;
2) **naknadu štete za neiskorišćeni godišnji odmor** krivicom poslodavca, za kalendarsku godinu u kojoj je otvoren stečajni postupak, ako je to pravo imao pre otvaranja stečajnog postupka - u visini utvrđenoj odlukom stečajnog suda, a najviše u visini minimalne zarade;
3) **otpremninu** zbog odlaska u penziju u kalendarskoj godini u kojoj je otvoren stečajni postupak, ako je pravo na penziju ostvario pre otvaranja stečajnog postupka - u visini dve prosečne zarade u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike;
4) **naknadu štete na osnovu odluke suda** donete u kalendarskoj godini u kojoj je otvoren stečajni postupak, zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja, ako je ta odluka postala pravosnažna pre otvaranja stečajnog postupka - u visini naknade utvrđene odlukom suda.

Zaposleni ima pravo i na uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na zarade i naknade zarade u skladu sa propisima o obaveznom socijalnom osiguranju.

9.2. Osnivanje i poslovanje Fonda solidarnosti

Za ostvarivanje prava iz **člana 125. Zakona o radu** osniva se Fond solidarnosti koji ima svojstvo pravnog lica, sa sedištem u Beogradu.

Sredstva za osnivanje i početak rada Fonda obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, a koriste se u skladu sa ovim zakonom.

Postupak za ostvarivanje prava pokreće se na zahtev zaposlenog u roku od 45 dana od dana dostavljanja odluke kojom je utvrđeno pravo na potraživanje u smislu **člana 125. ovog zakona**.

Zahtev se podnosi na posebnom obrascu.

Uz zahtev zaposleni dostavlja:

1) ugovor o radu, odnosno drugi akt o zasnivanju radnog odnosa, a lice kome je prestao radni odnos - akt kojim je prestao radni odnos;
2) akt kojim je utvrđeno pravo na potraživanje iz **člana 125. stav 1. tačka 1) ovog zakona**, u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečajni postupak;
3) dokaze o postojanju potraživanja iz **člana 125. stav 1. tač. 2) - 4) ovog zakona**.

Sadržaj obrasca i ostale dokumentacije koju zaposleni treba da dostavi propisani su **Pravilnikom o sadržaju obrasca zahteva za ostvarivanje prava kod Fonda solidarnosti** ("Službeni glasnik RS", broj 31/2005).

Stečajni upravnik, poslodavac i zaposleni dužni su da na zahtev Fonda, u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, dostave sve podatke koji su od značaja za donošenje rešenja iz **člana 142. ovog zakona**.

Upravni odbor Fonda odlučuje o zahtevu donošenjem rešenja. Protiv rešenja Fonda zaposleni može podneti žalbu u roku od osam dana.

O žalbi protiv rešenja Fonda odlučuje ministar u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe. Rešenje ministra je konačno i ne može se pokrenuti upravni spor.

Zahtev za ostvarivanje prava pred Fondom može podneti samo lice kome navedeno pravo pripada, lično ili preko punomoćnika.

Ako u toku postupka ostvarivanja prava pred Fondom nastupi smrt stranke, pravo na nastavak postupka ima naslednik stranke u skladu sa zakonom.

Ako je potraživanje iz **člana 125. ovog zakona** isplaćeno u potpunosti ili delimično u skladu sa propisima kojima je uređen stečajni postupak pre izvršenja rešenja iz **člana 142. ovog zakona**, Fond će po službenoj dužnosti poništiti rešenje i doneti odluku o zahtevu u skladu sa novim činjeničnim stanjem.

Na postupak pred Fondom koji nije posebno uređen ovim zakonom, primenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Fond je dužan da od zaposlenog zahteva povraćaj sterdstava, isplaćenih u skladu sa **čl. 125. i 126. ovog zakona**, uvećanih za zakonsku zateznu kamatu i troškove postupka, ako su prava stečena na osnovu neistinitih i netačnih podataka, odnosno ako zaposleni nije obavestio Fond o činjenicama koje utiču na sticanje i ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom - u roku od godinu dana od dana saznanja o činjenicama koje su osnov za povraćaj sredstava.

Zaposleni je dužan da u roku od 30 dana od dana dostavljanja zahteva za povraćaj sredstava izvrši povraćaj na žiro račun Fonda.

Ako se godišnjim obračunom prihoda i rashoda Fonda utvrdi da su ukupno ostvareni prihodi Fonda veći od ostvarenih rashoda, razlika sredstava uplaćuje se na račun budžeta Republike Srbije i raspoređuje za sprovođenje programa aktivne politike zapošljavanja.

VI. NAKNADA TROŠKOVA I DRUGA PRIMANJA ZAPOSLENIH

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

Naknada troškova i druga primanja zaposlenih obrađuju se:

- **sa aspekta prava zaposlenih prema čl. 118-120. Zakona o radu;**
- **sa aspekta poreskog tretmana prema čl. 9. i 18. Zakona o porezu na dohodak građana i**
- **sa aspekta mogućnosti isplate prema opštem aktu polodavca.**

Pored toga, Vlada Republike Srbije je donela:

- **Uredbu o naknadi troškova i otpremnini državnih službenika i nameštenika** ("Službeni glasnik RS", br. 98/2007 i 84/2014) i
- **Uredbu o naknadama i drugim primanjima izabranih i postavljenih lica u državnim organima** (Prečišćen tekst - "Službeni glasnik RS", br. 44/2008 i 78/2012).

Naknade troškova i druga primanja zaposlenih uređuju se opštim aktom ili ugovorom o radu. Pod opštim aktom podrazumevaju se kolektivni ugovor i pravilnik o radu.

Ukazujemo da prema čl. 8. i 10. Zakona o radu, **opšti akt i ugovor o radu ne mogu da sadrže odredbe kojima se zaposlenima daju manja prava ili utvrđuju nepovoljniji uslovi rada od prava i uslova utvrđenih Zakonom o radu.**

Opštim aktom i ugovorom o radu mogu da se utvrde veća prava i povoljniji uslovi, kao i druga prava koja nisu utvrđena Zakonom, osim ako Zakonom nije drukčije određeno.

Poslodavac je, prema tome, obavezan da zaposlenom obezbedi naknadu troškova na način i u visini predviđenoj opštim aktom, odnosno ugovorom o radu, ali najmanje u visini predviđenoj Zakonom o radu.

1. Naknada troškova zaposlenim

Članom 118. Zakona o radu propisano je da zaposleni ima pravo na naknadu troškova u skladu sa opštim aktom ili ugovorom o radu, i to:

1) **za dolazak i odlazak sa rada, u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju, ako poslodavac nije obezbedio sopstveni prevoz;**
2) **za vreme provedeno na službenom putu u zemlji;**
3) **za vreme provedeno na službenom putu u inostranstvu;**
4) **za smeštaj i ishranu za rad i boravak na terenu, ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade;**
5) **za ishranu u toku rada, ako poslodavac ovo pravo nije obezbedio na drugi način;**
6) **za regres za korišćenje godišnjeg odmora.**

Visina troškova iz stava 1. tačka 5) ovog člana, odnosno naknada troškova za ishranu u toku rada, mora biti izražena u novcu.

1.1. Naknada troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada

Poslodavac je obavezan, prema članu 118. tačka 1) Zakona o radu, da zaposlenom obezbedi naknadu troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju, ako nije obezbedio sopstveni prevoz.

Pod cenom prevozne karte u javnom saobraćaju podrazumeva se cena prevoza u gradskom i prigradskom saobraćaju koja je utvrđena posebnom odlukom organa lokalne samouprave (pretplatna karta, pojedinačna karta kupljena u vozilu ili na kioscima).

1.1.1. Pravo na naknadu troškova prevoza

Zaposleni imaju pravo na naknadu troškova prevoza u visini koju poslodavac odredi u svom opštem aktu ili ugovorom o radu, koji moraju biti usklađeni sa Zakonom o radu.

Poslodavac opštim aktom, odnosno ugovorom o radu, utvrđuje sve elemente i kiriterijume na osnovu kojih zaposleni ostvaruje pravo na naknadu troškova prevoza.

U tom smislu **potrebno je da se uredi naročito**:

- udaljenost od radnog mesta do mesta stanovanja koja zahteva prevoz i naknadu troškova prevoza,
- način obezbeđivanja naknade prevoza (pretplatna markica, isplata u gotovom novcu),
- da li zaposleni ima pravo na naknadu samo za dane prisustva na radu, odnosno samo kada je došao i otišao sa posla;
- do koje udaljenosti se obezbeđuje naknada troškova prevoza (npr. do udaljenosti od 50 km od sedišta poslodavca tj. mesta rada).

S tim u vezi, **Ministarstvo rada i socijalne politike dalo je mišljenje br. 001-00-00491/ /2006-02 od 18.4.2006. godine**, koje glasi:

"Shodno odredbama člana 118. tačka 1. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005 i 61/2005) zaposleni ima pravo na naknadu troškova za dolazak i odlazak sa rada, u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju, u skladu sa opštim aktom ili ugovorom o radu.

*Prema tome, **opštim aktom ili ugovorom o radu utvrđuje se do koje udaljenosti se obezbeđuje naknada pomenutih troškova**. Poslodavac može zaposlenima da kupi mesečnu pretplatnu kartu, da obezbedi sopstveni prevoz, isplati naknadu prevoza u novcu u visini cene prevozne karte u javnom sobraćaju ili na drugi način obezbedi zaposlenima prevoz za dolazak na rad i odlazak sa rada."*

Prema članu 118. stav 3. Zakona o radu promena mesta stanovanja zaposlenog nakon zaključenja ugovora o radu, ne može da utiče na uvećanje troškova prevoza koje je poslodavac dužan da naknadi zaposlenom u trenutku zaključenja ugovora o radu, bez saglasnosti poslodavca.

1.1.2. Visina neoporezivog iznosa

Članom 18. stav 1. tačka 1) Zakona o porezu na dohodak građana, **utvrđen je neoporezivi iznos naknade za dolazak na posao i povratak sa posla - do visine cene mesečne pretplatne karte, odnosno do visine stvarnih troškova prevoza ako ne postoji mogućnost da se obezbedi mesečna pretplatna karta, a najviše do iznosa od 3.612,00 dinara mesečno, koji važi, kao usklađeni zakonski neoporezivi iznos, od 1. februara 2015. godine do 31. januara 2016. godine** ("Službeni glasnik, RS", broj 5/2015).

1.1.3. Obračun poreza i doprinosa

Sa aspekta obračuna poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje moguće su tri situacije i to:

a) **Kada se ne plaća ni porez, ni doprinosi.** To je u slučaju kada nema razlike između cene prevozne karte i iznosa koji se isplaćuje na ime naknade troškova za dolazak i odlazak sa rada, pod uslovom da mesečna naknada ne prelazi neoporezivi iznos od 3.612,00 dinara.

b) **Kada se plaća samo porez.** To je u slučaju kada se naknada troškova za dolazak i odlazak sa posla isplaćuje u iznosu iznad 3.612,00 dinara; (na primer: u iznosu od 3.960,00 dinara, koliko i iznosi cena prevozne karte). U ovom slučaju poslodavac je u obavezi da na razliku između cene prevozne karte i neoporezivog iznosa obračuna i uplati porez na dohodak građana. Razlika između cene pretplatne karte od 3.960,00 dinara i neoporezivog iznosa od 3.612,00 dinara je 348,00 dinara, a preračunato u bruto (B = N : 0,90) iznosi 386,67 dinara.

c) **Kada se plaća i porez i doprinosi.** To je u slučaju kada se naknada za dolazak i odlazak sa posla isplaćuje iznad cene prevozne karte i iznad neoporezivog iznosa. U slučaju da se isplaćuje naknada od 3.960,00 dinara, a da je cena pretplatne karte 3.760,00 dinara, samo porez na zarade plaća se na 148,00 dinara koliko iznosi razlika između cene pretplatne karte (3.760,00) i neoporezivog iznosa (3.612,00), a porez i doprinosi na iznos od 200,00 dinara, koliko iznosi razlika između isplaćenog iznosa (3.960,00) i cene pretplatne karte (3.760,00).

Primer za obračun poreza i doprinosa:

R. br.	Opis	Do neoporezivog iznosa	Preko neoporezivog iznosa	Iznad pretplatne karte i preko neoporezivog iznosa
		M.LJ.	P.P.	R.R.
1	2	3	4	5
1.	Neoporezivi iznos	3.612,00	3.612,00	3.612,00
2.	Iznos koji se isplaćuje	2.500,00	3.960,00	3.960,00
3.	Cena pretplatne karte	2.500,00	3.960,00	3.760,00
4.	Neto iznos za porez (3 - 1)	-	348,00	148,00
5.	Bruto oporezivi iznos (4 : 0,90)	-	386,67	164,44
6.	Porez (5 x 10%)	-	38,67	16,44
7.	Neto iznos za porez i doprinose (2 - 3)	-	-	200,00
8.	Bruto iznos (7 : 0,701)	-	-	285,31
9.	Porez (8 x 10%)	-	-	28,53
10.	Najniža mesečna osnovica za doprinose	21.506,00	21.506,00	21.506,00
11.	PIO - na teret zaposlenog 14% i na teret poslodavca 12% (8 ili 10 x 26%)	-	-	5.591,56
12.	ZDR - na teret zaposlenog 5,15% i na teret poslodavca 5,15% (8 ili 10 x 10,3%)	-	-	2.215,12
13.	NZS - na teret zaposlenog 0,75% i na teret poslodavca 0,75% (8 ili 10 x 1,5%)	-	-	322,59
14.	Ukupni troškovi (2 + 6 + 9 + 11 + 12 +13)	2.500,00	3.998,67	12.134,24

Pre isplate naknade troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada:

- do neoporezivog iznosa **ne podnosi se** poreska prijava PPP-PD;
- iznad neoporezivog iznosa - sastavlja se i Poreskoj upravi podnosi poreska prijava na Obrascu **PPP-PD** (kolona 4);
- iznad stvarnih troškova - sastavlja se i Poreskoj upravi podnosi Obrazac **PPP-PD** (kolona 5) koji se popunjava u dva reda.

Isplata naknade troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada iznad neoporezivog iznosa (obračun iz kolone 4)

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 110 00 0
3.7	Broj dana	Ne popunjava se
3.8	Broj sati	Ne popunjava se
3.8a	Fond sati	Ne popunjava se
3.9	Bruto prihod	386,67
3.10	Osnovica za porez	386,67
3.11	Porez	38,67
3.12	Osnovica za doprinose	0,00
3.17	MFP	Ne popunjava se

U polja 3.13 do 3.16 unose se 0,00.

Knjiženja na osnovu obračuna iz kolone 4. u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	5291		Naknade troškova zaposlenima	3.998,67	
		4632	Obaveza prema zaposlenima za troškove prevoza na rad i sa rada		3.960,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		38,67
			Za troškove prevoza		

Isplata naknade troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada iznad stvarnih troškova (obračun iz kolone 5)

Br. polja	Opis	Naknada troškova za prevoz iznad neoporezivog iznosa do visine pretplatne karte	Naknada troškova za prevoz (razlika između isplaćenih troškova i stvarnih troškova pretplatne karte)
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 110 00 0	1 01 101 00 0
3.7	Broj dana	Ne popunjava se	Ne popunjava se
3.8	Broj sati	Ne popunjava se	Ne popunjava se

Br. polja	Opis	Naknada troškova za prevoz iznad neoporezivog iznosa do visine pretplatne karte	Naknada troškova za prevoz (razlika između isplaćenih troškova i stvarnih troškova pretplatne karte)
3.8a	Fond sati	Ne popunjava se	Ne popunjava se
3.9	Bruto prihod	164,44	285,31
3.10	Osnovica za porez	164,44	285,31
3.11	Porez	16,44	28,53
3.12	Osnovica za doprinose	0,00	21.506,00
3.13	PIO	0,00	5.591,56
3.14	ZDR	0,00	2.215,12
3.15	NZS	0,00	322,59

U našem primeru isplata naknade troškova za prevoz iznad stvarnih troškova predstavlja prvi deo zarade, tako da se obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje vrši na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa koja iznosi 21.506,00 dinara.

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Naknada troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada preko neoporezivog iznosa

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	3.998,67	
		232111	Obaveze po osnovu neto naknada zaposlenima		3.960,00
		232211	Obaveze po osnovu poreza za naknade zaposlenima		38,67
			- za naknadu prevoza		
2.	121311		Glavna blagajna	3.960,00	
		121113	Prelazni račun		3.960,00
			- za podignutu gotovinu		
3.	232111		Obaveze po osnovu neto naknada zaposlenima	3.960,00	
		121311	Glavna blagajna		3.960,00
			- za isplaćen prevoz		
4.	121113		Prelazni račun	3.960,00	
	232211		Obaveze po osnovu poreza za naknade zaposlenima	38,67	
		121112	Tekući račun		3.998,67
			- za naknadu prevoza		
5.	415112		Naknade troškova za prevoz na posao i sa posla	3.998,67	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		3.998,67
			- za naknadu prevoza		

Ako poslodavac isplaćuje zaposlenim naknadu troškova za dolazak i odlazak sa posla odjednom za više meseci (jer ranije nije imao sredstava na računu) treba da izvrši poseban obračun za svaki mesec uz primenu neoporezivog iznosa važećeg u momentu isplate za svaki mesec za koji vrši isplatu.

1.2. Naknada troškova za vreme provedeno na službenom putu u zemlji

U članu 118. tačka 2) Zakona o radu, propisano je da zaposleni ima pravo na naknadu troškova za vreme provedeno na službenom putu u zemlji u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu.

Naknada troškova za vreme provedeno na službenom putu u zemlji u skladu sa opštim aktom ili ugovorom o radu, obuhvata:

- **dnevnicu,**
- **troškove smeštaja,**
- **troškove prevoza,**
- **ostale troškove u vezi sa službenim putovanjem u zemlji.**

1.2.1. Dnevnica za službeno putovanje u zemlji

Visina dnevnice utvrđuje se opštim aktom (kolektivnim ugovorom, pravilnikom) ili ugovorom o radu.

U članu 9. stav 1. Uredbe o naknadi troškova i otpremnina državnih službenika i nameštenika ("Službeni glasnik RS", br. 98/2007 i 84/2014, dalje: Uredba), za državne službenike i nameštenike, propisan je iznos dnevnice u visini 5% od prosečne mesečne zarade u privredi Republike prema poslednjem objavljenom podatku, s tim što je precizirano da se taj podatak uzima **na dan polaska na službeno putovanje.**

Dnevnica naknađuje troškove ishrane i gradskog prevoza u mestu u kojem se vrši službeni posao (član 7. stav 2. Uredbe).

Prema članu 9. stav 2. Uredbe, državnom službeniku i nameštenику kome je **obezbeđena besplatna ishrana,** tj. ishrana po nekom drugom osnovu (u okviru hotelskog smeštaja, na teret drugog lica i dr.), dnevnica za službeno putovanje u zemlji **umanjuje se za 80%**.

Član 4. Uredbe definiše službeno putovanje u zemlji kao putovanje na koje se državni službenik ili nameštenik upućuje da, po nalogu rukovodioca državnog organa, odnosno drugog ovlašćenog lica, izvrši **službeni posao van mesta rada**. Službeno putovanje u zemlji može da traje **najduže 15 dana neprekidno, a uz saglasnost ovlašćenog lica**, ako potrebe posla zahtevaju ili ako započeti posao ne može da se prekine **najviše 30 dana neprekidno**.

Prema članu 4. Uredbe, **nalog za službeno putovanje izdaje ovlašćeno lice kod poslodavca.**

Nalog za službeno putovanje u zemlji sadrži: ime i prezime zaposlenog koji putuje, mesto i cilj putovanja, datum polaska na putovanje i datum povratka s putovanja, vrstu smeštaja, napomenu o tome da li su obezbeđeni besplatan smeštaj i ishrana, iznos dnevnice i eventualno umanjenje dnevnice, iznos akontacije koji može da se isplati, vrstu prevoznog sredstva kojim se putuje, podatke o tome ko snosi troškove službenog putovanja i način obračuna troškova putovanja (član 5. Uredbe).

Na osnovu naloga za službeno putovanje može se odobriti isplata akontacije u visini procenjenih troškova.

Pravo na punu dnevnicu, odnosno na pola dnevnice zavisi od broja časova provedenih na službenom putovanju u zemlji. Uobičajeno je, a i u skladu sa članom 10. Uredbe, da zaposleni za vreme provedeno na službenom putu ima pravo na:

- **punu dnevnicu** za svaka 24 sata provedena na službenom putu, i za ostatak vremena duži od 12 sati. Na primer: zaposleni je na službenom putu proveo 34 sata. Za to vreme mu pripada 1 cela dnevnica - za 24 sata i pola dnevnice za 10 sati;
- **pola dnevnice** za vreme od 8 do 12 sati, ili za ostatak vremena kod putovanja preko 24 sata od 8 do 12 sati. Na primer: zaposleni je na službenom putu proveo 10 sati. Za to vreme mu pripada pola dnevnice. U slučaju da je zaposleni proveo na službenom putu 33 sata pripada mu 1 dnevnica - za 24 sata i pola dnevnice za ostatak vremena od 9 sati.

Zaposleni nema pravo na pola dnevnice ukoliko je na službenom putu proveo manje od 8 sati, ili kada je ostatak vremena kod putovanja preko 24 sata manji od 8 sati. Na primer: zaposleni je proveo 7 sati na službenom putu i nema pravo na dnevnicu. Ukoliko službeno putovanje traje 31 sat, zaposlenom pripada 1 dnevnica (24 sata), a za ostatak vremena od 7 sati nema pravo na dnevnicu.

Poslodavac treba svojim aktom da uredi pravo zaposlenih na dnevnicu. Pri tome, poslodavac može da odluči da će primenjivati Uredbu koja se odnosi na državne službenike i nameštenike, ako proceni da je to za njega celishodno i odgovarajuće rešenje (što bi trebalo i da piše u opštem aktu, odnosno ugovoru o radu). Uredba nije obavezna za sve poslodavce, pa stoga poslodavci za koje ona nije obavezujuća mogu i na drugačiji način da urede prava zaposlenih na dnevnicu.

1.2.2. Naknada troškova smeštaja

Naknada troškova smeštaja na službenom putu zaposlenom se naknađuje prema priloženom hotelskom računu u skladu sa opštim aktom poslodavca ili na način predviđen ugovorom o radu.

Ako zaposleni na službenom putu koristi usluge smeštaja kod fizičkog lica, jer nije bilo mogućnosti za smeštaj kod lica koja su registrovana za pružanje usluga smeštaja, račun fizičkog lica može se smatrati verodostojnim dokumentom pod uslovom da sadrži sve podatke za njegovu identifikaciju.

Državnom službeniku i namešteniku se naknađuju troškovi smeštaja prema priloženom hotelskom računu za prenoćište i doručak, izuzev za prenoćište i doručak u hotelu prve kategorije (hotel sa 5 zvezdica).

1.2.3. Troškovi prevoza

Zaposlenom na službenom putu u zemlji takođe se naknađuju troškovi prevoza od mesta rada do mesta u kojem treba da se izvrši službeni posao i troškovi prevoza za povratak do mesta rada u visini stvarnih troškova prevoza u javnom saobraćaju, prema priloženim računima (avionska karta, autobuska karta, vozna karta i sl.).

U određenim slučajevima, prema članu 11. Uredbe, ako **zbog hitnosti**, odnosno potrebe službenog posla zaposleni ne može da koristi ni javni saobraćaj ni službeno vozilo, **može mu se dati pismeno odobrenje za korišćenje sopstvenog automobila** (u kome se navode razlozi hitnosti odnosno potrebe posla).

Prema napred navedenoj uredbi, državnom službeniku i namešteniku, koji po pismenom odobrenju ovlašćenog lica **koristi sopstveni automobil** isplaćuje se naknada u iznosu **10% cene za litar pogonskog goriva po pređenom kilometru**.

Zaposlenom na službenom putu naknađuju se i **ostali troškovi** (rezervacija karata za prevoz, prenošenje prtljaga, telefonski razgovori i slični izdaci), u visini stvarnih troškova, prema priloženim računima.

1.2.4. Obračun putnih troškova

Troškovi službenog putovanja u zemlji naknađuju se na osnovu obračuna putnih troškova, uz koji se prilažu odgovarajući dokazi o postojanju i visini troškova (karta za prevoz, račun za prenoćište i doručak, računi za ostale troškove i dr.), a **koji se podnosi u roku od tri dana od dana kad je službeno putovanje završeno** (član 13. Uredbe).

1.2.5. Visina neoporezivih iznosa i obračun poreza na naknade iznad neoporezivog iznosa

Prema članu 18. stav 1. tač. 2)-4) Zakona o porezu na dohodak građana, neoporezivi iznosi naknade troškova za službeno putovanje u zemlji su:

2) **dnevnice** za službeno putovanje u zemlji **do iznosa od** ~~1.200 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 2.168,00 dinara)**;

3) naknade troškova smeštaja na službenom putovanju, prema priloženom računu;

4) naknade prevoza na službenom putovanju, prema priloženim računima prevoznika u javnom saobraćaju, a kada je, saglasno zakonu i drugim propisima, odobreno **korišćenje sopstvenog automobila** za službeno putovanje ili u druge službene svrhe - do iznosa 30% cene jednog litra super benzina, a najviše ~~do 3.500 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 6.322,00 dinara)** - **mesečno**.

Ako je zaposleni na službenom putu koristio uslugu smeštaja kod fizičkog lica jer nije bilo mogućnosti smeštaja kod lica registrovanog za pružanje usluga smeštaja putnicima i turistima, uz saglasnot poslodavaca priznanica koju izda fizičko lice, može smatrati verodostojnim dokumentom za pravdanje troškova smeštaja na službenom putu. Priznanica treba da sadrži sve neophodne elemente za identifikovanje fizičkog lica koje pruža uslugu smeštaja i kontrolu - ime i prezime, adresu i jedinstveni matični broj građana izdavaoca priznanice, cenu smeštaja, datum i potpis.

Ako se zaposlenom na službenom putu u zemlji odobri upotreba sopstvenog putničkog vozila, u tom slučaju se ne oporezuje naknada po pređenom kilometru do iznosa 30% cene jednog litra super benzina, a najviše do 6.322,00 dinara mesečno. Prilikom obračuna putnog naloga za korišćenje sopstvenog vozila u službene svrhe treba proveriti da li je lice za mesec u kojem je putovalo već iskoristilo neoporezivi iznos naknade, jer za iznos koji prelazi 6.322,00 dinara u jednom mesecu treba obračunati porez na dohodak građana.

Poslodavac prilikom isplate dnevnice iznad iznosa od 2.168,00 dinara, na naknade za upotrebu sopstvenog vozila preko 6.322,00 dinara (mesečno) kao i u slučaju isplate nedokumentovanih (računima) troškova smeštaja, odnosno troškova prevoza, plaća **porez na zarade po stopi od 10%**. Radi obračuna poreza, iznos iznad **neoporezivog iznosa, tj. oporezivi neto iznos preračunava se u bruto iznos po obrascu B = N : 0,90**.

1.3. Naknada troškova za vreme provedeno na službenom putovanju u inostranstvo

Zaposleni ima pravo, saglasno članu 118. tačka 3) Zakona o radu, na naknadu troškova za vreme provedeno na službenom putu u inostranstvu.

Imajući u vidu da je poslodavac dužan da izvrši usklađivanje akata sa odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 75/2014) u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, to naknadu troškova za vreme provedeno na službenom putovanju u inostranstvo obrađujemo na način kako je uređeno

Uredbom o naknadi troškova i otpremnini državnih službenika i nameštenika (u daljem tekstu: Uredba). Do usklađivanja svojih opštih akata sa poslednjim izmenama i dopunama Zakona o radu poslodavci mogu da primenjuju navedenu uredbu kao i do sada.

Zaposleni kod ostalih pravnih lica i preduzetnika, na koje se primenjuju propisi o radu, odnosno član 118. Zakona o radu, ostvaruju pravo na naknadu troškova službenog putovanja u inostranstvo u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu.

Ostala pravna lica i preduzetnici mogu da prihvate primenu Uredbe u celini bez posebnog uređivanja ili razrade te materije, ali mogu da u opštem aktu ili ugovoru o radu predvide pravo zaposlenog na dnevnicu za službeno putovanje u inostranstvo u iznosu većem od iznosa koji je utvrđen u Spisku dnevnica iz člana 20. Uredbe, kao i da ostala pitanja, sva ili samo pojedina, urede na drugačiji način.

Državni službenici i nameštenici ostvaruju pravo, između ostalog, na naknadu troškova službenog putovanja u inostranstvo u skladu sa Uredbom.

1.3.1. Nalog za službeno putovanje u inostranstvo i isplata akontacije

Prema članu 15. Uredbe, **pod službenim putovanjem u inostranstvo podrazumeva se službeno putovanje**:

- iz Republike Srbije u stranu državu i obrnuto,
- iz jedne strane države u drugu stranu državu i
- iz jednog mesta u drugo mesto na teritoriji strane države.

Nalog za službeno putovanje u inostranstvo sadrži: ime i prezime zaposlenog koji putuje, naziv države i mesto u koje se putuje, cilj putovanja, datum polaska na putovanje i datum povratka s putovanja, kategoriju hotela u kojima je obezbeđen smeštaj, napomenu o tome da li su obezbeđeni besplatan smeštaj i ishrana, vrstu prevoznog sredstva kojim se putuje, iznos akontacije koji može da se isplati, podatke o tome ko snosi troškove službenog putovanja i način obračuna troškova putovanja.

Na osnovu naloga za službeno putovanje u inostranstvo, koji izdaje ovlašćeno lice **može se isplatiti akontacija u visini procenjenih troškova**.

Prema tački 10. Odluke o uslovima za lične i fizičke prenose sredstava plaćanja u inostranstvo i iz inostranstva ("Službeni glasnik RS", br. 67/2006, 52/2008 i 18/2009) rezident - fizičko lice:

- može u inostranstvo da iznese efektivni strani novac ili čekove čiji ukupan iznos ne prelazi 10.000 evra odnosno protivvrednost u drugoj stranoj valuti,
- ako se istvoremeno u inostranstvo iznose i dinari, efektivni strani novac i čekovi, ukupan iznos tih sredstava ne može preći 10.000 evra odnosno protivvrednost u drugoj stranoj valuti.

1.3.2. Troškovi smeštaja

Licu koje je upućeno na službeno putovanje u inostranstvo, prema članu 19. Uredbe, **naknađuju se troškovi smeštaja u visini plaćenog hotelskog računa za prenoćište i doručak, izuzev za prenoćište i doručak u hotelu prve kategorije (pet zvezdica) kada se naknađuju troškovi smeštaja u iznosu koji je jednak iznosu dnevnice za tu državu**.

Zaposlenom na službenom putovanju u inostranstvo kome je obezbeđeno besplatno prenoćište i doručak ne naknađuju se troškovi smeštaja.

Izuzetno, vazduhoplovnom osoblju naknađuju se troškovi dnevnog odmora - u visini plaćenog hotelskog računa - ako je njihovo zadržavanje na aerodromu duže od četiri časa između dva leta u toku 24 časa.

1.3.3. Troškovi ishrane i gradskog prevoza u mestu boravka u inostranstvu isplaćuju se kao dnevnice

Licu na službenom putu, prema članu 20. Uredbe, **naknađuju se troškovi ishrane i gradskog prevoza u mestu boravka u inostranstvu u iznosu koji je utvrđen u Spisku dnevnica po stranim državama**.

Član 21. Uredbe propisuje da se iznos utvrđene dnevnice za službeno putovanje u inostranstvo uvećava za šefove delegacija za 20%.

U članu 22. Uredbe **predviđeno je da se iznos dnevnice za službeno putovanje u inostranstvo umanjuje:**

- ako je obezbeđena besplatna ishrana - za 60%,
- ako je obezbeđen samo besplatan doručak - za 10%;
- ako je obezbeđen samo besplatan ručak - za 30%;
- ako je obezbeđena samo besplatna večera - za 20%;
- ako su u cenu avionske karte, zbog prekida putovanja, uračunati troškovi za ishranu i prenoćište - za 60%;
- ako su u cenu karte za putovanje brodom uračunati i troškovi za ishranu i prenoćište - za 60%.

Letačkom osoblju čije službeno putovanje u inostranstvo traje manje od osam časova iznos utvrđene dnevnice umanjuje se za 70%.

Smatra se da je zaposlenom koji službeno putuje u inostranstvo obezbeđena besplatna ishrana ako se ona ne finansira iz sredstava isplatioca putnog naloga.

Primer:

Ako se dnevnica za službeno putovanje u Nemačku, umanjuje po članu 22. Uredbe, umanjena dnevnica iznosi:

- ako je obezbeđena besplatna ishrana, dnevnica se umanjuje za 60% i iznosi 40% (87 x 40% = 34,8 evra)
- ako je obezbeđen samo besplatan doručak, dnevnica se umanjuje za 10% i iznosi 90%
  (87 x 90% = 78,3 evra)
- ako je obezbeđen samo besplatan ručak, dnevnica se umanjuje za 30% i iznosi 70%
  (87 x 70% = 60,9 evra)
- ako je obezbeđena samo besplatna večera, dnevnica se umanjuje za 20% i iznosi (80% 87 x 80% = 69,6 evra)
- ako se u cenu avionske karte, zbog prekida putovanja, uračunati troškovi za ishranu i prenoćište, dnevnica se umanjuje za 60% i iznosi 40%
  (87 x 40% = 34,8 evra)
- ako su u ceni karte za putovanje brodom uračunati i troškovi za ishranu i prenoćište, dnevnica se umanjuje za 60% i iznosi
  (87 x 40% = 34,8 evra)
- ako letačkom osoblju službeno putovanje u Nemačku traje manje od osam časova, dnevnica se umanjuje za 70% i iznosi 30%
  (87 x 30% = 26,1 evra)

Prema članu 23. Uredbe, **dnevnica za službeno putovanje u inostranstvo se određuje**:

- od časa prelaska državne granice Republike Srbije - u polasku, do časa prelaska državne granice Republike Srbije - u povratku,

- od časa polaska aviona s poslednjeg aerodroma u Republici Srbiji do časa povratka na prvi aerodrom u Republici Srbiji, kada se u inostranstvo putuje avionom,
- od časa polaska broda iz poslednjeg pristaništa u Republici Srbiji do časa povratka u prvo pristanište u Republici Srbiji, kada se u inostranstvo putuje brodom.

Prema članu 24. Uredbe, licu koje putuje u inostranstvo pripada **jedna dnevnica na svaka 24 časa provedena u inostranstvu, a ako je preostalo vreme provedeno u inostranstvu duže od 12 časova - pripada mu još jedna dnevnica, odnosno još polovina dnevnice ako je preostalo vreme provedeno u inostranstvu između 8 i 12 časova.**

Ako lice u toku službenog putovanja boravi u više stranih država, iznos njegovih dnevnica određuje se za svaku stranu državu u kojoj boravi, srazmerno vremenu koje je proveo u stranoj državi.

Na određivanje dnevnica za stranu državu primenjuju se odredbe ove uredbe o početku i prestanku prava na dnevnicu (član 23) i o određivanju dnevnice prema trajanju službenog putovanja u inostranstvo (član 24).

1.3.4. Troškovi prevoza i troškovi drugih usluga u vezi sa službenim putovanjem u inostranstvo

Troškovi prevoza i troškovi drugih usluga u vezi sa službenim putovanjem u inostranstvo isplaćuju se na sledeći način:

a) Prema članu 26. Uredbe, a radi pokrića troškova prevoza na službenom putovanju u inostranstvo isplaćuje **se naknada u visini cene iz putničke tarife za prevoz sredstvom one vrste i razreda koji se, prema nalogu za službeno putovanje, koriste.**

b) Prema članu 27. Uredbe, **troškovi pribavljanja putnih isprava, vakcinacije i lekarskih pregleda koji su u vezi sa službenim putovanjem u inostranstvo, ako ih nadležni organ zdravstvenog osiguranja ne prizna, naknađuju se u stvarnim iznosima, na osnovu priloženog računa.**

c) Prema članu 28. Uredbe, **troškovi koji na službenom putovanju u inostranstvo nastanu u vezi s prevoženjem, prenošenjem, unošenjem i iznošenjem službene pošte, korišćenjem telefona, telegrama i telefaksa, a koji su neophodni za službene poslove, kao i drugi neophodni izdaci (takse i dr.), naknađuju se u stvarnim iznosima, na osnovu priloženog računa.**

d) Prema članu 28. Uredbe, **troškovi koji, uz saglasnost šefa delegacije, nastanu na službenom putovanju u inostranstvo u vezi sa iznajmljivanjem prostorije za sastanke delegacije, plaćanjem stenografskih i daktilografskih usluga i iznajmljivanjem personalnih računara za pripremanje službenih izveštaja ili za potrebe službene korespondencije naknađuju se u stvarnim iznosima, na osnovu odgovarajućeg računa.**

1.3.5. Obračun troškova službenog putovanja u inostranstvo

Troškovi službenog putovanja u inostranstvo naknađuju se na osnovu obračuna putnih troškova koji se, u roku od 7 dana od dana kad je službeno putovanje završeno, podnosi sa pismenim izveštajem o službenom putovanju koji je overio nadležni naredbodavac (član 30. Uredbe).

Uz obračun putnih troškova prilažu se odgovarajući dokazi o postojanju i visini troškova (karta za prevoz, račun za prenoćište i doručak, računi za ostale troškove i dr.).

Ako je u dokumentu o nastanku troškova koji se prilaže uz obračun iskazan iznos u nacionalnoj valuti u kojoj nije utvrđena dnevnica za tu državu, za obračun i priznavanje izdataka uz dokument se prilaže i pismeni dokaz o kursu nacionalne valute u odnosu na valutu u kojoj je utvrđena dnevnica za tu državu, a ako se pismeni dokaz o kursu nacionalne valute ne priloži uz dokument o obračunu putnih troškova, izdaci po tom dokumentu se ne priznaju.

Primer:

Zaposleni je upućen na službeno putovanje u Makedoniju, u Skoplje. Pravno lice je sa svog tekućeg računa platilo avionsku kartu. Zaposleni je platio aerodromsku taksu u iznosu od 2.000,00 dinara.

Na put je krenuo u ponedeljak u 8 časova, a avion je poleteo u 10 časova. Vratio se sa puta u petak (avion sleteo u 17 časova, a stigao kući u 19 časova). Koristio je i u dolasku i u odlasku na aerodrom autobus JAT-a i platio kartu, ukupno u oba pravca 700,00 dinara. Nije imao obezbeđen ni smeštaj, ni ishranu. Zaposleni je primio akontaciju 500 evra. Dnevnica za službeno putovanje u Makedoniju iznosi 41 evro.

Na putu je zaposleni proveo 107 časova, od toga 103 časa u inostranstvu i 4 časa u zemlji.

Zaposleni ima pravo na 4 dnevnice za inostranstvo (103 : 24 = 4), a za ostatak od 11 časova (7 u inostranstvu i 4 u zemlji), 1/2 dnevnice u zemlji. Cela dnevnica iznosi 2.558,25 (5% od 51.165), a polovina dnevnice 1.279,13 din.

U Skoplju je zaposleni platio hotelski smeštaj 240 evra, a imao je i dodatne troškove: račun za telefon 20 evra i za uslugu rezervacije mesta 15 evra.

Obračun troškova za službeni put u Skoplje vrši se u februaru 2015. godine:

Red. br.	OPIS	IZNOS
	I DEVIZNI TROŠKOVI:	
1.	Hotelski račun (4 noćenja x 60 = 240)	240 evra
2.	Račun za telefon	20 evra
3.	Rezervacija mesta	15 evra
4.	Dnevnica za službeni put u inostranstvo (4 x 41)	164 evra
5.	Ukupno devizni troškovi (1 + 2 + 3 + 4)	439 evra
6.	Primljena akontacija	500 evra
7.	Razlika za povraćaj (5 - 6)	61 evra
	II DINARSKI TROŠKOVI:	
1.	Aerodromska taksa	2.000,00 din.
2.	Autobuske karte (do aerodroma i obrnuto)	700,00 din.
3.	Dnevnica u zemlji (0,5 dnevnica x 2.558,25)	1.279,13 din.
4.	Ukupno dinarski troškovi (1 + 2 + 3)	3.979,13 din.
5.	Primljena akontacija	-
6.	Za isplatu zaposlenom	3.979,13 din.

1.3.6. Neoporezivi iznosi naknade troškova i obračun poreza na naknadu iznad neoporezivog iznosa

Članom 18. stav 1. tač. 2)-4) Zakona o porezu na dohodak građana, propisano je da se ne plaća porez na dohodak građana na primanja zaposlenog, između ostalog, po osnovu:

2) dnevnica za službeno putovanje u inostranstvo do iznosa koji je uređen posebnim propisima odnosno do visine utvrđene Uredbom,

3) naknade troškova smeštaja na službenom putovanju prema priloženim računima,

4) naknade troškova prevoza na službenom putovanju, prema priloženim računima prevoznika u javnom saobraćaju, a kada je odobreno korišćenje sopstvenog automobila za službeno putovanje - do iznosa od 30% cene jednog litra super benzina, a najviše do usklađenog iznosa od 6.322,00 dinara mesečno, koji se primenjuje od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine.

Dnevnica za službeno putovanje u inostranstvo, koja se zaposlenom isplaćuje u iznosu većem od propisanog Uredbom, predmet je oporezivanja porezom na dohodak građana na zarade za deo iznad neoporezivog iznosa. Porez na zarade obračunava se i plaća po stopi od 10%.

Preračun neto iznosa u bruto, radi utvrđivanja osnovice poreza vrši se po obrascu

B = N : 0,90.

Primer:

Ako pretpostavimo da je licu iz našeg prethodnog primera, koje je bilo na službenom putu u Makedoniji - u Skoplju isplaćena dnevnica u visini od 60 evra, umesto 41 evra, isplatilac putnih troškova je u obavezi da na razliku između propisane i isplaćene dnevnice obračuna i plati porez na dohodak građana po stopi od 10%.

Porez na dohodak obračunava se na sledeći način:

1.	Za isplaćene dnevnice (4 x 60)	240 evra
2.	Za dnevnice po Uredbi (4 x 41)	164 evra
3.	Iznos koji prelazi neoporezivi iznos (1 - 2)	76 evra
4.	Iznos u dinarima koji se oporezuje po zvaničnom kursu centralne emisione banke na dan obračuna (115,50 x 76)	8.778,00 din.
5.	Bruto iznos (4 : 0,90)	9.753,33 din.
6.	Porez na dohodak građana (5 x 10%)	975,33 din.

Prilikom utvrđivanja konačnog obračuna utvrđuje se i poreska obaveza u slučaju kada je naknada troškova za službeno putovanje u inostranstvo preko neoporezivog iznosa. Pre isplate podnosi se Poreskoj upravi poreska prijava na Obrascu PPP-PD koja se popunjava na sledeći način:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 110 00 0
3.7	Broj dana	Ne popunjava se
3.8	Broj sati	Ne popunjava se
3.8a	Fond sati	Ne popunjava se
3.9	Bruto prihod	9.753,33
3.10	Osnovica za porez	9.753,33
3.11	Porez	975,33

U polja 3.12 do 3.16 upisuju se 0,00.

Propisani iznos poreskog oslobođenja iz člana 18. stav 1. tačka 2) Zakona o porezu na dohodak građana primenjuje se kada zaposleni ostvaruje punu dnevnicu. **U slučaju da zaposleni ne ostvaruje pravo na dnevnicu u punom iznosu, nego polovinu dnevnice, iznos poreskog oslobođenja priznaje se u odgovarajućem srazmernom iznosu** (41 : 2 = 20,05 evra).

Na primanja po osnovu dnevnica za službeno putovanje u inostranstvo ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje, s obzirom da to primanje predstavlja naknadu troškova zaposlenog u vezi sa radom po članu 118. tačka 3) Zakona o radu, te se saglasno članu 105. stav 3. tog zakona ne smatra zaradom zaposlenog ni u slučaju kada je pravo zaposlenog utvrđeno u većem iznosu od iznosa dnevnice prema Spisku dnevnica. Iznos iz Spiska dnevnice je najmanje pravo zaposlenog, a ono može biti i veće ako je to predviđeno opštim aktom, odnosno ugovorom o radu.

1.3.7. Spisak dnevnica po stranim državama

Spisak dnevnica po stranim državama sastavni je deo Uredbe o naknadi troškova i otpremnini državnih službenika i nameštenika. Taj spisak u nastavku objavljujemo u celini.

SPISAK DNEVNICA PO STRANIM DRŽAVAMA

Redni broj	Zemlja	Valuta	Visina dnevnice
1	2	3	4
1.	Demokratska Republika Avganistan		
	- za mesta:		
	- Kabul	SAD dolara	35
	- za ostala mesta	SAD dolara	18
2.	Republika Albanija		
	- za mesta:		
	- Tirana	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	21
3.	Alžirska Demokratska i Narodna Republika		
	- za mesta:		
	- Alžir, Oran i Anaba	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	21
4.	Narodna Republika Angola		
	- za mesta:		
	- Luanda	SAD dolara	90
	- za ostala mesta	SAD dolara	40
5.	Republika Argentina		
	- za mesta:		
	- Buenos Aires i Barilohe	SAD dolara	102
	- Mendosa i Rozario	SAD dolara	85
	- za ostala mesta	SAD dolara	74
6.	Australija		
	- za mesta:		
	- Sidnej, Kambera i Melburn	Austral. dol.	75
	- za ostala mesta	Austral. dol	63
7.	Republika Austrija		
	- za sva mesta	evro	58
8.	Republika Azerbejdžan		
	- za mesta:		
	- Baku	SAD dolara	60
	- za ostala mesta	SAD dolara	13
9.	Bahrein		
	- za sva mesta	SAD dolara	68
10.	Narodna Republika Bangladeš		
	- za mesta:		
	- Daka	SAD dolara	60
	- Čitagong	SAD dolara	39
	- za ostala mesta	SAD dolara	20
11.	Republika Belorusija		
	- za sva mesta	SAD dolara	55
12.	Kraljevina Belgija		
	- za sva mesta	evro	103
13.	Narodna Republika Benin		
	- za mesta:		
	- Kotonu	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
14.	Republika Bolivija		
	- za mesta:		
	- La Paz	SAD dolara	60
	- Santa Kruz	SAD dolara	40
	- za ostala mesta	SAD dolara	22
15.	Republika Bocvana		
	- za mesta:		
	- Gaberon i Maun	SAD dolara	44
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
16.	Federativna Republika Brazil		
	- za mesta:		
	- Rio de Ženeiro, Sao Paolo, Resife, Manauns, Salvador, Kampinas, Brazilija	SAD dolara	95
	- za ostala mesta	SAD dolara	75
17.	Republika Bugarska		
	- za sva mesta	evro	62
18.	Republika Burundi		
	- za mesta:		
	- Budžambura	SAD dolara	72
	- za ostala mesta	SAD dolara	21
19.	Centralna Afrička Republika		
	- za mesta:		
	- Bangi	SAD dolara	68
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
20.	Republika Čad		
	- za mesta:		
	- Ndžamena	SAD dolara	55
	- Sarb	SAD dolara	33
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
21.	Čile		
	- za sva mesta	SAD dolara	75
22.	Češka Republika		
	- za mesta:		
	- Prag	evro	74
	- Karlove Vari	evro	41
	- za ostala mesta	evro	34
23.	Kraljevina Danska		
	- za sva mesta	Danskih kruna	580
24.	Arapska Republika Egipat		
	- za mesta:		
	- Kairo	SAD dolara	71
	- Luksor	SAD dolara	89
	- Asuan	SAD dolara	85
	- Aleksandrija	SAD dolara	65
	- za ostala mesta	SAD dolara	51
25.	Republika Ekvador		
	- za mesta:		
	- Kito	SAD dolara	65
	- Kvajakil	SAD dolara	70
	- Kiensa	SAD dolara	60
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
26.	Republika Ekvatorijalna Gvineja		
	- za mesta:		
	- Malabo	SAD dolara	50
	- Bata	SAD dolara	35
	- za ostala mesta	SAD dolara	26
27.	Dominikanska Republika		
	- za mesta:		
	- Santa Domingo i Puerto Plata	SAD dolara	62
	- Santiago i Samana	SAD dolara	103
	- za ostala mesta	SAD dolara	35
28.	Republika Salvador		
	- za mesta:		
	- San Salvador	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	28

1	2	3	4
29.	Socijalistička Etiopija		
	- za mesta:		
	- Adis Abeba	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	19
30.	Republika Filipini		
	- za mesta:		
	- Manila	SAD dolara	80
	- Davao, Bagio, Kaladžan, Cebu, Ladag, Takloban, Banau i Ternate	SAD dolara	43
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
31.	Republika Finska		
	- za sva mesta	evro	75
32.	Republika Francuska		
	- za mesta:		
	- Pariz	evro	98
	- za ostala mesta	evro	84
33.	Gabonska Republika		
	- za mesta:		
	- Libervil i Port Žantil	SAD dolara	59
	- Lambaren	SAD dolara	53
	- Fransvil i Ojem	SAD dolara	43
	- za ostala mesta	SAD dolara	36
34.	Republika Gana		
	- za mesta:		
	- Akra	SAD dolara	60
	- Kumas	SAD dolara	39
	- Takoradi i Tamale	SAD dolara	32
	- za ostala mesta	SAD dolara	24
35.	Burkina Faso		
	- za mesta:		
	- Ugadugu	SAD dolara	55
	- Bobo-Diulaso	SAD dolara	40
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
36.	Republika Grčka		
	- za mesta:		
	- Atina	evro	50
	- za ostala mesta	evro	40
37.	Kooperativna Republika Gvajana		
	- za mesta:		
	- Džordžtaun	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	23
38.	Republika Gvatemala		
	- za mesta:		
	- Gvatemala Siti	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
39.	Republika Gvineja		
	- za mesta:		
	- Konakri	SAD dolara	70
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
40.	Republika Gvineja Bisao		
	- za mesta:		
	- Bisao	SAD dolara	44
	- za ostala mesta	SAD dolara	18
41.	Republika Gruzija		
	- za sva mesta	SAD dolara	75
42.	Republika Haiti		
	- za mesta:		
	- Port Prens	SAD dolara	63
	- za ostala mesta	SAD dolara	36
43.	Kraljevina Holandija		
	- za sva mesta	evro	79
44.	Republika Honduras		
	- za mesta:		
	- Tegusigalpa	SAD dolara	72
	- San Pedro Sula	SAD dolara	49
	- za ostala mesta	SAD dolara	24
45.	Republika Indija		
	- za mesta:		
	- Kalkuta	SAD dolara	71
	- Bombaj, Madras, Nju Delhi	SAD dolara	74
	- za ostala mesta	SAD dolara	31
46.	Republika Indonezija		
	- za mesta:		
	- Džakarta i Bali	SAD dolara	77
	- za ostala mesta	SAD dolara	48
47.	Islamska Republika Iran		
	- za sva mesta	SAD dolara	70
48.	Republika Irak		
	- za sva mesta	SAD dolara	50
49.	Republika Irska		
	- za sva mesta	evro	74
50.	Republika Island		
	- za sva mesta	SAD dolara	65
51.	Republika Italija		
	- za mesta:		
	- Firenca	evro	57
	- Rim i Torino	evro	78
	- Venecija i Milano	evro	57
	- za ostala mesta	evro	52
52.	Država Izrael		
	- za mesta:		
	- Tel Aviv	SAD dolara	115
	- Jerusalim	SAD dolara	95
	- Tibriz	SAD dolara	98
	- Haifa	SAD dolara	67
	- za ostala mesta	SAD dolara	48
53.	Parlamentarna Monarhija Jamajka		
	- za sva mesta	SAD dolara	93
54.	Japan		
	- za mesta:		
	- Osaka	SAD dolara	115
	- Tokio	SAD dolara	149
	- Jokohama	SAD dolara	126
	- Kjoto i Kobe	SAD dolara	115
	- Saporo	SAD dolara	133
	- za ostala mesta	SAD dolara	91
55.	Republika Jemen		
	- za mesta:		
	- Sana	SAD dolara	60
	- Aden	SAD dolara	66
	- za ostala mesta	SAD dolara	38
56.	Hašemitska Kraljevina Jordan		
	- za mesta:		
	- Aman	SAD dolara	60
	- Jerusalim	SAD dolara	100
	- za ostala mesta	SAD dolara	50
57.	Republika Kamerun		
	- za mesta:		
	- Juande	SAD dolara	50

1	2	3	4
	- Marua	SAD dolara	45
	- Ngaundere, Bamenda, Bertua i Duala	SAD dolara	46
	- za ostala mesta	SAD dolara	26
58.	Kanada		
	- za mesta:		
	- Otava	SAD dolara	87
	- Montreal	SAD dolara	68
	- Vankuver, Toronto	SAD dolara	92
	- za ostala mesta	SAD dolara	49
59.	Država Katar		
	- za sva mesta	SAD dolara	91
60.	Republika Kenija		
	- za mesta:		
	- Lamu	SAD dolara	38
	- Najrobi	SAD dolara	78
	- Mombasa	SAD dolara	59
	- Naivaša	SAD dolara	34
	- Baringo, Nieri i Malindi	SAD dolara	29
	- za ostala mesta	SAD dolara	32
61.	Narodna Republika Kina		
	- za mesta:		
	- Peking i Šangaj	SAD dolara	101
	- Hong Kong	SAD dolara	105
	- za ostala mesta	SAD dolara	80
62.	Republika Kipar		
	- za sva mesta	evro	53
63.	Demokratska Kambodža		
	- za sva mesta	SAD dolara	43
64.	Republika Kolumbija		
	- za mesta:		
	- Kartagena	SAD dolara	95
	- Kali	SAD dolara	81
	- Bogota	SAD dolara	90
	- Barankilja	SAD dolara	68
	- San Andres	SAD dolara	63
	- za ostala mesta	SAD dolara	50
65.	Narodna Republika Kongo		
	- za mesta:		
	- Brazavil	SAD dolara	50
	- Poent Hoar	SAD dolara	38
	- za ostala mesta	SAD dolara	28
66.	Demokratska Narodna Republika Koreja		
	- za sva mesta	SAD dolara	75
67.	Republika Koreja		
	- za mesta:		
	- Seul i Ostro Čeju	SAD dolara	105
	- Kjungju	SAD dolara	90
	- za ostala mesta	SAD dolara	50
68.	Republika Kostarika		
	- za mesta:		
	- San Hoze	SAD dolara	55
	- Liberija	SAD dolara	65
	- za ostala mesta	SAD dolara	45
69.	Republika Kuba		
	- za mesta:		
	- Havana	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	33
70.	Država Kuvajt		
	- za sva mesta	SAD dolara	110
71.	Republika Kazahstan		
	- za sva mesta	SAD dolara	70
72.	Demokratska Narodna Republika Laos		
	- za sva mesta	SAD dolara	39
73.	Kraljevina Lesoto		
	- za mesta:		
	- Maseru	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	26
74.	Republika Liban		
	- za mesta:		
	- Bejrut	SAD dolara	78
	- za ostala mesta	SAD dolara	60
75.	Republika Liberija		
	- za mesta:		
	- Monrovija	SAD dolara	75
	- za ostala mesta	SAD dolara	20
76.	Socijalistička Narodna Libijska Džamahirija		
	- za mesta:		
	- Tripoli, Bengazi	SAD dolara	104
	- za ostala mesta	SAD dolara	77
77.	Veliko Vojvodstvo Luksemburg		
	- za sva mesta	evro	80
78.	Demokratska Republika Madagaskar		
	- za mesta:		
	- Antanariva	SAD dolara	50
	- Nosu-Be	SAD dolara	30
	- za ostala mesta	SAD dolara	15
79.	Republika Malavi		
	- za mesta:		
	- Blantir	SAD dolara	50
	- Lilongve	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
80.	Republika Mađarska		
	- za sva mesta	evro	65
81.	Malezija		
	- za mesta:		
	- Kuala Lumpur	SAD dolara	60
	- Kota Kinabalu i Penang	SAD dolara	58
	- za ostala mesta	SAD dolara	20
82.	Republika Mali		
	- za mesta:		
	- Bamako, Timbuktu i Mopti	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	35
83.	Republika Malta		
	- za sva mesta	evro	45
84.	Kraljevina Maroko		
	- za sva mesta	SAD dolara	73
85.	Islamska Republika Mauritanija		
	- za mesta:		
	- Nuakškot	SAD dolara	59
	- za ostala mesta	SAD dolara	27
86.	Sjedinjene Države Meksika		
	- za mesta:		
	- Ikstapa	SAD dolara	66

1	2	3	4
	- Meksiko Siti	SAD dolara	84
	- Gvadalahara	SAD dolara	48
	- Monterej	SAD dolara	62
	- Akapulko	SAD dolara	60
	- za ostala mesta	SAD dolara	45
87.	Mongolija		
	- za mesta:		
	- Ulan Bator	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	12
88.	Narodna Republika Mozambik		
	- za mesta:		
	- Maputo	SAD dolara	68
	- za ostala mesta	SAD dolara	37
89.	Republika Namibija		
	- za mesta:		
	- Vindhuk	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	37
90.	Savezna Republika Nemačka		
	- za sva mesta	evro	87
91.	Kraljevina Nepal		
	- za mesta:		
	- Katmandu	SAD dolara	62
	- Pakhara	SAD dolara	44
	- za ostala mesta	SAD dolara	23
92.	Republika Niger		
	- za mesta:		
	- Niamej	SAD dolara	66
	- za ostala mesta	SAD dolara	23
93.	Federativna Republika Nigerija		
	- za mesta:		
	- Lagos i Abuja	SAD dolara	58
	- za ostala mesta	SAD dolara	23
94.	Republika Nikaragva		
	- za mesta:		
	- Managva	SAD dolara	53
	- za ostala mesta	SAD dolara	40
95.	Kraljevina Norveška		
	- za sva mesta	Norv. kruna	670
96.	Novi Zeland		
	- za sva mesta	SAD dolara	78
97.	Republika Obala Slonovače		
	- za mesta:		
	- Abidžan	SAD dolara	50
	- Jamusokro	SAD dolara	41
	- Korhogo, Buaka i San Pedre	SAD dolara	29
	- za ostala mesta	SAD dolara	22
98.	Sultanat Oman		
	- za mesta:		
	- Muskat i Salalah	SAD dolara	70
	- Nizva	SAD dolara	51
	- za ostala mesta	SAD dolara	40
99.	Islamska Republika Pakistan		
	- za mesta:		
	- Islamabad	SAD dolara	60
	- Karači	SAD dolara	48
	- Ravalpindi	SAD dolara	35
	- Lahor	SAD dolara	60
	- Pašavar	SAD dolara	28
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
100.	Republika Panama		
	- za mesta:		
	- Bambito i Kontadora Island	SAD dolara	68
	- Panama Siti	SAD dolara	65
	- Kolon	SAD dolara	48
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
101.	Papua Nova Gvineja		
	- za mesta:		
	- Lae	SAD dolara	73
	- Port Morezbi	SAD dolara	83
	- za ostala mesta	SAD dolara	45
102.	Republika Paragvaj		
	- za mesta:		
	- Asansion	SAD dolara	58
	- za ostala mesta	SAD dolara	28
103.	Republika Peru		
	- za mesta:		
	- Lima	SAD dolara	80
	- Kusko	SAD dolara	50
	- za ostala mesta	SAD dolara	35
104.	Republika Poljska		
	- za sva mesta	evro	41
105.	Zajednica Portoriko		
	- za sva mesta	SAD dolara	68
106.	Republika Portugal		
	- za sva mesta	evro	82
107.	Republika Ruanda		
	- za mesta:		
	- Kigali	SAD dolara	75
	- Gisenej	SAD dolara	41
	- Gabiro	SAD dolara	17
	- za ostala mesta	SAD dolara	19
108.	Rumunija		
	- za mesta:		
	- Bukurešt	evro	45
	- za ostala mesta	evro	43
109.	Sjedinjene Američke Države		
	- za mesta:		
	- Njujork	SAD dolara	101
	- Vašington	SAD dolara	97
	- za ostala mesta	SAD dolara	89
110.	Kraljevina Saudijska Arabija		
	- za mesta:		
	- Riad, Al Abha i Adinah Munara	SAD dolara	80
	- Al Khobar, Daran, Daman i Dževda	SAD dolara	68
	- za ostala mesta	SAD dolara	55
111.	Republika Senegal		
	- za mesta:		
	- Dakar	SAD dolara	59
	- za ostala mesta	SAD dolara	38
112.	Demokratska Republika Sao Tome i Principe		
	- za sva mesta	SAD dolara	63
113.	Republika Sejšeli		
	- za sva mesta	SAD dolara	132
114.	Republika Siera Leone		
	- za mesta:		
	- Frituan	SAD dolara	54
	- za ostala mesta	SAD dolara	15

1	2	3	4
115.	Republika Singapur		
	- za sva mesta	SAD dolara	107
116.	Sirijska Arapska Republika		
	- za mesta:		
	- Palmira, Damask i Deir Ezor	SAD dolara	73
	- Alepo	SAD dolara	51
	- za ostala mesta	SAD dolara	54
117.	Demokratska Republika Somalija		
	- za sva mesta	SAD dolara	35
118.	Ruska Federacija		
	- za mesta:		
	- Moskva	SAD dolara	125
	- S. Petersburg	SAD dolara	100
	- za ostala mesta	SAD dolara	60
119.	Demokratska Republika Sudan		
	- za mesta:		
	- Kartum	SAD dolara	60
	- Port Sudan	SAD dolara	24
	- za ostala mesta	SAD dolara	15
120.	Republika Surinam		
	- za sva mesta	SAD dolara	66
121.	Slovačka Republika		
	- za mesta:		
	- Bratislava	evro	72
	- za ostala mesta	evro	25
122.	Kraljevina Španija		
	- za mesta:		
	- Madrid i Barcelona	evro	79
	- za ostala mesta	evro	68
t123.	Republika Šri Lanka		
	- za mesta:		
	- Kolombo	SAD dolara	46
	- za ostala mesta	SAD dolara	20
124.	Švajcarska Konfederacija		
	- za sva mesta	Švajcarskih franaka	139
125.	Kraljevina Švedska		
	- za mesta:		
	- Štokholm i Malme	Šved. kruna	643
	- za ostala mesta	Šved. kruna	350
126.	Kraljevina Tajland		
	- za mesta:		
	- Bangkok	SAD dolara	73
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
127.	Ujedinjena Republika Tanzanija		
	- za mesta:		
	- Dar es Salam	SAD dolara	58
	- Zanzibar	SAD dolara	48
	- Aruša	SAD dolara	30
	- za ostala mesta	SAD dolara	33
128.	Republika Togo		
	- za mesta:		
	- Lome	SAD dolara	55
	- Kara	SAD dolara	35
	- za ostala mesta	SAD dolara	18
129.	Republika Trinidad Tobago		
	- za sva mesta	SAD dolara	59
130.	Republika Tunis		
	- za mesta:		
	- Tunis	SAD dolara	55
	- za ostala mesta	SAD dolara	48
131.	Republika Turska		
	- za mesta:		
	- Istambul	SAD dolara	89
	- Ankara, Izmir i Bursa	SAD dolara	44
	- za ostala mesta	SAD dolara	32
132.	Republika Uganda		
	- za mesta:		
	- Kampala	SAD dolara	65
	- za ostala mesta	SAD dolara	33
133.	Ujedinjeni Arapski Emirati		
	- za mesta:		
	- Dubai	SAD dolara	93
	- Abu Dabi	SAD dolara	79
	- za ostala mesta	SAD dolara	73
134.	Orijentalna Republika Urugvaj		
	- za sva mesta	SAD dolara	71
135.	Republika Ukrajina		
	- za sva mesta	SAD dolara	60
136.	Republika Uzbekistan		
	- za mesta:		
	- Taškent	SAD dolara	63
	- za ostala mesta	SAD dolara	35
137.	Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske		
	- za mesta:		
	- London	Engl. funti	70
	- za ostala mesta	Engl. funti	55
138.	Republika Venecuela		
	- za mesta:		
	- Isla de Margarita	SAD dolara	53
	- Puerto la Kruz	SAD dolara	50
	- Karakas	SAD dolara	85
	- za ostala mesta	SAD dolara	30
139.	Socijalistička Republika Vijetnam		
	- za mesta:		
	- Hanoj	SAD dolara	61
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
140.	Republika Zair		
	- za mesta:		
	- Kinšasa	SAD dolara	75
	- Lubumbaši	SAD dolara	59
	- za ostala mesta	SAD dolara	28
141.	Republika Zambija		
	- za mesta:		
	- Lusaka	SAD dolara	52
	- Ndola i Livingston	SAD dolara	46
	- Kitve	SAD dolara	30
	- za ostala mesta	SAD dolara	25
142.	Republika Zimbabve		
	- za mesta:		
	- Harare	SAD dolara	64
	- za ostala mesta	SAD dolara	57
143.	Južnoafrička Republika		
	- za mesta:		
	- Johanesburg	SAD dolara	58
	- Keptaun, Pretorija, Kimberli	SAD dolara	52
	- za ostala mesta	SAD dolara	23
144.	Sve druge države		
	- za sva mesta	evro	41

1.4. Naknada troškova smeštaja i ishrane za rad i boravak na terenu

Član 118. tačka 4) Zakona o radu precizira da zaposleni ima pravo na naknadu troškova u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu koji se odnose na smeštaj i ishranu za rad i boravak na terenu. Ova naknada se isplaćuje samo ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade.

Na naknadu troškova po ovom osnovu, koji se priznaju kao poslovni rashodi, **ne plaćaju se ni porez ni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.**

Za državne službenike i nameštenike naknada troškova rada i boravka na terenu (terenskog dodatka) i naknada troškova smeštaja uređena je u članu 44. Uredbe koji glasi:

"Državnom službeniku i nameštenику isplaćuje se naknada troškova rada i boravka na terenu (terenski dodatak) koja iznosi 3% prosečne mesečne zarade zaposlenog u privredi Republike Srbije[1]*, prema poslednjem konačnom objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan isplate.*

Ako za rad i boravak na terenu nisu obezbeđeni besplatni smeštaj i ishrana, terenski dodatak uvećava se za troškove smeštaja i ishrane: za troškove smeštaja - najviše do iznosa naknade za troškove smeštaja na službenom putovanju u zemlji (član 8. ove uredbe), a za troškove ishrane - najviše za dnevnicu za službeno putovanje u zemlji (član 9. ove uredbe)."

Iz navedenog proizilazi da terenski dodatak od 3% ne predstavlja naknadu troškova smeštaja i ishrane za vreme boravka na terenu jer se oni posebno nadoknađuju, te stoga, po našem mišljenju, predstavlja zaradu, odnosno platu zaposlenog koja podleže plaćanju poreza i doprinosa.

Ovaj naš stav potvrđen je i mišljenjem Ministarstva finansija broj 414-00-00018/ /2008-04 od 20.3.2008. godine[2]

1.5. Naknada troškova za ishranu u toku rada

Prema članu 118. tačka 5) Zakona o radu, zaposleni ima pravo na naknadu troškova za ishranu u toku rada (topli obrok), ako poslodavac ovo pravo nije obezbedio na drugi način, u skladu sa opštim aktom ili ugovorom o radu.

Prema stavu 2. ovog člana Zakona visina troškova za ishranu u toku rada mora biti izražena u novcu.

Visina toplog obroka nije propisana Zakonom, već je poslodavac uređuje opštim aktom ili ugovorom o radu.

Samom činjenicom što se naknada troškova za ishranu u toku rada smatra zaradom, proizilazi i obaveza da se **na primanja po ovom osnovu obračunava i plaća:**

- **porez na zarade od 10%**
- **doprinose za obavezno socijalno osiguranje - na teret zaposlenog - zbirno 19,9% i na teret poslodavca - zbirno 17,9%.**

---

1 Republički zavod za statistiku od 1. januara 2011. godine ne objavljuje podatke o prosečnoj mesečnoj zaradi u privredi RS. Poslednji objavljeni podatak je za decembar 2010. godine, a iznosi 51.165,00 din. Stoga je i dalje u primeni Uredbe i opšteg akta poslodavca (ako je tako utvrđeno) treba koristiti taj podatak.

2 Navedeno mišljenje Ministarstva finansija broj 414-00-00018/ /2008-04 od 20.3.2008. godine, objavljeno je u Priručniku: SLUŽBENA MIŠLJENJA nadležnog ministarstva o primeni poreskih propisa osim PDV-a - Porez na dohodak građana.

1.6. Naknada troškova za korišćenje godišnjeg odmora

Naknada troškova za korišćenje godišnjeg odmora tj. regres za godišnji odmor, predviđen članom 118. tačka 6) Zakona o radu, poslodavac uređuje opštim aktom ili ugovorom o radu.

Pravo na naknadu za korišćenje godišnjeg odmora, po našem mišljenju, u punom iznosu imaju zaposleni koji imaju pravo na pun godišnji odmor, a srazmeran deo - zaposleni koji imaju pravo na srazmeran deo godišnjeg odmora. Međutim, poslodavac može utvrditi pravo na regres i na dugačiji način.

Način isplate regresa za godišnji odmor uređuje poslodavac, a može se isplaćivati jednom godišnje u određenom mesecu, uz svaku isplatu mesečne zarade, tromesečno i sl.

Visinu regresa za godišnji odmor utvrđuje poslodavac, to može biti prosečna zarada u Republici ili prosečna zarada kod poslodavca ili neki drugi fiksni iznos, sve prema opštem aktu ili ugovoru o radu.

Naknada troškova za korišćenje godišnjeg odmora, ima tretman zarade zaposlenog. Prema tome, na isplatu naknade troškova za korišćenje godišnjeg odmora proizilazi i obaveza poslodavca da obračunava i plaća porez na zarade od 10%, doprinose za obavezno socijalno osiguranje na teret zaposlenog 19,9% i na teret poslodavca 17,9%.

2. Druga primanja zaposlenih koja nemaju karakter zarade po Zakonu o radu

Prema članu 119. stav 1. Zakona o radu, poslodavac je dužan da, u skladu sa opštim aktom, zaposlenim isplati druga primanja koja nemaju karakter zarade, i to:

1. **otpremninu pri odlasku u penziju, najmanje u visini dve prosečne zarade u RS,**
2. **naknadu troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti člana uže porodice, a članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog, i**
3. **naknadu štete zbog povreda na radu ili profesionalnog oboljenja.**

Poslodavac je obavezan da, prema članu 158. Zakona o radu, isplati i otpremninu zaposlenom koji je proglašen tehnološkim viškom.

Poslodavac može opštim aktom da predvidi pravo na:

- **isplatu poklona deci zaposlenih starosti do 15 godina života - za Božić i Novu godinu** u visini neoporezivog iznosa predviđenog Zakonom o porezu na dohodak građana (član 119. stav 2. Zakona o radu),
- **premiju za dobrovoljno dodatno penzijsko osiguranje, kolektivno osiguranje od posledica nezgoda i kolektivno osiguranje za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija** (član 119. stav 5. Zakona o radu),
- **jubilarnu nagradu i solidarnu pomoć** (član 120. tačka 1) Zakona o radu).

2.1. Fiskalni tretman otpremnine i novčane naknade kod prestanka radnog odnosa

Odredbama člana 9. stav 1. tač. 18) do 20) Zakona o porezu na dohodak građana, izuzete su od plaćanja poreza do iznosa koji je kao najniži utvrđen zakonom kojim se uređuje rad:

- otpremnina koja se isplaćuje zaposlenom kod odlaska u penziju;

- **otpremnina koja se isplaćuje zaposlenim kod prestanka rada po osnovu viška zaposlenih po Zakonu o radu;**
- **novčana naknada koja se isplaćuje zaposlenom kod prestanka rada u skladu sa Programom Vlade RS.**

Na iznose isplaćene otpremnine i novčane naknade po navedenim osnovama, iznad propisanog neoporezivog iznosa plaća se porez na druge prihode po članu 85. Zakona o porezu na dohodak građana.

Na otpremninu i novčanu naknadu koje se isplaćuju u skladu sa Zakonom o radu i Programom Vlade RS, ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

U ostalim slučajevima, isplata otpremnine ili novčane naknade (za koje ne postoji osnov u Zakonu o radu i Programu Vlade RS), predstavljaju druga lična primanja zaposlenih koja se smatraju zaradom i podležu plaćanju poreza i doprinosa na zarade.

O fiskalnom tretmanu otpremnine i novčanih naknada po osnovu prestanka radnog odnosa pišemo sveobuhvatno u delu koji se odnosi na oporezivanje drugih prihoda fizičkih lica.

2.2. Naknada troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti zaposlenog i članova uže porodice

Članom 119. stav 1. tačka 2) Zakona o radu, predviđena je obaveza poslodavca da u skladu sa opštim aktom isplati zaposlenom naknadu troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti člana uže porodice, a članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog. **Članom uže porodice smatraju se bračni drug i deca zaposlenog**.

Odredbom člana 9. stav 1. tačka 9. Zakona o porezu na dohodak građana utvrđen je neoporezivi iznos pomoći u slučaju smrti zaposlenog, člana njegove porodice ili penzionisanog radnika. **Usklađeni neoporezivi iznos za ovo davanje, počev od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine, iznosi 63.214,00 dinara**. Ova naknada nema tretman zarade, bez obzira da li se isplata vrši gotovinski ili bezgotovinski.

U slučaju da se izvrši isplata **iznad neoporezivog iznosa obračunava se porez na dohodak građana na druge prihode po članu 85. Zakona,** što je i obrađeno u tom delu ovog priručnika.

Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje se ne plaćaju jer ova naknada nema karakter zarade.

Primer:

U slučaju smrti člana uže porodice (bračnog druga), poslodavac je zaposlenom isplatio naknadu troškova pogrebnih usluga u iznosu od 70.701,00 dinara. Na deo preko neoporezivog iznosa (63.214,00), koji u ovom primeru iznosi 7.487,00 dinara (70.701,00 - 63.214,00) obračunava se i plaća porez na dohodak građana na druge prihode.

Obračun poreza na dohodak građana
kada se troškovi pogrebnih usluga isplaćuju iznad neoporezivog iznosa:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Isplaćeni troškovi pogrebnih usluga	70.701,00
2.	Neoporezivi iznos	63.214,00
3.	Oporezivi neto iznos (1 - 2)	7.487,00
4.	Koeficijent za preračun oporezivog iznosa na bruto iznos	1,190476
5.	Oporezivi bruto iznos (3 x 4)	8.913,10

Red. br.	Opis	Iznos
6.	Normirani troškovi (5 x 20%)	1.782,62
7.	Iznos za oporezivanje (5 - 6)	7.130,48
8.	Porez na dohodak (7 x 20%)	1.426,10
9.	Neto za isplatu (2 + 5 - 8)	70.701,00

Pre isplate Poreskoj upravi se dostavlja poreska prijava na Obrascu **PPP-PD** koja se popunjava na sledeći način:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 612 00 0
3.7	Broj dana	Ne popunjava se
3.8	Broj sati	Ne popunjava se
3.8a	Fond sati	Ne popunjava se
3.9	Bruto prihod	8.913,10
3.10	Osnovica za porez	7.130,48
3.11	Porez	1.426,10

U polja 3.12 do 3.16 upisuju se 0,00.

2.3. Naknada štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja

Prema članu 119. stav 1. tačka 3) Zakona o radu, poslodavac je dužan da isplati zaposlenom u skladu sa opštim aktom, naknadu štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja. Visina, način utvrđivanja i isplate ove naknade uređuje se opštim aktom poslodavca.

Prema članu 9. stav 1. tačka 8) Zakona o porezu na dohodak građana, naknada materijalne i nematerijalne štete izuzeta je od oporezivanja.

Sa aspekta Zakona o radu ova naknada nema tretman zarade, pa se ne plaćaju ni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje. Prema tome, ova davanja **ne podležu obavezi plaćanja poreza i doprinosa.**

2.4. Poklon deci zaposlenih starosti do 15 godina života povodom Nove godine i Božića

Prema članu 119. stav 2. Zakona o radu poslodavac može deci starosti do 15 godina života da obezbedi poklon za Božić i Novu godinu u vrednosti **do neoporezivog iznosa koji od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine iznosi do 9.031,00 dinara**. Znači, poslodavac može, ali nije u obavezi da u svom opštem aktu utvrdi pravo zaposlenih po ovom osnovu.

Ako se isplaćuje veći iznos od propisanog neoporezivog iznosa, deo iznad neoporezivog iznosa ima tretman zarade. Plaća se porez 10% i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje - zbrino 19,9% na teret zaposlenog i 17,9% na teret poslodavca.

Zaposleni u državnim organima, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave i u javnim službama imaju pravo na primanja po ovom osnovu tj. mogu da obezbede poklon deci zaposlenih starosti do 15 godina povodom Nove godine i Božića, saglasno članu 2. stav 2. Zakona o radu (ako to nije isključeno drugim propisima).

S tim u vezi navodi se i **mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike RS, broj 011-00-01316/2006-02** od 11. decembra 2006. godine koje glasi:

"Zakonom o radu u članu 119. stav 2. data je mogućnost poslodavcu da deci zaposlenog starosti do 15 godina života obezbedi poklon za Božić i Novu godinu u vrednosti do neoporezivog iznosa koji je predviđen zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Shodno članu 105. stav 2. Zakona o radu navedena primanja nemaju karakter zarade, međutim, ukoliko poslodavac, shodno članu 120. tačka 4) Zakona o radu, odluči da dâ poklone deci zaposleog u većem obimu onda takva primanja imaju karakter zarade i na njih se obračunavaju i plaćaju porez i doprinosi.

Što se tiče korisnika budžetskih sredstava, mišljenja smo da se deci zaposlenih u državnim organima i javnim službama mogu obezbediti pokloni za Božić i Novu godinu u vrednosti preko neoporezivog iznosa koji je predviđen Zakonom o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006 i 65/2006), ako za to postoje obezbeđena sredstva u budžetu."

2.5. Premija za dobrovoljno zdravstveno osiguranje, penzijsko osiguranje i penzijski doprinos u dobrovoljni penzijski fond i kolektivno osiguranje zaposlenih

Prema članu 119. stav 5. Zakona o radu, poslodavac može zaposlenima uplaćivati premiju, odnosno penzijski doprinos za:

- dobrovoljno dodatno penzijsko osiguranje,
- kolektivno osiguranje od posledica nezgoda i
- kolektivno osiguranje za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija.

Sve ove mogućnosti koje se odnose na pojedinačno i kolektivno osiguranje, kao i mogućnost uplate premije za dobrovoljno zdravstveno osiguranje uređene su sa fiskalnog aspekta u članu 14b Zakona o porezu na dohodak građana i u članu 13. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Premija koju poslodavac plaća po osnovu kolektivnog osiguranja - ako je to predviđeno opštim aktom - ima tretman drugih primanja zaposlenog pa se na njih ne plaćaju doprinosi za socijalno oisguranje. Isto tako, na premije za kolektivno osiguranje ne plaća se ni porez na dohodak građana, jer davanja po ovom osnovu shodno članu 14b Zakona nemaju karakter zarade, što znači da je ceo iznos neoporeziv. Nije propisano nominalno ograničenje neoporezivog iznosa premije koja se plaća za kolektivno osiguranje zaposlenih po navedenim osnovima.

Fiskalni tretman premije dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, odnosno penzijskog doprinosa u dobrovoljni penzijski fond koje plaća poslodavac za zaposlene dat je sveobuhvatno u ovom poglavlju u delu koji se odnosi na oporezivanje zarada.

2.6. Solidarna pomoć

Prema članu 120. stav 1. tačka 1) Zakona o radu poslodavac može opštim aktom odnosno ugovorom o radu da utvrdi pravo zaposlenog na solidarnu pomoć.

2.6.1. Solidarna pomoć za slučaj bolesti, invalidnosti ili zdravstvene rehabilitacije

Prema članu 18. stav 1. tačka 5) Zakona o porezu na dohodak građana, **porez na zarade ne plaća se na primanja zaposlenih po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti, zdravstvene rehabilitacije ili invalidnosti zaposlenog lica ili člana njegove porodice - do propisanog usklađenog iznosa od 36.123,00 dinara**, koji se primenjuje **od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine**.

Ostvarivanje prava na poresko oslobođenje detaljnije je uređeno **Pravilnikom o ostvarivanju prava na poresko oslobođenje primanja po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, organizovane socijalne i humanitarne pomoći, stipendija i kredita učenika i studenata, hranarina sportista amatera i solidarne pomoći za slučaj bolesti** ("Službeni glasnik RS", br. 31/2001 i 5/2005 - u daljem tekstu: Pravilnik).

Prema članu 10. Pravilnika, poresko oslobođenje za primanja po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti, koju isplaćuje poslodavac za zaposlenog ili člana njegove porodice, **može se ostvariti**:

1) **za slučaj bolesti** - ako na osnovu medicinske dokumentacije, izdate od strane referentne zdravstvene ustanove, odnosno lekarske komisije ili od izabranog lekara i lekara odgovarajuće specijalnosti, koju je dužan da podnese zaposleni za sebe ili za člana njegove porodice, nesporno proizlazi:
   (a) da se radi o bolesti koja iziskuje veće troškove u postupku dijagnosticiranja (snimanje skenerom, magnetna rezonanca, lekarski pregledi i dr.), odnosno veće troškove lečenja (operativni zahvati, lekovi i dr.) ili saniranje, odnosno održavanje zdravstvenog stanja i radne sposobnosti (ortopedska i druga pomagala i dr.);
   (b) da je u postupku izlečenja, odnosno saniranja bolesti (postoperativni period kod ortopedskih, srčanih i drugih operacija, saniranje drugih zdravstvenih oboljenja, invalidnost i dr.) neophodna medicinska rehabilitacija u ambulantno-poliklinickoj ili stacionarnoj ustanovi, koja se ne može obezbediti, odnosno finansirati iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja;
2) **za slučaj zdravstvene rehabilitacije** - upućivanjem zaposlenih, izloženih posebnim zdravstvenim rizicima na radu, hronično premorenih i fizički iscrpljenih, na zdravstveno-preventivni odmor i na ranu rehabilitaciju, u cilju zaštite zdravlja i sprečavanja profesionalnih oboljenja, u skladu sa propisima koji uređuju zdravstvenu zaštitu i zaštitu na radu;
3) **za slučaj invalidnosti** - ako invalidnost (gubitak ili trajno smanjenje sposobnosti za rad), koja je utvrđena od strane nadležnog organa rešenjem o invalidnosti, zahteva povećane troškove u funkciji održavanja zdravstvenih, profesionalnih i radnih sposobnosti.

Isplata solidarne pomoći za slučaj bolesti, zdravstvene rehabilitacije i invalidnosti uz propisano poresko oslobođenje, može se vršiti **ako je osnov za davanje takve pomoći sadržan u kolektivnom ugovoru, odnosno drugom opštem aktu poslodavca i ako je o davanju pomoći doneta odluka nadležnog organa poslodavca**.

Zaposleni koji je ostvario solidarnu pomoć za slučaj bolesti, zdravstvene rehabilitacije i invalidnosti neposrednom isplatom novčanog iznosa **dužan je da poslodavcu dostavi dokaze da je isplaćena sredstva iskoristio u svrhu u koju su odobrena** (računi, izveštaji zdravstvene ili druge ustanove, overena izjava i dr.).

Primanje zaposlenog po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti, invalidnosti ili zdravstvene rehabiitacije, uz propisano poresko oslobođenje nije vezano za određeni vremenski period (mesec, kvartal, godina), niti je ograničena isplata samo jednom za jedno lice, a to znači da se solidarna pomoć po ovom osnovu može isplatiti istom licu više puta u toku godine:

- ako je nastao jedan od slučajeva za koji se pomoć isplaćuje i
- ako su ispunjeni uslovi iz Pravilnika.

Ukoliko se solidarna pomoć po ovom osnovu isplaćuje zaposlenom ili članovima njegove uže porodice iznad neoporezivog iznosa, na taj iznos obračunava se porez na zarade po stopi od 10%.

Osnovicu za obračun poreza na dohodak građana čini **bruto oporezivi iznos koji se dobija množenjem neto oporezivog iznosa koeficijentom 1,111111 (ili deljenjem sa 0,90%).**

2.6.2. Solidarna pomoć u slučaju smrti drugih članova porodice

Poslodavac može, saglasno članu 120. tačka 1) Zakona o radu, u svom opštem aktu da predvidi **isplatu solidarne pomoći zaposlenom u slučaju smrti roditelja, usvojenika i usvojioca zaposlenog, kao i u slučaju smrti drugih članova porodice (braće, sestara i sl.)**, kao šire pravo zaposlenih u odnosu na obavezu poslodavca iz člana 119. stav 1. tačka 2) Zakona o radu.

Tako uređena solidarna pomoć opštim aktom poslodavca ne predstavlja zaradu zaposlenog saglasno članu 105. stav 3. Zakona o radu, te **ne podleže plaćanju doprinosa za obavezno socijalno osiguranje**, saglasno članu 13. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Sa poreskog stanovišta, solidarna pomoć po ovom osnovu koja se isplaćuje u slučaju smrti roditelja, usvojenika i usvojioca **oslobođena je plaćanja poreza na dohodak do iznosa od 63.214,00 dinara** koji važi od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine. Preko tog iznosa isplate navedenim licima odnosno isplate drugim članovima porodice podležu plaćanju poreza na druge prihode (fiskalni aspekt se obrađuje u tom delu ovog priručnika).

2.6.3. Solidarna pomoć za ublažavanje posledica elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja

Član 9. stav 1. tačka 10) Zakona uređuje da se **ne plaća porez na dohodak građana po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine usled elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja** ako su ispunjeni propisani uslovi.

Prema članu 2. Pravilnika poresko izuzimanje po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine **može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine usled elementarnih nepogoda** (poplava, odron, zemljotres, grad i dr.) ili drugih vanrednih događaja (požar, ratna i druga razaranja i dr.) **ako je**:

- **činjenično stanje nastanka i uzroka uništenja ili oštećenja imovine utvrđeno i procena visine štete izvršena od strane nadležnog organa** (MUP ili drugi nadležni državni organi, stručna komisija ili drugi nadležni organ davaoca pomoći i sl.) i to konstatovano u pisanom aktu (rešenje, zapisnik i dr.);
- **nadležni organ davaoca pomoći doneo odluku o davanju i visini pomoći**, osnovanu na kolektivnom ugovoru, odnosno opštem aktu i na činjeničnom stanju o nastaloj šteti, njenom uzroku i visini, koje je utvrđeno aktom nadležnog organa.

Poresko izuzimanje za **pomoć po osnovu uništenja ili oštećenja imovine može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine, nezavisno od toga da li je zaposleno kod davaoca pomoći**.

Minstarstvo finansija RS je dalo **mišljenje br. 414-00-55/2004-04 od 5. aprila 2004. godine** u kojem se objašnjava pravo na poresko izuzimanje pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, a izvod iz tog mišljenja glasi:

"Pravo na poresko izuzimanje po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine u skladu sa Zakonom i odredbama člana 2. i 3. Pravilnika, može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine usled elementarnih nepogoda (poplava, odron, zemljotres, grad i dr.) ili drugih vanrednih događaja (požar, ratna i druga razaranja i dr.) ako je utvrđeno činjenično stanje nastanka i uzroka uništenja ili oštećenja imovine i procena visine štete izvršena od nadležnog organa (MUP ili drugi nadležni organ, stručna komisija ili drugi nadležni organ davaoca pomoći i sl.) konstatovano u pisanom aktu (rešenje, zapisnik i dr.).

Pravo na poresko izuzimanje za pomoć po osnovu uništenja ili oštećenja imovine može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine, nezavisno od toga da li je zaposleno kod davaoca pomoći."

2.6.4. Organizovana socijalna i humanitarna pomoć

Odredbom člana 9. stav 1. tačka 11) Zakona o porezu na dohodak građana propisano je da se **ne plaća porez na dohodak građana na primanja koja fizička lica ostvare po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći**.

Bliži uslovi za ostvarivanje poreskog izuzimanja po ovom osnovu uređeni su članom 4. i 5. Pravilnika.

Prema članu 4. Pravilnika, poresko izuzimanje po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći **može se ostvariti na primanja koja imaju karakter socijalnog i humanitarnog davanja, odnosno pomoći za saniranje i ublažavanje posledica teško narušene socijalne sigurnosti i teške humanitarne situacije određenog lica ili grupe lica**, iz sredstava:

1) humanitarnih organizacija (Crveni krst i dr.);
2) državnih organa i organizacija i organa lokalne samouprave, društvenih organizacija i udruženja građana, registrovanih kod nadležnih organa i razvrstana u humanitarne i socijalne organizacije, sa delatnošću pružanja pomoći svojim članovima i drugim kategorijama socijalno ugroženih građana (npr. udruženja za pomoć zdravstveno hendikepiranim licima, udruženja za pomoć nezbrinutoj deci, raseljenim i prognanim licima i drugim licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i sl.);
3) koja su obezbeđena organizovanom akcijom prikupljanja, sa učešćem, po pravilu, više davalaca - donatora, najčešće uz podršku sredstava informisanja, odnosno humanitarnih organizacija - uplatom na poseban namenski otvoren žiro račun lica za:
   (a) lečenje (operaciju i sl.) u inostranstvu, ako se, prema mišljenju nadležnog državnog organa ili referentne zdravstvene ustanove, odnosno komisije lekara specijalista odgovarajuće struke, lečenje (operacija i sl.) ne može uspešno ostvariti u Srbiji;
   (b) nabavku lekova ili pomagala (protetička ili ortotička sredstva, sanitarne sprave, očna, slušna i druga pomagala) u zemlji ili u inostranstvu, ako je njihovo korišćenje u postupku lečenja, odnosno održavanja telesnih sposobnosti neophodno prema priloženoj medicinskoj dokumentaciji i ako prema mišljenju nadležnog organa, odnosno zdravstvene ustanove nesporno proizlazi da se ne mogu obezbediti na teret troškova obaveznog zdravstvenog osiguranja u zemlji ili da uopšte nema mogućnosti za njihovu nabavku u zemlji;
4) koja su obezbeđena inostranim donacijama, po pravilu namenski opredeljenim za rešavanje socijalnih problema i humanitarno zbrinjavanje određenih lica ili određene populacije.

Organizovanu socijalnu i humanitarnu pomoć predstavlja primanje koja povremeno ostvaruju fizička lica u stanju socijalne potrebe, o čemu je Ministarstvo finansija dalo **mišljenje broj 413-00-02898/2005-04 od 9. februara 2006. godine** u kojem je, između ostalog precizirano:

"... Prema odredbi člana 4. stav 1. tačka 2) Pravilnika, poresko izuzimanje po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći može se ostvariti na primanja koja imaju karakter socijalnog i humanitrnog davanja, odnosno pomoći za saniranje i ublažavanje posledica teško narušene socijalne sigurnosti i teške humanitarne situacije određenog lica

ili grupe lica, koja se ostvaruje, pored ostalog, iz sredstava državnih organa i organizacija i organa lokalne samouprave, društvenih organizacija i udruženja građana, registrovanih kod nadležnog organa i razvrstanih u humanitarne i socijalne organizacije, sa delatnošću pružanja pomoći svojim članovima i drugim kategorijama socijalno ugroženih građana.

Prema tome, na primanja koja, od slučaja do slučaja, ostvaruju fizička lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe (stara nezbrinuta lica, teško bolesna lica, deca u domovima i sl.), od humanitrnog fonda u konkretnom slučaju, po osnovu socijalne i humanitarne pomoći u smislu napred navedenih odredaba Zakona i Pravilnika, ne plaća se porez na dohodak građana."

Prema članu 5. Pravilnika, poresko izuzimanje za primanja po osnovu organzovane socijalne i humanitarne pomoći iz člana 4. stav 1. tačka 3) Pravilnika **ostvaruje se i u slučaju kada je inicijator, odnosno organizator i učesnik prikupljanja sredstava pomoći poslodavac lica koje ostvaruje pomoć**:

1) ako za takvu pomoć postoji pravni osnov u kolektivnom ugovoru ili u drugom opštem aktu poslodavca;
2) ako je za organizovanu akciju prikupljanja sredstava i učešće poslodavca kao davaoca pomoći obezbeđeno pozitivno mišljenje sindikalne organizacije poslodavca (ako postoji) i nadležne socijalne službe (socijalnog radnika, psihologa i dr.) kod poslodavca (ako postoji) ili mišljenje nadležnog organa za socijalnu brigu i staranje;
3) ako je od strane nadležnog organa poslodavca doneta odluka o organizovanju i učešću u prikupljanju sredstava pomoći.

Pravo na poresko izuzmanje po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći, prema članu 6. Pravilnika ne ostvaruje se za isplate, odnosno davanja koja poslodavac vrši zaposlenom po osnovu radnog odnosa i drugih oblika rada upodobljenih radnom odnosu, nezavisno od finansijskog stanja u kome se nalaze poslodavac i zaposlenik kod njega.

Drugim rečima, to znači da davanje koje je nominovano kao socijalna i humanitarna pomoć, a koje se vrši zaposlenom ili licu radno angažovanom po drugom osnovu kod isplatioca, nije oslobođeno plaćanja poreza. Ako ga ostvaruje zaposleni ima tretman zarade, a ako ga ostvaruje lice koje nije zaposleno kod isplatioca ima tretman drugih prihoda fizičkog lica.

2.7. Jubilarna nagrada

Prema članu 120. stav 1. tačka 1) Zakona o radu, poslodavac može zaposlenom da isplati jubilarnu nagradu pod uslovima, na način i u visini utvrđenoj opštim aktom ili ugovorom o radu. To znači da poslodavac uređuje šta se smatra jubilarnom nagradom, kada se vrši isplata jubilarnih nagrada i utvrđuje merila i kriterijume za isplatu jubilarne nagrade (na primer, stalnost u radu, jubilej firme i sl.).

2.7.1. Opštim aktom ili ugovorom o radu utvrđuju se merila i kriterijumi za isplatu jubilarne nagrade

Opštim aktom ili ugovorom o radu utvrđuju se merila i kriterijumi za isplatu jubilarne nagrade. To potvrđuje i mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, broj 170-00-2/2006-02 od 31. maja 2006. koje glasi:

"U skladu sa članom 120. tačka 1) Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005 i 61/2005) opštim aktom, odnosno ugovorom o radu može da se utvrdi pravo na jubilarnu nagradu.

Prema tome, poslodavac može opštim aktom ili ugovorom o radu zaposlenom da obezbedi jubilarnu nagradu. Ovim aktima utvrđuje se način isplate, visina jubilarne nagrade kao i druga merila i kriterijumi koji su uslov za ostvarivanje ovog prava.

Po pitanju tumačenja odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika, obaveštavamo vas da ovo ministarstvo ne daje tumačenje kolektivnog ugovora, već učesnici koji su zaključili taj kolektivni ugovor.

Inače članom 265. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005 i 61/2005) uređeno je da sporna pitanja u primeni kolektivnih ugovora može da rešava arbitraža koju obrazuju učesnici kolektivnog ugovora, u roku od 15 dana od dana nastanka spora. Odluka arbitraže o spornom pitanju obavezuje učesnike.

Učesnici u zaključivanju kolektivnog ugovora mogu pred nadležnim sudom da ostvare zaštitu prava utvrđenih kolektivnim ugovorom."

2.7.2. Uslovi za isplatu jubilarne nagrade u pogledu godina staža osiguranja

Godine staža osiguranja su jedan od najvažnijih elemenata za utvrđivanje prava zaposlenih na jubilarnu nagradu. U tom pogledu imamo i posebno mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike broj 130-01-10/2006-02 od 27. juna 2006. godine:

"Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005 i 61/2005) u članu 120. propisano je da opštim aktom, odnosno ugovorom o radu može da se utvrdi pravo na: jubilarnu nagradu i solidarnu pomoć, naknadu za ishranu u toku rada, regres za korišćenje godišnjeg odmora i druga primanja.

Prema tome, pravo zaposlenih na jubilarnu nagradu, uslovi za ostvarivanje, visina i način ostvarivanja ovog prava utvrđuju se opštim aktom, odnosno ugovorom o radu.

Ako opštim aktom, odnosno ugovorom o radu nije drukčije određeno, pravo zaposlenog na jubilarnu nagradu utvrđuje se na osnovu ispunjenosti uslova u pogledu godina staža osiguranja zaposlenog nezavisno od toga da li je zaposleni radio sa punim ili nepunim radnim vremenom."

2.7.3. Neoporezivi iznos i obračun poreza na iznos nagrade iznad neoporezivog iznosa

Prema članu 18. stav 1. tačka 7) Zakona o porezu na dohodak građana, **ne plaća se porez na zarade na jubilarne nagrade zaposlenim u skladu sa zakonom koji uređuje rad - do usklađenog neoporezivog iznosa od 18.060,00 dinara godišnje,** koji se primenjuje od 1. februara 2015. do 31. januara 2016. godine.

Na novčane i druge nagrade (pokloni, predmeti i sl.) koje se daju zaposlenom na ime jubilarne nagrade - na iznos preko 18.060,00 dinara na godišnjem nivou, plaća se **porez na dohodak građana na zarade po stopi od 10%**.

Pri isplati jubilarne nagrade ne obračunavaju se i ne plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Primer:

Poslodavac je doneo odluku da isplati jubilarnu nagradu zaposlenom. Visina jubilarne nagrade iznosi 50.302,00 dinara.

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Neto iznos	50.302,00
2.	Neoporezivi iznos	18.060,00
3.	Oporezivi iznos (1 - 2)	32.242,00
4.	Bruto oporezivi iznos (3 : 0,90)	35.824,44
5.	Obračun poreza (4 x 10%)	3.582,44
6.	Neto za isplatu (2 + 4 - 5)	50.302,00

Pre isplate jubilarne nagrade preko neoporezivog iznosa, poslodavac podnosi Obrazac **PPP-PD** koji se popunjava na sledeći način:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 110 00 0
3.7	Broj dana	Ne popunjava se
3.8	Broj sati	Ne popunjava se
3.8a	Fond sati	Ne popunjava se
3.9	Bruto prihod	35.824,44
3.10	Osnovica za porez	35.824,44
3.11	Porez	3.582,44

U polja 3.12 do 3.16 unose se 0,00.

Knjiženje obračuna jubilarne nagrade u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	5290		Ostala lična primanja zaposlenih	53.884,44	
		4636	Obaveze prema zaposlenima za jubilarne nagrade		50.302,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		3.582,44
			Za troškove jubilarnih nagrada		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Jubilarna nagrada iznod neporezivog iznosa

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	53.884,44	
		233111	Obaveze po osnovu neto isplata nagrada i ostalih posebnih rashoda		50.302,00
		233211	Obaveze po osnovu poreza na nagrade i ostale posebne rashode		3.582,44
			- po obračunu jubilarne nagrade		
2.	233111		Obaveze po osnovu neto isplata nagrada i ostalih posebnih rashoda	50.302,00	
	233211		Obaveze po osnovu poreza na nagrade i ostale posebne rashode	3.582,44	
		121112	Tekući računi		53.884,44
			- po izvodu UT-a		
3.	416111		Jubilarne nagrade	53.884,44	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		53.884,44
			- za jubilarne nagrade		

VII. OBRAČUN NAKNADE ZARADE ZA VREME PRIVREMENE SPREČENOSTI ZA RAD ZBOG BOLESTI I POVREDE

Ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti i povrede, utvrđivanje osnova za obračun naknade, iznos i isplata naknade, regulisani su:

- **Zakonom o zdravstvenom osiguranju** ("Službeni glasnik RS", br.107/2005, 109/2005 (ispr.), 30/2010 (dr. zakon), 57/2011, 110/2012 (US), 119/2012, 123/2014 i 126/2014 (US) - u daljem tekstu - Zakon);
- **Zakonom o radu** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014);
- **Pravilnikom o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja** ("Službeni glasnik RS", br. 10/2010, 18/2010 (ispr.), 46/2010, 52/2010 (ispr.), 80/2010, 60/2011 (Odluka US) i 1/2013);
- **Pravilnikom o sadržaju i načinu izdavanja obrasca izveštaja o povredi na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi sa radom** ("Službeni glasnik RS", br. 72/2006 i 84/2006 (ispr.));
- **Pravilnikom o ispravi o zdravstvenom osiguranju i posebnoj ispravi za korišćenje zdravstvene zaštite** ("Službeni glasnik RS", br. 68/2006, 49/2007, 50/2007 (ispr.), 95/2007, 127/2007, 37/2008, 54/2008, 61/2008, 1/2009, 25/2009, 42/2010, 45/2010, 103/2010, 89/2011, 91/2011 (ispr.), 34/2012, 78/2012, 81/2012 (ispr.), 96/2012, 98/2012 (ispr.), 114/2012, 110/2013 i 71/2014);
- **Instrukcijom o primeni Zakona o zdravstvenom osiguranju broj 011-00-55/2006-03 od 21.2.2006. kao i dopunom instrukcije od 23.3.2008. godine.**

1. Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja

Prema članu 30. stav 1. Zakona, prava iz obaveznog osiguranja su:

1) pravo na zdravstvenu zaštitu;
2) pravo na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad osiguranika (u daljem tekstu: naknada zarade);
3) pravo na naknadu troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite u daljem tekstu: naknada troškova prevoza.

1.1. Osiguranici kao korisnici prava na naknadu zarade

Prema članu 73. Zakona pravo na naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja imaju osiguranici:

Zaposleni iz člana 17. stav 1. tač. 1)-7) Zakona, i to:

1) lica u radnom odnosu, odnosno zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, državnom organu, organu jedinice lokalne samouprave i autonomne pokrajine, kao i kod fizičkih lica (u daljem tekstu: zaposleni);
2) civilna lica na službi u Vojsci i vojnim jedinicama i vojnim ustanovama;

3) izabrana, imenovana ili postavljena lica, ako za obavljanje funkcije ostvaruju zaradu, odnosno platu ili naknadu zarade;
4) lica koja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad, obavljaju poslove van prostorija poslodavca;
5) lica koja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad, obavljaju poslove kućnog pomoćnog osoblja;
6) državljani Republike koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih konzularnih ili diplomatskih predstavništava ili su zaposleni kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno;
7) lica u radnom odnosu, odnosno zaposleni upućeni na rad u inostranstvo, odnosno zaposleni u privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja delatnost ili usluge u inostranstvu, ako nisu obavezno osigurani po propisima te zemlje, ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Preduzetnici iz člana 17. stav 1. tačka 18) Zakona - lica koja su registrovana za obavljanje zakonom dozvoljene delatnosti u vidu zanimanja radi samostalnog obavljanja delatnosti, obavljanja delatnosti slobodne profesije, kao i samostalni umetnici, u skladu sa zakonom.

Sveštenici i verski službenici iz člana 17. stav 1. tačka 20) Zakona - lica koja crkvene poslove obavljaju kao samostalnu delatnost.

1.2. Slučajevi u kojima se ostvaruje pravo na naknadu zarade

Naknada zarade za vreme privremene sprečenosti za rad pripada osiguranicima iz člana 73. Zakona ako je zdravstveno stanje osiguranika, odnosno člana njegove uže porodice takvo da je osiguranik sprečen za rad **iz razloga propisanih Zakonom, bez obzira na isplatioca naknade zarade,** i to u slučaju ako je:

1) privremeno sprečen za rad usled bolesti ili povrede van rada;
2) privremeno sprečen za rad usled profesionalne bolesti ili povrede na radu;
3) privremeno sprečen za rad zbog bolesti ili komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće;
4) privremeno sprečen za rad zbog propisane mere obavezne izolacije kao kliconoše ili zbog pojave zaraznih bolesti u njegovoj okolini;
5) privremeno sprečen za rad zbog nege bolesnog člana uže porodice, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom;
6) privremeno sprečeni za rad zbog dobrovoljnog davanja organa i tkiva, izuzev dobrovoljnog davanja krvi;
7) privremeno sprečen za rad jer je određen za pratioca bolesnog osiguranog lica upućenog na lečenje ili lekarski pregled u drugo mesto, odnosno dok boravi kao pratilac u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa opštim aktom Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (u daljem tekstu: Republički fond).

Izabrani lekar, odnosno lekarska komisija konstatuje privremenu sprečenost za rad, datum početka i datum završetka privremene sprečenosti za rad, bez obzira da li naknada zarade pada na teret poslodavca ili na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Dužinu privremene sprečenosti za rad ocenjuje stručno-medicinski organ Republičkog fonda, odnosno matične filijale na osnovu medicinsko-doktrinarnih standarda za utvrđivanje privremene sprečenosti za rad koje utvrđuje Republički fond na osnovu predloga republičkih stručnih komisija za određene vrste bolesti.

1.3. Slučajevi u kojima se ne ostvaruje pravo na naknadu zarade

Član 85. Zakona uređuje u kojim slučajevima osiguraniku ne pripada pravo na naknadu zarade, bez obzira na isplatioca:

1) ako je namerno prouzrokovao nesposobnost za rad;
2) ako je nesposobnost za rad prouzrokovana akutnim pijanstvom ili upotrebom psihotropnih supstanci;
3) ako je namerno sprečavao ozdravljenje, odnosno osposobljavanje za rad;
4) ako se bez opravdanog razloga ne podvrgne lečenju, osim ako za lečenje nije potreban pristanak predviđen zakonom;
5) ako se bez opravdanog razloga ne javi izabranom lekaru za ocenu privremene sprečenosti za rad ili se ne odazove na poziv lekarske komisije, u roku od tri dana od dana nastanka privremene sprečenosti za rad, odnosno od dana dobijanja poziva za izlazak na lekarsku komisiju, odnosno od prestanka okolnosti koje su ga u tome sprečavale;
6) ako se za vreme privremene sprečenosti za rad bavi privrednom ili drugom aktivnošću kojom ostvaruje prihode;
7) ako bez dozvole stručno-medicinskog organa matične filijale, odnosno Republičkog fonda otputuje iz mesta prebivališta, odnosno boravišta ili ako izabrani lekar, odnosno organ nadležan za kontrolu ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, utvrdi da ne postupa po uputstvu za lečenje;
8) ako prima naknadu zarade po drugim propisima;
9) ako zloupotrebi pravo na korišćenje odsustvovanja sa rada zbog privremene sprečenosti za rad na neki drugi način.

Osiguraniku ne pripada naknada zarade od dana kada su utvrđene napred navedene okolnosti i za sve vreme dok traju te okolnosti ili njihove posledice.

Ako se napred navedene činjenice utvrde posle ostvarivanja prava na naknadu zarade:

- **osiguraniku se obustavlja dalja isplata naknade zarade**,
- **isplatilac naknade ima pravo na povraćaj isplaćenih sredstava**.

Naknada zarade, takođe, ne pripada:

- licima na izdržavanju kazne zatvora,
- licima prema kojima se sprovodi mera bezbednosti:
  a) obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi i
  b) obaveznog lečenja alkoholičara i narkomana u zdravstvenoj ustanovi;
- preduzetnicima iz čl. 17. st. 1. tač. 18) Zakona, ako za vreme privremene sprečenosti za rad nisu privremeno odjavili obavljanje delatnosti (st. 1. čl. 86. Zakona);
- vlasnicima, odnosno osnivačima privrednih društava ako u njima nisu zasnovali radni odnos, ali obavljaju određene poslove (osiguranici iz čl. 17. st. 1. tač. 17).

Lica koja nemaju pravo na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad su lica koja su angažovana po osnovu:

- privremenih i povremenih poslova,
- lica sa kojima je zaključen ugovor o delu odnosno autorski ugovor odnosno drugi ugovor.

2. Ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja

Za ostvarivanje prava na naknadu zarade, osiguranici moraju da imaju staž osiguranja u obaveznom zdravstvenom osiguranju, u svojstvu osiguranika, u trajanju od **najmanje tri meseca neprekidno ili šest meseci sa prekidima u poslednjih 18 meseci, pre početka korišćenja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu: prethodno osiguranje)**.

Osiguraniku koji u momentu nastupanja privremene sprečenosti za rad **nema prethodno osiguranje** iz člana 32. Zakona, **pripada pravo na naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja u visini minimalne zarade utvrđene u skladu sa propisima o radu za mesec za koji se naknada zarade isplaćuje**.

Danom ispunjenja uslova u pogledu prethodnog osiguranja, kao i ostvarivanje zarade koja predstavlja osnov za obračun naknade zarade, osiguraniku pripada naknada zarade koja se obračunava i isplaćuje pod uslovima koji su propisani Zakonom (član 88).

3. Dužina korišćenja prava na naknadu zarade

Prema članu 77. Zakona sprečenost za rad nastupa danom kada izabrani lekar ustanovi da osiguranik privremeno nije sposoban za obavljanje svog rada zbog bolesti ili povrede odnosno kada izabrani lekar ustanovi potrebu za negu člana uže porodice osiguranika ili kada ustanovi drugi razlog za privremenu sprečenost za rad.

3.1. Potvrda o privremenoj sprečenosti za rad

U skladu sa članom 103. Zakona o radu zaposleni je dužan da najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja privremene sprečenosti za rad u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju dostavi poslodavcu potvrdu izabranog lekara koja sadrži i vreme očekivane sprečenosti za rad. Potvrdu izdaje lekar na Obrascu ZOR-H, koji je propisan Pravilnikom o načinu izdavanja i sadržaju potvrde o nastupanju privremene sprečenosti za rad zaposlenog u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 1/2002).

U slučaju teže bolesti zaposlenog, potvrdu poslodavcu dostavljaju članovi uže porodice ili druga lica sa kojima živi u porodičnom domaćinstvu.

Ukolliko zaposleni živi sam, potvrdu je dužan da dostavi u roku od tri dana od dana prestanka razloga zbog kojih nije mogao da dostavi potvrdu.

Po završenom mesecu ukoliko bolovanje traje duže od mesec dana zaposleni je dužan da poslodavcu dostavi izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad - Obrazac OZ-6 (doznaku) koji je propisan novodonetim Pravilnikom o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Isplata naknade zarade i obračun za vreme bolovanje vrši se na osnovu "doznake". Ukoliko zaposleni ne donese "doznaku", poslodavac nema osnova da isplati naknadu zarade za vreme bolovanja.

3.2. Povezivanje privremene sprečenosti za rad zavisno od razloga odsustvovanja sa rada (član 76. Zakona)

Radi zaštite interesa osiguranika, poslodavca odnosno Republičkog zavoda, kao i radi sprečavanja mogućih zloupotreba u korišćenju prava na naknadu zarade članom 76. Zakona razrađen je sistem povezivanja privremene sprečenosti za rad u pogledu osnova, visine i isplatioca naknade zarade.

Povezivanje privremene sprečenosti za rad regulisano je na sledeći način:

- ako je osiguranik privremeno sprečen za rad iz jednog razloga (iz člana 74. Zakona), a zatim bez prekida, narednog dana bude sprečen za rad iz drugog razloga (iz člana 74. Zakona) **dani privremene sprečenosti za rad ne povezuju se u pogledu osnova, visine i isplatioca naknade** (npr. osiguranik je bio na bolovanju zbog bolesti, a zatim otvara bolovanje radi nege bolesnog člana uže porodice);
- **ako je osiguranik privremeno sprečen za rad zbog jedne bolesti ili povrede, a zatim narednog dana odnosno najduže u roku od šest dana bude sprečen za rad zbog iste ili druge bolesti ili povrede dani privremene sprečenosti za rad povezuju se u pogledu osnova, visine i isplatioca naknade** (npr. privremena sprečenost za rad zbog bronhitisa nastala je 10. februara 2014. godine i trajala je do 28. februara 2014. godine. Nakon prekida od 3 dana izabrani lekar osiguraniku ponovo otvara bolovanje počev od 3. marta 2014. godine, po osnovu reumatizma u trajanju od 10 dana).

Povezivanje osnova i visine naknade u napred navedenom slučaju podrazumeva da:

- osnov za naknadu zarade se utvrđuje u odnosu na prvi dan privremene sprečenosti za rad po osnovu prve bolesti, odnosno osnov čini prosečna ostvarena zarada u tri meseca koja prethode 10. februaru 2014. godine, a to je: novembar i decembar 2013. i januar 2014. godine, što je osnov i za bolovanje od 3. marta 2014. godine.
- ako je osiguranik privremeno sprečen za rad zbog iste ili dve različite bolesti odnosno povrede sa prekidima koji je duži od šest dana od poslednjeg dana prethodne sprečenosti za rad, **dani sprečenosti za rad ne povezuju se u pogledu osnova, visine i isplatioca naknade** (npr. osiguranik je zbog gripa bio bolestan, odnosno sprečen za rad 18 dana. Nakon prekida od 9. dana izabrani lekar otvara osiguraniku bolovanje zbog alergije. U napred navedenom slučaju zbog sprečenosti za rad, koji je duži od 6 dana od poslednjeg dana prethodne sprečenosti za rad, dani privremene sprečenosti za rad ne povezuju se u pogledu osnova, visine i isplatioca naknade zarade).

Kada se vrši povezivanje privremene sprečenosti za rad u smislu člana 76. stav 2. Zakona izabrani lekar je dužan da osiguranika uputi na prvostepenu lekarsku komisiju po isteku 30 dana ukupne sprečenosti za rad.

U slučaju iz člana 76. stav 3. Zakona (bolovanje nije povezano) izabrani lekar je dužan da osiguranika uputi na prvostepenu lekarsku komisiju ako je osiguranik bio sprečen za rad u ukupnom trajanju od 30 dana u periodu od 45 dana od dana privremene sprečenosti za rad.

3.3. Upućivanje osiguranika na ocenu radne sposobnosti

Izabrani lekar, odnosno lekarska komisija dužan je da osiguranika, bez odlaganja, uputi nadležnom organu za ocenu radne sposobnosti odnosno invalidnosti po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju:

- ako oceni da zdravstveno stanje osiguranika ukazuje na gubitak radne sposobnosti i to
- bez obzira na dužinu trajanja i uzrok privremene sprečenosti za rad.

U slučaju dužeg trajanja sprečenosti za rad prouzrokovane bolešću ili povredom na radu, **a najkasnije po isteku šest meseci neprekidne sprečenosti odnosno ako je osiguranik u poslednjih 18 meseci bio sprečen za rad 12 meseci sa prekidima, izabrani lekar je dužan da osiguranika**:

- sa potrebnom medicinskom dokumentacijom,
- uputi na invalidsku komisiju radi utvrđivanja gubitka radne sposobnosti.

U vezi sa napred navedenim obavezama, a prema članu 82. Zakona osiguranik koji je u toku privremene sprečenosti za rad upućen na invalidsku komisiju:

- ima pravo na naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja najduže 60 dana,
- počev od 61 dana pravo na naknadu zarade obezbezbeđuje organizacija za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje ako nadležna komisija nije donela rešenje u roku od 60 dana od podnošenja zahteva radi utvrđivanja gubitka radne sposobnosti.

U slučaju da se utvrdi potpuni gubitak radne sposobnosti pre isteka roka od 60 dana:

- naknada zarade do dana utvrđivanja potpunog gubitka radne sposobnosti pada na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja,
- naknada zarade posle tog dana isplaćuje se na teret organizacije za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Osiguranik koji je upućen na invalidsku komisiju i kome je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti ima pravo na naknadu zarade do dana dostavljanja pravosnažnog rešenja.

Za vreme trajanja privremene sprečenosti za rad, saglasno odredbama člana 83. Zakona, za osiguranika koji je upućen na invalidsku komisiju, bez obzira na isplatioca naknade zarade, na svakih 30 dana sprečenosti za rad, privremenu sprečenosti procenjuje lekarska komisija, po predlogu izabranog lekara, a sve do dobijanja rešenja iz člana 82. Zakona.

4. Isplata naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili povrede

Pravo na naknadu za vreme privremene sprečenosti za rad osiguranika može trajati do otklanjanja uzroka sprečenosti za rad, u zavisnosti od vrste i uzroka bolesti, odnosno povrede, u skladu sa zakonom.

Pravo na naknadu zarade pripada od prvog dana sprečenosti za rad i za sve vreme njenog trajanja, ali samo za vreme trajanja radnog odnosa za koje bi osiguranik primao zaradu, u skladu sa propisima o radu, odnosno za vreme za koje bi obavljao delatnost kao preduzetnik da nije nastupila privremena sprečenost za rad.

4.1. Isplata naknade zarade

Naknadu zarade za slučajeve privremene sprečenosti za rad iz člana 74. Zakona za prvih 30 dana sprečenosti za rad obezbeđuje poslodavac iz svojih sredstava, a od 31-og dana naknadu zarade obezbeđuje Republički zavod, odnosno matična filijala.

4.2. Kada naknada zarade od prvog dana pada na teret zdravstvenog osiguranja

Izuzetno od napred navedene odredbe **osiguraniku se naknada zarade obezbeđuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja od prvog dana sprečenosti za rad:**

- **zbog dobrovoljnog davanja tkiva i organa, kao i**
- **osiguraniku majci, odnosno ocu, usvojitelju ili drugom osiguraniku koji se stara o detetu za vreme privremene sprečenosti za rad zbog nege bolesnog deteta mlađeg od tri godine**.

4.3. Naknada zarade zbog povrede na radu i profesionalne bolesti pada na teret poslodavca za sve vreme trajanja radnog odnosa

U slučaju privremene sprečenosti za rad **zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti osiguraniku iz člana 73. tačka 1. Zakona naknadu zarade obezbeđuje poslodavac iz svojih sredstava**, i to:

- za vreme trajanja radnog odnosa,
- od prvog dana privremene sprečenosti za rad i
- za sve vreme trajanja privremene sprečenosti za rad, ali samo dok je osiguranik u radnom odnosu.

4.4. Naknada zarade i posle prestanka radnog odnosa u slučaju povrede na radu ili profesionalne bolesti

Ako je privremena sprečenost za rad nastala kao posledica povrede na radu ili profesionalne bolesti, naknada zarade pripada osiguraniku:

- **od prvog dana sprečenosti i za sve vreme njenog trajanja koju isplaćuje poslodavac, kao i**
- **posle prestanka radnog odnosa osiguranika do prestanka uzroka privremene sprečenosti za rad po oceni izabranog lekara, odnosno lekarske komisije. Naknada zarade u ovom slučaju pada na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja.**

Za osiguranika kome je prestao radni odnos u toku korišćenja prava na naknadu zarade zbog povrede na radu i profesionalne bolesti isplatu naknade zarade:

- obezbeđuje matična filijala i to
- od dana prestanka radnog odnosa.

4.5. Naknada zarade zbog nege člana uže porodice

Osiguraniku pripada naknada zarade zbog nege obolelog člana uže porodice mlađeg od sedam godina života ili starijeg člana uže porodice koji je teško telesno ili duševno ometen u razvoju, u svakom pojedinačnom slučaju bolesti najduže do 15 dana, a ako je oboleli, odnosno povređeni član uže porodice stariji od sedam godina života, najduže sedam dana.

Izuzetno od toga, prvostepena lekarska komisija može produžiti trajanje privremene sprečenosti za rad zbog nege člana uže porodice, najduže do 30 dana za negu deteta mlađeg od sedam godina života ili starijeg člana uže porodice koji je teško telesno ili duševno ometen u razvoju, odnosno do 14 dana za negu člana uže porodice koji je stariji od sedam godina života.

U slučaju teškog oštećenja zdravstvenog stanja deteta do navršenih 18 godina života zbog teškog oštećenja moždanih struktura, maligne bolesti, ili drugog teškog pogoršanja zdravstvenog stanja deteta, **drugostepena lekarska komisija može**, na predlog zdravstvene ustanove koja obavlja zdravstvenu delatnost na tercijernom nivou u kojoj se dete leči, kao i uputa izabranog lekara, **produžiti pravo na naknadu zarade zbog nege člana uže porodice do četiri kalendarska meseca**.

Naknada zarade zbog nege deteta pripada osiguraniku ako su oba roditelja zaposlena, odnosno ako oba roditelja obavljaju delatnost kao preduzetnik, po kom su osnovu i osigurani, ili ako dete ima samo jednog roditelja ili ako jedan od roditelja nije zaposlen, odnosno ne obavlja delatnost kao preduzetnik, ali je iz zdravstvenih razloga nesposoban da neguje dete.

5. Osnov za obračun naknade zarade

Osnov za obračun naknade zarade različito se utvrđuje u slučaju obračuna naknade na teret poslodavca i na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Osnov za obračun naknade zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja za zaposlene propisan je odredbama čl. 87-89. Zakona, a članom 90. za preduzetnike, sveštenike i verske službenike.

Osnov za naknadu zarade za osiguranike zaposlene, koje isplaćuje poslodavac iz svojih sredstava, utvrđuje se u skladu sa Zakonom o radu, o čemu pišemo u tački 8.1.

5.1. Osnov za obračun naknade zarade za zaposlene

Prema članu 88. Zakona **osnov za obračun naknade zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja za osiguranike zaposlene čini prosečna zarada koju je osiguranik ostvario u prethodna tri meseca pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad**.

Zaradu čini zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, utvrđena u skladu sa propisima o radu, i to:

1) osnovna zarada zaposlenog;
2) uvećana zarada po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu (minuli rad).

Za sve vreme isplate naknade zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, za osiguranika koji ima prethodno osiguranje, osnov za naknadu čini napred navedena zarada. Međutim:

- ako osiguranik koji ispunjava uslov u pogledu prethodnog osiguranja, nije ostvario zaradu u tri kalendarska meseca koja prethode mesecu u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, **osnov za naknadu zarade čini prosečan iznos zarade** iz člana 88. stav 2. ovog zakona **za vreme za koje je osiguranik ostvario zaradu, uz ograničenje najvišeg osnova za naknadu zarade.**
- ako osiguranik koji ispunjava uslov u pogledu prethodnog osiguranja nije ostvario zaradu ni u jednom od tri meseca koja prethode mesecu pre nastupanja privremene sprečenosti za rad, **osnov za naknadu zarade čini zarada koju bi osiguranik ostvario u skladu sa članom 88. stav 2. ovog zakona, u mesecu za koji se isplaćuje naknada zarade da nije nastupila privremena sprečenost za rad**.

Za osiguranika koji ne ispunjava uslov u pogledu prethodnog osiguranja u momentu početka korišćenja prava na naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, osnov za naknadu zarade do momenta ispunjenja uslova u pogledu prethodnog osiguranja utvrđuje se shodno članu 75. stav 1. Zakona u visini minimalne zarade utvrđene za mesec za koji se bolovanje isplaćuje.

5.2. Osnov za obračun naknade zarade za invalide II i III kategorije

Osnov za naknadu zarade za invalide II i III kategorije za vreme privremene sprečenosti za rad utvrđuje se na isti način kao i za zaposlene. **U osnov za naknadu zarade ne uključuje se naknada zarade koja se isplaćuje invalidu II kategorije za rad sa skraćenim radnim vremenom, odnosno naknada zarade koja se isplaćuje invalidu III kategorije za rad na dugom odgovarajućem poslu**. Znači, osnov za naknadu zarade za invalide II i III kategorije predstavlja **samo zarada za vreme provedeno na radu**.

5.3. Naknada zarade u posebnim slučajevima, tj. za vreme rada sa skraćenim radnim vremenom

Član 99. Zakona uređuje isplatu naknade zarade u posebnim slučajevima, tj. za vreme rada sa skraćenim radnim vremenom.

Kada stručno-medicinski organ matične filijale odnosno Republičkog fonda u toku lečenja osiguranika koji prima naknadu zarade:

- utvrdi da je njegovo zdravstveno stanje poboljšano i da bi rad za osiguranika bio koristan za brže uspostavljanje pune radne sposobnosti,
- može odrediti da zaposleni određeno vreme radi sa skraćenim radnim vremenom kod poslodavca, a najmanje četiri časa dnevno,
- rad sa skraćenim radnim vremenom može trajati najduže tri meseca neprekidno ili sa prekidima u toku dvanaest meseci od dana početka rada sa skraćenim radnim vremenom.

Poslodavac kod koga je zaposleni u radnom odnosu dužan je da zaposlenom obezbedi rad sa skraćenim radnim vremenom u skladu sa nalazom stručno-medicinskog organa filijale odnosno Republičkog fonda.

Osiguraniku koji za vreme privremene sprečenosti za rad radi sa skraćenim radnim vremenom, u skladu sa članom 99. Zakona, **naknada zarade pripada srazmerno vremenu provedenom na radu prema punom radnom vremenu**.

5.4. Naknada zarade za vreme udaljenja sa rada

Ako je za osiguranika za vreme korišćenja prava na naknadu zarade doneta odluka o udaljenju sa rada:

- u vezi sa pokrenutim krivičnim postupkom,
- u slučaju određivanja pritvora, kao i
- u drugim slučajevima utvrđenim zakonom,

naknada zarade isplaćuje se u visini jedne četvrtine utvrđene naknade zarade, a ako osiguranik izdržava članove uže porodice u visini jedne trećine te naknade zarade.

Ako postupak protiv osiguranika bude obustavljen, odnosno ako osiguranik bude oslobođen optužbe, ako osiguraniku ne bude izrečena mera u vezi sa povredom radne obaveze ili kršenjem radne discipline, isplatiće mu se deo naknade zarade do punog iznosa utvrđenog u skladu sa ovim zakonom.

5.5. Naknada zarade osiguranika, dok se ne vrši isplata zarade

Naknada zarada zaposlenima se isplaćuje iz sredstava Republičkog fonda za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili povrede na radu i dok poslodavac zbog otežanih uslova poslovanja ne vrši isplatu zarade zaposlenima (član 98. Zakona). Naknada zarade za vreme bolovanja se isplaćuje **u visini minimalne zarade za mesec u kome se vrši isplata, ali ne duže od tri meseca**.

Uslov da bi se ostvarilo pravo na naknadu zarade je da poslodavac, za vreme dok ne isplaćuje zaradu, obračunava i uplaćuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje.

Kada se naknadno isplati zarada zaposlenima, osiguranik ima pravo na preračun naknade zarade iz sredstava Zavoda.

6. Usklađivanje osnova za naknadu zarade

Prema članu 92. Zakona osnov za naknadu zarade se usklađuje kada osiguranik zaposleni prima naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja duže od dva kalendarska meseca, s tim što se usklađivanje vrši od prvog dana narednog kalendarskog meseca po isteku drugog kalendarskog meseca neprekidne sprečenosti za rad.

Kada se radi o bolovanju zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti - usklađuje se na način kako je propisano i za bolovanje na teret fonda, od trećeg meseca sprečenosti za rad, shodno Instrukciji Republičkog fonda, dok je isplatilac poslodavac.

Usklađivanje osnova za naknadu zarade vrši se sa kretanjem zarada kod poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu od kojeg osiguraniku pripada pravo na usklađivanje osnova za naknadu.

Svako naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade vrši se:

- mesečno

- prema kretanju zarada kod poslodavca.

Osnov za naknadu usklađuje se sa kretanjem zarada kod poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu od kog osiguraniku pripada pravo na usklađivanje osnova za naknadu zarade. Na primer: prvi dan privremene sprečenosti za rad je 10. februar 2014. godine, prvih 30 dana bolesti isplatio je poslodavac iz svojih sredstava. Prvo usklađivanje vrši se posle proteka puna dva kalendarska meseca za koja je naknadu isplatio Republički fond, odnosno protekom aprila i maja 2014. godine, pa će prvo usklađivanje da se izvrši od 1. juna 2014. godine.

Pravo na usklađivanje osnova za naknadu zarade, takođe, imaju i preduzetnici, sveštenici i verski službenici koji primaju naknadu zarade duže od dva kalendarska meseca iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, pod istim uslovima kao i osiguranici zaposleni, **s tom razlikom što se osnov za naknadu zarade usklađuje sa kretanjem prosečne mesečne zarade po zaposlenom na teritoriji Republike** prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Osnov za naknadu zarade ne može biti veći od najvišeg osnova za naknadu zarade, koji čini zbir najviših mesečnih osnovica na koje se plaća doprinos za svaki od tri meseca koji ulaze u prosečan iznos zarade.

7. Visina naknade zarade

Visina naknade zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i iz sredstava poslodavca iznosi 65% od osnova naknade zarade u slučajevima:

- privremene sprečenosti za rad usled bolesti ili povrede van rada;
- privremene sprečenosti za rad zbog propisane mere obavezne izolacije kao kliconoše ili zbog pojave zarazne bolesti u njegovoj okolini;
- privremene sprečenosti za rad zbog nege bolesnog člana uže porodice, pod uslovima utvrđeni ovim zakonom i
- privremene sprečenosti za rad zato jer je određen za pratioca bolesnog osiguranog lica upućenog na lečenje ili lekarski pregled u drugo mesto, odnosno dok boravi kao pratilac u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa opštim aktom Republičkog zavoda.

Visina naknade zarade koja se obezbeđuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kao i iz sredstava poslodavca iznosi 100% od osnova naknade zarade u slučajevima:

- privremene sprečenosti za rad usled profesionalne bolesti ili povrede na radu i
- privremene sprečenosti za rad zbog dobrovoljnog davanja organa ili tkiva, izuzev dobrovoljnog davanja krvi.

Takođe, izmenom člana 96. Zakona o zdravstvenom osiguranju, od 1.1.2014. godine naknada zarade u slučaju bolesti i komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće iznosi 100% od osnova za naknade (do tada je iznosilo 65%), i to:

- za prvih 30 dana - na teret sredstava poslodavca;
- počev od 31. dana - 65% na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a 35% iz sredstava budžeta Republike.

Prema članu 97. Zakona visina naknade zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja:

- **ne može biti niža od minimalne zarade** utvrđene u skladu sa propisima o radu za mesec za koji se vrši obračun naknade zarade,
- **niti viša od 65% odnosno 100% najvišeg osnova za naknadu zarade koji je utvrđen ovim zakonom.**

Naknada zarade u visini minimalne zarade isplaćuje se osiguraniku za vreme i u slučaju dok njegov poslodavac ne vrši isplatu zarade zaposlenima, a obračnava i uplaćuje doprinose, ali ne duže od tri meseca. Osiguranik ima pravo na preračun naknade zarade iz zdravstvenog osiguranja ako poslodavac naknadno isplati zaradu zaposlenim.

a) Najviši osnov

Član 89. Zakona reguliše najviši osnov za naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad, koji se utvrđuje na sledeći način:

- osnov za naknadu zarade za svaki pojedinačni mesec koji ulazi u iznos prosečne zarade iz člana 88. ovog zakona, ne može biti viši od najviše mesečne osnovice na koju se plaća doprinos za mesec koji ulazi u prosečan iznos zarade, u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.
- najviši osnov za naknadu zarade čini zbir najviših mesečnih osnovica na koje se plaća doprinos za svaki od tri meseca koji ulaze u prosečan iznos zarade.

b) Naknada zarade ne može biti niža od minimalne zarade

Prema članu 97. Zakona naknada zarade ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa propisima o radu za mesec za koji se vrši obračun naknade zarade.

7.1. Veća prava zaposlenih na visinu bolovanja

Poslodavac može svojim opštim aktom da utvrdi naknadu zarade bolovanja i u većem procentu od propisanog.

S tim u vezi Ministarstvo zdravlja dalo je mišljenje broj 011-00-36/2006-03 od 20.04.2006. godine koje prenosimo:

"1) poslodavac može svojim opštim aktom utvrditi da visina naknade zarade koju isplaćuje iz svojih sredstava za prvih 30 dana sprečenosti za rad zaposlene zbog bolesti ili komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće može iznositi i više od 65% od osnova za naknadu zarade (a što se odnosi i na druge uzroke sprečenosti za rad propisane zakonom);

2) poslodavac može svojim opštim aktom utvrditi da svojim zaposlenim isplaćuje razliku do punog iznosa zarade u odnosu na naknadu zarade koju isplaćuje Republički zavod za zdravstzveno osiguranje iz svojih sredstava, a počev od 31-og dana sprečenosti za rad zaposlenog (RZZO isplaćuje 65% od osnova za naknadu zarade, a poslodavac može opštim aktom utvrditi da zaposleni ima pravo na razliku do 100% zarade za vreme privremene sprečenosti za rad počev od 31-og dana sprečenosti za rad);

3) poslodavac može svojim opštim aktom utvrditi da svojim zaposlenim isplaćuje razliku do punog iznosa zarade u odnosu na iznos naknade zarade koju od prvog dana isplaćuje RZZO iz svojih sredstava - osiguraniku majci, odnosno ocu, usvojitelju ili drugom osiguraniku koji se stara o detetu za vreme privremene sprečenosti za rad zbog nege bolesnog deteta mlađeg od 3 godine života, iz člana 102. stav 2. Zakona, a koju RZZO isplaćuje u iznosu 65% od osnova za naknadu zarade;

4) shodno članu 103. stav 7. Zakona, poslodavac može iz svoih sredstava isplatiti naknadu zarade koju, u skladu sa Zakonom, obezbeđuje RZZO, s tim da je matična filijala dužna da isplaćene iznose nadoknadi poslodavcu u roku od 30 dana od dana predaje zahteva matičnoj filijali. Republički zavod za zdravstveno osiguranje dužan je da poslodavcu nadonknadi samo iznos od 65% od osnova za naknadu zarde, utvrđenog u skladu sa Zakonom. Iznos naknade koji je poslodavac utvrdio opštim aktom, odnosno iznos iznad 65% od osnova, pa do pune zarade zaposlenog (ili neki drugi procenat naknade utvrđen opštim aktom poslodavca), poslodavac ne može refundirati od RZZO, odnosno od matične filijale Zavoda, s obzirom da RZZO isplaćuje naknadu zarade isključivo u iznosu od 65% od osnova (osim u slučaju privremene sprečenosti za rad zbog profesionalne bolesti ili povrede na radu, kao i zbog dobrovoljnog davanja organa i tkiva, kada se isplaćuje iznos naknade zarade u visini 100% od osnova za naknadu zarade).

Iz napred iznetog, može se zaključiti da poslodavac svojim opštim aktom može urediti isplatu razlike zarade do punog iznosa zarade zaposlenog u odnosu na naknadu zarade koju isplaćuje RZZO, a da on na taj način ne uređuje pitanje visine naknade zarade koju isplaćuje RZZO, što je uređeno Zakonom o zdravstvenom osiguranju."

8. Obračun i isplata naknade zarade na teret sredstava poslodavca

Odredbom člana 87. Zakona osnov za naknadu zarade za osiguranike zaposlene koje isplaćuje poslodavac, iz svojih sredstava, utvrđuje se u skladu sa članom 115. Zakona o radu kojim je utvrđeno da zaposleni ima pravo na naknadu zarade za vreme odsustvovanja sa rada zbog privremene sprečenosti za rad do 30 dana i to:

1) najmanje u visini 65% prosečne zarade u prethodnih dvanaest meseci u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, s tim da ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, ako je sprečenost za rad prouzrokovana bolešću ili povredom van rada;
2) u visini 100% prosečne zarade u prethodnih dvanaest meseci pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, s tim da ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, ako je sprečenost za rad prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, odnosno u slučaju održavanja trudnoće (od 1.1.2014. godine).

8.1. Osnov za naknadu zarade

U osnov za utvrđivanje naknade zarade za slučajeve odsustvovanja sa rada uzima se ostvarena **prosečna mesečna zarada zaposlenog za prethodnih dvanaest meseci rada**. Dakle, samo zarada, a ne i naknada zarade u slučaju da je zaposleni u toku tih 12 meseci po nekom osnovu odsustvovao sa rada i primao naknadu zarade.

Prema tome, u zaradu na osnovu koje se izračunava prosek zarade za prethodnih dvanaest meseci **ulaze primanja** koja u skladu sa članom 105. Zakona o radu čine zaradu, a to je:

- isplaćena zarada za efektivne sate rada u prethodnih 12 meseci, uključujući i deo zarade po osnovu radnog učinka;
- uvećana zarada isplaćena u prethodnih 12 meseci po osnovu rada na dan praznika, noćnog rada, rada u smenama, prekovremenog rada, "minulog rada" i drugih uvećanja propisanih opštim aktom poslodavca;
- druga primanja koja imaju karakter zarade a koja su u prethodnih 12 meseci isplaćena ("topli obrok", regres i druga davanja zaposlenima koja imaju karakter zarade).

U vezi sa utvrđivanjem osnovice za obračun naknade zarade za bolovanje do 30 dana, Ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku dalo je mišljenje broj 120-01-00145/2005-02 od 21.4.2005. godine koje glasi:

Prema čl. 114, 115. i 116. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/2005), zaposleni ima pravo na naknadu zarade:

- *za vreme odsustvovanja sa rada na dan praznika koji je neradan dan;*
- *za vreme korišćenja godišnjeg odmora, plaćenog odsustva i odsustva zbog vojne vežbe ili na poziv državnog organa;*
- *zbog privremene sprečenosti za rad (bolovanje) do 30 dana;*
- *za vreme prekida rada do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog.*

U svim navedenim slučajevima osnovica za obračun naknade zarade je "prosečna zarada u prethodna tri meseca". U zaradu na osnovu koje se obračunava prosek za prethodna tri meseca ulaze sva primanja koja u smislu čl. 105. st. 3. Zakona čine zaradu, a to je:

- *isplaćena zarada po satu za efektivne sate rada u prethodna tri meseca, deo zarade po osnovu radnog učinka (stimulacija i destimulacija);*
- *uvećanje zarada isplaćenih u prethodna tri meseca po osnovu rada na dan praznika, noćnog rada, rada u smenama, prekovremenog rada, "minulog rada" i drugih uvećanja propisanih opštim aktom poslodavca;*
- *druga primanja koja imaju karakter zarade a koja su u prethodna tri meseca isplaćena (topli obrok, regres, terenski dodatak, dodatak za odvojen život i druga davanja zaposlenima koja imaju karakter zarade).*

S obzirom da je osnovica za obračun naknade zarade - zarada, to isplaćene naknade zarada (za vreme bolovanja, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva i dr.), kao ni sati odsustvovanja za koje je isplaćena naknada ne ulaze u zbir ovih zarada.

Prema tome, kod obračuna prosečne zarade po satu u prethodna tri meseca pored zbira primanja koja imaju karakter zarade, a koja su isplaćena u prethodna tri meseca, neophodno je utvrditi ukupno ostvarene efektivne sate rada (redovne, prekovremene, noćne, sate rada na dan praznika).

U svim napred navedenim slučajevima, osnovicu za obračun čini prosečna zarada u prethodna tri meseca, pre meseca u kome je zaposleni započeo da koristi odsustvo sa rada. Ovo se odnosi i na slučajeve kada je zaposleni odsustvovao sa rada neprekidno određeni broj radnih dana u toku dva meseca (na primer: zaposleni je započeo sa korišćenjem bolovanja 20. marta i bio je do 15. aprila 2005. godine). U ovom slučaju i za mart i za april mesec osnovica za obračun naknade zarade je prosečna zarada za decembar 2004 godine, januar i februar 2005. godine.

U skladu sa ovim mišljenjem u zaradu na osnovu koje se obračunava prosek za prethodnih dvanaest meseci uključuju se sva primanja koja u smislu člana 105. stav 3. Zakona o radu čine zaradu:

- isplaćena zarada po satu za efektivne sate rada u prethodnih dvanaest meseci, deo zarade po osnovu radnog učinka;
- uvećanje zarade, koja su isplaćena u prethodnih dvanaest meseci po osnovu rada na dan praznika, noćnog rada, smenskog rada, prekovremenog rada i drugih uvećanja propisanih opštim aktom poslodavca;
- drugih primanja, koja imaju karakter zarade, a isplaćena su u prethodnih dvanaest meseci (topli obrok, regres, terenski dodatak i druga primanja koja imaju karakter zarade).

Prema tome, u osnovicu za obračun naknade zarade **ne uključuju se isplaćene naknade zarade u prethodnih dvanaest meseci - za vreme bolovanja, godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, kao ni sati odsustvovanja, za koji je isplaćena naknada zarade**.

Pod **prosečnom zaradom** u prethodnih dvanaest meseci podrazumeva se prosečna zarada u prethodnih dvanaest meseci **pre meseca** u kome je zaposleni započeo da koristi odsustvo sa rada - bolovanje.

Prilikom utvrđivanje osnovice obračuna naknade zarade sabiraju se efektivni sati rada u prethodnih dvanaest meseci, koja prethode mesecu u kojem je započeto bolovanje, kao i sabiranje isplaćenih zarada po svim osnovama, odnosno svih primanja koja imaju karakter zarade i dobijeni zbir se podeli zbirom ostvarenih efektivnih sati rada.

U praksi prilikom obračuna mogu se javiti različite situacije

1) **zaposleni je u prethodnih dvanaest meseci radio i ni jedan dan nije odsustvovao** - osnovica za obračun naknade zarade se utvrđuje na osnovu isplaćenih zarada po svim osnovama za prethodna tri meseca;
2) **zaposleni je u prethodnih dvanaest meseci radio,** ali mu nije isplaćivana zarada ili je delimično isplaćena - osnovica za obračun naknade zarade se obračunava, prema obračunatoj zaradi bez obzira što nije isplaćena, po svim osnovama za prethodnih dvanaest meseci. Poslodavac je inače dužan po članu 121. stav 2. Zakona o radu zaposlenom da dostavi obračun i za mesec u kome nije isplaćena zarada ili naknadu zarade;
3) zaposleni je u prethodnih dvanaest meseci, delimično radio a delimično bio odsutan (godišnji odmor, plaćeno odsustvo i dr.) - osnovica za naknadu zarade se obračunava **sabiranjem isplaćenih zarada** i **podeli sa zbirom efektivnih sati rada**;
4) **zaposleni u prethodnih dvanaest meseci nije radio** (porodiljsko odsustvo, godišnji odmor, bolovanje i dr) - osnovica za obračun naknade zarade se obračunava na osnovicu koju čini ugovorena osnovna zarada uvećana za "minuli rad";
5) zaposleni u prethodnih dvanaest meseci nije radio kod poslodavca (novozaposleni) - osnovica za naknadu zarade čini ugovorena osnovna zarada po satu, uvećana za "minuli rad".

Iz napred navedenih primera može se zaključiti da je "minuli rad" uključen u osnovicu za obračun naknade zarade, jer čini deo zarade koju je zaposleni primio ili ostvario u prethodnih dvanaest meseci, **te se "minuli rad" ne obračunava na naknadu zarade**.

8.2. Naknadu zarade za bolovanje zbog povrede na radu i profesionalne bolesti isplaćuje poslodavac

Posebno se skreće pažnja da naknadu zarade za vreme bolovanja zbog povrede na radu i profesionalne bolesti isplaćuje poslodavac iz svojih sredstava za sve vreme dok traju razlozi za odsustvovanje sa rada i za sve vreme dok se osiguranik nalazi u radnom odnosu.

Osnov za naknadu u ovom slučaju utvrđuje se prema odredbama člana 115. stav 1. tačka 2) Zakona o radu.

8.3. Primer za obračun naknade zarade za bolovanje do 30 dana na teret poslodavca

Pri isplati naknade zarade za prvih 30 dana bolovanja, po osnovu bolesti ili povrede na radu koju isplaćuje poslodavac, osnovicu za utvrđivanje naknade zarade čini prosečna zarada zaposlenog u prethodnih dvanaest meseci, koja prethode mesecu u kome je nastupila privremena sprečenost za rad.

Naknada zarade po osnovu privremene sprečenosti za rad na teret poslodavca iznosi najmanje 65% prosečne zarade ostvarene u prethodnih dvanaest meseci pre meseca u kome je nastupila privremena sprečenost za rad, odnosno 100% prosečne zarade ako je bolest prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću. Ovako obračunata naknada zarade za bolovanje ne može biti niža od minimalne zarade.

Primer utvrđivanja osnova za naknadu zarade, na teret poslodavca kada je zarada viša od najniže osnovice, a niža od najviše osnovice dajemo u sledećem primeru:

Red. br.	O P I S	Osiguranik A
	I. AVGUST 2014.	
1.	časovi rada	168
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	51.818,00
	II. SEPTEMBAR 2014.	
1.	časovi rada	168
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	500,00
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	52.318,00
	III. OKTOBAR 2014.	
1.	časovi rada	184
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	51.818,00
	VI. NOVEMBAR 2014.	
1.	časovi rada	160
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	1.000,00
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	52.818,00

Red. br.	O P I S	Osiguranik A
	V. DECEMBAR 2014.	
1.	časovi rada	176
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	51.818,00
	VI. JANUAR 2015.	
1.	časovi rada	152
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	2.000,00
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	53.818,00
	VII. FEBRUAR 2015.	
1.	časovi rada	144
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	51.818,00
	VIII. MART 2015.	
1.	časovi rada	168
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	2.000,00
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	53.818,00
	IX. APRIL 2015.	
1.	časovi rada	176
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	3.000,00
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	54.818,00
	X. MAJ 2015.	
1.	časovi rada	168
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	1.500,00
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	53.318,00

Red. br.	O P I S	Osiguranik A
	XI. JUN 2015.	
1.	časovi rada	176
2.	osnovna zarada	49.827,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	-
5.	minuli rad	1.991,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	51.818,00
	XII. JUL 2015.	
1.	časovi rada	184
2.	osnovna zarada	47.000,00
3.	radni učinak	-
4.	stimulacija	-3.000,00
5.	minuli rad	1.900,00
	Svega zarada (2 + 3 + 4 + 5)	45.900,00
I	**Ukupni časovi**	**2.024**
II	**Ukupna zarada za dvanaest meseci**	**625.898,00**
III	**Prosečna zarada za dvanaest meseci po jednom času (II : I)**	**309,24**

Na osnovu podataka o ostvarenoj zaradi u prethodnih dvanaest meseci i doznake o privremenoj sprečenosti za rad pristupa se obračunu naknade zarade na teret poslodavca za avgust 2015. godine (21 dan odnosno 168 časova). Isplata naknade zarade vrši se u septembru 2015. godine.

Red. br.	O P I S	Osiguranik B
1.	Časovi bolovanja (21 dan x 8h)	168
2.	Prosečna zarada po času rada (avgust 2013 - jul 2014)	309,24
3.	Bruto naknada zarade (1 x 2)	51.952,32
4.	Procenat za utvrđivanje osnova za naknadu	65%
5.	Osnov za naknadu bolovanja (3 x 4)	33.769,00
6.	Minimalna neto zarada (121,00 x 168)	20.328,00
7.	Minimalna bruto zarada (r.b. 6 - 1.143,30 : 0,701)	27.367,62
8.	Osnovica za obračun poreza (r.b. 5 ili r.b. 7 - 11.433)	22.336,00
9.	Porez (8 x 10%)	2.233,60
10.	Osnovica za obračun doprinosa	33.769,00
11.	Doprinosi na teret zaposlenog (19,9% x 10) 11.1. Doprinos za PIO (14% x 10) 11.2. Doprinosi za zdravstvo (5,15% x 10) 11.3. Doprinosi za nezaposlene (0,75% x 10)	6.720,03 4.727,66 1.739,10 253,27
12.	Neto iznos za isplatu (5 - 9 - 11)	24.815,37
13.	Doprinosi na teret poslodavca (17,9% x 10) 13.1. Doprinos za PIO (12% x 10) 13.2. Doprinosi za zdravstvo (5,15% x 10) 13.3. Doprinosi za nezaposlene (0,75% x 10)	6.044,65 4.052,28 1.739,10 253,27
14.	Ukupni troškovi poslodavca (5 + 13)	39.813,65

Na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad do 30 dana obračunavaju se i plaćaju porez i doprinosi kao i prilikom isplate zarade.

U polja 3.6 - 3.16. Obrasca **PPP-PD** se upisuje:

Br. polja	Naziv polja	Naknada zarade Osiguranik B
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 202 00 0
3.7	Broj dana	30
3.8	Broj sati	168
3.8a	Fond sati	168
3.9	Bruto prihod	33.769,00
3.10	Osnovica za porez	**22.336,00** (naknada zarade umanjena za neoporezivi iznos od 11.433,00)
3.11	Porez	2.233,60
3.12	Osnovica za doprinose	33.769,00
3.13	PIO	8.779,94
3.14	ZDR	3.478,20
3.15	NZS	506,54
3.16	Beneficirani PIO	0,00

Knjiženja naknade zarade za bolovanje do 30 dana na teret poslodavca u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	33.769,00	
	521		Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	6.044,65	
		450	Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju		24.815,37
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		2.233,60
		4520	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO		4.727,66
		4521	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo		1.739,10
		4522	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost		253,27
		4530	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO		4.052,28
		4531	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo		1.739,10
		4532	Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost		253,27
			Za obračun zarada		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a	450		Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	24.815,37	
	451		Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	2.233,60	
	4520		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za PIO	4.727,66	
	4521		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za zdravstvo	1.739,10	
	4522		Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - doprinos za nezaposlenost	253,27	
	4530		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za PIO	4.052,28	
	4531		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za zdravstvo	1.739,10	
	4532		Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - doprinos za nezaposlenost	253,27	
		2410	Tekući (poslovni) račun		39.813,65
			Za isplatu		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Naknada bolovanja do 30 dana na teret poslodavca

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	33.769,00	
		231111	Obaveze za neto plate i dodatke		24.815,37
		231211	Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke		2.233,60
		231311	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke		4.727,66
		231411	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke		1.739,10
		231511	Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke		253,27
			- bolovanje do 30 dana		
2.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	6.044,65	
		234111	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca		4.727,66
		234211	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca		1.739,10
		234311	Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca		253,27
			- doprinosi na teret poslodavca		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
3.	231111		Obaveze za neto plate i dodatke	24.815,37	
	231211		Obaveze po osnovu poreza na plate i dodatke	2.233,60	
	231311		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na plate i dodatke	4.727,66	
	231411		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na plate i dodatke	1.739,10	
	231511		Obaveze po osnovu doprinosa za nezaposlenost na plate i dodatke	253,27	
	234111		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca	4.727,66	
	234211		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca	1.739,10	
	234311		Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca	253,27	
		121112	Tekući računi		39.813,65
			- po izvodu UT-a		
4.	411117		Naknada zarade za vreme privremene sprečenosti za rad do 30 dana usled bolesti	39.813,65	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		39.813,65
			- bruto plate zaposlenih		
5.	412111		Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje	4.727,67	
	412211		Doprinos za zdravstveno osiguranje	1.739,10	
	412311		Doprinos za nezaposlenost	253,27	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		6.044,65
			- bolovanje do 30 dana		

Primer:

Isplatilac za isti obračunski period isplaćuje zaposlenom za 20 dana provedenih na radu konačan iznos zarade od 40.000,00 dinara, a za 10 dana bolovanja konačan iznos naknade zarade od 13.000,00 dinara. Poslodavac za zaposlenog ne ostvaruje pravo na poreske olakšice/subvencije za zapošljavanje, a zaposleni ne radi na radnom mestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Isto tako, ova isplata je prva, a ujedno i konačna za ovaj obračunski period.

U polja 3.6 - 3.17 Obrasca **PPP-PD** se upisuje:

Br. polja	Naziv polja	Zarada za 128 efektivnih sati rada	Naknada zarade za 48 sati bolovanja
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 101 00 0	1 01 202 00 0
3.7	Broj dana	20	10
3.8	Broj sati	128	48
3.8a	Fond sati	176	176
3.9	Bruto prihod	40.000,00	13.000,00
3.10	Osnovica za porez	**31.685,10** (zarada umanjena za neoporezivi iznos od 8.314,90*)	**9.881,90** (naknada zarade umanjena za neoporezivi iznos od 3.118,10**)

Br. polja	Naziv polja	Zarada za 128 efektivnih sati rada	Naknada zarade za 48 sati bolovanja
3.11	Porez	3.168,50	988,20
3.12	Osnovica za doprinose	40.000,00	13.000,00
3.13	PIO	10.400,00	3.380,00
3.14	ZDR	4.120,00	1.339,00
3.15	NZS	600,00	195,00
3.16	Beneficirani PIO	0,00	0,00
3.17	**MFP 10**	1***	1***
3.17	**MFP 12**	13.000,00****	40.000,00****

* Neoporezivi iznos za 128 efektivnih radnih sati: 11.433,00 x 128 : 176 = 8.314,90

** Neoporezivi iznos za 48 sati bolovanja: 11.433,00 x 48 : 176 = 3.118,10

*** Oznaka 1 kada se kombinuju vrste prihoda u prijavi

**** MFP 12 se popunjava kod prve isplate zarade u prijavi u kojoj se za jednog primaoca prihoda, iskazuju prihodi pod više šifri vrsta prihoda i tada se upisuje za svaku pojedinačnu ŠVP pod kojom se iskazuje zarada ili naknada zarade za jednog zaposlenog u polje MFP 12 zbir iznosa osnovice doprinosa iskazanih pod ostalim ŠVP za zaradu ili naknadu zarade za tog zaposlenog.

9. Obračun naknade zarade i postupak ostvarivanja prava na naknadu zarade za bolovanje koje se isplaćuje na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja

Zavod za zdravstveno osiguranje **obezbeđuje od 31. dana bolovanja** naknadu zarade zbog bolesti i povrede van rada i drugih slučajeva, **osim dobrovoljnog davanja organa i tkiva i nege bolesnog deteta mlađeg od tri godine kada naknada zarade pripada od prvog dana bolovanja na teret zdravstvenog osiguranja**.

Pored Zakona o zdravstvenom osiguranju i Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja bliže uređuje način i postupak ostvarivanja prava, uslove i korišćenje zdravstvene zaštite.

Član 80. Pravilnika uređuje da o pravu na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad rešava poslodavac ako naknada zarade pada na teret poslodavca, a matična filijala ako se naknada isplaćuje na teret zdravstvenog osiguranja.

Naknada zarade se isplaćuje na osnovu podnetih dokaza, bez podnošenja zahteva, a na zahtev osiguranika se izdaje rešenje o isplati.

Prema članu 81. Pravilnika isplata naknade zarade vrši se na osnovu:

"*1) izveštaja o privremenoj sprečenosti za rad (u daljem tekstu: doznaka) i ocene lekarske komisije;*

2) potvrde o ostvarenoj zaradi za utvrđivanje osnova za obračun naknade zarade;

3) potvrde o kretanju (porastu-smanjenju) zarada kod poslodavca za prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade zaposlenog;

4) potvrde o kretanju (porastu-smanjenju) zarada kod poslodavca za naredna usklađivanja osnova za naknadu zarade zaposlenog;

5) spiska obračunatih - isplaćenih naknada zarada;

6) dokaza da je dospeli doprinos plaćen i to:

- *za zaposlene iz člana 17. stav 1. tač. 1-7. Zakona, izjave poslodavca da je dospeli doprinos plaćen, Poreske prijave o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje na zarade;*
- *za preduzetnike iz člana 17. stav 1. tačka 18. Zakona, uverenja poreske uprave da je dospeli doprinos plaćen;*
- *za sveštenike iz člana 17. stav 1. tačka 20. Zakona, uverenja poreske uprave da je dospeli doprinos plaćen;*
- *za verske službenike iz člana 17. stav 1. tačka 20. Zakona - izjave poslodavca da je dospeli doprinos plaćen, Poreske prijave o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje na zarade;*

7) dokaza da je predata dokumentacija za utvrđivanje radne sposobnosti, odnosno invalidnosti po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;

8) dokaza za drugog roditelja u slučaju nege deteta, u skladu sa članom 80. Zakona;

9) dokaza o prethodnom stažu osiguranja."

Obrasci su propisani članom 109. Pravilnika:

- Izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad - Obrazac OZ-6;
- Potvrda o ostvarenoj zaradi za utvrđivanje osnova za obračun naknade zarade - Obrazac OZ-7;
- Potvrda o kretanju (porastu-smanjenju) zarada kod poslodavca za prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade - Obrazac OZ-8;
- Potvrda o kretanju (porastu-smanjenju) zarada kod poslodavca za naredna usklađivanja osnova za naknadu zarade - Obrazac OZ-9;
- Spisak obračunatih-isplaćenih naknada zarada - Obrazac OZ-10.

Doznaku izdaje izabrani lekar.

Ukoliko doznaku izdaje osiguraniku izabrani lekar iz oblasti ginekologije, pedijatraije ili stomatologije, dužan je da o tome obavesti izabranog lekara iz oblasti opšte medicine, odnosno medicine rada, zbog povezivanja privremene sprečenosti za rad u skladu sa Zakonom.

Poslodavac koji isplaćuje naknadu zarade koja se obezbeđuje iz sredstava Republičkog fonda, dužan je da matičnoj filijali dostavi Spisak obračunatih - isplaćenih naknada zarada u dva primerka sa dokumentacijom iz člana 81. ovog pravilnika radi prethodne kontrole.

Matična filijala je dužna da izvrši kontrolu dokumentacije i obračuna, odnosno utvrdi pravo na naknadu i visinu naknade i najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obračuna od poslodavca izvrši prenos odogovarajućeg iznosa sredstava na poseban račun poslodavca.

Prema članu 84. Pravilnika o ostvarivanju prava Matična filijala zadržava u svojoj evidenciji jedan primerak Spiska obračunatih-isplaćenih naknada zarada sa dokazima na osnovu kojih je izvršen obračun naknade zarade. Drugi primerak Spiska obračunatih-isplaćenih naknada zarada overava se potpisom ovlašćenog lica i pečatom filijale i vraća se poslodavcu.

Preduzetnicima i zaposlenima kod preduzetnika, pod uslovom da preduzetnici nemaju poseban račun, kao i sveštenicima i verskim službenicima, naknadu zarade koja se obezbeđuje iz sredstava matične filijale, obračunava i isplaćuje matična filijala.

Za osiguranike koji su zaposleni kod više poslodavaca, pravo na naknadu zarade utvrđuje matična filijala, na osnovu dokaza iz člana 81. ovog pravilnika.

Matičnoj filijali obračun podnosi poslodavac na osnovu čije prijave je utvrđeno svojstvo osiguranika, uz dostavljanje dokaza od svih poslodavaca.

Matična filijala je dužna da izvrši kontrolu dokumentacije i obračuna, odnosno utvrdi pravo na naknadu i visinu naknade i najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obračuna od poslodavca, izvrši prenos odgovarajućeg iznosa sredstava na posebni račun onog poslodavca koji je dostavio obračun.

Osnov za naknadu zarade za bolovanje preko 30 dana utvrđuje se u skladu sa čl. 87. - 89. Zakona i isplaćuje na teret sredstava zdravstvenog osiguranja.

U skladu sa odredbama člana 103. Zakona poslodavac isplaćuje naknadu zarade zaposlenima, koja se obezbeđuje iz sredstava Fonda u skladu sa zakonom. Poslodavac vrši obračun naknade zarade i dostavlja ga matičnoj filijali. Matična filijala utvrđuje pravo na naknadu, visinu zarade i najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obračuna prenosi odgovarajući iznos sredstava **na poseban račun poslodavca**. **Sredstva doznačena na poseban račun poslodavca ne mogu biti predmet izvršenja**.

Takođe, poslodavac može, ukoliko ima svojih sredstava, da isplati naknadu zarade i kada se naknada zarade obezbeđuje iz sredstava Fonda, a matična filijala je dužna da isplaćeni iznos naknada naknadi poslodavcu u roku od 30 dana od dana predaje zahteva matičnoj filijali.

9.1. Usklađivanje osnova za naknadu zarada

Pravo na usklađivanje naknade zarade za vreme bolovanja na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja propisano je članom 92. Zakona - za osiguranike zaposlene i članom 93. za preduzetnike, sveštenike i verske službenika.

Način usklađivanja je propisan članom 92. Zakona:

Kada osiguranik iz člana 73. tačka 1) ovog zakona prima naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja duže od dva kalendarska meseca, ima pravo na usklađivanje osnova za naknadu zarade.

Usklađivanje osnova za naknadu zarade vrši se od prvog dana narednog kalendarskog meseca po isteku drugog kalendarskog meseca neprekidne sprečenosti za rad.

Osnov za naknadu zarade iz stava 1. ovog člana usklađuje se sa kretanjem zarada kod poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu od kojeg osiguraniku pripada pravo na usklađivanje osnova za naknadu zarade (prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade).

Svako naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade vrši se mesečno prema kretanju zarada kod poslodavca.

Bitno je istaći da se usklađivanje naknade zarade vrši i u slučaju rasta ili pada rasta prosečne zarade kod poslodavca.

Kod prvog usklađivanja naknade zarade potrebno je da proteknu dva puna kalendarska meseca, da bi osiguranik imao pravo na usklađivanje osnova za naknadu zarade. Stoga je veoma bitan prvi dan bolovanja jer u zavisnosti od tog datuma zavisi pravo na prvo usklađenje osnova naknade zarade.

Npr: ako je bolovanje započeto 1. ili 2. u mesecu koji ima 30 dana, a naknada zarade za prvih trideset dana je isplaćena na teret poslodavca. Od 31. dana bolovanje se isplaćuje na teret Fonda, a nakon isteka dva puna kalendarska meseca bolovanja na teret Fonda, odnosno od 1. **u četvrtom mesecu bolovanja neprekidno stiče se pravo na usklađenje naknade bolovanja**.

Kada se radi o bolovanju koje se **od prvog dana isplaćuje na teret Fonda** (dobrovoljno davanje tkiva i organa, nega deteta mlađeg od tri godine) **posle puna dva kalendarska meseca, osiguranik stiče pravo na usklađivanje naknade zarade**.

Svako naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade vrši se mesečno prema kretanju zarade kod poslodavca.

9.2. Primer obračuna naknade zarade za bolovanje preko 30 dana - na teret RFZO

Osnov za obračun naknade zarade, za bolovanje koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja za osiguranike zaposlene, čini prosečna zarada koju je osiguranik ostvario u prethodna tri meseca pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad. Zaradu čini zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu i to:

- osnovna zarada zaposlenog i
- uvećana zarada po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenog u radnom odnosu.

Primer za obračun prosečne mesečne zarade u prethodna tri meseca - pre meseca u kome je nastupio prvi dan privremene sprečenosti za rad

Mesec	Ostvareni časovi rada	Osnovna zarada	Minuli rad	Ukupno
Maj 2015.	176	51.500,00	1.660,00	53.160,00
Jun 2015.	176	51.358,00	1.560,00	52.918,00
Jul 2015.	184	50.100,00	1.620,00	51.720,00
Ukupno:	536	152.985,00	4.840,00	157.798,00

Osnov za naknadu zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja iznosi: 157.798,00 : 536 = 294,40 dinara po času rada.

Svi navedeni podaci dostavljeni su u **Potvrdi o ostvarenoj zaradi za utvrđivanje osnova za obračun naknade - Obrazac OZ-7**.

Ukoliko osiguranik u prethodna tri meseca, koja prethode nastupanju privremene sprečenosti za rad, nije ostvario zaradu ni u jednom mesecu, osnov za naknadu utvrđuje se u skladu sa članom 89. Zakona, odnosno osnovna zarada uvećana za "minuli rad" koju bi ostvario da radi u mesecu za koji se isplaćuje naknada zarade.

Ako je osiguranik u prethodna tri meseca koja prethode nastupanju privremene sprečenosti za rad delimično radio, a delimično bio odsutan, prosečna zarada se obračunava deljenjem ukupno ostvarene zarade za efektivne sate rada sa minulim radom i efektivnih sati rada.

Obrazac OZ - 7

Naziv i sedište poslodavca _____

Registarski broj _____

Poseban tekući račun _____

Telefon _____

P O T V R D A

O OSTVARENOJ ZARADI ZA UTVRĐIVANJE OSNOVA ZA OBRAČUN NAKNADE ZARADE

I Zaposleni _____, broj zdravstvene knjižice _____,

JMBG | | | | | | | | | | | | | LBO | | | | | | | | | | |

Ostvario je zarade* u tri meseca koja prethode mesecu u kome je nastupila privremena sprečenost za rad i to:

1. MESEC/GODINA	2. UKUPAN BROJ EFEKTIVNIH ČASOVA ZA KOJE JE ZAPOSLENI OSTVARIO ZARADU	3. IZNOS OSTVARENE ZARADE ZA EFEKTIVNE ČASOVE
maj 2015.	176	53.160
jun 2015.	176	52.918
jul 2015.	184	51.720

Ukupno:	536	Ukupno:	157.798,00
Prosek:		Prosek:	294,40

Prosečan iznos ostvarene zarade po času = ukupno red. br 3 : ukupno red. br 2 = 294,40

* pod ostvarenom zaradom podrazumeva se osnovna zarada zaposlenog uvećana za minuli rad. U zaradu ne ulazi:

- uvećana zarada zaposlenog iz člana 108. tačka 1, 2. i 3. Zakona o radu
- naknada troškova iz člana 118. Zakona o radu
- druga primanja iz čl. 119. i 120. Zakona o radu
- naknada zarade po propisima o penzijsko-invalidskom osiguranju

II Zaposleni ima - nema prethodni staž zdravstvenog osiguranja u trajanju od najmanje tri meseca neprekidno ili šest meseci sa pekidima u poslednjih osamnaest meseci pre početka korišćenja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

U _____ MP POTPIS OVLAŠĆENOG LICA KOD POSLODAVCA

Dana _____ _____

Obračun naknade zarade za avgust 2015. godine za bolovanje koje se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja

Red. br.	O P I S	I Z N O S
1.	Časovi za obračun naknade zarade	176
2.	Osnov za obračun naknade zarade po jednom času	294,40
3.	Bruto zarada (1 x 2)	51.814,40
4.	Osnov za obračun naknade (3 x 65%)	33.679,36
5.	Osnov za obračun poreza (4 - 11.433)	22.246,36
6.	Porez na dohodak (5 x 10%)	2.224,64
7.	Doprinosi za socijalno osiguranje na teret primeoca naknade (4 x 19,9%)	6.702,19
	7.1. PIO (4 x 14%)	4.715,10
	7.2. Zdravstvo (4 x 5,15%)	1.734,49
	7.3. Nezaposlenost (4 x 0,75%)	252,60
8.	Neto naknada (4 - 6 - 7)	24.752,56
9.	Doprinosi za socijalno osiguranje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja (4 x 17,9%)	6.028,61
	9.1. PIO (4 x 12%)	4.041,52
	9.2. Zdravstvo (4 x 5,15%)	1.734,49
	9.3. Nezaposlenost (4 x 0,75%)	252,60
10.	Ukupni troškovi (4 + 9)	39.707,97

9.3. Primer obračuna naknade zarade za bolovanje kada je obračunata prosečna mesečna zarada niža od minimalne zarade

Mesec	Ostvareni časovi rada	Osnovna zarada	Minuli rad	Ukupno
Maj 2015.	176	30.000,00	900,00	30.900,00
Jun 2015.	176	27.309,00	780,00	28.089,00
Jul 2015.	184	28.000,00	840,00	28.840,00
Ukupno	536	85.309,00	2.520,00	87.829,00
Prosečna zarada po jednom času rada	-	-	-	163,86

Na osnovu podataka o broju časova rada i ostvarenoj zaradi u napred navedena tri meseca i doznake nadležnog lekara o privremenoj sprečenosti za rad pristupa se obračunu naknade zarade za avgust 2015. godine za 176 časova bolovanja.

Napred navedeni podaci se dostavljaju na Obrascu OZ-7 - Potvrda o ostvarenoj zaradi za utvrđivanje osnova za obračun naknade zarade.

Obračun naknade zarade za bolovanje preko 30 dana na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja za avgust 2015. godine, kada je zarada niža od minimalne zarade

Red. br.	O P I S	I Z N O S
1.	Časovi za obračun naknade zarade	176
2.	Osnov za naknadu po jednom času u bruto iznosu	163,86
3.	Bruto zarada (1 x 2)	28.839,36
4.	Bruto osnovica za obračun naknade zarade (3 x 65%)	18.745,58

Red. br.	O P I S	I Z N O S
5.	Minimalna zarada:	
	5.1. Neto iznos po jednom času	121
	5.2. Neto iznos minimalne zarade (121* x 176)	21.296,00
	5.3. Bruto minimalna zarada kao osnov za naknadu zarade B = (N - 1.143,30) : 0,701	28.748,50
6.	Osnovica za porez (5.3. - 11.433)	17.315,50
7.	Porez na zarade (6 x 10%)	1.731,55
8.	Osnovica za doprinose (r.br. 5.3)	28.748,50
9.	Doprinosi na teret zaposlenog (8 x 19,9%)	5.720,95
	9.1. Doprinosi za PIO (8 x 14%)	4.024,79
	9.2. Doprinos za zdravstvo (8 x 5,15%)	1.480,55
	9.3. Doprinos za nezaposlenost (8 x 0,75%)	215,61
10.	Neto za isplatu (5.3. - 7 - 9)	21.296,00
11.	Doprinos na teret isplatioca (8 x 17,9%)	5.145,98
	11.1. Doprinos za PIO (8 x 12%)	3.449,82
	11.2. Doprinos za zdravstvo (8 x 5,15%)	1.480,55
	11.3. Doprinos za nezaposlenost (8 x 0,75%)	215,61
12.	Ukupni troškovi (5.3. + 11)	33.894,48

* Važeći podatak za mesec za koji se vrši obračun naknade.

Obračun naknade je izvršen na bruto minimalnu zaradu u skladu sa članom 97. Zakona o zdravstvenom osiguranju prema kome visina naknade zarade **ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa propisima o radu za mesec za koji se vrši obračun naknade zarade**, što je slučaj i u ovom primeru.

10. Usklađivanje osnova za naknadu zarada

a) Prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade

Osnov za naknadu zarade usklađuje se sa kretanjem zarada kod poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu od kojeg osiguraniku pripada pravo na prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade u odnosu na ukupnu zaradu za efektivne sate uvećanu za "minuli rad" od 0,4% po godini staža za zaposlene na nivou poslodavca za tri kalendarska meseca koja prethode mesecu u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad zaposlenog. **Usklađivanje osnova za naknadu zarade vrši se na osnovu potvrde o kretanju (porastu-smanjenju) zarada kod poslodavca za prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade - Obrazac OZ-8 - Potvrda o kretanju (porastu-smanjenu) zarada kod poslodavca za prvo usklađivanje osnova za naknadu zarade.**

Ovu potvrdu popunjava poslodavac i dostavlja matičnoj filijali osiguranika, prilikom obračuna bolovanja preko trideset dana.

Pošto je u našem primeru (pod 9.2) bolovanje započeto u avgustu 2015. godine (avgust je isplaćen na teret poslodavca), a septembar i oktobar 2015. se isplaćuju na teret RFZO, zaposleni stiče pravo na prvo usklađivanje naknade zarade od 1. novembra 2015. godine.

Rast zarade kod poslodavca utvrđuje se stavljanjem u odnos ostvarene prosečne zarade kod poslodavca za avgust 2015. godine prema ostvarenoj prosečnoj zaradi kod poslodavca za maj, jun i jul 2015. godine.

Koeficijent rasta prosečne mesečne zarade kod poslodavca u napred navedenom periodu iznosi npr. **1,061 kako je to iskazano u Obrazcu OZ-8.**

Obrazac OZ - 8

Naziv i sedište poslodavca _____
Registarski broj _____
Poseban tekući račun _____
Telefon _____

P O T V R D A

O KRETANJU (PORASTU-SMANJENJU) ZARADA KOD POSLODAVCA ZA PRVO USKLAĐIVANJE OSNOVA ZA NAKNADU ZARADE

PRVO USKLAĐIVANJE

Meseci V, VI i VII 2015.	**Mesec novembar 2015.**
KOLONA 1	KOLONA 2
Red. broj 1: ukupna zarada za efektivne sate na nivou poslodavca za tri kalendarska meseca koja prethode mesecu u kome je nastupila privremema sprečenost za rad zaposlenog 162.424	Red. broj 1: ukupna zarada za efektivne sate na nivou poslodavca za kalendarski mesec koji prethodi mesecu za koji se vrši usklađivanje 125.300
Red. broj 2: ukupan broj efektivnih sati rada za koji je isplaćena zarada pod rednim brojem 1 536	Red. broj 2: ukupan broj efektivnih sati rada za koji je isplaćena zarada pod rednim brojem 1 368
Red. broj 3: ostvarena zarada po satu (red. broj 1 podeljen red. broj 2) 303,03	Red. broj 3: ostvarena zarada po satu (red. broj 1 podeljen red. broj 2) 340,49
Red. broj 4: prosečni mesečni mogući broj sati po radniku (zbir mogućeg fonda sati podeljen sa 3) 178 (536 : 3)	Red. broj 4: mogući mesečni fond sati po radniku 168
Red. broj 5: prosečna mesečna zarada (red. broj 3 x red. broj 4) 53.939,34	Red. broj 5: prosečna mesečna zarada (red. broj 3 x red. broj 4) 57.202

Koeficijent kretanja prosečne zarade kod poslodavca:
(red. broj 5 kolone 2 podeljen sa red. broj 5 kolone 1) 1,061

U _____ MP POTPIS OVLAŠĆENOG LICA KOD POSLODAVCA

Dana _____ _____

b) Naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade

Naredna usklađivanja se vrše svakog meseca prema kretanju prosečne zarade poslodavca stavljanjem u odnos prosečne zarade poslodavca za mesec za koje je izvršeno usklađivanje naknade zarade i prosečne zarade poslodavca za mesec za koji se vrši usklađivanje.

Naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade izvršiće se u maju 2015. godine prema kretanju prosečne mesečne zarade u aprilu 2015. godine u odnosu na prosečnu mesečnu zaradu kod poslodavca u martu 2015. godine.

U nastavku se daje primer popunjenog **Obrasca OZ-9 Potvrda o porastu - smanjenju zarada kod poslodavca** za naredno usklađivanje osnova za naknadu zarade zaposlenog.

Obrazac OZ - 9

Naziv i sedište poslodavca _____

Registarski broj _____

Poseban tekući račun _____

Telefon _____

P O T V R D A
O KRETANJU (PORASTU-SMANJENJU) ZARADA KOD POSLODAVCA ZA NAREDNA USKLAĐIVANJA OSNOVA ZA NAKNADU ZARADE

NAREDNA USKLAĐIVANJA: Usklađivanje naknade zarade za zaposlenog na bolovanju posle sprovedenog prvog usklađivanja se vrši prema kretanju prosečne mesečne zarade kod poslodavca i to: u kolonu 2 se unose podaci na nivou poslodavca za mesec koji prethodi mesecu za koji se vrši usklađivanje, a u kolonu 1 se unose podaci na nivou poslodavca za mesec koji prethodi mesecu iskazanom u koloni 2.

NAREDNA USKLAĐIVANJA

Mesec novembar 2015.	**Mesec decembar 2015.**
KOLONA 1	KOLONA 2
Red. broj 1: ukupna zarada za efektivne sate na nivou poslodavca za mesec koji prethodi mesecu iskazanom u kol. 2 125.300	Red. broj 1: ukupna zarada za efektivne sate na nivou poslodavca za kalendarski mesec koji prethodi mesecu za koji se vrši usklađivanje 108.000
Red. broj 2: ukupan broj efektivnih sati rada za koje je isplaćena zarada pod rednim brojem 1 368	Red. broj 2: ukupan broj efektivnih sati rada za koji je isplaćena zarada pod rednim brojem 1 350
Red. broj 3: ostvarena zarada po satu (red. broj 1 podeljen red. broj 2) 340,49	Red. broj 3: ostvarena zarada po satu (red. broj 1 podeljen red. broj 2) 309
Red. broj 4: mogući mesečni fond sati po zaposlenom 168	Red. broj 4: mogući mesečni fond sati po zaposlenom 176
Red. broj 5: prosečna mesečna zarada (red. broj 3 x red. broj 4) 57.202	Red. broj 5: prosečna mesečna zarada (red. broj 3 x red. broj 4) 54.384

Koeficijent porasta ili smanjenja prosečne zarade kod poslodavca:
(red. broj 5 kolone 2 podeljen sa red. broj 5 kolone 1) 0,95

U _____ MP POTPIS OVLAŠĆENOG LICA KOD POSLODAVCA

Dana _____ _____

Obrazac OZ - 10

SPISAK OBRAČUNATIH - ISPLAĆENIH NAKNADA ZARADA

_____
(Naziv poslodavca)

Broj: _____ Datum: _____ Sedište: _____

Registarski broj _____ Šifra delatnosti _____ PIB _____ Poseban račun poslodavca broj: _____

Redni broj	PREZIME I IME OSIGURANIKA	Pol osiguranika	Da li je prva isplata*	Naknada obračunata za vreme		Broj dana za koje je isplaćena naknada zbog							Bruto naknada (14+16+17)	Doprinosi		Porez	Neto naknada	Za isplatu (14+15+16 +17)
				od	do	bolesti	povrede na radu	profesionalne bolesti	nege člana porodice	izolacije i praćenja	davalac krvi, tkiva i organa	održavanje trudnoće		iz naknade	na naknadu			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	M.M.	M	da	1.8.2015.	31.8.2015.	21	-	-	-	-	-	-	33.769,00	6.720,03	6.044,65	2.233,60	24.815,37	39.813,65

*Ako se radi o prvoj isplati iz sredstava Zavoda upisuje se "da", u ostalim slučajevima upisuje se "—".

Republički zavod - filijala
_____

Broj: _____ Datum: _____ (M.P.)

Pravo, visinu i kontrolu obračuna naknade zarade izvršio:
_____
(Prezime i ime)

Obračun izvršio
_____
(Prezime i ime)

(M.P.)

Finansijski rukovodilac
_____
(Prezime i ime)

11. Naknada zarade za preduzetnike, sveštenike i verske službenike za vreme bolovanja

Pravo na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad na osnovu člana 73. Zakona iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja imaju:

- preduzetnici iz člana 17. stav 1. tačka 18) Zakona - preduzetnici koji su registrovani za obavljanje zakonom dozvoljene delatnosti u vidu zanimanja radi samostalnog obavljanja delatnosti, obavljanja delatnosti slobodne profesije, kao i samostalni umetnici, u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: preduzetnici);
- sveštenici i verski službenici iz člana 17. stav 1. tačka 20) Zakona koji poslove obavljaju kao samostalnu delatnost.

11.1. Sticanje prava na naknadu zarade za vreme bolovanja

Pravo na naknadu zarade preduzetnicima, sveštenicima i verskim službenicima u skladu sa članom 78. Zakona pripada od prvog dana sprečenosti za rad, kao i za vreme njenog trajanja, ali samo za vreme trajanja radnog odnosa za koje bi osiguranik primao zaradu, odnosno za vreme za koje bi obavljao delatnost kao preduzetnik.

Ako je bolest nastupila kao posledica povrede na radu ili profesionalne bolesti naknada zarade pripada osiguraniku i posle prestanka radnog odnosa do prestanka uzroka privremene sprečenosti za rad.

U skladu sa članom 86. Zakona preduzetniku ne pripada naknada zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ako za vreme privremene sprečenosti za rad nije privremeno odjavio obavljanje delatnosti. U slučaju da preduzetnik zapošljava jednog ili više radnika i dalje obavlja delatnost, pripada mu 50% od obračunate naknade zarade, koja bi mu pripadala da je odjavio radnju.

Pravo na naknadu zarade preduzetnik može da ostvari, pod uslovom da je dospeli doprinos za zdravstveno osiguranje plaćen (član 30. stav 2. Zakona), kao i da je ispunjen uslov u pogledu prethodnog staža osiguranja u obaveznom zdravstvenom osiguranju (član 32. stav 1. Zakona).

Preduzetniku koji privremeno odjavi delatnost, za taj period miruje obaveza plaćanja doprinosa po osnovu samostalne delatnosti, osim ako podnese zahtev Poreskoj upravi za plaćanje doprinosa u tom periodu u roku od 30 dana od dana privremene odjave delatnosti (član 50. stav 1. Zakona o doprinosima).

11.2. Osnov za obračun naknade zarade

Osnov za naknadu zarade za osiguranike preduzetnike i za osiguranike sveštenike i verske službenike, koji ispunjavaju uslove u pogledu prethodnog osiguranja čini:

- prosečna mesečna osnovica na koju je plaćen doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje u skladu sa zakonom, utvrđena u kalendarskom tromesečju koje prethodi tromesečju u kojem je nastupio slučaj po kojem se stiče pravo na naknadu zarade,
- ako je u prethodnom mesecu po tom osnovu osiguranja bio osiguran kraće, osnov za naknadu zarade čini osnovica na koju je plaćen doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje, utvrđena prema vremenu za koje je bio osiguran u prethodnom tromesečju,
- ako napred navedeni osiguranici u prethodnom tromesečju nisu obavljali delatnost preduzetnika odnosno versku funkciju osnov za naknadu zarade čini osnovica za tekuće kalendarsko tromesečje.

Takođe podsećamo da osnovicu doprinosa u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o doprinosim **čini oporeziva dobit**, odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez na dohodak građana. Do konačnog utvrđivanja oporezive dobiti za tekuću godinu, preduzetnici plaćaju mesečnu akontaciju doprinosa na osnovicu na koju se plaća mesečna akontacija poreza na dohodak građana.

11.3. Usklađivanje osnova za naknadu zarada

Usklađivanja osnova za naknadu zarade za vreme bolovanja vrši se kada osiguranik prima naknadu zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja duže od dva kalendarska meseca.

Usklađivanje se vrši od prvog dana narednog kalendarskog meseca po isteku drugog kalendarskog meseca sprečenosti za rad.

Prvo usklađivanje vrši se prema kretanju prosečne mesečne zarade po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za statistiku, u mesecu koji prethodi mesecu od koga osiguraniku pripada pravo na usklađivanje.

Svako naredno usklađivanje naknade zarade vrši se mesečno prema kretanju prosečne mesečne zarade po zaposlenom u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku Republčkog zavoda za statistiku.

U skladu sa odredbama člana 94. Zakona usklađeni iznos naknade zarade ne može biti veći od najvišeg osnova za naknadu zarade iz člana 89. stav 12. Zakona.

11.4. Visina naknade zarade

Visina naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad koja traje duže od 30 dana i obezbeđuje se na teret Republičkog fonda iznosi 65% od osnova za naknadu, osim u slučaju dobrovoljnog davanja tkiva i organa i povrede na radu i profesionalne bolesti, kada se naknada isplaćuje u visini od 100% utvrđenog osnova.

11.5. Isplata naknade zarade i obrasci koji se podnose

Za prvih 30 dana privremene sprečenosti za rad naknadu obezbeđuje preduzetnik iz svojih sredstava, a od 31. dana naknada se obezbeđuje iz sredstava Fonda.

U skladu sa odredbama člana 102. stav 5. Zakona naknadu zarade za povredu na radu ili profesionalne bolesti obezbeđuje matična filijala, odnosno Fond od 31. dana sprečenosti za rad i za sve vreme trajanja privremene sprečenosti za rad.

Ukoliko preduzetnici nemaju poseban račun na koji će se prenositi sredstva za isplatu bolovanja, naknadu zarade će preduzetnicima kao i zaposlenima kod preduzetnika obračunavati i isplaćivati matična filijala (član 103. stav 6. Zakona).

Da bi matična filijala isplatila naknadu zarade preduzetnik treba da dostavi sledeću dokumentaciju:

- izveštaj o privremenoj nesposobnosti za rad (doznaka) na Obrascu OZ-6;
- rešenje o privremenoj odjavi radnji, ako radnja prestaje da radi za vreme bolovanja;
- uverenje Poreske uprave o visini osnovice na koju je plaćen doprinos za zdravstveno osiguranje za prethodni kvartal u odnosu na prvi dan sprečenosti za rad.

12. Utvrđivanje visine naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog "održavanja trudnoće"

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 119/2012 - dalje: Zakon o izmenama i dopunama) izvršena je dopuna člana 96. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/2005, 109/2005 (ispr.), 30/2010 (dr. zakon), 57/2011, 110/2012 (US) i 119/2012 - dalje: Zakon) novim st. 3-5. koji se primenjuju od 1. januara 2014. godine, a odnose se na visinu naknade zarade za vreme **privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili komplikacije u vezi sa održavanjem trudnoće**.

Počev od 1.1.2014. godine u slučaju privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili komplikacije u vezi sa održavanjem trudnoće, **za prvih 30 dana privremene sprečenosti za rad koju isplaćuje poslodavac iz svojih sredstava, visina naknade zarade obezbeđuje se u iznosu od 100% od osnova za naknadu zarade.**

U slučaju privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili komplikacije u vezi sa održavanjem trudnoće, **počev od 31. dana privremene sprečenosti za rad, visina naknade zarade obezbeđuje se u iznosu od 100% od osnova za naknadu zarade,** s tim što se iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbeđuje iznos od 65% od osnova za naknadu zarade, kao i iznos od 35% od osnova za naknadu zarade iz sredstava budžeta Republike.

Sredstva u iznosu od 35% od osnova za naknadu zarade prenose se Republičkom fondu koji u ime i za račun budžeta Republike uplaćuje sredstva na račun osiguranice.

Prema članu 115. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009 i 32/2013), zaposleni ima pravo na naknadu zarade za vreme odsustvovanja sa rada zbog privremene sprečenosti za rad do 30 dana, i to:

1) najmanje u visini 65% prosečne zarade u prethodna tri meseca pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, s tim da ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, ako je sprečenost za rad prouzrokovana bolešću ili povredom van rada, ako zakonom nije drukčije određeno;
2) u visini 100% prosečne zarade u prethodna tri meseca pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad, s tim da ne može biti niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, ako je sprečenost za rad prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, ako zakonom nije drukčije određeno.

S obzirom na navedene odredbe člana 96. Zakona o zdravstvenom osiguranju pravo na naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće utvrđeno na drugačiji način, to će se primenjivati navedene odredbe ovog zakona odnosno u visini od 100% od osnova za naknadu.

Prema članu 97. Zakona visina naknade zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja:

- **ne može biti niža od minimalne zarade** utvrđene u skladu sa propisima o radu za mesec za koji se vrši obračun naknade zarade,
- **niti viša od 65% odnosno 100% najvišeg osnova za naknadu zarade koji je utvrđen ovim zakonom.**

12.1. Osnov za obračun naknade zarade za zaposlene

Osnov za obračun naknade zarade iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja za zaposlene propisan je odredbama čl. 87-89. Zakona. Osnov za naknadu zarade za osiguranike zaposlene, koje isplaćuje poslodavac iz svojih sredstava, utvrđuje se u skladu sa Zakonom o radu, što je objašnjeno pod tačkom 8.1. ovog poglavlja.

12.2. Utvrđivanje naknade zarade za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti i komplikacija u vezi održavanja trudnoće preko 30 dana

U slučaju privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili komplikacije u vezi sa održavanjem trudnoće, počev od 31. dana privremene sprečenosti za rad, visina naknade zarade obezbeđuje se u iznosu od 100% od osnova za naknadu zarade, s tim što se iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbeđuje iznos od 65% od osnova za naknadu zarade, kao i iznos od 35% od osnova za naknadu zarade iz sredstava budžeta Republike.

Sredstva u iznosu od 35% od osnova za naknadu zarade prenose se Republičkom fondu koji u ime i za račun budžeta Republike uplaćuje sredstva na račun osiguranice.

Napominjemo da je poslodavac dužan da uz dostavljanje obračuna naknade zarade (65%) dostavi i broj tekućeg računa i naziv banke kod koje filijala RFZO-a treba da izvrši uplatu 35% naknade koja se obezbeđuje iz budžeta.

U skladu sa članom 88. Zakona o zdravstvenom osiguranju, osnov za obračun naknade zarade preko 30 dana, koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, za osiguranike zaposlene čini prosečna zarada koju je osiguranik ostvario u prethodna tri meseca, pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad.

Pod zaradom, koja služi kao osnov, smatra se zarada utvrđena za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, i to:

- osnovna zarada zaposlenog,
- uvećana zarada po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu ("minuli rad").

Isplatilac 65% naknade zarade je poslodavac, koji pre isplate 65% naknade podnosi pojedinačnu poresku prijavu za poreze po odbitku (PPP-PD) u kojoj za ovu naknadu koristi oznaku vrste prihoda (OVP) 204.

Isplatilac 35% naknade je RFZO, koji pre isplate 35% naknade podnosi PPP-PD, u kojoj u:

- polje **1.2 - Obračunski period** - upisuje mesec i godinu za koji se vrši isplata 35% naknade, bez navođenja oznake "K",
- polje **2.2 - Poreski identifikacioni broj** - upisuje PIB isplatioca, odnosno RFZO,
- polje **3.7 - Broj dana, 3.8 - Broj sati i 3.8a - Fond sati** - ne upisuje podatke,
- polje **3.6 - Šifra vrste prihoda** - upisuje, zavisno od vrste primaoca prihoda (PP), jednu od sledećih šifri:
  - **1 01 204 00 0** (kada je PP zaposlena),
  - **1 02 204 00 0** (kada je PP zaposlena u privrednom društvu čiji je član),
  - **1 03 204 00 0** (kada je PP osigurana po osnovu samostalne delatnosti),
  - **1 08 204 00 0** (kada je PP vojni osiguranik),
- polje **3.9 - Bruto prihod**, upisuje iznos 35% naknade (koji u sebi sadrži porez i doprinose),
- polje **3.10 - Osnovica za porez** - upisuje iznos bruto prihoda (35% naknade) budući da se ovaj deo naknade zarade ne umanjuje za neoporezivi iznos, **jer se on u celini koristi kod 65% naknade zarade,**
- polje **3.12 - Osnovica doprinosa** - upisuje iznos bruto prihoda (u ovom slučaju **ne primenjuje se najniža mesečna osnovica doprinosa),**
- polje **3.16 - Beneficirani PIO** - upisuje iznos 0,00 jer se dodatni doprinos za beneficirani staž ne uplaćuje za vreme provedeno na bolovanju.

Ostala polja PPP-PD popunjavaju se na uobičajen način. To znači i da se upisuju podaci u odgovarajuća MFP, u ovom slučaju to su:

MFP	OPIS
MFP.1	Ukupan neoporezivi iznos iskorišćen u prethodnoj prijavi kod isplate 65% naknade zarade za istog primaoca prihoda i za isti obračunski period
MFP.2	Ukupan iznos osnovice na koju su obračunati doprinosi u prethodnoj prijavi kod isplate 65% naknade zarade za istog primaoca prihoda i za isti obračunski period
MFP.4	Ukupan prethodno prijavljeni iznos 65% naknade zarade za istog primaoca prihoda i za isti obračunski period
MFP.11	Ukupan neoporezivi iznos iskorišćen u prethodnoj prijavi kod isplate 65% naknade zarade za istog primaoca prihoda i isti obračunski period (u ovom slučaju jednako MFP.1)
MFP.12	Ukupan iznos osnovice na koju su obračunati doprinosi u prethodnoj prijavi 65% naknade zarade za istog primaoca prihoda i isti obračunski period (u ovom slučaju jednako MFP.2)

Popunjavanje MFP rešava slučaj u kojem su kod isplate 65% naknade zarade već plaćeni doprinosi na tada važeću najvišu mesečnu osnovicu, jer ako ova osnovica važi i na dan plaćanja upisan u PPP-PD za isplatu 35% naknade zarade, u PPP-PD u polje 3.12. se upisuje 0 (nula), budući da je već plaćen doprinos na najvišu osnovicu.

13. Dodatni oblici zaštite trudnica i porodilja za grad Beograd

13.1. Odluka o dodatnim oblicima zaštite trudnica i porodilja na teritoriji grada Beograda

Skupština grada Beograda, početkom 2009. godine donela je **Odluku o dodatnim oblicima zaštite trudnica i porodilja na teritoriji grada Beograda** (u daljem tekstu: Odluka), koja je objavljena u "Službenom listu grada Beograda", broj 1/2009, a **stupila je na snagu 13. februara 2009. godine**.

Ova odluka doneta je na osnovu odredbe člana 9. stav 4. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", br. 16/2002, 115/2005 i 107/2009), kojom je predviđeno da opština, odnosno grad mogu, ako su obezbedili sredstva, da utvrde i druga prava, veći obim prava od prava utvrđenih tim zakonom i povoljnije uslove za njihovo ostvarivanje.

Odlukom su utvrđeni dodatni oblici zaštite trudnica i porodilja na teritoriji grada Beograda (u daljem tekstu: grad), koje obezbeđuje grad, radi podsticanja rađanja dece.

Inače prema Zakonu u glavnom gradu ("Službeni glasnik RS", broj 129/2007) teritorija grada Beograda obuhvata 17 opština, i to: Barajevo, Voždovac, Vračar, Grocka, Zvezdara, Zemun, Lazarevac, Mladenovac, Novi Beograd, Obrenovac, Palilula, Rakovica, Savski venac, Sopot, Stari grad, Surčin i Čukarica.

Ova odluka primenjuje se od dana stupanja na snagu (to je bio 13. februar 2009. godine), izuzev odredbe člana 3. koja se odnosi na naknadu zbog bolesti i komplikacija u vezi sa trudnoćom zaposlenoj trudnici **(razlika između 65% i 100% osnova naknade)** koja se primenjuje **počev od isplate naknade zarade za februar mesec 2009. godine izvršene na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja**.

Nadzor nad sprovođenjem ove odluke vrši organizaciona jedinica Gradske uprave nadležna za poslove socijalne zaštite.

U međuvremenu ova odluka je dopunjavana, odnosno menjana, a **izmene odnosno dopune Odluke objavljene su u "Službenom listu grada Beograda", br. 6/2010, 45/2010, 51/2011 i 51/2012.**

U nastavku, dajemo prikaz važeće Odluke (sa izmenama i dopunama).

13.2. Dodatni oblici zaštite trudnica i porodilja

Dodatni oblici zaštite utvrđeni Odlukom su:

1. **naknada zaposlenoj trudnici za vreme privremene sprečenosti za rad zbog bolesti ili komplikacija u vezi sa trudnoćom (u daljem tekstu: trudničko bolovanje),**
2. **pravo na jednokratno novčano davanje nezaposlenoj porodilji**,
3. **pravo na jednokratno novčano davanje zaposlenoj porodilji.**

Dodatne oblike zaštite ostvaruju zaposlene trudnice, odnosno nezaposlene porodilje **pod uslovom da imaju prebivalište na teritoriji grada prijavljeno do 31. decembra godine koja prethodi godini u kojoj je podnet zahtev za ostvarivanje prava.**

Prava na dodatnu zaštitu ostvaruju i zaposlene trudnice, odnosno nezaposlene i zaposlene porodilje **koje imaju status interno raseljenog lica sa Kosova i Metohije, pod uslovom da imaju boravište na teritoriji grada prijavljeno do 31. decembra godine koja prethodi godini u kojoj je podnet zahtev za ostvarivanje prava.**

Sredstva za isplatu dodatnih oblika zaštite utvrđenih Odlukom obezbeđuju se u budžetu grada Beograda.

Način ostvarivanja dodatnih oblika zaštite trudnica i porodilja bliže je uređen **Uputstvom o načinu ostvarivanja dodatnih oblika zaštite trudnica i porodilja na teritoriji grada Beograda** ("Službeni list grada Beograda", br. 12/2009, 8/2010, 1/2011, 1/2012 i 56/2012, u daljem tekstu: **Uputstvo**).

a) Naknada zaposlenoj trudnici za vreme trudničkog bolovanja

Naknada zaposlenoj trudnici za vreme trudničkog bolovanja Odlukom je opredeljena **u visini razlike između iznosa naknade zarade koju ostvaruje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja do punog iznosa osnova naknade zarade**.

Praktično to znači da grad obezbeđuje zaposlenoj trudnici isplatu razlike naknade za trudničko bolovanje **između 65% od osnova za naknadu (koliko po Zakonu plaća Republički fond za zdravstveno osiguranje) do iznosa 100% od osnova za naknadu, uz plaćanje poreza i doprinosa kao i na naknadu koja se isplaćuje na teret RFZO**.

Isplata razlike naknade vrši se samo za naknadu koja se isplaćuje na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, i to počev od naknade za mesec februar 2009. godine.

Za prvi mesec trudničkog bolovanja za koji naknada zarade tereti sredstva poslodavca ne vrši se isplata razlike naknade.

Prenos sredstava za ovu namenu vrši organizaciona jedinica Gradske uprave nadležna za poslove finansija **na način i u rokovima predviđenim sporazumom koji zaključuju grad i Republički fond za zdravstveno osiguranje (u daljem tekstu: RFZO)**.

U tom smislu, grad Beograd i RFZO zaključili su 19. marta 2009. godine **Sporazum o realizaciji aktivnosti na projektu učešća grada Beograda u realizaciji Odluke o dodatnim oblicima zaštite trudnica i porodilja na teritoriji grada Beograda**.

Ovim sporazumom utvrđene su međusobne obaveze i rokovi u pogledu prenosa potrebnih podataka od strane RFZO organizacionoj jedinici gradske uprave nadležnoj za poslove socijalne zaštite radi isplate razlike naknade zarade zaposlenoj trudnici. Rok za dostavu podataka određen je do 10. u mesecu.

Naknada zaposlenoj trudnici za vreme trudničkog bolovanja ostvaruje se **preko poslodavca** kod koga je trudnica zaposlena, **bez podnošenja posebnog zahteva**.

Naknada se ostvaruje na osnovu podataka i dokumentacije **koju** u postupku isplate naknade na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja (65% od osnova za naknadu) **poslodavci dostavljaju RFZO - na Obrascu OZ - 10** Spisak obračunatih - isplaćenih naknada zarada, a koje u vidu specifikacije za svaku trudnicu koja ispunjava uslove, po mesecima, prema grupisanim poslodavcima RFZO dostavlja nadležnoj službi grada.

Ukupan iznos sredstava koji grad prenosi poslodavcu (35% od 100% u odnosu na 65% isplaćenih od strane RFZO) obračunava se tako što se polazi od ukupnog iznosa sredstava za naknadu na teret RFZO, koji je iskazan u koloni 18. u Obrascu OZ - 10 a u kome su sadržani:

- bruto naknada u visini od 65% od osnova za naknadu (koju čini neto naknada sa porezom i doprinosima na teret primaoca naknade);
- doprinosi na teret isplatioca naknade (17,9% na bruto naknadu).

Na osnovu navedenih podataka, nadležne službe Grada obezbeđuju prenos sredstava poslodavcu. Isplata naknade zaposlenim trudnicama realizuje se preko poslodavca, na način na koji se vrši isplata naknade na teret sredstava RFZO.

Za lica koja samostalno obavljaju delatnost, a koja ispunjavaju uslove iz Odluke, na osnovu podataka dobijenih od RFZO nadležna služba Grada vrši uplatu naknade na račun trudnice, a pripadajućih poreza i doprinosa na odgovarajuće uplatne račune javnih prihoda.

Napomena: Dodatno davanje po ovom osnovu primenjivalo se do 31.12.2013. godine.

Od 1.1.2014. godine naknada po osnovu trudničkog bolovanja iznosi 100% od osnova za naknadu po noveliranom članu 97. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

b) Jednokratno novčano davanje nezaposlenoj porodilji

Pravo na jednokratno novčano davanje ima nezaposlena porodilja **za svako rođeno dete, u iznosu koji posebnim aktom utvrđuje gradonačelnik grada Beograda za kalendarsku godinu**, najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu, u okviru sredstava obezbeđenih u budžetu grada za tu namenu. Jednokratno novčano davanje za 2009. godinu bilo je utvrđeno Odlukom u iznosu od 40.000 dinara.

Rešenjem o iznosu jednokratnog novčanog davanja za zaposlene i nezaposlene porodilje **za 2014. godinu ("Službeni list grada Beograda", broj 78/2013), jednokratno novčano davanje za nezaposlene porodilje određeno je u visini od 50.000 dinara**, koliko je iznosilo i za 2010, 2011, 2012. i 2013. godinu.

Prema Uputstvu, nezaposlenom porodiljom smatra se porodilja koja nije u radnom odnosu kod poslodavca, niti je lice koje samostalno obavlja delatnost. **Nezaposlenost se utvrđuje u odnosu na dan rođenja deteta**.

Nezaposlenoj porodilji pripada jednokratno novčano davanje u iznosu koji važi na dan rođenja deteta, i to za svako dete rođeno u toku jednog porođaja, bez obzira na broj prethodno rođene dece.

Pravo na jednokratno novčano davanje nezaposlena porodilja ostvaruje **na osnovu podnetog zahteva.** Obrazac zahteva je dat uz Uputstvo.

Uz zahtev se prilaže:

- izvod iz matične knjige rođenih za dete,
- izvod iz matične evidencije Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja.

Zahtev za ostvarivanje prava na jednokratno novčano davanje **može se podneti najkasnije u roku od devet meseci od rođenja deteta organizacionoj jedinici Gradske uprave nadležnoj za poslove socijalne zaštite** (rok od devet meseci važi od 9.10.2012. godine, a do tada je rok za podnošenje zahteva bio tri meseca). Po isteku tog roka pravo na jednokratno novčano davanje ne može se ostvariti. Pravo na jednokratno novčano davanje utvrđuje se rešenjem.

Isplata jednokratnog novčanog davanja vrši se iz sredstava budžeta grada Beograda **na namenski tekući račun nezaposlene porodilje kod Poštanske štedionice**, koji se otvara na osnovu ugovora između Poštanske štedionice i Gradske uprave nadležne za poslove socijalne zaštite, tako da nezaposlena porodilja po jednostavnoj proceduri, sa rešenjem i ličnom kartom, može u svakoj pošti realizovati odobrenu isplatu.

c) Jednokratno novčano davanje zaposlenoj porodilji

Dopunom odluke, koja se primenjuje počev **od 31. marta 2010. godine, utvrđeno je i pravo na jednokratno novčano davanje za zaposlene porodilje**, pod uslovom da je ukupni mesečni prihod po članu porodice, uključujući i novorođeno dete, odnosno decu, ostvaren u periodu od šest meseci koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev, manji od 10.000 dinara.

Ovo pravo ostvaruje se u iznosu koji posebnim aktom utvrđuje gradonačelnik Grada Beograda za kalendarsku godinu najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu, u okviru sredstava obezbeđenih u budžetu Grada za tu namenu.

Rešenjem o iznosu jednokratnog novčanog davanja za zaposlene i nezaposlene porodilje **za 2014. godinu ("Službeni list grada Beograda", broj 78/2013), jednokratno novčano davanje za zaposlene porodilje određeno je u visini od 25.000 dinara**, koliko je iznosilo i za 2010, 2011, 2012. i 2013. godinu.

Prema Uputstvu ukupan prihod porodice zaposlene porodilje čini prihod porodilje i njenog supružnika ili vanbračnog partnera isplaćen u periodu od šest meseci koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev, po osnovu: zarada, naknada zarada, penzija i invalidnina.

Za lica koja samostalno obavljaju delatnost, kao mesečni prihod se uzima osnovica za obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Porodicu zaposlene porodilje čini: zaposlena porodilja, njen supružnik ili vanbračni partner i izdržavana deca koja sa njima žive, uključujući i novorođeno dete, odnosno decu. Broj članova porodice utvrđuje se u odnosu na dan rođenja deteta.

Pod zaposlenom porodiljom smatra se porodilja koja je u radnom odnosu kod pravnog ili fizičkog lica, kao i lice koje samostalno obavlja delatnost. Zaposlenost se utvrđuje u odnosu na dan rođenja deteta.

Ovo pravo pripada za svako dete rođeno u toku jednog porođaja, bez obzira na broj prethodno rođene dece, i to u iznosu koji važi na dan rođenja deteta.

Pravo na jednokratno novčano davanje zaposlena porodilja ostvaruje na osnovu podnetog zahteva. Obrazac zahteva je dat uz Uputstvo.

Zahtev za ostvarivanje prava na davanje zaposlenoj porodilji, podnosi se najkasnije u roku od devet meseci od rođenja deteta organizacionoj jedinici Gradske uprave grada Beograda nadležnoj za poslove socijalne zaštite.

Uz zahtev se prilaže:

- izvod iz matične knjige rođenih za dete - decu;
- izvod iz matične knjige venčanih;
- prijavu prebivališta za supruga, vanbračnog partnera i izdržavanu decu;
- potvrda o prihodu zaposlene porodilje, njenog supruga ili vanbračnog partnera isplaćenom u šest meseci koji prethode mesecu u kome je zahtev podnet;
- izvod iz matične evidencije Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja - za nezaposlenog supruga, odnosno vanbračnog partnera.

Iznos ukupnog prihoda porodice zaposlene porodilje dokazuje se i utvrđuje na osnovu sledećih dokaza:

- za zarade - potvrda poslodavca;
- za prihod lica koja samostalno obavljaju delatnost - potvrda Uprave javnih prihoda;
- za naknadu zarade - potvrda isplatioca;
- za penzije - potvrda fonda PIO;
- za invalidnine - potvrda isplatioca.

VIII. NAKNADA ZARADE ZA VREME PORODILJSKOG ODSUSTVA, ODSUSTVA SA RADA RADI NEGE DETETA I ODSUSTVA SA RADA RADI POSEBNE NEGE DETETA

Naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i posebne nege deteta regulisana je ***Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom*** ("Službeni glasnik RS", br. 16/2002, 115/2005 i 107/2009, u daljem tekstu: Zakon) i ***Zakonom o radu*** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014).

Ostvarivanje prava na naknadu zarade po osnovu porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta kao i posebne nege deteta detaljnije je razrađeno **Pravilnikom o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom** ("Službeni glasnik RS", br. 29/2002, 80/2004, 123/2004, 17/2006, 107/2006, 51/2010, 73/2010 i 27/2011 (US)), u daljem tekstu: Pravilnik).

1. Prava na finansijsku podršku porodici sa decom prema Zakonu o finansijskoj podršci porodici sa decom

Zakon definiše prava na finansijsku podršku porodici sa decom, a to su:

1) naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta;
2) roditeljski dodatak - kao jednokratno davanje;
3) dečiji dodatak - kao mesečni materijalni doprinos podizanju i vaspitavanju dece;
4) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja;
5) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju;
6) regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu iz materijalno ugroženih porodica.

2. Pravo na odsustvo sa rada zbog trudnoće, porođaja i nege deteta prema Zakonu o radu

2.1. Porodiljsko odsustvo i odsustvo sa rada radi nege deteta

Prema **članu 94. i 94a Zakona o radu** zaposlena žena ima pravo:

- **na odsustvo sa rada zbog trudnoće i porođaja, kao i na odsustvo sa rada radi nege deteta, u ukupnom trajanju od 365 dana za prvo i drugo dete, odnosno dve godine za treće i svako naredno novorođeno dete i**
- **da otpočne porodiljsko odsustvo** na osnovu nalaza nadležnog zdravstvenog organa **najranije 45 dana, a obavezno 28 dana pre termina određenog za porođaj.**

Porodiljsko odsustvo traje do navršena tri meseca od dana porođaja, a po isteku porodiljskog odsustva zaposlena koristi pravo na odsustvo sa rada radi nege deteta do isteka 365 dana za prvo i drugo dete, odnosno dve godine za treće i svako naredno novorođeno dete, od dana otpočinjanja porodiljskog odsustva.

Pravo na porodiljsko odsustvo i odsustvo sa rada radi nege deteta u ukupnom trajanju do dve godine ima i zaposlena žena koja u prvom porođaju rodi troje ili više dece, kao i zaposlena žena koja ima jedno ili dvoje dece, a rodi još dvoje ili više dece.

Otac deteta može da koristi ovo pravo u slučaju kad majka napusti dete, umre ili je iz drugih opravdanih razloga sprečena da koristi to pravo (izdržavanje kazne zatvora, teža bolest i dr.). To pravo otac deteta ima i kada majka nije u radnom odnosu.

Za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta zaposlena žena, odnosno otac deteta, **ima pravo na naknadu zarade, u skladu sa zakonom**.

Pravo da koristi porodiljsko odsustvo do navršena tri meseca od porođaja ima i zaposlena žena ako se dete rodi mrtvo ili umre pre isteka porodiljskog odsustva.

2.2. Odsustvo sa rada radi posebne nege deteta ili druge osobe

Prema **članu 96. Zakona o radu** jedan od roditelja deteta, kome je neophodna posebna **nega zbog teškog stepena psihofizičke ometenosti** (osim za slučajeve predviđene propisima o zdravstvenom osiguranju) ima pravo da, po isteku porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, **odsustvuje sa rada ili da radi sa polovinom punog radnog vremena, najduže do navršenih pet godina života deteta**. Ovo pravo se ostvaruje na osnovu mišljenja nadležnog organa za ocenu stepena psihofizičke ometenosti deteta, **a zaposleni ima pravo na naknadu zarade**.

Tako, za vreme punog odsustvovanja sa rada zaposleni ima pravo na naknadu zarade, a za vreme rada sa polovinom od punog radnog vremena, zaposleni ima pravo na zaradu u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu, dok za drugu polovinu punog radnog vremena ima naknadu zarade.

Prema **članu 97. Zakona o radu hranitelj odnosno staratelj deteta mlađeg od pet godina života** ima pravo da, **radi nege deteta, odsustvuje** sa rada osam meseci neprekidno od dana smeštaja deteta u hraniteljsku odnosno starateljsku porodicu, a najduže do navršenih pet godina života deteta.

Ako je smeštaj u hraniteljsku odnosno starateljsku porodicu nastupio pre navršenja tri meseca života deteta, hranitelj odnosno staratelj deteta ima pravo da, radi nege deteta, odsustvuje sa rada do navršenih jedanaest meseci života deteta.

Za vreme **odsustva sa rada radi nege deteta hranitelj** odnosno staratelj koje koristi ova prava **ima pravo na naknadu zarade u skladu sa zakonom**.

Nadležni organ za ocenu psihofizičkih sposobnosti utvrđuje neophodnost posebne nege deteta dok je, **Pravilnikom o uslovima, postupku i načinu ostvarivanja prava na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta** ("Službeni glasnik RS", broj 1/2002) utvrđeno da težak stepen psihofizičke ometenosti postoji ako je dete:

- telesno invalidno,
- slepo,
- gluvo, odnosno nagluvo,
- umereno, teško ili duboko mentalno ometeno,
- dete sa pervazivnim razvojnim poremećajem i
- dete koje je višestruko ometeno.

Shodno čl. 3. do 8. Pravilnika:

Telesno invalidnim detetom smatra se dete sa:

- teškim i trajnim poremećajima ili oštećenjima lokomotornog sistema i sa teškim i trajnim telesnim deformitetima;
- teškim neuro-mišićnim i mišićnim oboljenjima;
- teškim poremećajima ili oštećenjima centralnog i perifernog nervnog sistema.

Slepim detetom smatra se dete:

- čija je korigovana oštrina vida na boljem oku 0,05 do 0,02, odnosno čije je vidno polje, bez obzira na oštrinu vida, centralno suženo 5 do 10 stepeni;
- čija je korigovana oštrina vida na boljem oku između 0,02 i osećaja svetlosti, odnosno čije je vidno polje, bez obzira na oštrinu vida, centralno suženo na manje od 5 stepeni;
- bez vidne funkcije, odnosno, bez sposobnosti percepcije svetlosti (amauroza).

Stepen oštećenja sluha, kao razlog za neohodnu posebnu negu deteta, definisan je na sledeći način:

- gluvo dete jeste ono kod koga je oštećenje sluha preko 80 decibela i koje i pored slušnog aparata ne može u celini da percipira verbalni govor;
- teže nagluvo dete jeste dete sa težim gubitkom sluha (linearna i selektivna redukcija) od 60 do 80 decibela na boljem uvu i čiji je razvoj glasovnog govora značajno ometen;
- sa težim gubitkom sluha jeste ono dete koje ima oštećenje sluha od 60 do 80 decibela na boljem uvu, a koje je pre oštećenja sluha, uglavnom razvilo svoj glasovni govor. Ovo dete sa slušnim aparatom može da prima govor, što omogućava sprovođenje odgovarajuće rehabilitacije.

Umereno, teško ili duboko mentalno ometeno dete je:

- umereno mentalno ometeno jeste ono dete koje pokazuje usporen razvoj i ograničena postignuća u domenu razvoja i upotrebe govora i jezika, motoričkih sposobnosti, brige o sebi, što zahteva trajan nadzor. Količnik inteligencije je u opsegu 35 do 49;
- teško mentalno ometeno dete jeste ono koje je veoma ograničenih umnih sposobnosti, količnika inteligencije u opsegu 20 do 34 i koje može da ovlada elementarnim higijenskim navikama i navikama samoposluživanja, ali mu je potrebna stalna pomoć ili nadzor;
- duboko mentalno ometeno dete jeste ono koje karakteriše izrazito ograničena sposobnost razumevanja i prihvatanja zahteva, ograničena pokretljivost ili potpuna nepokretljivost, i nesposobnost voljne kontrole sfinktera. Potrebna mu je trajna pomoć, nega i nadzor. Količnik inteligencije je ispod 20.

Dete sa pervazivnim razvojnim poremećajem jeste dete autistično, sa Retovim sindromom ili dezintegrativnom psihozom.

Višestruko ometeno u razvoju jeste ono dete koje ima dve ili više smetnji, a ne može da se razvrsta prema pretežnoj smetnji u skladu sa ovim pravilnikom (sa dve ili više ometenosti).

2.3. Porodiljsko odsustvo i otkaz ugovora o radu

Poslodavac, saglasno članu 187. stav 1. Zakona o radu ne može zaposlenom da otkaže ugovora o radu za vreme:

- trudnoće;

- porodiljskog odsustva;
- odsustva sa rada radi nege deteta i
- odsustva sa rada radi posebne nege deteta.

Prema članu 187. st. 2. i 3. Zakona o radu, ukoliko je sa zaposlenim zasnovan radni odnos na određeno vreme, on se produžava do isteka korišćenja prava na odsustvo. Rešenje o otkazu ugovora o radu je ništavo ako je na dan donošenja rešenja o otkazu ugovora o radu poslodavcu bilo poznato postojanje navedenih okolnosti, ili ako o postojanju istih zaposleni obavesti poslodavca u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa, i o tome dostavi odgovarajuću potvrdu lekara ili drugog nadležnog organa.

2.4. Posebna zaštita materinstva

Odredbama čl. 89. do 93. Zakona o radu uređena je posebna zaštita zaposlene žene, jednog od roditelja, usvojioca i hranitelja.

Zaposlena za vreme trudnoće i zaposlena koja doji dete, saglasno članu 89. ovog zakona, ne može da radi na poslovima koji su, po nalazu nadležnog zdravstvenog organa, štetni za njeno zdravlje i zdravlje deteta, a naročito na poslovima koji zahtevaju podizanje tereta ili na kojima postoji štetno zračenje ili izloženost ekstremnim temperaturama i vibracijama. Poslodavac je dužan da zaposlenoj obezbedi obavljanje drugih odgovarajućih poslova, a ako takvih poslova nema, da je uputi na plaćeno odsustvo.

Prema odredbama člana 90. Zakona o radu zaposlena **za vreme trudnoće i zaposlena koja doji dete** ne može da radi prekovremeno i noću, ako bi takav rad bio štetan za njeno zdravlje i zdravlje deteta, na osnovu nalaza nadležnog zdravstvenog organa. **Zaposlena za vreme trudnoće ima pravo na plaćeno odsustvo sa rada u toku dana radi obavljanja zdravstvenih pregleda u vezi sa trudnoćom, određenih od strane izabranog lekara u skladu sa zakonom, o čemu je dužna da blagovremeno obavesti poslodavca**.

Jedan od roditelja sa detetom do tri godine života, saglasno članu 91. Zakona o radu može da radi prekovremeno, odnosno noću, samo uz svoju pisanu saglasnost. **Samohrani roditelj** koji ima dete do sedam godina života ili dete koje je težak invalid može da radi prekovremeno, odnosno noću, samo uz svoju pisanu saglasnost.

Prava iz člana 91. ovog zakona ima i **usvojilac, hranitelj, odnosno staratelj deteta.**

Poslodavac je dužan da zaposlenoj ženi, koja se vrati na rad pre isteka godinu dana od rođenja deteta, obezbedi pravo na jednu ili više dnevnih pauza u toku dnevnog rada u ukupnom trajanju od 90 minuta ili na skraćenje dnevnog radnog vremena u trajanju od 90 minuta, kako bi mogla da doji svoje dete, ako dnevno radno vreme zaposlene žene iznosi šest i više časova. Pauza ili skraćeno radno vreme iz stava 1. ovog člana računaju se u radno vreme, a naknada zaposlenoj po tom osnovu isplaćuje se u visini osnovne zarade, uvećane za minuli rad (član 93a Zakona o radu).

3. Ostvarivanje prava na naknadu zarade

Prema **članu 10. Zakona** pravo na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta ostvaruju:

- zaposleni kod pravnih i fizičkih lica - poslodavaca i
- lica koja samostalno obavljaju delatnost.

Porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta može da koristi otac deteta, usvojilac, hranitelj ili staratelj deteta i oni imaju pravo na naknadu zarade.

Po isteku prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva ostvaruje se pravo na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi nege deteta i koristi se do isteka 365 dana od dana otpočinjanja porodiljskog odsustva. Ovo pravo ostvaruje:

- jedan od roditelja,
- na osnovu međusobnog dogovora.

Ako majka po isteku prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva nastavlja korišćenje prava na naknadu zarade po osnovu odsustva sa rada radi nege deteta:

- nije potrebno da podnosi novi zahtev,
- niti se donosi novo rešenje,
- već se pravo priznaje u kontinuitetu na osnovu ranije priložene dokumentacije.

3.1. Otac deteta kao korisnik prava na naknadu zarade

S obzirom na to da je **članom 94. stav 6. Zakona o radu** predviđeno da i otac deteta može da koristi pravo na naknadu zarade, to je **članom 3. Pravilnika o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom** predviđena obaveza podnošenja dodatnih dokaza, a to može biti jedan od sledećih:

1) uverenje organa starateljstva da je majka napustila dete,
2) izvod iz matične knjige umrlih za majku,
3) potvrda ustanove o postupku i trajanju izdržavanja kazne zatvora,
4) potvrda nadležnog zdravstvenog organa o težoj bolesti li rešenje kojim je majka lišena poslovne sposobnosti, ili
5) rešenje kojim je majka lišena roditeljskog prava.

Ako otac, na osnovu međusobnog dogovora, preuzima korišćenje prava na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi nege deteta obavezan je da podnese:

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade,
- sve dokaze u skladu sa Pravilnikom i
- dogovor roditelja u pismenoj formi

na osnovu kojih se donosi novo rešenje.

Dogovor roditelja se može menjati u toku korišćenja prava.

Kada jedan od **usvojilaca, hranitelj odnosno staratelj** podnese zahtev za korišćenje ovog prava u obavezi je da podnese dokaze iz člana 2. Pravilnika, **kao i uverenje nadležnog organa starateljstva o smeštaju deteta u porodicu odnosno o postojanju statusa usvojioca, hranitelja ili staratelja**.

3.2. Dokazi za ostvarivanje prava na naknadu

Članom 13. Zakona utvrđene su obaveze poslodavca u pogledu dostavljanja dokaza o visini osnovne zarade za baznih 12 meseci prema kojim se računa naknada zarade, opštinskoj, odnosno gradskoj upravi, kao i uslov da poslodavac mora podneti dokaze da je isplatio naknadu zarade zaposlenom da bi mu se sredstva refundirala. Član 13. Zakona glasi:

"*Obračun i isplatu naknade zarade vrši poslodavac istovremeno sa obračunom i isplatom zarada zaposlenima.*

Poslodavac je dužan da opštinskoj, odnosno gradskoj upravi dostavi dokaze o visini osnovne zarade zaposlenog za 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva.

Za korisnike prava iz člana 10. stav 1. tačka 2) ovog zakona koji nemaju druge zaposlene, obračun i isplatu naknade zarada vrši opštinska, odnosno gradska uprava iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike.

Opštinska, odnosno gradska uprava vrši prenos sredstava poslodavcu iz stava 1. ovog člana iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike.

Poslodavcu iz stava 1. ovog člana prenos sredstava vrši se po dostavljanju dokaza da je isplatio naknadu zarade zaposlenom.

Ministar nadležan za finansije i ministar nadležan za socijalna pitanja sporazumno propisuju način i postupak prenosa sredstava za isplatu naknade zarade zaposlenima za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta."

Navedene zakonske odredbe razrađene su **članom 2. Pravilnika** u kome je utvrđeno da se ostvarivanje prava na naknadu zarade kao i obračun naknade zarade vrši na osnovu dokaza koje dostavljaju: podnosilac zahteva, poslodavac, odnosno lice koje samostalno obavlja delatnost.

S tim u vezi podnosilac zahteva dostavlja:

1) izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad u vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta - doznaka;
2) izvod iz matične knjige rođenih za decu;

U slučaju iz člana 95. Zakona o radu podnosilac zahteva dostavlja i:

1) izveštaj nadležne zdravstvene ustanove da je dete mrtvorođeno, odnosno da je umrlo pre upisa u matičnu knjigu rođenih;
2) izvod iz matične knjige umrlih za dete koje je umrlo posle upisa u matičnu knjigu rođenih.

Poslodavac, odnosno lice koje samostalno obavlja delatnost dostavlja:

1) rešenje o pravu na porodiljsko odsustvo, pravu na odsustvo sa rada radi nege deteta i pravu na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta;
2) ugovor o radu;
3) potvrdu o visini osnovne zarade zaposlenog i uvećane zarade, po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu u procentu utvrđenom u članu 108. stav 1. tačka 4) Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005 i 54/2009), za 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje odsustva, za svaki mesec pojedinačno;
4) obračun zarade, odnosno naknade zarade koji je dužan da dostavi zaposlenom, u skladu sa zakonom, za poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje odsustvo, za svaki mesec pojedinačno;
5) izveštaj (izvod) banke o isplaćenoj zaradi i uplaćenim porezima i doprinosima za poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje odsustvo, za svaki mesec pojedinačno;
6) potvrdu nadležnog organa o mesečnoj osnovici na koju se plaćaju doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, za poslednjih 12 meseci koja prethode mesecu u kome je započeto korišćenje odsustva, i po isteku godine rešenje o konačnoj osnovici, samo za lice koje samostalno obavlja delatnost;
7) rešenje nadležnog organa o privremenom zatvaranju radnje, odnosno o privremenom poveravanju obavljanja te delatnosti drugom licu, odnosno ličnu izjavu da u vreme trajanja odsustva neće obavljati istu ili drugu delatnost, samo za lice koje samostalno obavlja delatnost koju zbog njene prirode nije moguće preneti na drugo lice.

Nadležni organ uprave koji vodi postupak obezbeđuje dokaz o prosečnoj mesečnoj zaradi u Republici Srbiji.

3.2.1. Objašnjenja nadležnih organa

Ministarstvo rada i socijalne politike - Sektor za brigu o porodici i socijalnu zaštitu dalo je **Objašnjenja** - stavove nadležnim službama dečije zaštite grada odnosno opština za operativnu primenu izmenjenih odredaba Zakona, a do usklađivanja postojećih podzakonskih akata. Ova objašnjenja uglavnom se odnose **na dokaze** koji se podnose pri ostvarivanju prava na naknade zarade, pa ih stoga prezentiramo ovom prilikom. Napominjemo da je većina delova iz objašnjenja ugrađena u Pravilnik kroz njegove izmene i dopune, osim oglednih primera obrazaca, koji su sadržani u pomenutom obrazloženju i u kasnije datoj Instrukciji.

a) Sadržaj Objašnjenja

Objašnjenjem koje se odnosi na ostvarivanje prava na naknadu zarade dat je spisak dokaza na osnovu kojih se vrši ostvarivanje i obračun naknade zarade, sa oglednim primercima, između ostalog, potvrde o ostvarenoj zaradi i zahteva za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege detata i odsustva sa rada radi posebne nege deteta.

U tom objašnjenju posebno je ukazano i da se isplaćena sredstva mogu preneti poslodavacu samo po dostavljanju dokaza da je isplatio naknadu zarade zaposlenom.

"Kao dokaz o isplaćenoj naknadi zarade zaposlenom poslodavac opštinskoj odnosno gradskoj upravi dostavlja izvod banke iz koga se može utvrditi isplaćena naknada zarade zaposlenom i uplata poreza i doprinosa za socijalno osiguranje, odnosno ukoliko poslodavac vrši isplatu preko blagajne uz izvod banke dostavlja i potpisan spisak od strane zaposlenog o primljenoj naknadi zarade."

U nastavku dajemo izvod iz ovog Objašnjenja (spisak dokaza, ogledne primerke potvrde i zahteva).

Ostvarivanje prava na naknadu zarade kao i obračun naknade zarade vrši se na osnovu sledećih dokaza:

1) *izveštaja o privremenoj sprečenosti za rad u vreme porodiljskog odustva i radi posebne nege deteta - doznaka;*
2) *izvoda iz matične knjige rođenih za decu;*
3) *fotokopije overene zdravstvene knjižice majke, odnosno korisnika prava;*
4) *rešenja poslodavca o pravu na porodiljsko odsustvo, pravu na odsustvo sa rada radi nege deteta, odnosno pravu na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta;*
5) *ugovora o radu;*
6) *potvrde poslodavca o dužini radnog odnosa zaposlenog neprekidno i neposredno pre ostvarivanja prava;*
7) *potvrde poslodavca o visini osnovne zarade zaposlenog i uvećane zarade, po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu u procentu utvrđenom u članu 108. stav 1. tačka 4) Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005 i 54/2009), za 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje odsustva, za svaki mesec pojedinačno;*
8) *obračuna zarade, odnosno naknade zarade koji je poslodavac dužan da dostavi zaposlenom, u skladu sa zakonom, za poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje odsustvo, za svaki mesec pojedinačno;*
9) *izveštaja (izvoda banke o isplaćenoj zaradi i uplaćenim porezima i doprinosima za svaki mesec pojedinačno);*

10) rešenja nadležnog organa o mesečnoj osnovici na koju se plaćaju doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, za poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kome je započeto korišćenje odsustva, i po isteku godine potvrde o konačnoj osnovici - samo za lice koje samostalno obavlja delatnost;

11) rešenja nadležnog organa o privremenom zatvaranju radnje, odnosno o privremenom poveravanju obavljanja te delatnosti drugom licu, odnosno lične izjave da u vreme trajanja odsustva neće obavljati istu ili drugu delatnost, samo za lice koje samostalno obavlja delatnost koju zbog njene prirode nije moguće preneti na drugo lice;

12) izveštaja nadležne zdravstvene ustanove da je dete mrtvorođeno, odnosno da je umrlo pre upisa u matičnu knjigu rođenih a izvoda iz matične knjige umrlih za dete koje je umrlo posle upisa u matičnu knjigu rođenih u slučaju iz člana 95. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005 i 54/2009).

3.2.2. Instrukcija za sprovođenje Zakona

Ministarstvo rada i socijalne politike - Sektor za brigu o porodici i socijalnu zaštitu uputilo je **Instrukciju opštinskim - gradskim upravama o sprovođenju Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom** ("Službeni glasnik RS", br. 16/2002, 115/2005 i 107/2009), pod brojem: 011-00-413/2011-13, od 23.5.2011. godine.

Ovom instrukcijom, objašnjena su određena pitanja nastala u sprovođenju izmena i dopuna zakonskih rešenja, koja su u primeni od 31.12.2009. godine.

Na kraju ovog teksta, u tački 8. dajemo integralni tekst navedene Instrukcije.

3.2.3. Obrasci zahteva za ostvarivanje prava na naknadu po Zakonu

U nastavku ovog teksta, radi pomoći našim pretplatnicima, **dajemo obrasce oglednih primera zahteva za ostvarivanje prava iz oblasti finansijske podrške porodici sa decom,** koji su odštampani uz prethodno dato Objašnjenje, kao i uz Instrukciju.

POSLODAVAC
Broj:
Datum:

POTVRDA O OSTVARENOJ ZARADI

Ovim potvrđujemo da je _____ JMBG_____
(ime i prezime)

zaposlena u _____
(naziv poslodavca)

na radnom mestu _____ od _____ godine, a koja je započela korišćenje porodiljskog odsustva _____ godine, u 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje odsustva, ostvarila osnovnu zaradu uvećanu po osnovu vremena provedenog na radu za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu u skladu sa zakonom po mesecima:

Red. broj	Mesec i godina	Zarada
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

Na osnovu navedenih osnovnih zarada, prosečna zarada zaposlene u 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenja odsustva iznosila je _____ dinara.

Poslodavac
_____

Opštinska - gradska uprava
_____

JMBG _____
(podnosioca zahteva)

Broj:

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU ZARADE ZA VREME PORODILJSKOG ODSUSTVA I ODSUSTVA SA RADA RADI NEGE DETETA

1. Ime, ime oca i prezime podnosioca zahteva

_____

2. Adresa prebivališta, opština, mesto, ulica i broj i broj telefona

_____

3. Radni status:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost

_____
(naziv, sedište - opština i telefon poslodavca)

4. Radni status supružnika:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost
v) nezaposlen

_____
(naziv, sedište i opština poslodavca)

5. Broj dece u porodici (decu navesti prema redu rođenja)

dete	ime prezime	datum rođenja	JMBG
Prvorođeno			
Drugorođeno			
Trećerođeno			
Četvrtorođeno			

U _____
_____ 200__ godine

PODNOSILAC ZAHTEVA
_____

Opštinska - gradska uprava
_____

JMBG _____
(podnosioca zahteva)

Broj:

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU ZARADE ZA VREME PORODILJSKOG ODSUSTVA

1. Ime, ime oca i prezime podnosioca zahteva

_____

2. Adresa prebivališta, opština, mesto, ulica i broj i broj telefona

_____

3. Radni status:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost

_____
(naziv, sedište - opština i telefon poslodavca)

4. Radni status supružnika:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost
v) nezaposlen

_____
(naziv, sedište i opština poslodavca)

5. Broj dece u porodici (decu navesti prema redu rođenja)

dete	ime prezime	datum rođenja	JMBG
Prvorođeno			
Drugorođeno			
Trećerođeno			
Četvrtorođeno			

U _____
_____ 200__ godine

PODNOSILAC ZAHTEVA
_____

Opštinska - gradska uprava
_____

JMBG _____
(podnosioca zahteva)

Broj:

1. roditelj **2**. usvojilac **3**. hranitelj **4**. staratelj
(zaokružite broj pored odgovarajućeg statusa)

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU ZARADE ZA VREME ODSUSTVA SA RADA RADI NEGE DETETA

1. Ime, ime oca i prezime podnosioca zahteva

_____

2. Adresa prebivališta, opština, mesto, ulica i broj i broj telefona

_____

3. Radni status:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost

_____
(naziv, sedište - opština i telefon poslodavca)

4. Radni status supružnika:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost
v) nezaposlen

_____
(naziv, sedište i opština poslodavca)

5. Broj dece u porodici (decu navesti prema redu rođenja)

dete	ime prezime	datum rođenja	JMBG
Prvorođeno			
Drugorođeno			
Trećerođeno			
Četvrtorođeno			

U _____
_____ 200__ godine

PODNOSILAC ZAHTEVA
_____

Opštinska - gradska uprava
_____

JMBG _____
(podnosioca zahteva)

Broj:

1. roditelj **2**. usvojilac **3**. hranitelj **4**. staratelj
(zaokružite broj pored odgovarajućeg statusa)

ZAHTEV ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA NAKNADU ZARADE ZA VREME:

A) ODSUSTVA SA RADA RADI POSEBNE NEGE DETETA
B) RADA SA POLOVINOM PUNOG RADNOG VREMENA ZA VREME POSEBNE NEGE DETETA

1. Ime, ime oca i prezime podnosioca zahteva

_____

2. Adresa prebivališta, opština, mesto, ulica i broj i broj telefona

_____

3. Radni status:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost

_____
(naziv, sedište - opština i telefon poslodavca)

4. Radni status supružnika:
a) zaposlen kod pravnog ili fizičkog lica
b) lice koje samostalno obavlja delatnost
v) nezaposlen

_____
(naziv, sedište i opština poslodavca)

5. Zahtev se podnosi za dete:

ime prezime	datum rođenja	JMBG

Uz zahtev prilažem medicinsku dokumentaciju:_____
_____
_____

U _____
_____ 200__ godine

PODNOSILAC ZAHTEVA
_____

3.3. Rešenje o pravu na naknadu zarade i isplata

Na osnovu podnetih dokaza opštinska, odnosno gradska uprava donosi rešenje o pravu na naknadu zarade koje obavezno sadrži:

dužinu korišćenja prava na naknadu zarade,

visinu naknade,

obaveze korisnika prava i

obaveze poslodavca.

Rešenje se dostavlja ne samo korisniku prava na naknadu zarade već i poslodavcu, koji je u obavezi da obračunava i isplaćuje naknadu zarade istovremeno sa obračunom i isplatom zarade ostalim zaposlenim. Prenos sredstava poslodavcu vrši se posle dostavljanja dokaza da je isplatio naknadu zaposlenoj.

Kada lice ostvaruje zaradu **kod dva ili više poslodavaca obračun naknade** zarada po osnovu porodiljskog odsustva i odsustva radi nege deteta **vrši svaki poslodavac srazmerno vremenu za koje je zasnovan radni odnos. Naknada zarade se ostvaruje najviše do punog radnog vremena**. U slučaju da je zaposleno lice zasnovalo radni odnos za vreme kraće od punog radnog vremena iznos obračunate naknade zarade srazmeran je radnom vremenu.

Pun iznos naknade zarade za zaposlene, kao i za lica koja samostalno obavljaju delatnost, ne može biti manji od minimalne zarade.

Za lica koja imaju pravo na naknadu, a upućena su na rad u inostranstvo od strane poslodavca ili po osnovu međunarodno-tehničke, prosvetno-kulturne saradnje i u diplomatsko-konzularna i druga predstavništva, obračun naknade zarade vrši poslodavac kao za radnika koji radi na istim ili sličnim poslovima na kojima je podnosilac zahteva radio pre odlaska u inostranstvo, pod uslovom da ne ostvaruju ovo pravo po propisima zemlje u kojoj je privremeno na radu.

Obračun i isplata naknade zarade za lica koja samostalno obavljaju delatnost i koja imaju druge zaposlene vrši lice koje obavlja samostalnu delatnost istovremeno kada vrši obračun i isplatu zarade ostalim zaposlenim.

U slučaju da lice koje obavlja samostalnu delatnost nema druge zaposlene, odnosno ne nastavi da obavlja delatnost preko ovlašćenog poslovođe, obračun i isplatu zarade vrši opštinski organ gradske uprave.

Za lica koja samostalno obavljaju delatnost, obračun i isplata naknade zarade u toku godine vrši se akontaciono, a na kraju godine konačno, na osnovu godišnje utvrđene osnovice za plaćanje doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Osnovica doprinosa za socijalno osiguranje za lica koja samostalno obavljaju delatnost, a vode poslovne knjige, je lična zarada preduzetnika, ili je oporeziva dobit (ako se nije opredelio za ličnu zaradu), odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

4. Visina i obračun naknade

Utvrđivanje visine naknade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva radi nege deteta i odsustva radi posebne nege deteta **uređeno je članom 11. Zakona, koji glasi:**

"Naknada zarade za lica iz člana 10. stav 1. tačka 1) ovog zakona utvrđuje se u visini prosečne osnovne zarade zaposlenog za 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje odsustva, uvećane po osnovu vremena provedenog na radu, za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu u skladu sa Zakonom, a najviše do pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji.

Naknada zarade za lica iz člana 10. stav 1. tačka 1) ovog zakona koja su bila u radnom odnosu manje od 12 meseci, utvrđuje se tako što se za mesece koji nedostaju do 12 meseci kao zarada uzima 50% prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema podacima koje objavi republički organ nadležan za poslove statistike, u mesecu koji prethodi mesecu otpočinjanja odsustva.

Naknada zarade za lica iz člana 10. stav 1. tačka 2) ovog zakona utvrđuje se u visini prosečne mesečne osnovice za plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje u poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva, a najviše do pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji.

Naknada zarade za lica iz člana 10. stav 1. tačka 2) ovog zakona koja su samostalno obavljala delatnost manje od 12 meseci, utvrđuje se tako što se za mesece koji nedostaju do 12 meseci kao zarada uzima 50% prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema podacima koje objavi republički organ nadležan za poslove statistike, u mesecu koji prethodi mesecu otpočinjanja odsustva.

Naknada zarade isplaćuje se u iznosu utvrđenom u skladu sa st. 1-4. ovog člana za vreme ostvarivanja prava.

Način obračuna naknade zarade propisuje ministar nadležan za socijalna pitanja."

To zapravo znači da se **za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica** (poslodavca) naknada utvrđuje na bazi dvanaestomesečnog proseka zarade pre meseca u kome otpočinje korišćenje odsustva, pri čemu se pod prosečnom zaradom uzima samo osnovna zarada uvećana za minuli rad, i da se visina prava ne menja tokom celog trajanja, **dakle nema usklađivanja naknade**. Najviši iznos naknade je - do pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji.

Međutim kada **zaposleni** u posmatranom periodu **nisu bili u radnom odnosu svih 12 meseci,** onda se naknada utvrđuje tako što se za nedostajuće mesece do 12 meseci kao zarada **uzima 50% prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji,** prema statističkim podacima **objavljenim u mesecu koji prethodi mesecu otpočinjanja odsustva**. Npr. za naknadu koja se isplaćuje počevši od meseca marta 2014. godine uzeo bi se statistički podatak o zaradi isplaćenoj u januaru, koji je objavljen u mesecu februaru 2014. godine, koja iznosi 52.438 dinara (prosečna bruto zarada u Republici), tako da 50% od tog iznosa - podatak za izračunavanje naknade zarade iznosi 26.219,00 dinara.

Kada se radi o **licima koja samostalno obavljaju delatnost**, naknada se utvrđuje na bazi dvanaestomesečnog proseka mesečne osnovice za plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje - pre meseca u kome otpočinje korišćenje odsustva. Kao i kod zaposlenih kod poslodavaca, za slučaj da lice nije svih 12 meseci obavljalo delatnost, za nedostajuće mesece do 12 meseci kao osnov za utvrđivanje naknade zarade **uzima se 50% prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji**, prema statističkim podacima **objavljenim u mesecu koji prethodi mesecu otpočinjanja odsustva**. Naknada takođe ne može biti veća od pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji, **niti se usklađuje**.

Na ovom mestu, podsećamo još jednom na odredbe iz Pravilnika kojima su dodatno uređena pojedina pitanja u vezi sa utvrđivanjem naknade zarade, i to:

- ukoliko je lice u prethodnih 12 meseci pre meseca otpočinjanja odsustva bilo zaposleno kod više poslodavaca, prilikom utvrđivanja prosečne zarade zaposlenog, uzeće se u obzir mesečna zarada ostvarena kod svakog poslodavca;
- izuzetno, ukoliko je lice u prethodnih 12 meseci pre meseca otpočinjanja odsustva bilo zaposleno kod više poslodavaca, a za nekog od njih je utvrđeno: da više ne postoji, ili da je nad njim pokrenut stečajni postupak ili da nije isplaćivao zaradu, po pružanju dokaza o nekoj od ovih činjenica za nedostajući period - mesec, kao zarada uzeće se 50% prosečne zarade u Republici, prema podacima koje objavi republički organ nadležan za poslove statistike, u mesecu koji prethodi mesecu

otpočinjanja odsustva; dokaz o činjenici da poslodavac više ne postoji, ili da je nad njim pokrenut stečajni postupak ili da nije isplaćivao zaradu obezbeđuje organ uprave koji vodi postupak;

- osnovica doprinosa za socijalno osiguranje za lica koja samostalno obavljaju delatnost je lična zarada preduzetnika ili oporeziva dobit, odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Što se tiče prava na puni, odnosno procentualni iznos utvrđene naknade zarade, članom 12. Zakona propisano je:

"Pun iznos naknade zarade, utvrđen u smislu člana 11. ovog zakona, pripada licima iz člana 10. ovog zakona pod uslovom da su neposredno pre ostvarivanja ovog prava bila u radnom odnosu i po tom osnovu ostvarivala zaradu, ili naknadu zarade, odnosno samostalno obavljala delatnost više od šest meseci neprekidno.

Licima koja su bila u radnom odnosu i po tom osnovu ostvarivala zaradu, ili naknadu zarade, odnosno samostalno obavljala delatnost, neprekidno i neposredno pre ostvarivanja ovog prava od tri do šest meseci pripada 60%, a licima koja su bila u radnom odnosu i po tom osnovu ostvarivala zaradu, ili naknadu zarade, odnosno samostalno obavljala delatnost, neprekidno i neposredno pre ostvarivanja ovog prava do tri meseca pripada 30% od iznosa naknade zarade utvrđene u smislu člana 11. ovog zakona.

Za lica iz stava 1. ovog člana mesečni iznos naknade zarade ne može biti manji od minimalne zarade utvrđene za mesec u kojem se vrši isplata."

4.1. Primer obračuna poreza i doprinosa

Zaposlena porodilja S.G. otvorila je porodiljsko odsustvo od meseca januara 2015. godine. U periodu od 12 meseci pre otpočinjanja odsustva bila je u radnom odnosu 9 meseci neprekidno (više od 6 meseci), pa tako ima pravo na pun iznos naknade zarade. Za 9 meseci u radnom odnosu ostvarila je zaradu koja se nije menjala po mesecima, u mesečnom iznosu od 48.407,67 dinara (samo osnovna zarada, minuli rad nije ostvaren). Prilikom utvrđivanja naknade zarade za 3 meseca koja nedostaju uzima se 50% prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji za mesec decembar 2014. godine odnosno 34.369,00 dinara. Shodno tome iznos bruto naknade biće 44.898,00 dinara, odnosno ((48.407,67 x 9) + (34.369,00 x 3))/12. Obračun poreza i doprinosa je sledeći:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Bruto naknada zarade	44.898,00
2.	Osnovica za porez (r. br. 1 - 11.433)	33.465,00
3.	Porez na zarade (r. br. 2 x 10%)	3.346,50
4.	Doprinosi na teret zaposlenog (1 x 19,9%)	8.934,70
4.1.	Doprinos za PIO (1 x 14%)	6.285,72
4.2.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1 x 5,15%)	2.312,24
4.3.	Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	336,74
5.	Za isplatu (1 - 3 - 4)	32.616,80
6.	Doprinosi na teret isplatioca (1 x 17,9%)	8.036,74
6.1.	Doprinos za PIO (1 x 12%)	5.387,76
6.2.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1 x 5,15%)	2.312,24
6.3.	Doprinos za nezaposlenost (1 x 0,75%)	336,74
7.	Ukupno (1 + 6)	52.934,74

U polja 3.6 - 3.17. Obrasca **PPP-PD** se upisuje:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 206 00 0
3.7	Broj dana	31
3.8	Broj sati	168
3.8a	Fond sati	168
3.9	Bruto prihod	44.898,00
3.10	Osnovica za porez	33.465,00
3.11	Porez	3.346,50
3.12	Osnovica za doprinos	44.898,00
3.13	PIO	11.673,48
3.14	Zdravstvo	4.624,48
3.15	Nezaposlenost	673,48
3.17	MFP za obračun	Ne popunjava se

Knjiženja naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	225		Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju	52.934,74	
		4540	Obaveze za neto zarade i naknade zarada koje se refundiraju		32.616,80
		4550	Obaveze za porez na naknade na teret zaposlenog koje se refundiraju		3.346,50
		4551	Obaveze za doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju		6.285,72
		4552	Obaveze za doprinos za zdravstveno osiguranje na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju		2.312,24
		4553	Obaveze za doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti na zarade i naknade za rada na teret zaposlenog koje se refundiraju		336,74
		4560	Obaveze za doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na zarade i naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju		5.387,76
		4561	Obaveze za doprinos za zdravstveno osiguranje na zarade i naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju		2.312,24
		4562	Obaveze za doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti na zarade i naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju		336,74
			Za obračun zarada		

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1a	4540		Obaveze za neto zarade i naknade zarada koje se refundiraju	32.616,80	
	4550		Obaveze za porez na naknade na teret zaposlenog koje se refundiraju	3.346,50	
	4551		Obaveze za doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju	6.285,72	
	4552		Obaveze za doprinos za zdravstveno osiguranje na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju	2.312,24	
	4553		Obaveze za doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju	336,74	
	4560		Obaveze za doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na zarade i naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju	5.387,76	
	4561		Obaveze za doprinos za zdravstveno osiguranje na zarade i naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju	2.312,24	
	4562		Obaveze za doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti na zarade i naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju	336,74	
		2410	Tekući (poslovni) račun		52.934,74
			Za isplatu		
2.	2410		Tekući (poslovni) račun	52.934,74	
		225	Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju		52.934,74
			Za refundaciju		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Naknada za porodiljsko odsustvo

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	44.898,00	
		236121	Obaveze po osnovu neto naknada za porodiljsko odsustvo		32.616,80
		236211	Obaveze po osnovu poreza na socijalnu pomoć zaposlenima		3.346,50
		236311	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za socijalnu pomoć nezaposlenima		6.285,72
		236411	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za socijalnu pomoć zaposlenima		2.312,24
		236511	Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti za socijalnu pomoć zaposlenima		336,74
			- obračun naknade		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
2.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	8.036,74	
		234111	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca		5.387,76
		234211	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca		2.312,24
		234311	Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca		336,74
			- doprinosi na teret isplatioca		
3.	122192		Potraživanja od fonda po osnovu isplaćenih naknada zaposlenima	52.934,74	
		291911	Obaveze fondova za isplaćene obaveze po osnovu naknade zaposlenima		52.934,74
			- zaduženje fonda		
4.	121112		Tekući računi	52.934,74	
		122192	Potraživanja od fonda po osnovu isplaćenih naknada zaposlenima		52.934,74
			- po izvodu UT-a		
5.	236121		Obaveze po osnovu neto naknada za porodiljsko odsustvo	32.616,80	
	236211		Obaveze po osnovu poreza na socijalnu pomoć zaposlenima	3.346,50	
	236311		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za socijalnu pomoć zaposlenima	6.285,72	
	236411		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za socijalnu pomoć zaposlenima	2.312,24	
	236511		Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti za socijalnu pomoć zaposlenima	336,74	
	234111		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca	5.387,76	
	234211		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca	2.312,24	
	234311		Obaveze po osnovu doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavca	336,74	
		121112	Tekući računi		52.934,74
			- po izvodu UT-a		
6.	414111		Porodiljsko bolovanje	52.934,74	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		52.934,74
			- troškovi naknade i porodiljsko		
7.	291911		Obaveze fondova za isplaćene obaveze po osnovu naknada zaposlenima	52.934,74	
	414111		Porodiljsko bolovanje - storno	52.934,74	
			- refundiranja od fonda		

4.2. Obračun naknade zarade za lica koja obavljaju samostalnu delatnost

Po pitanju načina obračuna i isplate naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica koja samostalno obavljaju delatnost, Ministarstvo rada i socijalne politike prvobitno je dalo sledeće mišljenje:

"Na osnovu Izmene i dopuna Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", broj 107/09) naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada redi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica koja samostalno obavljaju delatnost obračunava se i isplaćuje u visni prosečne mesečne osnovice na koju se plaćaju doprinosi za socijalno osiguranje u poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva.

Osnovica doprinosa za socijalno osiguranje za gore pomenuta lica, na osnovu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006 i 5/2009), je oporeziva dobit, odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana.

Član 6. tačka 26. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje definiše mesečnu osnovicu doprinosa: "Mesečna osnovica doprinosa je iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja". Iz definicije, da je to iznos za obračun doprinosa, proizlazi da je ta osnovica iskazana u bruto iznosu i da se od nje nakon odbitka poreza i doprinosa dobija neto iznos za isplatu porodilji.

Obračun i isplata naknade zarade za lica koja samostalno obavljaju delatnost ne vrši se na isti način kao za lica koja su zaposlena kod poslodavca i koja ostvaruju zaradu definisanu zakonom kojim se uređuju radni odnosi i druga primanja zaposlenog.

To znači, da se na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica koja samostalno obavljaju delatnost primenjuje stopa poreza od 10% (Zakon o porezu na dohodak građana - "Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 135/2004 i 62/2006) i ne primenjuje se poreska olakšica, koja se odnosi isključivo na zarade.

Ovakav način obračuna naknade zarade primenjuje se od 31. decembra 2009. godine, odnosno od dana primene Izmena i dopuna Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom."

(Mišljenje Ministarstva rada i socijalne politike RS, br. 401-00-115/2010-12 od 28.1.2010. godine)

Međutim, u međuvremenu došlo je do promene tog stava što je verifikovano novim mišljenjem br. 401-00-115/2010-12, od 24.3.2010. godine, koje prenosimo u nastavku:

"Na osnovu izmena i dopuna Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", broj 107/2009) ***naknada*** *za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta* ***za lica koja samostalno obavljaju delatnost*** *obračunava se i isplaćuje u visini prosečne mesečne osnovice na koju se plaćaju doprinosi za socijalno osiguranje u poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva.*

Osnovica doprinosa za socijalno osiguranje za gore pomenuta lica, na osnovu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006 i 5/2009) je oporeziva dobit, odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana.

Član 6. tačka 26. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje definiše mesečnu osnovicu doprinosa: ***"Mesečna osnovica doprinosa je iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja".***

Saglasno navedenom, ***mesečna osnovica na koju se plaćaju doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje za preduzetnike jeste osnovica koja predstavlja obračunsku veličinu za utvrđivanje visine obaveze plaćanja poreza i doprinosa i ona predstavlja bruto obračunsku veličinu.***

Obračun i isplata naknade za lica koja samostalno obavljaju delatnost ne vrši se na isti način kao za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica.

Na naknade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta ***za lica koja samostalno obavljaju delatnost ne vrši se obračun poreza već samo obračun doprinosa na teret korisnika.***

Primer (ispravka u ovom mišljenju je redakcijska - saglasno izmeni Zakona sa primenom od 30.5.2013. godine):

1. Naknada za vreme odsustva	
(osnovica za plaćanje doprinosa)	***- 25.000,00***
2. Doprinosi na teret korisnika - osiguranika	
*(red. br. 1 x zbirna stopa doprinosa **37,80%**)*	***- 9.450,00***
*2.1. Doprinos za PIO (red. br. 1 x **24%**)*	***- 6.000,00***
2.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (red. br. 1 x 12,30%)	*- 3.075,00*
2.3. Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. br. 1 x 1,50%)	*- 375,00*
3. Neto naknada za isplatu	
(red. br. 1 - red. br. 2)	***- 15.500,00***

Na osnovu ovog primera može se zaključiti da će služba dečije zaštite licu koje samostalno obavlja delatnost isplatiti, odnosno refundirati sledeće:

*1) Doprinose na teret korisnika - **9.450,00***

*2) Neto naknadu - **15.500,00***

Svega za isplatu: 25.000,00

*Ovakav način obračuna naknade za lica koja samostalno obavljaju delatnost primenjuje se na zahteve za ostvarivanje prava podnete **od 31. decembra 2009. godine,** odnosno od dana primene Izmena i dopuna Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom."*

To znači da shodno ovom novom mišljenju, pomenuti korisnici prava na naknadu za porodiljsko odsustvo imaju pravo da zahtevaju isplatu razlike naknade.

4.3. Preduzetnica koja za vreme porodiljskog odsustva nastavi obavljanje delatnosti preko ovlašćenog poslovođe imala je do 6.1.2012. godine obavezu plaćanja doprinosa i po osnovu samostalne delatnosti

U primeni Zakona, a u vezi sa plaćanjem doprinosa preduzetnice koja koristi porodiljsko odsustvo i odsustvo radi nege i posebne nege deteta, **postavilo se kao sporno pitanje da li u slučaju kada ne odjavi radnju (ili drugi organizacioni oblik rada) tj. nastavi da obavlja delatnost preko ovlašćenog poslovođe, ima obavezu plaćanja doprinosa i na dobit odnosno paušalno utvrđen prihod po osnovu obavljanja delatnosti** i pored toga što se za nju plaćaju doprinosi na naknadu zarade za vreme porodiljskog odusustva.

Po ovom pitanju Ministarstvo rada i socijalne politike zauzelo je stav da takva obaveza postoji jer se u tom slučaju ostvaruje dobit, pa prihod po tom osnovu treba da bude osnovica doprinosa za PIO, nezavisno od plaćanja doprinosa na naknadu zarade koja se istovremeno ostvaruje i na koju se takođe plaćaju doprinosi.

U nastavku citiramo poslednje Mišljenje koje je dato u navedenom smislu br. 011-00-00953/2010-07 od 18.1.2011. godine:

"Odredbom člana 1a Zakona o privatnim preduzetnicima ("Službeni glasnik RS", broj 55/2004) utvrđeno je da privatni preduzetnik, u smislu ovog zakona, jeste fizičko lice koje, radi sticanja dobiti, osniva radnju i samostalno obavlja delatnost. To znači, da je odredbom ovog člana definisan preduzetnik kao privredni subjekt - fizičko lice sa svojom jasno izraženom ciljnom funkcijom a to je sticanje dobiti, odnosno profita.

Odredbom člana 24. navedenog Zakona o privatnim preduzetnicima, propisano je da je osnivač dužan da, ako radnju privremeno zatvara, o tome obavesti registracioni organ najkasnije danom prestanka rada. Članom 25. ovog zakona, utvrđeno je da osnivač radnje može privremeno prestati da neposredno vodi radnju i da delatnost radnje nastavi preko zaposlenog ili člana domaćinstva kao poslovođe koji ispunjava sve uslove propisane zakonom za obavljanje određene delatnosti, kome daje pismeno ovlašćenje koje se upisuje u registar, kao i da je poslovođa odgovoran za poslove radnje.

Što se tiče obaveza plaćanja doprinosa za preduzetnika koji privremeno odjavi obavljanje delatnosti, u skladu sa članom 50. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006 i 5/2009), utvrđeno je da za taj period miruje obaveza plaćanja doprinosa, osim ako podnese zahtev Poreskoj upravi da u tom periodu vrši plaćanje doprinosa. Prema tome, kada se radnja privremeno zatvara tada je preduzetnik dužan da izvrši i odjavu od osiguranja i samo u tom slučaju postoji mogućnost da za taj period miruje obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. Međutim, u skladu sa gore navedenom odredbom 25. Zakona o privatnim preduzetnicima, preduzetnik nije u obavezi da se odjavi od osiguranja i preduzetničku delatnost obavlja ovlašćeni poslovođa, u tom slučaju radnja i dalje nastavlja da radi, pa prema tome postoji i obaveza uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U vezi Vašeg pitanja koji se odnosi na tumačenje mišljenja ovog ministarstva, broj 011-00-00755/2010-07 od 28.10.2010. godine, u delu koji se odnosi na plaćanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje po više osnova, smatramo da se za sve vrste prihoda, odnosno na prihode iz svih izvora na koje se plaća porez na dohodak građana, osim onih koji su posebno izuzeti zakonom, plaćaju doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje po svim tim osnovama. Takođe, mišljenja smo da osiguranici samostalnih delatnosti koji nisu zaposleni u svom privrednom subjektu, ali njime, kroz druge oblike rada, rukovode i upravljaju, čime takođe ostvaruju određeni prihod, podležu plaćanju poreza na dobit, i po tom osnovu plaćaju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U konkretnom slučaju kada se radi o preduzetniku - ženi koja je privremeno sprečena da obavlja delatnost zbog porodiljskog odsustva, u skladu sa gore navedenim odredbama čl. 24. i 25. Zakona o privatnim preduzetnicima i člana 50. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje postoje dve mogućnosti i to:

1. Da se radnja privremeno zatvori, odnosno da se osiguranik odjavi od osiguranja i da za taj period miruje i obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. Naime, u tom slučaju, pored toga što nema obavezu uplate doprinosa po tom osnovu, osiguranik žena - porodilja, ostvaruje prava na naknadu zarade iz budžeta i na tu naknadu se uplaćuje doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i s tim u vezi utvrđuje se staž osiguranja;

2. S druge strane, kada preduzetničku delatnost obavlja ovlašćeni poslovođa, privremeno se ne obustavlja obavljanje delatnosti (radnja se ne zatvara), jer u tom slučaju, preduzetnik - žena, iako je privremeno sprečena da obavlja delatnost zbog porodiljskog odsustva, ne odjavljuje se od osiguranja kao osiguranik samostalnih delatnosti, tj. radnja i dalje nastavlja sa radom preko ovlašćenog poslovođe i ostvaruje dobit, pa s tim u vezi i postoji obaveza uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje po tom osnovu. Naime, bez obzira što i na ovaj način preduzetnik - porodilja ostvaruje prava na naknadu zarade koja se isplaćuje iz budžeta, za razliku od slučaja kada se radnja privremeno odjavljuje, u ovom slučaju radnja i dalje ostvaruje dobit, pa s tim u vezi postoji obaveza uplate doprinosa po tom osnovu.

Prema tome, mišljenja smo da preduzetnik - žena koja je privremeno sprečena da obavlja delatnost zbog porodiljskog odsustva ima mogućnost izbora, odnosno ili da privremeno odjavi obavljanje delatnosti i da joj po osnovu obavljanja samostalne delatnosti miruje obaveza uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ili da preduzetničku delatnost obavlja ovlašćeni poslovođa, u kom slučaju se ne obustavlja obavljanje delatnosti, pa s tim u vezi i postoji obaveza uplate doprinosa po tom osnovu.

Ponovo ističemo značaj uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje po više osnova, jer ima uticaja na visinu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, u smislu većeg iznosa penzije.

Napominjemo da se gore navedeno mišljenje odnosi samo na tumačenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, dok je za tumačenje ostalih propisa vezanih za oblast zdravstvenog osiguranja i osiguranja za slučaj nezaposlenosti, nadležno Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja."

Zbog velike medijske pažnje i nezadovoljstva kojom je propraćen takav stav i postupanje Poreske uprave, kao i činjenice da obaveza o kojoj je reč nije izričito bila propisana Zakonom, bilo je neophodno da se reguliše plaćanje doprinosa, odnosno utvrdi način utvrđivanja, obračunavanja i plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za preduzetnicu koja koristi porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta - a delatnost nastavlja da obavlja preko ovlašćenog poslovođe.

U tom smislu, **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni glasnik RS", broj 52/2011), **koji je stupio na snagu 23.7.2011. godine, verifikovano je napred navedeno mišljenje,** tako što je dopunjen član 22. Zakona, tako da glasi:

"*Član 22.*

Osnovica doprinosa za preduzetnike je oporeziva dobit, odnosno paušalno utvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana.

Do konačnog utvrđivanja oporezive dobiti za tekuću godinu, preduzetnici plaćaju mesečnu akontaciju doprinosa na osnovicu koju čini osnovica za mesečnu akontaciju poreza na dohodak građana.

Osnovica iz st. 1. i 2. ovog člana za preduzetnike je i osnovica dodatnog doprinosa za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, a koji preduzetnik ostvaruje u skladu sa zakonom.

Odredbe st. 1. do 3. ovog člana odnose se i na preduzetnika koji ostvaruje naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, a delatnost nastavlja da obavlja preko ovlašćenog poslovođe."

Iz poslednjeg stava koji je dodat u članu 22. Zakona, **praktično proizilazi da u slučaju kada preduzetnica koja ostvaruje naknadu za vreme porodiljskog odsustva i odsustva radi nege i posebne nege deteta, a delatnost nastavi da obavlja preko ovlašćenog poslovođe (ne izvrši privremenu odjavu rada radnje), ima obavezu da plaća i doprinose na oporezivu dobit, odnosno paušalno utvrđen prihod po osnovu obavljanja delatnosti, nezavisno od toga što se istovremeno doprinosi plaćaju i na naknadu zarade za vreme tog odstsva**.

Kada se radi o dospelim, a neplaćenim obavezama po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje preduzetnice na porodiljskom odsustvu, koja je nastavila delatnost preko ovlašćenog poslovođe, **Vlada RS je, dana 30. juna 2011. godine donela Zaključak br. 553-5034/2011**, koji glasi:

"Na osnovu člana 43. stav 3. Zakona o Vladi ("Službeni glasnik RS", br. 55/05, 71/05-ispravka, 101/07, 65/08 i 16/11), na predlog Ministarstva finansija,

Vlada donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada je saglasna da obaveze preduzetnika koji koriste porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta, a delatnost nastavljaju da obavljaju preko ovlašćenog poslovođe, nastale po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje od obavljanja samostalne delatnosti u skladu sa pozitivnim propisima, preuzme Republika Srbija. Obaveze na ime doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, odnose se na obaveze nastale isključivo po navedenom osnovu (za vreme korišćenja prava na odsustvo preduzetnika zbog porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, a koji delatnost nastavlja da obavlja preko ovlašćenog poslovođe), ***a koje su dospele za plaćanje i nisu izmirene do dana donošenja ovog zaključka.***

2. Ovaj zaključak, radi realizacije, dostaviti Ministarstvu finansija i Poreskoj upravi, a radi informisanja Ministarstvu rada i socijalne politike i Republičkom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje.

05 Broj: 553-5034/2011

U Beogradu, ***30. juna 2011. godine****"*

S tim u vezi, preporučuje se preduzetnicama koje imaju dug po predmetnom osnovu, a koji saglasno Zaključku Vlade RS, treba da se izmiri na teret sredstava budžeta RS, da se obrate Poreskoj upravi, koja je nadležna za sprovođenje Zaključka Vlade i koja je u tom smislu i dobila odgovarajuću instrukciju.

4.4. Preduzetnica koja za vreme porodiljskog odsustva nastavi obavljanje delatnosti preko ovlašćenog poslovođe od 7.1.2012. godine nema obavezu plaćanja doprinosa i po osnovu samostalne delatnosti

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 101/2011), koji je stupio na snagu 7.1.2012. godine, izmenjene su zakonske odredbe kojim je bila propisana obaveza plaćanja doprinosa za preduzetnice na porodiljskom odsustvu koje nastave rad preko ovlašćenog poslovođe istovremeno i na naknadu zarade i na ostvarenu dobit radnje (brisane su odredbe člana 22. stav 4. i člana 58. stav 2. Zakona).

Odredbama novih čl. 65b i 65v propisano je da preduzetnice koje ostvaruju naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i posebne nege deteta, a koje delatnost nastave da obavljaju preko ovlašćenog poslovođe nemaju obavezu plaćanja doprinosa na oporezivu dobit odnosno paušalno utvrđen prihod za vreme ostvarivanja prava na naknadu zarade. U tom periodu doprinosi se obračunavaju i plaćaju samo na naknadu zarade.

Takođe se propisuje da obračun i plaćanje doprinosa na naknadu zarade i za preduzetnice na porodiljskom odsustvu čija radnja nastavlja da radi preko ovlašćenog poslovođe vrši nadležni organ u skladu sa propisima koji uređuju finansijsku podršku porodici sa decom.

4.5. Zaključci Vlade RS u vezi sa dospelim (plaćenim ili neplaćenim) obavezama doprinosa, doneti posle izmene Zakona

Vezano za Izmenu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (pod 4.4.), a radi stavljanja u ravnopravni položaj preduzetnica koje su ili nisu do 7.1.2012. godine platile doprinose na oporezivi prihod po osnovu rada radnje preko ovlašćenog poslovođe, Vlada RS je donela dva zaključka: Zaključak 05. br. 414-582/2012 od 2.2.2012. i Zaključak 05. br. 414-980/2012 od 14.2.2012. godine prema kojim je saglasna da preduzetnicama - porodiljama, čije radnje su nastavile rad preko ovlašćenog poslovođe:

- izvrši povraćaj obaveza doprinosa, utvrđenih rešenjem PU, koje su dospele i izmirene u periodu od 1.1.2010. do 7.1.2012 godine
- preuzme obavezu plaćanja obaveza doprinosa, utvrđenih rešenjem PU, koji su dospeli a nisu izmerene u periodu od 1.1.2010. do 7.1.2012. godine.

Data je saglasnost Poreskoj upravi da na zahtev preduzetnika izvrši povraćaj plaćenih obaveza doprinosa o kojima je reč.

Povraćaj plaćenih doprinosa će se vršiti sa računa:

- **840-721313843-74** - Doprinos za PIO lica koja samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost,
- **840-721325843-61** - Doprinos za zdravstveno osiguranje lica koja samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost,
- **840-721419843-40** - Doprinos za PIO za lica koja u skladu sa Zakonom samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost, sveštenika i verskih službenika, ako nisu obavezno osigurani po drugom osnovu,
- **840-721331843-06** - Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti lica koja samostalno obavljaju delatnost.

Preduzetnici koji su stekli pravo na povraćaj u skladu sa navedenim Zaključcima Vlade RS, a nisu podneli pisani zahtev za povraćaj, mogu plaćene doprinose koristiti kao poreski kredit (za izmirenje drugih obaveza javnih prihoda).

Poreska uprava je obavezna da svojim organizacionim jedinicama dostavi Instrukciju za sprovođenje Zaključaka Vlade.

NAPOMENA: *U mišljenjima nadležnih ministarstava, zaključcima Vlade RS i Instrukcijama nadležnih organa su navedene stope doprinosa za obavezno socijalno osiguranje koje su važile u momentu njihovog donošenja. Imajući u vidu da iste citiramo, nisu menjane stope doprinosa.*

5. Način i postupak prenosa sredstava za naknadu zarade prema Pravilniku

Pravilnikom o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom kao što smo već naveli, detaljnije se uređuje način i postupak za prenos sredstava za naknadu zarade i to:

- poslodavcima kojima se vrši refundacija isplaćenih naknada iz njihovih sredstava prenose se sredstva na poseban podračun otvoren u opštini, odnosno gradu, na teret budžeta Republike,
- poslodavcima koji vrše isplatu zarada po prenosu sredstava iz budžeta Republike, znači organizacije i organi koji se finansijaju iz budžeta, sredstva za isplaćene naknade zarada prenose se na poseban podračun otvoren u opštini, odnosno gradu,
- za lica koja samostalno obavljaju delatnost i kojima obračun i isplatu vrši opštinska, odnosno gradska uprava, sredstva se prenose na teret budžeta Republike, odnosno Ministarstva za socijalna pitanja i to na poseban podračun otvoren u opštini, odnosno gradu.

Poslodavac kojem se vrši refundacija isplaćenih naknada je u obavezi da u dva primerka popuni Obrazac NZ-1 - Spisak obračunatih naknada zarada i isplata naknada i da ga dostavi na overu svaki put kada isplaćuje zaradu zaposlenim. Opštinska odnosno gradska uprava overava NZ-1 obrasce u roku od dva dana, a jedan primerak vraća poslodavcu.

Opštinska odnosno gradska uprava vrši prenos sredstava po osnovu isplaćenih naknada zarade na osnovu overenog Obrasca NZ-1 i to na tekući račun poslodavca odnosno lica koje samostalno obavlja delatnost, a na osnovu dokaza o isplati.

Pored toga, **dopunom člana 11. Pravilnika** utvrđena je sledeća obaveza poslodavca - da kao dokaz o isplaćenoj naknadi zarade zaposlenom poslodavac opštinskoj, odnosno gradskoj upravi dostavi izvod banke iz koga se može utvrditi isplaćena naknada zarade zaposlenom i uplata poreza i doprinosa za socijalno osiguranje, odnosno ukoliko poslodavac vrši isplatu preko blagajne uz izveštaj banke dostavlja i potpisan spisak od strane zaposlenog o primljenoj naknadi zarade.

Kada opštinska uprava vrši obračun i neposrednu isplatu naknada zarade - licima koji obavljaju samostalnu delatnost a koji nemaju zaposlene, prenos sredstava poslodavcu - tom licu vrši se na žiro račun, odnosno tekući račun dok se porez i doprinosi uplaćuju na propisane uplatne račune.

Poslodavac koji isplatu naknada zarade vrši po prenosu sredstava iz budžeta Republike, dostavlja opštinskoj odnosno gradskoj upravi dva primerka obrasca NZ-1 svaki put kad isplaćuje zaradu ostalim zaposlenim, pri čemu opštinska odnosno gradska uprava overava obrasce u roku od dva radna dana, od kojih jedan primerak vraća poslodavcu.

Opštinska, odnosno gradska uprava vodi posebne evidencije o isplaćenim naknadama zarade.

U Obrascu NZ-3 - Evidencioni list o isplaćenim naknadama zarada opštinska odnosno gradska uprava vodi evidenciju za svakog korisnika ovog prava, a na osnovu podataka o prenetim sredstvima poslodvcima i licima koja samostalno obavljaju delatnost.

U Obrascu NZ-4 - Izveštaj o utrošenim sredstvima za isplatu prava predviđenih Zakonom koja su isplaćena u prethodnom mesecu, opštinska odnosno gradska uprava iskazuje:

- broj korisnika koji ostvaruju pravo na naknadu zarade i
- iznos isplaćenih sredstava, kao i
- broj korisnika drugih prava i
- iznos isplaćenih sredstava za period od prvog do poslednjeg dana u mesecu za koji se dostavlja izveštaj.

Obrasci i dokumentacija o obračunu i isplati naknada zarada čuva se na način i u rokovima koji važe za čuvanje dokumentacije o zaradama zaposlenih kod poslodavaca.

6. Naknada zarade za zatečene slučajeve - prava ostvarena prema ranije važećoj zakonskoj regulativi

Kao što smo objasnili na početku teksta, prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta kao i posebne nege deteta stečena pre 31.12.2009. godine, nastavljaju da se koriste i nadalje, prema propisima koji su bili na snazi prilikom započinjanja odsustva.

Takođe se primenjuje i ranije data Instrukcija Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, pod brojem 011-00-345/2006-13 od 17. marta 2006. godine.

7. Popunjavanje Obrasca NZ-1

- NZ-1 - Spisak obračunatih naknada zarada i isplata naknada

NAZIV ORGANIZACIJE (POSLODAVCA) _____
BROJ ŽIRO RAČUNA _____
PIB _____

NZ-1 Spisak obračunatih naknada zarada i isplata naknada

SPISAK OBRAČUNATIH NAKNADA I ISPLATE NAKNADA _____

(naziv organizacije - poslodavca)

ZA MESEC ___20 ____. GODINE

Red. br.	Ime i prezime	Pun iznos naknade zarade koju bi ostvarilo lice da radi (u skladu sa članom 12. stav 1. Zakona)	Umanjen iznos po osnovu radnog staža		Iznos naknade-osnovica za obračun poreza	Obračunati iznos poreza	Iznos za isplatu	Doprinosi za uplatu (PIO, zdravstvo, za zapošljavanje)	Ukupne obaveze
			60% od punog iznosa (član 12. stav 2. Zakona)	30% od punog iznosa (član 12. stav 2. Zakona)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (7 + 8 + 9)
	Svega:								

Obračun naknade zarada u organizaciji izvršio

_____
(Prezime i ime)

M.P.

_____
(Prezime i ime odgovornog lica u organizaciji)

_____
(Datum prijema spiska u opštinskoj odnosno gradskoj upravi)

Overu izvršio u opštinskoj odnosno gradskoj upravi

_____
(Prezime i ime)

M.P.

Starešina organa u opštinskoj odnosno gradskoj upravi

_____
(Prezime i ime)

Broj telefona _____
Broj faksa _____

Datum overe
_____

Napomena: 1 Na ovom obrascu vrši se obračun naknada zarada i isplata naknada korisnicima kojima obračun i isplatu naknada zarada vrše opštinske, odnosno gradske uprave (za lica iz člana 10. stav 1. tačka 2) Zakona).
2 Poslodavci koji isplatu naknada zarada vrše po prenosu sredstava iz budžeta Republike na osnovu spiska koje utvrdi Ministarstvo finansija, dostavljaju spisak u dva primerka.

8. Instrukcija za sprovođenje Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom

Kao što je napred već rečeno, Ministarstvo rada i socijalne politike - Sektor za brigu o porodici i socijalnu zaštitu uputilo je **Instrukciju opštinskim - gradskim upravama o sprovođenju Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, pod brojem: 011-00-413/2011-13, od 23.5.2011. godine.**

Ovom, **drugom po redu instrukcijom**, detaljno su objašnjena brojna pitanja nastala u sprovođenju izmena i dopuna pomenutog zakona, koje su u primeni od 31.12.2009. godine, a koja nisu blagovremeno rešena u proteklih godinu i po dana. Donošenje ove instrukcije bilo je neophodno iz razloga što **prvobitno data Objašnjenja** od strane pomenutog ministarstva za postupanje opštinskim - gradskim upravama - prosleđena 14.1.2010. godine pod brojem 011-00-00031/2010-13, kao i izmene i dopune **Pravilnika o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom** - usvojene u drugoj polovini 2010. i u 2011. godini ("Službeni glasnik RS", br. 51/2010, 73/2010 i 27/2011) nisu rešili nastale probleme, što je izazvalo niz nedoumica od strane korisnika prava, pa i različitih postupanja nadležnih službi. Tako se ovom novom instrukcijom usmerava i organizacija poslova i način rada opštinskih, odnosno gradskih organa uprave koji vrše poverene poslove u sprovođenju Zakona.

Instrukcija, u najkraćem, objašnjava karakteristične slučajeve kod ostvarivanja prava korisnika i postupke nadležnih službi kod utvrđivanja prava i isplate primanja, i to:

- naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta (sa primerima obračuna za zaposlene kod poslodavaca - u školama i za preduzetnike),
- roditeljskog dodatka,
- dečijeg dodatka i
- naknade troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja i decu sa smetnjama u razvoju.

U nastavku **dajemo integralni tekst Instrukcije.**

Napominjemo da smo obrasce oglednih primera zahteva za ostvarivanje prava na naknadu zarade iz oblasti finansijske podrške porodici sa decom, koji, pored ostalih obrazaca, čine sastavni deo Instrukcije, dali u ovom tekstu, pod tačkom 3.2.3., pa ih ne ponavljamo u ovom delu.

INSTRUKCIJA OPŠTINSKIM - GRADSKIM UPRAVAMA O SPROVOĐENJU ZAKONA O FINANSIJSKOJ PODRŠCI PORODICI SA DECOM

Ovom instrukcijom usmerava se organizacija poslova i način rada opštinskih, odnosno gradskih organa uprave koji vrše poverene poslove u sprovođenju Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 16/2002, 115/2005 i 107/2009) (u daljem tekstu: Zakon), Pravilnika o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 29/2002, 80/2004, 123/2004, 17/2006, 107/2006, 51/2010, 73/2010 i 27/1011) (u daljem tekstu: Pravilnik), Pravilnika o načinu i postupku prenosa sredstava za isplatu naknade zarade zaposlenima za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 30/2002) (u daljem tekstu: Pravilnik o isplati naknade zarade).

Osnovni tekst Zakona u primeni je od 1. juna 2002. godine.

Zakon o izmenama i dopunama zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 115/2005) u primeni je od 1. januara 2006. godine.

Zakon o izmenama i dopunama zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 107/2009) u primeni je od 31. decembra 2009 godine.

Izmene i dopune osnovnog teksta Zakona koje su u primeni od 31.12.2009. godine uslovile su i izmene i dopune podzakonskih akata (Pravilnika) i izradu Instrukcije kojom će se bliže odnosno detaljno urediti pojedina pitanja vezana za ostvarivanje prava propisanih Zakonom.

Zakonom su predviđena sledeća prava:

1. naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta;

2. roditeljski dodatak;

3. dečiji dodatak;

4. naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja;

5. naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju.

Zakonom je predviđeno i regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi dece iz materijalno ugroženih porodica, s tim što je ovo pravo u nadležnosti opštine, odnosno grada.

I OPŠTA PRAVILA ZA OSTVARIVANJE PRAVA

1. *Sva prava utvrđena Zakonom i Pravilnikom mogu se ostvariti samo na osnovu podnetog zahteva.*

2. *Pravilnikom je propisan izgled i sadržina obrazaca zahteva:*

- RD 1 - zahtev majke deteta za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak;

- RD 2 - zahtev oca deteta za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak;

- DD 1, DD 1a i DD 1b - zahtev za ostvarivanje prava na dečiji dodatak;

kao i obrazaca:

- NZ-1 - spisak obračunatih naknada zarada i isplata naknada;

- NZ-3 - evidencioni list o isplaćenim naknadama zarada;

- NZ-4 - izveštaj o utrošenim sredstvima za isplatu prava predviđenih Zakonom;

- DBS - izveštaj o boravku dece bez roditeljskog staranja u predškolskoj ustanovi;

- DSR - izveštaj o boravku dece sa smetnjama u razvoju u predškolskoj ustanovi.

3. *Obrasce zahteva za roditeljski i dečiji dodatak obezbeđuje i distribuira Ministarstvo rada i socijalne politike opštinskoj, odnosno gradskoj upravi.*

4. *Sastavni deo ove Instrukcije čine ogledni primerci sledećih obrazaca:*

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, kada podnosilac zahteva pravo koristi u kontinuitetu;

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva;

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi nege deteta;

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada ili rada sa polovinom punog radnog vremena radi posebne nege deteta;

- NZ-2 - obračun ukupno potrebnih sredstava za isplate prava utvrđenih zakonom;

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja;

- zahtev za ostvarivanje prava na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju.

Na osnovu podnetog zahteva nadležna opštinska, odnosno gradska uprava donosi rešenje (pozitivno ili negativno) čiji se obrasci (ogledni primerci) kao sastavni deo instrukcije nalaze u prilogu i to:

- rešenje o pravu na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta kada podnosilac zahteva pravo koristi u kontinuitetu;

- rešenje o pravu na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva;

- rešenje o pravu na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi nege deteta;

- rešenje o pravu na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada ili rada sa polovinom punog radnog vremena radi posebne nege deta;

- rešenje o pravu na roditeljski dodatak za majku deteta - obrazac RD 3 (pozitivno) i RD 5 (negativno);

- rešenje o pravu na roditeljski dodatak za oca deteta - obrazac RD 4 (pozitivno) i RD 6 (negativno);

- rešenje o pravu na dečiji dodatak - obrazac DD 3 - (pozitivno) i DD 5 - (negativno);

- rešenje o pravu na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja i

- rešenje o pravu na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za dete ometeno u razvoju.

***5.** Obrasce pozitivnih i negativnih rešenja za roditeljski i dečiji dodatak obezbeđuje i distribuira Ministarstvo rada i socijalne politike opštinskoj, odnosno gradskoj upravi.*

***6.** Opštinska, odnosno gradska uprava dužna je da obezbedi da svaki podnosilac zahteva o podnetom zahtevu dobije urednu potvrdu u skladu sa ZUP-om.*

***7.** Rešenje doneto po zahtevu mora biti dostavljeno stranci u skladu sa ZUP-om, što znači da uz rešenje mora da se obezbedi dostavnica o prijemu istog.*

***8.** Opštinska, odnosno gradska uprava dužna je da na vidnom mestu istakne da se isplata prava na roditeljski i dečiji dodatak vrši na odgovarajući račun otvoren kod Poštanske štedionice, lični tekući račun korisnika (ukoliko ga ima) odnosno na račun otvoren po službenoj dužnosti.*

***9.** U skladu sa Zakonom i Pravilnikom pravo na isplatu prava koja su predviđena Zakonom pripada samo podnosiocu zahteva koji neposredno brine o detetu.*

***10.** Nadležni organi starateljstva, upoznati su sa obavezom izdavanja odgovarajućih uverenja neophodnih za ostvarivanje prava predviđenih Zakonom.*

II NAKNADA ZARADE ZA VREME PORODILJSKOG ODSUSTVA, ODSUSTVA SA RADA RADI NEGE DETETA I ODSUSTVA SA RADA RADI POSEBNE NEGE DETETA

***1.** Organi opštinske, odnosno gradske uprave dužni su da donose rešenje o pravu na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta za sve korisnike ovih prava, a na osnovu podnetog zahteva zaposlenog, odnosno njegovog poslodavca (u daljem tekstu korisnik).*

***2.** Organi opštinske, odnosno gradske uprave dužni su da na adekvatan način obaveste korisnike o obavezi podnošenja zahteva za ostvarivanje navedenih prava.*

***3.** Na sve zahteve za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta podnete zaključno sa 30.12.2009. godine primenjuju se odredbe Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", br. 16/2002 i 115/2005).*

Na sve zahteve za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta podnete 31.12.2009. godine i kasnije primenjuju se odredbe Zakona o izmenama i dopunama zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", broj 107/2009).

4. *Ukoliko u toku korišćenja prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odustva i odsustva sa rada radi nege deteta zaposlena prestane sa korišćenjem prava i počne da radi, može posle izvesnog vremena iskoristiti preostali period odsustva a njena naknada zarade ostaje utvrđena u istom iznosu kao na početku korišćenja prava.*

Ukoliko se žena zaposli po rođenju deteta, može ostvariti pravo na naknadu zarade za preostali period korišćenja odsustva čija se dužina trajanja i visina naknade zarade računaju u odnosu na dan rođenja deteta.

Ukoliko zaposlena žena nije koristila pravo na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva može ostvariti pravo za preostali period odsustva sa rada radi nege deteta čija se dužina trajanja i visina naknade zarade računaju u odnosu na dan rođenja deteta.

5. *Otac deteta može koristiti pravo na naknadu zarade samo ako je majka zaposlena.*

Ukoliko je majka nezaposlena, otac deteta može da ostvari pravo na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta samo ako je majka preminula, napustila dete, ili je iz drugih opravdanih razloga sprečena da koristi pravo (izdržavanje kazne zatvora, teža bolest i dr.).

Visina naknade zarade utvrđuje se u iznosu prosečne osnovne zarade oca deteta za 12 meseci koji prethode mesecu rođenja deteta, uvećane po osnovu vremena provedenog na radu, za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu u skladu sa Zakonom, a najviše do pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji.

6. *Pravo na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta ne mora se koristiti u kontinuitetu po isteku odsustva sa rada radi nege deteta.*

Visina naknade zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta utvrđuje se u odnosu na početak korišćenja odsustva sa rada radi posebne nege deteta.

7. *Lica koja samostalno obavljaju delatnost mogu ostvariti pravo na naknadu zarade, ako su obveznici doprinosa za socijalno osiguranje, što dokazuju rešenjem nadležnog organa.*

Samostalna delatnost je privredna, profesionalna ili druga delatnost koju obavlja: preduzetnik, osnivač odnosno član privrednog društva, samostalni umetnik, sveštenik i verski službenik.

Lica koja samostalno obavljaju delatnost, u smislu Zakona i Pravilnika, su:

1) preduzetnik - fizičko lice koje obavlja samostalnu privrednu, profesionalnu ili drugu delatnost, u skladu sa zakonom, po osnovu koje plaća porez na dohodak građana na prihode od samostalne delatnosti;

2) osnivač, odnosno član privrednog društva, koji radi a nema radni odnos u svom preduzeću, ako nije obavezno osiguran po osnovu zaposlenja u drugom preduzeću, drugom pravnom licu, državnom organu ili organu lokalne samouprave.

Pod radom se, pored radnog odnosa, podrazumeva i predstavljanje i zastupanje privrednog društva na osnovu upisa u registar nadležnog suda, kao i obavljanje poslovodstvenih ovlašćenja i poslova upravljanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj privrednih društava;

3) samostalni umetnik - fizičko lice za koje je utvrđen status lica koje samostalno obavlja umetničku delatnost ili drugu delatnost u oblasti kulture prema evidenciji koju vodi umetničko udruženje, u skladu sa zakonom koji uređuje samostalno obavljanje umetničke ili druge delatnosti u oblasti kulture;

4) sveštenik i verski službenik.

8. *Pravo na naknadu zarade mogu ostvariti i lica koja obavljaju poslove kućnog pomoćnog osoblja, osim lica koja su ovaj oblik radnog odnosa zasnovala sa licima sa kojima su u srodstvu (krvnom, adoptivnom, tazbinskom).*

9. *Ukoliko je osnovna zarada zaposlenog u nekom od meseci koji su od uticaja na ostvarivanje prava veća od pet prosečnih zarada u Republici Srbiji, prilikom utvrđivanja prosečne zarade zaposlenog za taj mesec kao osnovna zarada uzeće se iznos od pet prosečnih mesečnih zarada u Republici Srbiji.*

10. *Ukoliko poslodavac ne dostavi dokaze o isplaćenoj zaradi i uplati poreza i doprinosa za socijalno osiguranje, kao zarada za te mesece uzima se 50% od prosečne zarade u Republici Srbiji.*

Ukoliko poslodavac nije isplatio iznos ugovorene osnovne zarade, kao zarada za taj period uzima se 50% od prosečne zarade u Republici Srbiji.

Ukoliko lice koje samostalno obavlja delatnost nije regulisalo svoje obaveze po osnovu plaćanja poreza i doprinosa, kao zarada za taj period uzima se 50% od prosečne zarade u Republici Srbiji.

Ako poslodavac naknadno dokaže da je isplatio razliku do ugovorenog iznosa osnovne zarade, odnosno lice koje samostalno obavlja delatnost dokaže da je regulisalo svoje zakonske obaveze, služba će ponovo utvrdi prosečnu zaradu i izvršiti refundaciju naknade zarade u skladu sa novim obračunom.

Primer izračunavanja prosečne osnovne zarade za zaposlene kod poslodavca

Zaposlena N.N. je započela porodiljsko odsustvo 15. januara 2010. godine

U radnom odnosu je od 1.4.2009. godine - nema prethodnog radnog staža

Osnovna ugovorena zarada + uvećana zarada za minuli rad .....45.000,00 dinara

Prosečna zarada u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva, u decembru 2009. godine bila je 43.895,00

Redni broj	***Mesec i godina***	***Zarada (sa porezom i doprinosima)***	***Zarada (bez poreza i doprinosa)***
1.	*Januar 2009*	*21.947,50*	*15.788,00*
2.	*Februar 2009*	*21.947,50*	*15.788,00*
3.	*Mart 2009*	*21.947,50*	*15.788,00*
4.	*April 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
5.	*Maj 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
6.	*Jun 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
7.	*Jul 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
8.	*Avgust 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
9.	*Septembar 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
10.	*Oktobar 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
11.	*Novembar 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
12.	*Decembar 2009*	*45.000,00*	*32.344,00*
	U k u p n o:	*470.842,50*	*338.460,00*

Pošto zaposlena nije bila u radnom odnosu svih 12 meseci pre otpočinjanja porodiljskog odsustva, kao zarada za nedostajuće mesece uzima se 50% od prosečne zarade u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu otpočinjanja odsustva.

Na osnovu navedenih zarada, prosečna zarada zaposlene N.N. u 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje odsustva iznosila je 39.236,88 dinara, (470.842,50:12), odnosno 28.205,00 dinara (338.460,00:12).

Napomena: *Za lica koja samostalno obavljaju delatnost u tabeli se navodi osnovica za plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje na osnovu rešenja nadležnog organa.*

Primer izračunavanja prosečne osnovne zarade u školama za zaposlene koje nisu ostvarile pun fond radnih časova

Zaposlena N.N. je započela porodiljsko odsustvo 1. novembra 2009. godine a zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta podnet je u januaru 2010. godine.

Zaposlena je u radnom odnosu u tri škole i to:

- ekonomskoj školi Rakovica, sa 20% radnog vremena

- ekonomskoj školi Nada Dimić, sa 20% radnog vremena, od IX/2009

- osnovnoj školi Grabovac, sa 30% radnog vremena, od IV/2009

Mesec i godina	**Ekonom. škola Rakovica-20%**	**Ekonom. škola Nada Dimić-20%**	**Osnovna škola 30%**
XI/2008	7.729,53	0	0
XII/2008	7.729,53	0	0
I/2009	7.729,53	0	0
II/2009	7.729,53	0	0
III/2009	7.729,53	0	0
IV/2009	7.729,53	0	11.603,00
V/2009	7.729,53	0	11.603,00
VI/2009	7.729,53	0	11.603,00
VII/2009	7.729,53	0	11.603,00
VIII/2009	7.729,53	0	11.603,00
IX/2009	7.729,53	7.729,53	11.603,00
X/2009	7.729,53	7.729,53	11.603,00
Svega:	92.754,36	15.459,06	81.221,00

Ukupno ostvarena zarada zaposlene za 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva iznosila je 189.434,42 dinara (92.754,36 + 15.459,06 + 81.221,00), što znači da je prosečna mesečna zarada 15.786,20 dinara (189.434,42:12).

Pošto je porodilja u radnom odnosu u tri škole, služba dečije zaštite će ovaj iznos raspodeliti školama tako što će taj iznos podeliti sa procentom ukupnog angažovanja u svim školama i pomnožiti sa procentom angažovanja u svakoj školi.

To znači:

- za ekonomsku školu u Rakovici.....4.510,40 (15.786,20 : 70% x 20%)

- za ekonomsku školu Nada Dimić.....4.510,40 (15.786,20 : 70% x 20%)

- za osnovnu školu.....6.765,60 (15.786,20 : 70% x 30%)

Ukupno: 15.786,20

U slučaju da je zaposlena prestala sa radom u jednoj od škola situacija je sledeća.

Zaposlena je prestala sa radom u osnovnoj školi od 1. oktobra 2009. godine

Mesec i godina	**Ekonom. škola Rakovica - 20%**	**Ekonom. škola Nada Dimić - 20%**	**Osnovna škola 30%**
XI/2008	7.729,53	0	0
XII/2008	7.729,53	0	0
I/2009	7.729,53	0	0
II/2009	7.729,53	0	0

Mesec i godina	*Ekonom. škola Rakovica - 20%*	*Ekonom. škola Nada Dimić - 20%*	*Osnovna škola 30%*
III/2009	*7.729,53*	*0*	*0*
IV/2009	*7.729,53*	*0*	*11.603,00*
V/2009	*7.729,53*	*0*	*11.603,00*
VI/2009	*7.729,53*	*0*	*11.603,00*
VII/2009	*7.729,53*	*0*	*11.603,00*
VIII/2009	*7.729,53*	*0*	*11.603,00*
IX/2009	*7.729,53*	*7.729,53*	*11.603,00*
X/2009	*7.729,53*	*7.729,53*	*0*
Svega:	*92.754,36*	*15.459,06*	*69.618,00*

Ukupno ostvarena zarada zaposlene za 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva iznosila je 177.831,42 dinara (92.754,36 + 15.459,06 + 69.618,00), što znači da je prosečna mesečna zarada 14.819,29 dinara (177.831,42:12).

Pošto je porodilja u radnom odnosu u dve škole, služba dečije zaštite će ovaj iznos raspodeliti školama tako što će taj iznos podeliti sa procentom ukupnog angažovanja u dve škole i pomnožiti procentom angažovanja u svakoj školi.

To znači:

- za ekonomsku školu u Rakovici.....7.409,60 (14.819,29 : 40% X 20%)

- za ekonomsku školu Nada Dimić.....7.409,60 (14.819,29 : 40% X 20%)
Ukupno: 14.819,29

Primer izračunavanja prosečne osnovne zarade u školama za zaposlene koje su ostvarile pun fond radnih časova

Zaposlena N.N. je započela porodiljsko odsustvo 1. novembra 2009. godine, a zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta podnet je u januaru 2010. godine.

Zaposlena je u radnom odnosu u tri škole i to:

- ekonomskoj školi Rakovica, sa 20% radnog vremena

- ekonomskoj školi Nada Dimić, sa 30% radnog vremena, od IX/2009

- osnovnoj školi Grabovac, sa 50% radnog vremena, od IV/2009

Mesec i godina	*Ekonom. škola Rakovica - 20%*	*Ekonom. škola Nada Dimić - 30%*	*Osnovna škola 50%*
XI/2008	*7.729,53*	*0*	*0*
XII/2008	*7.729,53*	*0*	*0*
I/2009	*7.729,53*	*0*	*0*
II/2009	*7.729,53*	*0*	*0*
III/2009	*7.729,53*	*0*	*0*
IV/2009	*7.729,53*	*0*	*19.324,00*
V/2009	*7.729,53*	*0*	*19.324,00*
VI/2009	*7.729,53*	*0*	*19.324,00*
VII/2009	*7.729,53*	*0*	*19.324,00*
VIII/2009	*7.729,53*	*0*	*19.324,00*

Mesec i godina	*Ekonom. škola Rakovica - 20%*	*Ekonom. škola Nada Dimić - 30%*	*Osnovna škola 50%*
IX/2009	*7.729,53*	*11.594,40*	*19.324,00*
X/2009	*7.729,53*	*11.594,40*	*19.324,00*
Svega:	*92.754,36*	*23.188,80*	*135.268,00*

Ukupno ostvarena zarada zaposlene za 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva iznosila je 251.211,16 dinara (92.754,36 + 23.188,80 + 135.268,00), što znači da prosečna mesečna zarada iznosi 20.934,26 dinara (251.211,16:12).

Služba dečije zaštite će dobijeni iznos procentualno podeliti na tri škole i isplatiti sledeće:

ekonomskoj školi Rakovica.....4.186,85 dinara (20.934,26 X 20%)

ekonomskoj školi Nada Dimić.....6.280,28 dinara (20.934,26 X 30%)

osnovnoj školi.....10.467,13 dinara (20.934,26 X 50%)

Ukupno: 20.934,26 dinara

***11.** Ako se u toku korišćenja odsustva promeni procenat angažovanja ili prestane radni odnos u nekoj od škola naknada zarade isplaćivaće se i dalje u iznosu naknade zarade utvrđene na početku korišćenja odsustva.*

***12.** Pod osnovnom zaradom podrazumeva se ugovorena osnovna zarada uvećana za minuli rad.*

***13.** U slučajevima kada je zaposlena pre otvaranja porodiljskog odsustva ostvarivala naknadu zarade (održavanje trudnoće, bolovanje, godišnji odmor, plaćeno odsustvo....) osnovna zarada utvrđuje se u visini ugovorene osnovne zarade, a ne u visini isplaćene zarade.*

Ukoliko nema dokaza o isplaćenoj naknadi zarade za vreme trudnoće i bolovanja preko 30 dana iz razloga kašnjenja u isplati, uz potvrdu nadležnog organa da je predat zahtev za isplatu naknade zarade za posmatrani period, prilikom utvrđivanja naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, uzeće se osnovna ugovorena zarada.

U slučajevima kada je zaposlena pre otvaranja porodiljskog odsustva ostvarivala novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti za period ostvarivanja ovog prava uzima se 50% prosečne zarade u Republici Srbiji, prema podacima koji objavi republički organ nadležan za poslove statistike.

Ukoliko zaposlena ostvaruje 30%, odnosno 60% naknade zarade u skladu sa članom 12. Zakona, 30%, odnosno 60% utvrđuje se u odnosu na njenu prosečnu zaradu ostvarenu u 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva.

***14.** U slučajevima kada zaposlena u mesecu koji je od uticaja na ostvarivanje prava nije ostvarila pun fond časova rada, za taj mesec uzima se isplaćena osnovna zarada, srazmerna vremenu provedenom na radu.*

***15.** Ukoliko je zaposlena u 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje porodiljskog odsustva ostvarivala i prihod od samostalne delatnosti i zaradu po osnovu radnog odnosa, naknada zarade će biti utvrđena u iznosu dobijenim kada se zbir prihoda od samostalne delatnosti i zarade ostvaren za puno radno vreme podeli na 12 meseci.*

***16.** Potvrdu o visini prosečne osnovne zarade, odnosno prosečne osnovice za plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje za 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje korišćenje porodiljskog odsustva poslodavac dostavlja na početku ostvarivanja prava na naknadu zarade porodilje.*

17. *Ukoliko poslodavac ima više od tri zaposlene, koje u isto vreme koriste pravo na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, nije potrebno da za svaku porodilju dostavi izveštaj (izvod) banke o isplaćenoj zaradi i uplaćenim porezima i doprinosima za poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kome otpočinje odsustvo za svaki mesec pojedinačno.*

Poslodavac će dostaviti navedeni izveštaj (izvod) banke za jednu zaposlenu a za ostale potvrdu da je u traženom periodu isplatio zaradu i uplatio poreze i doprinose.

18. *Ukoliko je ugovorena osnovna zarada u devizama, prosečna zarada se utvrđuje tako što se iznos u devizama za svaki mesec pojedinačno preračuna u dinarsku protivrednost po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan isplate, pa se zbir dobijenih iznosa podeli na 12.*

19. *Utvrđen iznos naknade zarade neće se menjati za vreme ostvarivanja prava, izuzev usklađivanja sa kretanjem minimalne i maksimalne zarade u Republici Srbiji, prema podacima koje objavi republički organ nadležan za poslove statistike.*

20. *U osnov za utvrđivanje visine naknade zarade ne ulaze: uvećana zarada (osim zarade po osnovu minulog rada), radni učinak, druga primanja; solidarna pomoć, jubilarna nagrada, pomoć u slučaju smrti člana uže porodice korisnika naknade); druga primanja ukoliko su utvrđena opštim aktom ili ugovorom o radu (topli obrok, regres za godišnji odmor, terenski dodatak); naknade zarade po drugim osnovama, naknada troškova u skladu sa propisima o radu (naknada troškova za dolazak i odlazak sa posla i za vreme provedeno na službenom putu u zemlji i inostranstvu) i sva druga lična primanja koja isplaćuje poslodavac.*

21. *Služba dečije zaštite je dužna da u rešenju o pravu na naknadu zarade, odnosno naknade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta unese iznos naknade koji pripada porodilji.*

Kod poslodavaca koji pri obračunu zarade polaze od neto iznosa, treba upisati neto iznos naknade zarade, a kod poslodavca koji pri obračunu zarade polaze od bruto iznosa, treba upisati bruto iznos naknade zarade.

Ukoliko je naknada zarade utvrđena u iznosu minimalne, odnosno maksimalne zarade treba upisati važeći iznos, uz napomenu da se radi o minimalnoj, odnosno maksimalnoj zaradi.

22. *Obračun i isplatu naknade zarade licima koja samostalno obavljaju delatnost, a koji nemaju druge zaposlene, vrši opštinska, odnosno gradska uprava.*

Prilikom isplate naknade opštinska, odnosno gradska uprava obavezna je da podnese nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave poresku prijavu o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje na obrascu PP OD-1.

U poresku prijavu koju podnosi Poreskoj upravi Opštinska, odnosno gradska uprava unosi svoj poreski identifikacioni broj.

Isplatilac dužan je da popuni obrasce prijava podataka za matičnu evidenciju o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ukoliko se radi o jednom licu obrazac M-4/SP, a za više lica obrazac M-4K/SP i dostavi Fondu samostalnih delatnosti u utvrđenom roku.

Obračun i isplatu naknade za lica koja su zasnovala radni odnos u svom preduzeću i koja ostvaruju naknadu zarade u visini osnovne zarade u skladu sa zakonom a nemaju druge zaposlene vrši opštinska gradska uprava.

23. *O pravu na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta u prvom stepenu rešava opštinska, odnosno gradska uprava u kojoj je sedište poslodavca zaposlenog.*

Izuzetno, kada se radi o poslodavcima koji imaju filijale na teritoriji Republike Srbije sa posebnim tekućim računima sa kojih se vrši isplata zarada zaposlenim kao i uplata poreza i doprinosa, obračun i isplatu naknade zarade zaposlenoj treba da vrši opštinska - gradska uprava u kojoj se nalazi najbliža filijala.

24. *Isplatioci naknada zarada dužni su da obračunavaju i uplaćuju poreze i doprinose u skladu sa zakonskim propisima i ovom instrukcijom.*

Primer obračuna poreza i doprinosa na naknade zarada daje se u prilogu i sastavni je deo ove instrukcije.

25. *Opštinska, odnosno gradska uprava kontroliše da li je naknada zarade obračunata u skladu sa Zakonom, drugim propisima i Pravilnikom, kao i da ne prelazi pet prosečnih mesečnih zarada u Republici, koja važi u momentu isplate zarade.*

PRIMER OBRAČUNA POREZA I DOPRINOSA NA NAKNADE ZARADA

1. Način obračuna i uplate poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na naknade zarada za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta (u daljem tekstu: porodiljsko odsustvo)

Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 61/2005, 62/2006 i 5/2009) primenjuje i na naknade zarada za vreme porodiljskog odsustva, koje se ostvaruju u skladu sa Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", br. 16/2002, 115/2005 i 107/2009).

Obračun poreza i doprinosa na naknade zarada za vreme porodiljskog odsustva za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica vrši se kao i na zarade, tj. vrši se obračun poreza na naknade zarade, a doprinosa iz osnovice (na teret korisnika) i doprinosa na osnovicu (na teret poslodavca), odnosno na teret isplatioca pošto se isplaćena sredstva za naknade zarada refundiraju iz budžeta Republike Srbije, preko opštinskih - gradskih uprava (u daljem tekstu: služba dečije zaštite).

Osnovica doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica je iznos bruto naknade zarade za porodiljsko odsustvo koji se obračunava i isplaćuje.

Kod obračuna doprinosa na naknade zarada za porodiljsko odsustvo ne primenjuje se najniža mesečna osnovica doprinosa za obračun zarada za ostale zaposlene, nego naknada zarade odnosno naknada za lica koja samostalno obavljaju delatnost, za porodiljsko odsustvo ostvarena u skladu sa Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom.

Naknada zarade, odnosno naknada može biti niža od najniže propisane osnovice za plaćanje doprinosa u zavisnosti od toga koliko je zaposlena bila u radnom odnosu, neprekidno i neposredno , pre otpočinjanja porodiljskog odsustva.

Prilikom isplate naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva, pored obrasca NZ1 - Spisak obračunatih naknada zarada i isplaćenih naknada, sastavljaju se i poreske prijave Obrazac PP OPJ i Obrazac PP OD-1.

Da bi poslodavac ostvario pravo na refundaciju isplaćenih naknada zarada za vreme porodiljskog odsustva dužan je da službi dečije zaštite dostavi kopiju overenih obrazaca od područne jedinice poreske uprave, čime dokazuje da je predao poresku prijavu.

Na naknade zarada za vreme porodiljskog odsustva za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica obračunavaju se porez i doprinosi[1] i to:

1. Porez na zarade - 12,00%

1

Napomena: U Instrukciji su korišćene stope doprinosa za PIO i doprinosa za zdravstveno osiguranje, kao i poreske prijave koje su važile u momentu donošenja Instrukcije.

Od 1. avgusta 2014. godine kada se doprinosi plaćaju istovremeno iz osnovice i na osnovicu u primeni su nove stope doprinosa i to:

1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje - **14%** (umesto 13%) za lica iz člana 7. stav 1. tač. 1) do 5) ovog zakona, **12%** (umesto 11%) za poslodavca, odnosno drugog isplatioca prihoda licima iz člana 7. stav 1. tač. 1) do 5) Zakona;

2) za obavezno zdravstveno osiguranje - **5,15%** (umesto 6,15%);

3) za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 0,75%.

Od 1. marta 2014. godine pre isplate naknade zarade podnosi se Obrazac PPP-PD.

2. Doprinosi iz osnovice (po zbirnoj stopi) - 17,90%
2.1. Doprinos za obavezno PIO - 11,00%
2.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje - 6,15%
2.3. Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 0,75%
3. Doprinosi na osnovicu (po zbirnoj stopi) - 17,90%
3.1. Doprinos za obavezno PIO - 11,00%
3.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje - 6,15%
3.3. Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 0,75%

Obračun poreza i doprinosa na naknade zarade za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica, koja ostvaruju zaradu

Osnovica za obračun poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na naknade zarada za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica je osnovna bruto zarada.

Primer obračuna poreza i doprinosa za socijalno osiguranje
1. Naknada zarade (bruto osnovica) - 28.530,68
2. Neoporeziv iznos (od 01.02.2011.) - 7.310,00
3. Osnovica za obračun poreza (red.broj 1 - red.broj 2) - 21.220,68
4. Porez na zarade (red.broj 3 X 12%) - 2.546,48
5. Doprinosi iz osnovice (red.broj 1 X zbirna stopa doprinosa 17,90%) - 5.106,99
5.1. Doprinos za PIO (red.broj 1 X 11%) - 3.138,37
5.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (red.broj 1 X 6,15%) - 1.754,64
5.3. Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red .broj 1 X 0,75%) - 213,98
6. Neto naknada za isplatu (red.broj 1 - red.broj 4 - red.broj 5) - 20.877,21
7. Doprinosi iz osnovice (red.broj 1 X zbirna stopa doprinosa 17,90%) - 5.106,99

Na osnovu ovog primera može se zaključiti das će služba dečije zaštite refundirati poslodavcu:

Porez na zarade	*2.546,48*
Doprinose iz osnovice	*5.106,99*
Doprinose na osnovicu	*5.106,99*
Neto naknadu zarade porodilji	*20.877,21*
	33.637,67

Obračun poreza i doprinosa na naknade za lica koja samostalno obavljaju delatnost

Osnovica doprinosa za socijalno osiguranje za lica koja samostalno obavljaju delatnost na osnovu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006 i 5/2009), je oporeziva dobit, odnosno paušalno uzvrđen prihod na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana.

Član 6. tačka 26. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje definiše mesečnu osnovicu doprinosa: "Mesečna osnovica doprinosa je iznos na koji se obračunavaju i plaćaju doprinosi za jedan kalendarski mesec osiguranja". Saglasno navedenom, mesečna osnovica na koju se plaćaju doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje za preduzetnike jeste osnovica koja predstavlja obračunsku veličinu za utvrđivanje visine obaveze plaćanja poreza i doprinosa i ona predstavlja bruto obračunsku veličinu.

Obračun naknade za lica koja samostalno obavljaju delatnost ne vrši se na isti način kao i za zaposlene kod pravnih i fizičkih lica.

Na naknade za ova lica ne vrši se obračun poreza, već samo obračun doprinosa na teret korisnika.

Primer obračuna poreza i doprinosa za socijalno osiguranje

1. Naknada za vreme odsustva (osnovica za plaćanje doprinosa)	*25.000,00*
2. Doprinosi za socijalno osiguranje (red.broj 1 x zbirna stopa doprinosa 35,80%)	*8.950,00*
2.1. Doprinos za PIO (red.broj 1 x 22%)	*5.500,00*
2.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (red.broj 1 X 12,3%)	*3.075,00*
2.3. Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red.broj 1 x 1,5%)	*375,00*
Neto naknada za isplatu (red.broj 1 - red.broj 2)	*16.050,00*

Na osnovu ovog primera može se zaključiti da će služba dečije zaštite licu koje samostalno obavlja delatnosti isplatiti:

Doprinose za socijalno osiguranje	*8.950,00*
Neto naknadu porodilji	*16.050,00*
	25.000,00

Ukoliko je osnovica doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za lica koja su duže od šest meseci obavljala samostalnu delatnost niža od minimalne zarade, naknada se utvrđuje u visini minimalne zarade.

Obračun za ta lica je isti kao i obračun na naknadu zarade, što znači da se obračunava porez po stopi od 12% i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje iz osnovice i na osnovicu.[1]

Način obračuna naknade zarade koja se utvrđuje u visini minimalne zarade je izmenjena kasnije datom novom instrukcijom (data je u nastavku tačka pod 9, posle ove instrukcije).

To znači, da će kod lica koja samostalno obavljaju delatnost postojati dva načina obračuna naknade u zavisnosti od toga da li je osnovica viša ili niža od minimalne zarade.

Službe dečije zaštite su dužne da, polazeći od Zakona i datog primera vrše kontrolu ispravnosti utvrđivanja osnovice i obračuna i isplate neto naknada zarada za porodiljsko odsustvo i obračuna poreza i doprinosa.

Služba dečije zaštite je dužna da, kad oceni da je nepravilno, netačno i nerealno utvrđena osnovica za obračun poreza i doprinosa odnosno neto naknada zarade porodilji, obrazac NZ-1 Spisak obračunatih naknada zarada i isplata naknada vrati poslodavcu, tako što će ukazati na uočene nedostatke i po potrebi zatražiti dopunske dokaze.

Refundiranje, odnosno prenos sredstava za isplatu naknade zarada za porodiljsko odsustvo moguće je izvršiti samo na osnovu uredne dokumentacije i obračuna i isplata izvršenih u skladu sa Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", broj 16/2002, 115/2005 i 107/2009), Pravilnikom o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom ("Službeni glasnik RS", broj 29/2002, 80/2004, 123/2004, 17/2006, 107/2006, 51/2010 i 73/2010), Pravilnikom o načinu i postupku prenosa sredstava za isplatu naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta ("Službeni glasnik RS", broj 30/2002).

---

1 Način obračuna naknade zarade koja se utvrđuje u visini minimalne zarade je izmenjen kasnije novom Instrukcijom (data je u nastavku teksta - podnaslov 9, posle ove Instrukcije).

Sastavljanje i dostavljanje obračuna o ukupno potrebnim i izveštaja o utrošenim sredstvima za isplatu prava predviđenih Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom.

Zakonom o budžetskom sistemu ("Službeni glasnik RS", br. 101/2005 i 54/2009) utvrđeno je da su direktni budžetski korisnici odgovorni za namensku, racionalnu i ekonomičnu upotrebu budžetskih sredstava.

Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom čl. 34, 35. i 36. utvrđena je konkretna odgovornost za učinjene prekršaje.

Imajući u vidu navedene obaveze i odgovornosti neophodno je obezbediti:

1) Kontrolu ispravnosti, tačnosti i realnosti iskazanih podataka i obračuna datih u obrascu NZ-1 Spisak obračunatih naknada zarada i isplaćenih zarada. Služba dečije zaštite je dužna da vrati neispravno popunjen obrazac, zatraži dodatnu dokumentaciju i po potrebi ostvari uvid u dokumentaciju kod poslodavaca. ***Služba dečije zaštite može izvršiti refundiranje, odnosno isplatu naknada za porodiljsko odsustvo samo na osnovu uredne i ispravne dokumentacije.***

2) Služba dečije zaštite popunjava i dostavlja Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalne politike obrazac NZ-2 Obračun ukupno potrebnih sredstava za isplatu prava utvrđenih Zakonom u mesecu _____godine, a za dospele obaveze u prethodnom _____mesecu godine.

Neophodno je stalno se pridržavati uputstva datog na samom obrascu:

- Potrebna sredstva za refundacije poslodavcima naknada zarada iskazuju se isključivo na osnovu zbira pojedinačno podnetih obrazaca NZ-1 koji overi služba dečije zaštite i overene poreske prijave-dokaza da je podneta poreska prijava pribavljenog od nadležne organizacione jedinice poreske uprave.

- Sredstva za poslodavce koji isplate naknada zarada vrše po prenosu sredstava iz budžeta Republike iskazuju se na osnovu zbira pojedinačno podnetih obrazaca NZ-1 overenih samo od opštinske uprave, odnosno gradske uprave na osnovu spiska koji utvrdi Ministarstvo finansija.

- Obračun potrebnih sredstava za naknade zarada za korisnike iz člana 10. stav 1. tačka 2. Zakona za koje obračun i isplatu vrši opštinska odnosno gradska uprava, vrši se na osnovu obrazaca NZ-1 koje sastavljaju opštinske, odnosno gradske uprave.

Služba dečije zaštite će, na primer, sve ispravne obrasce NZ-1, primljene do momenta sastavljanja obračuna sabrati i zbir iskazati u obrascu NZ-2, koji će dostaviti Ministarstvu do 10. u narednom mesecu.

Ako je poslodavac podneo neispravan, nepotpun i nerealno popunjen obrazac NZ-1, služba dečije zaštite će ga uzeti u obzir tek kad poslodavac otkloni nedostatke i dostavi ispravan obrazac NZ-1.

3) Služba dečije zaštite popunjava i dostavlja Ministarstvu rada i socijalne politike do 10-tog u tekućem za isplate izvršene u prethodnom mesecu obrazac NZ-4 Izveštaj o utrošenim sredstvima za isplatu prava predviđenih Zakonom koja su isplaćena u prethodnom _____mesecu. Moraju se tačno iskazati broj korisnika (broj porodilja) i iznosi isplaćenih sredstava.

4) Neophodno je da službe dečije zaštite blagovremeno i istovremeno dostavljaju popunjene obrasce NZ-2 i NZ-4.

5) Ministarstvo rada i socijalne politike će neispravne i nepotpuno i nerealno popunjene obrasce NZ-2 i NZ-4 vratiti službama dečije zaštite sa navođenjem nedostataka i šta se mora uraditi da bi obrasci bili valjani.

Ministarstvo rada i socijalne politike - Odsek za ekonomsko - finansijske poslove iz oblasti zaštite porodice i dece će izvršiti prenos sredstava za naknade zarada za porodiljsko odsustvo samo na osnovu ispravno popunjenih i blagovremeno dostavljenih obračuna i izveštaja tj. obrazaca NZ-2 i NZ-4.

Starešine opštinskih organa uprave, načelnici kojima su u nadležnosti poslovi iz ove oblasti, lica ovlašćena za potpisivanje i overavanje zahteva za plaćanje i zaposleni referenti koji obavljaju ove poverene poslove odgovorna su i dužna da se u svom radu pridržavaju napred navedenih pravila.

III RODITELJSKI DODATAK

***1.** Roditeljski dodatak može se ostvariti za prvo, drugo, treće i četvrto dete, po redosledu rođenja majke.*

***2.** U postupku priznavanja prava na roditeljski dodatak redosled rođenja utvrđuje se uvek u odnosu na majku i prema datumu i času rođenja dece upisanih u matičnu knjigu rođenih.*

***3.** U momentu podnošenja zahteva na redosled rođenja nemaju uticaja deca koja su mrtvorođena.*

***4.** Činjenica da je dete mrtvorođeno evidentira se na izvodu iz matične knjige rođenih.*

***5.** Zahtev za roditeljski dodatak ne može se podneti za dete koje nije živo u momentu podnošenja zahteva.*

***6.** Ukoliko po podnošenju zahteva za roditeljski dodatak, dete na koje se zahtev odnosi umre, roditeljski dodatak će se isplatiti podnosiocu zahteva u skladu sa Zakonom.*

***7.** U skladu sa Zakonom roditeljski dodatak ostvaruje majka za prvo, drugo, treće i četvoro dete po redu rođenja.*

Izuzetno, ako majka koja ima troje dece, u sledećem porođaju rodi dvoje ili više dece, isplata roditeljskog dodatka izvršiće se za svako dete rođeno u tom porođaju u iznosu utvrđenom za četvrto dete na osnovu posebnog rešenja Ministarstva rada i socijalne politike.

Opštinska odnosno gradska uprava radi donošenja posebnog rešenja dostaviće Ministarstvu formirani predmet podnosioca takvog zahteva i kopiju rešenja o priznavanju prava četvrtom detetu.

Posebno rešenje potrebno je dostaviti stranci i uneti u aplikaciju roditeljskog dodatka.

Ukoliko služba ne koristi aplikaciju Ministarstva rada i socijalne politike potrebno je primerak rešenja dostaviti Odeljenju za informatiku koje će izvršiti unos posebnog rešenja.

***8.** Polazeći od prirode instituta roditeljskog dodatka usvojitelj deteta ne može za to dete ostvariti pravo na roditeljski dodatak.*

***9.** Izuzetno usvojena deca računaju se u redosled rođenja majke - usvojitelja ukoliko ona kasnije rodi dete.*

***10.** Roditeljski dodatak ne može se ostvariti za dete koje sa porodicom živi u inostranstvu.*

Pored lične izjave koja je sastavni deo zahteva za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak podnosilac zahteva dužan je da na zahtev opštinske - gradske uprave priloži i druge dokaze (fotokopije pasoša, školske potvrde dece prethodnog reda rođenja, fotokopije zdravstvenog kartona dece i sl.).

***11.** Zahtev za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak za prvo, drugo, treće ili četvrto dete rođeno 31. decembra 2009. godine i kasnije može se podneti najkasnije do navršenih šest meseca života deteta.*

***12.** Pripadajući iznos roditeljskog dodatka za prvo dete isplaćuje se jednokratno, a za drugo, treće i četvrto dete u 24 jednake mesečne rate, u iznosu utvrđenom na dan rođenja deteta.*

***13.** Iznosi roditeljskog dodatka utvrđuju se dva puta godišnje, u aprilu i oktobru i jednom utvrđen iznos roditeljskog dodatka, na dan rođenja deteta, više se ne usklađuje u toku trajanja isplate u naredna 24 meseca.*

14. *Opštinska odnosno gradska uprava obaveštava podnosioca zahteva da je radi isplate roditeljskog dodatka neophodno da u zahtevu upiše broj ličnog tekućeg računa otvorenog kod Poštanske štedionice i da uz zahtev priloži fotokopiju kartice (obe strane).*

Ukoliko podnosilac zahteva nema otvoren lični tekući račun isplata ovog prava izvršiće se na njegov račun otvoren po službenoj dužnosti kod Poštanske štedionice.

15. *Opštinska odnosno gradska uprava koja ne koristi aplikaciju Ministarstva rada i socijalne politike rešenja o pravu na roditeljski dodatak kao i zahteve za roditeljski dodatak, dostavlja Ministarstvu rada i socijalne politike - Odeljenju za informatiku, Beograd, Nemanjina 22-26, najkasnije 8 dana od dana pravnosnažnosti rešenja.*

16. *Opštinska odnosno gradska uprava dužna je da Ministarstvu rada i socijalne politike - Odeljenju za informatiku dostavi i negativno rešenje kojim se iz zakonskih razloga, a po saznanju novih činjenica, menja ranije doneto pozitivno rešenje.*

17. *Odeljenje za informatiku Ministarstva vodi evidenciju o isplatama roditeljskog dodatka za svakog korisnika i obezbeđuje druge podatke potrebne za praćenje i planiranje sredstava za realizaciju ovog prava.*

18. *Odeljenje za informatiku Ministarstva rada i socijalne politike priprema pregled korisnika prava za mesečnu isplatu roditeljskog dodatka, koje dostavlja finansijskoj službi. Finansijska služba priprema mesečna rešenja o nominalnim iznosima roditeljskog dodatka koji važe na dan rođenja deteta, rešenja i naloge za prenos sredstava Poštanskoj štedionici.*

19. *Ako u toku isplate prava na roditeljski dodatak dođe do nemogućnosti dalje isplate prava zbog smrti korisnika obustaviće se isplata prve naredne rate od momenta kada opštinska - gradska uprava dostavi Odeljenju za informatiku potvrdu da je korisnik umro.*

Neisplaćeni deo dospelih rata roditeljskog dodatka isplatiće se naslednicima po okončanju ostavinskog postupka, a isplata iznosa nedospelih rata nastaviće se u skladu sa zakonom.

IV DEČIJI DODATAK

1. *Pravo na dečiji dodatak ostvareno u skladu sa Zakonom i Pravilnikom priznaje se u trajanju od godinu dana od dana podnetog zahteva.*

2. *Na osnovu podnetog zahteva opštinski, odnosno gradski organ uprave formira predmet podnosioca zahteva, što znači da svaki podnosilac zahteva prilikom prvog podnošenja zahteva dostavlja svu potrebnu dokumentaciju.*

3. *Ukoliko je podnosilac zahteva bio korisnik dečijeg dodatka, a u međuvremenu nije bilo promena koje su od uticaja na ostvarivanje prava, iz ranijeg dosijea mogu se koristiti izvodi iz matične knjige rođenih, venčanih i umrlih, pravnosnažne presude o razvodu braka, akt o razvrstavanju dece sa smetnjama u razvoju.*

4. *Radi utvrđivanja materijalne istine mogu se upotrebiti i drugi dokazi sadržani u ranijem dosijeu korisnika, a po oceni organa koji vodi postupak.*

5. *Prilikom podnošenja zahteva podnosilac u zahtevu zaokružuje prihode koje ostvaruje i te prihode dokazuje odgovarajućom potvrdom.*

6. *Prihodi porodice, odnosno domaćinstva koji su od uticaja na ostvarivanje prava na dečiji dodatak iskazuju se umanjeni za poreze i doprinose koji se na njih obračunavaju i plaćaju.*

7. *Materijalni položaj porodice ceni se i na osnovu prihoda i primanja porodice, koji se utvrđuju u mesečnim iznosima u visini proseka ostvarenog u tri meseca, koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev i to:*

1) Prihodi koji podležu oporezivanju prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana:

(1) zarade;

(2) od poljoprivrede i šumarstva u visini katastarskog prihoda, koji ostvaruje vlasnik, imalac prava korišćenja ili plodouživalac zemljišta;

(3) od samostalne delatnosti:

- obavljanje privrednih delatnosti;

- pružanje profesionalnih i drugih intelektualnih usluga;

- prihod ostvaren trajnim ili sezonskim iskorišćavanjem zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (vađenje peska, šljunka i kamena, proizvodnja kreča, cigle, crepa, ćumura i sl.) inkubatorskom proizvodnjom živine i drugim sličnim delatnostima, nezavisno od toga da li su kao samostalne delatnosti registrovane kod nadležnog organa;

(4) od autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine;

(5) od kapitala;

(6) od nepokretnosti (izdavanja u zakup ili podzakup nepokretnosti, zemljišta, stanova, stambenih i poslovnih zgrada i prostorija, garaža i dr.);

(7) od kapitalnih dobitaka;

(8) ostali prihodi (od izdavanja u zakup opreme, transportnih sredstava i drugih pokretnih stvari, dobici od igara na sreću, prihodi od osiguranja lica, prihodi sportista i sportskih stručnjaka).

2) Prihodi ostvareni od:

(1) penzije i invalidnina;

(2) primanja po propisima o pravima ratnih invalida;

(3) srodnika koji imaju zakonsku obavezu izdržavanja;

(4) otpremnina u slučaju prestanka potrebe za radom zaposlenih usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena, ostvarene u godini pre podnošenja zahteva;

(5) naknada po osnovu socijalnih programa;

(6) naknada za vreme nezaposlenosti;

(7) realizovanih novčanih i drugih likvidnih sredstava u godini dana pre podnošenja zahteva;

(8) neregistrovane delatnosti.

***8.** U prihode ostvarene od srodnika koji imaju zakonsku obavezu izdržavanja ulaze prihodi primljeni po ovom osnovu (alimentacija).*

Analogno tome, iznosi dati na ime zakonske obaveze izdržavanja (alimentacije) izuzimaju se iz ostvarenih prihoda.

***9.** Prihodi po osnovu otpremnina u slučaju prestanka potrebe za radom zaposlenih usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena, i naknada po osnovu socijalnih programa, ostvareni u godini pre podnošenja zahteva, svode se na mesečni prihod tako što se ukupan prihod deli na 12 meseci.*

***10.** Kada se prihodi utvrđuju u paušalnom iznosu, a nije poznata osnovica za obračunavanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u poslednja tri meseca koja prethode mesecu podnošenja zahteva, kao prihod se uzima poslednja poznata osnovica u trostrukom iznosu.*

***11.** Prilikom utvrđivanja veličine stambenog prostora ceni se njegova korisna površina.*

***12.** Posedovanje garaže kao druge nepokretnosti nije od uticaja na ostvarivanje prava bez obzira na njenu površinu.*

***13.** Kada hranitelj ili staratelj deteta podnese zahtev za ostvarivanje prava na dečiji dodatak za sopstvenu decu u članove domaćinstva ubrajaju se i deca koja su na porodičnom smeštaju odnosno pod starateljstvom.*

***14.** Kada hranitelj ili staratelj deteta podnese zahtev za ostvarivanje prava na dečiji dodatak za decu na porodičnom smeštaju odnosno pod starateljstvom u članove domaćinstva ubrajaju se i njegova sopstvena deca i to ona koja žive sa njim u zajedničkom domaćinstvu.*

15. *Za dete na porodičnom smeštaju, odnosno pod starateljstvom popunjava se poseban deo zahteva za ostvarivanje prava na dečiji dodatak.*

16. *U skladu sa Zakonom dečiji dodatak ostvaruje jedan od roditelja za prvo, drugo, treće i četvoro dete po redu rođenja u porodici.*

Izuzetno, ako se u porodici koja ima troje dece, u sledećem porođaju rodi dvoje ili više dece, isplata dečijeg dodatka izvršiće se za svako dete rođeno u tom porođaju na osnovu posebnog rešenja Ministarstva rada i socijalne politike.

Opštinska odnosno gradska uprava radi donošenja posebnog rešenja dostaviće Ministarstvu formirani predmet podnosioca takvog zahteva i kopiju rešenja o priznavanju prava četvrtom detetu.

Posebno rešenje potrebno je dostaviti stranci i uneti u aplikaciju roditeljskog dodatka.

Ukoliko služba ne koristiti aplikaciju Ministarstva rada i socijalne politike potrebno je da primerak rešenja dostavi Odeljenju za informatiku koje će izvršiti unos posebnog rešenja.

17. *Početkom nove školske godine opštinska - gradska uprava dužna je da korisnike prava na dečiji dodatak preko sredstava javnog informisanja u svojoj sredini podseti na obavezu blagovremenog dostavljanja potvrda o redovnom školovanju za decu školskog uzrasta.*

18. *Pravo na dečiji dodatak može se ostvariti i za dete koje je po završetku trogodišnjeg srednjeg obrazovanja upisalo sledeći razred u svojstvu vanrednog učenika za zanimanje za koje je predviđeno četvorogodišnje obrazovanje, jer ovaj razred, u skladu sa propisima u oblasti obrazovanja, dete može upisati samo u svojstvu vanrednog učenika.*

19. *Opštinska - gradska uprava koja koristi program Ministarstva rada i socijalne politike, evidentira dostavljene školske potvrde korisnika prava na dečiji dodatak školskog uzrasta na spisku koji dobija od Odeljenja za informatiku i koji služi kao interna evidencija o ažurnosti dostavljenih školskih potvrda i koji se ne vraća navedenom odeljenju.*

20. *Ukoliko je korisnik ostvarivao pravo na dečiji dodatak za više dece, a neko od njih više ne ispunjava uslove za priznavanje prava jer se ne školuje u skladu sa zakonom, potrebno je doneti negativno rešenje za dete koje ne ispunjava zakonske uslove odnosno pozitivno rešenje za ostalu decu od dana nastale promene do isteka roka prethodnog rešenja.*

Pravnosnažno pozitivno rešenje o pravu na dečiji dodatak potrebno je dostaviti Odeljenju za informatiku Ministarstva, rada i socijalne politike ali ne i negativno rešenje.

Pravnosnažno negativno rešenje o pravu na dečiji dodatak, izuzetno, potrebno je dostaviti Odeljenju za informatiku Ministarstva rada i socijalne politike ukoliko svoj deci korisnika prestaje pravo u skladu sa Zakonom.

21. *Korisnici prava na dečiji dodatak u obavezi su da prijave svaku promenu koja je od uticaja na ostvarivanje prava u roku od 15 dana od dana nastale promene.*

Prestanak školovanja u skladu sa zakonom jedna je od promena koja je od uticaja na ostvarivanje prava pa je shodno tome obaveza korisnika da početkom školske godine odnosno nakasnije do 31. oktobra tekuće godine dostavi školske potvrde.

Ukoliko to ne učine u propisanom roku treba doneti negativno rešenje od 1.septembra tekuće godine i sprovesti regresni postupak.

Po sprovođenju regresnog postupka korisnik dečijeg dodatka dužan je da vrati pripadajući iznos dečijeg dodatka koji je nezakonito primio.

22. *Opštinska, odnosno gradska uprava dužna je da vodi računa da primenom šifrarnika Š-3 pravilno utvrdi status deteta. U zavisnosti od utvrđenog statusa korisniku će se u skladu sa propisima vršiti uvećanje ili umanjenje redovnog iznosa dečijeg dodatka.*

23. *Podnosilac zahteva dužan je da prilikom podnošenja zahteva za ostvarivanje prava u odgovarajuću rubriku upiše broj svog ličnog tekućeg računa otvorenog kod Poštanske štedionice a na koji će se vršiti isplata dečijeg dodatka.*

Ukoliko podnosilac zahteva ne navede broj svog ličnog tekućeg računa isplata ovog prava izvršiće se na njegov račun otvoren po službenoj dužnosti kod Poštanske štedionice.

24. *Podatke o visini ukupno potrebnih sredstava za isplatu dečijeg dodatka, broju korisnika i dece, Gradska uprava Beograda dostavlja finansijskoj službi Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike.*

25. *Odeljenje za informatiku Ministarstva rada i socijalne politike priprema pregled korisnika prava za mesečnu isplatu dečijeg dodatka, koje dostavlja finansijskoj službi. Finansijska služba priprema mesečna rešenja o nominalnim iznosima i cenzusima za ostvarivanje prava na dečiji dodatak, rešenja i naloge za prenos sredstava Poštanskoj štedionici.*

26. *Odeljenje za informatiku Ministarstva rada i socijalne politike vodi evidenciju o isplatama dečijeg dodatka za svakog korisnika i ukupnu evidenciju po mesecima, opštinama, odnosno gradovima i okruzima i obezbeđuje druge podatke potrebne za praćenje i planiranje sredstava za realizaciju ovog prava.*

V NAKNADA TROŠKOVA BORAVKA U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI ZA DECU BEZ RODITELJSKOG STARANJA I DECU SA SMETNJAMA U RAZVOJU

1. *Na osnovu podnetog zahteva o pravu na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi donosi se rešenje o priznavanju prava, od dana podnetog zahteva do isteka tekuće radne godine (31. avgust tekuće godine).*

2. *Rešenje o priznavanju prava dostavlja se korisniku i predškolskoj ustanovi.*

3. *Pravo na naknadu troškova boravka priznaje se u visini učešća korisnika u ceni usluge, koju utvrđuje opština i to za sve oblike rada u predškolskim ustanovama.*

4. *Nezavisno od materijalnog položaja porodice, odnosno priznatog prava na dečiji dodatak, pravo na naknadu troškova boravka u visini učešća korisnika u ceni usluge, imaju deca bez roditeljskog staranja smeštena u ustanovu socijalne zaštite, kao i deca sa smetnjama u razvoju koja borave u predškolskoj ustanovi u posebnim grupama, organizovanim za decu ometenu u razvoju.*

VI POSTUPAK EVIDENCIJE I REALIZACIJE ISPLATE PRAVA

1. *U postupku i načinu korišćenja sredstava opštinska odnosno gradska uprava:*

1.1. dostavlja Ministarstvu rada i socijalne politike mesečne obračune potrebnih sredstava i mesečne izveštaje o utrošenim sredstvima i drugu dokumentaciju utvrđenu Pravilnikom i Pravilnikom o isplati naknade zarade;

1.2. vodi knjigovodstvo u skladu sa zakonom i uputstvima Ministarstva rada i socijalne politike;

1.3. čuva dokumentaciju u skladu sa zakonskim propisima i Pravilnikom;

1.4. dostavlja godišnje izveštaje o utrošenim sredstvima i druge periodične i godišnje izveštaje i podatke na zahtev Ministarstva rada i socijalne politike i

1.5. obavlja druge poslove u skladu sa Zakonom, drugim propisima, Pravilnikom i uputstvima i zahtevima Ministarstva rada i socijalne politike.

2. *Na predlog starešine opštinske, odnosno gradske uprave ministar rada i socijalne politike ovlašćuje do tri radnika opštinske, odnosno gradske uprave za potpisivanje naloga za prenos sredstava sa podračuna Ministarstva rada i socijalne politike otvorenih u opštini, odnosno gradu.*

Ovlašćena lica odgovorna su za zakonito i namensko trošenje sredstava doznačenih iz budžeta Republike za isplatu prava na finansijsku podršku porodici sa decom.

3. *Na zahtev finansijske službe Ministarstva rada i socijalne politike vrši se usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja sa finansijskom službom opštinske, odnosno gradske uprave.*

4. *Knjigovodstvena dokumenta, obračuni i izveštaji predviđeni Pravilnikom i Pravilnikom o isplati naknade zarade, moraju biti verodostojni, istiniti i tačni i dostavljeni u originalu, overeni i potpisani.*

5. *Obračuni i izveštaji o sredstvima kao i druga dokumentacija dostavljena faksom ne mogu se uzimati kao verodostojna isprava za izvršenje plaćanja, odnosno prenos sredstava.*

6. *Ministarstvo rada i socijalne politike dostavlja opštinskoj, odnosno gradskoj upravi obaveštenje o nominalnim iznosima prava na finansijsku podršku porodici sa decom i nominalnim iznosima cenzusa za ostvarivanje prava na dečiji dodatak.*

(Ministarstvo rada i socijalne politike RS, br. 011-00-413/2011-13 od 23.5.2011. godine)

9. Nova Instrukcija o načinu obračuna naknade za vreme porodiljskog odsustva za lica koja samostalno obavljaju delatnost

(Izmenjen je način obračuna naknade koja se isplaćuje u visini minimalne zarade od 1.3.2012. godine)

Novom Instrukcijom koju je donelo Ministarstvo rada i socijalne politike, broj 411-00-148/2012-12 od 1.2.2012. godine, u odnosu na prethodnu Instrukciju, **izmenjen je način obračuna naknade koja se isplaćuje u visini minimalne zarade,** i time ujednačen način obračuna naknade po osnovu porodiljskog odsustva i nege deteta za lica koja samostalno obavljaju delatnost, nezavisno od toga da li se ta naknada isplaćuje u visini minimalne zarade ili u iznosu većem od minimalne zarade.

Naime, prema Instrukciji Ministarstva rada i socijalne politike broj 011-00-413/2011-13 od 23.5.2011. godine, razlikovao se način obračuna naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva lica koja obavljaju samostalnu delatnost zavisno od toga da li je ona određena u visini minimalne zarade ili u iznosu većem od minimalne zarade, tako što je bilo određeno:

- za slučaj kada se naknada isplaćuje u iznosu većem od minimalne zarade - obračunavaju se doprinosi na teret korisnika naknade po zbirnoj stopi od 35,8%, a porez na zarade se ne obračunava (ovo i dalje važi),
- za slučaj kada se naknada isplaćuje u visini minimalne zarade - obračunavali su se i doprinosi po zbirnoj stopi od 17,9% na teret korisnika i 17,9% na teret isplatioca, kao i porez na zarade po stopi od 12% (ovo se menja).

Prema ovoj novoj Instrukciji, i za slučaj kada se naknada obračunava u visini minimalne zarade, obračun naknade se vrši na isti način kako se vrši (prema prethodnoj Instrukciji) za slučaj kada se naknada obračunava u većem iznosu od minimalne zarade.

Uz to, novom Instrukcijom se precizira da će način obračuna naknade koji se određuje tom Instrukcijom primenjivati za lica koja samostalno obavljaju delatnost na podnete zahteve počev od 1. marta 2012. godine. To znači da će se na zahteve koji su podneti do 29.2.2012. godine primenjivati način obračuna naknade u visini minimalne zarade kako je bio predviđen prethodnom Instrukcijom.

U nastavku, dajemo tekst nove Instrukcije u celini.

"Instrukcija o načinu obračuna i isplate naknade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica koja samostalno obavljaju delatnost

Naknada za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica koja samostalno obvljaju delatnost utvrđuje se u visini prosečne osnovice na koju se plaćaju doprinosi za socijalno osiguranje u poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva.

Odredbama člana 12. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom mesečni iznos naknade, za lica koja su neposredno pre ostvarivanja ovog prava samostalno obavljala deatnost više od šest meseci, ne može biti manji od minimalne zarade utvrđene za mesec u kojem se vrši isplata.

Prilikom utvrđivanja iznosa naknade treba voditi računa da neto naknada koja pripada porodilji ne može biti manja od neto minimalne zarade koju propisuje Socijalno ekonomski savet RS.

Obračun naknade za ovu kategoriju lica treba vršiti bez obračuna poreza (treba obračunati samo doprinose), tako da će se obračun za lica koja samostalno obavljaju delatnost vršiti uvek na isti način, bez obzira da li se naknada isplaćuje u visini osnovice za plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje ili u visini minimalne zarade.

PRIMER OBRAČUNA NAKNADE

NN lice je ostvarilo pravo na odsustvo od 1. januara 2012. godine.

Prosečna mesečna osnovica za plaćanje doprinosa u poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva iznosi 25.000,00 dinara.

Po odbitku doprinosa za obavezno socijalno osiguranje neto iznos koji bi pripao porodilji iznosio bi 16.050,00 (25.000,00 - 35,80% = 16.050,00).

Pošto je to manje od propisane neto minimalne zarade (17.952,00 za fond časova od 176, u januaru), naknada će se isplatiti u visini minimalne zarade.

Obračun naknade će se izvršiti na sledeći način:

1. Naknada za vreme odsustva neto minimalna zarada: koeficijent preračuna neto na bruto iznos bez poreza (17.952,00 : 0,642)	*27.962,62*
2. Doprinosi na teret korisnika osiguranika (red. broj 1 x zbirna stopa doprinosa 35,80%)	*10.010,62*
2.1. Doprinos za PIO (red. broj 1 x 22%)	*6.151,78*
2.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje (red. broj 1 x 12,30%)	*3.439,40*
2.3. Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (red. broj 1 x 1,50%)	*419,44*
3. Neto naknada za isplatu (red. broj 1 - red. broj 2)	*17.952,00*

Ovaj način obračuna naknade za lica koja samostalno obavljaju delatnost primenjivaće se na podnete zahteve za ostvarivanje prava od 1. marta 2012. godine.

(Ministarstvo rada i socijalne politike RS, br. 401-00-148/2012-12 od 1.2.2012. godine)"

Posebno ukazujemo da kod primene instrukcija (naslov 8. i 9. u ovom tekstu) treba imati u vidu zakonske izmene od 1.8.2014. godine.

Od 1. avgusta 2014. godine kada se doprinosi plaćaju istovremeno iz osnovice i na osnovicu u primeni su nove stope doprinosa i to:

1) za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje - **14%** (umesto 13%) na teret zaposlenog i **12%** (umesto 11%) na teret poslodavca, odnosno drugog isplatioca prihoda;

2) za obavezno zdravstveno osiguranje - **5,15%** (umesto 6,15%), i na teret zaposlenog i na teret poslodavca.

IX. NOVČANA NAKNADA INVALIDA RADA II i III KATEGORIJE INVALIDNOSTI

Član 224. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003, 64/2004 (odl. USRS), 84/2004 (dr. zakon), 85/2005, 101/2005 (dr. zakon), 63/2006 (odl.USRS), 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013 i 75/2014, dalje: Zakon o PIO) normativno reguliše novčanu naknadu invalida rada II i III kategorije invalidnosti, a član 37. Zakona naknadu po osnovu telesnog oštećenja, kada kod osiguranika nastane gubitak, bitnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinih organa i delova tela.

1. Naknada invalida rada II i III kategorije invalidnosti - obračun, usklađivanje i refundacija

Članom 224. stav 1. Zakona o PIO utvrđeno je da korisnik prava na naknadu zbog rada sa skraćenim radnim vremenom (II kategorije invalidnosti), korisnik naknade zbog manje zarade na drugom odgovarajućem poslu (III kategorije invalidnosti), korisnik naknade po osnovu preostale radne sposobnosti, korisnik naknade po osnovu raspoređivanja na drugi odgovarajući posao i opasnosti od nastanka invalidnosti **koji je zaposlen, zadržava iznos naknade koji koristi na dan stupanja na snagu ovog zakona, s tim što ona ne može biti viša od 50% iznosa prosečne zarade po zaposlenom u Republici u 2002. godini koji objavljuje organ nadležan za poslove statistike. Naknade po ovom osnovu usklađuju se na način predviđen za usklađivanje penzija**.

Za razliku od opšteg rešenja, a prema članu 224. stav 3. Zakona **korisniku kome je iznos naknade veći od navedene prosečne zarade, naknada se ne usklađuje sve dok se ne izjednači sa usklađenim iznosom te prosečne zarade**.

1.1. Usklađivanje naknade

Naknade po osnovu invalidnosti usklađuju se na način predviđen za usklađivanje penzija.

Zakonom o PIO, u članu 80. propisano je da se penzije usklađuju dva puta godišnje i to od 1. aprila i 1. oktobra tekuće godine. Penzije se usklađuju sa kretanjem potrošačkih cena u Republici Srbiji u prethodnih šest meseci na osnovu podataka republičkog organa nadležnog za poslove statistike o kretanju potrošačkih cena za period oktobar prethodne godine - mart tekuće godine, odnosno za period apirl-septembar tekuće godine.

Međutim, **kao izuzetak** u odnosu na odredbe člana 80. Zakona o PIO, zakonima o dopuni, odnosno izmeni Zakona o PIO ("Službeni glasnik RS", br. 93/2012, 62/2013 i 108/2013), **u članu 80a propisan je izuzetno od člana 80. st. 1-3. ovog zakona, poseban način usklađivanja penzija, i to:**

- **u oktobru 2012. godine, tako što će se povećati za 2%;**
- **u aprilu 2013. godine, tako što će se povećati za 2%.**
- **u oktobru 2013. godine, tako što će se povećati za 0,5%;**
- **u aprilu 2014. godine, tako što će se povećati za 0,5%;**
- **u oktobru 2014. godine, tako što će se povećati za 1%;**
- **u aprilu 2015. godine, tako što će se povećati za 0,5%;**

- u oktobru 2015. godine, tako što će se povećati za 0,5%;

- u aprilu 2016. godine, tako što će se povećati za 0,5%;

- u oktobru 2016. godine, tako što će se povećati za 0,5%.

Takođe je propisano u stavu 2. člana 80a sledeće:

Ako, u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem, do 1. jula 2014. godine ne bude donet propis kojim će se urediti ujednačavanje nivoa plata, odnosno zarada zaposlenih u javnom sektoru, usklađivanje penzije u oktobru 2014. godine neće se vršiti na način propisan stavom 1. ovog člana, već će se vršiti u skladu sa propisima kojima se uređuje budžetski sistem.

Na isti način na koji se usklađuju penzije usklađuju se i:

1) **vrednost opšteg boda**, saglasno članu 70. stav 4. Zakona o PIO;

2) **novčane naknade** saglasno čl. 81. i 224. Zakona o PIO, i to:

- za **telesno oštećenje,**

- za **pomoć i negu,** i

- po **osnovu invalidnosti II i III kategorije**.

Od 1. oktobra 2013. godine, kako je napred već rečeno, naknade invalidima rada II i III kategorije invalidnosti usklađene su procentom od 0,5% (osim u slučaju kada je iznos naknade veći od usklađenog iznosa 50% prosečne zarade po zaposlenom u Republici).

Prosečna zarada po zaposlenom u Republici u 2002. godini iznosila je 13.260,00 dinara, a početni limit za utvrđivanje naknade invalida II i III kategorije invalidnosti iznosio je 6.630,00 dinara (50% od 13.260,00 din.).

Poslednji usklađeni limit naknade koji je važio u periodu april 2013. - septembar 2013. godine iznosio je 21.521,57 dinara.

Novi limit novčane naknade za invalide II i III kategorije koji važi u periodu april - septembar 2014. godine iznosi 21.737,33 dinara.

1.2. Procenti za usklađivanje i usklađeni iznosi limita naknada invalida rada II i III kategorije invalidnosti od 1. jula 2003. godine

Procenti za usklađivanje i usklađeni iznosi limita naknada invalida rada II i III kategorije invalidnosti od 1. jula 2003. godine na dalje, daju se u sledećem tabelarnom pregledu:

Red. br.	Period za usklađivanje novčane naknade	Utvrđena i usklađena novčana naknada invalida rada II i III kategorije	
		procenti za usklađivanje	limit usklađenih iznosa
1.	april, maj i jun 2003. godine prema Zakonu o PIO	-	6.630,00
2.	jul, avgust i septembar 2003. godine	7,69%	7.139,85
3.	oktobar, novembar i decembar 2003. godine	2,97%	7.351,90
4.	januar, februar i mart 2004. godine	12,28%	8.254,71
5.	april, maj i jun 2004. godine	- 4,57%	7.877,47
6.	jul, avgust i septembar 2004. godine	5,13%	8.281,58
7.	oktobar, novembar i decembar 2004. godine	5,06%	8.700,63
8.	januar, februar i mart 2005. godine	11,64%	9.713,38
9.	april, maj i jun 2005. godine	- 1,71%	9.547,28

Red. br.	Period za usklađivanje novčane naknade	Utvrđena i usklađena novčana naknada invalida rada II i III kategorije	
		procenti za usklađivanje	limit usklađenih iznosa
10.	jul, avgust i septembar 2005. godine	6,82%	10.198,40
11.	oktobar, novembar i decembar 2005. i januar, februar i mart 2006. godine	3,56%	10.561,46
12.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2006. godine	8,34%	11.442,29
13.	oktobar, novembar i decembar 2006. i januar, februar i mart 2007. godine	5,83%	12.109,38
14.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2007. godine	3,75%	12.563,47
15.	oktobar, novembar i decembar 2007.	7,78%	13.540,92
16.	januar, februar i mart 2008. godine - vanredno usklađenje	11,06%	15.038,55
17.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2008. godine	6,97%	16.086,74
18.	oktobar, novembar i decembar 2008. i januar, februar i mart 2009. godine - redovno i vanredno usklađenje	14,13%	18.359,80
19.	decembar 2010. god. i januar, februar i mart 2011. godine	2%	18.727,00
20.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2011. godine	5,5%	19.756,99
21.	oktobar, novembar i decembar 2011. i januar, februar i mart 2012. godine	1,2%	19.944,07
22.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2012. godine	3,46%	20.685,86
23.	oktobar, novembar i decembar 2012. januar, februar i mart 2013. godine	2%	21.099,58
24.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2013. godine	2%	21.521,57
25.	oktobar, novembar i decembar 2013. januar, februar i mart 2014. godine	0,5%	21.629,18
26.	april, maj, jun, jul, avgust i septembar 2014. godine	0,5%	21.737,33

Ako je naknada invalida rada II i III kategorije invalidnosti koja se isplaćuje u periodu april - septembar 2014. godine viša od 21.737,33 dinara, ta naknada se ne usklađuje, već se nastavlja sa isplatom zatečene naknade. Usklađivanje će u ovim slučajevima započeti tek kada usklađeni limit bude veći od zatečene naknade.

1.3. Obračun poreza i doprinosa i usklađivanje naknada invalida II i III kategorije

Na naknadu invalida rada II i III kategorije plaća se **porez na zarade po stopi od 10%** i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3% na iznos neto naknade.

Osnovicu za obračun poreza na zarade čini **bruto naknada** koja se dobija tako što se **iznos neto naknade podeli sa koeficijentom 0,90.**

Kako se umanjenje poreske osnovice vrši u celini kod isplate zarade, koju invalidu isplaćuje poslodavac za ostvareni rad, kod naknade zarade **osnovicu poreza** čini ukupan iznos naknade zarade, odnosno nema umanjenja **za neoporezivi iznos**.

Osnovica doprinosa je neto naknada (iznos koji u sebi ne sadrži porez i doprinose), shodno odredbi člana 20. Zakona o doprinosima. Kod obračuna i plaćanja doprinosa (na teret primaoca prihoda) **ne primenjuje se najniža mesečna osnovica doprinosa**.

Na neto naknadu se plaća **doprinos za zdravstvo po stopi od 10,3%**. Refundaciju naknade zarade vrši Fond PIO na osnovu zahteva koji podnosi poslodavac.

Primer:

Ako je neto naknada zarade invalida rada 20.000,00 dinara obračun za popunjavanje Obrasca **PPP-PD** se vrši na sledeći način:

1	Neto naknada	20.000,00
2	Osnovica poreza : naknada (20.000,00 : 0,90)	22.222,22
3	Porez (22.222,22 x 10%)	2.222,22
4	Osnovica doprinosa: neto naknada	20.000,00
5	Doprinos za ZDR (20.000,00 x 10,3%)	2.060,00

U Obrascu **PPP-PD** se za naknadu zarade invalidu rada iskazuje:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 07 207 00 0
3.7	Broj dana	15
3.8	Broj sati	88
3.8a	Fond sati	176
3.9	Bruto prihod	22.222,22
3.10	Osnovica za porez	22.222,22
3.11	Porez	2.222,22
3.12	Osnovica za doprinos	20.000,00
3.14	Zdravstvo	2.060,00

1.4. Podnošenje zahteva za refundaciju naknade

Refundaciju naknade zarade vrši Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih na osnovu zahteva koji podnosi poslodavac.

Uz zahtev za refundaciju poslodavac je dužan da dostavi dokaz o tome da je invalidu isplatio naknadu i da je na nju platio porez i doprinos za zdravstvenu zaštitu, odnosno da dostavi sledeća dokumenta:

- **fotokopiju izvoda banke** iz koje se vidi da je naknada isplaćena invalidu i da su plaćeni porez i doprinosi za zdravstvenu zaštitu, i
- **Izvod iz pojedinačne poreske prijave za porez i doprinose po odbitku**.

Izvod iz pojedinačne poreske prijave za porez i doprinose po odbitku (u daljem tekstu: Izvod) predstavlja dokaz za ostvarivanje prava po osnovu plaćenih poreza i doprinosa po odbitku (pravo na naknadu zarade, pravo na refundacije, pravo na overu zdravstvene knjižice i dr.).

Samo ukoliko su ovi dokazi uredno dostavljeni, filijala Fonda može da sprovede postupak refundacije.

X. NAKNADA PO UGOVORU O PRIVREMENIM I POVREMENIM POSLOVIMA

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

Zakon o radu, Zakon o porezu na dohodak građana i Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, uređuju obračun i isplatu naknade za rad po ugovorima o privremenim i povremenim poslovima koje su u osnovi izjednačene sa zaradama, ali i uz značajne razlike koje se prvenstveno odnose na drugačiji način utvrđivanja osnovice za porez, kao i na razlike pri obračunu doprinosa u zavisnosti od statusa lica koja obavljaju privremene i povremene poslove.

Sva ova pitanja biće razrađena sa aspekta praktične primene poreskih i drugih propisa.

1. Osnovna obeležja privremenih i povremenih poslova prema propisima o radu

Član 197. Zakona o radu uređuje privremene i povremene poslove tako što se njihova osnovna obeležja mogu okarakterisati na sledeći način:

- da se privremeni i povremeni poslovi ne smatraju radnim odnosom,
- da se privremeni i povremeni poslovi ne moraju precizirati u pravilniku o sistematizaciji, a ako su utvrđeni to može biti povećani obim posla, zamena privremeno odsutnog radnika i drugi slični slučajevi,
- da se privremeni i povremeni poslovi javljaju od slučaja do slučaja, tako da nema potrebe da se za navedene poslove zasniva radni odnos,
- da su privremeni i povremeni poslovi vremenski ograničeni - da traju najduže do 120 radnih dana u kalendarskoj godini;
- da se vreme njihovog obavljanja po pravilu poklapa sa radnim vremenom zaposlenih.

Poslodavac može, za obavljanje poslova koja su po svojoj prirodi takvi da ne traju duže od 120 radnih dana u kalendarskoj godini, da zaključi ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova sa:

- nezaposlenim licem,

- zaposlenim koji radi nepuno radno vreme - do punog radnog vremena i

- korisnikom starosne penzije.

Poslodavac može saglasno odredbama člana 198. Zakona o radu da za obavljanje privremenih i povremenih poslova zaključi ugovor i sa licem koje je član omladinske ili studentske zadruge u skaldu sa propisima o zadrugama.

2. Poreski tretman ugovorene naknade po osnovu privremenih i povremenih poslova

a) Prema članu 13. Zakona o porezu na dohodak građana, zaradom se smatra i "ugovorena naknada i druga primanja koja se ostvaruju obavljanjem privremenih i povremenih poslova po osnovu ugovora zaključenog neposredno sa poslodavcem, kao i na

osnovu ugovora zaključenog preko omladinske i studentske zadruge, osim sa licem do navršenih 26 godina života, ako je na školovanju u ustanovama srednjeg, višeg i visokog obrazovanja" (dalje: na školovanju).

Obračun poreza na naknade po ugovorima o privremenim i povremenim poslovima vrši se **po stopi od 10%**.

S tim u vezi, posebno treba istaći da se **umanjenje osnovice poreza za propisani neoporezivi iznos po članu 15a stav 2. Zakona o porezu ne priznaje pri obračunu poreza na ugovorene naknade po osnovu privremenih i povremenih poslova**. Umanjenje osnovice poreza na zarade odnosi se samo na zaposlene u smislu Zakona o radu.

b) Naknada za privremene i povremene poslove koja se isplaćuje **preko omladinske i studentske zadruge angažovanim licima do 26 godina života, ako su na školovanj**u oporezuje se prema članu 85. Zakona o porezu na dohodak građana. Porez se plaća **po stopi od 20%, na osnovicu koju čini bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova, s tim što se tako obračunati porez umanjuje za 40%**.

Lica angažovana po osnovu privremenih i povremenih poslova imaju pravo na neoporezive iznose naknada troškova iz člana 18. tač. 1) do 4) Zakona.

Naime, članom 18. stav 2. Zakona o porezu na dohodak građana propisano je **pravo na poresko oslobođenje** iz stava 1. tač. 1) do 4) tog člana, koje se odnosi **na primanje po osnovu naknade troškova prevoza u javnom saobraćaju, dnevnice za službeno putovanje, naknade troškova smeštaja i prevoza na službenom putovanju, pored zaposlenih, imaju i lica koja nisu u radnom odnosu** (nisu zaposleni) kod poslodavca, ali za svoj rad ostvaruju prihode za koju su obveznici poreza na zarade u smislu ovog zakona.

To znači da pravo na poresko oslobođenje po navedenim osnovama imaju i **lica koja su angažovana po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova, i to:**

1) **naknadu troškova prevoza u javnom saobraćaju** (za dolazak na posao i povratak sa posla) - do visine cene mesečne pretplatne karte, odnosno do visine stvarnih troškova prevoza ako ne postoji mogućnost da se obezbedi mesečna pretplatna karta, a najviše ~~do 2.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 3.612 dinara)**;
2) **dnevnice** za službeno putovanje u zemlji **do iznosa od** ~~1.200 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 2.168 dinara)**, odnosno dnevnice za službeno putovanje u inostranstvo do iznosa propisanog od strane nadležnog državnog organa;
3) naknade troškova smeštaja na službenom putovanju, prema priloženom računu;
4) naknade prevoza na službenom putovanju, prema priloženim računima prevoznika u javnom saobraćaju, a kada je, saglasno zakonu i drugim propisima, odobreno **korišćenje sopstvenog automobila** za službeno putovanje ili u druge službene svrhe - do iznosa 30% cene jednog litra super benzina, a najviše ~~do 3.500 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. - do 6.322 dinara) mesečno**.

3. Na naknadu po osnovu privremenih i povremenih poslova obračunavaju se i plaćaju doprinosi za socijalno osiguranje

Član 7. stav 1. tačka 3) Zakona o doprinosima precizira da su obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i "lica koja obavljaju privremene i povremene poslove po ugovoru zaključenom neposredno sa poslodavcem odnosno preko zadruge, osim za lica do navršenih 26 godina života ako su na školovanju". Na isti način je u članu 8. i 9. Zakona o doprinosima uređeno plaćanje doprinosa za zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti.

Prema odredbi člana 16. Zakona o doprinosima "osnovica doprinosa za lica koja obavljaju privremene i povremene poslove, kao i za poslodavce je ugovorena naknada po tom osnovu", uz primenu najniže i najviše osnovice doprinosa.

Na naknadu po osnovu privremenih i povremenih poslova koje obavljaju nezaposlena lica, plaća se:

	na teret osiguranika	**na teret poslodavca**
- doprinos za PIO	14,00%	12,00%
- doprinos za zdravstveno osiguranje	5,15%	5,15%
- doprinos za nezaposlenost	0,75%	0,75%

Kada je ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen sa korisnikom starosne penzije ne plaćaju se doprinos za zdravstveno osiguranje i doprinos za nezaposlenost.

Kada je ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen preko omladinske ili studentske zadruge sa licem do navršenih 26 godina života koje je na školovanju, plaćaju se samo doprinos za PIO za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti i doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, i to po sledećim stopama:

- za penzijsko i invalidsko osiguranje - 4%
- za zdravstveno osiguranje - 2%

Osnovicu doprinosa čini najniža mesečna osnovica doprinosa, odnosno ugovorena naknada ako je viša od najniže mesečne osnovice doprinosa.

4. Prijava i odjava osiguranja i upis staža osiguranja u radnu knjižicu

a) Za lica koja obavljanjem privremenih i povremenih poslova steknu status osiguranika fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, poslodavac je dužan da podnese **prijavu na osiguranje odnosno odjavu osiguranja u roku od tri dana od dana sticanja svojstva osiguranika** (početak rada), odnosno od dana prestanka osiguranja.

Za lica koja preko omladinske odnosno studentske zadruge obavljaju privremene i povremene poslove, a stiču svojstvo osiguranika (plaća se PIO ukupno 26%) obveznik podnošenja prijave odnosno odjave osiguranja je omladinska odnosno studentska zadruga koja u ovom slučaju ima svojstvo poslodavca.

Prijave odnosno odjave osiguranja podnose se na Obrascu M, u skladu sa Uredbom o sadržini, obrascu i načinu podnošenja jedinstvene prijave na obavezno socijalno osiguranje, jedinstvenim metodološkim principima i jedinstvenom kodeksu šifara za unos podataka u Jedinstvenu bazu Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja ("Službeni glasnik RS", br. 54/2010, 124/2012 i 119/2013).

b) Često se postavlja i pitanje **ko upisuje u radnu knjižicu staž osiguranja** po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima - da li poslodavac ili stručna služba organizacije za penzijsko i invalidsko osiguranje. Odgovor je dalo Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike svojim mišljenjem br. 011-00-00510/2005-02 od 26. jula 2005. godine, koje glasi:

"U skladu sa članom 18. Pravilnika o radnoj knjižici ("Službeni glasnik RS" broj 17/97), osnov osiguranja, početak i prestanak osiguranja i staž osiguranja za lica koja nisu u radnom odnosu, a osigurana su u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju upisuje organizacija za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U skladu sa propisima o radu, obavljanje privremenih i povremenih poslova ne predstavlja radni odnos. Prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju lica koja obavljaju privremene i povremene poslove su osigurana u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

U skladu sa navedenim, na upis podataka u radnu knjižicu za lica koja obavljaju privremene i povremene poslove, primenjuje se odredba člana 18. Pravilnika o radnoj knjižici, odnosno ove podatke treba da ***upisuje organizacija za penzijsko i invalidsko osiguranje****, jer su ovo pre svega prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.*

Mišljenja smo da navedene podatke, organizacija za penzijsko i invalidsko osiguranje upisuje na osnovu potvrde omladinske zadruge o obavljanju privremenih i povremenih poslova ili na osnovu potvrde drugih poslodavaca za lica koja ove poslove ne obavljaju preko omladinske zadruge, iz podataka o matičnoj evidenciji".

5. Najniža i najviša mesečna osnovica doprinosa i mogućnost utvrđivanja srazmerne osnovice

Pri obračunu doprinosa na naknadu po osnovu privremenih i povremenih poslova treba voditi računa o najnižoj mesečnoj osnovici doprinosa i najvišoj mesečnoj osnovici doprinosa koje se primenjuju na isti način kao i kod obračuna doprinosa na zarade zaposlenih.

Srazmerna najniža mesečna osnovica doprinosa izračunava se u onim slučajevima kad se naknada isplaćuje licu koje obavlja privremene i povremene poslove za period kraći od mesec dana. Srazmera se utvrđuje prema broju radnih dana u mesecu u odnosu na mogući broj radnih dana u mesecu za koji se vrši obračun. Ta srazmera može se utvrđivati i prema broju radnih časova u mesecu za koji se vrši obračun doprinosa.

6. Obračun poreza i doprinosa zavisi od statusa lica koja obavljaju privremene i povremene poslove

Sa aspekta obračuna poreza i doprinosa razlikuju se tri grupe lica koja obavljaju privremene i povremene poslove. To su:

a) lica koja nisu osigurana po drugom osnovu, a nisu penzioneri. To su nezaposlena lica, lica koja rade kod drugog poslodavca sa nepunim radnim vremenom i lica koja ove poslove obavljaju preko omladinske ili studentske zadruge koja imaju više od 26 godina života ili manje ako nisu na školovanju;

b) penzionisana lica (treba imati u vidu da korisnik porodične penzije, za vreme radnog angažovanja nema pravo na tu penziju);

c) članovi omladinskih zadruga koji ne stiču status osiguranika zaposlenog, a to su lica do navršenih 26 godina života ako su na školovanju.

U nastavku se daju konkretni primeri obračuna poreza i doprinosa na naknade po osnovu privremenih i povremenih poslova.

6.1. Ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen sa nezaposlenim licem

Na naknadu po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima koji je zaključen sa nezaposlenim licem, sa licem koje radi sa nepunim radnim vremenom - do punog radnog vremena i sa licem preko omladinske zadruge koje je starije od 26 godina ili mlađe ako nije na školovanju obračunava se i plaća porez na zarade i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Naknadu po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima, po pravilu, treba ugovarati u bruto iznosu koji predstavlja i osnovicu za obračun poreza i doprinosa.

Međutim, ako je naknada iz bilo kojih razloga utvrđena u neto iznosu, a ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen:

- sa nezaposlenim licem neposredno sa poslodavcem,
- sa licem koje radi nepuno radno vreme - do punog radnog vremena,
- sa licem preko omladinske ili studentske zadruge koje je starije od 26 godina, kao i
- sa licem preko omladinske zadruge koje je mlađe od 26 godina, ako nije na školovanju,

preračun neto iznosa u bruto iznos vrši se primenom sledećih formula:

A. Neto naknada niža od neto najniže osnovice[1]:	
B =	**N + (Nno x 0,199)**
	0,90

B. Neto naknada viša od neto najniže osnovice, a niža od neto najviše osnovice:
B = N : 0,701

C. Neto naknada viša od neto najviše osnovice:	
B =	**N + (Nvo x 0,199)**
	0,90

Pri čemu je:

N - neto naknada

Nno x 0,199 - iznos doprinosa na teret primaoca naknade, obračunatih na najnižu osnovicu doprinosa

Nvo x 0,199 - iznos doprinosa na teret primaoca naknade, obračunatih na najvišu osnovicu doprinosa

0,90 - koeficijent kojim se deli zbir neto naknade i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje da bi se dobila osnovica za obračun poreza na zarade po stopi od 10%.

Primer:

Poslodavac isplaćuje naknadu po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji su zaključeni sa tri nezaposlena lica, za avgust 2015. godine. Isplata naknade se vrši u septembru 2015. godine.

---

1 Radi poređenja sa neto naknadom, neto najniža osnovica doprinosa za privremene i povremene poslove (nema primene neoporezivog iznosa), obračunava se po obrascu:

Neto najniža osnovica doprinosa = najniža osnovica doprinosa x 0,701.

(Za najnižu osnovicu doprinosa od 21.506 dinara, **neto najniža osnovica doprinosa za ovu svrhu iznosi 15.075,70 dinara**).

Na isti način obračunava se i neto najviša osnovica (u formuli pod C.).

Obračun poreza i doprinosa na naknadu po osnovu privremenih i povremenih poslova kada je ugovor zaključen sa nezaposlenim licima (OVP 150)

R. b.	O P I S	Angažovano lice A	Angažovano lice B	Angažovano lice C
1.	Neto naknada	8.000,00	40.000,00	360.000,00
2.	Formula za preračun neto iznosa u bruto	$B = \frac{N + (Nno \times 19{,}9\%)}{0{,}90}$	B = N : 0,701	$B = \frac{N + (Nvo \times 19{,}9\%)}{0{,}90}$
3.	Bruto naknada	13.644,10	57.061,34	467.772,76
4.	Porez (3 x 10%)	1.364,41	5.706,13	46.777,27
5.	Najniža osnovica	21.506,00	21.506,00	21.506,00
6.	Najviša osnovica	306.510,00	306.510,00	306.510,00
7.	Osnovica za doprinose	21.506,00	57.061,34	306.510,00
8.	Doprinosi za socijalno osiguranje na teret primaoca naknade (7 x 19,9%)	4.279,69	11.355,21	60.995,49
	8.1. Doprinos za PIO (7 x 14%)	3.010,84	7.988,59	42.911,40
	8.2. Doprinos za zdravstvo (7 x 5,15%)	1.107,56	2.938,66	15.785,27
	8.3. Doprinos za nezaposlenost (7 x 0,75%)	161,29	427,96	2.298,82
9.	Neto za isplatu (3 - 4 - 8)	8.000,00	40.000,00	360.000,00
10.	Doprinos na teret poslodavca (7 x 17,9%)	3.849,72	10.213,98	54.865,29
	10.1. Doprinos za PIO (7 x 12%)	2.580,72	6.847,36	36.781,20
	10.2. Doprinos za zdravstvo (7 x 5,15%)	1.107,56	2.938,66	15.785,27
	10.3. Doprinos za nezaposlenost (7 x 0,75%)	161,29	427,96	2.298,82
11.	Ukupni troškovi poslodavca (3 + 10)	17.493,82	67.275,32	522.638,05

Pre isplate naknade po napred navedenim osnovama popunjava se i predaje poreska prijava na Obrascu **PPP-PD**.

Za angažovano lice B (OVP 150) - u Obrascu **PPP-PD** isplatilac prihoda na poljima od 3.6 do 3.17 iskazuje sledeće:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 150 00 0
3.7	Broj dana	31
3.8	Broj sati	168
3.8a	Fond sati	168
3.9	Bruto prihod	57.061,34
3.10	Osnovica za porez	57.061,34
3.11	Porez	5.706,13
3.12	Osnovica za doprinos	57.061,34
3.13	PIO	14.835,95

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.14	Zdravstvo	5.877,32
3.15	Nezaposlenost	855,92
3.16	Beneficirani PIO	0,00
3.17	MFP za obračun	ne popunjava se

Knjiženja naknade po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima za angažovano lice B u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	524		Troškovi naknada po ugovoru o pri-vremenim i povremenim poslovima	67.275,32	
		4652	Obaveze za naknadu po ugovoru o privremenim i povrem. poslovima		40.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprnose i druge dažbine - porez na dohodak građana		5.706,13
		48910	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO		7.988,59
		48911	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje		2.938,66
		48912	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za nezaposlenost		427,96
		48910	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO		6.847,36
		48911	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje		2.938,66
		48912	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za nezaposlenost		427,96
			Za obračun ugovora o povr. poslu lica B		
1a.	4652		Obaveze za naknadu po ugovoru o privremenim i povrem. poslovima	40.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	5.706,13	
	48910		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO	7.988,59	
	48911		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje	2.938,66	
	48912		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za nezaposlenost	427,96	
	48910		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO	6.847,36	
	48911		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje	2.938,66	
	48912		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za nezaposlenost	427,96	
		2410	Tekući (poslovni) račun		67.275,32
			Za isplatu		

6.2. Ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen sa penzionisanim licem

Na naknadu po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima koji je zaključen sa penzionisanim licem, obračunava se i plaća:

- porez na zarade - **10%**
- doprinos za PIO na teret osiguranika - **14%**
- doprinos za PIO na teret poslodavca - **12%**

Ako je naknada ugovorena u neto iznosu, a ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen **sa penzionisanim licem**, preračun neto iznosa u bruto iznos vrši se primenom sledećih formula:

1. Neto naknada manja od neto najniže osnovice	$B = \frac{N + (Nno \times 0{,}14)}{0{,}90}$
2. Neto naknada veća od neto najniže osnovice, a manja od neto najviše osnovice	B = N : 0,77
3. Neto naknada je veća od neto najviše osnovice	$B = \frac{N + (Nvo \times 0{,}14)}{0{,}90}$

Primer:

Poslodavac isplaćuje naknadu za avgust 2015. godine po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji su zaključeni sa tri penzionisana lica. Isplata je u septembru 2015. godine.

Obračun poreza i doprinosa na naknadu po osnovu privremenih i povremenih poslova kada je ugovor zaključen sa penzionisanim licima

Red. br.	O P I S	Penzioner A	Penzioner B	Penzioner C
1.	Neto naknada	8.000,00	40.000,00	360.000,00
2.	Formula za preračun N/B	$B = \frac{N + (Nno \times 0{,}14)}{0{,}90}$	B = N : 0,76	$B = \frac{N + (Nvo \times 0{,}14)}{0{,}90}$
3.	Bruto naknada	12.234,26	52.631,58	447.679,33
4.	Porez (3 x 10%)	1.223,42	5.263,16	44.767,93
5.	Najniža osnovica	21.506,00	21.506,00	21.506,00
6.	Najviša osnovica	306.510,00	306.510,00	306.510,00
7.	Osnovica za obračun doprinosa	21.506,00	52.631,58	306.510,00
8.	Doprinos za PIO (7 x 14%)	3.010,84	7.368,42	42.911,40
9.	Neto za isplatu (3 - 4 - 8)	8.000,00	40.000,00	360.000,00
10.	Doprinos za PIO na teret poslodavca (7 x 12%)	2.580,72	6.315,79	36.781,20
11.	Ukupni troškovi poslodavca (3 + 10)	14.814,98	58.947,37	484.460,53

6.3. Ugovor o privremenim i povremenim poslovima zaključen preko omladinske zadruge sa licem do 26 godina života, ako je na školovanju

Na naknadu po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima koji je zaključen preko omladinske ili studentske zadruge sa licem do 26 godina života, ako je na školovanju obračunava se i plaća:

- porez na dohodak građana od 20% po odbitku normiranih troškova od 20%, s tim što se tako obračunati porez umanjuje za 40%,
- doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi od 4%, kao i
- doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti po stopi od 2%.

Preračun neto naknade u bruto naknadu:
B = N : 0,904 ili
B = neto x 1,1062

Primer:

Poslodavac isplaćuje naknadu po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji je zaključen preko omladinske odnosno studentske zadruge sa licem do 26 godina života, koje je na školovanju. Isplata se vrši u avgustu 2015. godine.

Red. br.	O P I S	Iznos
1	2	3
1.	Neto naknada (sa članskim doprinosom)	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun neto na bruto iznos naknade	0,904
3.	Bruto naknada (1 : 2)	11.061,95
4.	Normirani troškovi (20% x 3)	2.212,39
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	8.849,56
6.	Porez (20% x 5)	1.769,91
7.	Umanjenje obračunatog poreza (6 x 40%)	707,96
08.	Porez za uplatu (6 - 7)	1.061,95
9.	Neto iznos (rb. 3 - 8)	10.000,00
10.	Članski doprinos (rb. 1 x 10%)	1.000,00
11.	Neto iznos po umanjenju članskog doprinosa	9.000,00
12.	Doprinos za PIO (4% x 22.357)	894,28
13.	Doprinos za zdravstvo (2% x 22.357)	447,14
14.	Ukupni troškovi (rb. 3 + 12 + 13)	12.403,37

6.4. Dostavljanje poreskih prijava

Pri isplati naknada po osnovu privremenih i povremenih poslova sa nezaposlenim ili penzionisanim licem, kao i sa licem koje je član omladinske ili studentske zadruge koje je starije od 26 godina ili mlađe ako nije na školovanju, isplatilac je dužan da popuni i u propisanom roku dostavi Poreskoj upravi poresku prijavu na Obrascu **PPP-PD.**

Pregled stopa poreza i doprinosa

U nastavku dajemo pregled stopa poreza i doprinosa, osnovica za obračun socijalnih doprinosa i poreza na dohodak građana prema statusu lica koje obavlja poslove po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima:

Red. br.	Opis	Status angažovanog lica			
		Nezaposleno lice i lice koje kod drugog poslodavca radi sa nepunim radnim vremenom	**Član zadruge koji nije stariji od 30 godina**	**Penzionisano lice**	**Član omladinske studentske zadruge mlađi od 26 godina na školovanju**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
1.	Osnovica za plaćanje socijalnih doprinosa	Ugovorena bruto naknada, ali ne niža od najniže i ne viša od najviše propisane osnovice			Bruto naknada, a ne niža od najniže i ne viša od najviše propisane osnovice
2.	Doprinos za PIO - na teret osiguranika - na teret poslodavca	14,00% 12,00%	14,00% 12,00%	14,00% 12,00%	Bruto naknada, a ne niža od najniže osnovice 4%
3.	Doprinos za zdravstvo - na teret osiguranika - na teret poslodavca	5,15% 5,15%	5,15% 5,15%	- -	- 2%
4.	Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - na teret osiguranika - na teret poslodavca	0,75% 0,75%	0,75% 0,75%	- -	- -
5.	Osnovica za plaćanje poreza na dohodak građana	Bruto naknada	Bruto naknada sa članarinom	Bruto naknada	Bruto naknada umanjena za normirane troškove 20%
6.	Porez na dohodak građana - na teret osiguranika	10%	10%	10%	20% uz poreski kredit od 40%

deo II

PRIHODI od POLJOPRIVREDE i ŠUMARSTVA

i od SAMOSTALNE delatnosti

I. PRIHODI OD POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

1. Porez na prihode od poljoprivrede i šumarstva se ne plaća od 30.5.2013. godine

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji se primenjuje od 30.5.2013. godine, ukinuta je obaveza plaćanja poreza na prihode od poljoprivrede i šumarstva tj. obaveza plaćanja poreza na katastarski prihod (inače plaćanje ovog poreza je kontinuirano odlagano od 2004. godine).

Ubuduće, prihodi od poljoprivrede i šumarstva će se oporezovati kao prihodi od samostalne delatnosti, ako su za to ispunjeni propisani uslovi, o čemu će biti reči u okviru oporezivanja prihoda od samostalne delatnosti.

2. Objašnjenje Ministarstva finansija o poreskom tretmanu prihoda koje ostvaruje poljoprivrednik i o pravu na PDV nadoknadu u 2013. godini

Posle 30.5.2013. godine, kao dana stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), kojim su prihodi od poljoprivrede i šumarstva i oporezivanje istih kao takvih (na katastarski prihod) ukinuti, a propisano da se, kada su za to ispunjeni uslovi, oporezuju u okviru prihoda od samostalne delatnosti, otvorilo se pitanje prava na PDV nadoknadu obveznika poreza na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod, u 2013. godini.

S tim u vezi, **Ministarstvo finansija je dalo objašnjenje pod brojem 413-00-368/2013-04 od 13. juna 2013. godine**, iz kojeg proizilazi da praktično **u pogledu prava na PDV nadoknadu poljoprivrednika** - fizičkog lica koje nije obveznik PDV-a, nezavisno od izmene Zakona, **u 2013. godini neće biti nikakvih izmena.**

Predmetno objašnjenje u daljem tekstu prenosimo u celini:

"Na osnovu člana 23. stav 2. Zakona o državnoj upravi ("Službeni glasnik RS", br. 79/2005, 101/2007 i 95/2010),

Ministar finansija i privrede daje

Objašnjenje o poreskom tretmanu prihoda koje ostvari fizičko lice koje vrši promet poljoprivrednih proizvoda i o fizičkim licima koja imaju pravo na PDV nadoknadu u 2013. godini

Imajući u vidu da je odredbom člana 13. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 93/32012) propisano da se ne plaća porez na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod za kalendarsku 2013. godinu, da je porez na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod porez koji se utvrđuje za celu kalendarsku godinu i da se odnosi na prihod fizičkih lica sa statusom

poreskog obveznika na kojeg se primenjuje poresko oslobođenje za period na koji se odnosi poresko oslobođenje, a to je 2013. godina, fizička lica - obveznici poreza na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod za 2013. godinu oslobođeni su poreza na dohodak građana za 2013. godinu za prihod ostvaren obavljanjem poljoprivredne delatnosti.

***Pravo na PDV nadoknadu ima poljoprivrednik - fizičko lice koje nije obveznik PDV, a koje je obveznik poreza na dohodak građana na prihode od poljoprivrede i šumarstva na osnovu katastarskog prihoda (odnosno koje je oslobođeno poreza za 2013. godinu), kao i fizičko lice, koje je kao nosilac, odnosno član poljoprivrednog gazdinstva upisano u registru poljoprivrednih gazdinstava** u skladu sa propisom kojim se uređuje registracija poljoprivrednih gazdinstava. Dokazom da je fizičko lice poljoprivrednik smatra se rešenje o utvrđivanju poreske obaveze po osnovu prihoda od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod iz 2003. odnosno 2004. godine, odnosno izvod iz Registra o upisu poljoprivrednog gazdinstva, odnosno o aktivnom statusu poljoprivrednog gazdinstva (čime poljoprivredno gazdinstvo prema trećim licima dokazuje aktivni status registrovanog poljoprivrednog gazdinstva) koji izdaje Uprava za agrarna plaćanja/Uprava za trezor."*

3. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

Poljoprivrednici plaćaju sledeće doprinose za obavezno socijalno osiguranje:

- doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i
- doprinos za zdravstveno osiguranje.

3.1. Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje

Obveznici plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje prema Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003, 64/2004, 84/2004, 85/2005, 101/2005, 63/2006, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014 i 124/2014 - u daljem tekstu: Zakon o PIO) su osiguranici poljoprivrednici, odnosno lica koja se bave poljoprivrednom delatnošću.

Prema članu 13. Zakona o PIO osiguranici poljoprivrednici su lica koja se bave poljoprivrednom delatnošću kao nosioci poljoprivrednog domaćinstva, članovi poljoprivrednog domaćinstva, nosioci porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, članovi porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ili članovi mešovitog domaćinstva, ako nisu osiguranici zaposleni, osiguranici samostalnih delatnosti, korisnici penzije ili nisu na školovanju. Poljoprivrednim domaćinstvom, porodičnim poljoprivrednim gazdinstvom, odnosno mešovitim domaćinstvom, u smislu ovog zakona, smatra se zajednica života, privređivanja i trošenja prihoda, bez obzira na srodstvo između njegovih članova, na poljoprivrednom domaćinstvu, odnosno gazdinstvu sa najmanje 0,5 hektara poljoprivrednog zemljišta, odnosno sa manje od 0,5 hektara poljoprivrednog zemljišta, drugog zemljišta ili građevinske celine na kojem se obavlja stočarska, povrtarska ili vinogradarska proizvodnja, uzgoj ribe, gajenje pečuraka, puževa, pčela i drugi uzgoj ili gajenje.

Nosilac poljoprivrednog domaćinstva, odnosno porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, u smislu ovog zakona, je lice koje je obveznik poreza na imovinu po osnovu poljoprivrednog zemljišta ili poreza na prihod od poljoprivrede i šumarstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na imovinu i porez na dohodak građana.

Član poljoprivrednog domaćinstva, porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, odnosno mešovitog domaćinstva, u smislu ovog zakona, je lice koje živi i radi na poljoprivrednom domaćinstvu, porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu, odnosno u mešovitom domaćinstvu.

Obavezno su osigurani nosilac poljoprivrednog domaćinstva i nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, odnosno najmanje jedan član domaćinstva porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ili mešovitog domaćinstva.

Svojstvo osiguranika stiče se danom početka obavljanja poljoprivredne delatnosti, ali ne pre navršenih 15 godina života, a prestaje danom prestanka obavljanja delatnosti.

Osnovica doprinosa za poljoprivrednike, prema članu 27. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", br. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014 i 68/2014 (dr. zakon)) **je:**

a) ako su obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti:

- **mesečni iznos lične zarade u smislu Zakona koji uređuje porez na dohodak građana,**
- **oporeziva dobit ako poljoprivrednik ne isplaćuje ličnu zaradu.**

b) ako nisu obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti - najniža osnovica doprinosa.

Najniža osnovica doprinosa za osiguranike poljoprivrednike (važi za celu kalendarsku godinu) iznosi 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u četvrtom kvartalu prethodne godine.

Najniža osnovica doprinosa za 2015. godinu iznosi 22.357 dinara.

Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika plaća se **po stopi od 26% - od 1.8.2014. godine** (do tada je stopa bila 24%).

Prema članu 14. stav 4. Zakona o PIO, **svojstvo osiguranika poljoprivrednika može mirovati najduže pet godina** u toku osiguranja iz objektivnih razloga (elementarna nepogoda, bolest i porodiljsko odsustvo), s tim što to ne može biti uzastopnih pet godina. Za vreme mirovanja svojstva osiguranika, poljoprivrednik ne plaća doprinos za PIO.

Članom 219. Zakona o PIO, kao izuzetak od člana 14. stav 4. tog zakona, omogućeno je da se, na zahtev osiguranika poljoprivrednika koji nije uplatio ceo ili deo dospelog doprinosa počev od 1. januara 1996. godine do dana stupanja na snagu Zakona o PIO (2.4.2003. godine), odnosno na zahtev člana njegove porodice, može utvrditi period mirovanja osiguranja i u neprekidnom trajanju (5 godina), bez utvrđivanja razloga za mirovanje osiguranja.

Mirovanje osiguranja, poljoprivrednik ostvaruje na osnovu zahteva koji podnosi Republičkom fondu PIO.

3.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje

Obveznici doprinosa za zdravstveno osiguranje, prema članu 17. stav 1. tačka 21) Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS" br. 107/2005, 109/2005, 57/2011, 110/2012 (odluka US) i 119/2012), poljoprivrednici stariji od 18 godina života koji obavljaju poljoprivrednu delatnost kao jedino ili osnovno zanimanje, u skladu sa zakonom ako nisu osiguranici zaposleni, osiguranici samostalnih delatnosti, osiguranici - osnivači privrednih društava, ako nisu korisnici penzije ili lica na školovanju.

Osnovica doprinosa za zdravstveno osiguranje za osiguranike poljoprivrednike utvrđuje se na isti način kao i za doprinos za PIO.

Doprinos za zdravstveno osiguranje plaća se **po stopi od 10,3%.**

Članom 20. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da poljoprivredniku koji je navršio 65 godina života prestaje svojstvo osiguranika pod uslovom:

- da je nesposoban za samostalni rad i ostvarivanje prihoda;
- da nije ostvario pravo na penziju u skladu sa zakonom;
- da ima prihode ispod cenzusa propisanog aktom koji donose sporazumno nadležni ministri za poslove zdravlja i za poslove socijalne zaštite građana.

Poljoprivredniku kome prestane svojstvo osiguranika po navedenim osnovama po osnovu svojstva poljoprivrednika, na lični zahtev Zavod za zdravstveno osiguranje utvrđuje novi osnov obaveznog zdravstvenog osiguranja u skladu sa članom 22. Zakona, za koji se sredstva plaćanja doprinosa obezbeđuju u budžetu Republike Srbije.

3.3. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa za poljoprivrednike

Za poljoprivrednike koji nisu obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti obavezu doprinosa utvrđuje rešenjem Poreska uprava, saglasno članu 58. Zakona o doprinosima za obavezno socijano osiguranje, a rok plaćanja je tromesečno: 45 dana od početka svakog tromesečja (član 60. stav 2. Zakona).

Poljoprivrednici koji plaćaju porez na prihode od samostalne delatnosti, plaćaju doprinose kao i svi ostali obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti na stvarni prihod, što se obrađuje u delu "Prihodi od samostalne delatnosti".

Uplata doprinosa vrši se na sledeće uplatne račune javnih prihoda:

840-721312843-67 - Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje lica koja se bave poljoprivredom (poljoprivrednik, član domaćinstva poljoprivrednika i mešovitog domaćinstva, nosilac ili član registrovanog poljoprivrednog gazdinstva), po rešenju Poreske uprave;

840-721321843-33 - Doprinos za zdravstveno osiguranje poljoprivrednika koji se bave poljoprivredom, ako nisu zaposleni ili ne obavljaju samostalnu delatnost kao osnovno zanimanje, po rešenju Poreske uprave.

Poljoprivrednici koji plaćaju porez na prihode od samostalne delatnosti, plaćaju doprinose kao i svi ostali obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti na stvarni prihod, što se obrađuje u delu **"Prihodi od samostalne delatnosti"**.

II. PRIHODI OD SAMOSTALNE DELATNOSTI

U skladu sa poreskim zakonima i zakonima iz oblasti obaveznog socijalnog osiguranja na prihode od samostalne delatnosti obračunava se i plaća:

1) Porez na prihode od samostalne delatnosti,
2) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje,
3) Doprinos za zdravstveno osiguranje,
4) Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti,
5) Doprinosi opštim udruženjima, odnosno privrednim komorama.

1. Porez na prihode od samostalne delatnosti

Predmet oporezivanja porezom na prihode od samostalne delatnosti, prema članu 31. Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006, 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011, 93/2012, 114/2012, 47/2013, 48/2013, 108/2013, 57/2014 i 68/2014 (dr. zakon) - u daljem tekstu: Zakon), je prihod ostvaren od privrednih delatnosti, **uključujući i delatnosti poljoprivrede i šumarstva,** pružanjem profesionalnih i drugih intelektualnih usluga, kao i prihod od drugih delatnosti, ukoliko se porez ne plaća po drugom osnovu.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), **prihodi od poljoprivrede i šumarstva isključeni su od oporezivanja porezom na dohodak građana, kao takva vrsta prihoda.** Ako su ispunjeni uslovi za oporezivanje prihoda od poljoprivrede i šumarstva, **oni se oporezuju kao prihodi od samostalne delatnosti.**

Porez na prihode od samostalne delatnosti plaćaju i lica koja se bave trajnim ili sezonskim iskorišćavanjem zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (vađenje peska, šljunka i kamena, proizvodnja kreča, cigle, crepa, ćumura i sl.), kao i inkubatorskom proizvodnjom živine i drugim sličnim delatnostima, nezavisno od toga da li su kao samostalne delatnosti registrovane kod nadležnog organa.

U slučaju kada lice koje obavlja dopunske ili sezonske delatnosti nije prijavilo obavljanje tih delatnosti Poreskoj upravi radi plaćanja poreza na prihode od samostalne delatnosti, prihodi ostvareni na taj način, prema mišljenju Ministarstva finansija RS, oporezuju se kao drugi prihodi po članu 85. Zakona.

2. Poreski obveznik

Obveznik poreza na prihode od samostalne delatnosti je fizičko lice koje ostvaruje prihode obavljanjem delatnosti iz člana 31. Zakona i svako drugo fizičko lice koje je (preduzetnik) obveznik poreza na dodatu vrednost u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost.

Prema članu 32. Zakona, obveznik poreza po osnovu prihoda od poljoprivrede i šumarstva je fizičko lice - nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva upisano u registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa propisima koji uređuju tu oblast i koji vodi poslovne knjige.

U vezi sa obavezom vođenja poslovnih knjiga fizičkog lica koje ostvaruje prihod od poljoprivrede i šumarstva počev od 1. januara 2014. godine, prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana, Ministarstvo finansija Republike Srbije je 9. decembra 2013. godine izdalo sledeće objašnjenje:

"Fizičko lice koje ostvaruje prihode obavljanjem delatnosti poljoprivrede i šumarstva, odnosno prihode od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda (u daljem tekstu: prihod od poljoprivrede) stiče status preduzetnika:

*1) **po sili zakona** - ukoliko je obveznik poreza na dodatu vrednost u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost (ovo rešenje uvedeno je istovremeno sa uvođenjem poreza na dodatu vrednost - počev od 1. januara 2005. godine);*

*2) **po sopstvenom opredeljenju** - ukoliko je reč o nosiocu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva upisanom u registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa propisima kojima se uređuje registracija poljoprivrednih gazdinstava koji se opredelio da ima svojstvo preduzetnika. Predmetno opredeljenje vrši se podnošenjem poreske prijave nadležnom poreskom organu (Obrazac PPDG-1).*

Samo u navedenim slučajevima postoji obaveza vođenja poslovnih knjiga u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Fizičko lice koje ostvaruje prihod od poljoprivrede, a nema status preduzetnika nema ni obavezu vođenja poslovnih knjiga."

3. Poreska osnovica

Poreska osnovica je oporezivi prihod od samostalne delatnosti, koju čini oporeziva dobit ako preduzetnik vodi poslovne knjige, odnosno paušalno utvrđen prihod, ako je paušalno oporezovan.

Oporeziva dobit od samostalne delatnosti utvrđuje se u poreskom bilansu usklađivanjem dobiti iskazane u bilansu uspeha, sačinjenom u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo ako preduzetnik vodi dvojno knjigovodstvo, odnosno u skladu sa članom 49. Zakona ako preduzetnik vodi prosto knjigovodstvo.

U skladu sa ovlašćenjem iz člana 49. Zakona, **vođenje prostog knjigovodstva uređeno je Pravilnikom o poslovnim knjigama i iskazivanju finansijskog rezultata po sistemu prostog knjigovodstva** ("Službeni glasnik RS", br. 140/2004).

Članom 35. Zakona, propisano je da se:

- usklađivanje prihoda i rashoda,
- utvrđivanje kapitalnih dobitaka i gubitaka,
- poreski tretman gubitaka iz ranijih godina i

iskazuju u poreskom bilansu preduzetnika **u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica** ("Službeni glasnik RS", br. 25/2001, 80/2002, 80/2002 (dr. zakon), 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 (dr. zakon) i 124/2014), ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Način na koji preduzetnici u poreskom bilansu iskazuju transferne cene bliže uređuje ministar.

Sadržaj poreskog bilansa (PB-2) **uređen je Pravilnikom o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dohodak građana na prihode od samostalne delatnosti** ("Službeni glasnik RS", broj 23/2014).

3.1. Amortizacija stalnih sredstava

Amortizacija stalnih sredstava koji je preduzetnik iskazao u svojim knjigama priznaje se preduzetniku kao rashod u iznosu i na način utvrđen za pravna lica, a prema Zakonu o porezu na dobit pravnih lica i **Pravilniku o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe** ("Službeni glasnik RS", br. 116/2004 i 99/2010), koji je donet na osnovu tog zakona.

3.2. Lični rashodi preduzetnika

Preduzetniku se u rashode u poreskom bilansu, saglasno članu 37a Zakona, priznaju:

1) **isplaćena lična zarada preduzetnika (primena od 30.5.2013. godine)**;
2) troškovi službenog putovanja do visine iznosa iz člana 18. stav 1. tač. 2) do 4) Zakona (kao i zaposlenim);
3) obračunati i plaćeni doprinosi za lično obavezno socijalno osiguranje po osnovu samostalne delatnosti, ako se preduzetnik nije opredelio za isplatu lične zarade.

Pod isplaćenom ličnom zaradom preduzetnika, u smislu ovog zakona, smatra se novčani iznos koji preduzetnik isplati i evidentira u poslovnim knjigama kao svoje mesečno lično primanje uvećan za pripadajuće obaveze iz zarade (član 33a stav 2. Zakona).

3.3. Uzimanje iz poslovne imovine i ulaganje lične imovine

Članom 37b Zakona propisano je da:

- uzimanje koje preduzetnik vrši iz poslovne imovine za privatne potrebe ima tretman poslovnog prihoda,
- ulaganje lične imovine u poslovnu imovinu, osim ulaganja u stalnu imovinu, ima tretman poslovnog rashoda preduzetnika.

Uzimanje, odnosno ulaganje imovine koje nije u novčanom obliku, procenjuje se prema uporedivoj tržišnoj vrednosti, u skladu sa načelom stalnosti.

3.4. Poreski podsticaji

Prema članu 39. Zakona, preduzetnici imaju pravo na **poreske podsticaje po osnovu:**

- ulaganja u osnovna sredstva u sopstvenu registrovanu delatnost - zaključno sa ulaganjima izvršenim sa 31.12.2013. godine;
- ulaganja u skladu sa propisima kojima se uređuje podsticanje ulaganja u privredu Republike - zaključno sa ulaganjima izvršenim sa 31.12.2012. godine.

Ovi podsticaji priznaju se preduzetnicima pod uslovima i na način kako se priznaju pravnim licima po Zakonu o porezu na dobit pravnih lica.

4. Paušalno oporezivanje

Član 40. Zakona uređuje paušalno oporezivanje. Kada preduzetnik, s obzirom na okolnosti nije u stanju da vodi poslovne knjige, osim poslovne knjige o ostvarenom prometu (KPO), ili kome njihovo vođenje otežava obavljanje delatnosti, ima pravo da Poreskoj upravi podnese zahtev da porez na prihode od samostalne delatnosti plaća na **paušalno utvrđen prihod** (u daljem tekstu: paušalno oporezivanje).

Pravo na paušalno oporezivanje, prema članu 40. Zakona, ne može se priznati preduzetniku:

1) **koji obavlja delatnost iz oblasti: računovodstvenih, knjigovodstvenih i revizorskih poslova, poslova poreskog savetovanja, reklamiranja i istraživanja tržišta (novo - primena na utvrđivanje paušalne obaveze za 2014. godinu);**
2) koji obavlja delatnost iz oblasti: trgovine na veliko i trgovine na malo, hotela i restorana, finansijskog posredovanja i aktivnosti u vezi s nekretninama;
3) u čiju delatnost ulažu i druga lica;
4) čiji je ukupan promet u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez, odnosno čiji je planirani promet kada počinje obavljanje delatnosti - **veći od 6.000.000 dinara;**
5) koji je evidentiran kao obveznik poreza na dodatu vrednost u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost.

Izuzetno od člana 40. tačka 2. Zakona, preduzetniku koji trgovinsku i ugostiteljsku delatnost obavlja:

- u kiosku,
- prikolici ili
- sličnom montažnom ili pokretnom objektu,

može se, na njegov zahtev, odobriti da porez na prihode od samostalne delatnosti plaća na paušalno utvrđen prihod.

Ako su ispunjeni uslovi za paušalno oporezivanje, paušalni prihod se prema noveliranom članu 41. Zakona (primena u 2014. godini) utvrđuje, u skladu sa sledećim kriterijumima i elementima:

1) visina prosečne mesečne zarade po zaposlenom u Republici, opštini, **gradskoj opštini i gradu u kojem nisu formirane gradske opštine (u 2013 - gradu i okrugu)**, ostvarene u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje paušalni prihod;
2) mesto na kome se radnja nalazi;
3) broj zaposlenih radnika;
4) tržišni uslovi u kojima se delatnost obavlja;
5) površina lokala;
6) starost obveznika i njegova radna sposobnost;
7) visina prihoda obveznika, koji pod istim ili sličnim uslovima obavlja istu ili sličnu delatnost;
8) ostale okolnosti koje utiču na ostvarivanje dobiti.

Kod utvrđivanja paušalnog prihoda, nadležni poreski organ uzima u obzir i sve dokaze, činjenice i podatke do kojih je došao putem kontrole i na drugi način.

Uslovi, kriterijumi i elementi za paušalno oporezivanje bliže su uređeni Uredbom o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti ("Službeni glasnik RS", br. 65/2001, ... i 135/2014), koju je donela Vlada Republike Srbije, u skladu sa ovlašćenjem iz člana 41. Zakona.

Zahtev za paušalno oporezivanje može se podneti nadležnom poreskom organu do 30. novembra tekuće godine za narednu godinu, odnosno u roku od 15 dana od dana upisa u registar nadležnog organa.

Preduzetnik koji prestane da bude obveznik poreza na dodatu vrednost u skladu sa Zakonom o porezu na dodatu vrednost **može da podnese zahtev za paušalno oporezivanje** i posle 30. novembra tekuće godine (opšti rok za sve obveznike) - **u roku od 15 dana od dana prijema akta nadležnog poreskog organa kojim se potvrđuje brisanje iz evidencije obveznika poreza na dodatu vrednost.** Istovremeno, u članu 94. Zakona, propisana je obaveza preduzetnika, **da uz zahtev da mu se prizna pravo na paušalno oporezivanje podnese i poresku prijavu (PPDG-1P).**

Nadležni poreski organ dužan je da po zahtevu preduzetnika donese rešenje u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Ako nadležni poreski organ ne reši po zahtevu obveznika u roku od 30 dana, smatra se da je zahtev za paušalno oporezivanje prihvaćen.

Preduzetnik kome je utvrđeno pravo na paušalno oporezivanje, ovaj način oporezivanja koristi dok se ne utvrdi da su prestali razlozi za paušalno oporezivanje, odnosno da izmenjeni uslovi isključuju pravo na paušalno oporezivanje. Tada **nadležni poreski organ rešenjem nalaže preduzetniku vođenje poslovnih knjiga od polovine tekuće godine ili od početka naredne godine.**

Preduzetnik kome prestaje pravo na paušalno oporezivanje iz razloga što postaje obveznik poreza na dodatu vrednost, dužan je da vodi poslovne knjige najkasnije od dana kada postane obveznik poreza na dodatu vrednost u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrednost, bez utvrđivanja obaveze vođenja poslovnih knjiga rešenjem nadležnog poreskog organa.

5. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave

Članom 43. Zakona propisano je vođenje poslovnih knjiga i način ispostavljanja knjigovodstvenih isprava:

1) preduzetnik je dužan da vodi poslovne knjige i da u njima iskazuje poslovne promene na način određen zakonom.
2) preduzetnik vodi poslovne knjige po sistemu prostog knjigovodstva, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak građana ili po sistemu dvojnog knjigovodstva u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.
3) preduzetnik koji porez plaća na paušalno utvrđen prihod dužan je da vodi samo poslovnu knjigu o ostvarenom prometu (KPO).

Poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva preduzetnici vode u skladu sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje računovodstvo.

U poslovnim knjigama po sistemu prostog knjigovodstva obezbeđuju se podaci o prihodima, rashodima, osnovnim sredstvima, alatu i inventaru sa kalkulativnim otpisom, kao i drugi podaci, u skladu sa Zakonom i pravilnikom donetim na osnovu člana 49. Zakona.

Preduzetnik je dužan da poslovne knjige vodi ažurno i uredno, tako da obezbeđuju kontrolu knjiženja, čuvanja i korišćenja podataka, kao i uvid u hronologiju poslovnih promena.

6. Utvrđivanje i naplata poreza na prihode od samostalne delatnosti

Stopa poreza na prihode od samostalne delatnosti **je 10%**.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji je stupio na snagu 30.5.2013. godine, uvedeno je samooporezivanje (član 100a Zakona), kao način plaćanja poreza, pored ostalog, i na prihode od samostalne delatnosti preduzetnika koji vodi poslovne knjige (po sistemu prostog i dvojnog knjigovodstva), sa primenom od 1. januara 2014. godine (član 68. tog zakona).

Izuzetno, sistemski se zadržava utvrđivanje i plaćanje poreza po rešenju nadležnog poreskog organa na paušalni prihod od samostalne delatnosti (član 100. Zakona), sa rokom plaćanja - 15 dana po isteku svakog meseca (član 110. Zakona).

Podnošenje poreske prijave, način utvrđivanja i dospelost poreza kod samooporezivanja uređena je izmenjenim odredbama čl. 93, 94, 98. i 111. do 114. Zakona, kako sledi:

Preduzetnik koji vodi poslovne knjige, dužan je da poresku prijavu i poreski bilans podnese nadležnom poreskom organu najkasnije do 15. marta godine koja sledi godinu za koju se utvrđuje porez (član 93. stav 1. Zakona).

Prema članu 94. Zakona, preduzetnik koji u toku godine započne obavljanje samostalne delatnosti, dužan je da podnese poresku prijavu u kojoj će dati procenu prihoda i rashoda, odnosno procenu prometa do kraja prve poslovne godine, kao i procenu mesečne akontacije poreza, odnosno opredeljenje da će isplaćivati ličnu zaradu, najkasnije u roku od 15 dana od dana upisa u registar nadležnog organa.

Preduzetnik koji u toku godine prestane, odnosno prekine obavljanje samostalne delatnosti, dužan je da podnese poresku prijavu za utvrđivanje poreza u roku od 30 dana od dana prestanka, odnosno prekida obavljanja delatnosti.

Preduzetnik koji vodi poslovne knjige dužan je da u poreskoj prijavi iz stava 2. ovog člana iskaže i iznos obračunatog i plaćenog poreza u poreskom periodu do dana prekida, odnosno prestanka obavljanja samostalne delatnosti, kao i da uz poresku prijavu podnese i poreski bilans.

Poresku prijavu obveznik je dužan da podnese poreskom organu na čijoj teritoriji ima registrovano sedište.

Prema članu 111. Zakona, koji se primenjuje od 1.1.2014. godine u sistemu samooporezivanja, preduzetnik koji vodi poslovne knjige dužan je da u skladu sa ovim zakonom u poreskoj prijavi obračuna:

1) porez za poreski period za koji se prijava podnosi (u daljem tekstu: konačno obračunati porez);
2) mesečnu akontaciju poreza za tekući poreski period, kao jednu dvanaestinu konačno obračunatog poreza koji ne sadrži porez na kapitalne dobitke.

Ako je obveznik u poreskom periodu obavljao delatnost kraće od dvanaest meseci visinu mesečne akontacije utvrđuje kao količnik konačno obračunatog poreza koji ne sadrži porez na kapitalne dobitke i broja meseci obavljanja delatnosti u prethodnom poreskom periodu. U ovom slučaju u broj meseci obavljanja delatnosti uračunava se svaki mesec u kojem je obveznik obavljao delatnost bez obzira na broj dana obavljanja delatnosti u tom mesecu.

Ako je obveznik akontativno platio manje poreza od konačno obračunatog poreza, dužan je da razliku uplati najkasnije do podnošenja poreske prijave.

Ako je obveznik akontativno platio više poreza od konačno obračunatog poreza, više plaćeni porez predstavlja akontaciju za naredni period ili se obvezniku vraća na njegov zahtev.

Do utvrđivanja konačno obračunatog poreza preduzetnik koji vodi poslovne knjige dužan je da plaća porez u visini mesečne akontacije utvrđene za prethodni poreski period.

Ako je visina mesečne akontacije utvrđena na napred navedeni način veća, odnosno manja od mesečne akontacije koju je platio do utvrđivanja konačnog poreza za prethodnu godinu, obveznik je dužan da mesečnu akontaciju za tekući poreski period uveća, odnosno umanji tako da zbir plaćenih akontacija od početka do kraja tekućeg poreskog perioda bude jednak kao da je od početka tekućeg poreskog perioda plaćao akontacije utvrđene na propisani način. Obaveza plaćanja uvećane, odnosno umanjene mesečne akontacije nastaje u mesecu koji sledi mesec u kojem je podneta poreska prijava.

Preduzetnik koji vodi poslovne knjige koji u toku godine započne obavljanje delatnosti visinu mesečne akontacije utvrđuje shodnom primenom člana 111. Zakona a na osnovu podataka iz poreske prijave koju podnosi u skladu sa članom 94. stav 1. Zakona (član 112. stav 1. Zakona).

Ako u tekućem poreskom periodu dođe do značajnih promena u poslovanju, poreskih instrumenata ili drugih okolnosti koje bitno utiču na visinu mesečne akontacije preduzetnik koji vodi poslovne knjige može, po podnošenju poreske prijave iz člana 111. ovog zakona, podneti poresku prijavu sa poreskim bilansom, u kojoj će iskazati podatke od značaja za izmenu mesečne akontacije i obračunati njenu visinu, najkasnije u roku od 30 dana po isteku perioda za koji se sastavlja poreski bilans. Najkraći period za koji se sastavlja poreski bilans je mesec dana. Preduzetnik koji vodi poslovne knjige može započeti plaćanje akontacije u skladu sa poreskom prijavom za mesec u kome je prijava podneta (član 112. st. 2-4 Zakona).

Obveznik poreza koji se u skladu sa ovim zakonom utvrđuju samooporezivanjem, osim poreza iz stava 1. ovog člana, u poreskoj prijavi iskazuje podatke o vrsti i visini ostvarenog prihoda i druge podatke od značaja za utvrđivanje visine poreske obaveze, kao i visinu poreske obaveze utvrđene u skladu sa ovim zakonom u zavisnosti od vrste prihoda (član 113. stav 3. Zakona).

Porezi koje u skladu sa ovim zakonom obveznik utvrđuje samooporezivanjem **plaćaju se najkasnije do isteka roka za podnošenje poreske prijave** (član 114. Zakona).

Izuzetno, preduzetnik koji vodi poslovne knjige, mesečnu akontaciju poreza plaća u roku od 15 dana po isteku svakog meseca.

Porez na prihode od samostalne delatnosti **utvrđuje se rešenjem** nadležnog poreskog organa (do kraja 2013. godine).

Obveznik poreza na prihode od samostalne delatnosti, na koje se porez plaća samooporezivanjem, podnosi poresku prijavu na **Obrascu PPDG-1S** - Poreska prijava za akontaciono - konačno utvrđivanje poreza na prihode od samostalne delatnosti i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za period od ____ do ____ 201__. godine, koji je propisan Pravilnikom o obrascima poreskih prijava za utvrđivanje poreza na prihode građana ("Službeni glasnik RS", br. 7/2004, 19/2007, 20/2010, 23/2010 (ispr.), 8/2011, 74/2013, 24/2014 i 27/2014 (ispr.)).

Paušalno oporezovani preduzetnik kome se u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez izmeni obim poslovanja, odnosno prometa i drugi uslovi od značaja za paušalno oporezivanje, dužan je da podnese poresku prijavu najkasnije do 31. januara godine za koju se utvrđuje porez, na **Obrascu PPDG-1P** - Poreska prijava za akontaciono - konačno utvrđivanje poreza na prihode od samostalne delatnosti za period od ____ do ____ 201__. godine.

6.1. Utvrđivanje poreske obaveze licu koje obavlja neregistrovanu, odnosno neprijavljenu delatnost

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", broj 93/2012), sa primenom od 1. januara 2013. godine, novim naslovom i čl. 129a do 129v - kao novina, s obzirom da se radi o materiji koju uređuje Zakon o porezu na dohodak građana, uređena su pitanja oporezivanja lica koja obavljaju neregistrovanu, odnosno neprijavljenu delatnost.

Naime, terenska kontrola ima pravo da kod lica koje obavlja neregistrovanu, odnosno neprijavljenu delatnost vrši kontrolu bez plana kontrole i naloga za kontrolu.

Ako tada utvrdi da lice obavlja neregistrovanu, **odnosno neprijavljenu delatnost, poreska obaveza tom licu utvrđuje se rešenjem, primenom metode procene poreske osnovice parifikacijom**.

Poreska obaveza se po ovom osnovu utvrđuje primenom poreske stope po kojoj se utvrđuje i plaća porez na dohodak građana na druge prihode, znači po stopi od 20% ali bez priznavanja normiranih troškova - koji inače iznose 20%.

Rešenje o utvrđivanju poreza dostavlja se licu koje obavlja neregistrovanu, odnosno neprijavljenu delatnost, **sa nalogom da u roku od 45 dana od dana dostavljanja rešenja, kod nadležnih organa izvrši registraciju, odnosno prijavu te delatnosti,** plati utvrđenu poresku obavezu na propisane uplatne račune javnih prihoda i otkloni druge utvrđene povrede zakona.

Licu, koje je obavljajući neregistrovanu, odnosno neprijavljenu delatnost, stavljalo robu u promet, poreski inspektor može rešenjem privremeno oduzeti robu koju je zatekao u kontroli.

Ova mogućnost ima za cilj prijavljivanje takvih lica kako bi im se priznalo pravo na oporezivanje kao i svim drugim obveznicima poreza na dohodak - po stopi od 10%, u kom slučaju mu se i vraća oduzeta roba, osim one podložne kvarenju. U suprotnom, sa oduzetom robom se postupa na način uređen članom 104. ovog zakona.

7. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

Obaveza plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje za preduzetnike, odnosno lica koja obavljaju samostalnu delatnost uređena je Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa zakonima koji uređuju sistem i prava iz obaveznog osiguranja.

Obveznici doprinosa za obavezno socijalno osiguranje - preduzetnici, prema odredbama čl. 7. do 10. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje imaju status osiguranika po osnovu samostalne delatnosti i plaćaju sledeće doprinose:

- doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje;
- doprinos za zdravstveno osiguranje;
- doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti.

Preduzetnik je obveznik i dodatnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, u skladu sa zakonom, ako obavlja poslove za koje se po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Ako je preduzetnik osiguran po osnovu zaposlenja kod drugog poslodavca, po osnovu samostalne delatnosti (kao preduzetnik) plaća samo doprinos za PIO jer se doprinos za PIO plaća po svim osnovima rada istovremeno, saglasno članu 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Ako je preduzetnik istovremeno i osnivač, odnosno vlasnik privrednog društva, u kome je radno angažovan, što se utvrđuje na osnovu ovlašćenja koja ima u privrednom društvu prema upisu u registar nadležnog organa (direktor ili dr.), tada, pored obaveze plaćanja doprinosa po osnovu preduzetničke delatnosti, ima i obavezu plaćanja doprinosa kao osnivač privrednog društva u kome je radno angažovan.

Ukupna osnovica doprinosa na godišnjem nivou ne može biti veća od propisane najviše godišnje osnovice doprinosa (petostruki iznos prosečne godišnje zarade ostvarene po zaposlenom u Republici u godini za koju se doprinosi utvrđuju). To znači da, u slučaju kada preduzetnik plaća doprinos istovremeno po više osnova, ukoliko plati doprinos u većem iznosu od doprinosa obračunatog na najvišu godišnju osnovicu doprinosa ima pravo da podnese zahtev Poreskoj upravi za povraćaj više plaćenog doprinosa.

Najviša godišnja osnovica doprinosa za 2014. godinu iznosi 3.685.560,00 dinara.

Zahtev za prestanak obaveze plaćanja doprinosa u 2015. godini može podneti kada osnovica doprinosa na koju su plaćeni doprinosi po osnovu ugovorene naknade zajedno sa osnovicom doprinosa koji su plaćeni po drugim osnovima dostigne iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa za 2015. godinu.

Najviša procenjena godišnja osnovica doprinosa za 2015. godinu iznosi 3.729.787,00 dinara.

Preduzetniku koji privremeno kod nadležnog organa odjavi obavljanje delatnosti, obaveza plaćanja doprinosa miruje u periodu u kome ne obavlja delatnost. Preduzetnik može nastaviti plaćanje doprinosa u periodu u kojem ne obavlja delatnost.

7.1. Osnovica i stope za obračun doprinosa

Osnovica za obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, prema odredbi člana 22. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, je sledeća:

a) za preduzetnike koji porez na dohodak građana plaćaju na stvarni prihod:

1) mesečni iznos lične zarade u smislu Zakona o porezu na dohodak građana, ili

2) oporeziva dobit ako preduzetnik ne isplaćuje ličnu zaradu.

Ako preduzetnik isplaćuje ličnu zaradu osnovica doprinosa utvrđuje se u skladu sa članom 13. st. 2. i 3. ovog Zakona. Priznaje mu se umanjenje za premiju za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i doprinos dobrovoljnom penzijskom fondu do ukupnog msečnog iznosa od 5.420,00 dinara (važi od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine).

b) za preduzetnike koji porez plaćaju na paušalno utvrđeni prihod, osnovica doprinosa je paušalno utvrđen prihod u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak građana.

Navedene osnovice za preduzetnike su i osnovica dodatnog doprinosa za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, a koji preduzetnik ostvaruje u skladu sa zakonom.

Naime, Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) koji se primenjuje od 30.5.2013. godine, **uvedena je "lična zarada preduzetnika"** koji porez plaćaju na stvarno ostvaren prihod od samostalne delatnosti (kao i do sada može voditi prosto ili dvojno knjigovodstvo), koja se priznaje kao rashod u poreskom bilansu, a na koju se plaćaju porez na zaradu i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje (po punim stopama iz lične zarade), uz primenu svih propisa, olakšica i oslobođenja koji se odnose na obračun zarade za zaposlene.

Prelaznom odredbom u Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana propisano je da preduzetnik koji se opredeli da počev od 1. jula 2013. godine isplaćuje ličnu zaradu kao svoje mesečno lično primanje i o tome do 1. jula pisanim putem obavesti nadležni poreski organ može takođe od 1. jula da pređe na utvrđivanje poreza samooporezivanjem (isplata lične zarade na teret rashoda svakako utiče na osnovicu i visinu akontacije poreza na prihode od samostalne delatnosti).

Članom 33a Zakona propisano je da preduzetnik koji porez plaća na stvarni prihod od samostalne delatnosti može da se opredeli za isplatu lične zarade.

Ličnom zaradom u smislu ovog zakona, smatra se novčani iznos koji preduzetnik isplati i evidentira u poslovnim knjigama kao svoje mesečno lično primanje uvećan za pripadajuće obaveze iz zarade.

Preduzetnik koji se opredeli za isplatu lične zarade, dužan je da u pisanom obliku dostavi obaveštenje nadležnom poreskom organu o svom opredeljenju da vrši isplatu lične zarade, i to najkasnije **do 15. decembra tekuće godine za period od 1. januara naredne godine.**

Preduzetnik koji se opredeli za isplatu lične zarade, ovakvo opredeljenje ne može da menja tokom poreskog perioda.

Ako se preduzetnik opredeli da prestane sa isplatom lične zarade, dužan je da o tome u pisanom obliku dostavi obaveštenje nadležnom poreskom organu do 15. decembra tekuće godine.

U slučaju iz stava 6. ovog člana, preduzetnik od 1. januara godine koja sledi godini u kojoj je dostavio obaveštenje nadležnom poreskom organu nije dužan da vrši isplatu lične zarade.

Kao što je napred rečeno, na ličnu zaradu preduzetnika obračunavaju se i plaćaju porez i doprinosi po stopama iz člana 44. stav 1. Zakona o doprinosima, na način na koji je to propisano za plaćanje poreza na zarade (po odbitku), što podrazumeva:

- stopu poreza na zarade - 10%;
- primenu neoporezivog iznosa od 11.433,00 dinara (član 15a stav 2. Zakona);
- stopu doprinosa za PIO - 26% (od 1.8.2014. godine);
- stopu doprinosa za zdravstveno osiguranje - 10,3% (od 1.8.2014. godine);
- stope doprinosa za nezaposlenost - 1,5%;
- poreska oslobođenja i olakšice kao i za zaposlene (član 18. Zakona, izuzimanje premije za dobrovoljno zdravstveno osiguranje i doprinosa za dobrovoljno PIO - ukupno do iznosa od 5.329,00 dinara na mesečnom nivou i dr.).

Kada se radi o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, preduzetnik koji iste plaća na ličnu zaradu, u obavezi je da primenjuje najnižu i najvišu mesečnu osnovicu doprinosa.

Najniža mesečna osnovica doprinosa iznosi 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu, za koji su objavljeni podaci republičkog organa nadležnog za poslove statistike. Najniža osnovica doprinosa tromesečno se usklađuje sa rastom zarada u Republici.

Najniža mesečna osnovica doprinosa koja važi od 1. avgusta 2015. godine do 31. oktobra 2015. godine iznosi 21.506,00 dinara.

Kada je period za koji se obračunava doprinos kraći od mesec dana, a ispunjeni su uslovi za primenu najniže mesečne osnovice, obračun doprinosa vrši se na srazmeran iznos najniže mesečne osnovice doprinosa koji se utvrđuje srazmerno broju dana u mesecu za koji postoji obaveza plaćanja doprinosa.

Prema odredbi člana 42. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje najvišu mesečnu osnovicu doprinosa čini petostruki iznos prosečne mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, a primenjuje se od prvog u narednom mesecu po objavljivanju podataka.

Prema članu 52a stav 2. Zakona, preduzetnik koji ne izvrši isplatu lične zarade do poslednjeg dana u tekućem mesecu za prethodni mesec, dužan je da najkasnije do tog roka obračuna i uplati doprinose na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa.

U slučaju da preduzetnik ne opredeli ličnu zaradu on doprinose i dalje plaća na oporezivu dobit po napred navedenim stopama, na način i u rokovima za plaćanje poreza na prihode od samostalne delatnosti samooporezivanjem.

7.2. Utvrđivanja i naplata doprinosa

Prema članu 52a Zakona, preduzetnik, odnosno poljoprivrednik iz člana 27. stav 1. ovog zakona, (obveznik poreza na prihode od samostalne delatnosti koju vodi knjige), a koji ostvaruje ličnu zaradu u smislu zakona koji uređuje porez na dohodak građana, dužan je da sam obračuna i plati doprinose na isplaćenu zaradu po stopama iz člana 44. stav 1. ovog zakona, na način na koji je to propisano za plaćanje poreza na zaradu, po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana (po odbitku), uz podnošenje poreske prijave za porez po odbitku.

Doprinosi preduzetnika na oporezivu dobit (ako preduzetnik ne isplaćuje ličnu zaradu) plaćaju se u roku koji je zakonom koji uređuje porez na dohodak građana utvrđen kao rok za plaćanje poreza po tom osnovu.

Praktično, do kraja 2013. godine, u roku određenom rešenjem Poreske uprave, a od 1. januara 2014. godine samooporezivanjem, na način i u rokovima u kojima će plaćati porez - akontaciono u roku od 15 dana po isteku svakog meseca (član 114. stav 2. Zakona o porezu na dohodak građana).

Odredbom člana 58. Zakona, propisano je da se obaveze plaćanja doprinosa na paušalno utvrđen prihod utvrđuje rešenjem Poreske uprave, a plaća u istom roku kao i porez po tom osnovu - 15 dana po isteku svakog meseca.

8. Obaveza poslovanja preko tekućeg računa kod poslovne banke

Prema članu 51. Zakona, preduzetnik je dužan, nezavisno od načina na koji se oporezuje, da sva plaćanja vrši preko tekućeg računa kod banke i da vodi sredstva na tom računu, uključujući i uplatu primljenog gotovog novca, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet.

S tim u vezi, postavlja se pitanje da li sa tekućeg računa radnje (ili drugog organizacionog oblika) preduzetnik može plaćati svoje lične obaveze, koje se ne odnose na poslovanje radnje.

Zakon o platnom prometu ne previđa takvu mogućnost.

Prema članu 37b Zakona o porezu na dohodak građana, uzimanje koje preduzetnik vrši iz poslovne imovine za privatne potrebe ima tretman poslovnog prihoda.

Saglasno navedenom, smatramo da preduzetnici koji vode poslovne knjige (po sistemu dvojnog ili prostog knjigovodstva) ne mogu sa računa radnje vršiti plaćanja obaveza koje se odnose na njihove lične potrebe. Novčana sredstva za privatne potrebe preduzetnik bi morao prethodno da prenese na lični tekući račun kod banke. Tako uzeta sredstva ne mogu imati tretman rashoda radnje, odnosno ostaju u prihodima i u oporezivoj dobiti.

Paušalno oporezovani preduzetnici, s obzirom da vode samo evidenciju o ostvarenom prometu (Obrazac KPO), a ne evidentiraju rashode, prema mišljenju Ministarstva finansija RS, mogu sa tekućeg računa radnje raspolagati sredstvima, kako za poslovne, tako i za lične potrebe.

9. Uplatni računi

Poreze i doprinose preduzetnici plaćaju na sledeće račune:

Red. br.	Opis	Račun za uplatu javnih prihoda	Oznaka osnova plaćanja	Model poziva na broj	Nivo uplate	Obaveza podatak u polju poziva na broj odobrenja
1.	Porez na prihode od samostalnih delatnosti koji se plaća prema paušalno utvrđenom prihodu, po rešenju Poreske uprave	840-711122843-32	53	97	1,1/g	PU
2.	Porez na prihode od samostalnih delatnosti koji se plaća prema stvarno ostvarenom prihodu samooporezivanjem	840-711123843-39	53	97	1,1/g	PU
3.	Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica koja u skladu sa zakonom samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost, sveštenika i verskih službenika, ako nisu obavezno osigurani po osnovu zaposlenja i lica koja su osnivači, odnosno vlasnici privrednih društava koji u njima rade, po rešenju Poreske uprave, kao i lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednog društva, za koje privredno društvo obračunava i plaća doprinos	840-721313843-74	53	97	1,1/g	PU
4.	Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje samooporezivanjem, za lica, koja u skladu sa zakonom, samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost	840-721342843-83	53	97	1,1/g	PU
5.	Doprinos za zdravstveno osiguranje lica koja samostalno obavljaju delatnost kao osnovno zanimanje, osnivača, odnosno članova privrednog društva, po rešenju Poreske uprave	840-721325843-61	53	97	1,1/g	PU
6.	Doprinos za zdravstveno osiguranje lica koja samostalno obavljaju delatnost kao osnovno zanimanje, a porez plaćaju samooporezivanjem	840-721351843-49	53	97	1,1/g	PU
7.	Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti lica koja samostalno obavljaju delatnost kao osnovno zanimanje, osnivača, odnosno članova privrednog društva, po rešenju Poreske uprave, kao i lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednog društva, za koje privredno društvo obračunava i plaća doprinos	840-721331843-06	53	97	1,1/g	PU
8.	Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti samoporezivanjem lica koja samostalno obavljaju delatnost	840-721361843-22	53	97	1,1/g	PU

III. UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA ZA SAMOSTALNE UMETNIKE

Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje posebno je uređen način utvrđivanja i plaćanja doprinosa za samostalne umetnike.

Suština zakonskog rešenja je da doprinose za samostalne umetnike ne plaća po odbitku isplatilac prihoda (prilikom isplate autorskih honorara i drugih prihoda) već se obaveza doprinosa utvrđuje akontacionim i konačnim rešenjem Poreske uprave, a doprinose plaća sam umetnik.

1. Pojam samostalnog umetnika

Samostalnim umetnikom, prema odredbi člana 6. tačka 16) Zakona, **smatra se "osiguranik - fizičko lice koje samostalno, u vidu zanimanja, obavlja umetničku delatnost i kome je reprezentativno udruženje u kulturi utvrdilo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture, u skladu sa zakonom koji uređuje oblast kulture, ako nije osigurano po drugom osnovu".**

2. Osnovica i stope doprinosa

Osnovicu doprinosa za samostalne umetnike čini oporezivi prihod na koji se plaća porez na dohodak građana, po Zakonu o porezu na dohodak građana, ostvaren u godini za koju se utvrđuju i plaćaju doprinosi.

Prema odredbi člana 25. Zakona, samostalni umetnici plaćaju tromesečnu akontaciju doprinosa na jednu od Zakonom predviđenih osnovica, koju u prijavi sami opredele, a po isteku godine vrši se konačno utvrđivanje obaveze doprinosa na oporezivi prihod ostvaren u prethodnoj godini.

Do konačnog utvrđivanja oporezivog prihoda, samostalni umetnici plaćaju tromesečnu akontaciju doprinosa na osnovicu koju, u zavisnosti od visine očekivanih prihoda u tekućoj godini, mogu da opredele u jednom od sledećih iznosa pomnoženih koeficijentom tri:

1) najniža osnovica doprinosa iz člana 38. Zakona;
2) prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini;
3) dvostruka prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini;
4) četvorostruka prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini.

Najniža osnovica doprinosa, koja za samostalne umetnike važi za celu kalendarsku godinu, **iznosi 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u četvrtom kvartalu prethodne godine.**

Najniža mesečna osnovica doprinosa za 2015. godinu iznosi 22.357 dinara.

Konačna osnovica doprinosa, koja se utvrđuje rešenjem Poreske uprave po isteku godine, ne može biti veća od propisane najviše godišnje osnovice doprinosa (petostruki iznos prosečne godišnje zarade u Republici ostvarene u godini za koju se doprinosi utvrđuju).

Najviša godišnja osnovica doprinosa za 2014. godinu iznosi 3.685.560,00 dinara, a najviša procenjena godišnja osnovica doprinosa za 2015. godinu iznosi 3.729.787,00 dinara.

Samostalni umetnici su obveznici plaćanja doprinosa za PIO i doprinosa za zdravstveno osiguranje, po sledećim stopama:

- doprinos za PIO po stopi od - **26% - od 1.8.2014. godine** (do tada je bila 24%),
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od - **10,3% - od 1.8.2014. godine** (do tada je bila 12,3%).

3. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa

Akontacionu i konačnu obavezu doprinosa za samostalne umetnike Poreska uprava utvrđuje rešenjem na osnovu podataka o osiguranicima po tom osnovu koje joj dostavlja nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje, **obaveštenja koja joj dostavljaju reprezentativna udruženja u kulturi i prijave za utvrđivanje obaveze doprinosa koju podnose samostalni umetnici.**

Samostalni umetnici akontaciju doprinosa plaćaju tromesečno - u roku od 45 dana od početka tromesečja.

Do donošenja rešenja o utvrđivanju akontacione obaveze doprinosa za tekuću godinu, samostalni umetnici su dužni da plaćaju akontaciju doprinosa u visini akontacije utvrđene rešenjem Poreske uprave za prethodnu godinu.

Doprinose po konačnom obračunu, samostalni umentici su dužni da plate u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja o utvrđivanju konačne obaveze doprinosa.

4. Obaveza reprezentativnih udruženja u kulturi

Radi utvrđivanja obaveze doprinosa za samostalne umetnike, reprezentativna udruženja u kulturi kod kojih se samostalni umetnici vode na evidenciji obavezna su da nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave dostave obaveštenje sa podacima o samostalnim umetnicima koji nisu osigurani po drugom osnovu jednom godišnje, najkasnije do 31. januara tekuće godine.

Obaveštenje obavezno sadrži sledeće podatke, propisane Zakonom:

- ime i prezime samostalnog umetnika (koji nije osiguran po drugom osnovu);
- adresa stanovanja;
- jedinstveni matični broj građana - JMBG (koji za fizička lica predstavlja PIB).

Obrazac obaveštenja nije propisan pa ga reprezentativno udruženje u kulturi može formirati slobodno, s tim da obavezno sadrže napred navedene podatke za svakog samostalnog umetnika.

Članom 72a Zakona, propisana **prekršajna novčana kazna** od 100.000,00 do 600.000,00 dinara za pravno lice - reprezentativno udruženje u kulturi, ako nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave ne dostavi ili ne dostavi u propisanom roku obaveštenje sa podacima o samostalnim umetnicima koji se vode na evidenciji reprezentativnog udruženja u kulturi, a koji nisu osigurani po drugom osnovu, a za odgovorno lice u pravnom licu - reprezentativnom udruženju u kulturi, novčana kazna od 5.000,00 do 30.000,00 dinara.

5. Obaveza podnošenja prijave

Radi utvrđivanja konačne obaveze doprinosa, **samostalni umetnici su obavezni da podnesu nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave, prema svom prebivalištu, prijavu sa podacima i dokazima o ostvarenim oporezivim prihodima na koje se plaća porez na dohodak građana po Zakonu o porezu na dohodak građana.**

Istovremeno u toj prijavi, samostalni umetnici **iskazuju i osnovicu za tromesečnu akontaciju doprinosa za koju se opredeljuju za tekuću godinu.**

Prijava se podnosi najkasnije do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu, odnosno u roku od 15 dana od dana sticanja statusa samostalnog umetnika.

Prijava se podnosi na Obrascu PPD-SU koji je propisan Pravilnikom o obrascu prijave za utvrđivanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za samostalne umetnike ("Službeni glasnik RS", br. 65/2005 i 116/2006).

Članom 74a Zakona propisana **prekršajna novčana kazna** od 5.000,00 do 50.000,00 dinara za fizičko lice - samostalnog umetnika ako nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave ne dostavi ili ne dostavi u propisanom roku prijavu za utvrđivanje obaveze doprinosa.

6. Popunjavanje prijave - Obrasca PPD-SU

U vezi sa popunjavanjem Obrasca PPD-SU napominjemo sledeće:

U delu 1. do 3. unose se propisani podaci o samostalnom umetniku, o umetničkom udruženju kod koga se vodi u evidenciji i o računu u banci.

U delu 4 - Podaci za utvrđivanje akontacije doprinosa za tekuću godinu, samostalni umetnik treba da zaokruži jedan od ponuđenih iznosa (iskazanih opisno), a predviđenih članom 25. Zakona (zaokružuje se jedan od punuđenih brojeva od 4.1.1. do 4.1.4.), i to:

4.1.1.	najniža osnovica doprinosa iz člana 38. ovog zakona (35% od prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u četvrtom kvartalu prethodne godine) - za 2015. godinu iznosi 22.357,00 dinara;
4.1.2.	prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini koja za 2014. godinu iznosi 61.426,00 dinara;
4.1.3.	dvostruka prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini - 122.852,00 dinara (61.426,00 x 2);
4.1.4.	četvorostruka prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini - 245.704,00 dinara (61.426,00 x 4).

Prilikom opredeljivanja osnovice za mesečnu akontaciju doprinosa, samostalni umetnik bi trebalo da vodi računa o svojim finansijskim mogućnostima, a posebno o visini očekivanih prihoda u tekućoj godini, s obzirom da se po isteku godine utvrđuje konačna obaveza doprinosa (na osnovicu koju čini ostvareni oporezivi prihod na koji je plaćen porez na dohodak), kako ne bi došao u situaciju da ima veliku razliku doprinosa za doplatu (između plaćene akontacije i konačne obaveze).

U delu 5. - Podaci za utvrđivanje konačne obaveze doprinosa, na red. br. 5.1. do 5.3. unose se podaci o ostvarenom bruto prihodu po osnovu samostalne umetničke dalatnosti, odnosno delatnosti u kulturi, priznatim troškovima kod oporezivanja i oporezivom prihodu.

Navedene podatke samostalni umetnik treba da unese saglasno potvrdama o ostvarenim prihodima i plaćenom porezu po odbitku koje dobije od isplatioca prihoda, a koje su oni obavezni da mu dostave najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu. za prihode koji su ostvareni u prethodnoj godini, kao i u skladu sa drugim dokazima o plaćenom porezu (PP OPO i dr.).

Dajemo primer popunjene prijave - Obrazac PPD-SU.

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO FINANSIJA
PORESKA UPRAVA

Obrazac PPD-SU

Organizaciona jedinica _____

PRIJAVA ZA UTVRĐIVANJE OBAVEZE DOPRINOSA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURNAJE ZA SAMOSTALNE UMETNIKE

1.	**PODACI O OBVEZNIKU:**	
1.1.	Poreski identifikacioni broj (lični broj) - JMBG	1 5 4 5 6 2 7 1 0 1 7 0
1.2.	Ime, ime oca i prezime	Marković Milana Marko
1.3.	Podaci o stručnoj spremi i zanimanju:	
1.3.1.	Stručna sprema	VII 1 - visoka
1.3.2.	Zanimanje	akademski slikar
1.4.	Podaci o prebivalištu/boravištu:	
1.4.1.	Opština	Novi Beograd
1.4.2.	Mesto	Beograd
1.4.3.	Naziv ulice	Jurija Gagarina
1.4.4.	Kućni broj (broj i slovo)	1 7 8
1.4.5.	Spat, broj stana i slovo	4 3 5
1.4.6.	Telefon	2 1 3 7 4 2 5
2.	**PODACI O UMETNIČKOM UDRUŽENJU KOD KOGA SE OBVEZNIK VODI U EVIDENCIJI:**	
2.1.	PIB	1 7 8 9 0 4 5 3 2
2.2.	Matični broj	
2.3.	Naziv (puna oznaka)	Udruženje likovnih umetnika Srbije
2.4.	Naziv (skraćena oznaka)	ULUS
2.5.	Podaci o sedištu:	
2.5.1.	Mesto i opština	Beograd Stari grad
2.5.2.	Adresa (ulica i broj)	
2.5.3.	Telefon - fax	

3. PODACI O RAČUNU OBVEZNIKA U BANCI:

	Mesto	Naziv banke	Broj računa
1.	Beograd	Komercijalna	
2.			
3.			

4.	**PODACI ZA UTVRĐIVANJE TROMESEČNE AKONTACIJE DOPRINOSA ZA _____ GODINU:**	
4.1.	Tromesečna akontacija doprinosa opredeljuje se u jednom od sledećih iznosa pomnoženim koeficijentom tri (zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih bojeva):	Iznos
4.1.1.	Najniža osnovica doprinosa iz člana 38. Zakona (35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u četvrtom kvartalu prethodne godine*))	
4.1.2.	Prosečana mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini	6 1 4 2 6
4.1.3.	Dvostruka prosečana mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini	
4.1.4.	Četvorostruka prosečana mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini	

*) Prema čl. 6. i 20. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 62/2006) stopa od 35% primenjuje se od 1. januara 2007. godine i važiće za utvrđivanje akontacija doprinosa za 2007. godinu.

5.	**PODACI ZA UTVRĐIVANJE KONAČNE OBAVEZE DOPRINOSA ZA _____ GODINU:**)	
5.1.	Ostvareni bruto prihod:	1 8 0 0 0 0 0
5.2.	Troškovi:	
5.2.1.	Normirani troškovi	7 7 4 0 0 0
5.2.2.	Stvarni troškovi***)	
5.3.	**Oporezivi prihod (5.1. - 5.2.1. / 5.2.2.)**	1 0 2 6 0 0 0

6. POPIS PRILOŽENIH DOKAZA:

7. NAPOMENA PORESKOG OBVEZNIKA / PUNOMOĆNIKA / ZASTUPNIKA:

popunjava podnosilac poreske prijave:

(Mesto)	(Datum)	M. Marković (Potpis poreskog obveznika / punomoćnika / zastupnika)

popunjava Poreska uprava:

Potvrda o prijemu poreske prijave:

** Podaci u ovom delu zbirno se iskazuju na osnovu potvrda isplatilaca prihoda o obračunatom i plaćenom porezu po odbitku koje obavezno sadrže podatke: o ostvarenom bruto prihodu, troškovima (normirani ili stvarni), oporezivom prihodu i plaćenom porezu po odbitku, kao i na osnovu dokaza obveznika o ostvarenim prihodima na koje je plaćen ili trebao da bude plaćen porez na dohodak građana (kopija Obrasca PP-OPO i drugi dokazi).

*** Obveznik može da unese podatke o stvarnim troškovima samo ako su dokumentovani i priznati kod oporezivanja prihoda prilikom njihovog ostvarivanja.

7. Mogućnost plaćanja doprinosa za samostalne umetnike od strane Republike, lokalne samouprave i dr.

Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, u članu 64a Zakona, propisano je da **doprinose za obavezno socijalno osiguranje (doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i za zdravstveno osiguranje) za samostalne umetnike može da plaća jedinica lokalne samouprave, teritorijalne autonomije, Republika Srbija ili ustanova iz oblasti kulture čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, jedinica teritorijalne autonomije ili Republika Srbija.**

IV. UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA ZA SVEŠTENIKE I VERSKE SLUŽBENIKE

1. Osnovice i stope doprinosa

Osnovicu doprinosa za sveštenike i verske službenike, prema članu 26. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje čini jedan od iznosa na koji osiguranika, polazeći od dužnosti na koju je raspoređen, školske spreme, godina radnog staža i drugih kriterijuma sadržanih u unutrašnjem zakonodavstvu crkve, odnosno verske zajednice, opredeli crkva, odnosno verska zajednica, i to:

1) najniža mesečna osnovica doprinosa iz člana 38. Zakona - 35% od prosečne mesečne zarade po zaposlenom isplaćene u Republici u četvrtom kvartalu prethodne godine (za 2015. godinu - 22.357,00 dinara), pomnožena koeficijentom u rasponu od 1 do 5;
2) prosečna mesečna zarada u Republici isplaćena po zaposlenom u prethodnoj godini (za 2014. godinu - 61.426,00 dinara), pomnožena **koeficijentom u rasponu od 1 do 5.**

Osnovicu doprinosa u smislu navedene odredbe člana 26. Zakona opredeljuje crkva, odnosno verska zajednica u saradnji sa nadležnom organizacijom za obavezno socijalno osiguranje, koja podatke o tome za svakog osiguranika dostavlja nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave, u roku od 15 dana od dana sticanja svojstva osiguranika.

Osnovica opredeljena za određenog osiguranika na napred navedeni način ne može se menjati u toku tekuće godine, a može se izmeniti za narednu godinu, pod uslovom da podaci o izmenjenoj osnovici doprinosa budu dostavljeni nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave do 15. februara godine za koju se utvrđuje obaveza doprinosa.

Sveštenici i verski službenici plaćaju doprinose **po sledećim stopama:**

- doprinos za PIO po stopi od - **26% - od 1.8.2014. godine** (do tada je bila 24%),
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od - **10,3% - od 1.8.2014. godine** (do tada je bila 12,3%).

2. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa

Utvrđivanje obaveze plaćanja doprinosa za sveštenike i verske službenike vrši se **rešenjem Poreske uprave** (član 59. Zakona).

Doprinosi se plaćaju **do 15. u mesecu za prethodni mesec** (član 60. stav 3. Zakona).

Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, u članu 64a data je mogućnost jedinicama lokalne samouprave, teritorijalne autonomije i Republici Srbiji da plaćaju doprinose za sveštenike i verske službenike.

3. Monasi i monahinje zdravstveno su osigurani na teret sredstava budžeta RS

Zakonom o zdravstvenom osiguranju propisano je da **monasi i monahinje ostvaruju svojstvo osiguranika i zdravstvenu zaštitu kao posebno osigurana kategorija lica za koju obavezu plaćanja doprinosa snosi budžet Republike Srbije, pod propisanim uslovima.**

Prema članu 64b Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje lica za koja se sredstva za uplatu doprinosa obezbeđuju u budžetu Republike obračunava se, utvrđuje i plaća saglasno zakonu koji uređuje sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja i podzakonskim aktima za njegovo sprovođenje.

V. UTVRĐIVANJE I PLAĆANJE DOPRINOSA ZA OSNIVAČE PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Utvrđivanje i plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za osnivače (vlasnike i članove) privrednog društva razlikuju se u zavisnosti od toga da li su radno angažovani ili ne u privrednom društvu čiji su osnivači; ako su radno angažovani po kom osnovu (radni odnos ili poseban ugovor); da li su zaposleni kod drugog poslodavca (privredno društvo ili radnja kod koje namaju status vlasnika, odnosno drugi pravni subjekt); da li su istovremeno i osnivači drugog privrednog društva u kojem rade ili vlasnici radnje.

U tom smislu, po pitanju utvrđivanja i plaćanja doprinosa osnivači se mogu svrstati u više grupa, i to:

1) osnivači privrednog društva koji su zasnovali radni odnos u svom privrednom društvu;
2) osnivači privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade, a nisu zasnovali radni odnos;
3) osnivači privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade (izvan radnog odnosa), a zaposleni su kod drugog poslodavca;
4) osnivači više privrednoh društava ili privrednog društva i radnje, a nisu zaposleni.

1. Osnivači privrednog društva koji su zasnovali radni odnos u svom privrednom društvu

1.1. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa

Osnivači privrednog društva koji su zasnovali radni odnos u svom privrednom društvu osiguranici su na penzijsko i invalidsko osiguranje po osnovu samostalne delatnosti, saglasno članu 12. stav 1. tačka 2) Zakona o PIO.

Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje za njih plaćaju se na zaradu po odbitku, saglasno članu 23. stav 2. i članu 53. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Obračun doprinosa na zaradu koju ostvaruju ovi osnivači privrednog društva u svemu je **isti kao i kod ostalih osiguranika zaposlenih, s tom razlikom da se doprinos za PIO i na teret zaposlenog i na teret poslodavca usmerava, odnosno uplaćuje na račun propisan za osiguranike samostalne delatnosti.**

1.2. Pravo na zaradu, naknadu troškova i druga primanja po osnovu zaposlenja

Osnivači, odnosno članovi privrednog društva koji su zaposleni u svom privrednom društvu, **imaju pravo na zaradu,** kao i druga zaposlena lica, u skladu sa Zakonom o radu.

Takođe **imaju pravo na neoporezivi iznos naknada** troškova prevoza u javnom saobraćaju za dolazak na posao i povratak sa posla i naknade troškova službenog putovanja u zemlji i inostranstvu (dnevnica, naknada troškova prevoza i noćenja) u skladu sa članom 18. stav 1. tač. 1) - 4) Zakona o porezu na dohodak građana, kao i ostali zaposleni.

Pored prava na naknadu navedenih troškova, osnivač privrednog društva koji je zaposlen u svom privrednom društvu ima pravo i na neoporezivi iznos solidarne pomoći za slučaj bolesti, zdravstvene rehabilitacije ili invalidnosti zaposlenog ili člana njegove porodice, pravo na poklon deci zaposlenih i jubilarne nagrade u visini neoporezivih iznosa u skladu sa članom 18. stav 1. tač. 5)-7) Zakona o porezu na dohodak građana, kao i ostali zaposleni.

Osnivači, odnosno članovi privrednog društva koji su obavezno socijalno osigurani kao zaposleni u svom privrednom društvu **imaju pravo na naknadu zarade** za vreme odsustva sa rada zbog povrede ili bolesti (bolovanje), kao i pravo na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i sva druga prava propisana Zakonom o radu i drugim propisima, kao i ostali zaposleni.

2. Osnivači privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade, a nisu zasnovali radni odnos

2.1. Pravni osnov za plaćanje doprinosa

Pravni osnov za plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za osnivače privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade, a nisu zasnovali radni odnos sadržan je u sledećim Zakonima:

1) **Zakon o PIO,** u članu 10. stav 2) i članu 12. stav 2. tačka 2) i stav 2. propisuje da su osiguranici samostalne delatnosti lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednih društava u skladu sa zakonom, koji u njima rade, bez obzira na to da li su u radnom odnosu u privrednom društvu čiji su osnivač, odnosno član. Radom se smatra i predstavljanje i zastupanje privrednih društava od strane njihovih osnivača, odnosno članova na osnovu upisa u registar nadležne organizacije, kao i obavljanje poslovodstvenih ovlašćenja i poslova upravljanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj privrednih društava.
2) **Zakon o zdravstvenom osiguranju** - članom 17. stav 1. tačka 17. uređeno je da su obavezno osigurana lica koja su osnivači, članovi, odnosno akcionari privrednih društava, koji u njima nisu zasnovali radni odnos ali obvljaju određene poslove. Članom 18. istog zakona obavljanje poslova u privrednom društvu od strane osnivača definisano je na isti način kao i u Zakonu o PIO;
3) **Zakon o zapošljavnju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti** - članom 105. stav 1. tačka 5) propisano je da je obavezno osigurano lice za slučaj nezaposlenosti i osnivač, odnosno suosnivač privrednog društva;
4) **Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** - u članu 7. stav 1. tačka 7), članu 8. stav 1. tačka 7) i članu 9. stav 1. tačka 7) uređeno je da su obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti osnivači, odnosno članovi privrednog društva, a saglasno napred navedenim zakonima koji uređuju sistem obaveznog osiguranja. U članu 6. tačka 15) istog zakona pojam osnivača, odnosno člana privrednog društva definisan je na isti način kao u Zakonu o PIO.

Dakle, bitan uslov za ovaj vid obaveznog osiguranja je da osnivač, odnosno član privrednog društva radi u svom privrednom društvu.

2.2. Rad u privrednom društvu (bez zasnivanja radnog odnosa) kao uslov obaveznog osiguranja

Rad osnivača, odnosno članova privrednih društava jasno je definisan i vezuje se za poslove predstavljanja, zastupanja i upravljanja, a u skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", br. 36/2011 i 99/2011) i Zakonom o postupku registracije u Agenciji za privredne registre ("Službeni glasnik RS", broj 99/2011).

Osnivači, odnosno članovi privrednog društva mogu biti upisani kao zastupnici, i to kao:

- direktor privrednog društva ili generalni direktor;
- zamenik direktora ili generalnog direktora;
- predsednik upravnog odbora ili član upravnog odbora;
- svako drugo lice-osnivač za koje je osnivačkim aktom određeno da može zastupati privredno društvo i koje je kao zastupnik upisano u registar;
- lice-osnivač kome je direktor privrednog društva uz saglasnost organa upravljanja dao prokuru, odnosno ovlašćenje za zaključivanje ugovora i vršenja pravnih poslova i radnji u vezi sa delatnošću privrednog društva (prokurista).

To znači, ako je određeno lice upisano u registar kao osnivač, odnosno član privrednog društva, a istovremeno upisano u registar, kao lice ovlašćeno za zastupanje u navedenom smislu, ispunjen je uslov rada za obavezno osiguranje osnivača, odnosno člana privrednog društva i za tog osnivača postoji obaveza plaćanja doprinosa.

2.3. Osnovica i stope doprinosa

Odredbom člana 23. stav 1. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje koji se primenjivao do 29.5.2013. godine, bilo je propisano da je osnovica doprinosa za osnivače, odnosno članove privrednog društva oporeziva dobit na koju se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dobit pravnih lica. Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), u članu 23. Zakona koji se primenjivao **od 30.5.2013. godine do 7.12.2013. godine,** bilo je propisano da osnovicu doprinosa za osnivače odnosno članove privrednog društva čini **najniža mesečna osnovica doprinosa.**

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 108/2013) koji je stupio na snagu propisano je da osnovicu doprinosa za osnivače čini **najmanje najniža osnovica doprinosa (od 7.12.2013. godine).**

Najniža mesečna osnovica doprinosa (35% od prosečne mesečne zarade isplaćene u Republici u prethodnom kvartalu) tromesečno se usklađuje, a od 1. avgusta 2015. godine do 31. oktobra 2015. godine iznosi 21.506,00 dinara.

Stope doprinosa za obavezno socijalno osiguranje utvrđene su odredbom člana 44. Zakona o doprinosima i iznose:

- za PIO - 26% (od 1.8.2014. godine)
- za zdravstveno osiguranje - 10,3% (od 1.8.2014. godine)
- za osiugranje za slučaj nezaposlenosti - 1,5%

2.4. Utvrđivanje i plaćanje doprinosa

Odredbom člana 53. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koja se primenjuje **od 30.5.2013. godine,** propisano je da **doprinose za osnivača odnosno člana privrednog društva obračunava i plaća privredno društvo čiji je član.**

Rok za plaćanje doprinosa je do 15. u mesecu za prethodni mesec (član 60. stav 3. Zakona).

Prilikom obračuna doprinosa za osnivače podnosi se preska prijava - PP OD-O, koja je propisana Pravilnikom o izmenama i dopunama Pravilnika o obrascu zbirne poreske prijave o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje po odbitku ("Službeni glasnik RS", broj 61/2013), sa primenom od 13.7.2013. godine.

Poresku prijavu PP OD-O privredno društvo podnosi posebno za osnivače, odnosno članove privrednog društva koji su osigurani po drugom osnovu, a posebno za osnivače, odnosno članove privrednog društva koji nisu osigurani po drugom osnovu.

PP OD-O

Privredno društvo_____
Sedište privrednog društva_____
(adresa i opština)
PIB_____
Matični broj _____
Šifra delatnosti privrednog društva _____
_____

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO FINANSIJA I PRIVREDE
PORESKA UPRAVA

Organizaciona jedinica _____
Potvrda o prijemu:

PORESKA PRIJAVA O OBRAČUNATIM I PLAĆENIM DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE ZA OSNIVAČE, ODNOSNO ČLANOVE PRIVREDNG DRUŠTVA za mesec _____ 20___ godine

Datum uplate doprinosa: _____20__ godine

Fizičko lice je:
(zaokružiti samo jedan broj)
1. **Osigurano po drugom osnovu**
2. Nije osigurano po drugom osnovu

Unose se celi brojevi, bez decimala

Red. br.	O P I S	Iznos	Broj uplatnog računa
1	2	3	4
1.	**Najniža mesečna osnovica doprinosa (član 37. Zakona)**		
2.	**Broj lica za koje se obračunavaju i plaćaju doprinosi**		
3	**Osnovica doprinosa (1 x 2)**		
4	**Ukupno obračunati doprinosi (4.1. + 4.2. + 4.3)**		
4.1.	***Za PIO (3 x ~~24%~~ 26%)***		
4.2.	***Za zdravstveno osiguranje (3 x ~~12,3%~~ 10,3)***		
4.3.	***Za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (3 x 1,5%)***		
5.	**Ukupno plaćeni doprinosi (4.1. + 4.2. + 4.3)**		

U _____, dana _____ 20___. godine

Da su iskazani podaci u ovoj poreskoj prijavi tačni, tvrdi i overava:

PORESKU PRIJAVU POPUNIO

_____

ODGOVORNO LICE

_____

Poresku prijavu u Poreskoj upravi kontrolisali:

1. _____

2. _____

2.5. Radno-pravni status

Osnivači, odnosno članovi privrednog društva koji su radno angažovani u svom privrednom društvu bez zasnivanja radnog odnosa, u obavezi da svoj radno-pravni status urede sa privrednim društvom **posebnim ugovorom o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima.**

Zakon o radu, u članu 48. u tom smislu sadrži odgovarajuće odredbe kada se radi o obavljanju poslova direktora.

3. Osnivači privrednog društva koji u svom privrednom društvu rade (izvan radnog odnosa), a zaposleni su kod drugog poslodavca

Prema članu 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, kada osiguranik ostvaruje prihode po više različitih osnova (radni odnos, samostalna delatnost, ugovori i dr.), doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje obračunava se i plaća po svim tim osnovima, do iznosa najviše godišnje osnovice doprinosa.

To praktično znači da ukoliko je neko lice osnivač (vlasnik ili član) privrednog društva, ili to postane i u svom privrednom društvu radi (bez zasnivanja radnog odnosa), a zaposleno je kod drugog poslodavca, to lice je, pored obaveznog osiguranja po osnovu zaposlenja (plaćanje doprinosa na zaradu kod drugog poslodavca) **i obveznik doprinosa za PIO po osnovu samostalne delatnosti.** Doprinos za PIO u tom slučaju utvrđuje i plaća privredno društvo čiji je član.

3.1. Osnovica i stopa doprinosa za PIO

Osnovica na koju se utvrđuje i plaća doprinos za PIO je **najmanje najniža mesečna osnovica doprinosa.**

Doprinos za PIO se obračunava **po stopi od 26% - od 1.8.2014. godine** (do tada je stopa bila 24%).

Prilikom obračuna doprinosa za PIO, Poreskoj upravi se podnosi poreska prijava PP OD-O, koja je propisana Pravilnikom o izmenama i dopunama Pravilnika o obrascu zbirne poreske prijave o obračunatim i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje po odbitku ("Službeni glasnik RS", broj 61/2013), sa primenom od 13.7.2013. godine.

Na isti način se vrši utvrđivanje obaveze plaćanja doprinosa i u slučaju kada je reč o osnivaču privrednog društva koji je zaposlen u svom privrednom društvu, a istovremeno je i osnivač, odnosno član drugog privrednog društva, u kojem je radno angažovan (upisan u registar kao zastupnik i dr.) ili je osnivač radnje.

S obzirom na to da u ovom slučaju postoji obaveza plaćanja doprinosa za PIO i po osnovu zaposlenja i po osnovu samostalne delatnosti, treba imati u vidu da je odredbom člana 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje postavljena gornja granica u pogledu osnovice za plaćanje doprinosa - najviše do iznosa najviše godišnje osnovice doprinosa (petostruki iznos prosečne godišnje zarade u Republici isplaćene u godini za koju se obračunavaju i plaćaju doprinosi).

Najviša godišnja osnovica doprinosa utvrđuje se po isteku godine u kojoj su vršene uplate doprinosa. To znači da se u toku kalendarske godine vrši uplata doprinosa za PIO osnivača privrednog društva i po osnovu zaposlenja (po odbitku) kod drugog poslodavca i po osnovu rada u privrednom društvu (utvrđuje i plaća privredno društvo), s tim da se tek po isteku godine može utvrditi da li su doprinosi po oba osnova uplaćeni na ukupnu osnovicu koja je viša od najviše godišnje osnovice doprinosa.

Najviša godišnja osnovica doprinosa za 2014. godinu iznosi 3.685.560 dinara, a najviša procenjena godišnja osnovica doprinosa za 2015. godinu iznos 3.729.787,00 dinara.

3.2. Povraćaj više plaćenog doprinosa

Ako su za kalendarsku godinu, u slučaju plaćanja doprinosa za PIO po više osnova, u konkretnom slučaju po osnovu zaposlenja i po osnovu samostalne delatnosti (osnivač odnosno član privrednog društva koji u njemu radi) doprinosi plaćeni na osnovicu koja je veća od najviše godišnje osnovice, Zakon u članu 66. predviđa **mogućnost povraćaja više plaćenog doprinosa.**

Postupak povraćaja više plaćenog doprinosa za prethodnu godinu uređen je **Pravilnikom o uslovima, postupku i načinu povraćaja više plaćenog doprinosa za socijalno osiguranje i prestanku obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini** ("Službeni glasnik RS", broj 100/2004).

Osnivači privrednog društva koji su stekli pravo na povraćaj doprinosa po Zakonu i Pravilniku imaju pravo da podnesu zahtev za povraćaj doprinosa počev od 1. februara tekuće godine za prethodnu godinu.

O postupku povraćaja više plaćenog doprinosa pišemo opširnije u posebnom tekstu u ovom priručniku.

4. Osnivači više privrednih društava ili privrednog društva i radnje, koji nisu zaposleni

Odredbama člana 12. Zakona o PIO propisano je da su osiguranici samostalne delatnosti lica koja u skladu sa zakonom obavljaju privrednu ili drugu delatnost (preduzetnici), kao i lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednog društva koji u njima rade, bez obzira na to da li su u radnom odnosu u privrednom društvu čiji su osnivač ili član ili su radno angažovani putem zastupanja ili predstavljanja privrednog društva, bez zasnivanja radnog odnosa.

To praktično znači da su lica koja su osnivači više privrednih društava u kojima rade (bez zasnivanja radnog odnosa) ili privrednog društva i radnje osiguranici po jedinstvenom osnovu osiguranja - osiguranici samostalne delatnosti, i obveznici plaćanja doprinosa po svim tim osnovama.

5. Uplatni računi za doprinose osnivača

Posebni uplatni računi za uplatu doprinosa za lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednog društva propisani su Pravilnikom o uslovima i načinu vođenja računa za uplatu javnih prihoda i raspored sredstava sa tih računa ("Službeni glasnik RS", br. 104/2011, 10/2012, 18/2012, 95/2012, 99/2012, 22/2013, 48/2013 i 61/2013), i to su:

1) **840-721313843-74** - Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica koja u skladu sa zakonom samostalno obavljaju privrednu ili drugu delatnost, sveštenika i verskih službenika, ako nisu obavezno osigurani po osnovu zaposlenja i lica koja su osnivači, odnosno vlasnici privrednih društava koji u njima rade, po rešenju Poreske uprave, ***kao i lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednog društva, za koje privredno društvo obračunava i plaća doprinos***;
2) **840-721323843-47** - Doprinos za zdravstveno osiguranje lica koja samostalno obavljaju delatnost kao osnovno zanimanje, ***osnivača, odnosno članova privrednog društva, za koje privredno društvo obračunava i plaća doprinos***;
3) **840-721331843-06** - Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti lica koja samostalno obavljaju delatnost kao osnovno zanimanje, osnivača, odnosno članova privrednog društva, po rešenju Poreske uprave, ***kao i lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednog društva, za koje privredno društvo obračunava i plaća doprinos***.

deo III

PRIHODI FIZIČKIH LICA po osnovu AUTORSKE NAKNADE

I. PRIHODI OD AUTORSKIH PRAVA, PRAVA SRODNIH AUTORSKOM PRAVU I PRAVA INDUSTRIJSKE SVOJINE

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

1. Autorska prava, prava srodna autorskom pravu i prava industrijske svojine

Autorska prava, prava srodna autorskom pravu i prava industrijske svojine regulisana su sistemski u više zakonskih propisa. To su pre svega:

- **Zakon o autorskom i srodnim pravima** ("Službeni glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011 i 119/2012),
- **Zakon o žigovima** ("Službeni glasnik RS", br. 104/2009 i 10/2013),
- **Zakon o patentima** ("Službeni glasnik RS", broj 99/2011),
- **Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna** ("Službeni glasnik RS", broj 104/2009),
- **Zakon o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine** ("Službeni glasnik RS", br. 46/2006 i 104/2009 (dr. zakoni)).

Oporezivanje prihoda od autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine (u daljem tekstu: autorska naknada) uređeno je odredbama čl. 52 - 60. Zakona o porezu na dohodak građana.

Pored poreza na dohodak građana, na autorske naknade plaćaju se i:

- doprinos za PIO, nezavisno od toga da li je primalac naknade osiguranik PIO i po drugom osnovu (saglasno članu 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje);
- doprinos za zdravstveno osiguranje, ako primalac naknade nije osiguran po drugom osnovu (zaposlenje, samostalna delatnost, samostalni umetnici koji doprinose plaćaju po rešenju Poreske uprave, poljoprivrednici, korisnici penzije i dr.), a saglasno članu 17. stav 2. i članu 21. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

2. Predmet oporezivanja

Prema čl. 52, 52a i 53. Zakona o porezu na dohodak građana, predmet oporezivanja porezom na dohodak građana su prihodi fizičkih lica po osnovu autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine.

2.1. Prihodi od autorskih prava

Prihodom od autorskih prava smatra se naknada koju obveznik poreza ostvari po osnovu:

1) pisanih dela (književna, naučna, stručna, publicistička i druga dela, studije, recenzije i slično);
2) govornih dela;

3) dramskih i dramsko-muzičkih dela;
4) pantomimskih i koreografskih dela čije je predstavljanje utvrđeno pismeno ili na neki drugi način;
5) muzičkih dela sa rečima ili bez njih;
6) kinematografskih dela i dela stvorenih na način sličan kinematografiji;
7) dela likovnih umetnosti;
8) kartografskih dela;
9) idejnih projekata, skica, crteža i plastičnih dela koja se odnose na arhitekturu, geografiju, tipografiju ili drugu oblast nauke i umetnosti;
10) stripova, ukrštenica i slično;
11) redakcijskih dela koja s obzirom na izbor i raspored građe, predstavljaju samostalnu duhovnu tvorevinu;
12) prevoda, lekture, aranžmana i muzičke obrade i druge prerade autorskih dela;
13) nagrada na konkursima za izradu umetničkih, naučnih, stručnih i ostalih autorskih dela, nagrada na konkursima za izradu idejnih projekata, kao i nagrada za postignuti uspeh u nauci i umetnosti, ako Zakonom nije drukčije određeno;
14) izvođenja muzičkih, književnih i drugih dela;
15) korišćenja izvedenih muzičkih materijala;
16) izrada prototipova umetničkih predmeta koji se ustupaju preduzećima kao modeli za umnožavanje (proizvodnju) takvih predmeta;
17) likovnih dela iz oblasti primenjene umetnosti;
18) ostalih autorskih prava.

2.2. Prihodi od likovnih dela iz oblasti primenjene umetnosti

Prihodom od likovnih dela iz oblasti primenjene umetnosti smatraju se unikati koje je autor sam izradio po sopstvenoj zamisli - u nacrtu ili u materijalu - u granama primenjenih umetnosti, kao što su:

1) plastična dela od raznih materijala (kamen, drago kamenje, drvo, metal, plemeniti metali, staklo, plastika i drugo);
2) umetnička keramika;
3) radovi iz oblasti unutrašnje arhitekture, fasadne arhitekture, oblikovanje prostora, kao i obavljanje nadzora nad izvođenjem tih radova;
4) umetnička rešenja iz oblasti hortikulture;
5) zidno slikarstvo i slikarstvo u prostoru (u tehnikama: freska, grafika, mozaik, intarzija, vitraž, emajl i sl.) kao i intarzirani predmeti i predmeti od emajla;
6) umetnička grafička rešenja (plakati, prigodna grafika, serigrafija, oprema knjiga, časopisa i listova, ambalaža, godišnjaci, katalozi, prospekti, almanasi i sl.);
7) umetnička fotografija i dela proizvedena postupkom sličnim fotografiji;
8) umetnička obrada tekstila (tapiserija, tkani tekstil i sl.);
9) umetnička rešenja za scenografiju i kostimografiju;
10) modno kreatorstvo;
11) rešenja za industrijsko oblikovanje;
12) restauratorska i konzervatorska dela iz oblasti kulture i umetnosti;
13) idejne skice i crteži u primenjenoj umetnosti, kao i prodati prototipovi primenjene umetnosti, ako su po postojećim običajima zadržali karakter originala.

2.3. Prihodi od prava srodnih autorskom pravu

Prihodom od prava srodnih autorskom pravu (u daljem tekstu: srodna prava) smatra se naknada koju obveznik poreza ostvari po osnovu:

- prava interpretatora,
- prava proizvođača fonograma,
- prava proizvođača videograma,
- prava proizvođača emisija,
- prava proizvođača baze podataka.

2.4. Prihodi od prava industrijske svojine

Prihodom od prava industrijske svojine smatra se naknada koju obveznik poreza ostvari po osnovu:

- patenata;
- malih patenata;
- žigova;
- modela i uzoraka;
- tehničkih unapređenja.

3. Poreski obveznik

Obveznik poreza na dohodak građana za prihode od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine je:

- fizičko lice koje kao autor, nosilac srodnih prava, odnosno vlasnik prava industrijske svojine ostvaruje naknadu po osnovu autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine;
- naslednik imovinskog autorskog i srodnog prava i prava industrijske svojine i
- svako drugo fizičko lice koje ostvaruje naknadu po tim osnovama.

Navedena podela obveznika poreza bitna je sa stanovišta utvrđivanja poreske osnovice (priznavanje troškova) i sa stanovišta ostvarivanja prava na vremensko razgraničenje prihoda kod plaćanja poreza (priznaje se samo autoru).

4. Poreska osnovica i poreska stopa

Poreska osnovica je oporezivi prihod od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine koji čini razliku između bruto prihoda i troškova koje je obveznik imao pri ostvarivanju i očuvanju prihoda. Troškovi se obračunavaju u skladu sa odredbom čl. 56. i 57. Zakona, a mogu biti normirani ili stvarni troškovi.

Porez na prihode od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine plaća se **po stopi od 20%**.

5. Normirani troškovi

Kod oporezivanja prihoda od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine priznaju se sledeći normirani troškovi:

Opis	Normirani troškovi
1) za vajarska dela, tapiserije, umetničku keramiku, keramoplastiku, mozaik i vitraž, za umetničku fotografiju, zidno slikarstvo i slikarstvo u prostoru u tehnikama: freska, grafika, intarzija, emajl, intarzirane i emajlirane predmete, kostimografiju, modno kreatorstvo i umetničku obradu tekstila (tkani tekstil, štampani tekstil i sl.)	**50%**
2) za slikarska dela, grafička dela, industrijsko oblikovanje sa izradom modela i maketa, sitnu plastiku, radove vizuelnih komunikacija, radove u oblasti unutrašnje arhitekture i obrade fasada, oblikovanje prostora, radove na području hortikulture, vršenje umetničkog nadzora nad izvođenjem radova u oblasti unutrašnje i fasadne arhitekture, oblikovanja prostora i hortikulture sa izradom modela i maketa, umetnička rešenja za scenografiju, naučna, stručna, književna i publicistička dela, prevođenje, odnosno prevodi, muzička i kinematografska dela i restauratorska i konzervatorska dela u oblasti kulture i umetnosti, za izvođenje umetničkih dela (sviranje i pevanje, pozorišna i filmska gluma, recitovanje), snimanje filmova i idejne skice za tapiseriju i kostimografiju kad se ne izvode u materijalu	**43%**
3) za interpretaciju, odnosno izvođenje estradnih programa zabavne i narodne muzike, proizvodnju fonograma, proizvodnju videograma, proizvodnju emisije, proizvodnju baze podataka i za druga autorska i srodna prava koja nisu navedena u tač. 1) i 2) ovog člana	**34%**

Normirani troškovi se priznaju obvezniku - autoru i nosiocu srodnog prava.

Normirani troškovi ne priznaju se naslednicima i drugim fizičkim licima (koja nisu autori), koja ostvaruju naknadu od autorskih i srodnih prava.

Normirani troškovi se ne priznaju ni nosiocima prava industrijske svojine (patenti, žigovi, modeli, uzorci, tehnička unapređenja). Njima se priznaju samo dokumentovani stvarni troškovi.

6. Stvarni troškovi

Svim obveznicima poreza iz člana 54. Zakona (autoru, nasledniku i drugom licu) priznaje se kao trošak u punom iznosu naknada koju plaćaju za usluge:

- autorskoj agenciji,
- organizaciji za zaštitu muzičkog autorskog prava i
- privrednim društvima i drugim pravnim licima ovlašćenim za prodaju i naplatu prihoda od autorskih dela (član 57. stav 1. Zakona).

Autori i nosioci srodnih prava imaju pravo da im se uz priznavanje normiranih, odnosno stvarnih troškova, priznaju posebno i stvarni troškovi po osnovu naknada koje plaćaju za usluge autorskoj agenciji, organizaciji za zaštitu muzičkog autorskog prava i preduzećima i drugim pravnim licima ovlašćenim za prodaju i naplatu prihoda od autorskih dela.

Obvezniku poreza - autoru i nosiocu srodnih prava, na njegov zahtev, umesto normiranih troškova priznaće se stvarni troškovi, koje je imao pri ostvarivanju i očuvanju prihoda, ako za to podnese dokaze (član 57. stav 2. Zakona).

Obvezniku - vlasniku prava industrijske svojine, priznaju se sledeći stvarni troškovi:

1) takse i troškovi koji se plaćaju za zaštitu patenta, malih patenata, žigova, modela, uzoraka i tehničkih unapređenja prema potvrdi nadležnog organa za njihovu zaštitu;

2) troškovi izrade nacrta i tehničkog opisa patenta, malih patenata, žigova, modela, uzoraka i tehničkih unapređenja, koji su bili sastavni deo prijave kojom se od nadležnog organa traži njihova zaštita, prema potvrdi stručnog lica koje je izradilo te nacrte i tehničke opise i uz mišljenje o realnosti ovih troškova koje izdaje odgovarajuća strukovna organizacija pronalazača;
3) troškovi za izradu prototipa, potrebnog da bi se patent, odnosno mali patent, žig, model, uzorak ili tehničko unapređenje proverili, pod uslovom da su prijavljeni, odnosno zaštićeni. Ako je prototip izrađen u preduzeću, odnosno ustanovi, potvrdu o troškovima izrade izdaje izrađivač. Ako je prototip izradio pronalazač u sopstvenoj režiji, priznaju se stvarni troškovi koje je imao, a mišljenje o realnosti troškova izdaje odgovarajuća strukovna organizacija pronalazača.

Vlasniku prava industrijske svojine priznaju se samo navedeni stvarni troškovi (ako su dokumentovani). Ne priznaju se normirani troškovi.

7. Vremensko razgraničenje prihoda

Prihodi od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine koje je autor ili vlasnik prava industrijske svojine ostvario za delo koje je stvarao duže od jedne godine, mogu se, na zahtev obveznika, saglasno članu 59. Zakona o porezu na dohodak građana, deliti na onoliko jednakih delova koliko je godina delo stvarano, a najviše na pet godina. U tom slučaju u svakoj godini oporezuje se srazmerni deo prihoda.

8. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

8.1. Doprinos za PIO

Lica koja ostvaruju naknadu od autorskih prava, srodnih prava i prava industrijske svojine obveznici su plaćanja doprinosa za PIO, nezavisno od toga da li su osiguranici, odnosno obveznici doprinosa za PIO i po drugim osnovima, a saglasno članu 174. Zakona o PIO i članu 12. Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Doprinos za PIO obračunava se i plaća **po stopi od 26%** na oporezivi prihod, iz naknade (na teret primaoca naknade).

Izuzetno, doprinos za PIO se ne obračunava i ne plaća ako se isplata autorske naknade vrši:

- samostalnom umetniku koji nije osiguran po drugom osnovu (dokaz: uverenje odgovarajućeg umetničkog udruženja kod koga se vodi na evidenciji) koji doprinose plaća po rešenju nadležnog poreskog organa (dokaz: kopija rešenja poreskog organa);
- naslednicima i drugim licima koja nisu autori, odnosno nosioci srodnih prava ili nosioci prava industrijske svojine (mišljenje Ministarstva za socijalna pitanja, broj 011-00-001297/2003 od 1.9.2003. godine);
- zakonskim zastupnicima maloletnih lica do 15 godina starosti (nisu osiguranici na PIO po Zakonu o PIO);
- stranim državljanima i licima bez državljanstva, koji nisu osiguranici na PIO u Republici Srbiji.

8.2. Doprinos za zdravstveno osiguranje

Lica koja ostvaruju autorske naknade, obveznici su doprinosa za zdravstveno osiguranje ako nisu zdravstveni osiguranici po drugom osnovu (zaposleni, samostalne delatnosti, samostalni umetnici, poljoprivrednici, penzioneri i dr.), a saglasno članu 17. stav 2. i članu 21. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Prilikom isplate autorske naknade tim licima isplatilac obračunava i plaća doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%, na oporezivi prihod iz naknade (na teret primaoca naknade).

Lica koja ostvaruju autorsku naknadu, a osigurana su po drugom osnovu treba da pruže dokaz o osiguranju po drugom osnovu (potvrda o radnom odnosu od poslodavca, kopija rešenja poreskog organa, penzijski ček i dr.) isplatiocu naknade, kao dokaz da se ne obračunava i ne plaća doprinos za zdravstveno osiguranje.

9. Preračun neto iznosa naknade u bruto iznos

Kada je autorska naknada ugovorena u neto iznosu, radi utvrđivanja osnovice poreza i doprinosa, vrši se preračun u bruto iznos primenom odgovarajućih koeficijenata za preračun (kada se priznaju normirani troškovi), odnosno primenom odgovarajućih obrazaca za preračun (kada se priznaju stvarni troškovi).

9.1. Koeficijenti za preračun neto u bruto naknadu kada se priznaju normirani troškovi

Koeficijenti za preračun autorske naknade sa neto na bruto iznos[1], zavisno od važećih normiranih troškova i fiskalnih obaveza koje se plaćaju, su sledeći:

Red. br.	Normirani troškovi	Ako se plaća		
		Porez (20%) i PIO (26%)	Porez (20%), PIO (26%) i zdravstvo (10,3%)	Samo porez (20%)
1	2	3	4	5
1.	50%	1,2987013	1,3917884	1,1111111
2.	43%	1,3553809	1,4725589	1,1286681
3.	34%	1,4359563	1,5912924	1,1520737

9.2. Obrasci za preračun autorske naknade sa neto na bruto iznos kada se priznaju stvarni troškovi

Preračun autorske naknade sa neto na bruto iznos kada autori i nosioci srodnih prava podnesu zahtev da im se umesto normiranih troškova priznaju stvarni dokumentovani troškovi, vrši se po sledećim obrascima:

1) ako se plaća **porez po stopi od 20%** i doprinos za **PIO po stopi od 26%**:

Bn = St + (N x 1,851852)

2) ako se plaća **porez po stopi od 20%**, doprinos za **PIO po stopi od 26%** i doprinos za **zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%**:

Bn = St + (N x 2,288330)

1
Formula za izračunavanje koeficijenta za preračun neto iznosa u bruto iznos autorske naknade je sledeća:

$$K = 1 + \frac{(1 - nt) \times spd}{1 - (1 - nt) \times spd}$$

gde je: K = koeficijent za preračun naknade sa neto na bruto iznos,
nt = stopa normiranih troškova, izražena u decimalnom zapisu,
spd = zbirna stopa poreza i doprinosa koji se plaćaju,izražena u decimalnom zapisu.

3) ako se plaća samo **porez po stopi od 20%**, a ne plaćaju se doprinosi (naslednici autorskih i srodnih prava, maloletna lica i dr.):

Bn = St + (N x 1,25)

U obrascima oznake znače:

Bn - bruto naknada

St - stvarni troškovi

N - neto naknada

10. Obračun poreza i doprinosa

10.1. Primeri obračuna poreza i doprinosa na autorsku naknadu kada se priznaju normirani troškovi

Primer 1: Naknada se isplaćuje po osnovu autorskog ugovora fizičkom licu u neto iznosu od 100.000,00 dinara. U pitanju je autorski ugovor "za ostala autorska dela"; stopa normiranih troškova iznosi 34%, a stopa poreza 20%, nema troškova autorske agencije ili slične akontacije za zaštitu autorskih prava (dalje: agencijska naknada).

Obračun:

Red. br.	OPIS	Ako se plaća		
		Porez (20%) i PIO (26%) (OVP 305)	Porez (20%), PIO (26%) i zdravstvo (10,3%) (OVP 306)	Samo porez (20%) (OVP 317)
1.	Neto autorska naknada	100.000,00	100.000,00	100.000,00
2.	**Koeficijent za preračun na bruto**	**1,4359563**	**1,5912924**	**1,1520737**
3.	Bruto prihod (1 x 2)	143.595,63	159.129,24	115.207,37
4.	Stopa normiranih troškova	34%	34%	34%
5.	Iznos normiranih troškova (3 x 34%)	48.822,51	54.103,94	39.170,50
6.	Oporezivi prihod (3 - 5)	94.773,12	105.025,30	76.036,87
7.	Porez (6 x 20%)	18.954,62	21.005,06	15.207,37
8.	Doprinos za PIO (6 x 26%)	24.641,01	27.306,58	-
9.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (6 x 10,3%)	-	10.817,60	-
10.	Za isplatu (3 - 7 - 8 - 9)	100.000,00	100.000,00	100.000,00

Za **OVP 305** - u Obrazac **PPP-PD** za prihod **lica koje je osigurano po drugom osnovu** unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 305 00 0
3.9	Bruto prihod	143.595,63
3.10	Osnovica za porez	94.773,12
3.11	Porez	18.954,62
3.12	Osnovica za doprinos	94.773,12
3.13	PIO	24.641,01

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

Za **OVP 306** - u Obrazac **PPP-PD** za prihod **lica koje nije osigurano po drugom osnovu** unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 05 306 00 0
3.9	Bruto prihod	159.129,24
3.10	Osnovica za porez	105.025,30
3.11	Porez	21.005,06
3.12	Osnovica za doprinos	105.025,30
3.13	PIO	27.306,58
3.14	Doprinos za zdravstveno osiguranje	10.817,60

U polja 3.15 i 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženja naknade po osnovu autorskog ugovora za OVP 306 u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	523		Troškovi naknada po autorskim ugovorima	159.129,24	
		4651	Obaveze prema fizičkim licima za naknade po autorskim ugovorima		100.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		21.005,06
		48910	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO		27.306,58
		48911	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje		10.817,60
			Za obračun autorskog ugovora		
2.	4651		Obaveze prema fizičkim licima za naknade po autorskim ugovorima	100.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	21.005,06	
	48910		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO	27.306,58	
	48911		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstven osiguranje	10.817,60	
		2410	Tekući (poslovni) račun		159.129,24
			Za isplatu naknade		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Autorska naknada ako se plaća porez, PIO i zdravstvo

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	159.129,24	
		237311	Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru		100.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		21.005,06
		237511	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru		27.306,58
		237611	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru		10.817,60
			- autorska naknada		
2.	237311		Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru	100.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	21.005,06	
	237511		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru	27.306,58	
	237611		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru	10.817,60	
		121112	Tekući računi		159.129,24
			- po izvodu UT-a		
3.	423191		Ostale administrativne usluge	159.129,24	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		159.129,24
			- autorska naknada		

Primer 2: Naknada se isplaćuje po osnovu autorskog dela - umetnička keramika fizičkom licu u bruto iznosu od 100.000 dinara; stopa normiranih troškova iznosi 50%, a stopa poreza 20%. Agencijska naknada iznosi 2.000 dinara.

Obračun:

Red. br.	OPIS	Ako se plaća		
		Porez (20%) i PIO (26%) (OVP 307)	Porez (20%), PIO (26%) i zdravstvo (10,3%) (OVP 308)	Samo porez (20%) (OVP 315)
1.	Bruto autorska naknada	100.000,00	100.000,00	100.000,00
2.	Stopa normiranih troškova	50%	50%	50%
3.	Iznos normiranih troškovi (1 x 50%)	50.000,00	50.000,00	50.000,00
4.	Agencijska naknada	2.000,00	2.000,00	2.000,00

Red. br.	OPIS	Ako se plaća		
		Porez (20%) i PIO (26%) (OVP 307)	Porez (20%), PIO (26%) i zdravstvo (10,3%) (OVP 308)	Samo porez (20%) (OVP 315)
5.	Oporezivi prihod (1 - 3 - 4)	48.000,00	48.000,00	48.000,00
6.	Porez (5 x 20%)	9.600,00	9.600,00	9.600,00
7.	Doprinos za PIO (5 x 26%)	12.480,00	12.480,00	-
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (5 x 10,3%)	-	4.944,00	-
9.	Za isplatu (1 - 6 - 7 - 8)	77.920,00	72.976,00	90.400,00

Za **OVP 307** - u Obrazac **PPP-PD** se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 307 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	48.000,00
3.11	Porez	9.600,40
3.12	Osnovica za doprinos	48.000,00
3.13	PIO	12.480,00
3.17	MFP 5	2.000,00

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

10.2. Primeri obračuna poreza i doprinosa na autorsku naknadu kada se priznaju stvarni troškovi

Primer: Naknada se isplaćuje po osnovu autorskog ugovora fizičkom licu u neto iznosu od 50.000 dinara; stvarni troškovi su 20.000 dinara:

Red. br.	Opis	Ako se plaća		
		Porez (20%) i PIO (26%) (OVP 313)	Porez (20%), PIO (26%), zdravstvo (10,3%) (OVP 314)	Samo porez (20%) (OVP 321)
1	2	3	4	5
1.	Neto naknada	50.000,00	50.000,00	50.000,00
2.	Stvarni troškovi (po računima)	20.000,00	20.000,00	20.000,00
3.	Svega (1 + 2)	70.000,00	70.000,00	70.000,00
4.	Bruto naknada			
	- za kol. 3:			
	Bn = 20.000 + (50.000 x 1,851852)	112.592,60	-	-
	- za kol. 4:			
	Bn = 20.000 + (50.000 x 2,288330)	-	134.416,50	-
	- za kol. 5: Bn = 20.000 + (50.000 x 1,25)	-	-	82.500,00

Red. br.	Opis	Ako se plaća		
		Porez (20%) i PIO (26%) (OVP 313)	Porez (20%), PIO (26%), zdravstvo (10,3%) (OVP 314)	Samo porez (20%) (OVP 321)
1	2	3	4	5
5.	Oporezivi prihod (rb. 4 - rb. 2)	92.592,60	114.416,50	62.500,00
6.	Porez (20% na rb. 5)	18.518,52	22.883,30	12.500,00
7.	Doprinos za PIO (26% na rb. 5)	24.074,08	29.748,30	-
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (10,3% na rb. 5)	-	11.784,90	-
9.	Neto iznos za isplatu (5 - 6 - 7 - 8)	50.000,00	50.000,00	50.000,00

11. Obrasci koji se podnose

Pre isplate autorskog honorara, **sastavljaju se i podnose sledeći obrasci:**

- Poreska prijava PPP-PD i
- Obrazac M-UN, odnosno M-UN/K (za više lica) - nadležnom fondu PIO.

Za **OVP 313** - u Obrazac **PPP-PD** unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 313 00 0
3.9	Bruto prihod	112.592,60
3.10	Osnovica za porez	92.592,60
3.11	Porez	18.518,52
3.12	Osnovica za doprinos	92.592,60
3.13	PIO	24.074,08
3.17	MFP 5	20.000,00

Obrazac M-UN

PRIJAVA O UPLATI DOPRINOSA PO OSNOVU UGOVORENE NAKNADE, ODNOSNO NAKNADE PO OSNOVU AUTORSKOG UGOVORA I VISINI TE NAKNADE ZA _____ . GODINU

		Broj MF rolne i pozicije
Red. br.	Naziv obeležja	Prostor za odgovore
1.	Naziv (prezime i ime) i sedište isplatioca naknade	
2.	Registarski broj isplatioca naknade	
3.	Poreski identifikacioni broj isplatioca naknade	
4.	Matični broj registra	
5.	Jedinstveni matični broj osiguranika	1 5 0 8 9 6 1 7 4 2 7 1 1
6.	Prezime i ime osiguranika	G A J I Ć J O V A N
7.	Kategorija osiguranika	**a) zaposleni** b) samostalne delatnosti v) poljoprivrednik g) korisnik penzije
8.	Osnov za isplatu ugovorene naknade	Autorski ugovor
9.	Visina ugovorene naknade* Visina uplaćenog doprinosa	dinara: 9 2 5 9 2 — para: 6 0 2 4 0 7 4 — 0 8

* Oporezivi prihod koji služi kao osnovica na koju se plaća doprinos.

Datum isplate ugovorene naknade i uplate doprinosa	

Broj i datum prijave:
Primio:
Uneo:

U Beogradu dana _____. godine

(M.P.)

Podnosilac prijave

(potpis ovlašćenog lica)

12. Procene poreske osnovice

Članom 60. Zakona o porezu na dohodak građana propisana je mogućnost za procenu poreske osnovice u slučaju kada Poreska uprava utvrdi da je **interpretator, menadžer ili drugo angažovano lice** po osnovu estradnog programa zabavne i narodne muzike ili drugog zabavnog programa ostvarilo prihod, a nije zaključilo ugovor sa organizatorom takvog programa, ili da je ostvareni prihod veći od ugovorenog prihoda. Tada se **bruto prihod utvrđuje procenom u skladu sa zakonom koji uređuje poreski postupak i poresku administraciju, a oporezuje se bez priznavanja normiranih, odnosno, stvarnih troškova.**

13. Registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa i drugih zabavnih programa

Članom 108a Zakona propisano je da Poreska uprava vodi **Registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa zabavne i narodne muzike i drugih zabavnih programa**, na koje se porez plaća po odbitku, interpretatorima, kao autorima ili nosiocima srodnih prava, ansamblima i orkestrima, imitatorima, iliuzionistima i drugim izvođačima (u daljem tekstu: interpretator), menadžerima i drugim angažovanim licima (u daljem tekstu: druga angažovana lica).

13.1. Isplatioci prihoda

Isplatioci prihoda po napred navedenim osnovama su:

1) **pravna i fizička lica koja obavljaju registrovanu delatnost iz oblasti ugostiteljstva, turizma, posredovanja i drugih delatnosti, a u svojim ili zakupljenim objektima organizuju izvođenje estradnih programa zabavne i narodne muzike ili drugih zabavnih programa**;
2) **pravna i fizička lica registrovana za delatnost proizvodnje i emitovanja radio i televizijskog programa, koja proizvode i emituju televizijski program zabavne i narodne muzike, zabavni, kolažni, novogodišnji i slični program,** bez obzira da li im je izdata ili ne dozvola za emitovanje programa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje radiodifuzne delatnosti;
3) **pravna i fizička lica koja obavljaju registrovanu delatnost, savezi, udruženja, organizacije, zajednice, mesne zajednice i slični subjekti koji u svojim ili zakupljenim objektima ili na drugim mestima organizuju koncerte, kulturno - umetničke, turističke i druge slične manifestacije** i priredbe na kojima se izvode estradni programi zabavne i narodne muzike, novogodišnji i drugi slični zabavni programi ili druge zabavne priredbe.

13.2. Obaveza isplatioca prihoda

Isplatioci prihoda imali su obavezu da Poreskoj upravi, prema mestu svog sedišta, **podnesu prijavu za upis u registar najkasnije do 31. januara 2005. godine.**

Novoosnovani isplatioci prihoda dužni su da Poreskoj upravi, prema mestu svog sedišta, **podnesu prijavu u roku od 15 dana od dana upisa u odgovarajući registar kod nadležnog organa**.

Isplatiocu prihoda koji ne podnese prijavu za upis u registar, Poreska uprava rešenjem izriče meru privremene zabrane obavljanja delatnosti u trajanju do 30 dana. Žalba protiv rešenja po ovom osnovu nije dopuštena.

Isplatilac prihoda je dužan da sa interpretatorom i drugim angažovanim licem na izvođenju estradnog programa zabavne i narodne muzike ili drugog zabavnog programa, zaključi ugovor, **i da Poreskoj upravi do petog u mesecu dostavlja pismeno obaveštenje o zaključenim ugovorima u prethodnom mesecu**.

Isplatiocu prihoda koji ne zaključi ugovor sa interpretatorom, odnosno koji Poreskoj upravi u propisanom roku ne dostavi pismeno obaveštenje o zaključenim ugovorima Poreska uprava će rešenjem izreći meru privremene zabrane obavljanja delatnosti u trajanju od 30 dana. Žalba protiv rešenja po ovom osnovu nije dopuštena.

13.3. Pravilnik o upisu u Registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa i o sadržini obaveštenja o zaključenim ugovorima

Na osnovu člana 108a stav 10. Zakona o porezu na dohodak građana, ministar finansija doneo je **Pravilnik o sadržini prijave za upis u registar isplatilaca prihoda po osnovu programa zabavne i narodne muzike i drugih zabavnih programa i o sadržini obaveštenja o zaključenim ugovorima o izvođenju tih programa** ("Službeni glasnik RS", broj 139/2004), koji propisuje obavezu isplatioca da Poreskoj upravi podnese prijavu i obaveštenje po napred navedenim osnovama na sledećim obrascima:

1) Obrazac RIP - Prijave za upis u registar isplatioca prihoda po osnovu estradnih programa zabavne i narodne muzike i drugih zabavnih programa,
2) Obrazac OZU - Obaveštenje o zaključenim ugovorima o izvođenju estradnih programa zabavne i narodne muzike i drugih zabavnih programa u mesecu _____200__. godine.

Obrazac RIP dostavlja se Poreskoj upravi u roku od 15 dana od dana upisa u odgovarajući registar nadležnog organa.

Obrazac OZU podnosi se Poreskoj upravi do petog u mesecu za ugovore zaključene u prethodnom mesecu sa priloženim kopijama svih zaključenih ugovora u prethodnom mesecu.

Navedeni pravilnik sa obrascima RIP i OZU dajemo u poglavlju II Žute knjige - Radni odnosi, socijalno osiguranje i obračun Zarada.

13.4. Obaveza upisa u Registar isplatilaca prihoda i za sve organizatore estradnih i drugih zabavnih programa

Dopunom člana 108a Zakona (primena od 1.1.2007. godine), propisana je i obaveza svih pravnih i fizičkih lica koja obavljaju delatnosti iz stava 2. tog člana (vezanu za organizovanje i izvođenje estradnih i drugih zabavnih programa), a koji nisu isplatioci prihoda po tom osnovu (ako su u ulozi organizatora ili sl.), da u slučaju kad angažuju interpretatore i druga lica u roku od 48 sati od dana faktičkog početka obavljanja te delatnosti podnesu Poreskoj upravi prijavu za upis u Registar isplatilaca prihoda po osnovu estradnih programa zabavne i narodne muzike i drugih zabavnih programa.

Neizvršavanje ove obaveze je dopunom člana 166. Zakona sankcionisano kao prekršaj.

14. Oporezivanje autorske naknade nerezidentnog lica i izbegavanje dvostrukog oporezivanja

Član 8. Zakona o porezu na dohodak građana propisuje da je obveznik poreza na dohodak građana i fizičko lice koje nije rezident (nerezident) za dohodak ostvaren na teritoriji Republike. U skladu sa time, obveznik poreza na dohodak je i fizičko lice nerezident Republike Srbije koje na njenoj teritoriji ostvari naknadu po osnovu autorskog i srodnog prava, odnosno prava industrijske svojine.

Poresku osnovicu, odnosno oporeziv prihod od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine, prema članu 55. Zakona, čini razlika između bruto prihoda i troškova koje je poreski obveznik imao pri ostvarivanju i očuvanju prihoda, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 58. Zakona propisuje da stopa poreza na dohodak za prihode od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine iznosi 20%, a primenjuje se na oporezivi prihod (razlika između bruto prihoda i normiranih, odnosno stvarnih troškova).

Porez na dohodak na prihode od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine se, ako je isplatilac prihoda pravno lice ili preduzetnik, na osnovu člana 99. stav 1. tačka 2) Zakona, utvrđuje i plaća po odbitku od svakog pojedinačnog ostvarenog prihoda. Pod pravnim licem podrazumeva se i deo pravnog lica, odnosno poslovna jedinica nerezidentnog pravnog lica koja je registrovana kod nadležnog državnog organa (predstavništvo i dr.), kao i državni organi i organizacije.

Član 101. Zakona propisuje da porez po odbitku, za svakog poreskog obveznika i za svaki pojedinačno isplaćen prihod, isplatilac obračunava, obustavlja i uplaćuje na propisane račune u momentu isplate prihoda, u skladu sa propisima koji važe na dan isplate prihoda.

14.1. Porez po odbitku na prihode nerezidenta

Član 107a stav 1. Zakona određuje da prilikom obračuna poreza po odbitku na prihode nerezidenta, isplatilac prihoda primenjuje odredbe ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja, pod uslovom da nerezident dokaže status rezidenta države sa kojom naša država ima zaključen ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja i da je stvarni vlasnik prihoda.

U ugovoru određene benificirane (umanjene) stope poreza po odbitku primenjuju se na bruto iznos autorske naknade (bez odbitka normiranih odnosno stvarnih troškova), saglasno ugovoru, ako nerezidentni primalac dokaže da je rezident države ugovornice sa kojom je zaključen ugovor i da je stvarni vlasnik ovih prihoda, a ne posrednik između isplatioca i drugog nerezidentnog primaoca.

Kada nerezident Srbije ne ispunjava oba navedena uslova, tada isplatilac prihoda od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine primenjuje porez po odbitku po stopi od 20% na osnovicu koju čini bruto prihod umanjen za propisane normirane troškove ili za stvarne troškove. Međutim, kada ispunjava ove uslove, tada isplatilac primenjuje stopu poreza po odbitku koja je za ove prihode određena u ugovoru koji je zaključen sa državom rezidentnosti primaoca tih prihda, na osnovicu koju čini bruto iznos naknade. S obzirom na značaj navedenih uslova, potrebno je da o njima posebno vodi računa kako poreska administracija, tako i isplatilac kada ove prihode isplaćuje nerezidentima Republike Srbije. O primeni ugovora svakako treba da se izjasni i nerezidentni primalac autorske naknade, s obzirom da primena stope iz ugovora ne mora uvek biti i povoljnija od oporezivanja po domaćem zakonu, s obzirom na razliku u osnovicama na koje se primenjuje poreska stopa.

14.2. Kada se može primeniti ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja

Stav 2. člana 107a Zakona određuje da status rezidenta države ugovornice sa kojom je zaključen ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja, u smislu stava 1. ovog člana, nerezident Srbije dokazuje potvrdom ili drugim odgovarajućim dokumentom overenim od nadležnog organa države ugovornice čiji je rezident.

Pravilnikom o postupku i načinu izdavanja i izgledu obrazaca potvrda o rezidentnosti ("Službeni glasnik RS", br. 80/2010) propisan je obrazac potvrde o rezidentnosti za nerezidentne obveznike **(Obrazac POR-2)**. Ovaj obrazac overava potpisom i pečatom naležni organ države ugovornice čiji je rezident primalac navedenih prihoda koji ima pravo na oporezivanje primenom benificiranih stopa poreza po odbitku koje su određene u ugovoru. Samo sa tako overenim obrascem isplatilac prihoda može da primeni stopu poreza iz ugovora.

Ugovori određuju da je nadležan organ države ugovornice, po pravilu, ministar finansija te države, odnosno njegov ovlašćeni predstavnik. U slučaju Republike Srbije, ovaj organ je Ministarstvo finansija, odnosno njegov ovlašćeni predstavnik.

Stav 3. člana 107a Zakona propisuje da je isplatilac prihoda od autorskih ili srodnih prava i prava industrijske svojine koji primeni odredbe ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja, a nisu ispunjeni uslovi iz stava 1. i 2. ovog člana, što za posledicu ima manje plaćen iznos poreza, dužan da plati razliku između plaćenog poreza i dugovanog poreza po Zakonu o porezu na dohodak građana.

Nadležni poreski organ je, prema stavu 4. ovog člana, dužan da, na zahtev nerezidenta, izda potvrdu o porezu koji je plaćen u Republici Srbiji.

S obzirom na izloženo, kada nerezident Srbije dokaže da ispunjava uslove iz stava 1. člana 107a Zakona, odnosno da je rezident države sa kojom naša država ima zaključen ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja i da je stvarni vlasnik prihoda od autorskih prava i srodnih prava i prava industrijske svojine, tada isplatilac ovih prihoda može da primeni ugovor, odnosno odredbe članova ugovora koje uređuju oporezivanje ovih prihoda.

14.3. Stope poreza po odbitku na prihode od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine po ugovorima o izbegavanju dvostrukog oporezivanja

Prihodi od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine koji se isplaćuju nerezidentima Republike Srbije oporezuju se porezom po odbitku saglasno zaključenim ugovorima, **primenom sledećih stopa na bruto iznos naknade**, ako su rezidenti ovih zemalja:

zemlja	stopa poreza po odbitku od bruto iznosa autorskih naknada
Azerbejdžan	10
Albanija	10
Austrija	5/10[1]
Belgija	10
Belorusija	10
Bosna i Hercegovina	10
Bugarska	10
V. Britanija i Severna Irska	10
Vijetnam	10
Gruzija	10
Grčka	10
Danska	10
Egipat	15
Estonija	5/10[2,3]

1 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

2 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

3 U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stope poreza po odbitku na autorske naknade.

"1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija potpiše Ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa trećom državom koja je članica OECD i ako taj Ugovor sadrži niže stope poreza po odbitku, nadležni organ Srbije će, blagovremeno, nakon potpisivanja tog ugovora, obavestiti nadležni organ Estonije o odgovarajućim promenama. Nadležni organi država ugovornica će se, što je moguće pre, sresti radi sniženja stopa predviđenih u članu 12. ovog ugovora."

zemlja	stopa poreza po odbitku od bruto iznosa autorskih naknada
Indija	10
Iran	10
Irska	5/10[1]
Italija	10
Kanada	10
Katar	10
Kina	10
Kipar	10
Kuvajt	10
Koreja - DNR	10
Letonija	5,10[2]
Libija	10
Litvanija	10
Mađarska	10
Makedonija	10
Malezija	10
Malta	5/10[3]
Moldavija	10
Nemačka	10
Norveška	10
Pakistan	10
Poljska	10
Rumunija	10
Ruska Federacija	10
Slovačka	10
Slovenija	5,10[4,5]
Tunis	10
Turska	10
Ujedinjeni Arapski Emirati	10
Ukrajina	10
Finska	10
Francuska	-

1 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

2 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5% od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10% od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

3 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

4 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5% od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10% od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

5 U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, sadržano je sledeće rešenje koje glasi: "U vezi sa članom 12. stav 2. podstav 2) Ugovora, podrazumeva se da će države ugovornice ponovo razmotriti stopu poreza na autorske naknade (10% od bruto iznosa autorskih naknada po osnovu industrijske svojine) ukoliko jedna od njih ili obe snize stopu poreza na autorske naknade koja, u vreme potpisivanja Ugovora, postoji u unutrašnjem zakonodavstvu. Ukoliko se takva promena uvede u državi ugovornici, održaće se pregovori za reviziju stava 2. podstav 2) člana 12. ovog ugovora."

zemlja	stopa poreza po odbitku od bruto iznosa autorskih naknada
Holandija	10
Hrvatska	10
Crna Gora	5/10[1]
Češka Republika	5/10[2]
Švajcarska	10[3]
Švedska	-
Španija	5/10[4,5]
Šri Lanka	10

Ugovor sa **Francuskom** i Ugovor sa **Švedskom** određuje da pravo oporezivanja pripada samo državi ugovornici čiji je rezident primalac ovih prihoda. Shodno tome, **Republika Srbija ne može da oporezuje rezidente navedenih zemalja** kada u njoj ostvaruju te prihode. Francuska i Švedska, takođe, ne mogu da oporezuju rezidente Srbije koji u njima ostvaruju ove prihode.

Napominjemo da će se, bez obzira na stope poreza na autorske naknade predviđene ugovorom o izbegavanju dvostrukog oporezivanja (koji se primenjuju na bruto prihod), strani rezidenti (nerezidenti RS) oporezivati i dalje u Republici Srbiji po stopi poreza predviđenoj domaćim zakonom (uz priznavanje normiranih, odnosno stvarnih troškova), ukoliko je to za njih povoljnije. Ovo rešenje je u skladu sa međunarodnom praksom.

---

1 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5% od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10% od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

2 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5% od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10% od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

3 Budući da Švajcarska, na osnovu odredbi domaćeg poreskog zakonodavstva, trenutno, ne oporezuje autorske naknade koje se isplaćuju nerezidentima, u Protokolu (koji je sastavni deo Ugovora) u vezi sa članom 12. stav 2. Ugovora propisano je: "da se podrazumeva da, sve dok Švajcarska u skladu sa svojim unutrašnjim zakonom, ne zavede porez na izvoru na autorske naknade koje se isplaćuju nerezidentima, neće se primenjivati odredbe stava 2. i autorske naknade oporezovaće se samo u državi ugovornici čiji je rezident stvarni vlasnik autorskih naknada."

4 Stopa poreza po odbitku koja ne može biti veća od 5 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za intelektualnu svojinu, a stopa od 10 odsto od bruto iznosa autorskih naknada važi za industrijsku svojinu.

5 U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stope poreza po odbitku na autorske naknade:

"1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija:

1) potpiše ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa trećom državom koja je članica Evropske unije i ako taj ugovor sadrži niže stope poreza po odbitku, ili

2) snizi stopu poreza po odbitku u domaćem zakonodavstvu, nadležni organi država ugovornica će se, što je pre moguće, sresti radi sniženja stopa predviđenih u članu 12. ovog ugovora.

2. Nadležni organi država ugovornica dogovaraju se o načinu primene ovog dogovora."

deo IV

PRIHODI po osnovu:

KAPITALA, NEPOKRETNOSTI i KAPITALNIH DOBITAKA

I. PRIHODI OD KAPITALA

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

1. Pojam prihoda od kapitala

Prema članu 61. Zakona o porezu na dohodak građana, **prihodom od kapitala smatraju se**:

1) **kamate po osnovu zajma, štednih i drugih depozita** (oročenih ili po viđenju) i po osnovu dužničkih i sličnih hartija od vrednosti;
2) **dividende i učešće u dobiti (uključujući i likvidacioni ostatak iznad vrednosti uloženog kapitala)**;
3) **prinos od investicione jedinice otvorenog investicionog fonda**;
4) **prihod od izdavanja sopstvenih nepokretnosti** (osim kada ih ostvaruje preduzetnik koji obavlja delatnost izdavanja nepokretnosti).

Prihod od izdavanja sopstvenih nepokretnosti je zakupnina u koju se uračunava i vrednost svih izvršenih obaveza i usluga na koje se obavezao zakupac, osim obaveza plaćanja troškova nastalih tokom zakupa, a koji zavisi od obima potrošnje zakupca (npr. električne energije, telefona i slično).

Nepokretnostima se smatraju:

1) zemljište,
2) stambene, poslovne i druge zgrade, stanovi, poslovne prostorije, garaže i drugi (nadzemni i podzemni) građevinski objekti, odnosno njihovi delovi.

Zakonom o izmenama o dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), sa primenom od 30.5.2013. godine, inovirane su odredbe koje uređuju prihode od kapitala.

Najbitnije izmene se sastoje u sledećem:

- **u prihode od kapitala uključeni su i prihodi od izdavanja sopstvenih nepokretnosti (zadržana je poreska stopa 20%, a normirani troškovi su povećani sa 20% na 25%),**

  Pri tome, prihodi od izdavanja nepokretnosti u podzakup koji su do ovih izmena takođe imali tretman prihoda od nepokretnosti svrstani su u druge prihode iz člana 85. Zakona, o čemu će biti više reči u tom delu;
- **likvidacioni ostatak iznad vrednosti uloženog kapitala je definisan kao dividenda;**
- **iz prihoda od kapitala isključeni su prihodi po osnovu "uzimanja iz imovine i korišćenja usluga privrednog društva od strane vlasnika privrednog društva za njihove privatne potrebe", koji su sada svrstani u druge prihode iz člana 85. Zakona, o čemu će biti više reči kasnije.**

Podsećamo i da je Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 93/2012), sa primenom od 6. oktobra 2012. godine, brisana tačka 3) člana 61. Zakona, pa su time primanja zaposlenih i članova uprave privrednog društva po osnovu učešća u dobiti isključena iz prihoda koji se oporezuju porezom na prihode od kapitala. Primanja članova uprave privrednog društva i zaposlenih po osnovu učešća u dobiti istovremeno su uređena kao drugi prihodi fizičkih lica, izmenama i dopunama odredaba člana 85. Zakona.

2. Oporezivi prihod od kapitala

Oporezivi prihod od kapitala čini novčani ili nenovčani iznos ostvarenog prihoda.

Ako su prihodi od kapitala ostvareni u nenovčanom obliku, vrednost tih prihoda se utvrđuje prema tržišnoj vrednosti dobara, odnosno usluga na dan ostvarivanja prihoda.

Oporezivi prihod od kapitala ostvaren **po osnovu izdavanja sopstvenih nepokretnosti** čini bruto prihod umanjen za **normirane troškove u visini od 25%.** Izuzetno, ako je prihod ostvaren iznajmljivanjem soba i postelja putnicima i turistima za koje je plaćena boravišna taksa, normirani troškovi se priznaju u visini od 50% od bruto prihoda.

Obvezniku poreza na prihode od izdavanja sopstvenih nepokretnosti, na njegov zahtev, umesto normiranih troškova, priznaće se stvarni troškovi koje je imao pri ostvarivanju i očuvanju prihoda, ako za to podnese dokaze.

Prema članu 61a Zakona prihod od dividende umanjuje se, pre utvrđivanja poreske osnovice, za iznos godišnje rate prodajne cene po osnovu kupovine društvenog ili državnog kapitala, odnosno imovine javnom aukcijom uplaćene pre isplate dividende, a najviše do iznosa isplaćene dividende.

Odredba člana 61a Zakona, prema mišljenjima ministarstva finansija, može se primeniti samo na isplatu godišnje rate (kod višestruke isplate) prodajne cene državnog i društvenog kapitala, a ne i kod jednokratne isplate prodajne cene. Pri tome, propisana poreska olakšica odnosi se samo na godišnju ratu prodajne cene kapitala, odnosno imovine kod isplatioca dividende, koja dospeva za plaćanje u istoj godini u kojoj se vrši isplata dividende (koja se umanjuje za iznos te rate), pod uslovom da primalac dividende pruži dokaz da je rata isplaćena pre isplate dividende, odnosno da se plaća istovremeno sa isplatom dividende.

3. Poreski obveznik i poreska stopa

Obveznik poreza na prihode od kapitala je fizičko lice koje ostvaruje prihode po tom osnovu.

Stopa poreza na prihode od kapitala iznosi 15%. Izuzetno, na prihode od kapitala po osnovu izdavanja sopstvenih nepokretnosti stopa poreza je 20%.

4. Primena ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja za isplatu dividendi i kamata

Ako se kamate i dividende isplaćuju fizičkim licima koji su rezidenti država sa kojima naša država ima zaključen ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja primenjuju se poreske stope iz tog ugovora, ako nerezidentno lice (rezident druge države) dostavi potvrdu nadležnog državnog organa o rezidentstvu te druge države i ako je stvarni vlasnik prihoda. U protivnom, isplatilac će primeniti Zakonom propisanu stopu.

Pregled poreskih stopa koje se primenjuju kod isplate dividendi i kamata nerezidetima RS prema zaključenim ugovorima sa drugim državama				
Zemlja	Dividende			Kamate (stopa poreza po odbitku od bruto iznosa kamate)
	Poreska stopa		Jedinstvena poreska stopa[1,2]	
	kada je procenat učešća kompanije u kapitalu 25% - 100%[3]	u ostalim slučajevima[4]		
Azerbejdžan	-	-	10	10
Albanija	5	15	-	10
Austrija	5	15	-	10[5]
Belgija	10	15	-	15
Belorusija	5	15	-	8
Bosna i Hercegovina	5	10	-	10
Bugarska	5	15	-	10
V. Britanija i Severna Irska	5	15	-	10
Vijetnam	10	15	-	10
Gruzija	5	10	-	10
Grčka	5	15	-	10
Danska	5	15	-	10
Egipat	5	15	-	15
Estonija[6]	5	10	-	10[7]
Indija	5	15	-	10
Iran	-	-	10	10
Irska	5	10	-	10

1 Stope iz kolone 4. primenjuju se kada visina stope nije uslovljena učešćem kapitala i to, na primer: Ako strana kompanija iz Francuske ima učešće od 30 odsto u kapitalu domaće kompanije koja isplaćuje dividende, stopa poreza po odbitku na dividende je 5 odsto (kolona 2) a ako je učešće 20 odsto, stopa poreza po odbitku je 15 odsto (kolona 3). Ako se dividende isplaćuju kompaniji sa Kipra, stopa poreza po odbitku je 10 odsto od bruto iznosa dividendi - kolona 4 (bez obzira na visinu učešća u kapitalu kompanije koja isplaćuje dividende).

2 Odnosi se na dividende koje se isplaćuju kako pravnim, tako fizičkim licima.

3 Odnosi se na dividende koje subsidijerna kompanija ili filijala, isplaćuje matičnoj kompaniji, odnosno na situacije u kojima je primalac dividendi pravno lice - kompanija (matična kompanija).

4 Odnosi se na dividende koje se isplaćuju kako pravnim, tako fizičkim licima.

5 U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stopu poreza po odbitku na kamatu:

"1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija potpiše Ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu sa trećom državom koja je članica Evropske unije i taj ugovor sadrži nižu stopu od stope koja je predviđena u ovom ugovoru, Srbija će biti spremna da sa Austrijom otpočne pregovore radi revizije stope predviđene u ovom ugovoru."

6 U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stope poreza po odbitku na dividende:

"1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija potpiše Ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa trećom državom koja je članica OECD i ako taj Ugovor sadrži niže stope poreza po odbitku, nadležni organ Srbije će, blagovremeno, nakon potpisivanja tog ugovora, obavestiti nadležni organ Estonije o odgovarajućim promenama. Nadležni organi država ugovornica će se, što je moguće pre, sresti radi sniženja stopa predviđenih u članu 10. ovog ugovora."

7 U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stopu poreza po odbitku na kamatu:

"1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija potpiše Ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa trećom državom koja je članica OECD i ako taj Ugovor sadrži nižu stopu poreza po odbitku, nadležni organ Srbije će, blagovremeno, nakon potpisivanja tog ugovora, obavestiti nadležni organ Estonije o odgovarajućim promenama. Nadležni organi država ugovornica će se, što je moguće pre, sresti radi sniženja stope predviđene u članu 11. ovog ugovora."

Pregled poreskih stopa koje se primenjuju kod isplate dividendi i kamata nerezidetima RS prema zaključenim ugovorima sa drugim državama				
Zemlja	Dividende			Kamate (stopa poreza po odbitku od bruto iznosa kamate)
	Poreska stopa		Jedinstvena poreska stopa	
	kada je procenat učešća kompanije u kapitalu 25% - 100%	u ostalim slučajevima		
Italija	-	-	10	10
Kanada	5	15	-	10
Katar	5	10	-	10
Kina	-	-	5	10
Kipar	-	-	1[1]	10
Koreja - DNR	-	-	10	10
Kuvajt	5	10	-	10
Letonija	5	10	-	10
Libija	5	10	-	10
Litvanija	5	10	-	10
Mađarska	5	15	-	10
Makedonija	5	15	-	10
Malezija	-	-	10[2]	10
Malta[3]	5	10	-	10
Moldavija	5	15	-	10
Nemačka	-	-	15	-
Norveška	-	-	15	-
Pakistan	-	-	10	10

[1] U članu 10. (Dividende) stav 3. Ugovora, propisano je da: "Izuzimajući odredbe stava 2. (kojim se zemlji izvora dividendi daje limitirano pravo oporezivanja po stopi od 10 odsto od bruto iznosa dividendi) sve dok Kipar ne zavede porez na dividende pored poreza koji se razrezuje na dobit ili dohodak društva, dividende koje isplaćuje društvo, rezident Kipra, rezidentu Jugoslavije izuzimaju se od poreza u Kipru koji bi mogao biti razrezan na dividende pored poreza koji se razrezuje na dobit ili imovinu društva."

[2] Važi samo u slučaju kada se dividende isplaćuju rezidentima Republike Srbije. Ovo iz razloga, jer član 10. stav 1. Ugovora, pored ostalog, propisuje "da se dividende koje isplaćuje društvo-rezident Malezije, rezidentu Republike Srbije koji je stvarni korisnik tih dividendi, izuzimaju od poreza u Maleziji koji se plaća na dividende, osim od poreza na dohodak društva" (Međutim, u Protokolu koji je sastavni deo Ugovora, u vezi sa članom 10. Ugovora, navedeno je da: "Ako se posle potpisivanja Ugovora u Maleziji izmeni (jer, u vreme zaključenja Ugovora, u domaćem poreskom zakonodavstvu Malezije nije bilo propisano oporezivanje dividendi koje se isplaćuju nerezidentima) sistem oporezivanja društva zavođenjem poreza na dohodak ili na dobit društva za koji se akcionarima ne odobrava poreski odbitak ili se odobrava samo delimičan poreski odbitak i poreza na dividende koje isplaćuje društvo (a, u ovom trenutku, je taj sistem izmenjen) malezijski porez na dividende koje isplaćuje društvo - rezident Malezije rezidentu Jugoslavije koji je i stvarni korisnik tih dividendi ne može biti veći od 10 odsto od bruto iznosa tih dividendi"). Posebno ukazujemo da je u članu 10. stav 2. Ugovora, izraz "dividende" definisan isključivo u odnosu na Maleziju jer, u vreme zaključenja Ugovora, u tadašnjoj SFR Jugoslaviji nije bilo mogućnosti za osnivanje akcionarskih kompanija (društava kapitala) pa se zbog toga nisu ni mogle ostvarivati dividende kao prihod od akcija, odnosno od kapitala. Zbog toga se dohodak koji, danas, rezidenti Malezije ostvare od rezidenata Republike Srbije po osnovu dohotka od akcija ili drugih prava učešća u dobiti, na osnovu člana 3. stav 2. Ugovora, karakteriše kao dohodak od kapitala, tj. dividende i to u skladu sa poreskim zakonodavstvom Republike Srbije. Ovo iz razloga što je, u navedenom članu 3. stav 2. Ugovora, propisano da kada država ugovornica primenjuje Ugovor (u konkretnom slučaju, Republika Srbija) svaki izraz koji u njemu nije definisan ima značenje prema zakonu te države koji se odnosi na poreze na koje se Ugovor primenjuje.

Imajući u vidu navedeno, posebno ukazujemo da se, u skladu sa članom 21. (Ostali dohodak) stav 3. Ugovora, delovi dohotka rezidenta Malezije koji nisu regulisani u prethodnim odredbama Ugovora (u konkretnom slučaju, dividende koje rezident Republike Srbije isplaćuje rezidentu Malezije) a nastaju u drugoj državi ugovornici (u konkretnom slučaju u Republici Srbiji) mogu oporezivati u toj drugoj državi (u konkretnom slučaju u Republici Srbiji) po stopama predviđenim njenim poreskim zakonodavstvom, tj. po stopi od 10 odsto od bruto iznosa dividendi - ako dividende ostvaruju fizička lica (Član 64. ZPDG) odnosno, po stopi od 20 odsto od bruto iznosa dividendi - ako dividende ostvaruju pravna lica (Član 40 stav 1. ZPDPL).

[3] Važi samo u slučaju kada se dividende isplaćuju rezidentima Malte.

Kada se dividende isplaćuju rezidentima Republike Srbije, porez Malte na bruto iznos dividendi ne može biti veći od poreza koji se razrezuje na dobit iz koje se dividende isplaćuju.

Pregled poreskih stopa koje se primenjuju kod isplate dividendi i kamata nerezidetima RS prema zaključenim ugovorima sa drugim državama				
Zemlja	Dividende			Kamate (stopa poreza po odbitku od bruto iznosa kamate)
	Poreska stopa		Jedinstvena poreska stopa	
	kada je procenat učešća kompanije u kapitalu 25% - 100%	u ostalim slučajevima		
Poljska	5	15	-	10
Rumunija	-	-	10	10
Ruska Federacija	5[1]	15	-	10
Slovačka	5	15	-	10
Slovenija	5	10	-	10
Tunis	-	-	10	10
Turska	5	15	-	10
Ujedinjeni Arapski Emirati	5[2]	10	-	10
Ukrajina	5	10	-	10
Finska	5	15	-	-
Francuska	5	15	-	-
Holandija	5	15	-	-
Hrvatska	5	10	-	10
Crna Gora	-	-	10	10
Češka Republika	-	-	10	10
Švajcarska	5[3]	15	-	10
Švedska	5	15	-	-
Španija[4]	5	10	-	10[5]
Šri Lanka	-	-	12,5	10

1
Pored učešća u kapitalu kompanije od najmanje 25 odsto, u Ugovoru sa Ruskom Federacijom predviđeno je, kao dodatni uslov, i da je u ovu kompaniju investiran iznos od najmanje 100.000 USD ili ekvivalentan iznos u nacionalnim valutama Republike Srbije ili Ruske Federacije.

2
Procenat učešća u kapitalu kompanije koja isplaćuje dividende iznosi najmanje 5 odsto.

Posebno napominjemo, da je u članu 10. stav 3. Ugovora predviđeno, da se dividende koje nastaju u državi ugovornici a isplaćuju se vladi druge države ugovornice, oporezuju samo u toj drugoj državi. (*uz, dodatno, preciziranje u Protokolu - koji čini sastavni deo Ugovora - na koje se, konkretne, institucije u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, norma iz člana 10. (Dividende) stav 3. Ugovora odnosi, kao i uz napomenu, da se podrazumeva, da će države ugovornice - razmenom pisama između nadležnih organa - obavestiti jedna drugu o novim institucijama koje imaju pravo na isključivo oporezivanje u državi rezidentnosti*).

3
Procenat učešća u kapitalu kompanije koja isplaćuje dividende iznosi 20 odsto.

4
U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stope poreza po odbitku na dividende:

1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija:

1) potpiše ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa trećom državom koja je članica Evropske unije i ako taj ugovor sadrži niže stope poreza po odbitku, ili

2) snizi stopu poreza po odbitku u domaćem zakonodavstvu, nadležni organi država ugovornica će se, što je pre moguće, sresti radi sniženja stopa predviđenih u članu 10. ovog ugovora.

2. Nadležni organi država ugovornica dogovaraju se o načinu primene ovog dogovora.

5
U Protokolu, koji je sastavni deo Ugovora, pored ostalog, sadržano je sledeće rešenje koje se odnosi na stopu poreza po odbitku na kamatu:

"1. Ako posle potpisivanja ovog ugovora, Srbija:

1) potpiše ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa trećom državom koja je članica Evropske unije i ako taj ugovor sadrži nižu stopu poreza po odbitku, ili

2) snizi stopu poreza po odbitku u domaćem zakonodavstvu, nadležni organi država ugovornica će se, što je pre moguće, sresti radi sniženja stope predviđene u članu 11. ovog ugovora.

2. Nadležni organi država ugovornica dogovaraju se o načinu primene ovog dogovora."

Napominjemo da će se, bez obzira na stope poreza predviđene ugov2) po osnovu dužničkih hartija od vrednosti, čiji je izdavalac Republika, Autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili Narodna banka Srbije.

5. Poreska oslobođenja

Prema članu 65. Zakona, **ne plaća se porez** na prihode od kapitala na kamatu:

1) na dinarska sredstva po osnovu štednih i drugih depozita (oročenih ili po viđenju);
2) po osnovu dužničkih hartija od vrednosti, čiji je izdavalac Republika, Autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili Narodna banka Srbije.

6. Obračun i plaćanje poreza

Porez na prihode od kapitala plaća se po odbitku, ako je isplatilac prihoda pravno lice ili preduzetnik.

Porez na prihode od kapitala (po odbitku), obračunava, obustavlja i uplaćuje na propisani uplatni račun isplatilac prihoda prilikom svake isplate prihoda u skladu sa propisima koji važe na dan isplate prihoda, a saglasno čl. 99. i 101. Zakona.

Prema noveliranom članu 103. Zakona, koji se primenjuje od 1.1.2014. godine za prihode od kapitala po osnovu kamate, banka je dužna da obračuna i plati porez po odbitku u momentu isplate kamate uključujući i pripisivanje kamate, odnosno da plati obračunati porez najkasnije prvog narednog dana kada radi platni promet, ako u momentu isplate, odnosno pripisivanja kamate platni promet nije radio.

Izuzetno, kada se saldiranje novca po osnovu otuđenja ili otkupa dužničke hartije od vrednosti vrši preko Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti, Centralni registar u momentu saldiranja novca po osnovu otuđenja ili otkupa dužničke hartije od vrednosti, obračunava, obustavlja i uplaćuje na propisani uplatni račun porez na prihod od kapitala na ostvarenu kamatu za period od dana sticanja do dana otuđenja ili otkupa dužničke hartije od vrednosti.

Na prihode od kapitala po osnovu kamate i izdavanja nepokretnosti koji isplaćuje isplatilac koji nije pravno lice ili preduzetnik, odnosno isplatilac koji nema obavezu da obračuna porez po odbitku (u ili iz druge države, od diplomatskog ili konzularnog predstavništva strane države, odnosno međunarodne organizacije i sl. - član 100a Zakona), porez utvrđuje i plaća od 1. januara 2014. godine samo-oporezivanjem lice koje ostvaruje prihod, saglasno noveliranom članu 100a Zakona o porezu na dohodak građana i članu 68. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013).

Obveznik poreza na prihode od izdavanja nepokretnosti dužan je da podnese poresku prijavu najkasnije u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora o izdavanju nepokretnosti.

6.1. Primeri obračuna poreza na kamatu, dividendu i učešće u dobiti i poreska prijava

U nastavku, dajemo **primer obračuna poreza na prihode od kapitala po osnovu dividende, učešća u dobiti i kamate**.

Primer za **OVP 402** - Dividende i učešće u dobiti:

a) Ako je prihod opredeljen u bruto iznosu i isplata se vrši rezidentu:

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Iznos dividende / učešće u dobiti / kamate koji se isplaćuje = oporezivi prihod	100.000,00
2.	Porez (red. br. 1 x 15%)	15.000,00
3.	Za isplatu / raspodelu (red. br. 1. - red. br. 2)	85.000,00

Pre isplate dividende isplatilac prihoda od kapitala sastavlja i podnosi Poreskoj upravi **poresku prijavu PPP-PD**.

U Obrazac **PPP-PD** se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 402 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	100.000,00
3.11	Porez	15.000,00

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženje obračuna dividende u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	340		Neraspoređeni dobitak ranijih godina	100.000,00	
		461	Obaveze za dividende		85.000,00
		4893	Obaveze za porez na prihode od kapitala		15.000,00
			Za raspodelu dividende		

b) Isplata dividende nerezidentu:

U slučaju da se isplaćuje **dividenda nerezidentu** u bruto iznosu od 100.000,00 dinara, koji je isplatiocu dividende, pored potvrde da je stvarni vlasnik prihoda od dividende, obezbedio i potvrdu o rezidentnosti države sa kojom RS ima ugovor o izbegavanju dvostrukog oporezivanja (dalje: UIDO), kojim je za porez na prihode od kapitala po osnovu dividende propisana stopa od 10%.

U Obrazac **PPP-PD** se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 06 402 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	100.000,00
3.11	Porez	10.000,00
3.17	**MFP 7**	**10**

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

c) Ako je prihod opredeljen u neto iznosu:

Ako je odlukom skupštine ili drugog nadležnog organa privrednog društva, **isplata dividende ili učešća u dobiti opredeljena u neto iznosu, preračun na bruto iznos, kao osnovicu poreza, sa važećom stopom poreza od 15%, vrši se po obrascu:**

B = N : 0.85 ili B = N x 1,17647

Primer obračuna poreza na dividendu ako je isplata dividende opredeljena u neto iznosu daje se u sledećem pregledu:

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Neto iznos dividende / učešća u dobiti, koji se isplaćuje	100.000,00
2.	Koeficijent za preračun u bruto iznos	1,17647
3.	Bruto iznos dividende / učešća u dobiti koja se isplaćuje = oporezivi prihod	117.647,00
4.	Porez (red. br. 3 x 15%)	17.647,00
5.	Za isplatu / raspodelu (red. br. 3. - red. br. 4)	100.000,00

Napominjemo da ukoliko se odlukom skupštine ili drugog nadležnog organa privrednog društva isplata dividende ili učešća u dobiti opredeli u neto iznosu, poreska obaveza takođe tereti neraspoređenu dobit.

6.2. Primeri obračuna poreza na prihode od izdavanja sopstvenih nepokretnosti

a) Primer obračuna poreza ako je zakupnina opredeljena u bruto iznosu:

Vlasniku poslovnog prostora (zakupac - rezident) - pravno lice isplaćuje zakupninu u bruto iznosu od 100.000,00 dinara.

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Bruto prihod od izdavanja sopstvenih nepokretnosti	100.000,00
2.	Normirani troškovi (1 x 25%)	25.000 ,00
3.	Osnovica za obračun poreza (1 - 2)	75.000,00
4.	Porez (3 x 20%)	15.000,00
5.	Neto za isplatu (1 - 4)	85.000,00

Za **OVP 405** - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra prihoda	1 11 405 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	75.000,00
3.11	Porez	15.000,00

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Zakupnina za poslovni prostor

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	100.000,00	
		252111	Dobavljači u zemlji		85.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		15.000,00
			- za zakupninu		
2.	252111		Dobavljači u zemlji	85.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	15.000,00	
		121112	Tekući računi		100.000,00
			- po izvodu UT-a		
3.	421612		Zakup neposlovnog prostora	100.000,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		100.000,00
			- za zakupninu		

Primer za **OVP 406** - Prihod od iznajmljivanja sopstvenih stanova, soba i postelja putnicima i turistima za koje je plaćena boravišna taksa uz priznavanje 50% normiranih troškova.

Fizičko lice zaključilo je ugovor sa turističkom agencijom o iznajmljivanju soba i apartmana turistima i u julu mesecu ostvarilo je prihod po tom osnovu u bruto iznosu od 100.000,00 dinara.

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Bruto prihod od iznajmljivanja sopstvenih stanova, soba i postelja putnicima i turistima za koje je plaćena boravišna taksa	100.000,00
2.	Normirani troškovi (rb.1 x 50%)	50.000,00
3.	Osnovica za obračun poreza (1 - 2)	50.000,00
4.	Porez (rb. 3 x 20%)	10.000,00
5.	Neto za isplatu	90.000,00

Za **OVP 406** - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra prihoda	1 11 406 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	50.000,00
3.11	Porez	10.000,00

* Za primer smo uzeli pretpostavku da se isplata prihoda vrši rezidentu.

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

b) Primer obračuna poreza ako je zakupnina opredeljena u neto iznosu:

Ako je zakupnina ugovorena u neto iznosu, **preračun u bruto iznos**, pri poreskoj stopi od 20%, **vrši se po obrascima**:

- za normirane troškove od 25% - **B = N x 1,1764705**
- za normirane troškove od 50% - **B = N x 1,111111**
- za stvarne troškove - **B = stvarni troškovi + (N x 1,25)**

Primer obračuna poreza na prihode od izdavanja nepokretnosti ako je zakupnina opredeljena u neto iznosu daje se u sledećem pregledu:

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Neto naknada	100.000,00
2.	Koeficijent za preračun na bruto iznos naknade	1,1764705
3.	Bruto prihod (1 x 2)	117.647,05
4.	Normirani troškovi (3 x 25%)	29.411,76
5.	Osnovica za obračun poreza (3 - 4)	88.235,29
6.	Porez (rb. 5 x 20%)	17.647,05
7.	Neto za isplatu (3 - 6)	100.000,00

Pre isplate prihoda od izdavanja sopstvenih nepokretnosti, isplatilac popunjava i dostavlja Poreskoj upravi poresku prijavu za porez po odbitku na Obrascu **PPP-PD**.

II. KAPITALNI DOBICI

Oporezivanje prihoda fizičkih lica ostvarenih po osnovu kapitalnih dobitaka uređeno je odredbama čl. 72. do 80. Zakona o porezu na dohodak građana.

1. Pojam kapitalnog dobitka

Kapitalnim dobitkom, odnosno gubitkom, u smislu člana 72. Zakona o porezu na dohodak građana, smatra se razlika između prodajne cene prava, udela i hartija od vrednosti i njihove nabavne cene ostvarene prenosom (prodaja ili drugi prenos uz novčanu ili nenovčanu naknadu):

1) stvarnih prava na nepokretnostima;
2) autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine;
3) udela u kapitalu pravnih lica, akcija i ostalih hartija od vrednosti, uključujući i investicione jedinice, osim investicionih jedinica dobrovoljnih penzijskih fondova.

2. Kada se ne ostvaruje i ne utvrđuje kapitalni dobitak

Ako je obveznik pravo, udeo ili hartiju od vrednosti pre prenosa imao u svom vlasništvu neprekidno najmanje 10 godina ne ostvaruje kapitalni dobitak njihovom prodajom.

Kapitalni dobitak se ne utvrđuje i ne oporezuje kod prenosa prava, udela ili hartija od vrednosti **i u sledećim slučajevima (član 72a):**

- **ako su stečena nasleđem u prvom naslednom redu;**
- ako se prenos vrši između bračnih drugova i krvnih srodnika u pravoj liniji;
- ako se prenos vrši između razvedenih bračnih drugova, a u neposrednoj je vezi sa razvodom braka.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji je stupio na snagu 30.5.2013. godine, propisano je izuzimanje od plaćanja poreza na kapitalni dobitak koji je ostvaren po osnovu prenosa prava, udela ili hartija od vrednosti stečenih nasleđem u prvom naslednom redu.

Takođe, kapitalni dobitak se ne utvrđuje i ne oporezuje na prihod ostvaren po osnovu prenosa dužničkih hartija od vrednosti, čiji je izdavalac Republika, Autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili Narodna banka Srbije.

Prenos računa iz postojećeg u drugi dobrovoljni penzijski fond, koji izvrši fond po nalogu i za račun člana dobrovoljnog penzijskog fonda, u skladu sa zakonom koji uređuje dobrovoljne penzijske fondove i penzijske planove, ne smatra se kapitalnim dobitkom.

3. Određivanje kapitalnog dobitka

Prema odredbi člana 72. stav 1. Zakona, kapitalni dobitak predstavlja razliku između prodajne cene prava, udela ili hartija od vrednosti i njihove nabavne cene.

Stoga je za određivanje kapitalnog dobitka potrebno da se utvrde:

- prodajna cena prava, udela ili hartija od vrednosti i
- njihova nabavna cena (koja se valorizuje godišnjim indeksom potrošačkih cena, od dana sticanja do dana prenosa).

Prema tome, **kapitalni dobitak, kao osnovicu poreza, čini razlika između prodajne i valorizovane nabavne cene**.

3.1. Utvrđivanje prodajne cene za određivanje kapitalnog dobitka

Za svrhu određivanja kapitalnog dobitka, prema odredbama člana 73. Zakona, **prodajnom cenom se smatra ugovorena cena, odnosno tržišna cena koju utvrđuje nadležni poreski organ** ako oceni da je ugovorena cena niža od tržišne.

Kao ugovorena, odnosno tržišna cena uzima se cena bez poreza na prenos apsolutnih prava.

Kod prenosa prava putem razmene za drugo pravo, prodajnom cenom se smatra tržišna cena prava koje se daje u razmenu.

Prodajnom cenom investicione jedinice smatra se otkupna cena investicione jedinice koja se sastoji od neto vrednosti imovine otvorenog društva po investicionoj jedinici na dan podnošenja zahteva člana fonda za otkup investicionih jedinica, uvećane za naknadu za kupovinu ukoliko je društvo za upravljanje naplaćuje, saglasno zakonu koji uređuje investicione fondove.

3.2. Utvrđivanje nabavne cene za određivanje kapitalnog dobitka

Za svrhu određivanja kapitalnog dobitka, prema odredbama člana 74. Zakona, **nabavnom cenom se smatra cena po kojoj je obveznik stekao pravo, udeo, ili hartiju od vrednosti.**

Kod prenosa nepokretnosti koju je obveznik sam izgradio, nabavnu cenu čini iznos troškova izgradnje, a ako obveznik ne dokaže iznos troškova izgradnje, osnovica poreza na imovinu u godini nastanka obaveze po osnovu poreza na imovinu.

Kod prenosa nepokretnosti u izgradnji, nabavnu cenu čini iznos troškova izgradnje koje je obveznik imao do dana prenosa i koje može da dokumentuje.

Nabavna cena investicione jedinice sastoji se od neto vrednosti imovine otvorenog fonda po investicionoj jedinici na dan uplate, uvećane za naknadu za kupovinu ukoliko je društvo za upravljanje naplaćuje, saglasno zakonu koji uređuje investicione fondove.

Kod hartija od vrednosti koje je obveznik stekao kupovinom, a kojima se trguje na regulisanom tržištu kapitala, nabavnom cenom se smatra cena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, odnosno, ako to ne učini, najniža zabeležena cena po kojoj se trgovalo u periodu od godinu dana od dana koji prethodi prodaji hartije od vrednosti. Ako u periodu od godinu dana pre prodaje nije bilo trgovine tom hartijom od vrednosti, nabavnom cenom se smatra najniža zabeležena cena u prvoj prethodnoj godini u kojoj je bilo trgovanja.

Kod hartija od vrednosti koje je obveznik stekao kupovinom, a kojima se ne trguje na tržištu kapitala, nabavnom cenom smatra se cena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, odnosno, ako to ne učini, njena nominalna vrednost, a ako je reč je o akcijama bez nominalne vrednosti, srazmerni deo neto imovine društva u momentu sticanja.

Nabavna cena se uvećava **godišnjim indeksom potrošačkih cena, od dana sticanja do dana prenosa.**

U slučaju prenosa nepokretnosti koju je obveznik sam izgradio, revalorizacija nabavne cene vrši se za svaku godinu, počev od 1. januara godine koja sledi godini u kojoj je izvršeno ulaganje, do dana prenosa.

Za hartije od vrednosti kojima se trguje na tržištu kapitala čija je nabavna cena utvrđena kao najniža zabeležena cena, revalorizacija nabavne cene vrši se od narednog dana od dana kada je zabeležena najniža cena po kojoj se trgovalo do dana prenosa.

Ako je obveznik pravo, udeo ili HoV stekao poklonom ili nasleđem, nabavnom cenom smatra se cena po kojoj je poklonodavac, odnosno ostavilac stekao to pravo, udeo ili HoV, a ukoliko se ta cena ne može utvrditi onda se uzima tržišna vrednost prava, udela ili HoV u momentu njihovog sticanja od strane poklonodavca, odnosno ostavioca, utvrđena od strane nadležnog poreskog organa.

Izuzetno, kada je poklonodavac, odnosno ostavilac pravo, udeo ili HoV stekao pre 24. januara 1994. godine, nabavnu cenu utvrđuje nadležni poreski organ prema tržišnoj vrednosti tog prava, udela ili hartije od vrednosti na dan 24. januara 1994. godine.

Ako je pravo, udeo ili hartiju od vrednosti obveznik stekao ugovorom o doživotnom izdržavanju, nabavnom cenom smatra se tržišna cena prava, udela ili hartije od vrednosti koja je uzeta ili je mogla biti uzeta kao osnovica poreza na prenos apsolutnih prava u momentu njihovog sticanja od strane obveznika.

U praktičnoj primeni Zakona, posebno se kao sporno izdvojilo pitanje utvrđivanje nabavne cene akcija koje su zaposleni i druga lica stekla u postupku svojinske transformacije. S tim u vezi, Ministarstvo finansija RS je dalo **Mišljenje broj: 110-00-00377/2005-04 od 19.8.2005. godine**, koje u ovom tekstu dajemo u celini:

"Prihod koji fizičko lice ostvari prodajom, između ostalog, akcija u pravnom licu podleže plaćanju poreza na kapitalni dobitak u skladu sa odredbom čl. 72-78. Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002 i 135/2004 - dalje: Zakon), ako je tom prodajom ostvaren kapitalni dobitak.

Kapitalni dobitak predstavlja razliku između prodajne cene akcija i njihove nabavne cene.

Prodajnom cenom akcija smatra se ugovorena cena, odnosno tržišna cena koju utvrđuje nadležni poreski organ ako oceni da je ugovorena cena niža od tržišne.

Nabavnom cenom akcija koje su kotirane na berzi smatra se cena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćanu, odnosno, ako to ne učini, najniža zabeležena cena po kojoj se trgovalo u periodu od godinu dana koji prethodi njihovoj prodaji.

Za akcije koje kod sticanja nisu kotirane na berzi, nabavnom cenom se smatra cena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, odnosno ako to ne učini, njihova nominalna vrednost.

*Prema tome, **za akcije koje su zaposleni i druga lica stekla bez naknade - po osnovu radnog staža u postupku privatizacije pravnog lica, nabavnom cenom se, po našem mišljenju, smatra nominalna vrednost akcija.***

Kod utvrđivanja poreza na kapitalni dobitak, nabavna cena akcija uvećava se indeksom rasta cena na malo od dana sticanja do dana prodaje, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Obveznik poreza na kapitalni dobitak je fizičko lice koje ostvari kapitalni dobitak.

Porez na kapitalni dobitak plaća se po stopi od 20%.

Porez na kapitalni dobtak utvrđuje rešenjem nadležni poreski organ, na osnovu podataka iz poreske prijave, odnosno podataka kojima raspolaže poreski organ, a plaća se u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja o utvrđivanju poreza (čl. 115. i 118. Zakona).

Obveznik koji ostvari kapitalni dobitak prodajom akcija dužan je da podnese poresku prijavu (na obrascu PPDG-3) poreskom organu opštine na čijoj teritoriji ima prebivalište, najkasnije u roku od 15 dana od ostvarivanja, odnosno početka ostvarivanja prihoda po tom osnovu (čl. 95. i 98. Zakona).

Prihod ostvaren prodajom akcija, kao ni kapitalni dobitak ostvaren tom prodajom nije predmet oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana, saglasno odredbi člana 87. stav 3. Zakona o porezu na dohodak građana."

Stav zauzet u navedenom mišljenju Ministarstvo finansija je potvrdilo i kasnije datim mišljenjem po istom pitanju broj: 023-02-00448/2006-08 od 5.10.2006. godine.

4. Poreski obveznik

Obveznik poreza na kapitalni dobitak je svako fizičko lice, uključujući i preduzetnika, koji je izvršio prenos prava, udela i hartija od vrednosti.

Poreski obveznik poreza na dohodak građana, između ostalog i poreza na kapitalni dobitak, prema članu 7. i 8. Zakona je:

- rezident Republike Srbije[1] - za dohodak ostvaren na teritoriji Republike Srbije i u drugoj državi;
- nerezident Republike Srbije[2] - za dohodak ostvaren na teritoriji Republike Srbije.

Praktično, to znači sledeće:

1) **Fizičko lice - rezident Republike Srbije** obveznik je poreza na kapitalni dobitak po osnovu ostvarene razlike u ceni, nezavisno od toga da li je promet nepokretnosti, udela, akcija ili drugih hartija od vrednosti izvršen u Republici Srbiji ili u drugoj državi, i nezavisno od toga da li je kupac rezidentno ili nerezidentno fizičko ili pravno lice, ukoliko ugovorom o izbegavanju dvostrukog oporezivanja nije drukčije uređeno;
2) **Fizičko lice - nerezident Republike Srbije** obveznik je poreza na kapitalni dobitak ako je prihod po tom osnovu ostvaren na teritoriji Republike Srbije.

Zakon ne definiše kada se ima smatrati da je prihod po osnovu kapitalnog dobitka ostvaren na teritoriji Republike Srbije.

Smatramo, polazeći od rešenja koja sadrže ugovori o izbegavanju dvostrukog oporezivanja, da se može smatrati da je kapitalni dobitak ostvaren na teritoriji Republike Srbije po osnovu izvršenog prometa nepokretnosti ako se nepokretnost nalazi na teritoriji Republike Srbije, nezavisno od toga da li je kupac rezidentno ili nerezidento fizičko ili pravno lice.

Kada se radi o udelima, akcijama ili drugim hartijama od vrednosti utvrđivanje činjenice da li je promet ostvaren na teritoriji Republike Srbije je složenije pitanje i, dok se preciznije ne uredi Zakonom, potrebno je da se ispitaju i sagledaju okolnosti svakog konkretnog slučaja, od kojih zavisi utvrđivanje ove činjenice.

Podrazumeva se da se i u slučaju oporezivanja kapitalnih dobitaka nerezidenata Republike Srbije ostvarenih na teritoriji Republike Srbije domaći Zakon primenjuje samo ako ugovorom o izbegavanju dvostrukog oporezivanja nije drukčije uređeno.

---

[1] Rezident Republike Srbije, prema članu 7. Zakona, je fizičko lice koje:
1) na teritoriji Republike ima prebivalište ili centar poslovnih i životnih interesa ili
2) na teritoriji Republike, neprekidno ili sa prekidima, boravi 183 ili više dana u periodu od 12 meseci koji počinje ili se završava u odnosnoj poreskoj godini.

[2] Nerezident Republike Srbije je fizičko lice koje nije rezident u smislu člana 7. Zakona.

5. Poreska osnovica i poreska stopa

Oporezivi prihod na koji se plaća porez na kapitalni dobitak čini kapitalni dobitak utvrđen na način iz čl. 72. do 75. ovog zakona, tj. na način naveden pod tačkom 3. ovog napisa.

Stopa poreza na kapitalni dobitak iznosi 15%.

6. Prebijanje kapitalnog gubitka i kapitalnog dobitka

Članom 78. Zakona o porezu na dohodak građana predviđena je **mogućnost prebijanja kapitalnog gubitka** ostvarenog prodajom jednog prava, udela ili hartije od vrednosti, **sa kapitalnim dobitkom** ostvarenim prodajom drugog prava, udela ili hartije od vrednosti, ako su ostvareni u istoj godini.

Zakonom o izmenama o dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 93/2012), sa primenom od 6.10.2012. godine **precizirana je odredba člana 78. Zakona** koja se odnosi na prebijanje kapitalnog gubitka ostvarenog prodajom jednog prava, udela ili hartije od vrednosti, sa kapitalnim dobitkom ostvarenim prodajom drugog prava, udela ili hartije od vrednosti. U tom smislu propisano je da **prebijanje kapitalnog gubitka sa kapitalnim dobitkom može da se izvrši u slučaju kada je obveznik prvo ostvario kapitalni gubitak, a kasnije ostvario kapitalni dobitak, i to u narednih pet godina počev od godine u kojoj je ostvaren kapitalni gubitak.**

7. Poreska oslobođenja i olakšice

7.1. Kada se sredstva ulože za rešavanje stambenog pitanja

Poresko oslobođenje i olakšica po osnovu rešavanja stambenog pitanja uređeni su u čl. 79. i 80. Zakona i ostvaruju se u sledećim slučajevima:

1) Obveznik koji **sredstva ostvarena prodajom nepokretnosti**, u roku od 90 dana od dana prodaje uloži, u rešavanje svog stambenog pitanja i stambenog pitanja članova svoje porodice, odnosno domaćinstva, oslobađa se poreza na ostvareni kapitalni dobitak;
2) Obvezniku koji u roku od 12 meseci od dana prodaje nepokretnosti sredstva ostvarena prodajom uloži za rešavanje stambenog pitanja, izvršiće se povraćaj plaćenog poreza na kapitalni dobitak;
3) Ako obveznik u rešavanje stambenog pitanja uloži samo deo sredstava ostvarenih prodajom nepokretnosti, poreska obaveza mu se srazmerno umanjuje.

Pravilnikom o kriterijumima za ostvarivanje prava na oslobođenje od plaćanja poreza na kapitalni dobitak ("Službeni glasnik RS", broj 38/2001), bliže su uređeni kriterijumi za poresko oslobođenje po osnovu ulaganja sredstava ostvarenih prodajom nepokretnosti u rešavanje stambenog pitanja.

Pod rešavanjem stambenog pitanja, prema članu 2. Pravilnika smatra se:

1) kupovina ili izgradnja stana, odnosno porodične stambene zgrade (u daljem tekstu: stan) za obveznika ili člana njegove porodice, odnosno domaćnistva koji nema rešeno stambeno pitanje (podstanar, stanuje kod svojih roditelja ili roditelja bračnog druga, ima neodgovarajući stan po površini ili po strukturi i dr.);
2) kupovina ili izgradnja stana za obveznika ili člana njegove porodice, odnosno domaćinstva, kojom se poboljšavaju uslovi stanovanja (promena lokacije, bolji kvalitet stana ili stambene zgrade u kojoj se nalazi stan i sl.);

3) kupovina ili izgradnja dve ili više stambenih jedinica u funkciji razdvajanja, odnosno cepanja domaćinstva (odvajanje dece od roditelja, razvod braka, rešavanje suvlasničkih odnosa i dr.);
4) kupovina ili izgradnja jedne stambene jedinice, umesto dve ili više jedinica, radi spajanja domaćinstva (roditelji i deca, lica koja su sklopila brak i dr.);
5) razmena stanova;
6) pretvaranje zajedničkih prostorija zgrade u stambenu jedinicu, nadziđivanje, dogradnja, rekonstrukcija, adaptacija i sl.;
7) drugi odgovarajući način rešavanja stambenog pitanja.

Članom 3. Pravilnika propisano je da se pravo na poresko oslobođenje u smislu člana 79. Zakona ostvaruje ulaganjem sredstava od prodaje nepokretnosti u odgovarajuću stambenu površinu, prema sledećim kriterijumima:

- za samca - do 45m^2;
- za svakog narednog člana porodičnog domaćinstva - još po 20m^2.

Prema članu 4. Pravilnika, u postupku utvrđivanja prava na poresko oslobođenje od poreza na kapitalni dobitak po osnovu rešavanja stambenog pitanja, obveznik podnosi nadležnom poreskom organu dokaze o rešavanju svojeg stambenog pitanja ili stambenog pitanja člana svoje porodice, odnosno domaćinstva.

Dokazima o rešavanju stambenog pitanja obveznika ili člana njegove porodice, odnosno domaćinstva podrazumevaju se zaključeni i od strane suda overeni ugovori o kupovini drugog stana, ugovori o gradnji (sa građevinskom dozvolom i drugom dokumentacijom), fakture, odnosno računi o nabavci materijala, overene pismene izjave obveznika, odnosno člana njegove porodice ili domaćinstva, kao i druga dokazna sredstva, kojima se utvrđuje da su sredstva ostvarena prodajom nepokretnosti uložena u rešavanje stambenog pitanja.

Ako obveznik rešava stambeno pitanje člana svoje porodice ili domaćinstva, pored dokaza iz stava 1. ovog člana nadležnom poreskom organu podnosi i dokaze iz kojih se nesporno može utvrditi da sredstvima koja je on ostvario prodajom nepokretnosti rešava stambeno pitanje člana porodice, odnosno domaćinstva (ugovor o poklonu, overena pismena izjava i sl.), kao i dokaz da član porodice, odnosno domaćinstva po tom osnovu stiče pravo svojine ili drugo ostvareno pravo na nepokretnosti na svoje ime.

Članom 5. Pravilnika uređeno je kada obveznik ostvaruje srazmerno poresko oslobođenje od plaćanja poreza na kapitalni dobitak na sledeći način:

- ako obveznik u rešavanje stambenog pitanja uloži sredstva ostvarena prodajom nepokretnosti koja su veća od tržišne vrednosti odgovarajuće stambene površine iz člana 3. ovog pravilnika, oslobođenje od plaćanja poreza na kapitalni dobitak ostvaruje srazmerno odnosu između sredstava ostvarenih prodajom nepokretnosti i tržišne vrednosti odgovarajuće stambene površine iz člana 3. ovog pravilnika;
- tržišnu vrednost odgovarajuće stambene površine utvrđuje nadležni poreski organ prema mestu gde se nalazi nepokretnost kojom se rešava stambeno pitanje.

8. Podnošenje prijave za porez na kapitalne dobitke

Poresku prijavu za utvrđivanje poreza na kapitalni dobitak obveznik je, prema odredbi člana 95. Zakona, dužan da podnese u roku od 30 dana od:

1) dana zaključenja ugovora o prenosu stvarnih prava na nepokretnostima, ugovora o prenosu autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine, kao i udela u kapitalu pravnih lica;
2) isteka svakog kalendarskog polugodišta u kojem je izvršen prenos hartija od vrednosti.

Izuzetno, rok za podnošenje poreske prijave je 120 dana od dana prodaje nepokretnosti po osnovu koje obveznik može da ostvari pravo na poresko oslobođenje saglasno članu 79. stav 1. Zakona.

Za prenos prava koje je preduzetnik evidentirao u poslovnim knjigama ne podnosi se poreska prijava iz stava 1. ovog člana, već se podaci o kapitalnom dobitku, odnosno gubitku iskazuju u poreskom bilansu.

Organizator tržišta kapitala u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala dužan je da u roku od 30 dana od isteka svakog kalendarskog polugodišta Poreskoj upravi - Centrali u elektronskom obliku dostavi izveštaj o prenosu hartija od vrednosti izvršenom u tom polugodištu.

Poreska prijava se podnosi na **Obrascu PPDG-3** - Poreska prijava za utvrđivanje poreza na kapitalne dobitke.

Poreska prijava se podnosi poreskom organu na čijoj teritoriji obveznik ima prebivalište (čl. 98. Zakona).

Poreski obveznik - nerezident podnosi poresku prijavu poreskom organu u opštini na čijoj teritoriji je prihod ostvaren, odnosno na čijoj teritoriji ima boravište, ako ga ima u Republici Srbiji (čl. 96. Zakona).

U poreskoj prijavi, obveznik iskazuje podatke o ceni ostvarenoj prenosom prava udela ili HoV, o njihovoj nabavnoj ceni usklađenoj u skladu sa ovim zakonom, pravo na poresko oslobođenje i utvrđuje poresku obavezu (član 113. Zakona).

9. Utvrđivanje i plaćanje poreza

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) propisano je da se porez na kapitalne dobitke utvrđuje i plaća samooporezivanjem od 1. januara 2014. godine (član 68. tog zakona, a u vezi sa članom 100a Zakona).

Porez na kapitalni dobitak utvrđen samooporezivanjem plaća se najkasnije do isteka roka za podnošenje poreske prijave.

Povraćaj poreza na kapitalne dobitke po odredbama člana 79. stav 2. Zakona ostvaruje se na osnovu zahteva poreskog obveznika, uz prilaganje dokumentacije koja se odnosi na ulaganje sredstava u rešavanje stambenog pitanja.

Primer obračuna poreza

Zaključen je ugovor o kupoprodaji stana između lica N.N. i P.P., a prodajna i nabavna cena utvrđene su u skladu sa čl. 73. i 74. Zakona. Stan je bio u vlasništvu neprekidno kraći period od 10 godina pre prodaje, što znači da se njegovim otuđenjem ostvaruje kapitalni dobitak.

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Prodajna cena stana (tržišna cena)	3.500.000,00
2.	Nabavna cena stana	2.800.000,00
3.	Usklađena nabavna cena stana	3.000.000,00
4.	Kapitalni dobitak (1 - 3)	500.000,00
5.	Porez na kapitalni dobitak (4 x 15%)	75.000,00

Uplata poreza na kapitalne dobitke vrši se na sledeći **uplatni račun**:

Porez na kapitalne dobitke - **840-711144843-89**.

deo V

OSTALI PRIHODI FIZIČKIH LICA:

- zakup pokretnih stvari
- igre na sreću
- osiguranje lica
- prihodi sportista i sportskih stručnjaka

I. OSTALI PRIHODI FIZIČKIH LICA

Prema odredbama člana 81. Zakona o porezu na dohodak građana, ostalim prihodima fizičkih lica smatraju se:

- prihodi od davanja u zakup pokretnih stvari;
- dobici od igara na sreću;
- prihodi od osiguranja lica;
- prihodi sportista i sportskih stručnjaka i
- drugi prihodi, osim onih koji su izuzeti od oporezivanja.

Drugi prihodi iz člana 85. Zakona, zbog svoje obimnosti, obrađeni su posebno u VI delu ovog priručnika.

1. Prihodi od davanja u zakup pokretnih stvari

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

Na prihode od davanja u zakup opreme, transportnih sredstava i drugih pokretnih stvari koje ostvaruje fizičko lice, plaća se porez na dohodak građana po članu 82. Zakona o porezu na dohodak građana.

1.1. Poreski obveznik

Obveznik poreza na dohodak građana za prihode ostvarene davanjem u zakup pokretnih stvari je fizičko lice koje te stvari daje u zakup, i po tom osnovu ostvaruje prihod.

1.2. Osnovica za obračun poreza

Osnovica za obračun poreza je oporezivi prihod koji se utvrđuje kada se od bruto prihoda odbiju normirani troškovi koji iznose 20%.

Kod utvrđivanja osnovice za obračun poreza treba imatu u vidu sledeće:

- bruto prihode čini ostvarena zakupnina, kao i vrednost svih realizovanih obaveza i usluga na koje se ugovorom obavezao zakupac;
- umesto normiranih troškova, obvezniku se, na njegov zahtev, priznaju stvarni troškovi koje je imao u vezi sa stvarima koje je dao u zakup, ako o tome podnese odgovarajuće dokaze.

Kod zakupa pokretnih stvari, a to su najčešće motorna vozila i mašine, troškovi redovnog servisa, popravke, registracije vozila, obaveznog osiguranja i sl. padaju na teret zakupodavca. Ako ih snosi zakupac, za zakupodavca imaju tretman prihoda od zakupa.

Ako je zakupnina ugovorena u neto iznosu, radi utvrđivanja poreske osnovice, **preračun u bruto iznos, pri poreskoj stopi od 20%, vrši se po sledećim obrascima:**

- za normirane troškove od 20% - **B = N x 1,190476**
- za stvarne troškove - **B = stvarni troškovi + (N x 1,25)**

1.3. Poreska stopa

Poreska stopa na prihode od davanja u zakup pokretnih stvari je **20%.**

1.4. Podnošenje poreske prijave

Fizičko lice - obveznik poreza na prihode od davanja u zakup pokretnih stvari dužno je da podnese poresku prijavu, najkasnije u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora o zakupu, u skladu sa noveliranom odredbom člana 95. stav 4. Zakona, koja se primenjuje od 30.5.2013. godine (do tada rok je bio 15 dana).

Obaveza podnošenja poreske prijave propisana je za sva fizička lica - zakupodavce, nezavisno od toga da li je zakupac pravno ili fizičko lice, tj. nezavisno od toga da li se porez plaća po odbitku ili po rešenju poreskog organa.

Poreska prijava za utvrđivanje poreza na prihode od zakupa pokretnih stvari podnosi se nadležnom poreskom organu prema prebivalištu poreskog obveznika, **na Obrascu PPDG-4.**

1.5. Utvrđivanje i plaćanje poreza

Obračun, obustavu i uplatu poreza vrši **po odbitku** pravno lice, odnosno preduzetnik, kome je fizičko lice izdalo u zakup pokretnu stvar, u momentu isplate prihoda. Pod pravnim licem podrazumeva se i deo pravnog lica odnosno poslovna jedinica nerezidentnog pravnog lica koja je registrovana kod nadležnog organa (predstavništvo i dr.), kao i državni organi i organizacije (član 99. Zakona).

Ako je zakupac fizičko lice porez se plaća počev od 1.1.2014. godine samooporezivanjem, saglasno članu 100a Zakona i člana 68. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013).

Porezi koji se utvrđuju i plaćaju samooporezivanjem, plaćaju se najkasnije do isteka roka za podnošenje poreske prijave.

Primer za obračun poreza: Zakupodavac fizičko lice izdaje u zakup pravnom licu pokretnu stvar - terensko vozilo. Mesečna neto zakupnina iznosi 20.000,00 dinara.

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Neto iznos zakupnine	20.000,00
2.	Koeficijent za preračun	1,190476
3.	Bruto iznos zakupnine	23.809,52
4.	Normirani troškovi (3 x 20%)	4.761,90
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	19.047,62
6.	Porez na prihode od davanja u zakup pokretnih stvari (5 x 20%)	3.809,52
7.	Neto za isplatu (3 - 6)	20.000,00

Pre isplate prihoda od davanja u zakup pokretnih stvari, Poreskoj upravi se dostavlja poreska prijava **PPP-PD.**

Za **OVP 501** - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 501 00 0
3.9	Bruto prihod	23.809,52
3.10	Osnovica za porez	19.047,62
3.11	Porez	3.809,52

* Za primer smo uzeli pretpostavku da se isplata prihoda vrši rezidentu.

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženja u poslovnim knjigama pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	525		Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	23.809,52	
		4656	Obaveze za naknadu po ugovoru o zakupu		20.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		3.809,52
			Za obračun ugovora o zakupu		
1a	4656		Obaveze za naknadu po ugovoru o zakupu	20.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	3.809,52	
		2410	Tekući (poslovni) račun		23.809,52
			Za isplatu naknade		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Zakupnina za teretno vozilo

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	23.809,52	
		252111	Dobavljači u zemlji		20.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		3.809,52
			- za zakup vozila		
2.	252111		Dobavljači u zemlji	20.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	3.809,52	
		121112	Tekući računi		23.809,52
			- po izvodu UT-a		
3.	421621		Zakup opreme za saobraćaj	23.809,52	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		23.809,52
			- za zakup vozila		

2. Dobici od igara na sreću

Dobici od igara na sreću oporezuju se po članu 83. Zakona o porezu na dohodak građana.

2.1. Poreski obveznik

Obveznik poreza na dohodak građana za dobitke od igara na sreću je fizičko lice koje ostvari dobitak od igara koje se smatraju igrama na sreću u smislu zakona kojim se uređuju igre na sreću.

2.2. Osnovica i stopa poreza

Osnovicu za obračun poreza čini oporezivi prihod.

Oporezivi prihod predstavlja svaki dobitak od igara na sreću, osim onih koji su oslobođeni Zakonom.

Ako se dobitak od igara na sreću sastoji od stvari i prava, oporezivi prihod predstavlja tržišna vrednost stvari ili prava u momentu kada je dobitak ostvaren.

Prema članu 83. stav 5. Zakona, **porez na dobitke od igara na sreću ne plaća se na:**

1) **pojedinačno ostvaren dobitak od igara na sreću do iznosa od 11.000 dinara**;

2) **ostvareni dobitak od igara koje se priređuju u igračnicama (kazinima) i na automatima**.

Oporezivi iznos koji je veći od 11.000 dinara umanjuje se i za iznos uplate na osnovu koje je pojedinačno ostvaren dobitak (od 30.5.2013. godine), osim kod klasičnih igara na sreću (od 7.12.2013. godine).

Stopa poreza na dobitke od igara na sreću iznosi **20%.**

2.3. Obračun i plaćanje poreza

Isplatilac dobitka je dužan, saglasno članu 101. Zakona, da u momentu isplate svakog pojedinačnog dobitka od igara na sreću obračuna, obustavi i plati porez na propisani račun.

Ako je predmet dobitka stvar ili pravo, dobitak se ne može uručiti pre nego što se plati porez. To znači da je fizičko lice koje ostvaruje dobitak dužno da, pre uručenja dobitka, organizatoru igre na sreću podnese dokaz o uplati poreza. Moguće je da porez plati i organizator igara na sreću ako je tu obavezu preuzeo pravilima igre.

Primer obračuna poreza - **OVP 503** - Dobici od igara na sreću:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Ostvareni dobitak	100.000,00
2.	Iznos dobitka oslobođen poreza	11.000,00
3.	Iznos uplate po osnovu koje je ostvaren dobitak	9.000,00
4.	Oporezivi prihod	80.000,00
5.	Porez na dobitke od igara na sreću (rb. 4 x 20%)	16.000,00
6.	Iznos za isplatu dobitniku (rb. 1 - rb. 5)	84.000,00

Za uplatu poreza na dobitke od igara na sreću, isplatilac popunjava i podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu **PPP-PD.**

U Obrazac **PPP-PD** se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 503 00 0
3.9	Bruto prihod	89.000,00
3.10	Osnovica za porez	80.000,00
3.11	Porez	16.000,00
3.17	MFP 5	9.000,00

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

3. Prihodi od osiguranja lica

Prema članu 84. Zakona o porezu na dohodak građana, obveznik poreza na prihode od osiguranja lica je fizičko lice koje ostvari naknadu iz osiguranja lica.

3.1. Osnovica poreza i poreska stopa

Osnovica za obračun poreza na dohodak građana **je oporeziv prihod od osiguranja lica.**

Napomene:

Oporezivi prihod od osiguranja lica čini vrednost isplaćene naknade iz osiguranja lica (ako ta naknada nije izuzeta od oporezivanja u skladu sa članom 9. stav 1. tačka 7) Zakona), **umanjena za iznos novčanih sredstava uplaćenih po osnovu premija osiguranja.**

Izuzetno, oporezivi prihod od osiguranja lica, **u slučaju kad se vrši ulaganje povučenih akumuliranih sredstava po osnovu udela člana u neto imovini dobrovoljnog penzijskog fonda u kupovinu anuiteta u društvu za osiguranje čini vrednost isplaćene naknade iz osiguranja lica umanjena za iznos povučenih akumuliranih sredstava uloženih u kupovinu anuiteta.**

Iznos uplaćenih sredstava po osnovu sticanja investicionih jedinica dobrovoljnog penzijskog fonda, uvećava se godišnjim indeksom potrošačkih cena od dana kada se povučena akumulirana sredstva po osnovu udela člana u neto imovini dobrovoljnog penzijskog fonda ulože u kupovinu anuiteta u društvu za osiguranje do dana isplate naknade iz osiguranja lica, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Podsećamo, članom 9. stav 1. tačka 7) Zakona iz dohotka fizičkog lica koji podleže plaćanju poreza na dohodak, izuzeta je naknada iz osiguranja imovine, izuzev naknade iz osiguranja za izmaklu korist i naknada iz osiguranja lica kojima se nadoknađuje pretrpljena šteta, ukoliko ona nije nadoknađena od štetnika.

Stopa poreza na prihode od osiguranja lica iznosi 15%.

3.2. Obračun i plaćanje poreza

S obzirom na to da je isplatilac prihoda od osiguranja lica pravno lice koje je registrovano za obavljanje delatnosti osiguranja, isplatilac je obavezan da prilikom isplate obračuna, obustavi i plati porez na propisani uplatni račun po odbitku (čl. 99. i 101. Zakona).

Zavisno od momenta nastanka poreske obaveze, za **OVP 504 - Prihodi od osiguranja lica, *poreska osnovica*** i poreska stopa su:

- U periodu od **1.1.2008. do 9.6.2009. godine** je vrednost isplaćene naknade iz osiguranja lica, ako nije izuzeta od oporezivanja u skladu sa članom 9. stav 1. tačka 7) Zakona o porezu na dohodak. Stopa poreza je bila **20%.**
- U periodu od **10.6.2009. godine** je vrednost naknade iz osiguranja lica koja se isplaćuje umanjena za iznos novčanih sredstava uplaćenih po osnovu premije osiguranja. U slučaju kada se povučena akumulirana sredstva po osnovu udela člana u neto imovini dobrovoljnog penzijskog fonda, po nalogu i za račun člana fonda, ulože u kupovinu anuiteta u društvo za osiguranje, ***poreska osnovica*** je vrednost isplaćene naknade iz osiguranja lica, umanjena za iznos povučenih akumuliranih sredstava uloženih u kupovinu anuiteta. Porez se plaća po stopi od **15%.**

Doprinosi se ne obračunavaju i ne plaćaju.

U nastavku, dajemo **primer obračuna poreza na prihode od osiguranja lica (OVP 504)**, pod pretpostavkom da je iznos naknade iz osiguranja lica 100.000 dinara, a da je vrednost uplaćenih premija osiguranja, odnosno uplaćenih valorizovanih sredstava po osnovu sticanja investicionih jedinica dobrovoljnog penzijskog fonda 30.000 dinara.

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Naknada iz osiguranja lica	100.000,00
2.	Umanjenje za uplaćene premije / sredstva	30.000,00
3.	Oporezivi prihod (red br. 1 - red. br. 2)	70.000,00
4.	Porez (red. br. 3 x 15%)	10.500,00
5.	Za isplatu (red. br. 1. - red. br. 4)	89.500,00

Pre isplate prihoda od osiguranja lica, Poreskoj upravi se dostavlja poreska prijava **PPP-PD**.

U Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 504 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	70.000,00
3.11	Porez	10.500,00
3.17	MFP 5	30.000,00

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

4. Prihodi sportista i sportskih stručnjaka

4.1. Predmet oporezivanja

Prihodi sportista i sportskih stručnjaka, prema članu 84a Zakona o porezu na dohodak građana, obuhvataju primanja koja ostvare profesionalni sportisti, sportisti amateri, sportski stručnjaci i stručnjaci u sportu od sportske organizacije, odnosno organizacije za obavljanje sportske delatnosti, sportskih društava i saveza, koji nemaju karakter zarade u smislu propisa kojima se uređuje sport, odnosno radni odnosi.

Prihodima koja se ostvaruju po ovom osnovu, smatraju se naročito sledeća primanja:

1) naknade na ime zaključenja ugovora (transfer i dr.);
2) naknade za korišćenje lika sportiste;
3) novčane pomoći vrhunskim sportistima sa posebnim zaslugama;
4) (brisana);
5) stipendije vrhunskim sportistima za sportsko usavršavanje;
6) novčane i druge nagrade;
7) nacionalna priznanja i nagrade za poseban doprinos u razvoju i afirmaciji sporta;
8) naknade i nagrade za rad sportskim stručnjacima, odnosno stručnjacima u sportu (treneri, sudije, delegati i dr.).

Status profesionalnog sportiste, sportiste amatera, sportskog stručnjaka i stručnjaka u sportu na koje se može primeniti član 84a Zakona, utvrđuje se u skladu sa Zakonom o sportu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2011 i 99/2011 (dr. zakon)) i Pravilnikom o nomenklaturi sportskih zanimanja i zvanja ("Službeni glasnik RS", broj 7/2013).

Napominjemo da se stipendije i krediti učenika i studenata koje isplaćuju sportske organizacije i hranarine sportista amatera koje isplaćuju amaterski sportski klubovi, iznad propisanog neoporezivog iznosa članom 9. stav 1. tač. 12) i 13) Zakona ne oporezuju kao prihodi sportista i sportskih stručnjaka po članu 84a Zakona, već kao drugi prihodi po članu 85. Zakona, pa se i obrađuju u tom delu.

4.2. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa

Osnovicu poreza za prihode sportista i sportskih stručnjaka čini oporezivi prihod koji se dobije kada se od bruto prihoda odbiju **normirani troškovi u visini od 50%**.

Poreska stopa je 20%.

Pored poreza na dohodak građana, na prihode sportista i sportskih stručnjaka obračunava se i plaća:

- **Doprinos za PIO - po stopi od 26% (od 1.8.2014. godine) na oporezivi prihod koji čini osnovicu poreza, ako se prihod ostvaruje kao naknada, odnosno nagrada po osnovu sadašnjeg ili pređašnjeg rada.**

  Izuzetno, doprinos za PIO se ne obračunava i ne plaća ako je primalac prihoda **strani državljan ili lica bez državljanstva koje nije osiguranik u RS, kao i u slučaju kada je primalac prihoda ostvario pravo za prestanak plaćanja doprinosa na buduće ugovorene naknade u tekućoj godini po osnovu plaćenih doprinosa na iznos najviše procenjene godišnje osnovice doprinosa.**
- **Doprinos za zdravstveno osiguranje - po stopi od 10,3% (od 1.8.2014. godine) na oporezivi prihod ako primalac prihoda** po osnovu ugovora po kojem za izvršen posao ostvaruje naknadu, **nije zdravstveno osiguran po drugom osnovu** (zaposleni, samostalna delatnost, poljoprivreda, korisnik penzije), saglasno članu 17. stav 1. tačka 16. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Kada je naknada ugovorena u neto iznosu **preračun u bruto iznos** (pri normiranom trošku 50%), radi utvrđivanja poreske osnovice, za prihod sportista i sportskih stručnjaka **vrši se po sledećim koeficijentima:**

B = N x 1,2987013 - ako se plaća porez po stopi 20% i doprinos za PIO po stopi **26%**

B = N x 1,1111111 - ako se plaća samo porez po stopi 20% (doprinosi se ne plaćaju)

B = N x 1,3917885 - ako se plaća porez po stopi 20%, doprinos za PIO po stopi **26%** i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od **10,3%**.

Obračun, obustavu i uplatu poreza i doprinosa vrši sportska organizacija prilikom svake isplate prihoda - po odbitku, po propisima koji važe na dan isplate prihoda (čl. 99. i 101. Zakona).

Primer za obračun poreza i doprinosa na prihode sportista i sportskih stručnjaka:

Red. br.	Opis	Kada se plaća		
		Porez i doprinos za PIO (OVP 505)	Samo porez (OVP 507)	Porez, doprinos za PIO i za zdravstveno osigiguranje (OVP 506)
1	2	3	4	5
1.	Iznos neto naknade	300.000,00	300.000,00	300.000,00
2.	Koeficijent za preračun na bruto iznos	1,2987013	1,1111111	1,3917885
3.	Bruto prihod (rb. 1 x rb. 2)	389.610,39	333.333,33	417.536,55
4.	Stopa normiranih troškova	50%	50%	50%
5.	Normirani troškovi (rb. 3 x rb. 4)	194.805,19	166.666,65	208.768,27
6.	Oporeziv prihod (rb. 3 - rb. 5)	194.805,19	166.666,65	208.768,27
7.	Porez (20% x rb. 6)	38.961,04	33.333,33	41.753,65
8.	Doprinos za PIO (26% x rb. 6)	50.649,35	-	54.279,75
9.	Doprinos za zdravstveno osig. (10,3% x r.b. 6)	-	-	21.503,15
10.	Iznos za isplatu (rb. 3 - 7 - 8 - 9)	300.000,00	300.000,00	300.000,00

Pre isplate prihoda sportistima i sportskim stručnjacima, popunjavaju se i podnose sledeći obrasci:

- Poreska prijava **PPP-PD**
- Obrazac **M-UN ili M-UN/K** (za više fizičkih lica) - nadležnoj filijali fonda PIO.

Za **OVP 505** - u Obrazac PPP-PD unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 505 00 0
3.9	Bruto prihod	389.610,39
3.10	Osnovica za porez	194.805,19
3.11	Porez	38.961,04
3.12	Osnovica za doprinos	194.805,19
3.13	PIO	50.649,35

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

Za **OVP 506** - u Obrazac PPP-PD unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 05 506 00 0
3.9	Bruto prihod	417.536,55
3.10	Osnovica za porez	208.768,27
3.11	Porez	41.753,65

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.12	Osnovica za doprinos	208.768,27
3.13	PIO	54.279,75
3.14	ZDR	21.503,15

U polja 3.15 i 3.16 upisuje se 0,00.

Za **OVP 507** - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 507 00 0
3.9	Bruto prihod	333.333,33
3.10	Osnovica za porez	166.666,65
3.11	Porez	33.333,33

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Naknada sportistima kada se plaća porez, PIO i zdravstvo

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	417.536,55	
		237311	Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru		300.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		41.753,65
		237511	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru		54.279,75
		237611	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru		21.503,15
			- naknada sportista		
2.	237311		Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru	300.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	41.753,65	
	237511		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru	54.279,75	
	237611		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru	21.503,15	
		121112	Tekući računi		417.536,55
			- po izvodu UT-a		
3.	424231		Usluge sporta	417.536,55	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		417.536,55
			- autorska naknada		

U nastavku dajemo primer popunjenog Obrasca M-UN.

Obrazac M-UN

PRIJAVA O UPLATI DOPRINOSA PO OSNOVU UGOVORENE NAKNADE, ODNOSNO NAKNADE ZA RAD SPORTSKIM STRUČNJACIMA I VISINI TE NAKNADE ZA _____ GODINU

		Broj MF rolne i pozicije
Red. br.	Naziv obeležja	Prostor za odgovore
1.	Naziv (prezime i ime) i sedište isplatioca naknade	
2.	Registarski broj isplatioca naknade	
3.	Poreski identifikacioni broj isplatioca naknade	
4.	Matični broj registra	
5.	Jedinstveni matični broj osiguranika	2 1 0 3 9 5 1 7 1 2 7 3 4
6.	Prezime i ime osiguranika	M I R K O V I Ć M I R K O
7.	Kategorija osiguranika	**a) zaposleni** b) samostalne delatnosti v) poljoprivrednik g) korisnik penzije
8.	Osnov za isplatu ugovorene naknade	Naknada za rad sportskim stručnjacima
9.	Visina ugovorene naknade* Visina uplaćenog doprinosa	dinara: 2 0 8 7 6 8 — para: 2 7 5 4 2 7 9 — 7 5

* Oporezivi prihod koji služi kao osnovica na koju se plaća doprinos.

Datum isplate ugovorene naknade i uplate doprinosa	

Broj i datum prijave:
Primio:
Uneo:

U _____ dana _____.godine

(M.P.)

Podnosilac prijave

_____

(potpis ovlašćenog lica)

deo VI

DRUGI PRIHODI FIZIČKIH LICA

- ugovor o delu
- dopunski rad
- ugovor o zastupanju i posredovanju i dr.

I. DRUGI PRIHODI FIZIČKIH LICA

1. Pojam drugih poreza i obračun poreza i doprinosa

Prema članu 85. stav 1. Zakona o porezu na dohodak građana, drugim prihodima se smatraju prihodi koji po svojoj prirodi čine dohodak fizičkog lica, koji nisu oporezovani po drugom osnovu, a naročito:

1) prihodi po osnovu ugovora o delu;
2) prihodi po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova zaključenih preko omladinske ili studentske zadruge sa licem do navršenih 26 godina života ako je na školovanju u ustanovama srednjeg, višeg ili visokog obrazovanja;[1]
3) prihodi po osnovu dopunskog rada;
4) prihodi po osnovu trgovinskog zastupanja;
5) primanja članova organa uprave pravnog lica;
6) naknada poslanicima i odbornicima;
7) naknada u vezi sa izvršavanjem poslova odbrane, civilne zaštite i zaštite od elementarnih nepogoda;
8) primanja stečajnih upravnika, sudskih veštaka, sudija porotnika i sudskih tumača;
9) prihodi po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina, uzgajanje i prodaje pečuraka, uzgoje i prodaje pčelinjeg roja (pčela), uzgoja i prodaje puževa, odnosno po osnovu prodaje drugih dobara ostvarenih obavljanjem privremenih ili povremenih poslova **(noveliran, sa primenom od 1.1.2014. godine)**;
10) nagrade, novčane pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca;
11) primanja iz člana 9. ovog zakona iznad propisanih neoporezivih iznosa;
12) naknade troškova i drugi rashodi licima koja nisu zaposlena kod isplatioca;
13) **uzimanje iz imovine i korišćenje usluga privrednog društva od strane vlasnika društva za njihove privatne potrebe (primena od 30.5.2013. godine);**
14) primanja koja, saglasno zakonu koji uređuje rad, ostvari zaposleni po osnovu učešća u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini;
15) **prihodi koje ostvari fizičko lice izdavanjem nepokretnosti u podzakup (primena od 30.5.2013. godine);**
16) **svi drugi prihodi koji nisu oporezovani po drugom osnovu ili nisu izuzeti od oporezivanja ili oslobođeni plaćanja poreza po ovom zakonu, osim prihoda od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja koje ostvare fizička lica:**

(1) nosioci poljoprivrednog gazdinstva;

(2) koja doprinose za obavezno socijalno osiguranje plaćaju po rešenju u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje;

(3) korisnici poljoprivredne penzije.

(Ova tačka je novelirana, sa primenom od 1.1.2014. godine).

---

1 Prihodi po ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova, uključujući i prihode koje po tom osnovu ostvaruje član zadruge do 26 godina života ako je na školovanju (koji su u fiskalnom tretmanu drugih prihoda, a ne zarada), obrađeni su u delu I - odeljak IX ovog priručnika, radi celovitosti teksta o obračunu poreza i doprinosa na prihode po ugovorima o privremenim i povremenim poslovima.

1.1. Porez na druge prihode

Osnovica poreza na druge prihode, prema članu 85. stav 3. Zakona je **bruto prihod umanjen za normirane troškove od 20%.** Kod oporezivanja drugih prihoda ne priznaju se dokumentovani stvarni troškovi (umesto normiranih).

Izuzetno, **za prihode od izdavanja nepokretnosti u podzakup, bruto prihod se umanjuje za plaćenu zakupninu, kao stvarni trošak** (normirani troškovi se ne priznaju).

Takođe, izuzetno od stava 3. ovog člana, a sa primenom **od 1.1.2014. godine, oporezivi prihod koji fizičko lice ostvari od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda odnosno plodova i lekovitog bilja** (ako nisu oslobođeni plaćanja poreza u skladu sa odredbom tačke 16. stava 1. člana 85) **čini bruto prihod umanjen za normirane troškove u visini od 90%.**

Poreska stopa na druge prihode je **20%**.

Za druge prihode koje ostvari član učeničke zadruge, član omladinske ili studentske zadruge do navršenih 26 godina života ako je na školovanju u institucijama za srednje, više i visoko obrazovanje, propisana je poreska olakšica - umanjenje obračunatog poreza za 40%. Ova olakšica je bila propisana i za prihode po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina, šumskih plodova i lekovitog bilja, ali je ukinuta počev od 1.1.2014. godine.

Obveznik poreza je fizičko lice koje ostvaruje prihode.

1.2. Plaćanje poreza na druge prihode

Porez na druge prihode plaća se:

1) **Po odbitku** - obračunava, obustavlja i uplaćuje isplatilac prihoda prilikom svake isplate prihoda, po propisima koji važe na dan isplate prihoda, ako je isplatilac pravno lice i preduzetnik (čl. 99. i 101. Zakona).

Pod pravnim licem podrazumeva se privredno društvo i svako drugo pavno lice, kao i deo pravnog lica, odnosno poslovna jedinica nerezidentnog pravnog lica koja je registrovana kod nadležnog organa (predstavništvo i dr.), kao i državni organi i organizacije.

Preduzetnik je obveznik plaćanja poreza po odbitku, nezavisno od načina oporezivanja (po knjigama ili paušalno).

Prilikom obračuna i plaćanja poreza, isplatilac podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu na Obrascu PPP-PD.

2) **Samooporezivanjem** - fizičko lice koje ostvaruje druge prihode u ili iz druge države, kod diplomatskog ili konzularnog predstavništva strane države ili međunarodne organizacije (UN i dr.) ili kod njihovih službenika (osoblje sa diplomatskim imunitetom), prema članu 101a Zakona, dužno je da samo obračuna i uplati porez po odbitku ako to ne učini isplatilac prihoda (npr. neke ambasade svojim slobodnim opredeljenjem plaćaju za lokalna angažovana lica sve poreze po odbitku), i da sastavi i podnese nadležnom poreskom organu, prema mestu svog prebivališta, prijavu na Obrascu PP OPO, najkasnije u roku od 45 dana od dana kada je ostvarilo prihod. Obrazac PP OPO propisan je **Pravilnikom o obrascu poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu samo-oporezivanjem i pripadajućim doprinosima od strane fizičkog lica kao poreskog obveznika** ("Službeni glasnik RS", broj 77/2013). Napominjemo da je ova obaveza postojala i do 29.5.2013. godine, u skladu sa članom 107. Zakona.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), samooporezivanje se sa primenom od 1.1.2014. godine (član 68. stav 1. tog zakona) proširuje i na, pored ostalog, sve druge prihode fizičkog lica iz člana 85. Zakona (član 100a stav 1. tačka 3) podtačka (4) Zakona), uz obavezu podnošenja poreske prijave sa obračunatim porezom u roku od 45 dana od dana ostvarivanja prihoda (član 95. stav 5. Zakona) i sa rokom plaćanja najkasnije do isteka roka za podnošenje poreske prijave (član 114. Zakona).

3) **Po rešenju poreskog organa** porez se plaća u slučaju kada nije plaćen po odbitku ili samooporezivanjem. Radi utvrđivanja obaveze poreza, fizičko lice - primalac prihoda podnosi nadležnom poreskom organu, prema svom prebivalištu, poresku prijavu na Obrascu PPDG-4, koji je propisan Pravilnikom o obrascima poreskih prijava za utvrđivanje poreza na prihode građana ("Službeni glasnik RS", br. 7/2004, 19/2007, 23/2010 (ispr.), 8/2011, 74/2013, 24/2014 i 27/2014 (ispr.)).

1.3. Poresko oslobođenje

Članom 85. stav 6. Zakona o porezu na dohodak građana propisano je **poresko oslobođenje za druge prihode koji se ostvaruju po osnovu dokumentovane naknade troškova službenih putovanja najviše do iznosa tih troškova koji su izuzeti od plaćanja poreza na zarade za zaposlene po članu 18. tač. 2) do 4) ovog zakona, ako se isplata vrši fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca,** i to:

1) upućenim, odnosno pozvanim od strane državnog organa ili organizacije, sa pravom naknade troškova nezavisno od toga iz kojih sredstava se vrši isplata;
2) članovima predstavničkih i izvršnih tela Srbije i Crne Gore, Republike, teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, u vezi sa vršenjem funkcije;
3) upućenim na rad u Republiku, po nalogu inostranog poslodavca, a u vezi sa delatnošću domaćeg isplatioca;
4) upućenim kod isplatioca po nalogu poslodavca, a u vezi sa delatnošću poslodavca;
5) ako dobrovoljno, odnosno po pozivu sarađuju u humanitarne, zdravstvene, vaspitno-obrazovne, kulturne, sportske, naučno-istraživačke, verske i druge svrhe, odnosno sarađuju u sindikalnim organizacijama, privrednim komorama, političkim strankama, savezima i udruženjima, nevladinim, kao i u drugim nedobitnim organizacijama, pri čemu ne ostvaruju bilo koju drugu naknadu po osnovu te saradnje.

Za poresko oslobođenje po članu 85. stav 5. tačka 5) bitno je da su ispunjeni kumulativno sledeći uslovi:

- da je isplatilac prihoda nedobitna organizacija (nije obveznik poreza na dobit) i
- da lice kome se isplaćuje naknada troškova službenog putovanja po osnovu ostvarene saradnje ne ostvaruje bilo koju drugu naknadu po osnovu te saradnje.

U st. 7. i 8. člana 85. Zakona propisana su izuzimanja od plaćanja poreza na otpise potraživanja banke prema klijentu (dužniku), i to:

- za primanja klijenata banke, **kada banka otpiše potraživanje prema dužniku pod sledećim uslovima:**
  1) da su **troškovi utuženja tog dužnika veći od ukupnog iznosa potraživanja** banke od ovog dužnika;
  2) da se ovaj **otpis priznaje kao rashod** u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dobit pravnih lica.
- **u slučaju otpisa preostalog dela potraživanja banke od dužnika** koji je **u skladu sa ugovorom o poravnanju** zaključenog sa bankom prodao nepokretnost za koju je dobio kredit po vrednosti koja je približna uobičajenoj tržišnoj vrednosti odgovarajuće nepokretnosti, a koju je u celini uplatio banci na ime vraćanja kredita, ali koja je manja od potraživanja banke po osnovu tog kredita, pod uslovom da je prema pravilima Narodne banke Srbije to potraživanje svrstano u potraživanja za koje se utvrđuje 100% rezerve za procenjene gubitke.

1.4. Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje

Prema članu 7. stav 1. tačka 9) Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, a saglasno članu 12. stav 1. tačka 3) Zakona o PIO, obveznici plaćanja doprinosa za PIO su i lica koja ostvaruju naknadu za izvršeni posao po osnovu: ugovora o delu, autorskog ugovora, ugovora o dopunskom radu i drugih ugovora ili po nekom drugom osnovu.

Članom 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, propisano je da se doprinos za PIO plaća istovremeno po svim osnovima rada (radni odnos, samostalna delatnost, ugovori i dr.), ako isto lice ostvaruje prihode po više različitih osnova.

To znači da se na ugovorene naknade koje imaju tretman drugih prihoda plaća doprinos za PIO, nezavisno od toga da li je za lice koje ostvaruje prihode po tom osnovu to jedini izvor osiguranja ili je osigurano i po drugom osnovu (zaposleno, samostalna delatnost, poljoprivreda, korisnik penzije i dr.).

Doprinos za PIO se plaća **po stopi od 26%** na teret primaoca prihoda, na osnovicu na koju se plaća porez i na isti način na koji se plaća i porez.

Prilikom svake isplate ugovorenih naknada, Republičkom fondu PIO dostavlja se prijava na Obrascu M-UN - Prijava o uplati doprinosa po osnovu ugovorene naknade, odnosno naknade po osnovu ugovora o dopunskom radu i visini te naknade ili na Obrascu M-UN/K - Prijava o uplati doprinosa za više lica po osnovu ugovorene naknade, odnosno naknade po osnovu ugovora o dopunskom radu i visini te naknade.

Na osnovu ovih prijava Fond prati uplatu doprinosa na ugovorene naknade i unosi podatke u matičnu evidenciju osiguranika.

1.5. Prijava na osiguranje za PIO lica koja ostvaruju ugovorene naknade

Kada naknadu po ugovoru o delu, autorskom ugovoru i drugim ugovorima, ili po drugom osnovu (ugovorena naknada) ostvaruje **nezaposleno lice** koje nije osigurano po drugom osnovu (zaposlenje, samostalna delatnost, poljoprivreda), **ili penzionisano lice** poslodavac je obavezan da podnese, preko portala Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja prijavu na PIO za to lice na Obrascu M u roku od 3 dana od zaključenja ugovora, odnosno početka obavljanja poslova, nezavisno od obaveze podnošenja obrazaca M-UN i M-UN/ K (za više lica) koji predstavljaju izveštaj o plaćenom doprinosu za PIO.

1.6. Doprinos za zdravstveno osiguranje

Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 107/2005, 109/2005 (ispr.), 30/2010 (dr. zakon), 57/2011, 110/2012 (US) i 119/2012), lica koja ostvaruju ugovorene naknade za izvršen posao, ako nisu osigurana po drugom osnovu (zaposleni, samostalna delatnost, poljoprivreda, korisnik penzija) obavezno su osigurana lica na zdravstveno osiguranje po osnovu ugovora (član 17. stav 1. tačka 16) Zakona).

Svojstvo osiguranika na zdravstveno osiguranje se, saglasno članu 17. stav 2. i članu 21. tog zakona, stiče se samo po jednom osnovu osiguranja, koji isključuje druge osnove, a prema utvrđenom redosledu prioritetnih osnova osiguranja (zaposleni, samostalna delatnost, poljoprivreda, korisnik penzija i dr.).

To znači da **postoji obaveza obračuna i plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje, na teret primaoca prihoda, ako se isplata ugovorene naknade vrši licu koje nije osigurano ni po jednom drugom osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja**.

U tom slučaju, poslodavac je u obavezi da podnese prijavu za zdravstveno osiguranje na **Obrascu M**.

Doprinos za zdravstveno osiguranje se plaća **po stopi od 10,3%,** na osnovicu i na isti način na koji se plaća porez na druge prihode.

Na ugovorene naknade (ugovor o radu, dopunski rad i sl.) ne plaća se doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti (po stopi od 2%, na teret isplatioca naknada), saglasno članu 27. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Obaveza plaćanja doprinosa od 2% postoji za volonterski rad (ako se obavlja bez naknade), stručnu i profesionalnu obuku i za isplate članovima zadruge do navršenih 26 godina života, ako su na školovanju. Tada se ne obračunava i ne plaća doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3% i ako se isplata vrši licu koje nije osigurano po drugom osnovu.

1.7. Povraćaj više plaćenog doprinosa i prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade u kalendarskoj godini

Ukoliko bi se dogodilo da isto fizičko lice za kalendarsku godinu plati doprinos na ukupnu osnovicu veću od najviše godišnje osnovice doprinosa iz člana 43. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (petostruki iznos prosečne godišnje zarade u Republici isplaćene u godini za koju se obračunavaju i plaćaju doprinosi) to lice može da ostvari povraćaj više plaćenog doprinosa, po propisanom postupku, u skladu sa članom 66. tog zakona i **Pravilnikom o uslovima, postupku i načinu povraćaja više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i prestanku obaveze plaćanja doprinosa na ugovorene naknade u tekućoj godini** ("Službeni glasnik RS", broj 100/2004).

Plaćanje doprinosa za PIO i za zdravstveno osiguranje (ako postoji obaveza) na ugovorene naknade u tekućoj godini može se obustaviti ako primalac naknade u propisanom postupku ostvari pravo na prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade jer je do određenog momenta u tekućoj godini doprinos po svim osnovama plaćanja plaćen na iznos veći od procenjene najviše godišnje osnovice.

Pravo na prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade, fizičko lice - primalac naknade ostvaruje u skladu sa članom 67. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i navedenim Pravilnikom.

1.8. Angažovanje korisnika invalidske i porodične penzije po ugovoru o delu i drugim ugovorima

Sa stanovišta Zakona o PIO, nema smetnji da korisnik invalidske penzije (kao i korisnik starosne penzije) bude angažovan po ugovoru o delu ili drugom ugovoru, uz podnošenje odgovarajuće prijave na osiguranje nadležnom odseku kod koga je penzija ostvarena i dostavu obrazca M-UN ili M-UN/K prilikom isplate naknade, odnosno plaćanja doprinosa za PIO.

Angažovanje korisnika invalidske penzije i prijava na osiguranje, sami za sebe nisu osnov za obustavu isplate invalidske penzije. Obustava invalidske penzije može uslediti samo po sprovedenom postupku ponovne ocene radne sposobnosti.

U tom smislu dato je mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, br. 011-0-00542/2005-02 od 25.7.2005. godine, koje glasi:

"Članom 96. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da ukoliko postoji osnovana sumnja da je došlo do promena u stanju invalidnosti, Fond za penzijsko osiguranje može po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za utvrđivanje promena u stanju invalidnosti. Ako u tom postupku organ veštačenja utvrdi da je došlo do promena u stanju invalidnosti korisnika invalidske penzije, odnosno da je sposoban za obavljanje svog ili drugog posla, prestalo bi mu pravo na invalidsku penziju.

Prema tome, korisnik inavalidske penzije usled promena u stanju invalidnosti može da započne obavljanje određenih poslova.

Međutim, ako bi došlo do pokretanja postupka utvrđivanja promena u stanju invalidnosti i ako bi organ veštačenja utvrdio da je sposoban za obavljanje svog ili drugog posla, prestalo bi mu pravo na invalidsku penziju.

To znači da osnov prestanka prava na invalidsku penziju nije sama činjenica da je korisnik invalidske penzije započeo obavljanje određenih poslova, već ako u postupku utvrđivanja promena u stanju invalidnosti bude utvrđeno da ne postoji invalidnost."

Korisniku porodične penzije koji stekne svojstvo osiguranika po bilo kom osnovu, pa i po osnovu ostvarivanja ugovorene naknade, **obustavlja se isplata porodične penzije**, saglasno članu 117. stav 2. Zakona o PIO.

Izuzetno od napred navedenog, **korisniku porodične penzije ne obustavlja se isplata porodične penzije u slučaju kada je ostvario ugovorenu naknadu na mesečnom nivou u iznosu nižem od najniže osnovice u osiguranju zaposlenih, važeće u momentu uplate doprinosa (od 1.1.2015. godine).**

2. Ugovor o dopunskom radu

2.1. Zakonski osnov za zaključivanje ugovora o dopunskom radu

Ugovori o dopunskom radu mogu se zaključiti na osnovu:

- Zakona o radu;
- posebnih zakona kojima je uređeno pravo i uslovi za obavljanje dopunskog rada.

2.1.1. Dopunski rad po Zakonu o radu

Prema članu 202. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014), zaposleni koji radi sa punim radnim vremenom kod poslodavca može:

- da zaključi ugovor o dopunskom radu sa drugim poslodavcem, a
- najviše do jedne trećine punog radnog vremena.

Ugovorom o dopunskom radu, koji se zaključuje u pisanom obliku, utvrđuje se:

- pravo na novčanu naknadu i
- druga prava i obaveze po osnovu dopunskog rada.

Ugovor o dopunskom radu može se zaključiti samo sa licem koje je zaposleno (u radnom odnosu) kod drugog poslodavca sa punim radnim vremenom. Ne može se zaključiti sa nezaposlenim licem, penzionisanim licem, niti sa licem koje je zaposleno sa nepunim radnim vremenom.

Rad najviše do 1/3 punog radnog vremena po osnovu dopunskog rada znači 1/3 od pune 40-časovne radne nedelje, što iznosi najviše 13,33 časa nedeljno.

Zakon o radu ne propisuje kao uslov za dopunski rad saglasnost poslodavca kod koga je lice sa kojim se zaključuje ugovor o dopunskom radu zaposleno, što znači da ta saglasnost, odnosno odobrenje nije potrebno. Međutim, potrebno je da lice sa kojim se zaključuje ugovor o dopunskom radu dostavi dokaz (potvrdu, uverenje) od poslodavca kod koga je zaposleno da radi sa punim radnim vremenom.

Prema odredbi člana 1. stav 1. Zakona o radu, prava, obaveze i odgovornosti po osnovu rada uređuju se ovim zakonom i posebnim zakonom. To znači, ako su posebnim zakonom koji uređuje određenu oblast uređena pojedina prava po osnovu rada koja nisu predviđena Zakonom o radu ili su uređena na drugačiji način, tada se primenjuju odredbe posebnog zakona.

Saglasno tome, član 202. Zakona o radu primenjuje se kao osnov za zaključenje ugovora o dopunskom radu u svim slučajevima kada posebnim zakonom dopunski rad nije uređen na drugačiji način. Kada je posebnim zakonima drugačije uređen dopunski rad primenjuju se i odredbe posebnih zakona.

2.1.2. Dopunski rad po posebnim zakonima

Mogućnost zaključivanja ugovora o dopunskom radu uređena je, između ostalog, i sledećim posebnim zakonima:

a) **Zakonom o zdravstvenoj zaštiti** ("Službeni glasnik RS", br. 107/2005, 72/2009 (dr. zakon), 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013 (dr. zakon) i 93/2014),

b) **Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja** ("Službeni glasnik RS", br. 72/2009, 52/2011 i 55/2013).

a) Dopunski rad po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti

Institut dopunskog rada u zdravstvenoj delatnosti na poseban način uređen je **Zakonom o zdravstevnoj zaštiti** (Zakon) i podzakonskim aktom - **Pravilnikom o načinu, postupku i uslovima za obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika u zdravstvenoj ustanovi ili privatnoj praksi** - Pravilnik ("Službeni glasnik RS", broj 108/2008).

1. Mogućnost angažovanja zdravstvenog kadra po ugovoru o dopunskom radu utvrđena je u članu 199. Zakona, na sledeći način:

- zdravstveni radnik, zdravstveni saradnik, kao i drugo lice zaposleno u zdravstvenoj ustanovi, odnosno privatnoj praksi koje čini tim sa zdravstvenim radnikom u obavljanju zdravstvene delatnosti u skladu sa ovim zakonom (drugo zaposleno lice), može da obavlja dopunski rad u zdravstvenoj ustanovi, odnosno privatnoj praksi van redovnog radnog vremena, u skladu sa ovim zakonom;
- tim povodom zaključuje se ugovor o dopunskom radu sa poslodavcem kod koga se obavlja dopunski rad a najviše do jedne trećine punog radnog vremena;
- dopunski rad može da se obavlja kod poslodavca sa kojim zdravstveni radnik, zdravstveni saradnik, odnosno drugo zaposleno lice ima zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom, odnosno kod drugog poslodavca, samo pod uslovom da takav rad pomenutih lica van redovnog radnog vremena ne remeti rad dela ili cele zdravstvene ustanove;
- način, postupak i uslove, kao i druga pitanja od značaja za organizovanje i obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika, odnosno drugih zaposlenih lica propisuje ministar.

2. Sadržaj usluga za koje je moguće ugovarati dopunski rad propisan je članom 200. Zakona i to:

1) za pružanje zdravstvenih usluga koje nisu obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem u pogledu sadržaja, obima i standarda, odnosno zdravstvenih usluga koje se ne ostvaruju na način i u postupku koji su propisani za ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
2) za pružanje zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova pruža za potrebe organizacije obaveznog zdravstvenog osiguranja a za koje ne može na drukčiji način da obezbedi odgovarajući kadar;
3) za pružanje zdravstvenih usluga koje zdravstvena ustanova pruža za potrebe lica koja nemaju svojstvo osiguranog lica u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstveno osiguranje.

3. Način zaključivanja ugovora o dopunskom radu, njegov sadržaj i detalji oko plaćanja i evidencije pruženih usluga i naplaćenih sredstava, utvrđeni su u članu 201. Zakona na sledeći način:

- ugovor o dopunskom radu zaključuje se u pismenom obliku i sadrži: vrstu, način, vreme trajanja posla, visinu i način utvrđivanja naknade za rad, obveznika uplate utvrđene naknade za pruženu zdravstvenu uslugu, u skladu sa zakonom i opštim aktima poslodavca;
- naknada po ugovoru angažovanom licu isplaćuje se uz prvu narednu isplatu plate, a najkasnije u roku od 30 dana od dana pružanja zdravstvene usluge, odnosno od dana prenosa sredstava od organizacije obaveznog zdravstvenog osiguranja ili osiguravajućeg društva;
- za pružene usluge u dopunskom radu pacijenti, osiguravajuća društva dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja ili organizacija obaveznog zdravstvenog osiguranja - u zavisnosti od vrste usluge, ustanovi uplaćuju utvrđenu naknadu;
- o pruženoj usluzi - od strane zdravstvene ustanove i privatne prakse obavezno je izdavanje računa na propisanom obrascu, odnosno fakture;
- obavezna je evidencija o zaključenim ugovorima o dopunskom radu od strane zdravstvene ustanove i privatne prakse;
- utvrđeno je posebno iskazivanje i vođenje u finansijskom planu sredstava ostvarenih po osnovu obavljanja dopunskog rada u skladu sa ovim zakonom;
- poslodavci koji organizuju dopunski rad u skladu sa ovim zakonom, dužni su da pacijentu pruže potrebne informacije o načinu i postupku pružanja zdravstvenih usluga u okviru dopunskog rada, kao i da na vidnom mestu istaknu obaveštenja o organizaciji dopunskog rada, kao i licima koja su angažovana po osnovu ugovora o dopunskom radu.

b) Dopunski rad po Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja

Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, u članu 135. uređeni su uslovi za zaključivanje ugovora o izvođenju nastave (dopunskog rada). Odredba ovog člana glasi:

"Direktor škole može da zaključi ugovor o izvođenju nastave ili za polaganje ispita, za najviše 30 odsto od punog radnog vremena sa licem zaposlenim u drugoj ustanovi ili kod drugog poslodavca, odnosno koji samostalno obavlja delatnost, u slučajevima iz člana 132. stav 1. ovog zakona.

Direktor škole pre zaključenja ugovora o izvođenju nastave pribavlja saglasnost druge ustanove, odnosno poslodavca.

Lice angažovano po osnovu ugovora iz stava 1. ovog člana ne stiče svojstvo zaposlenog u školi, a pravo na naknadu za obavljeni rad stiče na osnovu izveštaja o održanim časovima nastave, ispitima i drugim oblicima obrazovno-vaspitnog rada.

Lice iz stava 1. ovog člana učestvuje u radu stručnih organa škole bez prava odlučivanja, osim u radu odeljenskog veća."

2.2. Obavljanje poslova direktora po ugovoru o dopunskom radu

Članom 48. Zakona o radu propisano je da direktor može da bude radno angažovan na dva načina, i to:

- da zasnuje radni odnos na neodređeno veme ili određeno vreme zaključenjem ugovora o radu ili
- da zaključi ugovor sa poslodavcem o međusobnim pravima, obavezama i odogovornostima (čijim zaključenjem se ne zasniva radni odnos).

Noveliranom odredbom stava 5. člana 202. Zakona o radu koja je u primeni od 29.7.2014. godine propisano je da lice koje obavlja poslove direktora po ugovoru (bez zasnivanja radnog odnosa) ima pravo na naknadu za rad i druga prava, obaveze i odgovornosti u skladu sa ugovorom.

Dakle, prema navedenom, naknada za rad, koju lice prima nije više upodobljena zaradi. To upodobljavanje zaradi nije bilo sporno ni ranije ako lice angažovano na poslovima direktora nije bilo zaposleno kod drugog poslodavca sa punim radnim vremenom. Međutim u praktičnoj primeni člana 48. Zakona o radu, postavilo se pitanje pravnog osnova angažovanja na poslovima direktora lica zaposlenog kod drugog poslodavca sa punim radnim vremenom, odnosno tretman naknade za rad u takvom slučaju.

S tim u vezi, mišljenjem Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalna pitanja broj 011-00-501/2005-02 od 1.6.2005. godine opredeljen je sledeći stav:

"U odnosu na pitanje da li lice koje je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, može kod drugog poslodavca da bude postavljeno za direktora, ukazujemo na sledeće:

Prema čl. 202. Zakona o radu, zaposleni koji radi sa punim radnim vremenom kod poslodavca, može da zaključi ugovor o dopunskom radu sa drugim poslodavcem, a najviše do jedne trećine punog radnog vremena. Ugovorom o dopunskom radu utvrđuje se pravo na novčanu naknadu i druga prava i obaveze po osnovu rada.

Prema tome, ako je aktom poslodavca predviđeno da se poslovi direktora mogu obavljati sa jednom trećinom punog radnog vremena, nema zakonskih smetnji da lice koje je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, bude postavljeno kod drugog poslodavca da obavlja poslove direktora sa jednom trećinom punog radnog vremena. U ovom slučaju shodno odredbi čl. 202. st. 2. Zakona, lice koje radi do jedne trećine punog radnog vremena ima pravo na naknadu sa rad. Ova naknada nema karakter zarade, u skladu sa propisima o radu. Na naknadu koja se ostvaruje za rad do jedne trećine punog radnog vremena, u skladu sa članom 7. st. 1. tač. 9. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 84/04), plaća se samo doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. Doprinos za zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti ne plaća se na ugovorenu naknadu. Osnovica za plaćanje doprinosa je oporezivi prihod od ugovorene naknade u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak građana (član 28).

Prema tome, lice koje je u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, a poslove direktora kod drugog poslodavca obavlja do jedne trećine punog radnog vremena, doprinos za obavezno socijalno osiguranje plaća na ugovorenu naknadu u skladu sa navedenim odredbama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje."

Dakle, iz navedenog mišljenja proizilazi da **poseban ugovor iz člana 48. stav 4. Zakona o radu koji se zaključuje sa licem imenovanim za direktora, ako je to lice zaposleno sa punim radnim vremenom kod drugog poslodavca ima tretman ugovora o dopunskom radu.** To znači da naknada za rad i druga primanja koja se ostvaruju u tom slučaju imaju fiskalni tretman drugih prihoda, ostvarenih po osnovu dopunskog rada u smislu člana 85. Zakona o porezu na dohodak građana, i podležu plaćanju poreza i doprinosa za PIO, kao i svi drugi prihodi po osnovu dopunskog rada.

2.3. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa na naknadu po osnovu dopunskog rada

2.3.1. Poreski tretman

Dopunski rad, u smislu navedenih propisa, je radno angažovanje koje nema karakter radnog odnosa. Primanja po osnovu dopunskog rada nemaju karakter zarade, već tretman drugih prihoda i oporezuju se po članu 85. Zakona o porezu na dohodak građana.

Porez se plaća po stopi od 20%, na oporezivi prihod, koji se dobija umanjenjem 20% normiranih troškova od bruto ugovorene naknade.

Ukoliko je, pored naknade ugovoreno i plaćanje prevoza na rad, troškova službenog putovanja i slično, ova plaćanja ulaze u iznos naknade po osnovu dopunskog rada i imaju isti poreski tretman kao naknada (na njih se ne odnose neoporezivi iznosi iz člana 18. Zakona o porezu na dohodak građana).

2.3.2. Doprinosi za socijalno osiguranje

Lice koje ostvaruje naknadu po osnovu ugovora o dopunskom radu obaveznik je plaćanja doprinosa za PIO.

Doprinos za PIO obračunava i plaća isplatilac naknade, na teret primaoca naknade.

Doprinos za PIO se plaća, nezavisno od toga što se radi o licu koje je kod drugog poslodavca u radnom odnosu i ostvaruje zaradu na koju se plaćaju svi doprinosi, a saglasno članu 12. stav 1. tačka 3) i članu 174. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, i članu 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Doprinos za PIO plaća se **po stopi od 26%**, na osnovicu koju čini oporezivi prihod na koji se plaća i porez.

Na naknadu po osnovu dopunskog rada **ne plaća se doprinos za zdravstveno osiguranje, kao ni doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti.**

Na naknadu po osnovu ugovora, između ostalog i ugovora o dopunskom radu, ne plaća se doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti (po stopi od 2%), a saglasno članu 28. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

2.3.3. Koeficijenti za preračun neto iznosa naknade u bruto iznos

Ako je naknada za dopunski rad ugovorena u neto iznosu, preračun u bruto iznos, radi utvrđivanja osnovice poreza i doprinosa za PIO, vrši se primenom sledećeg koeficijenta:

Bruto = Neto x 1,5822785

U slučaju da lice kome se isplaćuje naknada po ugovoru o dopunskom radu ostvari pravo na prestanak plaćanja doprinosa za PIO po osnovu ugovorenih naknada, u propisanom postupku (kada je doprinos plaćen na iznos procenjene najviše godišnje osnovice), pa postoji samo obaveza plaćanja poreza, neto iznos naknade preračunava se u bruto iznos po formuli:

Bruto = Neto x 1,190476

2.3.4. Primer obračuna poreza i doprinosa na naknadu za dopunski rad

Red. br.	OPIS	OVP 605	OVP 606
1.	Neto ugovorena naknada	10.000,00	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun	1,5822785	1,190476
3.	Bruto ugovorena naknada (1 x 2)	15.822,78	11.904,76
4.	Normirani troškovi (3 x 20%)	3.164,55	2.380,95
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	12.658,23	9.523,81
6.	Porez (5 x 20%)	2.531,64	1.904,76
7.	Doprinos za PIO (5 x 26%)	3.291,14	-
8.	Iznos naknade za isplatu (3 - 6 - 7)	10.000,00	10.000,00

Pri isplati naknade po ugovoru o dopunskom radu, isplatilac naknade popunjava i podnosi sledeće obrasce:

- poresku prijavu **PPP-PD**,
- Obrazac **M-UN** ili Obrazac **M-UN/K** (za više lica) - nadležnom fondu PIO.

Za **OVP 605** - Prihodi po osnovu dopunskog rada - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra prihoda	1 01 605 00 0
3.9	Bruto prihod	15.822,78
3.10	Osnovica za porez	12.658,23
3.11	Porez	2.531,64
3.12	Osnovica za doprinos	12.658,23
3.13	Doprinos za PIO	3.291,14

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

Za **OVP 606** - Prihodi po osnovu dopunskog rada lica kome je rešenjem Republičkog fonda PIO priznato pravo na prestanak plaćanja doprinosa jer je platilo doprinose na iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa za tu godinu.

U Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra prihoda	1 11 606 00 0
3.9	Bruto prihod	11.904,76
3.10	Osnovica za porez	9.523,81
3.11	Porez	1.904,76

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

U nastavku dajemo primer popunjenog Obrasca M-UN.

Obrazac M-UN

PRIJAVA O UPLATI DOPRINOSA PO OSNOVU UGOVORENE NAKNADE, ODNOSNO NAKNADE PO OSNOVU UGOVORA O DOPUNSKOM RADU I VISINI TE NAKNADE ZA _____ . GODINU

		Broj MF rolne i pozicije
Red. br.	Naziv obeležja	Prostor za odgovore
1.	Naziv (prezime i ime) i sedište isplatioca naknade	
2.	Registarski broj isplatioca naknade	
3.	Poreski identifikacioni broj isplatioca naknade	
4.	Matični broj registra	
5.	Jedinstveni matični broj osiguranika	2 1 0 3 9 5 1 7 1 2 7 3 4
6.	Prezime i ime osiguranika	M I R K O V I Ć M I R K O
7.	Kategorija osiguranika	**a) zaposleni** b) samostalne delatnosti v) poljoprivrednik g) korisnik penzije
8.	Osnov za isplatu ugovorene naknade	Ugovor o dopunskom radu
9.	Visina ugovorene naknade* Visina uplaćenog doprinosa	dinara: 1 2 6 5 8 — para: 2 3 3 2 9 1 — 1 4

* Oporezivi prihod koji služi kao osnovica na koju se plaća doprinos.

Datum isplate ugovorene naknade i uplate doprinosa	

Broj i datum prijave:
Primio:
Uneo:

U _____ dana _____.godine

(M.P.)

Podnosilac prijave

_____

(potpis ovlašćenog lica)

3. Ugovor o delu

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

3.1. Zakonski osnov za zaključivanje ugovora o delu

Prema članu 199. Zakona o radu, poslodavac može sa određenim licem da zaključi ugovor o delu radi obavljanja poslova koji su van delatnosti poslodavca, a koji imaju za predmet samostalnu izradu ili opravku određene stvari, samostalno izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog posla.

Ugovor o delu može se zaključiti samo za obavljanje poslova van delatnosti poslodavca. Predmet ugovora o delu ne mogu biti poslovi koji su stalnog karaktera, odnosno poslovi koji su utvrđeni Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji kod poslodavca.

Ugovor o delu može se zaključiti i sa licem koje obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture u skladu sa zakonom i u saglasnosti sa posebnim kolektivnim ugovorom za lica koja samostalno obavljaju delatnost u oblasti umetnosti i kulture, ako je takav kolektivni ugovor zaključen.

Radno vreme nije bitan element ugovora, već posao koji se obavlja. Ugovor o delu se zaključuje za obavljanje određenog posla i utvrđuje se rok u kome taj posao treba obaviti, naknada, kao i druga prava i obaveze ugovornih strana.

Ugovor se zaključuje u pisanoj formi, u skladu sa čl. 600. do 629. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89 (Odluka USJ) i 57/89 i "Službeni list SRJ", br. 31/93 i "Službeni list SCG", broj 1/2003 (Ustavna povelja)).

Lice sa kojim je zaključen ugovor o delu se obavezuje da obavi određeni posao, kao što je samostalna izrada ili opravka stvari ili izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog posla, a poslodavac se obavezuje da mu za to plati ugovorenu naknadu.

3.2. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa na naknadu po ugovoru o delu

3.2.1. Poreski tretman

Porez na dohodak građana se plaća po stopi od 20%, na osnovicu koju čini bruto iznos naknade (bruto prihod), umanjen za normirane troškove od 20%. Kod oporezivog prihoda po ugovoru o delu ne priznaju se stvarni troškovi.

Bruto prihod obuhvata iznos ugovorene naknade i iznos svih drugih izdataka na koje se obavezao poslodavac, a koji su u vezi sa izvršenjem ugovorenog posla (troškovi službenog putovanja, prevoz i dr.).

3.2.2. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

Doprinos za PIO obračunava se i plaća iz ugovorene naknade (na teret primaoca naknade), nezavisno od toga da li ugovorenu naknadu ostvaruje fizičko lice koje nije osigurano po drugom osnovu ili lice koje je osigurano po drugom osnovu (zaposleni, samostalna delatnost, poljoprivrednik i dr.).

Doprinos za PIO plaća se **po stopi od 26%**, osnovicu koju čini oporezivi prihod na koji se plaća i porez.

Izuzetno, doprinos za PIO se ne plaća ako se isplata naknade vrši:

- zakonskim zastupnicima maloletnih lica do 15 godina starosti (nisu osiguranici na PIO po Zakonu o PIO);
- stranim državljanima i licima bez državljanstva, ako nisu osiguranici na PIO u Republici Srbiji.

Doprinos za zdravstveno osiguranje obračunava se i plaća iz ugovorene naknade samo ako naknadu ostvaruje fizičko lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu, saglasno čl. 17. i 21. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Doprinos za zdravstveno osiguranje plaća se **po stopi od 10,3%**, na osnovicu koju čini oporezivi prihod, na koji se plaća i porez.

Na naknadu po ugovoru o delu, ne obračunava se i ne plaća doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti, a saglasno članu 28. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Kod obračuna doprinosa na naknadu po ugovoru o delu, ne primenjuju se najniža i najviša osnovica doprinosa.

3.2.3. Koeficijenti za preračun neto iznosa naknade u bruto iznos

Ako je naknada po ugovoru o delu ugovorena u neto iznosu, preračun u bruto iznos (pri normiranim troškovima od 20%), radi utvrđivanja osnovice poreza i doprinosa, vrši se primenom sledećih koeficijenata:

1) **Kada se iz naknade plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od 26%**

B = N x 1,5822785

2) **Kada se iz naknada plaća porez po stopi od 20%, doprinos za PIO po stopi od 26% i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%**

B = N x 1,8195051

3) **Kada se iz naknade plaća samo porez po stopi od 20%, a ne plaćaju se doprinosi** (samostalni umetnik, strani državljani pod propisanim uslovima i lica koja u toku godine budu oslobođena plaćanja doprinosa na ugovorene naknade po osnovu uplaćenog doprinosa na iznos procenjene najviše godišnje osnovice)

B = N x 1,1904762

3.2.4. Primeri obračuna poreza i doprinosa na naknadu po ugovoru o delu

Red. br.	OPIS	Ako se plaća		
		Porez i PIO (OVP 601)	Porez, PIO i doprinos za ZDR (OVP 602)	Samo porez (OVP 603)
1	2	3	4	5
1.	Neto ugovorena naknada	10.000,00	10.000,00	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun neto u bruto	1,5822785	1,8195051	1,1904762
3.	Bruto naknada (1 x 2)	15.822,78	18.195,05	11.904,76
4.	Normirani troškovi (20% x 3)	3.164,55	3.639,01	2.380,95
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	12.658,23	14.556,04	9.523,81

Red. br.	OPIS	Ako se plaća		
		Porez i PIO (OVP 601)	Porez, PIO i doprinos za ZDR (OVP 602)	Samo porez (OVP 603)
1	2	3	4	5
6.	Porez na dohodak građana (20% x 5)	2.531,64	2.911,21	1.904,76
7.	Doprinos za PIO (26% x 5)	3.291,13	3.784,57	-
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (10,3% x 5)	-	1.499,27	-
9.	Neto za isplatu (3 - 6 - 7 - 8)	10.000,00	10.000,00	10.000,00

3.3. Obrasci koji se podnose

Prilikom isplate naknade po ugovoru o delu, isplatilac naknade sastavlja i podnosi sledeće obrasce:

- Poresku prijavu **PPP-PD**,
- **M-UN**, odnosno **M-UN/K** (za više lica) - nadležnom fondu PIO.

U Obrazac PPP-PD za naknadu isplaćenu licu koje je osigurano po drugom osnovu **(OVP 601)** unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 601 00 0
3.9	Bruto prihod	15.822,78
3.10	Osnovica za porez	12.658,23
3.11	Porez	2.531,64
3.12	Osnovica za doprinos	12.658,23
3.13	PIO	3.291,13

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

U Obrazac PPP-PD za naknadu isplaćenu licu koje nije osigurano po drugom osnovu **(OVP 602)** unose se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 05 602 00 0
3.9	Bruto prihod	18.195,05
3.10	Osnovica za porez	14.556,04
3.11	Porez	2.911,21
3.12	Osnovica za doprinos	14.556,04
3.13	Doprinos za PIO	3.784,57
3.14	Doprinos za ZDR	1.499,27

U polja 3.15 i 3.16 upisuje se 0,00.

U nastavku dajemo primer popunjenog Obrasca M-UN.

Obrazac M-UN

PRIJAVA O UPLATI DOPRINOSA PO OSNOVU UGOVORENE NAKNADE, ODNOSNO NAKNADE PO OSNOVU UGOVORA O DELU I VISINI TE NAKNADE ZA _____ . GODINU

		Broj MF rolne i pozicije
Red. br.	Naziv obeležja	Prostor za odgovore
1.	Naziv (prezime i ime) i sedište isplatioca naknade	"Promet", Maleševska 20, Beograd
2.	Registarski broj isplatioca naknade	
3.	Poreski identifikacioni broj isplatioca naknade	1 0 0 0 0 2 5 8 1
4.	Matični broj registra	0 3 4 4 2 2 5 7
5.	Jedinstveni matični broj osiguranika	1 4 0 3 9 3 6 7 8 2 1 9 3
6.	Prezime i ime osiguranika	M A R I J A N O V I Ć M A R J A N
7.	Kategorija osiguranika	**a) zaposleni** b) samostalne delatnosti v) poljoprivrednik g) korisnik penzije
8.	Osnov za isplatu ugovorene naknade	Ugovor o delu
9.	Visina ugovorene naknade* Visina uplaćenog doprinosa	dinara: 1 4 5 5 6 — para: 0 4 3 7 8 4 — 5 7

* Oporezivi prihod koji služi kao osnovica na koju se plaća doprinos.

Datum isplate ugovorene naknade i uplate doprinosa	

Broj i datum prijave:
Primio:
Uneo:

U _____ dana _____.godine

(M.P.)

Podnosilac prijave

_____

(potpis ovlašćenog lica)

Knjiženja naknade po osnovu ugovora o delu za OVP 602 u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	522		Troškovi naknada po ugovoru o delu	18.195,05	
		4650	Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru o delu		10.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		2.911,21
		48910	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO		3.784,57
		48911	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje		1.499,27
			Za obračun ugovora o delu		
1a	4650		Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru o delu	10.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	2.911,21	
	48910		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO	3.784,57	
	48911		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje	1.499,27	
		2410	Tekući (poslovni) račun		18.195,05
			Za isplatu naknade		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Naknada po ugovoru o delu sa plaćanjem poreza, doprinosa za PIO i doprinosa za zdravstvo

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	18.195,05	
		237311	Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru		10.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		2.911,21
		237511	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru		3.784,17
		237611	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru		1.499,27
			- ugovor o delu		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
2.	237311		Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru	10.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	2.911,21	
	237511		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru	3.784,57	
	237611		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru	1.499,27	
		121112	Tekući računi		18.195,05
			- po izvodu UT-a		
3.	423911		Ostale opšte usluge	18.195,05	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		18.195,05
			- ugovor o delu		

4. Ugovor o zastupanju ili posredovanju i drugi ugovori

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona radu ("Službeni glasnik RS", broj 75/2014) **brisan je član 200. Zakona o radu** kojim je bila predviđena mogućnost zaključivanja ugovora sa određenim licem radi obavljanja poslova zastupanja ili posredovanja kao oblik radnog angažovanja van radnog odnosa.To znači da je zaključivanje ovih ugovora moguće u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89 (US), 57/89, "Službeni list SRJ", br. 31/93, 22/99 (dr. propis), 23/99 (ispr.), 35/99 (dr. propis), 44/99 (dr. propis)).

Zakonom o obligacionim odnosima definisani su, kao posebno imenovani ugovori, ugovor o trgovinskom zastupanju (čl. 790-812) i ugovor o posredovanju (čl. 813-826).

Ugovor o trgovinskom zastupanju je ugovor kojim se obavezuje zastupnik da se stalno stara da treća lica sklapaju ugovore sa njegovim nalogodavcem i da u tom smislu posreduje između njih i nalogodavca i da po dobijenom ovlašćenju sklapa ugovor sa trećim licima u ime i za račun nalogodavca, a ovaj se obavezuje da mu za svaki sklopljeni ugovor isplati određenu naknadu (proviziju).

Ugovor o posredovanju je ugovor kojim se obavezuje posrednik da nastoji naći i dovesti u vezu sa nalogodavcem lice koje bi s njm pregovaralo o zaključenju određenog ugovora, a nalogodavac se obavezuje da mu isplati određenu naknadu, ako taj ugovor bude zaključen.

Naknada koja se isplaćuje po ugovoru u trgovinskom zastupanju ili posredovanju nije zarada, jer trgovinski zastupnik, odnosno posrednik nije zaposleno lice kod nalogodavca. Ugovor o trgovinskom zastupanju ili posredovanju može se zaključiti i sa zaposlenim licem. Navedeni stav proizlazi iz **mišljenja Ministarstva za rad i zapošljavanje broj 011-00-260/2002-02 od 4.4.2002. godine, koje glasi:**

"Zaključivanjem ugovora sa fizičkim licem za obavljanje poslova trgovinskog zastupanja i naknada po tom osnovu, nisu posebno uređeni propisima iz oblasti radnih odnosa, već Zakonom o obligacionim odnosima (član 790). Polazeći od toga, prihodi koje ostvaruje fizičko lice angažovano po osnovu ugovora o trgovinskom zastupanju ne predstavljaju zaradu i naknadu zarade u smislu propisa iz radnih odnosa."

U vezi sa obavezom plaćanja poreza na dohodak građana na naknadu o trgovinskom zastupanju, Ministarstvo finansija i ekonomije je dalo mišljenje broj 413-00-330/2002-04 od 14.3.2002. godine koje glasi:

"Sa stanovišta poreza na dohodak građana prihodi koje ostvaruje fizičko lice angažovanjem po osnovu ugovora o trgovinskom zastupanju imaju tretman drugih - ostalih prihoda iz člana 85. Zakona o porezu na dohodak građana."

Na naknade koje se ostvare po ugovorima o zastupanju ili posredovanju i drugim srodnim ugovorima plaćaju se sledeće obaveze:

- **porez na dohodak građana, po stopi od 20%**, na osnovicu koju čini iznos bruto naknade umanjen za normirane troškove od 20%;
- **doprinos za PIO po stopi od 26% (od 1.8.2014. godine)**, na istu osnovicu na koju se plaća porez na dohodak građana, nezavisno od toga da li naknadu ostvaruje fizičko lice koje nije osigrano po drugom osnovu ili lice koje je osigurano po drugom osnovu (osim stranih državljana i lica bez državljanstva pod propisanim uslovima i lica koja u toku godine budu oslobođena obaveze plaćanja doprinosa na ugovorenu naknadu);
- **doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%, ako je ugovor zaključen sa licem koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu** (zaposlenje, samostalna delatnost, poljoprivreda, korisnik penzije i dr.), na istu osnovicu na koju se plaća i porez.

Doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti ne plaća se na prihode po osnovu ugovora.

Koeficijeniti za preračun neto iznosa u bruto iznos naknade (pri normiranim troškovima od 20%), radi utvrđivanja osnovice poreza i doprinosa su:

1) **Kada se iz naknade plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od 26%**

B = N x 1,5822785

2) **Kada se iz naknada plaća porez po stopi od 20%, doprinos za PIO po stopi od 26% i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%**

B = N x 1,8195051

3) **Kada se iz naknade plaća samo porez, a ne plaćaju se doprinosi** (samostalni umetnik, strani državljani i lica koja u toku godine budu oslobođena plaćanja doprinosa po osnovu uplaćenog doprinosa na iznos procenjene najviše godišnje osnovice)

B = N x 1,1904762

Prilikom isplate naknade **popunjavaju se i podnose sledeći obrasci:**

- Poreska prijava **PPP-PD**,
- Obrazac **M-UN**, odnosno **M-UN/K** (za više lica) - nadležnom fondu PIO.

Sve napred izneto odnosi se i na sve druge ugovore između poslodavca i fizičkog lica koji se oporezuju po članu 85. Zakona porezu na dohodak građana.

Primeri obračuna poreza i doprinosa, kao i primeri popunjavanja obrazaca koji se podnose prilikom isplate ugovorene naknade, koji su dati kod ugovora o delu, u svemu važe i za ugovor o zastupanju ili posredovanju i druge slične ugovore.

5. Plaćanje doprinosa za PIO po ugovorima prema mišljenjima nadležnog ministarstva

5.1. Doprinos za PIO po ugovorima sa zastupnicima maloletnih lica, sa stranim državljanima, domaćim državljanima zaposlenim u inostranstvu i sa izbeglim licima

Odgovor na pitanje da li postoji obaveza obračunavanja i plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje po ugovorima sa zastupnicima maloletnih lica, sa stranim državljanima, domaćim državljanima zaposlenim u inostranstvu i sa izbeglim licima, **Ministarstvo za socijalna pitanja dalo je svojim mišljenjem broj 011-00-00129/2003-03 od 1.9.2003. godine koje glasi:**

*"**Kod zaključivanja ugovora sa licima koja su naslednici autorskih i srodnih prava, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje se ne plaća**, jer kod ovih ugovora ne postoji izvršen posao na strani naslednika, kao elemenat iz člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003 - dalje: Zakon).*

Ukoliko se ugovor zaključi sa licem u vezi sa: repriznim emitovanjem autorskih i interpretatorskih ostvarenja, prodajom programa u zemlji i inostranstvu, izdavanjem i prodajom postojećih i budućih nosača zvuka i slike, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje se plaća. Bez obzira na to da li se ugovorena naknada odnosi na period pre 1. jula 2003. godine ili posle tog datuma, neophodno je obračunati i uplatiti doprinos na sve isplate koje se vrše posle 1. jula 2003. godine.

*U skladu sa odredbama člana 14. stav 3. navedenog zakona, po kojoj se svojstvo osiguranika ne može steći pre navršenih 15 godina života, **na ugovore koji se sklapaju sa zakonskim zastupnicima maloletnih lica koja još nisu navršila 15 godina života, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje se ne plaća.** To znači da se u vezi sa navedenom zakonskom odredbom, na ugovorene naknade ostvarene po osnovu ugovora koji se sklapaju sa zakonskim zastupnicima maloletnih lica koja imaju navršenih 15 godina života, doprinos plaća. S tim u vezi, napominjemo da je članom 11. tačka 10) istog zakona utvrđeno ko ima svojstvo osiguranika zaposlenog kod obavljanja privremenih i povremenih poslova preko omladinskih zadruga. Naime, maloletna lica, kao i sva lica koja su na školovanju i nemaju navršenih 26 godina života, nemaju svojstvo osiguranika penzijskog i invalidskog osiguranja ako obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinskih zadruga, što znači da se u ovom slučaju doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje ne plaća.*

*U slučaju **zaključivanja ugovora sa stranim državljaninom** (podrazumeva se i državljani bivših republika SRJ, kao i Republike Srpske) plaćanje doprinosa tom licu zavisi od toga da li postoji zaključen sporazum o socijalnom osiguranju između Državne zajednice Srbije i Crne Gore sa državom čije državljanstvo to lice poseduje. **Ukoliko je strani državljanin obavezno osiguran u domicilnoj državi ili postoji sporazum, na ugovorenu naknadu se ne plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. U slučaju nepostojanja sporazuma ili ukoliko nema podataka o obaveznom osiguranju u domicilnoj državi, na ugovorenu naknadu plaća se doprinos Fondu samostalnih delatnosti.***

***Strani državljanin koji ima dozvolu za boravak u Republici Srbiji, kao i dozvolu za rad**, ima isti status kao i državljani Republike Srbije. To znači da se, u tom slučaju doprinos plaća, odnosno primenjuju odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koje se odnose na domaće državljane.*

Strani državljanin i lica bez državljanstva koja su na teritoriji Republike Srbije zaposlena kod stranih pravnih ili fizičkih lica, kao i kod međunarodnih organizacija i ustanova *i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom, prema članu 11. tačka 8) istog zakona,* ***su osiguranici zaposleni. To znači da se za ova lica doprinos po osnovu zaključenih ugovora plaća Fondu zaposlenih.***

Za domaćeg državljanina zaposlenog u inostranstvu, *ukoliko ostvaruje naknadu ugovorenu na teritoriji Republike Srbije plaća se doprinos na ugovorenu naknadu. Ukoliko je, u ovom slučaju, lice obavezno osigurano kod stranog nosioca osiguranja, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje se plaća Fondu samostalnih delatnosti. Ukoliko lice nije obavezno osigurano kod stranog nosioca osiguranja i u skladu sa članom 11. tačka 7) navedenog zakona ima status osiguranika zaposlenog, doprinose plaća Fondu zaposlenih.*

Izbeglo lice, ako ima izbegličku legitimaciju, ima status domaćeg državljanina*, pa se doprinos plaća u skladu sa zakonom.*

Raseljeno lice je domaći državljanin*, pa se doprinos plaća u skladu sa zakonom.*

Ukoliko se ugovori sklapaju ***sa državljaninom Republike Crne Gore*** *koji je osiguran kod fonda Crne Gore,* ***doprinos na ugovorenu naknadu se plaća Fondu samostalnih delatnosti. Ako je državljanin Crne Gore osiguran kod nekog od fondova Republike Srbije, doprinos se plaća fondu kod koga je osiguran."***

Stav po pitanju plaćanja doprinosa za strane državljane i lica bez državljanstva je opredeljen i kasnije datim mišljenjima Ministarstva za socijalna pitanja, odnosno Ministarstva rada i socijalne politike, *koja glase:*

A. "Položaj stranih državljana i lica bez državljanstva uređen je članom 11. stav 1. tačka 8) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003) samo u slučaju kada su ova lica na teritoriji Republike Srbije zaposlena kod stranih pravnih ili fizičkih lica, kao i kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava. U tim slučajevima, ova lica su obavezno osigurana na penzijsko i invalidsko osiguranje kao osiguranici-zaposleni, pod uslovom da međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, odnosno ako je takvo osiguranje predviđeno tim ugovorom.

Članom 12. Zakona uređena je kategorija osiguranika samostalnih delatnosti, pri čemu nije uređen položaj stranih državljana i lica bez državljanstva koja na teritoriji Republike Srbije obavljaju samostalnu delatnost.

Članom 174. istog zakona utvrđeno je da doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje plaćaju osiguranik-zaposleni, poslodavac, osiguranik samostalnih delatnosti i osiguranik-poljoprivrednik. Takođe je utvrđeno da doprinos plaća i osiguranik koji ostvaruje ugovorenu naknadu iz člana 12. stav 1. tačka 3) i kada nema svojstvo osiguranika po tom osnovu, kao i da doprinos plaća i osiguranik zaposleni koji obavlja poslove iz člana 12. stav 1. tač. 1) do 3), kao i poslove po osnovu ugovora o dopunskom radu, predviđenim posebnim zakonom.

Prema tome, navedenim odredbama obaveza uplate doprinosa po osnovu obavljanja ugovorenih poslova, utvrđena je za osiguranike, odnosno lica koja su obavezno osigurana na penzijsko i invalidsko osiguranje po odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

S tim u vezi, pojavila se dilema u vezi stranih državljana koji na teritoriji Republike Srbije obavljaju poslove po osnovu ugovora iz člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, odnosno da li su ta lica, u slučaju obavljanja tih poslova, osiguranici samostalnih delatnosti u skladu sa navedenom odredbom Zakona i da li imaju obavezu plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

S obzirom na to da je uslov za sticanje svojstva osiguranika samostalnih delatnosti prema članu 12. stav 1. tačka 3) Zakona, nepostojanje drugog osnova osiguranja, a da su strani državljani osigurani saglasno propisima države čiji su državljani, smatramo da ne postoji osnov da se na njih primeni navedena odredba zakona u smislu sticanja svojstva osiguranika samostalnih delatnosti. Ovo naročito i iz razloga što postojeće konvencije (međunarodni ugovori) o obaveznom socijalnom osiguranju ne sadrže odredbe kojima se bliže uređuje ovo pitanje, kao i činjenice da se najčešće radi o ugovorima koji se zaključuju za obavljanje posla kratkog vremenskog trajanja (npr. održavanje koncerta, učestvovanje na šahovskom turniru, Beogradskom maratonu i sl.) i jednokratnim uplatama ugovorene naknade.

Iz svih navedenih razloga, a na osnovu postojećih propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju i okolnosti obavljanja ugovorenih poslova, ***strani državljani i lica bez državljanstva nisu obveznici uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje po osnovu obavljanja poslova iz člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju."***

(Mišljenje Ministarstva za socijalna pitanja, br. 011-00-68/ 2004-03 od 27.2.2004. godine)

B. "U vezi Vašeg dopisa, koji se odnosi na obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje lica koja su strani državljani, a obavljaju ugovorene poslove u skladu sa članom 12. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05 i 63/06), dajemo sledeće mišljenje:

Činjenica da li neko ima državljanstvo ili ne države u kojoj se obavlja rad, nema uticaja na to da li je neko obavezno osiguran na penzijsko i invalidsko osiguranje ili ne. U odnosu na konkretno pitanje, od značaja može biti samo činjenica postojanja ili nepostojanja Sporazuma o socijalnom osiguranju između naše države i druge države iz koje je to lice. Znači, postoje dve situacije, a to je kada se radi o licu iz države sa kojom imamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju i licu iz države sa kojom nemamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju.

1. Lica iz države sa kojom imamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, koja obavljaju ugovorene poslove, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu (ugovorena naknada), u smislu člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona:

a) Lica iz države sa kojom imamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, koja obavljaju ugovorene poslove, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu (ugovorena naknada), u smislu člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona nisu osiguranici obavezno osigurani na penzijsko i invalidsko osiguranje, po osnovu obavljanja tih poslova ako su osigurani po drugom osnovu u državi sa kojom imamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju. Ovo je nesporno ako ta lica imaju svojstvo osiguranika zaposlenog u toj drugoj državi, što znači i da se u tom slučaju po osnovu primene sporazuma o socijalnom osiguranju i ne plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. Dokaz (potvrda, isprava i dr.) o svojstvu obavezno osiguranog lica na penzijsko i invalidsko osiguranje se pribavlja od nadležnog nosioca obaveznog socijalnog osiguranja odnosne države o toj činjenici. Problem je malo komplikovaniji kada je u pitanju osiguranik samostalnih delatnosti. Naime, u principu se primenjuje isto pravilo kao i za osiguranika zaposlenog, ali se to pravilo ne bi moglo primeniti ako se radi o dužem vremenskom obavljanju ugovorenih poslova, kao i ako se oni u tom periodu obavljaju u našoj zemlji;

b) Lica iz države sa kojom imamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, koja obavljaju ugovorene poslove, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu (ugovorena naknada), u smislu člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona jesu osiguranici obavezno osigurani na penzijsko i invalidsko osiguranje, po osnovu obavljanja tih poslova ako nisu osigurani po drugom osnovu u državi sa kojom imamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, u kom slučaju se plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na ugovorenu naknadu - oporeziv prihod. Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, takvo lice ostvaruje u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, kada ispuni propisane uslove za sticanje prava (npr. starosna, invalidska penzija i dr.);

2. Lica iz države sa kojom nemamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, koja obavljaju ugovorene poslove, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu (ugovorena naknada), u smislu člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona:

Lica iz države sa kojom nemamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, koja obavljaju ugovorene poslove, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu (ugovorena naknada), u smislu člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona jesu osiguranici obavezno osigurani na penzijsko i invalidsko osiguranje, po osnovu obavljanja tih poslova, bez obzira na to da li u drugoj državi imaju ili ne svojstvo osiguranika, što znači i ako su npr. obavezno osigurani po drugom osnovu u državi sa kojom nemamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju, u kom slučaju se plaća doprinos za penzijsko i invalisko osiguranje na ugovorenu naknadu - oporeziv prihod. Pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja, takvo lice ostvaruje u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, kada ispuni propisane uslove za sticanje prava (npr. starosna, invalidska penzija i dr.);

3. Lica (korisnici penzije) jesu osiguranici obavezno osigurani na penzijsko i invalidsko osiguranje, po osnovu obavljanja ugovorenih poslova, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu (ugovorena naknada), *u smislu člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona bez obzira da li su iz države sa kojom imamo ili nemamo zaključen sporazum o socijalnom osiguranju. To iz razloga što se radi o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a ne o licima obavezno osiguranim na penzijsko i invalidsko osiguranje."*

(Mišljenje Ministarstva rada i socijalne politike br. 011-00-00276/2004-07 od 3.4.2008. godine)

5.2. Kada je strano fizičko lice kao osnivač i direktor privrednog društva obveznik plaćanja doprinosa za PIO kao osiguranik samostalnih delatnosti

Prema članu 12. stav 1. tačka 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju osiguranici samostalnih delatnosti su lica koja su osnivači, odnosno članovi privrednih društava u skladu sa zakonom, koji u njima rade, bez obzira na to da li su u radnom odnosu u svom privrednom društvu.

U slučaju zaključenja ugovora sa stranim državljaninom plaćanje doprinosa tom licu zavisi od toga da li postoji "zaključen sporazum o socijalnom osiguranju između Državne zajednice **Srbije i Crne Gore** sa državom čije državljanstvo to lice poseduje. **Ukoliko je strani državljanin obavezno osiguran u domicilnoj državi i postoji sporazum, na ugovorenu naknadu se ne plaća doprinos za PIO.**

U slučaju nepostojanja sporazuma ili ukoliko nema podataka o obaveznom osiguranju u domicilnoj državi, na ugovorenu naknadu plaća se doprinos po osnovu samostalne delatnosti.

"Strani državljanin koji ima dozvolu boravka u Republici Srbiji, kao i dozvolu za rad, ima isti status kao i državljani Republike Srbije. To znači da se u tom slučaju primenjuju odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koje se odnose na domaće državljane." **(Ministarstvo za socijalna pitanja br. 011-00-129/2003-03 od 1.9.2003. godine)**, ukoliko napred navedeni osnovi ne isključuju obavezu plaćanja doprinosa za PIO.

5.3. Spisak država sa kojima su zaključeni međunarodni sporazumi o socijalnom osiguranju

U pogledu obaveze plaćanja doprinosa za PIO stranih državljanja po zaključenim ugovorima u Republici Srbiji, bitno je da li su sa njihovom domicilnom državom zaključeni sporazumi o socijalnom osiguranju.

Stoga dajemo spisak država sa kojima su zaključeni međunarodni sporazumi o socijalnom osiguranju (preuzet sa sajta Republičkog fonda za PIO www.pio.rs).

Republika Srbija ima sporazume o socijalnom osiguranju, kojima su uređena pitanja priznavanja radnog staža, zdravstvenog osiguranja, isplate penzija i drugih davanja, sa sledećim državama:

1. Austrija
2. Belgija
3. Bugarska
4. Velika Britanija
5. Danska
6. Egipat
7. Italija
8. Libija
9. Luksemburg
10. Mađarska
11. Makedonija
12. Nemačka
13. Norveška
14. Panama
15. Turska
16. Poljska
17. Rumunija (samo zdravstveno osiguranje)
18. Slovačka
19. Federacija BiH
20. Francuska
21. Holandija
22. Hrvatska
23. Crna Gora
24. Češka
25. Švajcarska
26. Švedska
27. Slovenija
28. Kipar

5.4. Obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na sve naknade koje se ostvaruju po osnovu rada

Ministarstvo za socijalna pitanja dalo je mišljenje broj 011-00-91/2003-03 od 10.9.2003. godine o obavezi plaćanja doprinosa za PIO na sve naknade koje se ostvaruju po osnovu rada koje glasi:

"Odredbama člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003), utvrđeno je da su obavezno osigurana lica koja obavljaju poslove po osnovu ugovora o delu, odnosno poslove po osnovu autorskog ugovora, kao i poslove po osnovu drugih ugovora kod kojih za izvršeni posao ostvaruju naknadu - ugovorenu naknadu, a nisu osigurana po drugom osnovu. S tim u vezi, navedenim zakonom je utvrđena obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na ugovorenu naknadu, na koju se plaća porez u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Prema tome, na sve ugovore za koje se po osnovu rada ostvaruje naknada potrebno je platiti doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. U skladu sa tim, doprinos se plaća i na:

- prihode od prikupljanja ~~sekundarnih sirovina~~,[1] šumskih plodova i lekovitog bilja;

- primanja sportista i sportskih stručnjaka (naknada i nagrade), ostvarena po različitim osnovama kao rezultat sadašnjeg ili nekog minulog rada;

- prihode po osnovu ugovora o trgovinskom zastupanju;

- prihode od neregistrovane samostalne delatnosti.

Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno je da se doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje plaća na sve prihode koji se ostvare radom, nezavisno od

1 Prema naknadnom mišljenju Ministarstva za socijalna pitanja br. 011-00-251/2003-03 od 13.11.2003. godine na prihode od prikupljanja sekundarnih sirovina ne plaća se doprinos za PIO.

činjenice da li neko lice ima svojstvo osiguranika kao zaposleni ili za to što obavlja samostalnu delatnost. U skladu sa navedenim, postoji obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, i za:

- prihode koje ostvaruje stečajni upravnik;

- prihode sudskih veštaka koji nemaju registrovanu samostalnu delatnost;

- primanja članova upravnog i nadzornog odbora;

- prihodi profesora univerziteta za izvođenje nastave na drugim fakultetima.

Napominjemo da su narodni poslanici i druga izabrana i postavljena lica, ako za svoj rad ostvaruju platu, odnosno naknadu zarade, obavezno osigurani kao osiguranici zaposleni, u skladu sa članom 11. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju."

5.5. Pregled ugovora po vrstama i obaveza plaćanja doprinosa za PIO

U skladu sa napred navedenim mišljenjem i drugim relevantnim mišljenjima nadležnog Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalna pitanja, daje se pregled specifičnih ugovora i drugih naknada sa aspekta obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje:

R. br.	Vrsta ugovora	Obaveza plaćanja doprinosa za PIO
1	2	3
1.	Ugovor sa naslednicima autorskih i drugih prava	**Ne plaća se doprinos**, jer ne postoji izvršen posao od strane naslednika
2.	Ugovor o repriznom emitovanju autorskih i interpretatorskih ostvarenja, o prodaji programa u zemlji i inostranstvu, o izdavanju i prodaji postojećih i budućih nosača zvuka i slike	**Doprinos se plaća** na sve isplate ugovorene naknade
3.	Ugovor sa zakonskim zastupnicima maloletnih lica **koja nisu navršila 15** godina života	**Doprinos se ne plaća**
4.	Ugovor sa zakonskim zastupnicima maloletnih lica koja imaju navršenih 15 godina života	**Doprinos se plaća** na osnovicu koju čini oporezivi prihod
5.	Ugovor sa stranim državljanima ako postoji međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju i ako je strani državljanin obavezno osiguran u domicilnoj državi	**Doprinos se ne plaća**
6.	Ugovor zaključen sa stranim državljanima, ako ne postoji međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju, i ako postoji a strani državljanin nije obavezno osiguran u domicilnoj državi	**Doprinos se plaća**
7.	Ugovor sa stranim državljaninom koji ima dozvolu boravka u Republici Srbiji i dozvolu za rad	**Doprinos se plaća** jer ima status zaposlenog kao i državljanin Republike Srbije
8.	Ugovor zaključen sa stranim državljaninom ili sa licem bez državljanstva koji su na teritoriji RS zaposleni: - kod stranih pravnih ili fizičkih lica - kod međunarodnih organizacija i ustanova - kod stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ako je to osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom	**Doprinos se plaća**, jer ova lica imaju status zaposlenih
9.	Ugovor zaključen sa licem sa dvojnim državljanstvom (sa našim i stranim državljanstvom)	**Doprinos se plaća**
10.	Ugovor zaključen sa izbeglim i raseljenim licem	**Doprinos se plaća** ako ima izbegličku legitimaciju - fondu kod kojeg je osiguran
11.	Prihodi od trgovinskog zastupanja ili posredovanja	**Doprinos** se plaća - za sve vrste ugovora o trgovinskom zastupanju ili posredovanju (i kada je u pitanju "multi-level" prodaja)

R. br.	Vrsta ugovora	Obaveza plaćanja doprinosa za PIO
1	2	3
12.	Prihodi od neregistrovane samostalne delatnosti (vađenje peska, šljunka, kamena, proizvodnja kreča, uzgoj živine i dr.)	**Doprinos** se plaća - ako se ne plaća po osnovu registrovane ili neregistrovane samostalne delatnosti što se dokazuje rešenjem poreskog organa
13.	Naknade stečajnih upravnika, koji nemaju registrovanu samostalnu delatnost	**Doprinos** se plaća - fondu kod koga su osigurani
14.	Primanja članova upravnog i nadzornog odbora	**Doprinos** se plaća - **fondu kod koga su osigurani**
15.	Naknade u vezi izvršavanja poslova odbrane, civilne zaštite i zaštite od elementarnih nepogoda	**Doprinos** se plaća - **fondu kod koga su osigurani**
16.	Prihodi sudskih veštaka i sudskih tumača koji nemaju registrovanu samostalnu delatnost	**Doprinos** se plaća - kada su angažovani za obavljanje određenog posla, odnosno veštačenja
17.	Naknade koje ostvaruju sudije porotnici	**Doprinos** se plaća - nezavisno od toga po kom osnovu imaju svojstvo osiguranika
18.	Prihodi profesora univerziteta za izvođenje nastave na drugim fakultetima	**Doprinos** se plaća
19.	Sva primanja po osnovu transfera, premije za utakmice, kao naknade i nagrade koje su rezultat sadašnjeg ili ranijeg rada	**Doprinos** se plaća

6. Primanja članova organa uprave pravnog lica

Prema članu 85. stav 1. tačka 5) Zakona o porezu na dohodak građana, primanja organa uprave pravnog lica (članovi upravnog i nadzornog odbora i dr.) imaju poreski tretman drugih prihoda.

Ukazujemo i da su Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 93/2012), koji se primenjuje od 6.10.2012. godine, primanja članova uprave privrednog društva (kao i primanja zaposlenih) po osnovu učešća u dobiti isključena iz prihoda koji se oporezuju porezom na prihode od kapitala, a uključena su u druge prihode.

Suštinsko značenje ove izmene je to da primanja članova upravnog i nadzornog odbora odnosno svih organa uprave pravnog lica imaju poreski tretman drugih prihoda, nezavisno od toga po kom osnovu i iz kojih sredstava (izvora) se isplaćuju, što uključuje i primanja po osnovu učešća u dobiti poslovne godine privrednog društva.

Na primanja članova upravnog i nadzornog odbora odnosno organa uprave pravnog lica, plaćaju se:

- **porez na dohodak građana na druge prihode po stopi od 20%;**
- **doprinos za PIO po stopi od 26%;**
- **doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%, ako primalac** (član organa uprave) **nije zdravstveno osiguran po drugom osnovu**.

6.1. Osnovica za obračun poreza i doprinosa

Osnovicu za obračun poreza čini bruto prihod umanjen za 20% normiranih troškova. Bruto prihod obuhvata iznos naknade koja se isplaćuje članu upravnog ili nadzornog odbora, odnosno organa uprave pravnog lica, kao i iznos svih drugih izdataka na koje se obavezao isplatilac, a koji su u vezi sa vršenjem njihovog posla, kao što su naknada troškova službenog putovanja, prevoza i dr.

Osnovica za plaćanje doprinosa je ista kao i osnovica na koju se plaća porez na dohodak građana.

6.2. Koeficijenti za preračun neto iznosa primanja u bruto iznos

Primanja članova upravnog i nadzornog odbora odnosno organa uprave pravnog lica mogu se utvrditi u neto ili u bruto iznosu. Ako su utvrđena u neto iznosu, preračun na bruto iznos, pri normiranim troškovima od 20%, vrši se po sledećim koeficijentima:

a) **Kada se plaća porez 20% i doprinos za PIO 26%**

B= N x 1,5822785

b) **Kada se plaća samo porez 20%** (strani državljanin, prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade saglasno saglasno članu 67. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje)

B = N x 1,1904762

c) **Kada se plaća porez 20%, doprinos za PIO 26% i doprinos za zdravstveno osiguranje 10,3%**

B = N x 1,8195051

Primer za obračun poreza i doprinosa na primanja člana upravnog odbora, ako se isplaćuje naknada u iznosu od 20.000 dinara licu koje je osigurano po drugom osnovu (radni odnos kod drugog poslodavca):

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Neto iznos naknade	20.000,00
2.	Koeficijent za preračun	1,5822785
3.	Bruto naknada (1 x 2)	31.645,57
4.	Normirani troškovi (3 x 20%)	6.329,11
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	25.316,46
6.	Porez (5 x 20%)	5.063,29
7.	Doprinos za PIO (5 x 26%)	6.582,28
8.	Neto za isplatu (3 - 6 -7)	20.000,00

Pre isplate naknade članu upravnog odbora, isplatilac naknade sastavlja i podnosi sledeće obrasce:

- Poresku prijavu **PPP-PD**,
- **M-UN**, odnosno **M-UN/K** (za više lica) - Republičkom fondu PIO.

Popune obrazaca vrše se na isti način kako je to dato u primerima kod ugovora o delu.

7. Primanja zaposlenih po osnovu učešća u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 93/2012) koji se primenjuje od 6.10.2012. godine primanja zaposlenih (kao i primanja članova uprave pravnog lica) po osnovu učešća u dobiti isključena su iz prihoda koji se oporezuju kao prihod od kapitala (brisana je tačka 3. u članu 61. stav 1. Zakona) i uključena u druge prihode.

Odredbom člana 85. stav 1. tačka 14) Zakona propisano je da **poreski tretman drugih prihoda fizičkih lica imaju primanja koja saglasno zakonu koji uređuje rad ostvari zaposleni po osnovu učešća u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini**.

Podsećamo, Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 i 75/2014), u članu 14. propisano je da se ugovorom o radu ili odlukom poslodavca može utvrditi učešće zaposlenog u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini, u skladu sa zakonom i opštim aktom.

Porez na druge prihode plaća se po stopi od 20% na osnovicu koju čini bruto prihod umanjen za normirane troškove u visini od 20%. Na druge prihode plaća se i godišnji porez na dohodak građana, ako sa ostalim prihodima koji se oporezuju godišnjim porezom prelaze propisani neoporezivi iznos.

Vezano za ovu izmenu, **postavilo se i pitanje kakav je tretman ovih prihoda sa stanovišta doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.**

S obzirom da se ovde radi o primanjima koja rezultiraju iz određenog radnopravnog odnosa sa isplatiocem, nadležna ministarstva za rad i finansije dala su mišljenja prema kojima se na ove prihode koji se ostvaruju kao rezultat rada, **plaća doprinos za PIO po stopi od 26%** (koji se plaća po svim osnovima rada istovremeno), dok se doprinosi za zdravstveno osiguranje i za slučaj nezaposlenosti (koji se plaćaju po jednom prioritetnom osnovu) ne plaćaju, za zaposlene, o čijim dodatnim primanjima je ovde reč (plaćaju se po osnovu radnog odnosa - na zaradu).

U nastavku, dajemo **primer obračuna poreza na primanja koja po osnovu učešća u dobiti ostvare zaposleni.**

Zaposlenom se isplaćuje učešće u ostvarenoj dobiti u bruto iznosu od 100.000,00 dinara.

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Bruto naknada	100.000,00
2.	Normirani troškovi (20% x 1)	20.000,00
3.	Oporezivi prihod (1 - 2)	80.000,00
4.	Porez (red. br. 3 x 20%)	16.000,00
5.	Doprinos za PIO (26% x 3)	20.800,00
6.	Neto za isplatu (1 - 4 - 5)	63.200,00

Ako je visina primanja po osnovu učešća u dobiti opredeljena u neto iznosu, preračun u bruto iznos (sa stopom poreza 20%, stopom doprinosa 26% i normiranim troškovima od 20%), radi utvrđivanja osnovice poreza i doprinosa, vrši se primenom sledeće formule, odnosno koeficijenta:

B = N x 1,5822785

Pre isplate primanja zaposlenim po osnovu učešća u dobiti podnose se sledeći obrasci:

- Poreska prijava **PPP-PD**,
- **M-UN**, odnosno **M-UNK** (za više lica) - Republičkom fondu PIO.

Za OVP 616 - u Obrazac PPP-PD upisuju se sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 616 00 0
3.9	Bruto prihod	100.000,00
3.10	Osnovica za porez	80.000,00

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.11	Porez	16.000,00
3.12	Osnovica za doprinos	80.000,00
3.13	PIO	20.800,00

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

Napominjemo da ukoliko se odlukom skupštine ili drugog nadležnog organa privrednog društva isplata učešća u dobiti zaposlenih opredeli u neto iznosu, obaveza za porez i doprinos za PIO takođe tereti neraspoređenu dobit.

8. Naknade poslanicima i odbornicima, primanja sudija porotnika, sudskih tumača, sudskih veštaka i stečajnih upravnika

Za naknade koje ostvaruju narodni poslanici i opštinski odbornici (ako nemaju tretman zarade), sudije porotnici, sudski tumači i sudski veštaci obračun poreza i doprinosa se vrši na isti način kao na primanja članova organa uprave pravnog lica (pod red. br. 6. u ovom delu).

Ako je sudski veštak ili sudski tumač registrovan za obavljanje samostalnih delatnosti kod nadležnog organa i plaća porez i doprinose na prihode od samostalne delatnosti, a to dokumentuje isplatiocu naknade prilikom isplate naknade (po fakturi) isplatilac prihoda ne obračunava po odbitku porez i doprinose.

Kada se radi o stečajnim upravnicima, novim Zakonom o stečaju ("Službeni glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011 (dr. zakon), 71/2012 (Odluka US) i 83/2014) propisano je da to može biti i fizičko lice koje ima status preduzetnika. To znači da je registrovano za obavljanje samostalne delatnosti i da plaća porez i doprinose po osnovu samostalne delatnosti.U tom slučaju na primanja po osnovu usluga stečajnog upravnika ne plaćaju se porez i doprinosi po odbitku.

Međutim, ako lice koje ostvaruje primanje kao stečajni upravnik ne dokaže da je u skladu sa Zakonom o stečajnom postupku registrovano za obavljanje samostalne delatnosti i da plaća porez i doprinose po osnovu samostalne delatnosti, isplatilac primanja treba da obračuna, obustavi i plati porez i doprinose po odbitku, kako je to objašnjeno za primanja članova upravnog i nadzornog odbora u ovom delu (pod red. br. 6.).

9. Uzimanje iz imovine i korišćenje usluga privrednog društva od strane vlasnika društva za njihove privatne potrebe

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013), koji se primenjuje **od 30.5.2013. godine**, prihodi fizičkih lica po osnovu **uzimanja iz imovine i korišćenje usluga privrednog društva od strane vlasnika društva za njihove privatne potrebe** isključeni su iz prihoda od kapitala, a **svrstani su u druge prihode** (član 85. stav 1. tačka 13) Zakona).

Porez na dohodak građana plaća se po stopi od 20%, na bruto iznos umanjen za normirane troškove u visini od 20%.

Nije zakonski rešeno, a nije do sada dato ni objašnjenje (rešenje) nadležnog organa da li se na primanja po navedenom osnovu plaća doprinos za PIO. Stoga u narednom primeru dajemo samo obračun poreza.

Koeficijent za preračun neto iznosa u bruto iznos, ako se plaća porez po stopi od 20%, uz normirane troškove od 20% je:

B = N x 1,190476

Primer: Vlasnik privrednog društva je na teret privrednog društva, turističkoj organizaciji platio račun za letovanje svoje porodice u iznosu od 100.000 dinara (sa PDV).

Obračun:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Neto prihod	100.000,00
2.	Koeficijent za preračun na bruto iznos	1,190476
3.	Bruto prihod (1 x 2)	119.047,60
4.	Normirani troškovi (3 x 20%)	23.809,52
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	95.238,00
6.	Porez na dohodak (5 x 20%)	19.047,60
7.	Neto prihod (provera) (3 - 6)	100.000,00

Poreskoj upravi se podnosi poreska prijava na Obrascu PPP-PD.

10. Prihodi od izdavanja nepokretnosti u podzakup

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) koji se primenjuje od 30.5.2013. godine, ukinuta je kao posebna grupa prihoda fizičkih lica - prihodi od nepokretnosti. Deo prihoda iz te grupe - izdavanja sopstvenih nepokretnosti svrstan je u prihode od kapitala (obrađeno u tom delu). Drugi deo prihoda iz te grupe - izdavanje nepokretnosti u podzakup svrstan je u druge prihode (član 85. stav 1. tačka 15) Zakona).

S tim u vezi, istovremeno je propisano da **oporezivi prihod čini bruto prihod po osnovu podzakupa, umanjen za plaćenu zakupninu.**

To znači da se kod oporezivanja ovih prihoda ne priznaju normirani troškovi od 20%, već samo stvarni troškovi, iznos plaćene zakupnine, koji se dokazuju (ugovori o zakupu i dr.).

Dakle, isplatiocu prihoda po osnovu podzakupa nepokretnosti, fizičko lice koje izdaje u podzakup mora da dostavi podatke o visini zakupnine.

Porez na dohodak plaća se po stopi od 20%, na oporezivi prihod koji čini naknada po osnovu podzakupa umanjena za plaćenu zakupninu.

Nije sasvim jasno da li se na prihod po ovom osnovu plaća i doprinos za PIO. Stoga, dok to ne bude razjašnjeno, u primeru koji sledi dajemo samo obračun poreza.

Primer:

Fizičko lice po osnovu ugovora o podzakupu lokala sa pravnim licem ostvaruje naknadu od 30.000,00 dinara mesečno. Zakupnina koju plaća vlasniku lokala iznosi 20.000,00 dinara mesečno.

Obračun poreza:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Bruto naknada po ugovoru o podzakupu	30.000,00
2.	Plaćena zakupnina	20.000,00
3.	Oporezivi prihod od podzakupa (1 - 2)	10.000,00
4.	Porez (3 x 20%)	2.000,00
5.	Iznos naknade za isplatu (1 - 4)	28.000,00

Poreskoj upravi se podnosi poreska prijava na Obrascu PPP-PD.

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 616 00 0
3.9	Bruto prihod	30.000,00
3.10	Osnovica za porez	10.000,00
3.11	Porez	2.000,00
3.17	MFP 5	20.000,00

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženja naknade po osnovu ugovora o podzakupu u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	525		Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	30.000,00	
		4656	Obaveze za naknadu po ugovoru o zakupu		28.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		2.000,00
			Za obračun ugovora o zakupu		
1a	4656		Obaveze za naknadu po ugovoru o zakupu	28.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	2.000,00	
		2410	Tekući (poslovni) račun		30.000,00
			Za isplatu naknade		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Podzakup prostora

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	30.000,00	
		252111	Dobavljači u zemlji		28.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		2.000,00
			- za podzakup		
2.	252111		Dobavljači u zemlji	28.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	2.000,00	
		121112	Tekući računi		30.000,00
			- po izvodu UT-a		

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
3.	421612		Zakup neposlovnog prostora	30.000,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		30.000,00
			- za podzakup		

11. Ugovor o stručnom osposobljavanju, usavršavanju i volonterski rad u te svrhe

Prema članu 201. Zakona o radu, poslodavac može da zaključi ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju:

1) Ugovor o stručnom osposobljavanju može da se zaključi, radi obavljanja pripravničkog staža, odnosno polaganja stručnog ispita, kad je to zakonom, odnosno pravilnikom predviđeno kao poseban uslov za samostalan rad u struci;
2) radi stručnog usavršavanja i sticanja posebnih znanja i sposobnosti za rad u struci, odnosno obavljanja specijalizacije, za vreme utvrđeno programom usavršavanja, odnosno specijalizacije, u skladu sa posebnim propisom.

Poslodavac može ovim licima da obezbedi novčanu naknadu i druga prava (naknada za prevoz, za topli obrok i sl.), u skladu sa zakonom, opštim aktom ili ugovorom o stručnom osposobljavanju i usavršavanju.

Novčana naknada po ovom osnovu ne smatra se zaradom u smislu Zakona o radu.

Ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju zaključuje se u pisanom obliku.

Institut volonterskog rada u svrhu obavljanja pripravničkog staža, odnosno stručnog osposobljavanja uređen je posebnim propisima u oblasti zdravstva i socijalne zaštite.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Službeni glasnik RS", br. 107/2005, 72/2009 (dr. zakon), 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013 (dr. zakon) i 93/2014), uređeno je volontersko obavljanje pripravničkog staža. Prema odredbama člana 178. ovog zakona, pripravnički staž može se obavljati i u obliku volonterskog rada, kao rad van radnog odnosa.

Zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa može licu sa kojim zaključi ugovor o volonterskom radu da obezbedi naknadu za rad i druga prava u skladu sa zakonom i drugim opštim aktima. Prema tome, isplata naknade nije obaveza zdravstvene ustanove.

Lice sa kojim je zaključen ugovor o volonterskom radu u skladu sa ovim zakonom ima prava iz obaveznog socijalnog osiguranja, u skladu sa zakonom.

Obaveza obavljanja pripravničkog staža propisana je za zdravstvene radnike i zdravstvene saradnike.

Prema odredbama člana 140. Zakona o socijalnoj zaštiti ("Službeni glasnik RS", broj 24/2011), *"Ustanova socijalne zaštite i pružalac usluga socijalne zaštite može radi obavljanja poslova iz svoje delatnosti angažovati stručne radnike, stručne saradnike i druga lica u svojstvu volontera, u skladu sa zakonom.*

Ustanova socijalne zaštite i pružalac usluga socijalne zaštite može volonteru s kojim je zaključen ugovor o volontiranju da obezbedi nagradu za rad i ostvarivanje drugih prava, u skladu sa zakonom i drugim opštim aktima." (član 140. Zakona o socijalnoj zaštiti).

"Za sve novozaposlene i volonterski angažovane stručne radnike i stručne saradnike obezbeđuje se obuka na radnom mestu sa supervizorom ili određenim stručnim radnikom, odnosno stručnim saradnikom - mentorom, u trajanju do 60 časova.

Obuka iz stava 1. ovog člana mora da započne tokom prvog meseca rada novozaposlenog i volontera." (član 141. Zakona o socijalnoj zaštiti).

"Pripravnički staž mogu obavljati i stručni radnici i stručni saradnici koji su angažovani u svojstvu volontera, kao rad van radnog odnosa." (član 142. stav 2. Zakona o socijalnoj zaštiti).

Volonterski rad u smislu napred navedenog ne smatra se volontiranjem u smislu Zakona o volontiranju ("Službeni glasnik RS", broj 36/2010) i sledstveno tome nema ni fiskalni tretman koji je posebno uređen za naknade troškova po osnovu volontiranja u skladu sa Zakonom o volontiranju.

Naknada za rad i druga primanja (mesečna naknada za ishranu, troškovi prevoza i sl.), po osnovu stručnog osposobljavanja i usavršavanja, odnosno obavljanja volonterskog rada u obrazovne svrhe imaju poreski tretman drugih prihoda iz člana 85. Zakona o porezu na dohodak građana. To znači da se na primanja po ovom osnovu ne primenjuju poreska oslobođenja iz čl. 9. i 18. Zakona o porezu na dohodak građana. **Porez na druge prihode se plaća po stopi od 20%, na oporezivi prihod koji čini bruto naknada umanjena za normirane troškove koji iznose 20%.**

Za vreme stručnog osposobljavanja i usavršavanja obezbeđuju se prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja i prava iz zdravstvenog osiguranja za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti. To znači da je poslodavac dužan da za ova lica plaća sledeće doprinose (na teret poslodavca):

- **doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi od 4% i**
- **doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 2%** na osnovicu koju čini najniža mesečna osnovica doprinosa, odnosno ugovorena naknada ako je viša od najniže mesečne osnovice doprinosa.

Plaćanje navedenih doprinosa po osnovu stručnog osposobljavanja i usavršavanja, odnosno volonterskog rada koji se obavlja u te svrhe, bila je nesporna obaveza poslodavca do 10.12.2005. godine, prema Zakonu o PIO, Zakonu o zdravstvenom osiguranju i Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, nezavisno od toga da li se volonterski rad obavljao bez naknade ili sa naknadom.

Međutim, Zakon o zdravstvenom osiguranju koji se primenjuje od 10.12.2005. godine pravi razliku u pogledu obaveze plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje u zavisnosti od toga da li se volonterski rad obavlja bez naknade ili uz naknadu.

Naime, ovaj zakon propisuje da:

- svojstvo osiguranika na zdravstveno osiguranje (što podrazumeva plaćanje doprinosa po stopi od 10,3% na teret primaoca naknade) imaju lica koja obavljaju poslove po ugovoru o delu i drugim ugovorima kod kojih za ugovoreni rad ostvaruju naknadu, ako nisu osigurana po drugom osnovu (član 17. stav 1. tačka 16) i član 21),
- prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja samo za slučaj nastanka povrede na radu i profesionalne bolesti (što podrazumeva plaćanje doprinosa po stopi od 2% - na teret poslodavca) obezbeđuju se, između ostalog, "licima koja u skladu sa Zakonom obavljaju određene poslove za koje ne primaju zaradu, odnosno ugovorenu naknadu (na osnovu ugovora o volonterskom radu)" - član 28. Zakona.

Iz navedenog proizilazi da se po ugovoru o stručnom osposobljavanju i usavršavanju, odnosno volonterskog rada koji se obavlja u te svrhe plaćaju sledeće obaveze:

a) **Ako se ne ostvaruje naknada za rad:**

- doprinos za PIO po stopi od 4% i
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 2% za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti.

Osnovica za plaćanje ovih doprinosa je najniža osnovica doprinosa. Rok plaćanja je do 5-og u mesecu za prethodni mesec.

b) **Ako se ostvaruje naknada za rad:**

- porez na druge prihode po stopi od 20%, na oporezivi priod koji čini bruto ugovorena naknada umanjena za normirane troškove od 20%;
- doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja prouzrokovanih povredom na radu ili profesionalnom bolešću po stopi od 4%;
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3% na istu osnovicu na koju se plaća porez na dohodak građana, ukoliko lice sa kojim je zaključen ugovor nije osigurano po drugom osnovu.

Porez na dohodak i doprinos za zdravstveno osiguranje obračunavaju se na teret fizičkog lica. U osnovicu za obračun ulaze, pored osnovne naknade, i naknade troškova ako se isplaćuju (naknada za prevoz, naknada za ishranu i dr.).

Doprinos za PIO obračunava se na teret isplatioca. Osnovica doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti je najniža mesečna osnovica doprinosa, odnosno ugovorena naknada ako se ostvaruje i ako je viša od najniže mesečne osnovice doprinosa. Kada je period za koji se obračunava doprinos kraći od mesec dana, a ispunjeni su uslovi za primenu najniže mesečne osnovice doprinosa, obračun doprinos se vrši na srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa. Srazmerni iznos najniže mesečne osnovice doprinosa utvrđuje se od najniže mesečne osnovice doprinosa srazmerno broju dana u mesecu za koji postoji obaveza obračuna doprinosa.

Plaćanje poreza i doprinosa vrši se istovremeno sa isplatom ugovorene naknade.

Koeficijenti za preračun sa neto na bruto ugovorene naknade iznose:

1) Ako se plaća porez po stopi od 20% i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%

B = N x 1,3199578

2) Ako se plaća samo porez po stopi od 20% (za lice koje je osigurano po drugom osnovu)

B = N x 1,190476

Doprinos za PIO od 4% koji se plaća u oba slučaja nije od značaja za iznos koeficijenta za preračun jer se plaća na teret isplatioca naknade na najnižu mesečnu osnovicu doprinosa.

Primer obračuna 1:

- kada je naknada ugovorena sa licem koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Ugovorena neto naknada	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun na bruto iznos	1,3199578
3.	Bruto naknada (1 x 2)	13.199,57
4.	Normirani troškovi	20%
5.	Iznos normiranih troškova (3 x 4)	2.639,91
6.	Oporezivi prihod (3 - 5)	10.559,66
7.	Porez na dohodak građana (6 x 20%)	2.111,93

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret primaoca naknade (6 x 10,3%)	1.087,64
9.	Neto iznos za isplatu (3 - 7 - 8)	10.000,00
10.	Doprinos za PIO na teret isplatioca naknade (21.506,00 x 4%)	860,24

Knjiženja u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	525		Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovor	14.059,81	
		4659	Ostale nepomenute naknade		10.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		2.111,93
		48910	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO		860,24
		48911	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje		1.087,64
			Za obračun ugovorene naknade		
2.	4659		Ostale nepomenute naknade	10.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	2.111,93	
	48910		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO	860,24	
	48911		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje	1.087,64	
		2410	Tekući (poslovni) račun		14.059,81
			Za isplatu naknade		

Primer obračuna 2:

- kada je ugovorena naknada za rad sa licem koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Ugovorena neto naknada	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun na bruto iznos	1,190476
3.	Bruto naknada (1 x 2)	11.904,76
4.	Normirani troškovi	20%
5.	Iznos normiranih troškova (3 x 4)	2.380,96
6.	Oporezivi prihod (3 - 5)	9.523,80
7.	Porez na dohodak građana (6 x 20%)	1.904,76
8.	Neto iznos za isplatu (3 - 7)	10.000,00
9.	Doprinos za PIO na teret isplatioca naknade (21.506,00 x 4%)	860,24

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Volonterski rad

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	12.765,00	
		237311	Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru		10.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		1.904,76
		237511	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru		860,24
			- volonterski rad		
2.	237311		Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru	10.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	1.904,76	
	237511		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru	860,24	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		12.765,00
			- po izvodu UT-a		
3.	423911		Ostale opšte usluge	12.765,00	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		12.765,00
			- volonterski rad		

Primer obračuna 3:

- kada nije ugovorena naknada

Red. br.	Opis	Iznos
1	**2**	**3**
1.	Doprinos za PIO (21.506,00 x 4%)	860,24
2.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (21.506,00 x 2%)	430,12

U odnosu na napred rečeno i date primere obračuna, **ukazujemo i na Mišljenje Ministarstva finansija RS, broj 413-00-1407/2010-04 od 2.11.2010. godine**, kojim je dato tumačenje fiskalnih obaveza u slučaju radnog angažovanja u svojstvu volontera, iz koga proizlazi da se i doprinos za PIO u slučaju kada se isplaćuje naknada za volonterski rad plaća po stopi od 24% (od 30.5.2013. godine), odnosno 26% (od 1.8.2014. godine) na teret primaoca naknade. Smatramo da takav stav nije u skladu sa članom 17. Zakona o PIO (za doprinos od 4% ne pravi se razlika u zavisnosti od toga da li je ugovorena naknada za volonteterski rad li ne) i članom 35. Zakona o doprinosima za obavezno socijlalno osiguranje (kao osnovicu doprinosa od 4% predviđa najnižu osnovicu odnosno ugovorenu naknadu ako je veća od najniže osnovice). Stoga to mišljenje nije uzeto u obzir kod davanja objašnjenja i obračuna u ovom tekstu.

Prilikom isplate naknade za volonterski rad, isplatilac podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu **PPP-PD**.

12. Ugovor o volontiranju u skladu sa Zakonom o volontiranju

Pre davanja objašnjenja o poreskom tretmanu naknada koje se ostvaruju po ugovoru o volontiranju u skladu sa **Zakonom o volontiranju** ("Službeni glasnik RS", broj 36/2010) dajemo kraći prikaz osnovne sadržine volontiranja po tom zakonu.

Prema članu 2. stav 1. Zakona o volontiranju, **volontiranje, u smislu ovog zakona, jeste organizovano dobrovoljno pružanje usluge ili obavljanje aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro drugog lica, bez isplate novčane naknade ili potraživanja druge imovinske koristi, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.**

Volontiranjem, u smislu ovog zakona, ne smatra se (član 3. Zakona):

1) vreme provedeno na stručnom osposobljavanju i usavršavanju ili na praktičnom radu bez zasnivanja radnog odnosa, u skladu sa zakonom;

2) rad van radnog odnosa, u skladu sa zakonom;

3) obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedno lice dužno da pruži drugom licu, u skladu sa zakonom i drugim propisom;

4) izvršavanje sudskih, prekršajnih i drugih odluka nadležnih organa;

5) obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili susedskim odnosima;

6) obavljanje poslova Crvenog krsta Srbije koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka u skladu sa zakonom i drugim propisom;

7) obavljanje poslova i aktivnosti u političkim strankama, sindikatima i drugim udruženjima, koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka tih organizacija, odnosno udruženja od strane njihovih članova, u skladu sa statutom;

8) obavljanje *"ad hoc"* aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro trećeg lica, koje ne traju duže od 10 časova nedeljno, najduže 30 dana bez prekida ili sa prekidima, u toku kalendarske godine.

Član 4. Zakona propisuje:

Volonter može biti domaće ili strano fizičko lice, u skladu sa ovim zakonom.

Organizator volontiranja može biti pravno lice čiji osnovni cilj, u skladu sa osnivačkim aktom, nije sticanje dobiti.

Izuzetno, organizator volontiranja može biti privredno društvo i javno preduzeće, pod uslovima utvrđenim članom 14. ovog zakona.

Državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave i organ mesne zajednice mogu biti organizatori volontiranja u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Korisnik volontiranja može biti fizičko lice, pravno lice čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti ili organizator volontiranja čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti.

Članom 8. Zakona propisano je da je zabranjeno organizovanje volontiranja u cilju sticanja dobiti, kao i volontiranje kojim se zamenjuje rad koji obavljaju lica u skladu sa propisima o radu.

Volontiranje se po Zakonu o volontiranju obavlja na osnovu ugovora o volontiranju koji se u propisanim slučajevima obavezno zaključuje u pisanom obliku (član 15. Zakona).

Prema čl. 10. i 21. Zakona o volontiranju, **volonter nema pravo na novčanu naknadu ili drugu imovinsku korist za volontiranje,** ali ima **pravo na naknadu troškova volontiranja, i to za:**

1) radnu odeću i sredstva i opremu za ličnu zaštitu volontera;

2) **putovanja, smeštaj i ishranu volontera i drugih troškova koji nastanu u vezi sa izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti;**
3) **lekarske preglede obezbeđene za potrebe volontiranja;**
4) **obuke za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;**
5) **premije osiguranja isplaćene za slučaj povrede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili trećeg lica;**
6) **isplatu džeparca, kod dugoročnog volontiranja, čiji mesečni iznos ne može biti veći od 30% od neto iznosa minimalne mesečne zarade za puno radno vreme u Republici Srbiji.**

Isplata džeparca utvrđuje se ugovorom o volontiranju.

S tim u vezi, Zakonom o porezu na dohodak građana u članu 9. tačka 27. propisano je da se izuzima od oporezivanja porezom na dohodak građana naknada troškova volontiranja koje ostvaruje volonter u skladu sa zakonom koji uređuje volontiranje.

Prema tome, na sva primanja po osnovu volontiranja u skladu sa Zakonom o volontiranju koja prema članu 10. tog zakona imaju tretman naknade troškova volontera, uključujući i džeparac koji ne može biti veći od propisanog iznosa (30% od neto iznosa minimalne mesečne zarade) ne plaća se porez na dohodak građana.

Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, posebno su definisani i razgraničeni pojam volontera i pojam lica na stručnom osposobljavanju i usavršavanju, koje je inače u praksi, a i u nekim posebnim propisima do tada imenovano kao volonterski rad.

U tom smislu, **u članu 6. Zakona**, koji inače sadrži definicije pojmova u okviru obaveznog socijalnog osiguranja, utvrđeno je da je:

- **volonter** - fizičko lice koje, u skladu sa **Zakonom o volontiranju**, obavlja rad u okviru organizovanog dobrovoljnog pružanja usluge ili obavljanja aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro drugog lica, bez prava na novčanu naknadu ili drugu imovinsku korist;
- **lice na stručnom osposobljavanju i usavršavanju** - fizičko lice koje, u skladu sa zakonom koji uređuje rad, obavlja rad po osnovu ugovora o stručnom osposobljavanju i usavršavanju ili drugog ugovora, bez zasnivanja radnog odnosa.

Članom 11. Zakona koji utvrđuje obveznike doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti i doprinosa za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti (po stopi od 4%, odnosno 2%) propisano je da je **obveznik uplate doprinosa:**

- **organizator volontiranja** u skladu sa zakonom koji uređuje volontiranje - **za volontera**;
- **poslodavac** u skladu sa zakonom koji uređuje rad - **za lice na stručnom osposobljavanju i usavršavanju.**

Dakle, **možemo zaključiti da se na naknade troškova volonteru koji su propisani članom 10. Zakona o volontiranju:**

- **ne plaća porez na dohodak građana,**
- **plaćaju:**
  - **doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) za slučaj invalidnosti i telesnog oštećenja po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti - po stopi od 4%** na teret isplatioca naknade (organizatora volontiranja),

- **doprinos za zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti - po stopi od 2%**, na teret isplatioca naknade (organizatora volontiranja).

Osnovica za plaćanje ovih doprinosa je najniža osnovica doprinosa.

Zakonom, ni podzakonskim aktima nije propisana obaveza dostave poreskih prijava o plaćanju ovih doprinosa Poreskoj upravi, ali preporučujemo da se to učini podnošenjem Obrasca PPP-PD.

13. Nagrade, novčane pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca

13.1. Oporezive nagrade i novčane pomoći fizičkim licima

Prema odredbi člana 85. stav 1. tačka 10) Zakona o porezu na dohodak građana, nagrade, novčane pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca, oporezuju se kao drugi prihodi fizičkih lica.

Isplate po ovom osnovu, kao i davanje robe ili činjenje pogodnosti, u praksi se javljaju najčešće kao:

- davanje penzionisanim licima, bivšim zaposlenim kod davaoca (novčane pomoći, pokloni povodom jubileja i praznika i sl.),
- davanja drugim fizičkim licima u socijalne i humanitarne, obrazovne, kulturne i slične svrhe (troškovi lekova, materijalna pomoć, troškovi školovanja, izdavanje knjige, učešća na kongresima, objavljivanje naučnih radova i sl.);
- druga besteretna davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod davaoca, ako nisu oslobođena poreza po Zakonu.

Oporezivanje ovih isplata vrši se, u skladu sa odredbama člana 85. Zakona, što znači da se plaća **porez** na dohodak građana na druge prihode **po stopi od 20%**, na osnovicu koju čini **bruto iznos davanja umanjen za normirane troškove u visini od 20%**.

Na ove prihode ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje, jer se ne isplaćuju kao naknada za rad, već kao besteretno davanje.

Preračun sa neto na bruto iznos, radi utvrđivanja poreske osnovice, **vrši se primenom koeficijenta:**

B = N x 1,190476

Primer obračuna:

Daje se materijalna pomoć penzionisanom radniku u iznosu od 15.000,00 dinara neto.

Red. br.	O P I S	Iznos
1	2	3
1.	Neto iznos	15.000,00
2.	Koeficijent za preračun	1,190476
3.	Bruto iznos (1 x 2)	17.857,14
4.	Normirani troškovi (3 x 20%)	3.571,43
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	14.285,71
6.	Porez na druge prihode (5 x 20%)	2.857,14
7.	Iznos za isplatu (3 - 6)	15.000,00

Pre isplate nagrada, novčanih pomoći i drugih besteretnih davanja, isplatilac sastavlja i podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu **PPP-PD**.

Knjiženja u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	5294		Nagrade, solidarne pomoći i druga davanja licima koja nisu zaposlena u preduzeću	17.857,14	
		4691	Obaveze za nagrade, solidarne pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca		15.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		2.857,14
			Za troškove materijalne pomoći		
1a	4691		Obaveze za nagrade, solidarne pomoći i druga davanja fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca	15.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	2.857,14	
		2410	Tekući (poslovni) račun		17.857,14
			Za isplatu materijalne pomoći		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Pomoć penzioneru

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	**Broj konta**		**Naziv konta / Opis promene**	**Iznos**	
	Duguje	**Potražuje**		**Duguje**	**Potražuje**
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	17.857,14	
		237311	Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru		15.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		2.857,14
			- pomoć penzioneru		
2.	237311		Obaveze po osnovu neto isplata za usluge po ugovoru	15.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	2.857,14	
		121112	Tekući računi		17.857,14
			- po izvodu UT-a		
3.	423911		Ostale opšte usluge	17.857,14	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		17.857,14
			- pomoć penzioneru		

13.2. Pomoći fizičkim licima za koje je propisano poresko oslobođenje

U ovom delu posebno ukazujemo na pomoći koje se mogu davati fizičkim licima uz poresko oslobođenje koje je propisano članom 9. tač. 10. i 11. Zakona o porezu na dohodak građana, a to su:

a) pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine usled elementarnih nepogoda i drugih vanrednih događaja;

b) organizovane socijalne i humanitarne pomoći.

Ostvarivanje prava na poresko oslobođenje po navedenim osnovama **bliže je uređeno Pravilnikom o ostvarivanju prava na poreska izuzimanja za primanja po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, organizovane socijalne i humanitarne pomoći, stipendija i kredita učenika i studenata, hranarina sportista amatera i prava na poresko oslobođenje za primanja po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti** ("Službeni glasnik RS", br. 31/2001 i 5/2005, dalje: Pravilnik).

U slučaju da se navedena davanja odnosno pomoći vrše mimo osnova i uslova propisanih Pravilnikom (objašnjeno u daljem tekstu pod a) i b)) tada imaju tretman oporezivih drugih prihoda kako je to objašnjeno pod naslovom 15.1. u ovom delu.

a) Solidarna pomoć za ublažavanje posledica elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja

Član 9. stav 1. tačka 10) Zakona uređuje da se **ne plaća porez na dohodak građana po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine usled elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja** ako su ispunjeni propisani uslovi.

Prema članu 2. Pravilnika poresko izuzimanje po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine **može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine usled elementarnih nepogoda** (poplava, odron, zemljotres, grad i dr.) ili drugih vanrednih događaja (požar, ratna i druga razaranja i dr.) **ako je**:

- **činjenično stanje nastanka i uzroka uništenja ili oštećenja imovine utvrđeno i procena visine štete izvršena od strane nadležnog organa** (MUP ili drugi nadležni državni organi, stručna komisija ili drugi nadležni organ davaoca pomoći i sl.) i to konstatovano u pisanom aktu (rešenje, zapisnik i dr.);
- **nadležni organ davaoca pomoći doneo odluku o davanju i visini pomoći**, osnovanu na kolektivnom ugovoru, odnosno opštem aktu i na činjeničnom stanju o nastaloj šteti, njenom uzroku i visini, koje je utvrđeno aktom nadležnog organa.

Poresko izuzimanje za **pomoć po osnovu uništenja ili oštećenja imovine može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine, nezavisno od toga da li je zaposleno kod davaoca pomoći.**

Minstarstvo finansija RS je dalo **mišljenje br. 414-00-55/2004-04 od 5. aprila 2004. godine** u kojem se objašnjava pravo na poresko izuzimanje pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, a izvod iz tog mišljenja glasi:

"Pravo na poresko izuzimanje po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine u skladu sa Zakonom i odredbama člana 2. i 3. Pravilnika, može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine usled elementarnih nepogoda (poplava, odron, zemljotres, grad i dr.) ili drugih vanrednih događaja (požar, ratna i druga razaranja i dr.) ako je utvrđeno činjenično stanje nastanka i uzroka uništenja ili oštećenja imovine i procena visine štete izvršena od nadležnog organa (MUP ili drugi nadležni organ, stručna komisija ili drugi nadležni organ davaoca pomoći i sl.) konstatovano u pisanom aktu (rešenje, zapisnik i dr.).

Pravo na poresko izuzimanje za pomoć po osnovu uništenja ili oštećenja imovine može ostvariti lice koje je pretrpelo uništenje ili oštećenje imovine, nezavisno od toga da li je zaposleno kod davaoca pomoći."

b) Organizovana socijalna i humanitarna pomoć

Odredbom člana 9. stav 1. tačka 11) Zakona o porezu na dohodak građana propisano je da se **ne plaća porez na dohodak građana na primanja koja fizička lica ostvare po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći.**

Bliži uslovi za ostvarivanje poreskog izuzimanja po ovom osnovu uređeni su članom 4. i 5. Pravilnika.

Prema članu 4. Pravilnika, poresko izuzimanje po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći **može se ostvariti na primanja koja imaju karakter socijalnog i humanitarnog davanja, odnosno pomoći za saniranje i ublažavanje posledica teško narušene socijalne sigurnosti i teške humanitarne situacije određenog lica ili grupe lica,** iz sredstava:

1) humanitarnih organizacija (Crveni krst i dr.);
2) državnih organa i organizacija i organa lokalne samouprave, društvenih organizacija i udruženja građana, registrovanih kod nadležnih organa i razvrstana u humanitarne i socijalne organizacije, sa delatnošću pružanja pomoći svojim članovima i drugim kategorijama socijalno ugroženih građana (npr. udruženja za pomoć zdravstveno hendikepiranim licima, udruženja za pomoć nezbrinutoj deci, raseljenim i prognanim licima i drugim licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i sl.);
3) koja su obezbeđena organizovanom akcijom prikupljanja, sa učešćem, po pravilu, više davalaca - donatora, najčešće uz podršku sredstava informisanja, odnosno humanitarnih organizacija - uplatom na poseban namenski otvoren žiro račun lica za:
   (a) lečenje (operaciju i sl.) u inostranstvu, ako se, prema mišljenju nadležnog državnog organa ili referentne zdravstvene ustanove, odnosno komisije lekara specijalista odgovarajuće struke, lečenje (operacija i sl.) ne može uspešno ostvariti u Srbiji;
   (b) nabavku lekova ili pomagala (protetička ili ortotička sredstva, sanitarne sprave, očna, slušna i druga pomagala) u zemlji ili u inostranstvu, ako je njihovo korišćenje u postupku lečenja, odnosno održavanja telesnih sposobnosti neophodno prema priloženoj medicinskoj dokumentaciji i ako prema mišljenju nadležnog organa, odnosno zdravstvene ustanove nesporno proizlazi da se ne mogu obezbediti na teret troškova obaveznog zdravstvenog osiguranja u zemlji ili da uopšte nema mogućnosti za njihovu nabavku u zemlji;
4) koja su obezbeđena inostranim donacijama, po pravilu namenski opredeljenim za rešavanje socijalnih problema i humanitarno zbrinjavanje određenih lica ili određene populacije.

Organizovanu socijalnu i humanitarnu pomoć predstavlja primanje koja povremeno ostvaruju fizička lica u stanju socijalne potrebe, o čemu je Ministarstvo finansija dalo **mišljenje broj 413-00-02898/2005-04 od 9. februara 2006. godine** u kojem je, između ostalog precizirano:

"... Prema odredbi člana 4. stav 1. tačka 2) Pravilnika, poresko izuzimanje po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći može se ostvariti na primanja koja imaju karakter socijalnog i humanitrnog davanja, odnosno pomoći za saniranje i ublažavanje posledica teško narušene socijalne sigurnosti i teške humanitarne situacije određenog lica ili grupe lica, koja se ostvaruje, pored ostalog, iz sredstava državnih organa i organizacija i organa lokalne samouprave, društvenih organizacija i udruženja građana, registrovanih kod nadležnog organa i razvrstanih u humanitarne i socijalne organizacije, sa delatnošću pružanja pomoći svojim članovima i drugim kategorijama socijalno ugroženih građana.

Prema tome, na primanja koja, od slučaja do slučaja, ostvaruju fizička lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe (stara nezbrinuta lica, teško bolesna lica, deca u domovima i sl.), od humanitrnog fonda u konkretnom slučaju, po osnovu socijalne i humanitarne pomoći u smislu napred navedenih odredaba Zakona i Pravilnika, ne plaća se porez na dohodak građana."

Prema članu 5. Pravilnika, poresko izuzimanje za primanja po osnovu organzovane socijalne i humanitarne pomoći iz člana 4. stav 1. tačka 3) Pravilnika **ostvaruje se i u slučaju kada je inicijator, odnosno organizator i učesnik prikupljanja sredstava pomoći poslodavac lica koje ostvaruje pomoć:**

1) ako za takvu pomoć postoji pravni osnov u kolektivnom ugovoru ili u drugom opštem aktu poslodavca;
2) ako je za organizovanu akciju prikupljanja sredstava i učešće poslodavca kao davaoca pomoći obezbeđeno pozitivno mišljenje sindikalne organizacije poslodavca (ako postoji) i nadležne socijalne službe (socijalnog radnika, psihologa i dr.) kod poslodavca (ako postoji) ili mišljenje nadležnog organa za socijalnu brigu i staranje;
3) ako je od strane nadležnog organa poslodavca doneta odluka o organizovanju i učešću u prikupljanju sredstava pomoći.

Pravo na poresko izuzmanje po osnovu organizovane socijalne i humanitarne pomoći, prema članu 6. Pravilnika ne ostvaruje se za isplate, odnosno davanja koja poslodavac vrši zaposlenom po osnovu radnog odnosa i drugih oblika rada upodobljenih radnom odnosu, nezavisno od finansijskog stanja u kome se nalaze poslodavac i zaposlenik kod njega.

Drugim rečima, to znači da davanje koje je nominovano kao socijalna i humanitarna pomoć, a koje se vrši zaposlenom ili licu radno angažovanom po drugom osnovu kod isplatioca, nije oslobođeno plaćanja poreza. Ako ga ostvaruje zaposleni ima tretman zarade, a ako ga ostvaruje lice koje nije zaposleno kod isplatioca ima tretman drugih prihoda fizičkog lica.

14. Primanja iz člana 9. Zakona iznad propisanih neoporezivih iznosa

Program za obračun ovog primanja dostupan je u "Finansijsko-poreskom računaru"

Prema članu 85. stav 1. tačka 11) Zakona o porezu na dohodak građana, **primanja iz člana 9. Zakona iznad propisanih neoporezivih iznosa, oporezuju se kao drugi prihodi fizičkih lica.**

Članom 9. Zakona taksativno su nabrojana primanja fizičkih lica koja su izuzeta od oporezivanja. Pojedina od tih primanja izuzeta su od plaćanja poreza samo do propisanog iznosa, i to:

- **pomoć u slučaju smrti** zaposlenog, člana njegove porodice[1] ili penzionisanog radnika - ~~do 35.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - do 63.214,00 dinara)**;
- **stipendije i krediti učenika i studenata** - u mesečnom iznosu d~~o 6.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - do 10.837,00 dinara)**;

1 Pod članom porodice u smislu člana 10. stav 2. Zakona o porezu na dohodak građana smatraju se bračni drug, roditelji, deca, usvojenik i usvojilac obveznika.

- naknade za ishranu - **hranarine** koju sportistima amaterima isplaćuju amaterski sportski klubovi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sport - u mesečnom iznosu ~~do 5.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - do 9.031,00 dinara)**;[1]
- **otpremnine kod odlaska u penziju - do iznosa dve prosečne mesečne zarade po zaposlenom isplaćene u Republici** prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, kao najnižeg iznosa koji je utvrđen Zakonom o radu;
- otpremnine, odnosno novčane naknade koje poslodavac isplaćuje zaposlenom za čijim je radom prestala potreba, u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi - do iznosa koji je utvrđen tim zakonom;
- novčane naknade koja se isplaćuje licu kome prestaje radni odnos u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju u skladu sa aktom Vlade kojim se utvrđuje program za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju - do iznosa utvrđenog tim programom, a za lica starija od 50 godina života - bez ograničenja iznosa.

Na iznos navedenih primanja koja se isplaćuju iznad propisanih neoporezivih iznosa, isplatilac je dužan da obračuna i plati porez na druge prihode po stopi od 20%, na osnovicu koju čini bruto oporezivi prihod umanjen za normirane troškove od 20%.

Preračun neto oporezivog iznosa na bruto oporezivi iznos, radi utvrđivanja poreske osnovice, **vrši se primenom sledećeg koeficijenta**:

B = N x 1,190476

Primer obračuna:

Poslodavac isplaćuje pomoć za slučaj smrti člana porodice zaposlenog (bračnog druga) u iznosu od 70.000 dinara neto:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Solidarna pomoć za slučaj smrti člana porodice	80.000,00
2.	Neoporezivi iznos	63.214,00
3.	Neto iznos za oporezivanje (1 - 2)	16.786,00
4.	Bruto oporezivi iznos (3 x 1,190476)	19.983,33
5.	Normirani troškovi (4 x 20%)	3.996,66
6.	Oporezivi prihod (4 - 5)	15.986,67
7.	Porez (6 x 20%)	3.197,33
8.	Za isplatu (2 + 4 -7)	80.000,00

Pre isplate se sastavlja i dostavlja Poreskoj upravi poreska prijava PPP-PD elektronskim putem.

Za **OVP 612** - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 612 00 0
3.9	Bruto prihod	19.983,33
3.10	Osnovica za porez	15.986,67
3.11	Porez	3.197,33

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

[1] Usklađeni dinarski neoporezivi iznosi poreza na dohodak građana iz člana 9. stav 1. tač. 9), 12) i 13), člana 15a st. 2, 4. i 5, člana 18. stav 1. tač. 1), 2), 4), 5), 6) i 7) i člana 21a Zakona o porezu na dohodak građana godišnjim indeksom potrošačkih cena u 2014. godini, koji se primenjuju od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine objavljeni su u "Službenom glasniku RS", broj 5/2015.

14.1. Stipendije i krediti učenika i studenata

Stipendiranje i kreditiranje učenika i studenata nije uređeno Zakonom o radu. Stoga poslodavac ovu oblast treba da uredi opštim aktom (kolektivni ugovor, pravilnik, odluka).

Opštim aktom bi trebalo urediti kriterijume i uslove za dodelu stipendija i kredita učenicima i studentima. Pojedinačnom odlukom odnosno ugovorom o stipendiranju ili kreditiranju bliže se uređuju obaveze ugovornih strana (visina stipendije, odnosno kredita, uslovi u pogledu isplata stipendije, zaposlenje, vraćanje ako stipendista ne ispuni uslove i sl.).

Sa poreskog aspekta, stipendije i krediti učenika i studenata izuzeti su od oporezivanja, prema članu 9. stav 1. tačka 12) Zakona, **u mesečnom iznosu** ~~do 6.000 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - do 10.837 dinara).**[1]

Uslovi za ostvarivanje ovog poreskog izuzimanja bliže su uređeni **Pravilnikom o ostvarivanju prava na poreska izuzimanja za primanja po osnovu pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine, organizovane socijalne i humanitarne pomoći, stipendija i kredita učenika i studenata, hranarina sportista amatera i prava na poresko oslobođenje za primanja po osnovu solidarne pomoći za slučaj bolesti ("Službeni glasnik RS", br. 31/2001 i 5/2005 dalje: Pravilnik).**

Članom 7. Pravilnika propisano je da se poresko izuzimanje na primanja po osnovu stipendija i kredita ostvaruje do zakonom propisanog iznosa za stipendije i kredite koji se učenicima srednjih škola i studentima viših škola i fakulteta isplaćuju po ugovoru:

1) u skladu sa zakonom kojim se uređuje učenički i studentski standard u Republici Srbiji;
2) od strane davalaca, u čiju delatnost, pored ostalog, spada i stimulisanje, odnosno pomoć u školovanju učenika i studenata (državne organizacije i institucije, nevladine organzacije, dobrotvorne i druge organizacije, fondacije, fondovi, zadužbine i dr.);
3) od strane preduzeća i drugih pravnih lica, odnosno preduzetnika, u funkciji rešavanja i obezbeđivanja njihovih kadrovskih potreba.

Prema članu 8. Pravilnika pravo na poresko izuzimanje po osnovu stipendija i kredita ne može se ostvarivati za stipendije i kredite koji se isplaćuju:

1) licima koja su zaposlena kod davaoca stipendija ili kredita;
2) učenicima koji pohađaju osnovnu školu (obavezno osnovno obrazovanje).

Kod davanja stipendija i kredita, saglasno napred navedenom i mišljenjima Ministarstva finansija, **treba imati u vidu sledeće**:

- za davanje učenicima osnovnih škola, nominovana kao stipendija ili kredit, ne može se ostvarivati poresko izuzimanje; takva davanja imala bi karakter zarade zaposlenog ako ih ostvaruje dete čiji je roditelj ili staratelj zaposlen kod davaoca ili tretman drugog prihoda po članu 85. Zakona ako se ne radi o detetu zaposlenog, i bilo bi oporezivo u celosti;
- za davanje stipendije ili kredita zaposlenom takođe se ne može ostvariti poresko izuzimanje; takva isplata ima tretman zarade;
- davanje materijalne pomoći za školovanje dece svih zaposlenih ne može se tretirati kao stipendiranje ili kreditiranje; takve isplate imaju tretman zarade zaposlenog;
- nema smetnji da se u pojedinačnim slučajevima dodeli stipendija ili kredit i detetu zaposlenog, ako su ispunjeni uslovi iz čl. 7. i 8. Pravilnika, uz propisano poresko izuzimanje.

---

1 Usklađeni dinarski neoporezivi iznosi poreza na dohodak građana iz člana 9. stav 1. tač. 9), 12) i 13), člana 15a st. 2, 4. i 5, člana 18. stav 1. tač. 1), 2), 4), 5), 6) i 7) i člana 21a Zakona o porezu na dohodak građana godišnjim indeksom potrošačkih cena u 2014. godini, koji se primenjuju od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine objavljeni su u "Službenom glasniku RS", broj 5/2015.

- davanja, nominovana kao stipendija ili kredit od strane davaoca iz člana 7. tačka 3) Pravilnika, ako nisu u funkciji rešavanja i obezbeđivanja kadrovskih potreba davaoca ne mogu biti izuzeta od oporezivanja.
- naknade dodatnih troškova stipendisti (troškovi udžbenika, stručne literature, školarina, i sl.) u celosti su oporezivi po čl. 85. Zakona, ako primalac nije zaposlen kod isplatioca, a ako je zaposleno lice predstavljaju zaradu.
- ako se isplata stipendije vrši za više meseci odjednom, a ispunjeni su uslovi za poresko izuzimanje, može se izvršiti razgraničenje po mesecima, uz priznavanje poreskog izuzimanja za svaki mesec za koji se vrši isplata.

Na iznos stipendije i kredita preko 10.837,00 dinara (od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine) plaća se porez na druge prihode po stopi od 20% na bruto oporezivi iznos umanjen za normirane troškove od 20%.

Preračun neto iznos u bruto iznos vrši se primenom sledeće formule:

B = (N - 10.837) x 1,190476

Primer obračuna:

Poslodavac isplaćuje stipendiju N.N. studentu mašinskog fakulteta u iznosu od 15.000 dinara mesečno.

Red. broj	Opis	Iznos
1.	Iznos koji se isplaćuje	15.000,00
2.	Neoporezivi iznos	10.837,00
3.	Iznos primanja koji se oporezuje (1 - 2)	4.163,00
4.	Bruto iznos primanja koji se oporezuje (3 x 1,190476)	4.955,95
5.	Normirani troškovi (4 x 20%)	991,19
6.	Oporezivi iznos (4 - 5)	3.964,76
7.	Porez na dohodak (6 x 20%)	792,95
8.	Iznos za isplatu (2 + 4 - 7)	15.000,00

Pre isplate oporezivog iznosa stipendija i kredita popunjava se i podnosi poreska prijava PPP-PD.

14.2. Hranarine sportista amatera

Prema odredbi člana 9. stav 1. tačka 13) Zakona o porezu na dohodak građana, **ne plaća se porez na dohodak građana na primanja po osnovu naknade za ishranu - hranarine koju sportistima amaterima isplaćuju amaterski sportski klubovi - u mesečnom iznosu** ~~do 5.000,00 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - do 9.031,00 dinara).**[1]

Poresko izuzimanje na primanja po osnovu hranarine sportista amatera može se ostvarivati saglasno članu 9. Pravilnika, pod sledećim kumulativno ispunjenim uslovima:

- ako hranarinu sportistima amaterima koji pokazuju talenat i posebne rezultate u sportu, isplaćuju amaterski sportski klubovi;
- ako je između amaterskog sportskog kluba i sportiste amatera zaključen ugovor o isplati hranarine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sport i pravilima sportske organizacije.

---

1 Usklađeni dinarski neoporezivi iznosi poreza na dohodak građana iz člana 9. stav 1. tač. 9), 12) i 13), člana 15a st. 2, 4. i 5, člana 18. stav 1. tač. 1), 2), 4), 5), 6) i 7) i člana 21a Zakona o porezu na dohodak građana godišnjim indeksom potrošačkih cena u 2014. godini, koji se primenjuju od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine objavljeni su u "Službenom glasniku RS", broj 5/2015.

Na iznos hranarine preko 9.031,00 dinar (od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine) plaća se porez po stopi od 20% na oporezivi prihod koji se utvrđuje tako što se bruto oporezivi prihod **umanjuje za 20% normiranih troškova.**

Preračun oporezivog neto iznosa u bruto iznos vrši se po formuli:

$$B = (N - 9.031) \times 1,190476$$

Primer obračuna:

Amaterski sportski klub isplaćuje jednom sportisti amateru hranarinu u mesečnom iznosu od 10.000 dinara neto.

Red. br.	Opis	Iznos
1	2	3
1.	Neto iznos hranarine	10.000,00
2.	Neoporezivi iznos	9.031,00
3.	Oporeziv iznos (1 - 2)	969,00
4.	Bruto oporezivi iznos (3 x 1,190476)	1.153,57
5.	Normirani troškovi (4 x 20%)	230,71
6.	Oporezivi prihod (4 - 5)	922,87
7.	Porez (6 x 20%)	184,57
8.	Iznos za isplatu (2 + 4 - 7)	10.000,00

Prilikom isplata hranarine preko neoporezivog iznosa isplatilac sastavlja i podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu na **Obrascu PPP-PD.**

Za **OVP 612** - hranarine koju sportistima amaterima isplaćuju amaterski sportski klubovi - u Obrazac PPP PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 612 00 0
3.9	Bruto prihod	1.153,57
3.10	Osnovica za porez	922,87
3.11	Porez	184,57

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

15. Otpremnine i novčane naknade kod prestanka radnog odnosa

Odredbama člana 9. stav 1. tač. 18) do 20) Zakona o porezu na dohodak građana, izuzete su od plaćanja poreza, do propisanog iznosa:

- otpremnina koja se isplaćuje zaposlenom kod odlaska u penziju;
- otpremnina koja se isplaćuje zaposlenim kod prestanka rada po osnovu viška zaposlenih po Zakonu o radu (što uključuje i otpremninu prema propisima o smanjenju broja zaposlenih u republičkoj i lokalnoj administraciji);
- novčana naknada (otpremnina) koja se isplaćuje zaposlenom kod prestanka rada u skladu sa Programom Vlade RS.

Na iznose isplaćene otpremnine i novčane naknade po navedenim osnovama, iznad propisanog neoporezivog iznosa plaća se porez na druge prihode po članu 85. Zakona.

Na otpremninu i novčanu naknadu koje se isplaćuju u skladu sa Zakonom o radu i Programom Vlade RS, ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

U ostalim slučajevima, eventualne isplate otpremnine ili novčane naknade (za koje ne postoji osnov u propisima i Programu Vlade RS), predstavljaju druga lična primanja zaposlenih koja se smatraju zaradom i podležu plaćanju poreza i doprinosa na zarade (npr. sporazumni raskid radnog odnosa i sl.).

15.1. Otpremnina kod odlaska u penziju

Prema odredbi člana 9. stav 1. tačka 18) Zakona o porezu na dohodak građana, **ne plaća se porez na dohodak građana na primanja ostvarena po osnovu otpremnine kod odlaska u penziju - do iznosa koji je kao najniži utvrđen Zakonom o radu.** Prema članu 119. stav 1. tačka 1) Zakona o radu, poslodavac je dužan da isplati, u skladu sa opštim aktom, zaposlenom otpremninu pri odlasku u penziju, najmanje u visini **dve prosečne zarade** isplaćene u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike. Dakle, izjednačen je iznos poreskog oslobođenja za otpremninu kod odlaska u penziju sa iznosom najnižeg prava zaposlenog po Zakonu o radu.

Poresko oslobođenje treba razlikovati od prava zaposlenog na isplatu otpremnine prema Zakonu o radu i drugim propisima.

Prema članu 119. stav 1. tačka 1) Zakon o radu, poslodavac je dužan da isplati, u skladu sa opštim aktom, zaposlenom otpremninu pri odlasku u penziju najmanje u visini dve prosečne zarade, isplaćene po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku. To je najmanji iznos otpremnine na koji zaposleni ima pravo. Međutim, kolektivnim ugovorom, odnosno opštim aktom ili ugovorom o radu kod poslodavca može biti predviđen i veći iznos i to je onda pravo zaposlenog, ali se zbog toga ne menja visina neoporezivog iznosa.

Za zaposlene u javnim službama (zdravstvo, obrazovanje, nauka, kultura, socijalna zaštita i dr.), pravo zaposlenih na otpremninu takođe se utvrđuje u skladu sa članom 119. stav 1. tačka 1) Zakona o radu i kolektivnim ugovorom i opštim aktom.

Državni službenici i nameštenici ostvaruju pravo na otpremninu kod odlaska u penziju u skladu sa članom 51. **Uredbe o naknadi troškova i otpremnini državnih službenika i nameštenika** (Prečišćen tekst - "Službeni glasnik RS", br. 98/2007 I 84/2014) i to u visini 125% od plate koju bi ostvario za mesec koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, s tim što ne može biti niža od dve prosečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem konačnom objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku, na dan isplate.

Shodnom primenom odredaba ove uredbe, u istoj visini otpreminu po osnovu odlaska u penziju ostvaruju zaposleni u organima lokalne samouprave (član 53. te uredbe) do donošenja propisa kojim će se urediti njihova prava po osnovu rada, kao i izabrana i postavljena lica u državnim organima, saglasno članu 5. **Uredbe o naknadama i drugim primanjima izabranih i postavljenih lica u državnim organima.**

Praktično, to znači da je najniži iznos otpremnine kod odlaska u penziju za zaposlene u državnim organima izjednačen sa najnižim iznosom otpremnine koji pripada zaposlenima po Zakonu o radu, a što je istovremeno i neoporezivi iznos.

Na iznos otpremnine iznad iznosa za koje je propisano poresko oslobođenje u članu 9. stav 1. tačka 18) Zakona (dvostruka prosečna zarada u Republici prema poslednjem objavljenom podatku), plaća se porez na dohodak građana na druge prihode po članu 85. Zakona.

Otpremnina kod odlaska u penziju, saglasno odredbi člana 105. stav 3. Zakona o radu ne smatra se zaradom zaposlenog, te prema tome u celosti, nezavisno od visine propisanog poreskog oslobođenja, **ne podleže plaćanju doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.**

Primer: Zaposlenom se u avgustu 2015. godine isplaćuje otpremnina u visini njegove tri prosečne zarade, saglasno opštem aktu, i iznosi 150.666,00 dinara. Neoporezivi iznos prema članu 9. stav 1. tačka 18) Zakona je 122.604,00 dinara (61.302,00 x 2). Iznos od 28.062,00 dinara oporeziv je po članu 85. Zakona, po stopi od 20%, a osnovicu poreza čini neto oporezivi iznos uvećan za pripadajući porez, uz odbitak normiranih troškova od 20%.

Obračun poreza:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Otpremnina (neto iznos)	150.666,00
2.	Neoporezivi iznos otpremnine	122.604,00
3.	Oporezivi neto iznos otpremnine (1 - 2)	28.062,00
4.	Koeficijent za preračun oporezivog iznosa na bruto iznos	1,190476
5.	Oporezivi bruto iznos otpremnine (3 x 4)	33.407,14
6.	Normirani troškovi (5 x 20%)	6.681,43
7.	Osnovica poreza na dohodak (5 - 6)	26.725,71
8.	Porez na dohodak (7 x 20%)	5.345,14
9.	Otpremnina za isplatu (2 + 5 - 8)	150.666,00

Pre isplate otpremnine, odnosno novčane naknade iznad propisanog neoporezivog iznosa, poslodavac sastavlja i podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu o plaćanju poreza po odbitku na Obrascu PPP-PD.

Za **OVP 612** - otpremnine kod odlaska u penziju - u Obrazac PPP-PD se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 11 612 00 0
3.9	Bruto prihod	33.407,14
3.10	Osnovica za porez	26.725,71
3.11	Porez	5.345,14

U polja 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženja obračuna otpremnine kod odlaska u penziju u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	5290		Ostala lična primanja zaposlenih	156.011,14	
		4634	Obaveza prema zaposlenima za otpremnine		150.666,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		5.345,14
			Za obaveze po otpremninama		
1a	4634		Obaveze prema zaposlenima za otpremnine	150.666,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	5.345,14	
		2410	Tekući (poslovni) račun		156.011,14
			Za isplatu otpremnine		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Otpremnina penzionera

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Konto		Naziv konta	Iznos	
	duguje	potražuje		duguje	potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	156.011,14	
		236111	Obaveze po osnovu neto isplata socijalne pomoći zaposlenima		150.666,00
		236211	Obaveze po osnovu poreza na socijalnu pomoć zaposlenima		5.345,14
			- Za obračun otpremnine		
2.	236111		Obaveze po osnovu neto isplata socijalne pomoći zaposlenima	150.666,00	
	236211		Obaveze po osnovu poreza na socijalnu pomoć zaposlenima	5.345,14	
		121112	Tekući računi		156.011,14
			- Isplata otpremnine po izvodu Uprave za trezor		
3.	414311		Otpremnina prilikom odlaska u penziju	156.011,14	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		156.011,14
			- Za troškove otpremnine		

15.2. Otpremnina kod otkaza ugovora o radu po osnovu viška zaposlenih

Poreski tretman otpremnine koja se isplaćuje zaposlenom za čijim radom prestaje potreba regulisan je članom 9. stav 1. tačka 19) **Zakona o porezu na dohodak građana** ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, ... i 57/2014). Tim odredbama je propisano da se ne plaća porez na dohodak građana na primanja ostvarena po osnovu otpremnine odnosno novčane naknade koje poslodavac isplaćuje zaposlenom za čijim je radom prestala potreba, u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi - do iznosa koji je utvrđen tim zakonom.

Poresko izuzimanje iz člana 9. stav 1. tačka 19) Zakona, odnosi se na otpremninu koja se isplaćuje zaposlenom za čijim je radom prestala potreba usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena, **a neoporezivi iznos se određuje u visini koja je utvrđena Zakonom o radu kao najniže pravo zaposlenog.**

Prema **članu 158. Zakona o radu**, poslodavac je dužan da pre otkaza ugovora o radu, zaposlenom isplati otpremninu (po članu 179. stav 5. tačka 1) ovog zakona) u visini utvrđujenoj opštim aktom ili ugovorom o radu, s tim što **ne može biti niža od zbira trećine zarade zaposlenog za svaku navršenu godinu rada u radnom odnosu kod poslodavca kod koga ostvaruje pravo na otpremninu**. Za utvrđivanje visine otpremnine računa se i vreme provedeno u radnom odnosu kod poslodavca prethodnika u slučaju statusne promene i promene poslodavca, kao i kod povezanih lica sa poslodavcem u skladu sa zakonom. To je ujedno i neoporezivi iznos.

Pod **zaradom** u odnosu na koju se određuje visina otpremnine (neto iznos otpremnine koji se isplaćuje) smatra se, prema članu 159. Zakona o radu, **prosečna mesečna zarada zaposlenog (bruto) isplaćena za poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina**. Radi objašnjenja pojma prosečne zarade i

tehnike samog obračuna u određenim slučajevima, navešćemo neka od službenih mišljenja Ministarstva rada i socijalne politike RS:

- **Pojam "prosečne zarade" prilikom utvrđivanja otpremnine** - Mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike RS, br. 011-00-00260/2005-02 od 12.5.2005. godine:

"Članom 105. stav 2. Zakona o radu, propisano je da se pod zaradom smatra zarada zaposlenog koja sadrži porez i doprinose koji se plaćaju iz zarade. Stavom 3. istog člana, propisano je da se pod zaradom smatraju sva primanja iz radnog odnosa, osim naknada troškova zaposlenog u vezi sa radom iz člana 118. tač. 1) - 4) Zakona o radu:

- za dolazak i odlazak sa rada, u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju;

- za vreme provedeno na službenom putu u zemlji;

- za vreme provedeno na službenom putu u inostranstvu, najmanje u visini utvrđenoj posebnim propisima;

- smeštaj i ishrane za rad i boravak na terenu, ako poslodavac nije zaposlenom obezbedio smeštaj i ishranu bez naknade;

i drugih primanja zaposlenih iz člana 119. i člana 120. tačka 1) Zakona o radu:

- otpremnine pri odlasku u penziju, najmanje u visini tri prosečne zarade;

- naknade troškova pogrebnih usluga u slučaju smrti člana uže porodice, a članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog;

- naknadu štete zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja;

- jubilarne nagrade i solidarne pomoći;

- poklona za Božić i Novu godinu deci zaposlenog, starosti do 15 godina života u vrednosti do neoporezivog iznosa koji je predviđen zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana, odnosno do 3.000,00 dinara;

- premije za dobrovoljno dodatno penzijsko osiguranje, kolektivno osiguranje od posledica nezgoda i kolektivno osiguranje za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija.

Prema tome, u zaradu na osnovu koje se obračunava prosek za prethodna tri meseca ulaze sva primanja koja u smislu člana 105. stav 3. Zakona o radu, čine zaradu i ona se obračunava u bruto iznosu.

U smislu člana 159. Zakona o radu, pod zaradom se smatra prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca, koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina. ***Ukoliko su zaposleni proglašeni za višak, u prethodna tri meseca, koja prethode mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, bili na bolovanju, neplaćenom odsustvu ili na plaćenom odsustvu zbog prekida rada bez krivice zaposlenog, za utvrđivanje osnovice za obračun otpremnine uzima se ugovorena osnovna zarada, koju bi primali da su radili, uvećana za minuli rad."***

- **Tehnika obračuna otpremnine ako je zaposleni u prethodna tri meseca delom radio a delom bio odsutan** - Mišljenje Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike RS, br. 011-00-00724/2006-02 od 21.6.2006. godine:

"U članu 158. stav 1. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/2005 i 61/2005) propisana je obaveza poslodavaca da pre otkaza ugovora o radu, u smislu člana 179. tačka 9) ovog zakona, zaposlenom isplati otpremninu u visini utvrđenoj opštim aktom ili ugovorom o radu.

Pod zaradom u smislu člana 158. ovog zakona smatra se prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca, koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (član 159. Zakona o radu).

Prilikom utvrđivanja prosečne zarade koja je osnov za obračun otpremnine, ***ako je zaposleni u prethodna tri meseca deo vremena radio i za to primio zaradu, a deo vremena bio na bolovanju ili drugoj vrsti odsustva za šta je primio naknadu zarade, osnov za obračun otpremnine utvrđuje se tako što se iznos zarade za časove rada sabere sa iznosom obračunate osnovne zarade uvećane za minuli rad za časove odsustvovanja sa rada i podeli sa tri."***

Iznos otpremnine zbog prestanka rada zaposlenog po osnovu viška zaposlenih, utvrđen u skladu sa članom 158. Zakona o radu, u zavisnosti od svakog konkretnog slučaja (navršene godine rada u radnom odnosu), oslobođen je plaćanja poreza saglasno članu 9. stav 1. tačka 19) Zakona o porezu na dohodak građana, nezavisno od toga po kom propisu i u kom iznosu zaposleni ostvaruje pravo na otpremninu.

Tako utvrđen neoporezivi iznos otpremnine po osnovu viška zaposlenih primenjuje se dakle i za zaposlene u državnim organima kada pravo na otpremninu ostvaruju u većem iznosu u skladu sa Uredbom o naknadi troškova i otpremnini državnih službenika i nameštenika (Prečišćen tekst - "Službeni glasnik RS", broj 98/2007), odnosno drugim propisom koji se na njih odnosi.

Na iznos otpremnine koja se isplaćuje iznad neoporezivog iznosa plaća se porez na dohodak građana po članu 85. Zakona o porezu na dohodak građana. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje se ne plaćaju jer ova vrsta otpremnine nema tretman zarade.

Primer:

Zaposlenom koji ima ukupno 20 godina provedenih u radnom odnosu isplaćna je otpremnina po osnovu otkaza ugovora o radu iz razloga tehnološkog viška u iznosu 450.000,00 dinara. Zaposleni ima ostvarenu prosečnu mesečnu zaradu za poslednja tri meseca koja prethode isplati otpremnine u iznosu od 60.000,00 dinara, a prema odredbama Zakona o radu ima pravo na otpemninu u iznosu od od 400.000,00 dinara (20 x (60.000,00 / 3)). To je i neoporezivi iznos otpremnine. Porez po članu 85. Zakona plaća se na neto iznos od 50.000,00 dinara uvećan za pripadajući porez, po stopi od 20%, uz priznavanje normiranih troškova od 20%.

Obračun poreza:

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Otpremnina (neto iznos)	400.000,00
2.	Neoporezivi iznos otpremnine	350.000,00
3.	Oporezivi neto iznos otpremnine (r.br. 1 - 2)	50.000,00
4.	Koeficijent za preračun oporezivog iznosa na bruto iznos	1,190476
5.	Oporezivi bruto iznos otpremnine (r.br. 3 x 4)	59.523,80
6.	Normirani troškovi (r.br. 5 x 20%)	11.904,76
7.	Osnovica poreza na dohodak (r.br. 5 - 6)	47.619,04
8.	Porez na dohodak (r.br. 7 x 20%)	9.523,80
9.	Otpremnina za isplatu (r.br. 2 + 5 - 8)	400.000,00
10.	Trošak otpremnine ukupno (r.br. 9 + 8)	409.523,80

Pre isplate otpremnine po osnovu otkaza ugovora o radu iz razloga tehnološkog viška podnosi se poreska prijava PPP-PD koja se popunjava na način kao u prethodnom primeru za otpremninu zbog odaska u penziju.

15.3. Novčana naknada kod prestanka radnog odnosa po osnovu Programa Vlade RS

Prema odredbi člana 9. stav 1. tačka 20) Zakona, **ne plaća se porez na dohodak građana na primanja ostvarena po osnovu novčane naknade koja se isplaćuje** licu kome prestaje radni odnos u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju **u skladu sa aktom Vlade** kojim se utvrđuje program za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju - **do iznosa utvrđenog tim programom, a za lica starija od 50 godina života - bez ograničenja iznosa**.

Pod aktom Vlade u smislu navedene odredbe, podrazumeva se **Odluka o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju** ("Službeni glasnik RS", br. 64/2005, 89/2006, 85/2008, 90/2008 (ispr.), 15/2009, 21/2010, 46/2010, 9/2011, 6/2012, 63/2013 i 21/2014), čiji sastavni deo čini Program i Program racionalizacije.

U poglavlju IV stav 2. tač. 1. i 2. Programa Vlade RS utvrđeno je pravo zaposlenog koji predstavlja višak zaposlenih na isplatu:

- **novčane naknade u iznosu od 10 prosečnih zarada u privredi Republike, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike - za zaposlene koji imaju više od 10 godina staža osiguranja ili**
- **novčane naknade u visini protivdinarske vrednosti 300 evra od 19.7.2013. godine (do tada 100 evra) po godini staža osiguranja, po srednjem kursu, na dan dostavljanja spiskova viška zaposlenih od strane poslodavca, uz mogućnost mesečnog usklađivanja dinarske protivrednosti iznosa novčane naknade (iznos koji je za zaposlenog povoljniji).**

U stavu 3. poglavlja IV. predviđeno je da, **izuzetno**, zaposleni u privrednom društvu u procesu restrukturiranja i pripreme za privatizaciju koji je utvrđen kao višak, **a kome do ispunjavanja prvog uslova za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju nedostaje do pet godina, može da se opredeli za jedno od napred navedenih prava iz stava 2. IV poglavlja ili za posebnu novčanu naknadu** za koju se sredstva obezbeđuju u budžetu Republike Srbije - u iznosu koji predstavlja zbir šestostruke prosečne mesečne zarade ostvarene Republici i proizvoda preostalog broja meseci do ispunjavanja prvog uslova za ostvarivanje prava ne penziju i 60% prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Još jedan izuzetak kod iznosa otpremnina utvrđen je za zaposlene u osnovnom i srednjem obrazovanju i za zaposlene u naučnoistraživačkim i inovacionim organizacijama čiji je osnivač Republika Srbija, koji postaju "višak", i koji se stoga opredeljuju za ponuđeni iznos otpremnine.

Dakle, zaposleni u ustanovama u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja i naučnoistraživačkim i inovacionim organizacijama čiji je osnivač Republika Srbija, kome radni odnos prestaje kao zaposlenom za čijim radom je prestala potreba u skladu sa posebnim programom, može da ostvari jedno od sledećih prava, i to:

1. **stimulativnu otpremninu u visini od 200 evra neto za svaku navršenu godinu staža osiguranja, obračunatu po srednjem kursu Narodne banke Srbije, na dan dostavljanja spiskova zaposlenih Ministarstvu prosvete, ako se izjasnio za dobrovoljni prestanak radnog odnosa;**
2. **otpremninu u visini šest bruto prosečnih plata po zaposlenom u ustanovi, odnosno šest bruto prosečnih plata u privredi Republike Srbije, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, za zaposlenog koji se izjasnio za dobrovoljni prestanak radnog odnosa, a ispunjava jedan od uslova za odlazak u penziju.**

Posebnim **Programom racionalizacije**, kojim je uređeno sprovođenje racionalizacije broja zaposlenih **u jedinicama lokalne samouprave** predviđena je **isplata jednokratne novčane naknade zaposlenom u jedinici lokalne samouprave, kome pod propisanim uslovima prestane radni odnos, u visini:**

- **550.000 dinara - na teret sredstava budžeta RS,**
- **15.000 dinara, za svaku godinu rada provedenu u radnom odnosu - na teret budžeta jedinica lokalne samouprave.**

Dakle, **svaki od napred navedenih iznosa novčane naknade, a koji se isplaćuje po Programu, odnosno po Programu racionalizacije, koji su sastavni deo Odluke Vlade, predstavlja, saglasno Zakonu, neoporezivi iznos te naknade. Ovo ne važi za stimulativnu otpremninu i otpremninu koja se isplaćuje po Programu Vlade RS zaposlenima u ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, jer se ona tretira kao i svaka druga otpremnina (vidi tačku 12.2.), saglasno mišljenju Ministarstva finansija, broj 414-00-47/2010-04, od 18.5.2010. godine**. Isto bi se tretirale i isplate zaposlenima u naučnoistraživačkim i inovacionim organizacijama.

Na iznos novčane naknade koja se zaposlenom isplaćuje iznad neoporezivog iznosa utvrđenog u skladu sa članom 9. tačka 20) Zakona, plaća se porez na dohodak građana po članu 85. Zakona. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje se ne plaćaju.

15.4. Novčana naknada ili otpremnina po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa

Za novčanu naknadu, odnosno otpremninu koja se eventualno isplaćuje zaposlenom po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa (član 177. Zakona o radu), Zakonom nije propisano izuzimanje od plaćanja poreza na dohodak građana. Imajući u vidu navedeno, kao i mišljenje Ministarstva za rad i zapošljavanje broj: 011-00-565/2003-02 od 1. oktobra 2003. godine, **takva isplata ima karakter drugog primanja koje čini zaradu zaposlenog i podleže plaćanju poreza na dohodak građana na zarade**, saglasno čl. 13, 14. i 16. Zakona, **kao i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje** u skladu sa odredbama čl. 7. do 9, 13, 36, 43, 44. i 51. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Pre isplate otpremnine, odnosno novčane naknade po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa, poslodavac je obavezan da podnese zbirnu poresku prijavu o plaćenom porezu po odbitku na obrascu PPP-PD.

Ukazujemo da, prema mišljenju Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike broj 118-00-011/2004-02 od 22.3.2004. godine, **sporazumni prestanak radnog odnosa ne treba mešati sa dobrovoljnim izjašnjavanjem zaposlenog i pristankom poslodavca da zaposlenom prestane radni odnos po osnovu viška zaposlenih uz pravo na otpremninu ili novčanu naknadu**. U tom slučaju postoji obostrano izražena volja zaposlenog i poslodavca da zaposleni bude proglašen viškom **ali osnov za prestanak radnog odnosa je otkaz ugovora o radu usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena**, a ne sporazumni prestanak radnog odnosa (što treba da prate i odgovarajuća pravna akta), pa u tom slučaju ima osnova za primenu neoporezivog iznosa otpremnine odnosno novčane naknade u skladu sa članom 9. stav 1. tačka 19) i 20) Zakona.

15.5. Otpremnine i novčane naknade kao predmet oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana

Otpremnine i novčane naknade koje se isplaćuju zaposlenim iznad propisanog neoporezivog iznosa, u tom delu, kao drugi prihodi fizičkih lica, predmet su oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana, kao dodatnim porezom, ako zajedno sa prihodima po drugim osnovima koji ulaze u osnovicu godišnjeg poreza prelaze propisani neoporezivi iznos, a u skladu sa odredbama čl. 87. do 89. Zakona.

Otpremnine odnosno novčane naknade koje u smislu napred navedenog predstavljaju zaradu (kod sporazumnog prestanka radnog odnosa, kod otkaza ugovora o radu zbog nepostojanja potrebnih znanja i sposobnosti i sl.) u celosti ulaze u osnovicu godišnjeg poreza ako zajedno sa prihodima po drugim osnovima koji ulaze u osnovicu godišnjeg poreza prelaze propisani neoporezivi iznos.

Poreska prijava za utvrđivanje i plaćanje godišnjeg poreza na dohodak građana podnosi se na obrascu PPDG-5, po isteku kalendarske godine za koju se utvrđuje godišnji porez, najkasnije do 15. maja naredne godine.

16. Naknada troškova i drugih rashoda licima koja nisu zaposlena kod isplatioca

16.1. Porez na dohodak građana

Prema odredbi člana 85. stav 1. tačka 12) Zakona o porezu na dohodak građana, naknade troškova i drugi rashodi licima koja nisu zaposlena kod isplatioca imaju tretman ostalih - drugih prihoda koji po svojoj prirodi čine dohodak fizičkih lica i podležu plaćanju poreza na dohodak građana po tom osnovu, ako Zakonom nisu izuzeti, odnosno oslobođeni plaćanja poreza.

U praktičnoj primeni odredbe člana 85. stav 1. tačka 13) Zakona, kao najčešći vid naknade troškova licima koja nisu zaposlena kod isplatioca javljaju se naknade troškova službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (dnevnice, troškovi prenoćišta, troškovi prevoza).

Porez na druge prihode iz člana 85. Zakona plaća se po stopi od 20%, na osnovicu koju čini ostvareni bruto prihod umanjen za normirane troškove u visini od 20%.

Nije propisana mogućnost priznavanja stvarnih troškova umesto normiranih kod oporezivanja drugih prihoda po članu 85. Zakona.

Kada je naknada troškova po pravilu posebno ugovorena uz naknadu za rad po nekom osnovu (ugovor o delu i sl.), ti troškovi u poreskom smislu imaju isti tretman kao naknada za rad. To znači da se sabiraju sa naknadom za rad i oporezuju u celini.

Samim tim što je priznavanje stvarnih troškova isključeno kod oporezivanja drugih prihoda i u slučaju kada se vrši samo isplata naknade troškova (bez isplate naknade za rad), predviđeno je da je to oporezivi drugi prihod odnosno da se kod utvrđivanja poreske osnovice priznaju samo normirani troškovi u visini od 20% od bruto naknade troškova, ukoliko se ne radi o naknadi troškova službenog putovanja za koje je propisano poresko izuzimanje odnosno oslobođenje.

Obveznik poreza na druge prihode je fizičko lice koje ostvari prihod, a porez za svakog obveznika i za svaki pojedinačno isplaćeni prihod obračunava, obustavlja i uplaćuje na propisane račune isplatilac prihoda (pravno lice i preduzetnik), kao poreski platac, u momentu isplate prihoda, primenom propisa koji važe na dan isplate, saglasno čl. 99. i 101. Zakona. Pod pravnim licem podrazumeva se i deo pravnog lica, odnosno poslovna jedinica nerezidentnog pravnog lica koja je registrovana kod nadležnog državnog organa (predstavništvo i dr.), kao i državni organi i organizacije. Preduzetnik je uvek obveznik plaćanja poreza po odbitku, nezavisno od toga da li porez na prihode od samostalne delatnosti plaća na oporezivi prihod (vodi poslovne knjige) ili je paušalno oporezovan.

16.2. Poresko oslobođenje

Poresko oslobođenje propisano je odredbom člana 85. stav 5. Zakona za dokumentovane naknade troškova po osnovu službenih putovanja, **najviše do iznosa tih troškova koji su izuzeti od plaćanja poreza na zarade za zaposlene po članu 18. tač. 2) do 4) Zakona**, ako se isplata vrši fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca, i to:

1) upućenim, odnosno pozvanim od strane državnog organa ili organizacije, sa pravom naknade troškova nezavisno od toga iz kojih sredstava se vrši isplata;
2) članovima predstavničkih i izvršnih tela Republike, teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, u vezi sa vršenjem funkcije;
3) upućenim na rad u Republiku, po nalogu inostranog poslodavca, a u vezi sa delatnošću domaćeg isplatioca;

4) upućenim kod isplatioca po nalogu poslodavca, a u vezi sa delatnošću poslodavca;
5) ako dobrovoljno, odnosno po pozivu sarađuju u humanitarne, zdravstvene, vaspitno-obrazovne, kulturne, sportske, naučno-istraživačke, verske i druge svrhe, odnosno sarađuju u sindikalnim organizacijama, privrednim komorama, političkim strankama, savezima i udruženjima, nevladinim, kao i u drugim nedobitnim organizacijama, pri čemu ne ostvaruju bilo koju drugu naknadu po osnovu te saradnje.

Prema članu 18. stav 1. tač. 2) do 4) ne plaća se porez na naknade troškova službenog putovanja, i to:

- po tač. 2) **dnevnice za službeno putovanje u zemlji** - ~~do iznosa od 1.200 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - 2.168 dinara) dnevnice za službeno putovanje u inostranstvo do iznosa propisanog od strane nadležnog državnog organa;**
- po tač. 3) **naknade troškova smeštaja** na službenom putovanju, **prema priloženom računu**;
- po tač. 4) **naknade prevoza** na službenom putovanju, **prema priloženim računima prevoznika u javnom saobraćaju, a kada je, saglasno zakonu i drugim propisima, odobreno korišćenje sopstvenog automobila za službeno putovanje ili u druge službene svrhe - do iznosa 30% cene jednog litra super benzina, a najviše** ~~do 3.500 dinara~~ **(od 1.2.2015. do 31.1.2016. godine - 6.322 dinara) mesečno.**

Prilikom utvrđivanja visine poreskog oslobođenja po članu 18. stav 1. tačka 2) Zakona treba imati u vidu i **mišljenje Ministarstva finansija, br. 414-00-50/2005-04 od 25.3.2005. godine,** koje glasi:

"Zakon o porezu na dohodak građana ne uređuje prava zaposlenih u pogledu visine naknade troškova prevoza u javnom saobraćaju (za dolazak na posao i povratak sa posla) i u pogledu visine dnevnice za službeno putovanje u zemlji. Zaposleni ostvaruje pravo po tim osnovama u skladu sa zakonom koji uređuje radne odnose i drugim propisima, kolektivnim ugovorom o radu.

Propisani iznosi poreskog oslobođenja navedenih primanja u članu 18. stav 1. Zakona o porezu na dohodak građana primenujuju se u slučaju kada zaposleni ostvaruje naknadu troškova prevoza za dolazak na posao i povratak sa posla za ceo mesec, odnosno kada ostvaruje punu dnevnicu.

U slučaju kada zaposleni ne ostvaruje pravo na naknadu pomenutih troškova u punom iznosu, nego delimično, u zavisnosti od vremena provedenog na radu (naknada troškova prevoza za deo meseca), odnosno vremena provedenog na službenom putovanju (pola dnevnice), smatramo da se i iznos poreskog oslobođenja primenjuje u odgovarajućem procentualnom iznosu od propisanog iznosa iz člana 18. Zakona, srazmerno ostvarenom pravu zaposlenog na ta primanja u odnosu na puno pravo."

Dakle, prema navedenom mišljenju, u slučaju kada se ostvaruje pola dnevnice, iznos poreskog oslobođenja po članu 18. stav 1. tačka 2) Zakona je polovina od propisanog iznosa tj. 1.084,00 dinara za isplate koje se vrše od 1.2.2015. godine.

16.3. Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

Članom 7. stav 1. tačka 9) Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje propisano je da su obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu, a članom 28. da osnovicu doprinosa za lica koja ostvaruju ugovorenu naknadu čini oporezivi prihod od ugovorene naknade utvrđen u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak građana.

Prema članu 6. tog zakona lice koje ostvaruje ugovorenu naknadu je fizičko lice koje obavlja poslove po osnovu ugovora o delu, autorskog ugovora, ugovora o dopunskom radu i drugog ugovora, ili po nekom drugom osnovu, a za izvršeni rad ostvaruje ugovorenu naknadu, odnosno naknadu za rad (tačka 17)). Ugovorena naknada je definisana kao naknada u kojoj su sadržani porezi i doprinosi koji se plaćaju na teret lica koja ostvaruju naknadu (tačka 18)).

Članom 12. stav 1. istog zakona propisano je da se u slučaju kada osiguranik ostvaruje prihode po više različitih osnova (radni odnos, samostalna delatnost, ugovori i dr.), doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: dopinos za PIO) obračunava i plaća po svim tim osnovima, do iznosa najviše godišnje osnovice doprinosa.

U praktičnoj primeni napred navedenih odredaba Zakona o doprinosima postavljalo se kao sporno pitanje da li se na oporezive naknade troškova službenih putovanja i drugih troškova koji se isplaćuju fizičkim licima koja nisu zaposlena kod isplatioca, uz porez na dohodak građana po članu 85. Zakona, plaća i doprinos za PIO.

Prisutne dileme po ovom pitanju, razrešene su **mišljenjem Ministarstva rada zapošljavanja i socijalne politike br. 414-00-10/2005-07 od 20.6.2005. godine, kojim je opredeljen stav da se na ugovorene naknade, odnosno oporezive naknade troškova službenih putovanja licima koja nisu zaposlena kod isplatioca plaća doprinos za PIO**, a koje u celini prenosimo:

"Članom 12. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003, 64/2003 i 84/2004), utvrđeno je da su osiguranici samostalnih delatnosti lica koja obavljaju poslove po osnovu ugovora o delu odnosno poslove po osnovu autorskih ugovora, kao i poslove po osnovu drugih ugovora, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu, a nisu osigurani po drugom osnovu. Prema članu 201. stav 5. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003, 64/2003 i 84/2004), doprinos za osiguranike koji ostvaruju ugovorenu naknadu za obavljanje poslova iz člana 12. stav 1. tačka 3) ovog zakona, obračunava i isplaćuje isplatilac ugovorene naknade na teret osiguranika, prilikom isplate ugovorene naknade.

Odredbom člana 205. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno je da se u pogledu načina utvrđivanja doprinosa, rokova, kamata, načina plaćanja i ostalog što nije uređeno ovim zakonom, izuzev odredaba koje se odnose na zastarelost, poreska oslobađanja i olakšice i otpisa, primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje porez na dohodak građana, odnosno zakona kojim se uređuje poreski postupak. U skladu sa navedenom odredbom, a prema članu 85. stav 1. tačka 13) Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002 i 135/2004) kojim je utvrđeno da prihodi po osnovu naknada troškova i drugih rashoda licima koja nisu zaposlena kod isplatioca spadaju u grupu ostalih prihoda koji po svojoj prirodi čine dodhodak fizičkog lica, ***mišljenja smo da na naknade za ishranu, hotelski smeštaj i troškove prevoza koje se isplaćuju licima koja nisu zaposlena kod poslodavca a koja se upućuju na službeni put u zemlji i inostranstvu plaća se doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje."***

Iz navedenog mišljenja nesporno proizilazi da u slučaju kada se vrše isplate troškova službenog putovanja (dnevnica, hotelski smeštaj i prevoz na službenom putu) licu koje nije zaposleno kod isplatioca, **isplatilac obračunava, obustavlja i plaća, pored poreza na dohodak građana, i doprinos za PIO po stopi od 26%, na istu osnovicu na koju se plaća i porez na dohodak građana.** Na isplate dokumentovanih naknada troškova službenih putovanja koje su oslobođene plaćanja poreza po članu 85. stav 5. Zakona ne obračunava se i ne plaća ni doprinos za PIO.

Doprinos za PIO obračunava, obustavlja i plaća isplatilac prihoda, kao i porez, prilikom isplate ugovorene naknade, saglasno članu 87. stav 1. Zakona o doprinosima.

Doprinos za PIO ne obračunava se i ne plaća na naknade troškova službenih putovanja, drugih troškova i rashoda kada se isplata vrši fizičkom licu:

- **koje je strani državljanin ako sa njegovom domicilnom državom imamo međudržavni sporazum i ako je tamo obavezno osiguran,** s obzirom da prema mišljenju Ministarstva rada i socijalne politike, br. 011-00-276/2004-07 od 3.4.2008. godine[1], nisu obveznici doprinosa za PIO po osnovu ostvarivanja ugovorenih naknada. Kod isplate naknade troškova tim licima obračunava se samo porez na dohodak građana;
- **kada je fizičko lice - primalac naknade oslobođeno plaćanja doprinosa na ugovorene naknade po osnovu uplaćenog doprinosa na procenjenu najvišu godišnju osnovicu doprinosa** u skladu sa Pravilnikom o uslovima, postupku i načinu povraćaja više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje prestanku obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini ("Službeni glasnik RS", broj 100/2004).

U vezi sa plaćanjem doprinosa za PIO samostalnih umetnika po rešenju poreskog organa - akontaciono i po konačnom obračunu, a s obzirom da je isplata naknade troškova u svemu upodobljena ugovorenoj naknadi, **smatramo da samostalnim umetnicima (koji pruže dokaze o tom statusu i plaćanju doprinosa po rešenju Poreske uprave) ne bi trebalo obračunavati doprinos za PIO pri isplati naknada troškova službenih putovanja i naknada drugih rashoda koji nastanu u vezi sa delatnošću umetnika, odnosno radnika u kulturi.**

16.4. Obračun i plaćanje poreza i doprinosa za PIO

Neto oporezivi iznos troškova čija se nadoknada vrši, radi obračuna poreza i doprinosa, **preračunava se u bruto iznos, primenom sledećih koeficijenata:**

- **1,5822785** - kada se plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od **26%**,
- **1,190476** - kada se plaća samo porez po stopi od 20%.

Primeri za obračun poreza i doprinosa za PIO:

Primer 1: Isplatilac na ime naknade troškova službenog putovanja u trajanju od 2 dana, isplaćuje licu koje nije zaposleno kod njega ukupan iznos od 25.000,00 din. (2 dnevnice - ukupno 5.116,00 din., smeštaj po hotelskom računu - 15.000,00 din. i troškove prevoza po računu prevoznika u javnom saobraćaju - 4.884,00 din.). Nema pravo na poresko oslobođenje po članu 85. stav 5. Zakona. Obračunava se i plaća porez i doprinos za PIO na ceo iznos naknade troškova.

Primer 2: Isplatilac na ime naknade troškova službenog putovanja u trajanju od 4 dana isplaćuje licu koje nije zaposleno kod njega ukupan iznos od 40.000,00din. (dnevnice - 3.000,00 x 4 = 12.000,00 din., smeštaj po hotelskom računu - 9.347,00 din. i prevoz sopstvenim automobilom - 18.653,00 din.). Ima pravo na poresko oslobođenje po članu 85. stav 5. Zakona do iznosa iz člana 18. stav 1. tač. 2) do 4) Zakona, što ukupno iznosi 24.207,00 din. (dnevnice 2.168,00 x 4 = 8.672,00 din., hotelski smeštaj - 9.213,00 din. i prevoz sopstevnim automobilom - 6.322,00 din.). Porez i doprinos za PIO se plaćaju na iznos naknade troškova od 15.793,00 din. (40.000,00 - 24.207,00 din.).

Primer 3: Isplatilac na ime naknade troškova službenog putovanja u trajanju od 5 dana isplaćuje licu koje je strani državljanin koje nije zaposleno kod njega ukupan iznos od 40.000,00 din. (dnevnice - 10.000,00 din., smeštaj po hotelskom računu - 15.000,00 din. i troškove avionskog prevoza po računu prevoznika u javnom saobraćaju - 15.000,00 din.).

---

1 Navedeno mišljenje dato je u ovom delu pod naslovom 4.1.

Nema pravo na poresko oslobođenje po članu 85. stav 5. Zakona. Obračunava se i plaća porez. Doprinos za PIO se ne plaća jer Republika Srbija ima konvenciju sa njegovom - domicilnom državom i potvrdu da je tamo obavezno osiguran.

Primer 4: Isplatilac na ime naknade troškova službenog putovanja u trajanju od 5 dana isplaćuje licu koje nije zaposleno kod njega ukupan iznos od 32.790,00 din. (dnevnice - 12.790,00 din., smeštaj po hotelskom računu - 15.000,00 din. i troškove prevoza po računu prevoznika u javnom saobraćaju - 5.000,00 din.). Ima pravo na poresko oslobođenje po članu 85. stav 5. Zakona (isplatu vrši amaterski sportski klub, a primalac naknade ne ostvaruje posebnu naknadu za rad u sportske svrhe). Ne obračunava se i ne plaća porez i doprinos za PIO.

Obračun poreza i doprinosa:*

Red. br.	Opis	Primer 1.	Primer 2.	Primer 3.
1	2	3	4	5
1.	Troškovi koji se nadoknađuju	25.000,00	40.000,00	40.000,00
2.	Neoporezivi iznos troškova	-	24.207,00	-
3.	Oporezivi iznos troškova (1 - 2)	25.000,00	15.793,00	40.000,00
4.	Koeficijent za preračun u oporezivi bruto iznos	1,5822785	1,5822785	1,190476
5.	Bruto oporezivi iznos troškova (3 x 4)	39.556,96	24.988,92	47.619,04
6.	Normirani troškovi (20% na 5)	7.911,39	4.997,78	9.523,81
7.	Oporezivi prihod (5 - 6)	31.645,57	19.991,14	38.095,23
8.	Porez na dohodak (20% na 7)	6.329,11	3.998,23	7.619,05
9.	Doprinos za PIO (26% na 7)	8.227,85	5.197,69	-
10.	Iznos za isplatu (2 + 5 - 8 - 9)	25.000,00	40.000,00	40.000,00

* Obračun se ne daje za primer 4. s obzirom da se porez i doprinos za PIO ne plaćaju.

Kod isplate oporezivih naknada troškova fizičkom licu koje nije zaposleno kod isplatioca podnose se:

- Poreska prijava **PPP-PD**,
- **Obrazac M-UN ili M-UN/K** (za više lica) (ako se plaća doprinos za PIO) - Fondu za PIO.

17. Obračun poreza i doprinosa na prihode po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina

Na prihode koje fizičko lice ostvari po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina, plaća se, prema noverilarnoj odredbi člana 85. Zakona o porezu na dohodak građana **po stopi od 20%**, na oporezivi prihod koji čini bruto prihod umanjen za normirane troškove od 20%. Od 1.1.2014. godine obračunati porez se **ne umanjuje za 40%**.

Na prihod od prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina ne plaća se doprinos za PIO, saglasno mišljenju Ministarstva za socijalna pitanja broj 011-00-251/2003 od 13.11.2003. godine, koje glasi:

"Odredbama člana 12. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 34/2003) utvrđeno je da su obavezno osigurana lica koja obavljaju poslove po osnovu ugovora o delu, odnosno poslove po osnovu autorskog ugovora, kao i poslove po osnovu drugih ugovora, kod kojih za izvršen posao ostvaruju naknadu - ugovorenu naknadu, a nisu osigurana po drugom osnovu. S tim u vezi, navedenim zakonom je utvrđena obaveza plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na ugovorenu naknadu na koju se plaća porez u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Prema tome, bitni elementi za primenu ove odredbe su:

- postojenje ugovora,

- rad,

- ugovorena naknada.

Kada se radi o prikupljanju sekundarnih sirovina, naknada predstavlja cenu prikupljenih sirovina, u kojoj sam rad nije posebno vrednovan, odnosno nije bitan element kod određivanja naknade. Naime, ova naknada zavisi od vrste, količine i kvaliteta prikupljenih sekundarnih sirovina, pri čemu je cena za određanu vrstu sekundarnih sirovina unapred utvrđena i kao takva poznata neodređenom broju lica, koji prikupljanje vrše kao jedini ili povremeni izvor prihoda.

Imajući sve to u vidu, smatramo da u ovom slučaju preovlađuju elementi kupoprodaje, kao obligaciono-pravnog odnosa između otkupljivača (kupca) i lica koje prodaje prikupljene sekundarne sirovine, tako da ***nema osnova da se na ostvarenu naknadu po osnovu prodaje sekundarnih sirovina, obračunava i uplaćuje doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje****.*

Iz tog razloga se u tom delu koriguje mišljenje ovog ministarstva broj: 011-00-91/2003-03 od 10.9.2003. godine."

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", broj 47/2013) sa primenom od 30.5.2013. godine, u članu 9. stav 1. tačka 25) propisano je poresko izuzimanje od oporezivanja porezom na dohodak građana na naknadu za prikupljanje i prodaju sekundarnih sirovina i otpada plaćenih na tekući račun prodavca.

Preračun neto naknade u bruto naknadu oporezivih prihoda od prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina (kada se plaćanje ne vrši na tekući račun prodavca) vrši se primenom sledećeg koeficijenta:

B = N x 1,190476

Primer obračuna poreza i doprinosa:

Red br.	Opis	Iznos
1.	Ugovorena neto naknada	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun sa neto na bruto	1,190476
3.	Bruto naknada (1 x 2)	11.904,76
4.	Normirani troškovi (20% na rb. 3)	2.380,95
5.	Oporeziv prihod (rb. 3 - rb. 4.)	9.523,81
6.	Porez (20% na rb. 5.)	1.904,76
7.	Za isplatu (rb. 3 - 6)	10.000,00

Pri isplati naknada, sastavlja se i u propisanom roku dostavlja poreska prijava **PPP-PD** (samo za prihode od prikupljanja i prodaje šumskih plodova i lekovitog bilja).

18. Prihodi od obavljanja privremenih ili povremenih poslova i neregistrovanih delatnosti

Prema odredbi člana 85. stav 1. tačka 9) Zakona o porezu na dohodak građana, drugim prihodima fizičkih lica smatraju se i **prihodi po osnovu uzgajanja i prodaje pečuraka, uzgoja i prodaje pčelinjeg roja (pčela), uzgoja i prodaje puževa**, odnosno po osnovu prodaje drugih dobara ostvarenih obavljanjem privremenih ili povremenih poslova.

Odredbom člana 31. stav 2. Zakona o porezu na dohodak građana propisano je da se prihodom od samostalne dalatnosti smatra i prihod ostvaren trajnim ili sezonskim iskorišćavanjem zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (vađenje peska, šljunka i kamenja, proizvodnja kreča, cigle, crepa, ćumura i sl.), inkubatorskom proizvodnjom živine i drugim sličnim delatnostima, nezavisno od toga da li su kao samostalne delatnosti registrovane kod nadležnog organa.

S obzirom na to da većina obveznika ne registruje samostalne delatnosti po tom osnovu, niti podnosi prijavu poreskom organu za plaćanje poreza po osnovu neregistrovane samostalne delatnosti, ti prihodi oporezuju se kao ostali - drugi prihodi.

To znači da obveznik poreza - fizičko lice koje se bavi proizvodnjom i prodajom navedenih proizvoda (nezavisno od toga da li mu je to osnovna ili dopunska delatnost), ima mogućnost izbora - da plaća porez na prihode od neregistrovane samostalne delatnosti ili porez na ostale - druge prihode po članu 85. Zakona o porezu na dohodak građana.

Ukoliko se obveznik opredeli da plaća porez na prihode od samostalne delatnsti, dužan je da podnese poresku prijavu nadležnom poreskom organu.

Prema tome, na prihode koje fizičko lice ostvaruje proizvodnjom i prodajom navedenih poizvoda plaća se porez na ostale - druge prihode samo ukoliko prihodi po tom osnovu nisu oporezovani po osnovu samostalne delatnosti, što se dokazuje uverenjem o plaćanju poreske obaveze po tom osnovu.

Porez na ostale - druge prihode plaća se po odbitku, ako je isplatilac prihoda pravno lice, odnosno preduzetnik. To znači da je isplatilac dužan da porez obračuna, obustavi i uplati na propisani račun u momentu svake pojedinačne isplate prihoda fizičkom licu.

Prema mišljenjima nedležnog ministarstva finansija, prihodima od prodaje dobara ostvarenih obavljanjem privremenih ili povremenih poslova koji se oporezuju kao drugi prihodi, ako nisu oporezovani po osnovu samostalne delatnosti smatraju se naročito:

- prodaja predmeta i stvari preko komisiona, ako se prema prirodi, vrsti ili količini tih predmeta, odnosno stvari takva prodaja ne može smatrati raspolaganjem predmetima lične imovine (od slučaja do slučaja);
- otkup sirove kože, mlečnih i mesnih prerađevina, alkoholnog pića, drveta i drvne građe, žive stoke, biljnih proizvoda, pčelinjih proizvoda (med, mleč, propolis i sl.) i drugih sličnih poljoprivrednih proizvoda, izuzev ako prodaju, u granicama raspolaganja sopstvenom imovinom, vrši poljoprivrednik - obveznik doprinosa po rešenju, što se dokazuje rešenjem nadležnog poreskog organa;
- otkup inkubatorski proizvedene živine, pčelinjeg roja, pečuraka, puževa, peska, šljunka, kamena, kreča, cigle, crepa, ćumura ili drugih sličnih proizvoda koji, prema članu 31. stav 2. Zakona, rezultiraju iz obavljanja neregistrovanih trajnih ili povremenih poslova.

Porez na ostale - druge prihode plaća se **po stopi od 20%**, na osnovicu koju čini bruto prihod umanjen za normirane troškove koji iznose 20%.

Na ove prihode plaća se **doprinos na PIO po stopi od 26%** na teret primaoca prihoda na istu osnovicu na koju se plaća porez na dohodak građana, a saglasno mišljenju Ministarstva za socijalna pitanja broj 011-00-91/2003 od 10.9.2003. godine, prema kojem se doprinos za PIO, između ostalog, plaća na "prihode od neregistrovane samostalne delatnosti".

Na prihode po osnovu neregistrovane delatnosti, po našem mišljenju, plaća se i **doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%** (imajući u vidu da su ovi prihodi definisani kao prihodi od prodaje dobara ostvarenih obavljanjem privremenih ili povremenih poslova), **ako lice koje ostvari prihod nije obavezno zdravstveno osigurano po drugom osnovu.**

Ako se naknada ugovori u neto iznosu, **koeficijenti za preračun sa neto na bruto iznos su:**

- ako se plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od 26%

B = Neto x 1,5822785

- ako se plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od 26% i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%

B = Neto x 1,8195051

- ako se plaća samo porez po stopi od 20% (npr. obustava plaćanja poreza na ugovorene naknade u tekućoj godini)

B = Neto x 1,190476

Primer obračuna poreza i doprinosa

Red. br.	O P I S	Ako se plaća	
		Porez i PIO	Porez, PIO i ZDR
1	2	3	4
1.	Ugovorena neto naknada	10.000,00	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun neto u bruto	1,5822785	1,8195051
3.	Bruto iznos (1 x 2)	15.822,78	18.195,05
4.	Normirani troškovi (3 x 20%)	3.164,56	3.639,01
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	12.658,22	14.556,04
6.	Porez na druge prihode (5 x 20%)	2.531,64	2.911,21
7.	Doprinos za PIO (5 x 26%)	3.291,14	3.784,57
8.	Doprinos za zdravstveno osgiranje (5 x 10,3%)	-	1.499,27
9.	Neto za isplatu (3 - 6 - 7 - 8)	10.000,00	10.000,00

Prilikom isplate prihoda po osnovu prodaje dobara od neregistrovanih samostalnih delatnosti, oporezivih po članu 85. Zakona, isplat ilac sastavlja i podnosi:

- poresku prijavu **PPP-PD** i
- Obrazac **M-UN ili M-UN/K** (za više lica) - nadležnom fondu PIO.

19. Prihodi od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja

Prema noveliranoj odredbi člana 85. stav 5. Zakona koja se primenjuje od 1.1.2014. godine, oporezivi prihod koji fizičko lice ostvari od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda odnosno plodova i lekovitog bilja (za koji nije propisano poresko oslobođenje u stavu 1. tačka 16. člana 85) čini **bruto prihod umanjen za normirane troškove od 90%.**

Istovremeno ukinuta je poreska olakšica - umanjenje obračunatog poreza za 40% koja je bila propisana do 31.12.2013. godine za prihode po osnovu prikupljanja i prodaje šumskih plodova i lekovitog bilja.

Porez na druge prihode plaća se po **stopi od 20%.**

Podsećamo da je članom 85. stav 1. u tački 16. propisano je **poresko izuzimanje** tj. oslobođenje za prihode koje od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda odnosno plodova i lekovitog bilja ostvare fizička lica:

(1) nosioci poljoprivrednog gazdinstva;

(2) koja doprinose za obavezno socijalno osiguranje plaćaju po rešenju u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje;

(3) korisnici poljoprivredne penzije.

Sa stanovišta doprinosa smatramo da se kod prodaje ovih proizvoda radi po pravilu o obavljanju privremenih ili povremenih poslova odnosno neregistrovanih delatnosti od strane fizičkog lica koje nije poljoprivrednik. S toga se po našem mišljenju plaćaju sledeći doprinosi:

- **doprinos za PIO po stopi od 26%;**
- **doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%, ako fizičko lice koje ostvaruje prihod nije osigurano po drugom osnovu.**

Ako se naknada ugovori u neto iznosu, koeficijenti za preračun sa neto na bruto iznos su:

- ako se plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od 26%

B = Neto x 1,0482180

- ako se plaća porez po stopi od 20% i doprinos za PIO po stopi od 26% i doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3%

B = Neto x 1,0596588

- ako se plaća samo porez po stopi od 20% (npr. obustavljeno je plaćanje doprinosa na ugovorene naknade u tekućoj godini)

B = Neto x 1,020408

Primer obračuna poreza i doprinosa

Red. br.	O P I S	Ako se plaća	
		Porez i PIO (OVP 625)	Porez, PIO i ZDR (OVP 626)
1	2	3	4
1.	Ugovorena neto naknada	10.000,00	10.000,00
2.	Koeficijent za preračun neto u bruto	1,0482180	1,0596588
3.	Bruto iznos (1 x 2)	10.482,18	10.596,58
4.	Normirani troškovi (3 x 90%)	9.433,96	9.536,92
5.	Oporezivi prihod (3 - 4)	1.048.22	1.059,66
6.	Porez na druge prihode (5 x 20%)	209,64	211,93
7.	Doprinos za PIO (5 x 26%)	272,54	275,51
8.	Doprinos za zdravstveno osgiranje (5 x 10,3%)	-	109,14
9.	Neto za isplatu (3 - 6 - 7 - 8)	10.000,00	10.000,00

Pre isplate prihoda od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja, poslodavac sastavlja i podnosi Poreskoj upravi poresku prijavu o plaćanju poreza po odbitku na Obrascu **PPP-PD**.

Za **OVP 625** - Prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja - lica koja su osigurana po drugom osnovu - u **Obrazac PPP-PD** se unose sledeći podaci:

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos
3.6	Šifra vrste prihoda	1 01 625 00 0
3.9	Bruto prihod	10.482,18
3.10	Osnovica za porez	1.048,22
3.11	Porez	209,64
3.12	Osnovica za porez	1.048,22
3.13	PIO	272,54

U polja 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

Knjiženja nabavke poljoprivrednih i šumskih proizvoda kao materijala za izradu za OVP 606 u poslovnim knjigma pravnih lica koja primenjuju Kontni okvir za privredna društva, zadruge i preduzetnike vrše se na sledeći način:

Dnevnik glavne knjige finansijskog knjigovodstva

Red. br.	Broj računa		Opis promene	Iznos	
	Dug.	Potr.		Duguje	Potraž.
1.	1010		Materijal za izradu	10.596,58	
		4659	Ostale nepomenute naknade		10.000,00
		4890	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana		211,93
		48910	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO		275,51
		48911	Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno osiguranje		109,14
			Za obračun obaveze		
1a	4659		Ostale nepomenute naknade	10.000,00	
	4890		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - porez na dohodak građana	211,93	
	48910		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za PIO	275,51	
	48911		Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine - doprinos za zdravstveno	109,14	
		2410	Tekući (poslovni) račun		10.596,58
			Za isplatu naknade		

Knjiženje po Kontnom planu za budžetski sistem:

Prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda

Dnevnik glavne knjige

Red. br.	Broj konta		Naziv konta / Opis promene	Iznos	
	Duguje	Potražuje		Duguje	Potražuje
1.	131211		Obračunati neplaćeni rashodi	10.596,58	
		252111	Dobavljači u zemlji		10.000,00
		237411	Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru		211,93
		237511	Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru		275,51
		237611	Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru		109,14
			- nabavka poljoprivrednih proizvoda		
2.	252111		Dobavljači u zemlji	10.000,00	
	237411		Obaveze po osnovu poreza na isplate za usluge po ugovoru	211,93	
	237511		Obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za usluge po ugovoru	275,51	
	237611		Obaveze po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje za usluge po ugovoru	109,14	
		121112	Tekući računi		10.596,58
			- po izvodu UT-a		
3.	426823		Namirnice za pripremanje hrane	10.596,58	
		131211	Obračunati neplaćeni rashodi		10.596,58
			- poljoprivredni proizvodi		
4.	022238		Zalihe materijala za domaćinstvo i ugostiteljstvo	10.596,58	
		311261	Zalihe potrošnog materijala		10.596,58
			- poljoprivredni proizvodi		

20. Podnošenje poreske prijave za porez po odbitku na druge prihode fizičkih lica od prodaje dobara kada se isplata vrši u gotovom novcu

Na osnovu člana 41a stav 2. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Službeni glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002 (ispr.), 23/2003 (ispr.), 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 (dr. zakon), 62/2006 (dr. zakon), 61/2007, 20/2009, 72/2009 (dr. zakon), 53/2010, 101/2011, 2/2012 (ispr.), 93/2012, 47/2013, 108/2013 i 68/2014), donet je

Pravilnik o načinu utvrđivanja, plaćanja i podnošenja poreske prijave za porez po odbitku na druge prihode fizičkih lica po osnovu prodaje dobara kada se isplata prihoda vrši u gotovom novcu u momentu predaje dobara ("Službeni glasnik RS", broj 118/2013) čije odredbe počinju da se primenjuju **1. januara 2014. godine**.

Ovim Pravilnikom bliže se propisuje način utvrđivanja, plaćanja i podnošenja poreske prijave za porez po odbitku na prihode fizičkih lica po osnovu prodaje dobara kada se isplata prihoda vrši u gotovom novcu u momentu predaje dobara, a koji se u skladu sa članom 85. stav 1. tač. 9) i 16) Zakona o porezu na dohodak građana ("Službeni glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 (dr. zakon), 135/2004, 62/2006, 65/2006 (ispr.), 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 (US), 93/2012, 114/2012 (US), 47/2013, 48/2013 (ispr.), 108/2013 i 57/2014) smatraju drugim prihodima.

Druge prihode na koje se odredbe ovog Pravilnika odnose, a u situaciji kada se isplata prihoda vrši u gotovom novcu u momentu predaje dobara, čine:

1) prihodi po osnovu uzgajanja i prodaje pečuraka, uzgoja i prodaje pčelinjeg roja (pčela), uzgoja i prodaje puževa, odnosno po osnovu prodaje drugih dobara ostvarenih obavljanjem privremenih i povremenih poslova;
2) prihodi po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina,
3) prihodi od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja koje ostvare fizička lica, izuzev:
   (1) fizičkih lica koja su nosioci poljoprivrednog gazdinstva;
   (2) fizičkih lica koja doprinose za obavezno socijalno osiguranje plaćaju po rešenju u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje;
   (3) fizičkih lica koja su korisnici poljoprivredne penzije.

Prema **članu 2. ovog pravilnika**, isplatilac prihoda koji fizičkim licima isplaćuje prihod po osnovu prodaje dobara u gotovom novcu u momentu predaje gore navedenih dobara (u daljem tekstu: isplatilac prihoda) **obračunava, obustavlja i uplaćuje porez po odbitku na propisani račun, na dan isplate prihoda, a najkasnije prvog narednog dana kada radi platni promet, ako u momentu isplate prihoda platni promet nije radio**.

20.1. Način popunjavanja Obrasca PPP-PD

Poreska prijava za porez po odbitku na prihode fizičkih lica po osnovu prodaje dobara kada se isplata prihoda vrši u gotovom novcu u momentu predaje dobara podnosi se na Obrascu PPP-PD - Pojedinačna poreska prijava o obračunatim porezima i doprinosima propisanom Pravilnikom o poreskoj prijavi za porez po odbitku ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013, 118/2013, 66/2014 i 71/2014 (ispr.)).

U **Obrazac PPP-PD, deo 1. Podaci o prijavi**, isplatilac prihoda unosi:

- Pod rednim brojem **1.1. Vrsta prijave** - oznaku 1 (opšta prijava)
- Pod rednim brojem **1.2. Obračunski period** - mesec i godinu u kojem se vrši isplata prihoda
- Pod rednim brojem **1.4. Datum plaćanja** - datum kada je prihod isplaćen, a najkasnije prvi naredni dan kada radi platni promet, ako u momentu isplate prihoda platni promet nije radio.

Polja pod rednim brojevima **1.3. Datum nastanka poreske obaveze, 1.5. Izmena prijave, 1.5a Identifikacioni broj prijave, 1.6. Po nalazu kontrole/odluci suda, 1.6a Osnov i 1.7. Najniža osnovica se ne popunjavaju.**

U **deo 2. Podaci o poslodavcu/isplatiocu prihoda**, unose se:

- Pod rednim brojem **2.1. Tip isplatioca** - oznaka jednog od navedenih tipova:

Pravno lice koje se ne finasira iz budžeta	oznaka 1
Pravno lice koje se finansira iz budžeta	oznaka 2
Predstavništvo, odnosno ogranak stranog lica	oznaka 3
Preduzetnik	oznaka 4

Pravnim licem koje se finansira iz budžeta smatra se lice sa spiska korisnika javnih sredstava koji se donosi u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

- Pod rednim brojem **2.2. Poreski identifikacioni broj (PIB ili JMBG)** - PIB isplatioca prihoda
- Pod rednim brojem **2.4. JMBG podnosioca pojedinačne poreske prijave** - jedinstveni matični broj građana podnosioca pojedinačne poreske prijave
- Pod rednim brojem **2.5. Matični broj** - matični broj isplatioca prihoda dobijen od strane Agencije za privredne registre
- Pod rednim brojem **2.6. Naziv/Prezime i ime** - naziv isplatioca prihoda
- Pod rednim brojem **2.7. Sedište/Prebivalište** - podatak o šifri opštine sedišta isplatioca prihoda.

Šifra se upisuje iz pravilnika kojim se propisuju uslovi i način vođenja računa za uplatu javnih prihoda.

- Pod rednim brojem **2.8. Telefon kontakt osobe** - podatak o telefonu kontakt osobe isplatioca prihoda
- Pod rednim brojem **2.9. Ulica i broj** - podatak o adresi isplatioca prihoda
- Pod rednim brojem **2.10. Elektronska pošta** - podatak o elektronskoj adresi podnosioca pojedinačne poreske prijave.

Podaci pod red. br. **2.1, 2.2, 2.4 i 2.10** su **obavezni podaci**, dok se polje pod rednim brojem **2.3. Broj zaposlenih ne popunjava**.

U **deo 3. Podaci o primaocima/fizičkim licima i vrstama prihoda**, unosi se:

- Pod rednim brojem **3.1. R.B**. - podatak o rednom broju primaoca prihoda
- Pod rednim brojem **3.2. V.I. (vrsta identifikacije primaoca prihoda)** - oznaka jednog od identifikatora primaoca prihoda, i to:
  - jedinstveni matični broj građana (oznaka 1) ili
  - izbeglička legitimacija (oznaka 2)
- Pod rednim brojem **3.3. Podatak za identifikaciju lica** - podatak u zavisnosti od unete oznake pod rednim brojem **3.2. V.I. (vrsta identifikacije primaoca prihoda)**, unosi se:
- jedinstveni matični broj građana ili
- broj izbegličke legitimacije
- Pod rednim brojem **3.4. Prezime** - prezime primaoca prihoda.
- Pod rednim brojem **3.4a Ime** - ime primaoca prihoda.
- Pod rednim brojem **3.5. Prebivalište** - podatak o šifri opštine prebivališta, odnosno boravišta primaoca prihoda.

Šifra se upisuje iz pravilnika kojim se propisuju uslovi i način vođenja računa za uplatu javnih prihoda.

- Pod rednim brojem **3.6. Šifra vrste prihoda** - upisuje se jedna od dole navedenih šifri vrste prihoda propisanih pravilnikom kojim se uređuje poreska prijava za porez po odbitku, a u zavisnosti od vrste primaoca prihoda i osnova za isplatu prihoda:

Šifra vrste prihoda	**Prihodi po osnovu uzgajanja i prodaje pečuraka, uzgoja i prodaje pčelinjeg roja (pčela), uzgoja i prodaje puževa, odnosno po osnovu prodaje drugih dobara ostvarenih obavljanjem privremenih i povremenih poslova kada primalac prihoda:**
1 01 601 00 0	- je osiguran po osnovu zaposlenja
1 03 601 00 0	- je osiguran po osnovu obavljanja samostalne delatnosti
1 08 601 00 0	- je vojni osiguranik
1 09 601 00 0	- je osiguran kao penzioner po osnovu zaposlenja
1 10 601 00 0	- je osiguran kao penzioner po osnovu samostalne delatnosti
1 12 601 00 0	- je osiguran kao vojni penzioner
1 05 602 00 0	- nije osiguran po drugom osnovu
1 11 603 00 0	- ima rešenjem Republičkog fonda PIO utvrđeno pravo na prestanak plaćanja doprinosa
Šifra vrste prihoda	**Prihodi po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina kod isplate u gotovini, uz priznavanje normiranih troškova od 20%**
1 11 607 00 0	- prihod na koji se ne plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje
Šifra vrste prihoda	**Prihodi od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja fizičkih lica, izuzev:** **- fizičkih lica koja su nosioci poljoprivrednog gazdinstva;** **- fizičkih lica koja doprinose za obavezno socijalno osiguranje plaćaju po rešenju u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje;** **- fizičkih lica koja su korisnici poljoprivredne penzije;** **kada fizičko lice - primalac prihoda**
1 01 625 00 0	- je osiguran po osnovu zaposlenja
1 03 625 00 0	- je osiguran po osnovu obavljanja samostalne delatnosti
1 08 625 00 0	- je vojni osiguranik
1 09 625 00 0	- je osiguran kao penzioner po osnovu zaposlenja
1 10 625 00 0	- je osiguran kao penzioner po osnovu samostalne delatnosti
1 12 625 00 0	- je osiguran kao vojni penzioner
1 05 626 00 0	- nije osiguran po drugom osnovu

- Pod rednim brojem **3.9. Bruto prihod** - iznos bruto prihoda utvrđenog u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak građana i zakonom koji uređuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje
- Pod rednim brojem **3.10. Osnovica za porez** - iznos razlike između bruto prihoda iz polja pod rednim brojem **3.9. Bruto prihod** i iznosa normiranih troškova
- Pod rednim brojem **3.11. Porez** - iznos poreza
- Pod rednim brojem **3.12. Osnovica za doprinose** - iznos propisan zakonom koji uređuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje
- Pod rednim brojem **3.13. PIO** - iznos doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje
- Pod rednim brojem **3.14. Zdravstvo** - iznos doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Polja pod rednim brojem **3.7. Broj dana, 3.8. Broj sati, 3.8a Fond sati, 3.15. Nezaposlenost, 3.16. Beneficirani PIO, 3.17. MFP (multifunkcionalno polje) za obračun, Kamata u poljima 3.11, 3.13-3.16.** se **ne popunjavaju,** dok polja **Ukupno pod rednim brojevima 3.9-3.16. ne popunjava podnosilac poreske prijave, nego ih obračunava Poreska uprava.**

U pogledu načina utvrđivanja, plaćanja i podnošenja poreske prijave za porez po odbitku na druge prihode fizičkih lica po osnovu prodaje dobara kada se isplata prihoda vrši u gotovom novcu u momentu predaje dobara i drugih pitanja koja nisu uređena ovim Pravilnikom primenjuju se **odredbe Pravilnika o poreskoj prijavi za porez po odbitku** ("Službeni glasnik RS", br. 74/2013 i 118/2013).

20.2. Primer za popunjavanje i podnošenje Obrasca PPP-PD

Privredno društvo A koje se ne finansira iz budžeta, dana 10.3.2014. godine u 18.30 h (međubankarski platni promet tog dana više ne radi) otkupljuje:

1) od fizičkog lica NN pečurke za bruto iznos od 20.000 dinara. Lice NN je osigurano po osnovu zaposlenja,
2) od fizičkog lica MM sekundarne sirovine za bruto iznos od 40.000 dinara,
3) od fizičkog lica YY na čije druge prihode se plaća porez po odbitku (normirani troškovi 90%), lekovito bilje za bruto iznos od 30.000 dinara. Lice YY nije osigurano po drugom osnovu.

Isplate neto iznosa vrše se u gotovini.

* Ostali podaci koji se unose u Obrazac PPP-PD su proizvoljno dati kako bi popunili sve neophodne rubrike.

1) Isplata fizičkom licu NN za otkup pečuraka

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos	Objašnjenje
3.6	Šifra vrste prihoda	**1 01 601 00 0**	Prva verzija Kataloga (1), primalac prihoda zaposleni (01), OVP (601), olakšica (00), beneficija (0)
3.9	Bruto prihod	**20.000,00**	
3.10	Osnovica za porez	**16.000,00**	bruto prihod umanjen za normirane troškove 20%
3.11	Porez	**3.200,00**	20% na osnovicu za porez
3.12	Osnovica za doprinos	**16.000,00**	Osnovica za doprinose jednaka je poreskoj osnovici
3.13	PIO	**4.160,00**	Doprinos za PIO na teret primaoca 26%

U polja od 3.14 do 3.16 upisuje se 0,00.

2) Isplata fizičkom licu MM za otkup sekundarnih sirovina

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos	Objašnjenje
3.6	Šifra vrste prihoda	**1 11 607 00 0**	Prva verzija Kataloga (1), primalac prihoda lice kome se isplaćuju prihodi van radnog odnosa na koje se ne obračunavaju i ne plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje (11), OVP (607), olakšica (00), beneficija (0)
3.9	Bruto prihod	**40.000,00**	
3.10	Osnovica za porez	**32.000,00**	bruto prihod umanjen za normirane troškove 20%
3.11	Porez	**6.400,00**	20% na osnovicu za porez

U polja od 3.12 do 3.16 upisuje se 0,00.

3) Isplata fizičkom licu YY za otkup lekovitog bilja

Br. polja	Naziv polja	Podatak za unos	Objašnjenje
3.6	Šifra vrste prihoda	**1 05 626 00 0**	Prva verzija Kataloga (1), primalac prihoda lice koje nije osigurano po drugom osnovu (05), OVP (626), olakšica (00), beneficija (0)
3.9	Bruto prihod	**30.000,00**	
3.10	Osnovica za porez	**3.000,00**	bruto prihod umanjen za normirane troškove 90%
3.11	Porez	**600,00**	20% na osnovicu za porez
3.12	Osnovica za doprinos	**3.000,00**	Osnovica za doprinose jednaka je poreskoj osnovici
3.13	PIO	**780,00**	Doprinos za PIO na teret primaoca 26%
3.14	Zdravstvo	**309,00**	Doprinos za zdravstvo na teret primaoca 10,3%

U polja od 3.15 i 3.16 upisuje se 0,00.

deo VII

PLAĆANJE POREZA i DOPRINOSA od strane FIZIČKOG LICA

koje je OSTVARILO PRIHOD

I. OBRAČUN I PLAĆANJE POREZA I DOPRINOSA SAMOOPOREZIVANJEM OD STRANE FIZIČKOG LICA KAO PORESKOG OBVEZNIKA I PODNOŠENJE PORESKE PRIJAVE (PP OPO)

1. Zakonski osnov za plaćanje poreza i doprinosa samooporezivanjem od strane fizičkog lica, kao obveznika

Prema članu 100a stav 2. Zakona o porezu na dohodak građana, obveznik fizičko lice sam obračunava i uplaćuje porez na dohodak građana (samooporezivanjem) na zaradu ili drugu vrstu prihoda koju ostvaruje u ili iz druge države, kod diplomatskog ili konzularnog predstavništva strane države, odnosno međunarodne organizacije ili kod predstavnika i službenika takvog predstavništva, odnosno organizacije, ili drugog isplatioca, ako porez po odbitku ne obračuna i ne uplati isplatilac prihoda, odnosno ako prihod ostvari od lica koji nije obveznik obračunavanja i plaćanja poreza po odbitku u smislu člana 99. Zakona.

U navedenim slučajevima, obveznik je dužan da sam obračuna i uplati porez i doprinose i da nadležnom poreskom organu dostavi poresku prijavu o obračunatom i plaćenom porezu u roku od 45 dana od dana ostvarivanja prihoda (član 95. stav 5. Zakona).

Kada se radi o zaradi koju zaposleni ostvaruje od nerezidentnog isplatioca u RS i sam plaća porez i doprinose, od 1.2.2015. godine **ima pravo na umanjenje bruto zarade za propisani neoporezivi iznos od 11.433 dinara,** odnosno na srazmerni neoporezivi iznos, ako u mesecu na koji se odnosi zarada nije ostvario pun mogući fond radnih časova. Stopa poreza na zarade je 10%.

Kada fizičko lice od nerezidentnog isplatioca ostvaruje naknadu po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima, neoporezivi iznos se ne priznaje jer je propisan samo za zaposlena lica. Stopa poreza na prihode po osnovu privremenih i povremenih poslova je takođe 10%.

Sa stanovišta obaveze plaćanja doprinosa, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje propisano je sledeće:

1) Obveznik doprinosa koji ostvaruje zaradu ili naknadu za privremene i povremene poslove kod nerezidenta Republike (diplomatsko ili konzularno predstavništvo strane države, ili međunarodne organizacije ili kod predstavnika i službenika takvog predstavništva, odnosno organizacije) ili kod drugog lica koje po zakonu nije u obavezi da obračunava i plaća doprinose po odbitku, a poslodavac ne obračuna i ne uplati doprinose istovremeno sa obračunom i isplatom zarade, odnosno naknade, dužan je da sam obračuna i plati doprinose **po stopama iz člana 44. stav 1. ovog zakona**, na način koji je za te slučajeve propisan za plaćenje poreza na dohodak građana, po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana (član 51. stav 6).

Navedena odredba znači da se u slučajevima kada obveznik sam plaća doprinose na zaradu ili ugovorenu naknadu za privremene i povremene poslove primenjuju **pune stope doprinosa (PIO - 26%; zdravstveno osiguranje - 10,3% i osiguranje od nezaposlenosti - 1,5%),** a ne samo polovina propisanih stopa, jer tada ukupne doprinose plaća primalac zarade, odnosno naknade (ne deli se obaveza plaćanja na teret obveznika i na teret poslodavca).

2) Lice koje ostvaruje ugovorenu naknadu dužno je da samo obračuna i uplati doprinose u slučaju kada tu naknadu ostvaruje od lica koje prilikom isplate naknade nije obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa po odbitku (član 57. stav 2).

Na plaćanje pripadajućih doprinosa u navedenim slučajevima od strane fizičkog lica kao obveznika, saglasno **članu 65. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, primenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o porezu na dohodak građana**, što znači da se plaćaju kao i porez u roku od 45 dana od dana ostvarivanja prihoda.

2. Podnošenje poreske prijave - Obrazac PP OPO

Pravilnikom o obrascu poreske prijave o obračunatom i plaćenom porezu samooporezivanjem i pripadajućim doprinosima od strane fizičkog lica kao poreskog obveznika ("Službeni glasnik RS", broj 77/2013), koji se primenjuje od 1. januara 2014. godine, propisan je novi Obrazac PP OPO, koji podnosi Poreskoj upravi fizičko lice koje ostvaruje prihode (zarada i druga primanja po osnovu zaposlenja, autorski honorari, prihodi od kamata, dividende i učešća u dobiti, prihodi od izdavanja sopstvenih nepokretnosti, prihodi od davanja u zakup pokretnih stvari, prihodi od igara na sreću, prihodi od osiguranja lica, prihodi sportista i sportskih stručnjaka i drugi prihodi), koji podležu samooporezivanju u smislu člana 101a Zakona.

Obračun poreza i doprinosa sa primerima obračuna za pojedine vrste prihoda koji se oporezuju porezom na dohodak građana obrađeni su detaljno u ovom priručniku, a sve to važi za slučaj kada je primalac prihoda, kao poreski obveznik istovremeno i poreski platac tj. kada obračunava i plaća sam porez i doprinose i podnosi Poreskoj upravi prijavu PP OPO.

Popunjenu poresku prijavu poreski obveznik dostavlja Poreskoj upravi - organizacionoj jedinici nadležnoj prema mestu svog prebivališta odnosno boravišta, posebno za ostvarenu zaradu i za svaku drugu vrstu prihoda, u propisanom roku.

U Obrascu PP OPO se iskazuje obračun poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje koje obveznik obračunava i plaća iz ostvarenog prihoda (ako postoji obaveza plaćanja doprinosa).

Kod obračuna poreza i doprinosa ne vrši se brutiranje ostvarenog prihoda jer je ostvareni prihod za obveznika koji sam plaća porez i doprinose bruto prihod koji se faktički umanjuje plaćanjem poreza i doprinosa iz tog prihoda.

Ukoliko se radi o zaposlenom koji je kod nerezidentnog isplatioca zasnovao radni odnos s nepunim radnim vremenom, on je dužan da uz Obrazac PP OPO Poreskoj upravi dostavlja i **obaveštenje o nepunom radnom vremenu** iskazanom u procentualnom iznosu u odnosu na puno radno vreme (obrazac obaveštenja nije propisan) a saglasno Pravilniku o načinu i postupku obračunavanja poreza na zarade u slučaju umanjenja poreske osnovice ("Službeni glasnik RS", broj 115/2013).

Primer: Fizičko lice je ostvarilo prihod po osnovu zarade od strane ambasade u RS, kao nerezidentnog isplatioca, u iznosu od 100.000 dinara.

Prema datom primeru, daje se popunjen Obrazac PP OPO.

Obrazac PP OPO

Ime i prezime podnosioca prijave - poreskog obveznika _____ Prebivalište/boravište (adresa i opština) _____ JMBG _____ Broj telefona _____	REPUBLIKA SRBIJA MINISTARSTVO FINANSIJA PORESKA UPRAVA Organizaciona jedinica _____ Potvrda o prijemu:

PORESKA PRIJAVA
O OBRAČUNATOM I PLAĆENOM POREZU PO ODBITKU I PRIPADAJUĆIM DOPRINOSIMA NA ZARADU/DRUGU VRSTU PRIHODA OD STRANE FIZIČKOG LICA KAO PORESKOG OBVEZNIKA

za prihod primljen __februar__ 2015. godine

Vrsta ostvarenog prihoda: (zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva)

1. **zarada** i druga primanja po osnovu zaposlenja
2. prihodi od autorskih i srodnih prava i prava industrijske svojine
3. prihodi od kapitala:
3.1. kamata
3.2. dividende i udeli u dobiti
4. prihodi od nepokretnosti
5. prihodi od davanja u zakup pokretnih stvari
6. prihodi od igara na sreću
7. prihodi od osiguranja lica
8. prihodi sportista i sportskih stručnjaka
9. drugi prihodi

Podnosilac prijave - poreski obveznik je osiguranik na PIO:
(zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva)
1. zaposleni
2. samostalna delatnost (uključujući i nezaposlene)
3. poljoprivrednik

Prihod je isplaćen:
(zaokružiti samo jedan od ponuđenih rednih brojeva)
1. isplatom na račun u banci (naziv banke i broj računa)
_____
2. isplata u gotovom novcu
3. u drugom obliku

Unose se celi brojevi, bez decimala

Red. br.	OPIS	Iznos	Uplatni račun javnih prihoda
1	2	3	4
1.	Ostvareni prihod	100.000	
2.	Iznos prihoda izuzet/oslobođen od plaćanja poreza (zakonski osnov)	11.433	
3.	Ostvareni prihod koji se oporezuje (1 - 2)	88.567	
4.	Troškovi:	-	
4.1.	normirani troškovi (3 x 20 %)	-	
4.2.	stvarni troškovi	-	
5.	Oporezivi prihod - poreska osnovica (3 - 4)	88.567	
6.	Obračunati porez na dohodak građana (5 x 10 %)	8.857	
7.	Porez na dohodak građana plaćen u drugoj državi članici iili drugoj državi	-	
8.	Uplaćen porez na dohodak građana (6 - 7)	8.857	
9.	Osnovica doprinosa za obavezno socijalno osiguranje	88.567	
10.	Obračunati i plaćeni doprinosi (iz ostvarenog prihoda) 19,9%	17.624	
10.1.	doprinos za PIO - 14%	12.399	
10.2.	doprinos za zdravstveno osiguranje - 5,15%	4.561	
10.3.	doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 0,75%	664	

U _____, dana _____ 200__. godine

Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, izjavljujem da su podaci u ovoj prijavi potpuno tačni, tvrdi i overava:

Podnosilac prijave - poreski obveznik
_____

Poresku prijavu u Poreskoj upravi kontrolisali:
1. _____
2. _____

deo VIII

POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG DOPRINOSA i PRESTANAK PLAĆANJA DOPRINOSA

na UGOVORENE NAKNADE

I. POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE I PRESTANAK PLAĆANJA DOPRINOSA NA UGOVORENE NAKNADE

Članom 66. Zakona o doprinosima za obvezno socijalno osiguranje uređeno je pravo obveznika doprinosa na povraćaj više plaćenog doprinosa, a članom 67. istog zakona osnov za prestanak plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini.

Na osnovu člana 68. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ministar finansija, ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike i ministar zdravlja, sporazumno su doneli **Pravilnik o uslovima, postupku i načinu povraćaja više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i prestanku obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini** ("Službeni glasnik RS", broj 100/2004 - dalje Pravilnik) kojim su uređeni uslovi, postupak i način:

- povraćaj više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i
- prestanak obaveze plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade u tekućoj godini.

1. Povraćaj više plaćenog doprinosa

Prema **članu 66. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**, obveznik doprinosa koji je sam platio doprinose, odnosno kome je u njegovo ime i u njegovu korist **plaćen doprinos iz osnovice koja prelazi iznos najviše godišnje osnovice za kalendarsku godinu ima pravo na povraćaj više plaćenog doprinosa.**

Pravo na povraćaj više plaćenog doprinosa, na zahtev obveznika doprinosa, utvrđuje rešenjem Poreska uprava.

Obveznik ima pravo da zahteva povraćaj više plaćenih doprinosa po svim osnovama (PIO, zdravstveni, osiguranje od nezaposlenosti) jer za sve doprinose važi najviša godišnja osnovica doprinosa.

Međutim, u praksi je najčešće slučaj da je više plaćen doprinos za PIO jer se samo taj doprinos plaća istovremeno po svim osnovama rada, saglasno članu 12. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

1.1. Mogući slučajevi povraćaja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje

U skladu sa članom 66. Zakona i Pravilnikom, povraćaj više uplaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje može da zahteva:

1) osiguranik zaposleni koji je istovremeno i osiguranik samostalne delatnosti (i to bilo po osnovu statusa osnivača preduzeća u kojem radi, bilo po osnovu statusa vlasnika radnje - preduzetnik), koji je sam platio doprinos, odnosno kome je u njegovo ime i u njegovu korist plaćen doprinos iz osnovice koja prelazi iznos najviše godišnje osnovice doprinosa,

2) osiguranik zaposleni, koji je istovremeno i osiguranik po osnovu samostalne delatnosti i po osnovu ugovorene naknade, ako je on sam platio doprinos ili je u njegovo ime i u njegovu korist plaćen doprinos iz osnovice koja prelazi iznos najviše godišnje osnovice doprinosa;
3) osiguranik zaposleni, osiguranik samostalne delatnosti i osiguranik poljoprivrednik koji su tokom godine bili osiguranici i po osnovu ugovorene naknade ali su u toku godine iskoristili pravo da prestanu sa plaćanjem doprinosa na ugovorenu naknadu jer su im doprinosi po svim osnovima bili plaćeni na osnovicu preko procenjene najviše godišnje osnovice.
4) osnivač, odnosno suosnivač preduzeća koji je istovremeno i vlasnik radnje, i koji je osiguran po oba osnova, takođe je mogao da plati doprinose iz osnovice koja prelazi iznos najviše godišnje osnovice doprinosa;
5) drugi osiguranik ako je za kalendarsku godinu uplatio doprinos preko najviše godišnje osnovice.

Najviša godišnja osnovica doprinosa za 2014. godinu iznosi 3.685.560,00 dinara, a najviša procenjena godišnja osnovica doprinosa za 2015. godinu iznosi 3.729.787,00 dinara.

Povraćaj više plaćenog doprinosa vrši se po isteku kalendarske godine za prethodnu godinu, na osnovu unetih podataka u matičnu evidenciju republičkog fonda PIO, na osnovu potvrda isplatioca prihoda o visini osnovice i plaćenom doprinosu po odbitku i podataka nadležne filijale Poreske uprave o osnovici i visini plaćenih doprinosa po rešenju.

1.2. Uverenje o visini plaćenog doprinosa

Obveznik doprinosa podnosi zahtev za izdavanje uverenja o osnovici na koju je plaćen doprinos za prethodnu godinu, **počev od 1. februara naredne godine** nadležnoj organizaciji za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje kod koje se vodi kao osiguranik u matičnoj evidenciji, preko nadležne organizacione jedinice, i to:

1) prema sedištu poslodavca, odnosno njegove organizacione jedinice u kojoj radi - ako ima status osiguranika zaposlenog;
2) prema mestu u kome je registrovano obavljanje samostalne delatnosti, odnosno prema prebivalištu - ako ima status osiguranika samostalnih delatnosti;
3) prema sedištu organizacione jedinice Poreske uprave nadležne za utvrđivanje poreza na prihod od poljoprivredne delatnosti - ako ima status osiguranika poljoprivrednika.

Uverenje o visini uplaćenog doprinosa za PIO izdaje se na osnovu raspoloživih podataka, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva, na **Obrascu broj 1**.

Obrazac 1

REPUBLIČKI FOND ZA PENZIJSKO
I INVALIDSKO OSIGURANJE
FILIJALA ***Beograd***
Broj: _____
Datum _____ 200 __ godine,
do-obr 1

JMBG obveznika doprinosa

1	*6*	*0*	*3*	*9*	*2*	*8*	*1*	*7*	*2*	*7*	*3*	*4*

Na osnovu člana 142. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/2003, 64/2004 i 84/2004), na zahtev ***M.M.***, iz ***Beograda***, za izdavanje uverenja o visini osnovice na koju je plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za _____ 20***13*** godinu, izdaje se

U V E R E NJ E

Na osnovu podataka unetih u matičnu evidenciju utvrđeno je da je za obveznika doprinosa M.M. iz ***Beograda***, ulica i broj ***Mileševska 20***, za ***2014*** godinu uplaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na ukupnu osnovicu od ***4.000,000*** dinara.

Ovo uverenje izdaje se radi ostvarivanja prava na povraćaj više plaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa članom 66. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 84/2004).

Referent
matične evidencije
_____

MP

Odgovorno lice
_____

Ako prijava podataka za matičnu evidenciju, na osnovu koje se utvrđuje podatak o visini osnovice na koju je plaćen doprinos, nije dostavljena do isteka roka za izdavanje uverenja, nadležna organizacija za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje je dužna da osiguranika obavesti da, prema raspoloživim podacima, nema osnova za izdavanje uverenja.

1.3. Zahtev za povraćaj više plaćenog doprinosa

Na osnovu izdatog uverenja nadležne organizacije za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, **osiguranik podnosi zahtev za povraćaj više plaćenog doprinosa nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave, na Obrascu 2**.

Obrazac 2

JMBG podnosioca zahteva

1	***6***	***0***	***3***	***9***	***2***	***8***	***1***	***7***	***2***	***7***	***3***	***4***

Ime i prezime

M.M.

Adresa

_____

Datum: _____ 200__. godine

PORESKA UPRAVA

ORGANIZACIONA JEDINICA_____

PREDMET: ZAHTEV ZA POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG DOPRINOSA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE ZA 2014. GODINU

Na osnovu člana 66. stav 2. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 84/2004), podnosim zahtev za povraćaj više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za 20_14_ . godinu, s obzirom da je doprinos plaćen na osnovicu koja je viša od najviše godišnje osnovice doprinosa, i to za:

1. Penzijsko i invalidsko 2. Zdravstveno 3. Za slučaj nezaposlenosti
(zaokružiti vrstu doprinosa)

Do podnošenja ovog zahteva doprinosi za obavezno socijalno osiguranje plaćeni su po sledećim osnovima (zaokružiti osnov po kome su plaćeni doprinosi).

1. Po osnovu zaposlenja, odnosno svojstva osiguranika zaposlenog
2. Po osnovu obavljanja samostalne delatnosti (preduzetnik, osnivač, odnosno vlasnik preduzeća)
3. Po osnovu ugovorenih naknada (autorski ugovor, ugovor o delu i dr.)
4. Po osnovu obavljanja poljoprivredne delatnosti
5. Po drugom

osnovu:_____
(navesti osnov)

Povraćaj doprinosa izvršiti na tekući račun broj: _____***205-1001547156449-88***_____ kod _____***Komercijalne banke Beograd***_____.
(naziv banke)

U prilogu dostavljam sledeće dokaze:

1. Uverenje Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje __***zaposlenih***__, Filijala _____***Beograd***_____, broj _____ od _____ 200__. godine;

2. Potvrdu o isplaćenoj zaradi kod poslodavca _____***"Avala" Beograd***_____ (naziv), _____ (PIB), sedište i adresa _____, broj _____ od _____ 200__. godine;

3. Potvrde isplatilaca drugih prihoda:

Podnosilac zahteva

_____

2. Prestanak plaćanja doprinosa na ugovorene naknade u 2015. godini

Prema odredbi **člana 67. Zakona,** obveznik doprinosa po osnovu ugovorene naknade može u toku tekuće godine na propisanom obrascu da podnese zahtev za prestanak obaveze plaćanja doprinosa po osnovu buduće ugovorene naknade u toj godini, kada osnovica doprinosa koji su plaćeni po osnovu ugovorene naknade zajedno sa osnovicama doprinosa koji su plaćeni po drugim osnovima, dostigne iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa.

To znači da se zahtev za prestanak obaveze plaćanja doprinosa u 2015. godini može podneti kada osnovica doprinosa na koju su plaćeni doprinosi po osnovu ugovorene naknade zajedno sa osnovicom doprinosa koji su plaćeni po drugim osnovima dostigne iznos procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa za 2015. godinu.

Najviša procenjena godišnja osnovica doprinosa za 2015. godinu iznosi 3.729.787 dinara.

Po pravilu, može se očekivati da će do obustavljanja plaćanja doprinosa po osnovu ugovorene naknade najčešće dolaziti samo za doprinos za PIO, s obzirom na to da se prema članu 12. Zakona taj doprinos plaća kumulirano po svim osnovima osiguranja. Međutim, moguće je da dođe do podnošenja zahteva za obustavu plaćanja doprinosa i za zdravstveno osiguranje za buduće ugovorene naknade, s obzirom da se od 10. decembra 2005. godine, kao dana stupanja na snagu Zakona o zdravstvenom osiguranju, doprinos za zdravstveno osiguranje takođe plaća na ugovorene naknade, ako naknadu ostvaruje lice koje nije osigurano po drugom osnovu.

Zahtev se podnosi na Obrascu 3 koji je sastavni deo Pravilnika, nadležnoj organizaciji za obavezno socijalno osiguranje za donošenje rešenja o prestanku plaćanja doprinosa na ugovorene naknade.

Uz zahtev osiguranik podnosi obavezno i **potvrdu poslodavca, odnosno drugog isplatioca** o isplaćenoj zaradi, odnosno oporezivom prihodu kao osnovici doprinosa i plaćenom doprinosu po odbitku na **Obrascu 4** i uverenje nadležne organizacione jedinice Poreske uprave o osnovici i visini plaćenog doprinosa po rešenju. Organizacija za obavezno socijalno osiguranje donosi navedeno rešenje na osnovu podatka iz potvrde poslodavca, odnosno drugog isplatioca prihoda, uverenja nadležne organizacione jedinice Poreske uprave i posebne evidencije o plaćenim doprinosima na ugovorene naknade, koju vodi nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje. **Rešenje se izdaje na Obrascu 5** koje je sastavni deo Pravilnika.

Primer:

Ukupna osnovica na koju je plaćen doprinos za PIO do aprila meseca 2015. godine, po osnovu zaposlenja i po osnovu autorskog ugovora prešla je iznos od 3.729.787 dinara, koliko iznosi najviša procenjena osnovica za 2015. godinu. Doprinos je plaćen po osnovu zarade na osnovicu od 1.067.500 dinara i po osnovu autorske naknade na osnovicu od 3.000.000 dinara (ukupno na osnovicu od 4.067.500 dinara). Time su se stekli uslovi da obveznik podnese zahtev za donošenje rešenja o prestanku obaveze plaćanja doprinosa po osnovu buduće ugovorene naknade u 2015. godini. Zahtev se podnosi Republičkom fondu za PIO. Uz zahtev se podnose potvrde o visini osnovice na koju je plaćen doprinos za PIO od strane poslodavca i po osnovu autorske naknade. Nadležni fond po podnetom zahtevu donosi rešenje o prestanku obaveze plaćanja doprinosa za PIO na buduće ugovorene naknade u 2015. godini, ako su ispunjeni propisani uslovi.

2.1. Zahtev za prestanak plaćanja doprinosa na ugovorenu naknadu

Zahtev se podnosi na Obrascu 3, odvojeno za svaku vrstu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Obrazac 3

JMBG podnosioca zahteva

1	***6***	***0***	***3***	***9***	***2***	***8***	***1***	***7***	***2***	***7***	***3***	***4***

Ime i prezime

M.M.

Adresa

_____

Datum: _____ 200__. godine

Republički fond za PIO

(Naziv organizacije za obavezno socijalno osiguranje)

ORGANIZACIONA JEDINICA ***Beograd***

PREDMET: ZAHTEV ZA DONOŠENJE REŠENJA O PRESTANKU OBAVEZE PLAĆANJA DOPRINOSA PO OSNOVU BUDUĆE UGOVORENE NAKNADE U 20*15* . GODINI

Na osnovu člana 67. st. 1. i 4. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 84/2004), podnosim zahtev za prestanak obaveze plaćanja doprinosa po osnovu budućih ugovorenih naknada u 20***15***. godini, s obzirom da je doprinos plaćen na osnovicu koja je viša od procenjene najviše godišnje osnovice doprinosa.

Do podnošenja ovog zahteva, doprinos za ***penzijsko i invalidsko osiguranje***

(vrsta doprinosa)

plaćen je po sledećim osnovima (zaokružiti osnov po kome su plaćeni doprinosi):

1. Po osnovu zaposlenja, odnosno svojstva osiguranika zaposlenog

2. Po osnovu obavljanja samostalne delatnosti (preduzetnik, osnivač, odnosno vlasnik preduzeća)

3. Po osnovu ugovorenih naknada (autorski ugovor, ugovor o delu i dr.)

4. Po osnovu obavljanja poljoprivredne delatnosti

5. Po drugom osnovu: _____

(navesti osnov)

U prilogu dostavljam sledeće dokaze:

1. Potvrdu o isplaćenoj zaradi kod poslodavca ***"Avala" Beograd*** (naziv), _____ (PIB), sedište i adresa _____, broj _____ od _____ 200__. godine;

2. Uverenje Poreske uprave, filijala/ekspozitura ***Beograd*** , broj _____ od _____ 200__. godine;

3. Potvrde isplatilaca drugih prihoda ***Beograd*** , broj _____ od _____ 200__. godine.

Podnosilac zahteva

_____

2.2. Potvrde o isplaćenoj zaradi i ugovorenoj naknadi i plaćenim doprinosima

Uz zahtev, koji se podnosi nadležnoj organizaciji za obavezno socijalno osiguranje, obveznik doprinosa podnosi **potvrdu poslodavca**, odnosno drugog isplatioca o isplaćenoj zaradi, odnosno oporezivom prihodu, kao osnovici doprinosa i plaćenom doprinosu po

odbitku na Obrascu 4, i **uverenje nadležne organizacione jedinice** Poreske uprave o osnovici i visini plaćenog doprinosa po rešenju (zavisno od toga po kom osnovu su plaćeni doprinosi).

Dajemo primer popune Obrasca 4 za isplaćenu zaradu.

Obrazac 4

NAZIV POSLODAVCA/ISPLATIOCA
PRIHODA _____***"Avala" Beograd***_____
Sedište i adresa _____
PIB: _____
Broj: _____
Datum _____ 200 __ godinu,

JMBG obveznika doprinosa

1	***6***	***0***	***3***	***9***	***2***	***8***	***1***	***7***	***2***	***7***	***3***	***4***

do-obr 2

Na zahtev _____***M.M.***_____ iz _____***Beograda***_____ , izdaje se

P O T V R D A

Da je obvezniku doprinosa _____***M.M.***_____ iz _____***Beograda***_____, ulica i broj _____***Mileševska 20***_____ , isplaćen iznos po osnovu _____***zarada***_____,
(zarada/vrsta oporezivog prihoda)

od ___***1.067.500***___ dinara, za period od ___***1.1.***___ do ___***10.3.***___ 20 ***15*** godine, i da je na isti obračunat i plaćen doprinos za obavezno socijalno osiguranje, i to za:

1. Penzijsko i invalidsko 2. Zdravstveno 3. Za slučaj nezaposlenosti
(zaokružiti vrstu doprinosa)

Ova potvrda izdaje se radi regulisanja prestanka obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje po osnovu buduće ugovorene naknade, koju obveznik doprinosa ostvari u 20 ***15***. godini.

Za isplatnu službu poslodavca/isplatioca
_____

MP

Odgovorno lice poslodavca/isplatioca
_____

Na istom Obrascu 4 i isplatilac ugovorene naknade daje potvrdu o isplaćenoj ugovorenoj naknadi, odnosno oporezivom prihodu i plaćenom doprinosu po tom osnovu.

2.3. Rešenje o prestanku obaveze plaćanja doprinosa za PIO

Rešenje se donosi na osnovu podataka iz potvrde poslodavca, odnosno drugog isplatioca prihoda, uverenja nadležne organizacione jedinice Poreske uprave i posebne evidencije o plaćenim doprinosima na ugovorene naknade, koju vodi nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje.

Rešenje koje donosi nadležna organizacija za obavezno socijalno osiguranje, izdaje se na Obrascu 5.

Obrazac 5

Republički fond za PIO zaposlenih

Beograd

(naziv organizacije za obavezno socijalno osiguranje)

JMBG obveznika doprinosa

1	*6*	*0*	*3*	*9*	*2*	*8*	*1*	*7*	*2*	*7*	*3*	*4*

Filijala Beograd

(organizaciona jedinica)

Broj: _____

Datum: _____ 200 __ godinu,

do-obr 3

Na osnovu člana 67. stav 4. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 84/2004), na zahtev obveznika doprinosa ***M.M.*** iz ***Beograda***, **radi prestanka plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje po osnovu buduće ugovorene naknade** do 31. decembra 20 ***14.*** godine, donosi se

R E Š E NJ E

Utvrđuje se da je za obaveznika doprinosa ***M.M.*** (ime i prezime) iz ***Beograda***,

ulica i broj ***Mileševska 20***, do dana podnošenja zahteva uplaćen doprinos za ***penzijsko i invalidsko osiguranje*** (vrsta doprinosa) na ukupnu osnovicu od ***4.067.500*** dinara,

čime su ispunjeni uslovi za prestanak obaveze plaćanja doprinosa na ugovorene naknade koje obveznik doprinosa ostvari od dana donošenja ovog rešenja do 31. decembra 20*14* . godine.

O b r a z l o ž e nj e

Na osnovu:

- potvrde ***preduzeća "Avala" Beograd*** br. _____ od _____ 20 ***15.*** godine;
- uverenja Poreske uprave br. _____ od _____ 20***15.*** godine;
- posebne evidencije o uplaćenim doprinosima na ugovorene naknade koja se vodi kod ***fonda PIO zaposlenih***, (naziv organizacije za obavezno socijalno osiguranje) utvrđeno je da je za obveznika doprinosa

doprinos za ***PIO*** (vrsta doprinosa) plaćen na osnovicu koja je dostigla iznos procenjene najviše

godišnje osnovice doprinosa, utvrđene u skladu sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 84/2004) za 20 ***15*** . godinu. Time su ispunjeni zakonski uslovi za prestanak obaveze plaćanja doprinosa za ***PIO*** (vrsta doprinosa)

na buduće ugovorene naknade koje obveznik doprinosa ostvari od dana donošenja ovog rešenja do 31. decembra 20***15*** . godine.

Pouka o pravnom leku:

Referent matične evidencije _____

MP

Odgovorno lice _____

deo IX

PODACI O ZARADAMA, OSNOVICAMA i STOPAMA POREZA i DOPRINOSA

1. PREGLED OSNOVICA I STOPA POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE I NAKNADE ZARADA ZAPOSLENIH

R. br.		Vrsta primanja	Osnovica za porez i doprinose za bavezno socijalno osiguranje	Porez i doprinosi	Stopa	Koeficijent za preračun	Obrasci poreskih prijava
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Obračun poreza i doprinosa na zarade zaposlenih - Uplatni račun: 840-4848-37							
1.	101	Zarada zaposlenih	Za porez: Zarada - neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%	B = (N - 1.143,30) / 0,701	PPP-PD
			Za doprinose: Zarada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše mesečne osnovice doprinosa	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret poslodavca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret poslodavca	0,75%		
1a	101	Zaposleni kojima se staž računa sa uvećanim trajanjem	Zarada na koju se obračunava redovni doprinos za PIO	Dodatni doprinos za PIO (12/14)	3,70%		
				Dodatni doprinos za PIO (12/15)	5,50%		
				Dodatni doprinos za PIO (12/16)	7,30%		
				Dodatni doprinos za PIO (12/18)	12,00%		
2.	102	Zarada zaposlenih upućenih na rad u inostranstvo odnosno zaposleni kod poslodavca koji obavlja delatnost u inostranstvu - ako nisu obavezno osigurani propisima zemlje u kojoj obavljaju delatnost ili - ako međunarodnim ugovorom nije drukčije regulisano	Za porez: Isplaćena zarada, odnosno ostvarena zarada u inostranstvu umanjena za neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%	B = (N - 1.143,30) / 0,701	PPP-PD
			Za doprinose: Zarada koju bi ostvario u skladu sa zakonom, opštim aktom ili ugovorom o radu u Republici Srbiji, a ne niža od dvostruke najniže osnovice niti viša od najviše mesečne osnovice doprinosa	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret poslodavca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret poslodavca	0,75%		

1	2	3	4	5	6	7	8
3.	101	Zarada korisnika starosne penzije	Zarada - neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%	B = (N - 1.143,30) / 0,760	PPP-PD
			Zarada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše osovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
4.	106	Lična zarada preduzetnika	Zarada - neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%		PPP-PD
			Zarada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše osovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret poslodavca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret poslodavca	0,75%		
5.	104	Zarada **osoba sa invaliditetom u preduzećima** za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida	-	Porez na zarade - prema članu 21. Zakona o porezu na dohodak ne plaća se			
			Za doprinose: Zarada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše osnovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		PPP-PD
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret poslodavca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret poslodavca	0,75%		
6.	203	Naknada za vreme prekida rada bez krivice zaposlenog - član 116. Zakona o radu	ISTO KAO I NA ZARADE ZAPOSLENIH				PPP-PD
7.		Naknada za vreme privremenog udaljenja sa rada - član 168. u vezi s čl. 165. i 166. Zakona	ISTO KAO I NA ZARADE ZAPOSLENIH				PPP-PD
8.	101	Naknada za vreme vojne vežbe i za vreme odazivanja na poziv državnih organa - čl. 114. Zakona	ISTO KAO I NA ZARADE ZAPOSLENIH				PPP-PD
9.	208	Neplaćeno odsustvo u slučaju odsustva roditelja, usvojitelja, hranitelja, odnosno staratelja do navršene treće godine života deteta (član 17. tačka 8. Zakona o zdravstvenom osiguranju)	Zarada koju bi zaposleni ostvario da radi, a ne niža od najniže osnovice i ne viša od najviše osnovice	Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca	10,30%		PPP-PD

1	2	3	4	5	6	7	8
10.	202	Naknada zarade zbog privremene sprečenosti za rad usled bolesti i povrede van rada, zbog bolesti ili komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće - **na teret poslodavca (do 30 dana)**	ISTO KAO I NA ZARADE ZAPOSLENIH				PPP-PD
II. Naknada za bolovanja preko 30 dana, naknada za porodiljsko odsustvo i naknada invalidima rada II i III kategorije							
11.	204	Naknada zarade zbog privremene sprečenosti za rad usled bolesti i povrede van rada, - **preko 30 dana** Naknada zarade po ostalim osnovama iz člana 74. Zakona **kada se isplaćuje iz sredstava RFZO** Mesečna naknada ne može biti niža od minimalne zarade	Naknada zarade - neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%	B = (N - 1.143,30) / 0,701	PPP-PD
			Naknada zarade, a ne više od najviše osnovice Ne primenjuje se najniža osnovica doprinosa	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret isplatioca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret isplatioca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret isplatioca	0,75%		
12.	201 209	Naknada za bolovanje preko 30 dana zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti - **od prvog dana na teret sredstava poslodavca** - za **zaposlene u slučaju prestanka radnog odnosa naknada se isplaćuje iz** sredstava RFZO	Naknada zarade - neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%	B = (N - 1.143,30) / 0,701	PPP-PD
			Naknada zarade, a ne više od najviše osnovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret isplatioca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret isplatioca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret isplatioca	0,75%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret isplatioca	0,75%		
13.	206	Naknada zaposlenih za vreme porodiljskog odsustva - **za zaposlene** Mesečna naknada ne može biti niža od minimalne zarade	Naknada zarade - neoporezivi iznos	Porez na zarade	10,00%	B = (N - 1.143,30) / 0,701	PPP-PD
			Naknada zarade, a ne viša od najviše osnovice Ne primenjuje se najniža osnovica	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret isplatioca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret isplatioca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret isplatioca	0,75%		

1	2	3	4	5	6	7	8
14.	207 210	- Naknada invalidima rada II kategorije na teret Fonda PIO - Naknada invalidima rada III kategorije na teret Fonda PIO	Neto naknada / 0,90	Porez na zarade	10,00%		PPP-PD
			Neto naknada	Doprinos za zdravstveno osiguranje	10,30%		
III. Naknada za privremene i povremene poslove							
15.	150	Naknada za privremene i povremene poslove ako je ugovor zaključen sa **nezaposlenim licem** i licem sa nepunim radnim vremenom	Ugovorena naknada	Porez na zarade	10,00%	B=N/701	PPP-PD
			Ugovorena naknada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše osnovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret poslodavca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret poslodavca	0,75%		
16.	151	Naknada za privremene i povremene poslove preko omladinske ili studentske zadruge po ugovoru zaključenim sa **licem koje je starije od 26 godina i ne nalazi se na školovanju**	Ugovorena naknada	Porez na zarade	10,00%	B=N/701	PPP-PD
			Ugovorena naknada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše osnovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret zaposlenog	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret zaposlenog	0,75%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		
				Doprinos za zdravstveno na teret poslodavca	5,15%		
				Doprinos za nezaposlenost na teret poslodavca	0,75%		
17.	150	Naknada za privremene i povremene poslove ako je ugovor zaključen sa **korisnikom starosne penzije**	Ugovorena naknada	Porez na zarade	10,00%	B=N/0,760	PPP-PD
			Ugovorena naknada, a ne niža od najniže osnovice, niti viša od najviše osnovice	Doprinos za PIO na teret zaposlenog	14,00%		
				Doprinos za PIO na teret poslodavca	12,00%		

1a PREGLED OSNOVICA I STOPA POREZA I DOPRINOSA NA PRIMANJA FIZIČKIH LICA

R. br.		Vrsta primanja	Osnovica za porez i doprinose za obavezno socijalno osiguranje	Porez i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje	Stopa	Neoporezivi iznos (poresko oslobođenje)	Preračun na bruto (koeficijent)	Obrasci poreskih prijava
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA IZ ČLANA 118. TAČ. 1) DO 4) ZAKONA O RADU								
1.	110	Naknada troškova za dolazak i odlazak sa posla	Bruto oporeziva naknada	Porez na zarade	10%	3.618 din. mesečno	1,1111111	PPP-PD
2.	110	Naknada troškova prevoza na službenom putu u zemlji				prema priloženim računima		
3.	110	Dnevnica za službeno putovanje u zemlji	Bruto oporeziva naknada	Porez na zarade	10%	2.168 din. dnevno (za celu dnevnicu)	1,1111111	PPP-PD
4.	110	Naknada za troškove smeštaja na službenom putu u zemlji				po računima hotela		
5.	110	Naknada za troškove službenog puta u inostranstvu	Bruto oporeziva naknada	Porez na zarade	10%	Prema Uredbi	1,1111111	PPP-PD
6.	110	Naknada za korišćenje sopstvenog automobila u službene svrhe	Bruto oporeziva naknada	Porez na zarade	10%	6.322 din. mesečno	1,1111111	PPP-PD
7.	110	Naknada troškova za smeštaj i ishranu na terenu ako poslodavac ne obezbeđuje smeštaj i ishranu bez naknade (prema opštem aktu)				Stvarni troškovi		
II. DRUGA PRIMANJA KOJA NE ČINE ZARADU (ČLAN 119. i ČLAN 120. TAČKA 1) ZAKONA O RADU)								
8.	110	Solidarna pomoć za slučaj bolesti ili rehabilitacije i nastupa teže invalidnosti zaposlenog ili člana njegove porodice	Bruto oporezivi iznos	Porez na zarade	10%	36.123 din. po svakom slučaju	1,1111111	PPP-PD
9.	612	Naknada troškova pogrebnih usluga za slučaj smrti zaposlenog ili člana njegove porodice (bračni drug i deca zaposlenog)	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	63.214 din. po slučaju	1,1904762	PPP-PD
10.	110	Solidarna pomoć zaposlenom u slučaju smrti roditelja, usvojenika i usvojioca zaposlenog (predviđena opštim aktom poslodavca)	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	63.214 din. po slučaju	1,1904762	PPP-PD
11.	612	Solidarna pomoć za slučaj smrti penzionisanog radnika ako je utvrđena opštim aktom (nije u obavezi)	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	63.214 din. po slučaju	1,1904762	PPP-PD
12.	612	Pomoć zbog oštećenja ili uništenja imovine				do visine iznosa nastale štete		

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13.	612	Solidarna pomoć za slučaj smrti drugih članova porodice (prema opštem aktu)	Bruto iznos (ceo iznos se oporezuje)	Porez na zarade	10%		1,1111111	PPP-PD
14.	110	Jubilarna nagrada (prema opštem aktu)	Bruto oporezivi iznos	Porez na zarade	10%	do 18.060 godišnje	1,1111111	PPP-PD
15.	612	Otpremnina prilikom odlaska u penziju	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	do iznosa dvostruke prosečne mesečne zarade u Republici	1,1904762	PPP-PD
III. PRIHODI OD AUTORSKIH I SRODNIH PRAVA								
16.	301 303 305	Prihodi od autorskog prava i prava srodnih autorskom pravu koje ostavruje lice koje je **osigurano po drugom osnovu**	Bruto prihod umanjen za normirane troškove	Porez na prihode od autorskih prava	20%	Koeficijent za preračun neto u bruto iznos kada su: - norm. troš. 50% - 1,2987013 - norm. troš. 43% - 1,3553809 - norm. troš. 34% - 1,4359563		PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
17.	302 304 306	Prihodi od autorskog prava i prava srodnih autorskom pravu koje ostvaruje lice koje **nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu**	Bruto prihod umanjen za normirane troškove	Porez na prihode od autorskih prava	20%	Koeficijent za preračun neto u bruto iznos kada su: - norm. troš. 50% - 1,3917884 - norm. troš. 43% - 1,4725588 - norm. troš. 34% - 1,5912924		PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
				Doprinos za zdravstvo na teret primaoca naknade	10,3%			
18.	315 316 317	Prihodi od autorskog prava i prava srodnih autorskom pravu - **za lica koja ne plaćaju doprinos za PIO, ni doprinos za zdravstveno osiguranje**	Bruto prihod umanjen za normirane troškove	Porez na prihode od autorskih prava	20%	Koeficijent za preračun neto u bruto iznos kada su: - norm. troš. 50% - 1,1111111 - norm. troš. 43% - 1,1286681 - norm. troš. 34% - 1,1520737		PPP-PD
IV. PRIHODI OD KAPITALA								
19.	401	Prihodi od kapitala (**kamate po osnovu zajma, štednih i drugih depozita**)	Bruto prihod	Porez na prihode od kamata	15%			PPP-PD
20.	402	Prihodi od kapitala (**na dividende i učešća u dobiti**)	Bruto prihod	Porez na dividende	15%		1,1764705	PPP-PD
21.	404	Prihodi od kapitala **(prinos od investicione jedinice otvorenog investicionog fonda)**	Bruto prihod	Porez na prihode od kapitala	15%			PPP-PD
22.	405	Prihod **od davanja u zakup sopstvenih nepokretnosti**	Bruto iznos umanjen za 25% normiranih troškova	Porez na prihode od nepokretnosti	20%		1,1764705	PPP-PD
23.	407	Prihodi od **iznajmljivanja stanova, soba i postelja u turističke svrhe putnicima i turistima za koje je plaćena boravišna taksa**	Bruto iznos umanjen za 50% normiranih troškova	Porez na prihode od nepokretnosti	20%		1,1111111	PPP-PD

1	2	3	4	5	6	7	8	9
V. OSTALI PRIHODI								
24.	502	Prihodi **od davanja u zakup pokretnih stvari**	Bruto iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na prihod od davanja u zakup	20%		1,1904762	PPP-PD
25.	503	Dobici **od igara na sreću**	Iznos preko neoporezivog	Porez na prihode od igara na sreću	20%	Neoporezivo do 11.000 dinara + iznos dobitka veći od 11.000 dinara umanjuje se i za iznos uplate na osnovu koje je ostvaren dobitak		PPP-PD
26.	504	Prihodi **od osiguranja lica**	Oporezivi prihod (razlika između naknade iz osiguranja lica i iznosa novčanih sredstava uplaćenih po osnovu premije osiguranja)	Porez na prihod od osiguranja	15%			PPP-PD
27.	505	**Primanja sportista i sportskih stručnjaka** - koje ostvaruje lice koje je **osiguranik zaposleni**	Bruto naknada umanjena za 50% normiranih troškova	Porez na prihode profesionalnih sportista i sportskih stručnjaka	20%		1,2987013	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
28.	506	Primanja sportista i sportskih stručnjaka **koji nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 50% normiranih troškova	Porez na prihode profesionalnih sportista i sportskih stručnjaka	20%		1,3917885	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO	26%			
				Doprinos za zdravstvo	10,3%			
29.	507	Primanja sportista i sportskih stručnjaka **(ako se ne plaćaju doprinosi)**	Bruto naknada umanjena za 50% normiranih troškova	Porez na prihode profesionalnih sportista i sportskih stručnjaka	20%		1,111111	PPP-PD
VI. DRUGI PRIHODI								
30.	601	**Ugovor o delu** ako naknadu ostvaruje **lice osigurano po drugom osnovu i korisnik starosne penzije**	Bruto prihod umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,5822758	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
31.	602	Ugovor o delu (ako naknadu ostvaruje lice koje **nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu**)	Bruto prihod umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,8195051	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
				Doprinos za zdravstvo na teret primaoca naknade	10,3%			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
32.	603	Ugovor o delu ako naknadu ostvaruje lice koje **nije obveznik doprinosa** (samostalni umetnici, strani državljani ako nisu osiguranici, lica bez državljanstva i lica koja u toku godine budu oslobođena plaćanja doprinosa po osnovu uplaćenog doprinosa na najviši iznos godišnje osnovice)	Bruto prihod umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,1904762	PPP-PD
33.	604	Naknada za rad **članova omladinskih i studentskih zadruga mlađih od 26** godina koji su na školovanju	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	Obračunati porez umanjuje se za 40%	B = N / 0,904	PPP-PD
				Doprinos za PIO za slučaj invalidnosti	4%			
			Ugovorena bruto naknada ili najniža osnovica	Doprinos za zdravstvo za slučaj povrede	2%			
34.	605	**Dopunski rad**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,5822785	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
35.	601	**Primanja članova upravnog i nadzornog odbora koje je osigurano po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,5822785	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
36.	602	Primanja članova upravnog i nadzornog odbora - za lice koje **nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,8195051	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
				Doprinos za zdravstveno osiguranje	10,3%			
37.	603	Primanja članova upravnog i nadzornog odbora **ako lice nije obveznik doprinosa**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,1904762	PPP-PD
38.	601	Drugi ugovori po kojima se ostvaruje naknada (trgovinsko zastupanje i sl.) **za lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,5822785	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
39.	602	Drugi ugovori po kojima se ostvaruje naknada (trgovinsko zastupanje i sl.) **za lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,8195051	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	26%			
				Doprinos za zdravstveno osiguranje	10,3%			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
40.	620	Lica koja se nalaze **na stručnom osposobljavanju**, dokvalifikaciji i prekvalifikaciji bez naknade Učenici i studenti **na obaveznom proizvodnom radu i profesionalnoj praksi**, bez naknade	Najniža osnovica	1. Doprinos za PIO na teret organizacije: a) za zapošljavanje b) škole i fakulteta	 4% 4%			
				2. Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret organizacije: a) za zapošljavanje b) škole i fakulteta	 2% 2%			
41.	999	Ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju, odnosno volonterski rad, koji se obavlja **uz naknadu**	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,3199578	PPP-PD
				Doprinos za zdravstvo osiguranje na teret primaoca naknade	10,3%			
			Najniža osnovica odnosno naknada ako je viša od najniže osnovice	Doprinos za PIO na teret primaoca naknade	4%			
42.	620	Ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju, odnosno **volonterski rad** koji se obavlja **bez naknade**	Najniža osnovica	Doprinos za PIO	4%			
				Doprinos za zdravstvo	2%			
43.	607	Prihodi **od prikupljanja sekundarnih sirovina** - ako lice nije obveznik doprinosa	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,190476	PPP-PD
44.	625	Prihodi **od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja**, kada primalac nije nosilac poljoprivrednog gazdinstva, ne plaća doprinose po rešenju poreskog organa, odnosno nije korisnik poljoprivredne penzije - **ostvaruje lice koje je osigurano po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 90% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,0482180	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO	26%			
45.	626	Prihodi **od prodaje poljoprivrednih i šumskih proizvoda, odnosno plodova i lekovitog bilja**, kada primalac nije nosilac poljoprivrednog gazdinstva, ne plaća doprinose po rešenju poreskog organa, odnosno nije korisnik poljoprivredne penzije - **ostvaruje lice koje nije osigurano po drugom osnovu**	Bruto naknada umanjena za 90% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,0596588	PPP-PD M-UN
				Doprinos za PIO	26%			
				Doprinos za zdravstvo	10,3%			
46.	611	**Novčane pomoći**, nagrade i druga besteretna davanja licima koja nisu zaposlena kod isplatioca	Bruto naknada umanjena za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,1904762	PPP-PD
47.	616	**Primanja, koja saglasno Zakonu o radu ostvari zaposleni po osnovu učešća u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini**	Bruto iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,5822785	PPP-PD
				Doprinos za PIO	26%			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
48.	612	**Uzimanje iz imovine i korišćenje usluga privrednog društva od strane vlasnika društva za njihove privatne potrebe**	Bruto iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%		1,1904762	PPP-PD
49.	617	Prihodi od izdavanja nepokretnosti u podzakup	Bruto naknada umanjena za iznos plaćene zakupnine	Porez na druge prihode	20%			PPP-PD
50.	612	**Stipendije i krediti** učenika i studenata	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	Do 10.837 din. mesečno	1,1904762	PPP-PD
51.	612	**Hranarina** sportista amatera	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	Do 9.031 din. mesečno	1,1904762	PPP-PD
52.	612	**Otpremnina** zaposlenom za čijim je radom prestala potreba	Bruto oporezivi iznos umanjen za 20% normiranih troškova	Porez na druge prihode	20%	Do iznosa iz člana 158. Zakona o radu	1,1904762	PPP-PD
53.	620	Lica koja se nalaze **na izdržavanju kazne zatvora** dok rade u privrednoj jedinici ustanove za izdržavanju kazne	Najniža osnovica	Doprinos za PIO na teret ustanove za izdržavanje kazne	4%			
				Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret ustanove za izdržavanje kazne	2%			

2. Z A R A D E

2.1. Prosečna GODIŠNJA BRUTO ZARADA u REPUBLICI SRBIJI od 1992. - 2014. godine

Godina	Godišnja bruto zarada
1992.	673.440
1994.	3.444
1995.	6.816
1996.	13.008
1997.	15.888
1998.	20.424
1999.	23.904
2000.	45.588
2001.	104.292
2002.	159.120
2003.	199.344
2004.	246.660
2005.	306.168
2006.	380.940
2007.	464.928
2008.	548.088
2009.	529.764
2010.	569.400
2011.	632.796
2012.	689.160
2013.	728.496
2014.	737.112

2.2. Prosečna GODIŠNJA NETO ZARADA u REPUBLICI SRBIJI od 1970. - 2014. godine

Godina	Godišnja neto zarada
1970.	13.188
1971.	16.164
1972.	18.888
1973.	21.936
1974.	28.524
1975.	35.160

Godina	Godišnja neto zarada
1976.	40.896
1977.	48.696
1978.	58.380
1979.	69.912
1980.	83.604
1981.	112.260
1982.	143.016
1983.	181.932
1984.	260.616
1985.	454.080
1986.	924.528
1987.	1.854.228
1988.	5.094.636
1989.	91.701.372
1990.	48.480
1991.	101.688
1992.	472.668
1994.	1.980
1995.	4.116
1996.	7.896
1997.	9.576
1998.	12.624
1999.	15.132
2000.	28.668
2001.	70.080
2002.	110.496
2003.	138.000
2004.	169.296
2005.	209.316
2006.	260.484
2007.	333.108
2008.	392.952
2009.	380.796
2010.	409.704
2011.	455.712
2012.	496.524
2013.	527.184
2014.	534.360

2.3. Prosečne mesečne BRUTO i NETO ZARADE u REPUBLICI SRBIJI od 2000. - 2014. godine

Period	2000. godina			2001. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	2.532	1.599		6.091	3.821	
Privreda	2.420	1.530	6/00	5.952	3.739	13/01
Vanprivreda	2.901	1.906		6.578	4.107	
Februar						
Ukupno	2.664	1.675		6.546	4.087	
Privreda	2.647	1.668	9/00	6.463	4.038	20/01
Vanprivreda	2.720	1.697		6.836	4.258	
Mart						
Ukupno	2.924	1.841		6.840	4.262	
Privreda	2.890	1.821	13/00	6.731	4.199	26/01
Vanprivreda	3.035	1.906		7.218	4.480	
April						
Ukupno	3.203	2.022		7.256	4.531	
Privreda	3.064	1.934	18/00	7.031	4.379	30/01
Vanprivreda	3.656	2.308		8.034	5.054	
Maj						
Ukupno	3.183	2.014		7.224	4.497	
Privreda	3.161	2.002	22/00	6.963	3.342	36/01
Vanprivreda	3.255	2.052		8.123	5.033	
Jun						
Ukupno	3.308	2.094		7.953	4.976	
Privreda	3.251	2.059	27/00	8.014	5.216	46/01
Vanprivreda	3.494	2.206		7.747	4.157	
Jul						
Ukupno	3.482	2.197		9.003	5.427	
Privreda	3.541	2.237	30/00	8.819	5.448	50/01
Vanprivreda	3.291	2.069		9.626	5.355	
Avgust						
Ukupno	3.943	2.412		9.799	6.091	
Privreda	3.847	2.415	32/00	9.423	5.725	56/01
Vanprivreda	3.833	2.402		11.075	7.332	
Septembar						
Ukupno	4.118	2.576		9.940	6.210	
Privreda	4.173	2.613	38/00	9.510	5.770	60/01
Vanprivreda	3.938	2.455		11.400	7.704	
Oktobar						
Ukupno	4.662	2.925		10.647	6.553	
Privreda	4.777	2.998	46/00	10.264	6.102	65/01
Vanprivreda	4.296	2.689		11.889	8.010	
Novembar						
Ukupno	5.277	3.304		11.101	6.869	
Privreda	5.234	3.283	54/00	10.701	6.459	72/01
Vanprivreda	5.416	3.370		12.162	8.186	
Decembar						
Ukupno	6.447	4.061		12.143	8.456	
Privreda	6.101	3.828	3/01	11.767	8.185	3/02
Vanprivreda	7.669	4.799		13.341	9.321	

Period	2002. godina			2003. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	10.719	7.435		13.659	9.468	
Privreda	10.129	7.012	9/02	13.108	9.092	15/03
Vanprivreda	12.584	8.772		15.291	10.580	
Februar						
Ukupno	11.410	7.924		14.925	10.367	
Privreda	10.881	7.548	13/02	13.719	9.525	28/03
Vanprivreda	13.076	9.110		18.485	12.853	
Mart						
Ukupno	11.845	8.204		14.579	10.126	
Privreda	11.370	7.858	22/02	13.803	9.600	42/03
Vanprivreda	13.320	9.180		16.833	11.656	
April						
Ukupno	12.590	8.739		16.018	11.148	
Privreda	12.066	8.364	27/02	14.850	10.329	53/03
Vanprivreda	14.208	9.895		19.412	213.528	
Maj						
Ukupno	12.429	8.635		15.973	11.043	
Privreda	11.942	8.289	36/02	15.179	10.491	63/03
Vanprivreda	13.919	9.694		18.262	12.637	
Jun						
Ukupno	12.952	8.993		16.425	11.346	
Privreda	12.461	8.639	42/02	15.747	10.693	74/03
Vanprivreda	14.450	10.068		18.954	13.082	
Jul						
Ukupno	13.461	9.342		17.167	11.865	
Privreda	12.888	8.935	49/02	15.720	10.851	83/03
Vanprivreda	15.199	10.579		20.984	14.539	
Avgust						
Ukupno	14.317	9.944		16.932	11.680	
Privreda	13.449	9.336	59/02	15.919	10.984	94/03
Vanprivreda	16.932	11.776		19.598	13.511	
Septembar						
Ukupno	13.921	9.674		17.277	11.953	
Privreda	13.246	9.198	69/02	15.705	10.855	103/03
Vanprivreda	15.940	11.099		21.359	14.802	
Oktobar						
Ukupno	14.439	10.044		17.986	12.432	
Privreda	13.770	9.567	78/02	16.771	11.587	116/03
Vanprivreda	16.408	11.449		21.104	14.600	
Novembar						
Ukupno	14.800	10.293		17.742	12.254	
Privreda	13.865	9.634	87/02	16.488	11.380	127/03
Vanprivreda	17.518	12.209		20.927	14.472	
Decembar						
Ukupno	16.643	11.555		20.975	14.528	
Privreda	15.174	10.515	4/03	18.838	13.024	7/04
Vanprivreda	20.901	14.571		26.344	18.305	

Period	2004. godina			2005. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	17.498	12.078		20.898	14.263	
Privreda	16.916	11.680	16/04	20.396	13.925	18/05
Vanprivreda	18.944	13.069		22.059	15.043	
Februar						
Ukupno	18.414	12.713		22.402	15.295	
Privreda	16.905	11.668	31/04	20.846	14.244	27/05
Vanprivreda	22.138	15.292		25.968	17.704	
Mart						
Ukupno	18.681	12.911		23.198	15.863	
Privreda	17.255	11.923	45/04	21.305	14.578	36/05
Vanprivreda	22.172	15.331		27.484	18.771	
April						
Ukupno	20.807	14.353		25.153	17.193	
Privreda	19.584	13.546	55/04	23.602	16.144	43/05
Vanprivreda	23.784	16.467		28.642	19.552	
Maj						
Ukupno	19.451	13.455		24.449	16.731	
Privreda	18.134	12.542	71/04	22.796	15.614	52/05
Vanprivreda	22.641	15.660		28.131	19.220	
Jun						
Ukupno	19.700	13.617		25.503	17.441	
Privreda	17.945	12.404	83/04	24.146	16.533	64/05
Vanprivreda	23.935	16.546		28.507	19.453	
Jul						
Ukupno	21.495	14.630		25.769	17.634	
Privreda	20.139	13.700	95/04	24.374	16.704	72/05
Vanprivreda	24.757	16.867		28.838	19.681	
Avgust						
Ukupno	20.823	14.182		26.252	17.928	
Privreda	19.403	13.220	106/04	25.093	17.152	81/05
Vanprivreda	24.225	16.487		28.813	19.465	
Septembar						
Ukupno	21.130	14.444		26.818	18.345	
Privreda	19.623	13.407	116/04	25.621	17.537	91/05
Vanprivreda	24.709	16.907		29.525	20.170	
Oktobar						
Ukupno	21.472	14.639		26.721	18.265	
Privreda	20.086	13.698	124/04	25.489	17.432	103/05
Vanprivreda	24.734	16.853		29.488	20.134	
Novembar						
Ukupno	22.043	15.042		27.378	18.697	
Privreda	20.569	14.042	137/04	25.862	17.685	114/05
Vanprivreda	25.486	17.377		30.786	20.971	
Decembar						
Ukupno	25.392	17.346		32.244	22.079	
Privreda	23.285	15.918	7/05	29.981	20.563	8/06
Vanprivreda	30.274	20.652		37.318	25.479	

Period	2006. godina			2007. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	26.603	18.191		33.770	24.122	
Privreda	25.742	17.630	15/06	33.239	23.748	22/07
Vanprivreda	28.522	19.440		34.868	24.897	
Februar						
Ukupno	28.657	19.567		35.219	25.228	
Privreda	27.034	18.499	25/06	33.011	23.683	29/07
Vanprivreda	32.260	21.936		39.731	28.385	
Mart						
Ukupno	29.367	20.094		36.148	25.960	
Privreda	27.705	18.998	35/06	34.041	24.515	37/07
Vanprivreda	33.046	22.520		40.436	28.899	
April						
Ukupno	30.572	20.887		37.117	26.632	
Privreda	29.304	20.057	43/06	35.135	25.241	46/07
Vanprivreda	33.371	22.718		41.133	29.451	
Maj						
Ukupno	30.305	20.713		37.668	26.981	
Privreda	28.846	19.748	53/06	34.744	24.923	59/07
Vanprivreda	33.504	22.831		43.558	31.124	
Jun						
Ukupno	31.864	21.777		38.916	27.882	
Privreda	30.990	21.216	63/06	36.689	26.331	67/07
Vanprivreda	33.765	22.998		43.368	30.983	
Jul						
Ukupno	31.738	21.774		38.712	27.752	
Privreda	30.706	21.135	70/06	36.243	26.034	78/07
Vanprivreda	33.977	23.161		43.638	31.178	
Avgust						
Ukupno	32.098	21.925		39.302	28.143	
Privreda	31.121	21.287	79/06	36.875	26.423	86/07
Vanprivreda	34.210	23.304		44.113	31.553	
Septembar						
Ukupno	32.555	22.259		39.308	28.161	
Privreda	31.480	21.545	92/06	36.899	26.482	96/07
Vanprivreda	34.864	23.794		44.049	31.465	
Oktobar						
Ukupno	32.668	22.340		40.082	28.720	
Privreda	30.989	21.221	105/06	37.284	26.776	107/07
Vanprivreda	36.245	24.724		45.504	32.489	
Novembar						
Ukupno	33.892	23.148		41.010	29.373	
Privreda	32.168	21.997	114/06	38.284	27.485	122/07
Vanprivreda	37.529	25.577		46.236	32.993	
Decembar						
Ukupno	41.294	28.267		48.122	34.471	
Privreda	36.733	25.197	9/07	42.971	30.885	8/08
Vanprivreda	50.824	34.682		57.913	41.287	

Period	2008. godina			2009. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	39.331	28.230		40.245	28.877	
Privreda	38.209	27.516	21/08	38.153	27.447	15/09
Vanprivreda	41.453	29.582		44.844	32.020	
Februar						
Ukupno	43.218	30.982		43.353	31.121	
Privreda	40.680	29.226	30/08	39.562	28.494	21/09
Vanprivreda	47.985	34.279		51.485	36.755	
Mart						
Ukupno	42.873	30.809		42.213	30.362	
Privreda	40.135	28.929	42/08	38.032	27.485	29/09
Vanprivreda	47.992	34.325		51.624	36.839	
April						
Ukupno	45.355	32.562		45.304	32.571	
Privreda	42.747	30.790	54/08	41.526	29.981	39/09
Vanprivreda	50.218	35.865		53.295	38.050	
Maj						
Ukupno	44.835	32.147		43.183	31.086	
Privreda	41.915	30.136	62/08	39.628	28.657	47/09
Vanprivreda	50.233	35.867		51.010	36.434	
Jun						
Ukupno	45.608	32.648		44.246	31.768	
Privreda	43.332	31.125	70/08	40.684	29.310	57/09
Vanprivreda	49.806	35.454		51.828	37.000	
Jul						
Ukupno	46.115	33.058		45.307	32.553	
Privreda	43.504	31.284	77/08	42.055	30.333	70/09
Vanprivreda	50.934	36.334		52.238	37.284	
Avgust						
Ukupno	46.222	33.131		43.597	31.338	
Privreda	43.927	31.583	87/08	40.074	28.915	79/09
Vanprivreda	50.458	35.989		51.265	36.612	
Septembar						
Ukupno	46.015	32.969		43.577	31.319	
Privreda	43.837	31.489	96/08	40.114	28.939	88/09
Vanprivreda	50.007	35.683		51.069	36.469	
Oktobar						
Ukupno	47.883	34.311		44.147	31.734	
Privreda	44.826	32.206	108/08	40.637	29.331	97/09
Vanprivreda	53.412	38.116		51.641	36.868	
Novembar						
Ukupno	46.944	33.613		43.895	31.576	
Privreda	44.177	31.703	117/08	40.400	29.172	110/09/
Vanprivreda	51.910	37.040		51.256	36.639	
Decembar						
Ukupno	53.876	38.626		51.115	36.789	
Privreda	49.191	35.400	6/09	46.539	33.649	4/10
Vanprivreda	62.232	44.382		60.422	43.174	

Period	2010. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar			
Ukupno	41.651	29.929	9/10
Privreda	40.635	29.291	
Vanprivreda	43.741	31.240	
Februar			
Ukupno	44.871	32.336	18/10
Privreda	41.488	30.021	
Vanprivreda	51.828	37.097	
Mart			
Ukupno	46.457	33.508	27/10
Privreda	43.337	31.334	
Vanprivreda	52.731	37.881	
April			
Ukupno	48.525	34.952	35/10
Privreda	45.857	33.152	
Vanprivreda	53.850	38.544	
Maj			
Ukupno	46.454	33.463	44/10
Privreda	43.950	31.784	
Vanprivreda	51.552	36.880	
Jun			
Ukupno	47.486	34.161	51/10
Privreda	45.033	32.505	
Vanprivreda	52.355	37.449	
Jul			
Ukupno	48.394	34.591	60/10
Privreda	45.965	32.837	
Vanprivreda	53.169	38.039	
Avgust			
Ukupno	47.190	33.955	70/10
Privreda	44.577	32.193	
Vanprivreda	52.455	37.506	
Septembar			
Ukupno	48.016	34.570	78/10
Privreda	45.604	32.957	
Vanprivreda	52.814	37.779	
Oktobar			
Ukupno	47.822	34.422	89/10
Privreda	45.448	32.829	
Vanprivreda	52.552	37.597	
Novembar			
Ukupno	47.877	34.444	99/10
Privreda	45.440	32.806	
Vanprivreda	52.666	37.663	
Decembar			
Ukupno	54.948	39.580	4/11
Privreda	51.165	37.020	
Vanprivreda	62.327	44.574	

Period	**2011. godina**[1]		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar	47.382	34.009	13/11
Februar	49.394	35.538	21/11
Mart	49.633	35.777	28/11
April	54.532	39.298	36/11
Maj	49.064	35.362	47/11
Jun	54.616	39.322	55/11
Jul	54.164	39.127	63/11
Avgust	53.285	38.389	71/11
Septembar	53.838	38.763	80/11
Oktobar	52.944	38.167	89/11
Novembar	53.239	38.363	99/11
Decembar	61.116	43.887	6/12

NAPOMENA: RZS od januara 2011. godine ne objavljuje podatke o prosečnim zaradama za privredu i vanprivredu. Podaci po delatnostima objavljuju se u skladu sa Uredbom o klasifikaciji delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 54/2010), dok je teritorijalna podela izvršena prema Uredbi o nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica ("Službeni glasnik RS", br. 109/2009 i 46/2010).

Period	**2012. godina**		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar	50.829	36.639	14/2012
Februar	55.505	40.003	23/2012
Mart	56.125	40.562	41/2012
April	58.465	42.215	54/2012
Maj	56.206	40.442	62/2012
Jun	58.712	42.335	71/2012
Jul	57.240	41.180	83/2012
Avgust	58.503	42.122	92/2012
Septembar	55.903	40.258	102/2012
Oktobar	57.733	41.558	112/2012
Novembar	58.914	42.395	122/2012
Decembar	65.165	46.923	8/2013

Period	**2013. godina**		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar	54.447	39.197	18/2013
Februar	60.199	43.371	28/2013
Mart	57.628	41.689	38/2013
April	64.249	46.530	46/2013
Maj	57.921	41.821	55/2013
Jun	61.399	44.394	65/2013
Jul	60.896	44.182	76/2013
Avgust	61.797	44.770	85/2013
Septembar	59.162	42.866	93/2013
Oktobar	60.102	43.615	103/2013
Novembar	60.893	44.120	115/2013
Decembar	70.071	50.820	6/2014

Period	**2014. godina**		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Prosečna mesečna neto zarada	"Službeni glasnik RS"
Januar	52.438	37.966	23/2014
Februar	60.845	44.057	34/2014
Mart	59.782	43.452	44/2014
April	63.167	45.847	56/2014
Maj	60.966	44.184	65/2014
Jun	61.992	44.883	78/2014
Jul	62.380	45.216	88/2014
Avgust	62.992	45.610	103/2014
Septembar	60.803	43.975	115/2014
Oktobar	61.963	44.938	128/2014
Novembar	60.982	44.206	143/2014
Decembar	68.739	49.970	8/2015

Podatke o zaradama, osnovicama i stopama poreza i doprinosa u 2015. godini objavljujemo u našim časopisima REVIZOR, BUDŽET i PRAVNIK.

2.4. Prosečne mesečne BRUTO ZARADE za GRAD BEOGRAD od 2004. - 2014. godine

Period	2004. godina			2005. godina		
	Iznos dinara	Lančani Indeks	"Službeni glasnik RS"	Iznos dinara	Lančani Indeks	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	22.523	85,32		26.639	83,47	
Privreda	23.289	92,44	16/04	27.870	89,61	18/05
Vanprivreda	20.988	72,76		24.277	72,47	
Februar						
Ukupno	23.298	103,44		29.165	109,48	
Privreda	22.891	98,29	31/04	29.039	104,19	27/05
Vanprivreda	24.121	114,93		29.404	121,12	
Mart						
Ukupno	23.382	100,36		29.393	100,78	
Privreda	22.988	100,42	45/04	28.995	99,85	36/05
Vanprivreda	24.168	100,19		30.144	102,52	
April						
Ukupno	26.801	114,62		31.296	106,47	
Privreda	26.921	117,11	55/04	30.782	106,16	43/05
Vanprivreda	26.559	109,89		32.261	107,02	
Maj						
Ukupno	24.496	91,40		30.823	98,49	
Privreda	24.355	90,47	71/04	30.623	99,48	52/05
Vanprivreda	24.777	93,29		31.198	96,70	
Jun						
Ukupno	24.043	98,15		31.641	102,65	
Privreda	23.097	94,76	83/04	31.748	103.67	64/05
Vanprivreda	25.954	104,75		31.442	100,78	
Jul						
Ukupno	27.482	114,30		32.308	102,11	
Privreda	27.567	119.45	95/04	32.461	102,25	72/05
Vanprivreda	27.313	105,24		32.025	101,85	
Avgust						
Ukupno	26.299	95,70		33.364	103,27	
Privreda	26.142	94,83	106/04	33.992	104,72	81/05
Vanprivreda	26.609	97,42		32.190	100,52	
Septembar						
Ukupno	26.217	99,69		33.205	99.52	
Privreda	26.102	99,85	116/04	33.744	99.27	91/05
Vanprivreda	26.446	99,39		32.200	100.03	
Oktobar						
Ukupno	26.900	102,61		33.120	99,74	
Privreda	26.897	103,05	124/04	33.582	99,52	103/05
Vanprivreda	26.905	101,74		32.265	100,20	
Novembar						
Ukupno	28.035	104,22		34.979	105,61	
Privreda	28.068	104,35	137/04	35.255	104,98	114/05
Vanprivreda	27.971	103,96		34.464	106,82	
Decembar						
Ukupno	31.915	113,84		41.264	117,97	
Privreda	31.103	110,81	7/05	40.925	116,08	8/06
Vanprivreda	33.458	119,76		41.897	121,57	

Period	2006. godina			2007. godina		
	Iznos dinara	Lančani Indeks	"Službeni glasnik RS"	Iznos dinara	Lančani Indeks	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	34.027	82,46		43.176	81,47	
Privreda	34.664	84,70	15/06	44.612	88,81	22/07
Vanprivreda	32.844	78,39		40.624	70,07	
Februar						
Ukupno	36.690	107,83		44.206	102,39	
Privreda	36.791	106,14	25/06	43.813	98,21	29/07
Vanprivreda	36.502	111,14		44.896	110,52	
Mart						
Ukupno	37.422	102,00		46.048	104,17	
Privreda	37.346	101,51	35/06	46.078	105,17	37/07
Vanprivreda	37.565	102,91		45.996	102,45	
April						
Ukupno	38.511	102,91		45.797	99,45	
Privreda	38.909	104,19	43/06	45.405	98,54	46/07
Vanprivreda	37.776	100,56		46.480	101,05	
Maj						
Ukupno	38.128	99,01		47.216	103,10	
Privreda	38.378	98,64	53/06	46.105	101,54	59/07
Vanprivreda	37.668	99,71		49.148	105,74	
Jun						
Ukupno	39.681	104,07		47.929	101,51	
Privreda	40.985	106,79	63/06	47.778	103,63	67/07
Vanprivreda	37.303	99,03		48.191	98,05	
Jul						
Ukupno	39.949	100,68		48.514	101,22	
Privreda	40.908	99,81	70/06	47.981	100,42	78/07
Vanprivreda	38.199	102,40		49.435	102,58	
Avgust						
Ukupno	40.384	101,09		48.698	100,38	
Privreda	41.582	101,65	79/06	48.275	100,61	86/07
Vanprivreda	38.202	100,01		49.427	99,98	
Septembar						
Ukupno	40.891	101,26		48.836	100,28	
Privreda	41.858	100,66	92/06	48.216	99,88	96/07
Vanprivreda	39.126	102,42		49.901	100,96	
Oktobar						
Ukupno	41.006	100,28		49.709	101,79	
Privreda	40.844	97,58	105/06	48.912	101,44	107/07
Vanprivreda	41.301	105,56		51.062	102,33	
Novembar						
Ukupno	42.287	103,12		50.919	102,43	
Privreda	42.384	103,77	114/06	49.909	102,04	122/07
Vanprivreda	42.112	101,96		52.615	103,04	
Decembar						
Ukupno	52.998	125,33		59.897	117,63	
Privreda	50.232	118,52	9/07	56.746	113,70	8/08
Vanprivreda	57.978	137,68		65.199	123,92	

Period	2008. godina			2009. godina		
	Prosečna mesečna bruto zarada	Lančani indeks	"Službeni glasnik RS"	Prosečna mesečna bruto zarada	Lančani indeks	"Službeni glasnik RS"
Januar						
Ukupno	49.048	81,89		51.221	85,1	
Privreda	50.280	88,61	21/08	50.880	90,6	15/09
Vanprivreda	46.965	72,03		-	-	
Februar						
Ukupno	52.900	107,85		54.452	106,3	
Privreda	52.365	104,15	30/08	52.476	103,1	21/09
Vanprivreda	53.805	114,57		-	-	
Mart						
Ukupno	53.389	100,92		53.944	99,1	
Privreda	52.943	101,10	42/08	51.899	98,9	29/09
Vanprivreda	54.140	100,62		-	-	
April						
Ukupno	55.161	103,32		56.732	105,2	
Privreda	54.997	103,88	54/08	54.942	105,9	39/09
Vanprivreda	55.437	102,40		-	-	
Maj						
Ukupno	54.541	98,88		55.658	98,1	
Privreda	53.250	96,82	62/08	54.640	99,5	47/09
Vanprivreda	56.697	102,27		-	-	
Jun						
Ukupno	55.578	101,90		55.632	100,0	
Privreda	55.535	104,29	70/08	54.174	99,1	57/09
Vanprivreda	55.651	98,16		-	-	
Jul						
Ukupno	56.800	102,20		57.029	102,5	
Privreda	55.514	99,96	77/08	55.765	102,9	70/09
Vanprivreda	58.948	105,92		-	-	
Avgust						
Ukupno	56.387	99,27		54.530	95,6	
Privreda	56.090	101,04	87/08	53.028	95,1	79/09
Vanprivreda	56.886	96,50		-	-	
Septembar						
Ukupno	56.508	100,21		54.283	99,5	
Privreda	56.636	100,97	96/08	52.718	99,4	88/09
Vanprivreda	56.294	98,96		-	-	
Oktobar						
Ukupno	58.124	102,86		55.084	101,5	
Privreda	56.866	100,41	108/08	53.601	101,7	97/09
Vanprivreda	60.196	106,93		-	-	
Novembar						
Ukupno	57.931	99,67		54.722	99,3	
Privreda	57.517	101,14	117/08	53.137	99,1	110/09
Vanprivreda	58.608	97,36		-	-	
Decembar						
Ukupno	65.786	113,56		64.647	118,1	
Privreda	63.765	110,86	6/09	62.259	117,2	4/10
Vanprivreda	69.087	117,88		-	-	

Period	2010. godina		"Sl. glasnik RS" broj
	Iznos dinara	Nominalni indeks	
Januar			
Ukupno	52.196	80,7	9/10
Privreda	53.773	86,4	
Vanprivreda	-	-	
Februar			
Ukupno	56.130	107,5	18/10
Privreda	54.946	102,2	
Vanprivreda	-	-	
Mart			
Ukupno	58.958	105,0	27/10
Privreda	58.330	106,2	
Vanprivreda	-	-	
April			
Ukupno	60.459	102,5	35/10
Privreda	59.593	102,2	
Vanprivreda	-	-	
Maj			
Ukupno	58.269	96,4	44/10
Privreda	57.810	97,0	
Vanprivreda	-	-	
Jun			
Ukupno	58.928	101,1	51/10
Privreda	58.648	101,4	
Vanprivreda	-	-	
Jul			
Ukupno	59.506	101,0	60/10
Privreda	58.507	99,8	
Vanprivreda	-	-	
Avgust			
Ukupno	58.445	98,2	70/10
Privreda	58.156	99,4	
Vanprivreda	-	-	
Septembar			
Ukupno		101,7	78/10
Privreda	59.458	101,9	
Vanprivreda	59.250	-	
	-		
Oktobar			
Ukupno	59.086	99,4	89/10
Privreda	58.805	99,2	
Vanprivreda	-	-	
Novembar			
Ukupno	59.514	100,7	99/10
Privreda	59.300	100,8	
Vanprivreda	-	-	
Decembar			
Ukupno	69.401	116,6	4/11
Privreda	68.016	114,7	
Vanprivreda	-	-	

Period	2011. godina		"Sl. glasnik RS" broj
	Iznos dinara	Nominalni indeks	
Januar	58.697	84,6	13/2011
Februar	61.259	104,4	21/2011
Mart	61.590	100,5	28/2011
April	64.949	105,5	36/2011
Maj	61.686	95,0	47/2011
Jun	68.315	110,7	55/2011
Jul	68.626	100,5	63/2011
Avgust	65.900	96,0	71/2011
Septembar	67.322	102,2	80/2011
Oktobar	65.524	97,3	89/2011
Novembar	65.968	100,7	99/2011
Decembar	74.979	113,7	6/2012

Period	2012. godina		"Službeni glasnik RS"
	Iznos dinara	Nominalni indeks	
Januar	63.861	85,2	14/2012
Februar	70.606	110,6	23/2012
Mart	70.818	100,3	41/2012
April	71.758	101,3	54/2012
Maj	70.647	98,5	62/2012
Jun	72.795	103,0	71/2012
Jul	71.492	98,2	83/2012
Avgust	71.078	99,4	92/2012
Septembar	67.883	95,5	102/2012
Oktobar	71.885	105,9	112/2012
Novembar	71.750	99,8	122/2012
Decembar	78.604	109,6	8/2013

Period	2013. godina		"Službeni glasnik RS"
	Iznos dinara	Nominalni indeks	
Januar	67.947	86,4	18/2013
Februar	73.881	108,7	28/2013
Mart	71.125	96,3	38/2013
April	79.025	111,1	46/2013
Maj	69.279	87,7	55/2013
Jun	75.090	108,4	65/2013
Jul	75.568	100,6	76/2013
Avgust	76.196	100,8	85/2013
Septembar	73.970	97,1	93/2013
Oktobar	74.737	101,0	103/2013
Novembar	75.378	100,9	115/2013
Decembar	85.816	113,8	6/2014

Period	2014. godina		"Službeni glasnik RS"
	Iznos dinara	Nominalni indeks	
Januar	64.917	75,6	23/2014
Februar	74.984	115,5	34/2014
Mart	75.305	100,4	44/2014
April	78.734	104,6	56/2014
Maj	76.109	96,7	65/2014
Jun	76.783	100,9	78/2014
Jul	77.919	101,5	88/2014
Avgust	78.045	100,2	103/2014
Septembar	75.096	96,2	115/2014
Oktobar	76.385	101,7	128/2014
Novembar	75.277	98,5	143/2014
Decembar	86.075	114,3	8/2015

Podatke o zaradama, osnovicama i stopama poreza i doprinosa u 2015. godini objavljujemo u našim časopisima REVIZOR, BUDŽET i PRAVNIK.

2.5. Pregled GARANTOVANE ZARADE u REPUBLICI SRBIJI od 1.1.2000. - 31.12.2001.

a) od 1.1.2000. do 31.5.2001. godine

Mesec	**2000.** godina		**2001.** godina	
	Iznos garantovane zarade	"Službeni glasnik RS"	Iznos garantovane zarade	"Službeni glasnik RS", broj
I	230,00	6/1999	280,00	10/2000
II	230,00	6/1999	280,00	10/2000
III	280,00	10/2000	280,00	10/2000
IV	280,00	10/2000	280,00	10/2000
V	280,00	10/2000	280,00	10/2000
VI	280,00	10/2000		
VII	280,00	10/2000		
VIII	280,00	10/2000		
IX	280,00	10/2000		
X	280,00	10/2000		
XI	280,00	10/2000		
XII	280,00	10/2000		

b) od 1.6.2001. do 31.12.2001. godine

Od 1. juna do 31. decembra 2001. godine, shodno odredbi člana 65. Zakona o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", br. 55/96 i 28/2001), minimalna zarada je iznosila 35% od prosečne zarade u privredi Republike prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Red. br.	Period	Iznos garantovane zarade	"Službeni glasnik RS"
1.	od 1.6.2001. do 26.7.2001.	2.932,00	31/2001
2.	od 27.2.2001. do 21.8.2001	2.804,90	46/2001
3.	od 22.8.2001. do 20.9.2001	3.086,65	50/2001
4.	od 21.9.2001. do 18.10.2001.	3.298,05	56/2001
5.	od 19.10.2001. do 22.11..2001.	3.328,50	60/2001
6.	od 23.11.2001. do 21.12.2001.	3.592,40	65/2001
7.	od 22.12.2001 do 31.12.2001.	3.769,85	72/2001

2.6. Pregled MINIMALNE ZARADE po jednom času, broj časova i iznos minimalne neto zarade po mesecima od 2002. - 2014. godine

Meseci i godine	Minimalna zarada po času	Broj časova	Minimalna neto zarada
I/**2002.**	18,46	184	3.396,64
II	18,46	160	2.953,60
III	18,46	168	3.101,28
IV	18,46	176	3.248,96
V	18,46	184	3.396,64
VI	18,46	160	2.953,60
VII	22,50	184	4.140,00
VIII	22,50	176	3.960,00
IX	22,50	168	3.780,00
X	22,50	184	4.140,00
XI	22,50	168	3.780,00
XII	22,50	176	3.960,00
I/**2003.**	25,00	184	4.600,00
II	25,00	160	4.000,00
III	25,00	168	4.200,00
IV	25,00	176	4.400,00
V	25,00	176	4.400,00
VI	25,00	168	4.200,00
VII	27,00	184	4.968,00
VIII	27,00	168	4.536,00
IX	27,00	176	4.752,00
X	27,00	184	4.968,00
XI	27,00	160	4.320,00
XII	27,00	184	4.968,00
I/**2004.**	31,00	176	5.456,00
II	31,00	160	4.960,00
III	31,00	184	5.704,00
IV	31,00	176	5.456,00
V	31,00	168	5.208,00
VI	31,00	176	5.456,00
VII	35,00	176	6.160,00
VIII	35,00	176	6.160,00
IX	35,00	176	6.160,00
X	35,00	168	5.880,00
XI	35,00	176	6.160,00
XII	35,00	184	6.440,00

Meseci i godine	Minimalna zarada po času	Broj časova	Minimalna neto zarada
I/**2005.**	38,50	168	6.468,00
II	38,50	160	6.160,00
III	38,50	184	7.084,00
IV	38,50	168	6.468,00
V	38,50	176	6.776,00
VI	38,50	176	6.776,00
VII	41,00	168	6.888,00
VIII	41,00	184	7.544,00
IX	41,00	176	7.216,00
X	41,00	168	6.888,00
XI	41,00	176	7.216,00
XII	41,00	184	7.544,00
I/**2006.**	46,00	176	8.096,00
II	46,00	160	7.360,00
III	46,00	184	8.464,00
IV	46,00	160	7.360,00
V	46,00	184	8.464,00
VI	46,00	176	8.096,00
VII	49,00	168	8.232,00
VIII	49,00	184	9.016,00
IX	49,00	168	8.232,00
X	49,00	176	8.624,00
XI	49,00	176	8.624,00
XII	49,00	168	8.232,00
I/**2007.**	55,00	184	10.120,00
II	55,00	160	8.800,00
III	55,00	176	9.680,00
IV	55,00	168	9.240,00
V	55,00	184	10.120,00
VI	55,00	168	9.240,00
VII	63,50	176	11.176,00
VIII	63,50	184	11.684,00
IX	63,50	160	10.160,00
X	63,50	184	11.684,00
XI	63,50	176	11.176,00
XII	63,50	168	10.668,00

Meseci i godine	Minimalna zarada po času	Broj časova	Minimalna neto zarada
I/**2008.**	70,00	184	12.880,00
II	70,00	168	11.760,00
III	70,00	168	11.760,00
IV	70,00	176	12.320,00
V	70,00	176	12.320,00
VI	70,00	168	11.760,00
VII	78,00	184	14.352,00
VIII	78,00	168	13.104,00
IX	78,00	176	13.728,00
X	78,00	184	14.352,00
XI	78,00	160	12.480,00
XII	78,00	184	14.352,00
I/**2009.**	87,00	176	15.312,00
II	87,00	160	13.920,00
III	87,00	176	15.312,00
IV	87,00	176	15.312,00
V	87,00	168	14.616,00
VI	87,00	176	15.312,00
VII	87,00	184	16.008,00
VIII	87,00	168	14.616,00
IX	87,00	176	15.312,00
X	87,00	176	15.312,00
XI	87,00	168	14.616,00
XII	87,00	184	16.008,00
I/**2010.**	90,00	168	15.120,00
II	90,00	160	14.400,00
III	90,00	184	16.560,00
IV	90,00	176	15.840,00
V	90,00	168	15.120,00
VI	90,00	176	15.840,00
VII	95,00	176	15.840,00
VIII	95,00	176	15.840,00
IX	95,00	176	15.840,00
X	95,00	168	15.120,00
XI	95,00	176	16.720,00
XII	95,00	184	17.480,00

Meseci i godine	Minimalna zarada po času	Broj časova	Minimalna neto zarada
I/**2011.**	95,00	168	15.960,00
II	95,00	160	15.200,00
III	95,00	184	17.480,00
IV	95,00	168	15.960,00
V	95,00	176	16.720,00
VI	102,00	176	17.952,00
VII	102,00	168	17.136,00
VIII	102,00	184	18.768,00
IX	102,00	176	17.952,00
X	102,00	168	17.136,00
XI	102,00	176	17.952,00
XII	102,00	176	17.952,00
I/**2012.**	115,00	176	20.240,00
II	115,00	168	19.320,00
III	115,00	176	20.240,00
IV	115,00	168	19.320,00
V	115,00	184	21.160,00
VI	115,00	168	19.320,00
VII	115,00	176	20.240,00
VIII	115,00	184	21.160,00
IX	115,00	160	18.400,00
X	115,00	184	21.160,00
XI	115,00	176	20.240,00
XII	115,00	168	19.320,00
I/**2013.**	115,00	184	21.160,00
II	115,00	160	18.400,00
III	115,00	168	19.320,00
IV	115,00	176	20.240,00
V	115,00	184	21.160,00
VI	115,00	160	18.400,00
VII	115,00	184	21.160,00
VIII	115,00	176	20.240,00
IX	115,00	168	19.320,00
X	115,00	184	21.160,00
XI	115,00	168	19.320,00
XII	115,00	176	20.240,00

Meseci i godine	Minimalna zarada po času	Broj časova	Minimalna neto zarada
I/**2014.**	115,00	184	21.160
II	115,00	160	18.400
III	115,00	168	19.320
IV	115,00	176	20.240
V	115,00	176	20.240
VI	115,00	168	19.320
VII	115,00	184	21.160
VIII	115,00	168	19.320
IX	115,00	176	20.240
X	115,00	184	21.160
XI	115,00	160	18.400
XII	115,00	184	21.160

Podatke o minimalnoj zaradi u 2015. godini objavljujemo u našim časopisima REVIZOR, BUDŽET i PRAVNIK.

2.7. Pregled ISPLATA po osnovu REGRESA, "TOPLOG OBROKA", TERENSKOG DODATKA, DNEVNICA u ZEMLJI, ZAJMA i OTPREMNINE pri ODLASKU u PENZIJU od 1.6.2001. - 25.1.2015. godine

od 1. juna 2001. do 22. decembra 2003. godine

Period	Regres	Topli obrok	Terenski dodatak	Naknada za ishranu za službeno putovanje u zemlji	Zajam za ogrev, zimnicu i udžbenike	Otpremnina kod odlaska u penziju **(minimum)**
od 1.6.**2001.** do 26.7.**2001.**	8.377,00	1.675,40	251,31	418,85	8.377,00	12.565,50
od 27.7. do 21.8.	8.014,00	1.602,80	240,42	400,70	8.014,00	12.021,00
od 22.8. do 20.9.	8.819,00	1.763,80	264,57	440,95	8.819,00	13.228,50
od 21.9. do 18.10.	9.423,00	1.884,60	282,69	471,15	9.423,00	14.134,50
od 19.10. do 22.11.	9.510,00	1.902,00	285,30	475,50	9.510,00	14.265,00
od 23.11. do 20.12.	10.264,00	2.052,80	307,92	513,20	10.264,00	15.396,00
od 21.12.**2001.** do 27.1.**2002.**	10.771,00	2.154,20	323,13	538,55	10.771,00	16.156,50
od 28.1. do 25.2.	11.767,00	2.353,40	353,01	588,35	11.767,00	17.650,50
od 26.2. do 21.3.	10.129,00	2.025,80	303,87	506,45	10.129,00	15.193,50
od 22.3. do 25.4.	10.881,00	2.176,20	326,43	544,05	10.881,00	16.321,50
od 26.4. do 22.5.	11.370,00	2.274,00	341,10	568,50	11.370,00	17.055,00
od 23.5. do 24.6.	12.066,00	2.413,20	361,98	603,30	12.066,00	18.099,00
od 25.6. do 19.7.	11.942,00	2.388,40	358,26	597,10	11.942,00	17.913,00
od 20.7. do 20.8.	12.461,00	2.492,20	373,83	623,05	12.461,00	18.691,50
od 21.8. do 18.9.	12.888,00	2.577,20	386,64	644,40	12.888,00	19.332,00
od 19.9. do24.10.	13.449,00	2.689,80	403,47	672,45	13.449,00	20.173,50
od 25.10. do 20.11.	13.246,00	2.649,20	397,38	662,30	13.246,00	19.869,00
od 21.11. do 19.12.	13.770,00	2.754,00	413,10	688,50	13.770,00	20.655,00
od 20.12.**2002.** do 22.1.**2003.**	13.865,00	2.773,00	415,95	693,25	13.865,00	20.797,50
od 23.1. do 20.2.	15.174,00	3.034,80	455,22	758,70	15.174,00	22.761,00
od 21.2. do 20.3.	13.108,00	2.621,60	393,24	655,40	13.108,00	19.662,00
od 21.3. do 21.4.	13.719,00	2.743,80	411,57	685,95	13.719,00	20.578,50
od 22.4. do 19.5.	13.803,00	2.760,60	414,09	690,15	13.803,00	20.704,50
od 20.5. do 19.6.	14.850,00	2.970,60	445,50	742,50	14.850,00	22.275,00
od 20.6. do 22.7.	15.179,00	3.035,80	455,37	758,95	15.179,00	22.768,50
od 23.7. do 21.8.	15.474,00	3.094,80	464,22	773,70	15.474,00	23.211,00
od 22.8. do 22.9.	15.720,00	3.144,00	471,60	786,00	15.720,00	23.580,00
od 23.9. do 23.10.	15.919,00	3.183,80	477,58	795,95	15.919,00	23.878,00
od 24.10. do 24.11.	15.705,00	3.141,00	471,15	785,25	15.705,00	23.557,00
od 25.11.**2003.** do 22.12.**2003**.	16.771,00	3.354,20	503,13	838,55	16.771,00	25.156,50

od 23. decembra 2003. do 26. januara 2006. godine

Period	Regres	Topli obrok	Terenski dodatak	Naknada za ishranu za službeno putovanje u zemlji	Zajam za ogrev, zimnicu i udžbenike[1]	Otpremnina kod odlaska u penziju **(minimum)**
od 23.12.**2003.** do 22.1.**2004.**	16.488,00	3.297,60	494,64	824,40	16.488,00	24.732,00
od 23.1. do 19.2.	18.838,00	3.767,60	565,14	941,90	18.838,00	28.257,00
od 20.2. do 18.3.	16.916,00	3.383,20	507,48	845,80	16.916,00	25.374,00
od 19.3. do 22.4.	16.905,00	3.381,00	507,15	845,25	16.905,00	25.357,50
od 23.4. do 22.5.	17.255,00	3.451,00	517,65	862,75	17.255,00	25.882,50
od 23.5. do 21.6.	19.587,00	3.917,40	587,61	979,35	19.587,00	29.380,50
od 22.6. do 22.7.	18.134,00	3.626,80	544,02	906,70	18.134,00	27.201,00
od 23.7. do 19.8.	17.945,00	3.589,00	538,35	897,25	17.945,00	26.917,50
od 20.8. do 23.9.	20.139,00	4.027,80	604,17	1.006,95	20.139,00	30.208,50
od 24.9. do 21.10.	19.403,00	3.880,60	582,09	970,15	19.403,00	29.104,50
od 22.10. do 18.11.	19.623,00	3.924,60	588,69	981,15	19.623,00	29.434,50
od 19.11. do 23.12.	20.086,00	4.017,20	602,58	1.004,30	20.086,00	30.129,00
od 24.12.**2004**. do 24.1.**2005**.	20.569,00	4.113,80	617,07	1.028,45	20.569,00	30.853,50
od 25.1. do 23.2.	23.285,00	4.657,00	698,55	1.164,25	23.285,00	34.927,50
od 24.2. do 23.3.	20.396,00	4.079,20	611,88	1.019,80	20.396,00	30.594,00
od 24.3. do 21.4.	20.846,00	4.169,20	625,38	1.042,30	20.846,00	62.538,00
od 22.4. do 23.5.	21.305,00	4.261,00	639,15	1.065,25	21.305,00	69.594,00
od 24.5. do 20.6.	23.602,00	4.720,40	708,06	1.180,10	23.602,00	70.806,00
od 21.6. do 21.7.	22.796,00	4.559,20	683,88	1.139,80	22.796,00	73.347,00
od 22.7. do 18.8.	24.146,00	4.829,20	724,38	1.207,30	24.146,00	76.509,00
od 19.8. do 22.9.	24.374,00	4.874,80	731,22	1.218,70	24.374,00	77.307,00
od 23.9. do 24.10.	25.093,00	5.018,60	752,79	1.254,65	-	75.279,00
od 25.10. do 23.11.	25.621,00	5.124,20	768,63	1.281,05	-	80.454,00
od 24.11. do 22.12.	25.489,00	5.097,80	764,67	1.274,45	-	80.163,00
od 23.12.**2005.** do 26.1.**2006.**	25.862,00	5.172,40	775,86	1.293,50	-	82.134,00

[1] Od 24. septembra 2005. godine zaposlenima se ne može odobravati zajam prema starom OKU, pošto je prestao da važi 23.9.2005. godine, ali je poslodavac u mogućnosti da isplatu zajma reguliše opštim aktom ili ugovorom o radu. To se odnosi na visinu zajma, način isplate i rokove otplate zajma.

od 27. januara 2006. do 26. januara 2012. godine

Od 1. januara 2006. godine poslodavac uređuje opštim aktom ili ugovorom o radu pravo na regres i topli obrok. Ukoliko su propisani iznosi po osnovu prava na ova primanja:

- regres - u visini prosečne mesečne zarade po zaposlenom u privredi Republike
- topli obrok - u visini od 20% prosečne mesečne zarade u privredi Republike
- terenski dodatak - u visini od 3% prosečne mesečne zarade u privredi Republike
- dnevnica za službeno putovanje u zemlji - u visini 5% prosečne mesečne zarade u privredi Republike[1]

U periodu 2006-2011. godina, ovi iznosi su:

Period	Regres	Topli obrok	Terenski dodatak	dnevnica za službeno putovanje u zemlji	Otpremnina[2] kod odlaska u penziju **(minimum)**
1	2	3	4	5	6
od 27.1.**2006**. do 25.2.**2006**.	29.981,00	5.996,20	899,43	1.499,05	89.943,00
od 27.2. do 23.3.	25.742,00	5.148,00	772,26	1.287,10	77.226,00
od 24.3. do 19.4.	27.034,00	5.406,80	811,02	1.351,70	81.102,00
od 20.4. do 22.5.	27.705,00	5.541,00	831,15	1.385,25	83.115,00
od 23.5. do 23.6.	29.304,00	5.860,80	879,12	1.465,20	87.912,00
od 23.6. do 20.7.	28.846,00	5.769,00	865,38	1.442,30	86.538,00
od 21.7. do 21.8.	30.990,00	6.198,00	927,00	4.549,50	92.970,00
od 22.8. do 21.9.	30.706,00	6.141,20	921,18	1.535,30	92.118,00
od 22.9. do 23.10.	31.121,00	6.224,20	933,63	1.556,05	93.363,00
od 24.10. do 20.11.	31.480,00	6.296,00	944,40	1.574,00	94.440,00
od 21.11. do 21.12.	30.989,00	6.197,80	929,67	1.549,45	92.967,00
od 22.12.**2006.** do 24.1.**2007.**	32.168,00	6.433,60	965,04	1.608,40	96.504,00
od 25.1. do 22.2.	36.733,00	7.346,60	1.101,99	1.836,65	110.199,00
od 23.2 do 22.3.	33.239,00	6.647,80	997,17	1.661,95	99.717,00
od 23.3 do 23.4.	33.011,00	6.602,20	990,33	1.650,55	99.033,00
od 24.4. do 22.5.	34.041,00	6.808,00	1.021,23	1.702,05	102.123,00
od 23.5. do 25.6.	35.135,00	7.027,00	1.054,05	1.756,75	105.405,00

---

1 Od 11. februara 2009. do 17. maja 2011. godine poslodavac je bio dužan da isplaćuje dnevnicu za službeno putovanje u zemlji u visini od 5% od prosečne mesečne zarade u privredi Republike, saglasno članu 32. Opšteg kolektivnog ugovora ("Službeni glasnik RS", br. 50/2008, 104/2008 i 8/2009). Od 18. maja 2011. godine, kada je OKU prestao da važi, tu obavezu ima samo ako je predviđena opštim aktom, odnosno ugovorom o radu ili ako primenjuju republičku Uredbu.

Republički zavod za statistiku od 1. januara 2011. godine ne objavljuje podatke o prosečnoj mesečnoj zaradi u privredi RS. Poslednji objavljeni podatak je za decembar 2010. godine, a iznosi 51.165 din. Stoga i dalje u primeni Uredbe i opšteg akta poslodavca (ako je tako utvrđeno) treba koristiti taj podatak.

2 Najmanji iznos otpremnine pri odlasku u penziju propisan je članom 119. Zakona o radu i iznosi tri prosečne zarade u Republici Srbiji (ukupno) prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za statistiku.

Period	Regres	Topli obrok	Terenski dodatak	dnevnica za službeno putovanje u zemlji	Otpremnina kod odlaska u penziju **(minimum)**
1	2	3	4	5	6
od 26.6. do 19.7.	34.744,00	6.948,80	1.042,32	1.737,20	104.232,00
od 20.7. do 23.8.	36.689,00	7.337,80	1.100,67	1.834,45	110.067,00
od 24.8. do 20.9.	36.243,00	7.248,60	1.087,29	1.812,15	108.729,00
od 21.9. do 21.10.	36.875,00	7.375,00	1.106,25	1.843,75	110.625,00
od 22.10. do 22.11.	36.899,00	7.379,80	1.106,97	1.884,95	110.697,00
od 23.11. do 23.12.	37.284,00	7.456,80	1.118,52	1.864,20	111.852,00
od 24.12.**2007.** do 21.1.**2008.**	38.284,00	7.656,80	1.148,52	1.914,20	114.852,00
od 22.1. do 21.2.	42.971,00	8.594,20	1.289,13	2.148,55	144.366,00
od 22.2. do 24.3.	38.209,00	7.641,80	1.146,27	1.910,45	117.993,00
od 25.3. do 19.4.	40.680,00	8.136,00	1.220,40	2.034,00	129.654,00
od 20.4. do 22.5.	40.135,00	8.027,00	1.204,05	2.006,75	128.619,00
od 23.5. do 22.6.	42.747,00	8.549,40	1.282,41	2.137,35	136.065,00
od 23.6. do 21.7.	41.915,00	8.383,00	1.257,45	2.095,75	134.505,00
od 22.7. do 21.8.	43.332,00	8.666,40	1.299,96	2.166,60	136.824,00
od 22.8. do 21.9.	43.504,00	8.700,80	1.305,12	2.175,20	138.345,00
od 22.9. do 22.10.	43.927,00	8.785,40	1.317,81	2.196,35	138.666,00
od 23.10. do 24.11.	43.837,00	8.767,40	1.315,11	2.191,85	138.045,00
od 25.11. do 22.12.	44.826,00	8.965,20	1.344,78	2.241,30	143.649,00
od 23.12.**2008.** do 25.1.**2009.**	44.177,00	8.835,40	1.325,31	2.208,85	140.832,00
od 26.1. do 26.2.	49.191,00	9.838,20	1.475,73	2.459,55	161.628,00
od 27.2. do 26.3.	38.153,00	7.630,60	1.144,59	1.907,65	120.735,00
od 27.3. do 27.4.	39.562,00	7.912,40	1.186,86	1.978,10	130.059,00
od 28.4. do 25.5.	38.032,00	7.606,40	1.140,96	1.901,60	126.639,00
od 26.5. do 25.6.	41.526,00	8.305,20	1.245,78	2.076,30	135.912,00
od 26.6. do 23.7.	39.628,00	7.925,60	1.188,84	1.981,40	129.549,00
od 24.7. do 26.8.	40.684,00	8.136,80	1.220,52	2.034,20	132.738,00
od 27.8. do 27.9.	42.055,00	8.411,00	1.261,65	2.102,75	135.921,00
od 28.9. do 27.10.	40.074,00	8.114,80	1.202,22	2.003,70	130.791,00
od 28.10. do 26.11.	40.114,00	8.022,80	1.203,42	2.005,70	130.731,00
od 27.11. do 27.12.	40.637,00	8.127,40	1.219,11	2.031,85	132.441,00

Period	Regres	Topli obrok	Terenski dodatak	dnevnica za službeno putovanje u zemlji	Otpremnina kod odlaska u penziju **(minimum)**
1	2	3	4	5	6
od 28.12.**2009.** do 28.1.**2010.**	40.400,00	8.080,00	1.212,00	2.020,00	131.685,00
od 29.1. do 25.2.	46.539,00	9.307,80	1.396,17	2.326,95	153.345,00
od 26.2. do 25.3.	40.635,00	8.127,00	1.219,05	2.031,75	124.953,00
od 26.3. do 27.4.	41.488,00	8.297,00	1.244,64	2.074,40	134.613,00
od 28.4. do 25.5.	43.337,00	8.667,00	1.300,11	2.166,85	139.371,00
od 26.5. do 30.6.	45.857,00	9.171,00	1.375,71	2.292,85	145.578,00
od 1.7. do 26.7.	43.950,00	8.790,00	1.318,05	2.197,50	139.362,00
od 27.7. do 26.8.	45.033,00	9.006,60	1.350,99	2.251,65	142.458,00
od 27.8. do 29.9.	45.965,00	9.193,00	1.378,95	2.298,25	145.317,00
od 30.9. do 24.10.	44.577,00	8.915,00	1.337,31	2.228,85	141.570,00
od 25.10. do 28.11.	45.604,00	9.121,00	1.368,12	2.280,20	144.048,00
od 29.11. do 26.12.	45.448,00	9.090,00	1.363,44	2.272,40	143.466,00
od 27.12.**2010**. do 27.1.**2011.**	45.440,00	9.088,00	1.363,20	2.272,00	143.631,00
od 28.1.**2011.**	51.165,00	10.233,00	1.534,95	2.558,25	u narednoj tabeli

Najniži iznos otpremnine pri odlasku u penziju u periodu od 28.1.2011. do 26.1.2012. godine

Period	Otpremnina kod odlaska u penziju **(minimum)**
od 28.1. do 28.2.**2011.**	164.844,00
od 1.3. do 28.3	142.146,00
od 29.3. do 25.4.	148.182,00
od 26.4. do 26.5.	148.899,00
od 27.5. do 28.6.	163.596,00
od 29.6. do 26.7.	147.192,00
od 27.7. do 25.8.	163.848,00
od 26.8. do 25.9.	162.492,00
od 26.9. do 27.10.	159.855,00
od 28.10. do 24.11.	161.514,00
od 25.11. do 26.12.	158.832,00
od 27.12.**2011.** do 26.1.**2012.**	159.717,00

Najniži iznos otpremnine pri odlasku u penziju u periodu od 27.1.2012. do 24.1.2013. godine

Period	Otpremnina kod odlaska u penziju (**minimum**)
od 27.1. do 26.2.2012.	183.348,00
od 27.2. do 27.3.	152.487,00
od 28.3. do 26.4.	166.515,00
od 27.4. do 28.5.	168.375,00
od 29.5. do 25.6.	175.395,00
od 26.6. do 24.7.	168.618,00
od 25.7. do 23.8.	176.136,00
od 24.8. do 25.9.	171.720,00
od 26.9. do 25.10.	175.509,00
od 26.10. do 26.11.	167.709,00
od 27.11. do 24.12.	173.199,00
od 25.12.**2012.** do 24.1.**2013.**	176.742,00

Najniži iznos otpremnine pri odlasku u penziju u periodu od 25.1.2013. do 23.1.2014. godine

PERIOD	Otpremnina kod odlaska u penziju (minimum)
od 25.1. do 25.2.2013.	195.495,00
od 26.2. do 25.3.	163.341,00
od 26.3. do 25.4.	180.597,00
od 26.4. do 23.5.	172.884,00
od 24.5. do 24.6.	192.747,00
od 25.6. do 24.7.	173.763,00
od 25.7. do 28.8.	184.197,00
od 29.8. do 26.9.	182.688,00
od 27.9. do 24.10.	185.391,00
od 25.10. do 25.11.	177.486,00
od 26.11. do 25.12.	180.306,00
od 26.12.**2013.** do 23.1.**2014.**	182.679,00

Najniži iznos otpremnine pri odlasku u penziju u periodu od 24.1.2014. do 25.1.2015. godine

Period	Otpremnina kod odlaska u penziju (**minimum**)
od 24.1. do 25.2.2014.	210.213,00
od 26.2. do 25.3.	157.314,00
od 26.3. do 25.4.	182.535,00
od 26.4. do 26.5.	179.346,00
od 27.5. do 26.6.	189.501,00
od 27.6. do 24.7.	182.898,00
od 25.7. do 24.8.	123.984,00
od 25.8. do 24.9.	124.760,00
od 25.9. do 23.10.	125.984,00
od 24.10. do 25.11.	121.606,00
od 26.11. do 25.12.	123.926,00
od 26.12.**2014.** do 25.1.**2015.**	121.964,00

3. D O P R I N O S I

3.1. Pregled NAJNIŽIH OSNOVICA za OBRAČUN DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE od 1.6.2001. - 31.1.2015. godine

od 1. juna 2001. godine - 31. decembra 2002. godine

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
od 1.6.2001. do 31.7.2001.	3.033,00	4.427,00	5.262,00	6.635,00	7.145,00	9.409,00	10.510,00	12.724,00
od 1.9.2001. do 30.11.2001.	3.490,00	5.094,00	6.054,00	7.634,00	8.221,00	10.826,00	12.093,00	14.640,00
od 1.12.2001. do 28.2.2002.	3.878,00	5.661,00	6.728,00	8.484,00	9.136,00	12.031,00	13.439,00	16.270,00
od 1.3.2001. do 31.5. 2002.	4.334,00	6.327,00	7.520,00	9.482,00	10.211,00	13.447,00	15.021,00	18.185,00
od 1.6.2002. do 31.8.2002.	4.572,00	6.675,00	7.934,00	10.004,00	10.773,00	14.187,00	15.847,00	19.185,00
od 1.9.2002. do 30.11.2002.	4.956,00	7.236,00	8.600,00	10.844,00	11.678,00	15.378,00	17.178,00	20.797,00
od 1.12.2002. do 31.12.2002.	5.447,00	7.952,00	9.451,00	11.918,00	12.834,00	16.900,00	18.879,00	22.856,00

od 1. januara - 30. aprila 2003. godine

- za zaposlene
- za osiguranike koji se uključuju u obavezno osiguranje

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
od 1.1.2003. do 30.4.2003.	5.447,00	7.952,00	9.451,00	11.918,00	12.834,00	16.900,00	18.879,00	22.856,00

od 1. maja - 31. jula 2003. godine

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
PIO	5.323,00	7.768,00	9.351,00	11.509,00	12.516,00	16.544,00	18.270,00	22.298,00
ZDRAVSTVENO I NEZAPOSLENOST	5.508,00	8.042,00	9.558,00	12.053,00	12.979,00	17.091,00	19.092,00	23.114,00

od 1. avgusta 2003. do 31. avgusta 2004. godine

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
od 1.8.2003. do 31.10.2003.	5.97100	8.715,00	10.490,00	12.910,00	14.040,00	18.559,00	20.495,00	25.014,00
od 1.11.2003. do 31.1.2004.	6.336,00	9.248,00	11.131,00	13.700,00	14.899,00	19.694,00	21.749,00	26.544,00
od 1.2.2004. do 30.4.2004.	6.992,00	10.204,00	12.282,00	15.117,00	16.440,00	21.730,00	23.998,00	29.289,00
od 1.5.2004. do 31.7.2004.	6.732,00	9.826,00	11.827,00	14.557,00	15.830,00	20.925,00	23.109,00	28.204,00
od 1.8.2004. do 31.8.2004.[1]	7.396,00	10.794,00	12.992,00	15.990,00	17.390,00	22.986,00	25.385,00	30.981,00

- za domaće državljane zaposlene u inostranstvu (samo za doprinos za PIO)[1]
(ove osnovice ne odnose se na lica upućena na rad u inostranstvo)

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
od 1.1.2003. do 30.4.2003.	5.447,00	7.952,00	9.451,00	11.918,00	12.834,00	16.900,00	18.879,00	22.856,00
od 1.5.2003. do 31.7.2003.	8.056,00	11.653,00	14.098,00	17.263,00	18.846,00	24.888,00	24.477,00	33.519,00
od 1.8.2003. do 31.10.2003.	9.037,00	13.072,00	15.815,00	19.366,00	21.141,00	27.919,00	30.824,00	37.602,00
od 1.11.2003. do 31.1.2004.	9.590,00	13.871,00	16.783,00	20.550,00	22.434,00	29.626,00	32.709,00	39.901,00
od 1.2.2004. do 30.4.2004.	10.582,00	15.306,00	18.518,00	22.675,00	24.754,00	32.690,00	36.091,00	44.028,00
od 1.5.2004. do 31.7.2004.	10.190,00	14.739,00	17.832,00	21.835,00	23.837,00	31.479,00	34.754,00	42.397,00
od 1.7.2004. do 31.8.2004.	11.193,00	16.190,00	19.588,00	23.986,00	26.184,00	34.579,00	38.177,00	46.572,00

* **Doprinos za zdravstveno osiguranje za zaposlene u inostranstvu** obračunava se na osnovice koje se utvrđuju na osnovu prosečne zarade u Republici uvećane za propisani koeficijent za odgovarajući stepen stručne spreme, i to:

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
Koeficijent	1,00	1,50	1,60	1,85	2,00	2,50	3,00	3,50

1 Od 1. septembra 2004. godine, primenjuje se Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, pa se umesto osam najnižih osnovica primenjuje **jedinstvena najniža mesečna osnovica doprinosa.**

od 1. septembra 2004. godine do 31. januara 2015. godine

a) - za zaposlene i poslodavce
- za osiguranike koji se uključuju u obavezno osiguranje
- za osiguranike samostalnih delatnosti (preduzetnici i osnivači/članovi privrednih društava)

40% PROSEČNE MESEČNE ZARADE ISPLAĆENE U PRETHODNOM KVARTALU				
Prosečna mesečna zarada - kvartalna		**NAJNIŽA OSNOVICA**	Datum primene	"Službeni glasnik RS", broj
II/2004	19.988	7.995	od 1.9.2004. do 31.10.2004.	96/2004
III/2004	21.150	8.460	od 1.11.2004. do 31.1.2005.	117/2004
IV/2004	22.965	9.186	od 1.2.2005. do 30.4.2005.	8/2005
I/2005	22.162	8.865	od 1.5.2005. do 31.7.2005.	37/2005
II/2005	25.035	10.014	od 1.8.2005. do 31.10.2005.	65/2005
III/2005	26.277	10.511	od 1.11.2005. do 31.1.2006.	92/2005
IV/2005	28.769	11.508	od 1.2.2006. do 30.4.2006.	9/2006
I/2006	28.202	11.281	od 1.5.2006. do 31.7.2006.	35/2006
II/2006	30.911	12.364	od 1.8.2006. do 31.10.2006.	63/2006
III/2006	32.128	12.851	od 1.11.2006. do 31.1.2007.	94/2006

35% PROSEČNE MESEČNE ZARADE ISPLAĆENE U PRETHODNOM KVARTALU[1]				
Prosečna mesečna zarada - kvartalna		**NAJNIŽA OSNOVICA**	Datum primene	"Službeni glasnik RS", broj
IV/2006	35.942	12.580	od 1.2.2007. do 30.4.2007.	11/2007
I/2007	35.042	12.265	od 1.5.2007. do 31.7.2007.	38/2007
II/2007	37.898	13.264	od 1.8.2007. do 31.10.2007.	68/2007
III/2007	39.106	13.687	od 1.11.2007. do 31.1.2008.	98/2007
IV/2007	43.063	15.072	od 1.2.2008. do 30.4.2008.	11/2008
I/2008	41.803	14.631	od 1.5.2008. do 31.7.2008.	44/2008
II/2008	45.266	15.843	od 1.8.2008. do 31.10.2008.	71/2008
III/2008	46.117	16.141	od 1.11.2008. do 31.1.2009.	100/2008
IV/2008	49.565	17.348	od 1.2.2009. do 30.4.2009.	7/2009
I/2009	41.933	14.677	od 1.5.2009. do 31.7.2009.	29/2009
II/2009	44.233	15.482	od 1.8.2009. do 31.10.2009.	57/2009
III/2009	44.155	15.454	od 1.11.2009. do 31.1.2010.	88/2009
IV/2009	46.341	16.219	od 1.2.2010. do 31.5.2010.	4/2010

[1] Od 1. februara 2007. godine najniža osnovica za obračun doprinosa za socijalno osiguranje iznosi 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu prema objavljenim podacima.

35% PROSEČNE MESEČNE ZARADE ISPLAĆENE U PRETHODNOM KVARTALU[1]				
Prosečna mesečna zarada - kvartalna		**NAJNIŽA OSNOVICA**	Datum primene	"Službeni glasnik RS", broj
I/2010	44.312	15.509	od 1.6.2010. do 31.7.2010.	30/2010
II/2010	47.483	16.619	od 1.8.2010. do 31.10.2010.	53/2010
III/2010	47.864	16.752	od 1.11.2010. do 31.1.2011.	79/2010
IV/2010	50.204	17.571	od 1.2.2011. do 30.4.2011.	4/2011
I/2011	48.798	17.079	od 1.5.2011. do 31.7.2011.	29/2011
II/2011	52.704	18.446	od 1.8.2011. do 31.10.2011.	55/2011
III/2011	53.762	18.817	od 1.11.2011. do 31.1.2012.	80/2011
IV/2011	55.708	19.498	od 1.2.2012. do 30.4.2012.	7/2012
I/2012	54.132	18.946	od 1.5.2012. do 31.7.2012.	41/2012
II/2012	57.783	20.224	od 1.8.2012. do 31.10.2012.	72/2012
III/2012	57.207	20.022	od 1.11.2012. do 31.1.2013.	104/2012
IV/2012	60.617	21.216	od 1.2.2013. do 30.4.2013.	10/2013
I/2013	57.401	20.090	od 1.5.2013. do 31.7.2013.	38/2013
II/2013	61.190	21.416	od 1.8.2013. do 31.10.2013.	66/2013
III/2013	60.599	21.210	od 1.11.2013. do 31.1.2014.	95/2013
IV/2013	63.664	22.282	od 1.2.2014.do 30.4.2014.	8/2014
I/2014	57.709	20.198	od 1.5.2014.do 31.7.2014.	46/2014
II/2014	62.046	21.716	od 1.8.2014.do 31.10.2014.	79/2014
III/2014	62.051	21.718	od 1.11.2014.do 31.1.2015.	118/2014

Podatke o najnižim osnovicama doprinosa u 2015. godini objavljujemo u našim časopisima REVIZOR, BUDŽET i PRAVNIK.

b) - za verske službenike
- za monahe i monahinje
- za poljoprivrednike
- za samostalne umetnike

40% PROSEČNE MESEČNE ZARADE ISPLAĆENE U ČETVRTOM KVARTALU PRETHODNE GODINE			
Prosečna mesečna zarada za IV kvartal prethodne godine	**NAJNIŽA OSNOVICA**	Datum primene	"Službeni glasnik RS" broj
18.895	7.558	od 1.9.2004. do 31.12.2004.	96/2004
22.965	9.186	od 1.1.2005. do 31.12.2005.	8/2005
28.769	11.508	od 1.1.2006. do 31.12.2006.	9/2006

[1] Od 1. februara 2007. godine najniža osnovica za obračun doprinosa za socijalno osiguranje iznosi 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu prema objavljenim podacima.

35% PROSEČNE MESEČNE ZARADE ISPLAĆENE U IV KVARTALU PRETHODNE GODINE[1]				
Prosečna mesečna zarada - kvartalna		**NAJNIŽA OSNOVICA**	Datum primene	"Službeni glasnik RS", broj
IV/2006	35.942	12.580	od 1.1.2007. do 31.12.2007.	11/2007
IV/2007	43.063	15.072	od 1.1.2008. do 31.12.2008.	11/2008
IV/2008	49.565	17.348	od 1.1.2009. do 31.12.2009.	7/2009
IV/2009	46.341	16.219	od 1.1.2010. do 31.12.2010.	4/2010
IV/2010	50.204	17.571	od 1.1.2011. do 31.12.2011.	4/2011
IV/2011	55.708	19.498	od 1.1.2012. do 31.12.2012.	7/2012
IV/2012	60.617	21.216	od 1.1.2013. do 31.12.2013.	10/2013
IV/2013	63.664	22.282	od 1.1.2014. do 31.12.2014.	8/2014
IV/2014	63.878	22.357	od 1.1.2015. do 31.12.2015.	8/2015

c) - za domaće državljane zaposlene u inostranstvu
- za strane državljane za vreme školovanja ili stručnog usavršavanja

Prosečna mesečna zarada - kvartalna		**OSNOVICA DOPRINOSA**	Datum primene	"Službeni glasnik RS", broj
IV/2003	18.895	18.895	od 1.9.2004. do 31.12.2004.	96/2004
IV/2004	22.965	22.965	od 1.1.2005. do 31.12.2005.	8/2005
IV/2005	28.769	28.769	od 1.1.2006. do 31.12.2006.	9/2006
IV/2006	35.942	35.942	od 1.1.2007. do 31.1.2007.	9/2007
IV/2007	43.063	43.063	od 1.1.2008. do 31.12.2008.	11/2008
IV/2008	49.565	49.565	od 1.1.2009. do 31.12.2009.	6/2009
IV/2009	46.341	46.341	od 1.1.2010. do 31.12.2010.	4/2010
IV/2010	50.204	50.204	od 1.1.2011. do 31.12.2011.	4/2011
IV/2011	55.708	55.708	od 1.1.2012. do 31.12.2012.	6/2012
IV/2012	60.617	60.617	od 1.1.2013. do 31.12.2013.	8/2013
IV/2013	63.664	63.664	od 1.1.2014. do 31.12.2014.	6/2014
IV/2014	63.878	63.878	od 1.1.2015. do 31.12.2015.	8/2015

[1] Od 1. februara 2007. godine najniža osnovica za obračun doprinosa za socijalno osiguranje iznosi 35% prosečne mesečne zarade u Republici isplaćene u prethodnom kvartalu prema objavljenim podacima.

3.2. Pregled NAJVIŠIH OSNOVICA za OBRAČUN DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE od 1.6.2001. - 31.12.2014. godine

od 1. juna 2001. godine - 18. decembra 2002. godine

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII
od 1.6.2001. do 26.7.2001.	42.975,00	42.975,00	42.975,00	42.975,00	42.975,00	42.975,00	42.975,00	42.975,00
od 27.7.2001. do 21.8.2001.	39.765,00	39.765,00	39.765,00	39.765,00	39.765,00	39.765,00	39.765,00	39.765,00
od 22.8.2001. do 20.9.2001.	45.015,00	45.015,00	45.015,00	45.015,00	45.015,00	45.015,00	45.015,00	45.015,00
od 21.9. 2001. do 18.10.2001.	48.995,00	48.995,00	48.995,00	48.995,00	48.995,00	48.995,00	48.995,00	48.995,00
od 19.10.2001. do 22.11.2001.	49.700,00	49.700,00	49.700,00	49.700,00	49.700,00	49.700,00	49.700,00	49.700,00
od 23.11.2001. do 20.12.2001.	53.235,00	53.235,00	53.235,00	53.235,00	53.235,00	53.235,00	53.235,00	53.235,00
od 21.12.2001. do 27.1.2002.	55.505,00	55.505,00	55.505,00	55.505,00	55.505,00	55.505,00	55.505,00	55.505,00
od 28.1.2002. do 25.2.2002.	60.715,00	60.715,00	60.715,00	60.715,00	60.715,00	60.715,00	60.715,00	60.715,00
od 26.2.2002. do 21.3.2002.	53.595,00	53.595,00	53.595,00	53.595,00	53.595,00	53.595,00	53.595,00	53.595,00
od 22.3.2002. do 25.4.2002.	57.050,00	57.050,00	57.050,00	57.050,00	57.050,00	57.050,00	57.050,00	57.050,00
od 26.4.2002. do 22.5.2002.	59.225,00	59.225,00	59.225,00	59.225,00	59.225,00	59.225,00	59.225,00	59.225,00
od 23.5.2002. do 24.6.2002.	62.950,00	62.950,00	62.950,00	62.950,00	62.950,00	62.950,00	62.950,00	62.950,00
od 25.6.2002. do 19.7.2002.	62.145,00	62.145,00	62.145,00	62.145,00	62.145,00	62.145,00	62.145,00	62.145,00
od 20.7.2002. do 20.8.2002.	64.760,00	64.760,00	64.760,00	64.760,00	64.760,00	64.760,00	64.760,00	64.760,00
od 21.8.2002. do 18.9.2002.	67.305,00	67.305,00	67.305,00	67.305,00	67.305,00	67.305,00	67.305,00	67.305,00
od 19.9.2002. do 24.10.2002.	71.585,00	71.585,00	71.585,00	71.585,00	71.585,00	71.585,00	71.585,00	71.585,00
od 25.10.2002. do 20.11.2002.	69.605,00	69.605,00	69.605,00	69.605,00	69.605,00	69.605,00	69.605,00	69.605,00
od 21.11.2002. do 18.12.2002.	72.195,00	72.195,00	72.195,00	72.195,00	72.195,00	72.195,00	72.195,00	72.195,00

od 19. decembra 2002. do 31. avgusta 2004. godine

Stepen stručnosti	I i II	III	IV	V	VI	VII_1	VII_2	VIII	"Službeni glasnik", broj
od 19.12.2002. do 22.1.2003.	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	87/2002
od 23.1.2003. do 20.2.2003.	83.215	83.215	83.215	83.215	83.215	83.215	83.215	83.215	4/2003
od 21.2.2003. do 20.3.2003.	68.295	68.295	68.295	68.295	68.295	68.295	68.295	68.295	15/2003
od 21.3.2003. do 21.4.2003.	74.625	74.625	74.625	74.625	74.625	74.625	74.625	74.625	28/2003
od 22.4.2003. do 19.5.2003.	72.895	72.895	72.895	72.895	72.895	72.895	72.895	72.895	42/2003
od 20.5.2003. do 19.6.2003.	80.090	80.090	80.090	80.090	80.090	80.090	80.090	80.090	53/2003
od 20.6.2003. do 22.7.2003.	79.865	79.865	79.865	79.865	79.865	79.865	79.865	79.865	63/2003
od 23.7.2003. do 21.8.2003.	82.125	82.125	82.125	82.125	82.125	82.125	82.125	82.125	74/2003
od 22.8.2003. do 22.9.2003.	85.835	85.835	85.835	85.835	85.835	85.835	85.835	85.835	83/2003
od 23.9.2003. do 31.10.2003.	84.660	84.660	84.660	84.660	84.660	84.660	84.660	84.660	94/2003
od 24.10.2003. do 24.11.2003.	86.385	86.385	86.385	86.385	86.385	86.385	86.385	86.385	103/2003
od 25.11.2003. do 22.12.2003.	89.930	89.930	89.930	89.930	89.930	89.930	89.930	89.930	116/2003
od 23.12.2003. do 22.1.2004.	88.710	88.710	88.710	88.710	88.710	88.710	88.710	88.710	127/2003
od 23.1.2004. do 19.2.2004.	104.875	104.875	104.875	104.875	104.875	104.875	104.875	104.875	7/2004
od 20.2.2004. do 18.3.2004.	87.490	87.490	87.490	87.490	87.490	87.490	87.490	87.490	16/2004
od 23.4.2004. do 20.5.2004	93.405	93.405	93.405	93.405	93.405	93.405	93.405	93.405	45/2004
od 21.5.2004. do 21.6.2004.	104.035	104.035	104.035	104.035	104.035	104.035	104.035	104.035	55/2004
od 22.6.2004. do 22.7.2004.	97.255	97.255	97.255	97.255	97.255	97.255	97.255	97.255	71/2004
od 23.7.2004. do 19.8.2004.	98.500	98.500	98.500	98.500	98.500	98.500	98.500	98.500	83/2004
od 20.8.2004. do 31.8.2004	107.475	107.475	107.475	107.475	107.475	107.475	107.475	107.475	95/2004

od 1. septembra 2004. do 31. decembra 2014. godine

Period	Iznos	"Službeni glasnik", broj
od 1.9.2004. do 30.9.2004.	107.475	95/2004
od 1.10.2004. do 31.10.2004.	104.115	106/2004
od 1.11.2004. do 30.11.2004.	105.650	116/2004
od 1.12.2004. do 31.12.2004.	107.360	124/2004
od 1.1.2005. do 31.12.2005.	110.215	137/2004
od 1.2.2005. do 28.2.2005.	126.960	7/2005
od 1.3.2005. do 31.3.2005.	104.490	18/2005
od 1.4.2005. do 30.4.2005.	112.010	27/2005
od 1.5.2005. do 31.5.2005.	115.990	36/2005
od 1.6.2005. do 30.6.2005.	125.765	43/2005
od 1.7.2005. do 31.7.2005.	122.245	52/2005
od 1.8.2005. do 31.8.2005.	127.515	64/2005
od 1.9.2005. do 30.9.2005.	128.845	72/2005
od 1.10.2005. do 31.10.2005.	131.260	81/2005
od 1.11.2005. do 30.11.2005.	134.090	91/2005
od 1.12.2005. do 31.12.2005.	133.605	103/2005
od 1.1.2006. do 31.12.2006.	136.890	114/2004
od 1.2.2006. do 28.2.2006.	161.220	8/2005
od 1.3.2006. do 31.3.2006.	133.015	15/2005
od 1.4.2006. do 30.4.2006.	143.285	25/2005
od 1.5.2006. do 31.5.2006.	146.835	35/2006
od 1.6.2006. do 30.6.2006.	152.860	43/2006
od 1.7.2006. do 31.7.2006.	151.525	53/2006
od 1.8.2006. do 31.8.2006.	159.320	63/2006
od 1.9.2006. do 30.9.2006.	158.690	70/2006
od 1.10.2006. do 31.10.2006.	160.490	79/2006
od 1.11.2006. do 30.11.2006.	162.775	92/2006
od 1.12.2006. do 31.12.2006.	163.340	105/2006
od 1.12007. do 31.1.2007.	169.460	114/2006
od 1.2.2007. do 28.2.2007.	206.470	9/2007
od 1.3.2007. do 31.3.2007.	168.850	22/2007
od 1.4.2007. do 30.4.2007.	176.095	29/2007
od 1.5.2007. do 31.5.2007.	180.740	37/2007
od 1.6.2007. do 30.6.2007.	185.585	46/2007
od 1.7.2007. do 31.7.2007.	188.340	59/2007
od 1.8.2007. do 31.8.2007.	194.580	67/2007
od 1.9.2007. do 30.9.2007.	193.560	78/2007
od 1.10.2007. do 31.10.2007.	196.510	86/2007
od 1.11.2007. do 30.11.2007.	196.540	96/2007
od 1.12.2007. do 31.12.2007.	200.410	107/2007
od 1.1.2008. do 31.1.2008.	205.050	122/2007

Period	Iznos	"Službeni glasnik", broj
od 1.2.2008. do 29.2.2008.	240.610	8/2008
od 1.3.2008. do 31.3.2008.	196.655	21/2008
od 1.4.2008. do 30.4.2008.	216.090	30/2008
od 1.5.2008. do 31.5.2008.	214.365	42/2008
od 1.6.2008. do 30.6.2008.	226.775	54/2008
od 1.7.2008. do 31.7.2008.	224.175	62/2008
od 1.8.2008. do 31.8.2008.	228.040	70/2008
od 1.9.2008. do 30.9.2008.	230.575	77/2008
od 1.10.2008. do 31.10.2008.	231.110	87/2008
od 1.11.2008. do 30.11.2008.	230.075	96/2008
od 1.12.2008. do 31.12.2008.	239.415	108/2008
od 1.1.2009. do 31.1.2009.	234.720	117/2008
od 1.2.2009. do 28.2.2009.	269.380	6/2009
od 1.3.2009. do 31.3.2009.	201.225	15/2009
od 1.4.2009. do 30.4.2009.	216.765	21/2009
od 1.5.2009. do 31.5.2009.	211.065	29/2009
od 1.6.2009. do 30.6.2009.	226.520	39/2009
od 1.7.2009. do 31.7.2009.	215.915	47/2009
od 1.8.2009. do 31.8.2009.	221.230	57/2009
od 1.9.2009. do 30.9.2009.	226.535	70/2009
od 1.10.2009. do 31.10.2009.	217.985	79/2009
od 1.11.2009. do 30.11.2009.	217.885	88/2009
od 1.12.2009. do 31.12.2009.	220.735	97/2009
od 1.1.2010. do 31.1.2010.	219.475	110/2009
od 1.2.2010. do 28.2.2010.	255.575	4/2010
od 1.3.2010. do 31.3.2010.	208.255	9/2010
od 1.4.2010. do 30.4.2010.	224.355	18/2010
od 1.5.2010. do 31.5.2010.	232.285	27/2010
od 1.6.2010. do 30.6.2010.	242.625	35/2010
od 1.7.2010. do 31.7.2010.	232.270	44/2010
od 1.8.2010. do 31.8.2010.	237.430	51/2010
od 1.9.2010. do 30.9.2010.	241.970	60/2010
od 1.10.2010. do 31.10.2010.	235.950	70/2010
od 1.11.2010. do 30.11.2010.	240.080	78/2010
od 1.12.2010. do 31.12.2010.	239.110	89/2010
od 1.1.2011. do 31.1.2011.	239.385	99/2010
od 1.2.2011. do 28.2.2011.	274.740	4/2011
od 1.3.2011. do 31.3.2011.	236.910	13/2011
od 1.4.2011. do 30.4.2011.	246.970	21/2011
od 1.5.2011. do 31.5.2011.	248.165	28/2011
od 1.6.2011. do 30.6.2011.	272.660	36/2011
od 1.7.2011. do 31.7.2011.	245.320	47/2011
od 1.8.2011. do 31.8.2011.	273.080	55/2011

Period	Iznos	"Službeni glasnik", broj
od 1.9.2011. do 30.9.2011.	270.820	63/2011
od 1.10.2011. do 31.10.2011.	266.425	71/2011
od 1.11.2011. do 30.11.2011.	269.190	80/2011
od 1.12.2011. do 31.12.2011.	264.720	89/2011
od 1.1.2012. do 31.1.2012.	266.195	99/2011
od 1.2.2012. do 28.2.2012.	305.580	6/2012
od 1.3.2012. do 31.3.2012.	254.145	14/2012
od 1.4.2012. do 30.4.2012.	277.525	23/2012
od 1.5.2012. do 31.5.2012.	280.625	41/2012
od 1.6.2012. do 30.6.2012.	292.325	54/2012
od 1.7.2012. do 31.7.2012.	281.030	62/2012
od 1.8.2012. do 31.8.2012.	293.560	71/2012
od 1.9.2012. do 30.9.2012.	286.200	83/2012
od 1.10.2012. do 31.10.2012.	292.515	92/2012
od 1.11.2012. do 30.11.2012.	279.515	102/2012
od 1.12.2012. do 31.12.2012.	288.665	112/2012
od 1.1.2013. do 31.1.2013.	294.570	122/2012
od 1.2.2013. do 28.2.2013.	325.825	8/2013
od 1.3.2013. do 31.3.2013.	272.235	18/2013
od 1.4.2013. do 30.4.2013.	300.995	28/2013
od 1.5.2013. do 31.5.2013.	288.140	38/2013
od 1.6.2013. do 30.6.2013.	321.245	46/2013
od 1.7.2013. do 31.7.2013.	289.605	55/2013
od 1.8.2013. do 31.8.2013.	306.995	65/2013
od 1.9.2013. do 30.9.2013.	304.480	76/2013
od 1.10.2013. do 31.10.2013.	308.985	85/2013
od 1.11.2013. do 30.11.2013.	295.810	93/2013
od 1.12.2013. do 31.12.2013.	300.510	103/2013
od 1.1.2014. do 31.1.2014.	304.465	115/2013
od 1.2.2014. do 28.2.2014.	350.355	6/2014
od 1.3.2014. do 31.3.2014.	262.190	23/2014
od 1.4.2014. do 30.4.2014.	304.225	34/2014
od 1.5.2014. do 31.5.2014.	298.910	44/2014
od 1.6.2014. do 30.6.2014.	315.835	56/2014
od 1.7.2014. do 31.7.2014.	304.830	65/2014
od 1.8.2014. do 31.8.2014.	309.960	78/2014
od 1.9.2014. do 30.9.2014.	311.900	88/2014
od 1.10.2014. do 31.10.2014.	314.960	103/2014
od 1.11.2014. do 30.11.2014.	304.015	115/2014
od 1.12.2014. do 31.12.2014.	309.815	128/2014

Podatke o najvišim osnovicama doprinosa u 2015. godini objavljujemo u našim časopisima REVIZOR, BUDŽET i PRAVNIK.

3.3. Pregled NAJVIŠIH OSNOVICA za OBRAČUN DOPRINOSA na GODIŠNJEM NIVOU

Godina	Iznos u dinarima	"Službeni glasnik RS", broj
2003.	996,720,00	9/2004 i 96/2004
2004.	1.233.300,00	8/2005
2005.	1.530.840,00	9/2006
2006.	1.904.700,00	11/2007
2007.	2.324.640,00	11/2008
2008.	2.740.440,00	7/2009
2009.	2.648.820,00	4/2010
2010.	2.847.000,00	4/2011
2011.	3.163.980,00	7/2012
2012.	3.445.800,00	10/2013
2013.	3.642.480,00	8/2014
2014.	3.685.560,00	11/2015
2015. - procenjena	3.729.787,00	11/2015

3.4. MESEČNE OSNOVICE DOPRINOSA za PIO za lica uključena u obavezno osiguranje od 1.9.2004. - 31.1.2015. godine

Odlukom o utvrđivanju osnovica na koje se plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica uključena u obavezno osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 69/2008); Rešenjem o određivanju osnovica osiguranja na koju se obračunava i plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za lica uključena u obavezno osiguranje uređena je:

- osnovica doprinosa za PIO u procentima od prosečne mesečne zarade isplaćene po zaposlenom u Republici u prethodnom kvartalu, kao i
- nominalni mesečni iznos osnovice na koju se obračunava i plaća doprinos za PIO za lica koja su uključena u obavezno osiguranje.

Odluka se primenjuje od 1. septembra 2004. godine, a rešenja o osnovicama osiguranja za lica uključena u obavezno osiguranje prema navedenim datumima.

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima					
		od 1.9.2004. do 31.10.2004.	od 1.11.2004. do 31.1.2005.	od 1.2.2005. do 30.4.2005.	od 1.5.2005. do 31.7.2005.	od 1.8.2005. do 31.10.2005.	od 1.11.2005. do 31.1.2006.
1.	40%	7.995	8.460	9.186	8.865	10.014	10.511
2.	54%	10.794	11.421	12.401	11.967	13.519	14.190
3.	65%	12.992	13.748	14.927	14.405	16.273	17.080
4.	80%	15.990	16.920	18.372	17.730	20.028	21.022
5.	87%	17.390	18.401	19.980	19.281	21.780	22.861
6.	115%	22.986	24.323	26.410	25.486	28.790	30.219
7.	127%	25.385	26.861	29.166	28.146	31.794	33.372
8.	155%	30.981	32.783	35.596	34.351	38.804	40.729
9.	200%	39.976	42.300	45.930	44.324	50.070	52.554
10.	300%	59.964	63.450	68.895	66.486	75.105	78.831
11.	400%	79.952	84.600	91.860	88.648	100.140	105.108
12.	500%	99.940	105.750	114.825	110.810	125.175	131.385

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2006. do 30.4.2006.	od 1.5.2006. do 31.7.2006.	od 1.8.2006. do 31.10.2006.	od 1.11.2006. do 31.1.2007.
1.	40%	11.508	11.281	12.364	12.851
2.	54%	15.535	15.229	16.692	17.349
3.	65%	18.700	18.331	20.092	20.883
4.	80%	23.015	22.562	24.729	25.702
5.	87%	25.029	24.536	26.893	27.951
6.	115%	33.084	32.432	35.548	36.947
7.	127%	36.537	35.816	39.257	40.803
8.	155%	44.592	43.713	47.912	49.798
9.	200%	57.538	56.404	61.822	64.256
10.	300%	86.307	84.606	92.733	96.384
11.	400%	115.076	112.808	123.644	128.512
12.	500%	143.845	141.010	154.555	160.640

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2007. do 30.4.2007.	od 1.5.2007. do 31.7.2007.	od 1.8.2007. do 31.10.2007.	od 1.11.2007. do 31.1.2008.
1.	35%	12.580	12.265	13.264	13.687
2.	40%	14.377	14.017	15.159	15.642
3.	54%	19.409	18.923	20.465	21.117
4.	65%	23.362	22.777	24.634	25.419
5.	80%	28.754	28.034	30.318	31.285
6.	87%	31.270	30.487	32.971	34.022
7.	115%	41.333	40.298	43.583	44.972
8.	127%	45.646	44.503	48.130	49.665
9.	155%	55.710	54.315	58.742	60.614
10.	200%	71.884	70.084	75.796	78.212
11.	300%	107.826	105.126	113.694	117.318
12.	400%	143.768	140.168	151.592	156.424
13.	500%	179.910	175.210	189.490	195.530

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2008. do 30.4.2008.	od 1.5.2008. do 31.7.2008.	od 1.8.2008. do 31.10.2008.	od 1.11.2008. do 31.1.2009.
1.	35%	15.072	14.631	15.843	16.141
2.	40%	17.225	16.721	18.106	18.447
3.	54%	23.254	22.574	24.444	24.903
4.	65%	27.991	27.172	29.423	29.976
5.	80%	34.450	33.442	36.213	36.894
6.	87%	37.465	36.369	39.381	40.122
7.	115%	49.522	48.073	52.056	53.035
8.	127%	54.690	53.090	57.488	58.569
9.	155%	66.748	64.795	70.162	71.481
10.	200%	86.126	83.606	90.532	92.234
11.	300%	129.189	125.409	135.798	138.351
12.	400%	172.252	167.212	181.064	184.468
13.	500%	215.315	209.015	226.330	230.585

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2009. do 30.4.2009.	od 1.5.2009. do 31.7.2009.	od 1.8.2009. do 31.10.2009.	od 1.11.2009. do 31.1.2010.
1.	35%	17.348	14.677	15.482	15.454
2.	40%	19.826	16.773	17.693	17.662
3.	54%	26.765	22.644	23.886	23.844
4.	65%	32.217	27.256	28.751	28.701
5.	80%	39.652	33.546	35.386	35.324
6.	87%	43.122	36.482	38.483	38.415
7.	115%	57.000	48.223	50.868	50.778
8.	127%	62.948	53.255	56.176	56.077
9.	155%	76.823	64.996	68.561	68.440
10.	200%	99.130	83.866	88.466	88.310
11.	300%	148.695	125.799	132.699	132.465
12.	400%	198.260	167.732	176.932	176.620
13.	500%	247.825	209.665	221.165	220.775

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2010. do 30.4.2010.	od 1.5.2010. do 31.7.2010.	od 1.8.2010. do 31.10.2010.	od 1.11.2010. do 31.1.2010.
1.	35%	16.219	15.509	16.619	16.752
2.	40%	18.536	17.725	18.993	19.146
3.	54%	25.024	23.928	25.641	25.487
4.	65%	30.122	28.803	30.864	31.112
5.	80%	37.073	35.450	37.986	38.291
6.	87%	40.317	38.551	41.310	41.642
7.	115%	53.292	50.959	54.605	55.044
8.	127%	58.853	56.276	60.303	60.787
9.	155%	71.829	68.684	73.599	74.189
10.	200%	92.682	88.624	94.966	95.726
11.	300%	139.023	132.936	142.449	143.592
12.	400%	185.364	177.248	189.932	191.456
13.	500%	231.705	221.560	237.415	239.320

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2011. do 30.4.2011.	od 1.5.2011. do 31.7.2011.	od 1.8.2011. do 31.10.2011.	od 1.11.2011. do 31.1.2012.
1.	35%	17.571	17.079	18.446	18.817
2.	40%	20.082	19.519	21.082	21.505
3.	54%	27.110	26.351	28.460	29.031
4.	65%	32.633	31.719	34.258	34.945
5.	80%	40.163	39.038	42.163	43.010
6.	87%	43.677	42.454	45.852	46.773
7.	115%	57.735	56.118	60.610	61.826
8.	127%	63.759	61.973	66.934	68.278
9.	155%	77.816	75.637	81.691	83.331
10.	200%	100.408	97.596	105.408	107.524
11.	300%	150.612	146.394	158.112	161.286
12.	400%	200.816	195.192	210.816	215.048
13.	500%	251.020	243.990	263.520	268.810

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2012. do 30.4.2012.	od 1.5.2012. do 31.7.2012.	od 1.8.2012. do 31.10.2012.	od 1.11.2012. do 31.1.2013.
1.	35%	19.498	18.946	20.224	20.022
2.	40%	22.283	21.653	23.113	22.883
3.	54%	30.082	29.231	31.203	30.892
4.	65%	36.210	35.186	37.559	37.185
5.	80%	44.566	43.306	46.226	45.766
6.	87%	48.466	47.095	50.271	49.770
7.	115%	64.064	62.252	66.450	65.788
8.	127%	70.749	68.748	73.384	72.653
9.	155%	86.347	83.905	89.564	88.671
10.	200%	111.416	108.264	115.566	114.414
11.	300%	167.124	162.396	173.349	171.621
12.	400%	222.832	216.528	231.132	228.828
13.	500%	278.540	270.660	288.915	286.035

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2013. do 30.4.2013.	od 1.5.2013. do 31.7.2013.	od 1.8.2013. do 31.10.2013.	od 1.11.2013. do 31.1.2014.
1.	35%	21.216	20.090	21.416	21.210
2.	40%	24.247	22.960	24.476	24.240
3.	54%	32.733	30.997	33.043	32.723
4.	65%	39.401	37.311	39.774	39.389
5.	80%	48.494	45.921	48.952	48.479
6.	87%	52.737	49.939	53.235	52.721
7.	115%	69.710	66.011	70.368	69.689
8.	127%	76.984	72.899	77.711	76.961
9.	155%	93.956	88.972	94.844	93.928
10.	200%	121.234	114.802	122.380	121.198
11.	300%	181.851	172.203	183.570	181.797
12.	400%	242.468	229.604	244.760	242.396
13.	500%	303.085	287.005	305.950	302.995

Red. br.	Procenat	Iznos u dinarima			
		od 1.2.2014. do 30.4.2014.	od 1.5.2014. do 31.7.2014.	od 1.8.2014. do 31.10.2014.	od 1.11.2014. do 31.1.2015.
1.	35%	22.282	20.198	21.716	21.718
2.	40%	25.466	23.084	24.818	24.820
3.	54%	34.379	31.163	33.505	33.508
4.	65%	41.382	37.511	40.330	40.333
5.	80%	50.931	46.167	49.637	49.641
6.	87%	55.388	50.207	53.980	53.984
7.	115%	73.214	66.365	71.353	71.359
8.	127%	80.853	73.290	78.798	78.805
9.	155%	98.679	89.449	96.171	96.179
10.	200%	127.328	115.418	124.092	124.102
11.	300%	190.992	173.127	186.138	186.153
12.	400%	254.656	230.836	248.184	248.204
13.	500%	318.320	288.545	310.230	310.255

3.5. Pregled OSNOVICA za OBRAČUN DOPRINOSA za OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE PREDUZETNIKA

a) 1.1.2002. - 31.8.2004.

Mesec za koji se utvrđuje osnovica za doprinos	Minimalna osnovica za obračun doprinosa	Rok za uplatu
JANUAR **2002.**	**12.143,00**	15.02.2002.
FEBRUAR	**12.143,00**	15.03.2002.
MART	**12.143,00**	15.04.2002.
APRIL	**12.143,00**	15.05.2002.
MAJ	**12.590,00**	15.06.2002.
JUN	**12.429,00**	15.07.2002.
JUL	**12.952,00**	15.08.2002.
AVGUST	**13.461,00**	15.09.2002.
SEPTEMBAR	**14.317,00**	15.10.2002.
OKTOBAR	**13.921,00**	15.11.2002.
NOVEMBAR	**14.439,00**	15.12.2002.
DECEMBAR	**14.800,00**	15.01.2003.
JANUAR **2003.**	**16.643,00**[1]	15.02.2003.
FEBRUAR	**16.643,00**[1]	15.03.2003.
MART	**16.643,00**[1]	15.03.2003.
APRIL	**14.589,00**[2]	15.04.2003.
MAJ	**14.589,00**[2]	15.05.2003.
JUN	**14.589,00**[2]	15.06.2003.
JUL - DECEMBAR	**15.257,00**[3]	do 15-og u mesecu za prethodni mesec
JANUAR - JUN **2004.**	**18.004,00**[4]	do 15-og u mesecu za prethodni mesec
JUL - AVGUST 2004.	**19.088,00**[5]	do 15-og u mesecu za prethodni mesec

b) od 1.9.2004.

Od 1. septembra 2004. godine osnovica doprinosa za preduzetnike je oporeziva dobit odnosno paušalno utvrđeni prihod na koji se plaća porez po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana za konačno utvrđivanje oporezive dobiti za tekuću godinu preduzetnici plaćaju mesečnu akontaciju doprinosa na osnovicu koju čini osnovica za mesečnu akontaciju poreza na dohodak (član 22. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje).

---

1 Do dobijanja rešenja o visini osnovice za obračun doprinosa od Poreske uprave kao i do usvajanja novog Zakona o PIO primenjivao se navedeni podatak.

2 Za prvo polugodište 2003. godine osnovica za obračun doprinosa za PIO, prema novom Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju, za lica koja obavljaju samostalnu delatnost (osim paušalaca), nije mogla biti niža od prosečne zarade u Republici Srbiji za period jul - decembar 2002. godine, tj. 14.589 dinara.

3 Za period januar - jun 2003. godine, prosečna zarada je 15.257 dinara, a to je najniža osnovica za PIO koja se primenjivala od 1. jula 2003. do kraja 2003. godine.

4 Za period jul - decembar 2003. godine prosečna zarada je 18.004 dinara, a to je najniža osnovica za PIO koja se primenjivala od 1. januara 2004. godine do 30. juna 2004. godine.

5 Za period jul - avgust 2004. godine 19.088 dinara, a to je najniža osnovica za PIO koja se primenjivala od 1. jula do 31. avgusta 2004. godine.

3.6. Pregled STOPA DOPRINOSA od 1.9.2004. godine

a) 1.9.2004. - 29.5.2013.

Pregled stopa doprinosa po Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje **koje su se primenjivale od 1. septembra 2004. do 29. maja 2013. godine** daju se u sledećem pregledu:

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
1.	ZARADE I NAKNADE ZARADA koje se isplaćuju po osnovu zaposlenja	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
2.	Dodatni doprinos za STAŽ OSIGURANJA SA UVEĆANIM TRAJANJEM: - ako se 12 meseci računa kao 14 meseci - ako se 12 meseci računa kao 15 meseci - ako se 12 meseci računa kao 16 meseci - ako se 12 meseci računa kao 18 meseci	 poslodavca poslodavca poslodavca poslodavca	 3,7% 5,5% 7,3% 11,0%		
3.	Lica u radnom odnosu, odnosno ZAPOSLENI UPUĆENI NA RAD U INOSTRANSTVO	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
4.	**Za domaće državljane koji su na teritoriji Republike zaposleni kod:**				
	- stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
	- stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili	poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
	- stranih pravnih i fizičkih lica ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno **i za poslodavce osnovica doprinosa je zarada**				
5.	Za strane državljane i lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih pravnih i fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno i za poslodavce osnovica doprinosa je zarada	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
6.	Za strane državljane ili lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom i za poslodavca osnovica doprinosa je zarada	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
7.	**Strani državljani koji na teritoriji Republike** rade kod domaćih organizacija **na osnovu posebnog ugovora o razmeni** stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji	osiguranika	-	12,3%	-
8.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE - ako je ugovor zaključen SA NEZAPOSLENIM LICEM	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
9.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE - ako je ugovor zaključen SA PENZIONISANIM LICEM	osiguranika	11,0%	-	-
		poslodavca	11,0%		-
10.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE ako je ugovor zaključen sa licem angažovanim preko omladinske ili studentske zadruge koje NIJE STARIJE OD 30 GODINA	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		zadruge	11,0%	6,15%	0,75%
11.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE sa licem koje obavlja poslove preko omladinske i studentske zadruge, a NEMA 26 GODINA ŽIVOTA I NALAZI SE NA ŠKOLOVANJU	zadruge	4,0%	2,0%	-
12.	BOLOVANJA koja terete sredstva Zavoda (bolovanje preko 30 dana i bolovanja po čl. 74. st. 1 tač. 1), 3), 4), 5) i 7) Zakona o zdravstvenom osiguranju) - za zaposlene	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		isplatioca	11,0%	6,15%	0,75%
13.	Naknade zarade za vreme PORODILJSKOG ODSUSTVA, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva radi posebne nege deteta - za zaposlene	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		isplatioca	11,0%	6,15%	0,75%
14.	Naknada INVALIDIMA RADA DRUGE KATEGORIJE na teret fonda	isplatioca	-	12,3%	-
15.	NEPLAĆENO odsustvo u slučaju odsustva roditelja, usvojitelja, hranitelja, odnosno staratelja do navršene treće godine života deteta	poslodavca	-	12,3%	-
16.	Ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju	organizacije gde se obavlja stručno osposoblja-vanje i usavršavanje	4,0%	2,0%	-
17.	DOPUNSKI RAD (lice osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	22,0%		-
18.	Ugovor o trgov. zastupanju i posredovanju (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	22,0%	-	-
19.	Ugovor o trgov. zastupanju i posredovanju (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)		22,0%	12,3%	-
20.	Prihodi od AUTORSKIH PRAVA (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika (autora)	22,0%	-	-
21.	Prihodi od AUTORSKIH PRAVA (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika (autora)	22,0%	12,3%	-
22.	UGOVOR O DELU (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	22,0%		-
23.	UGOVOR O DELU (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)		22,0%	12,3%	-

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
24.	Izabrana, postavljena i imenovana lica koja ostvaruju razliku zarade odnosno plate za vreme dok obavljaju javne funkcije: - narodni poslanici - opštinski odbornici i dr.	osiguranika	11,0%	6,15%	0,75%
		isplatioca	11,0%	6,15%	0,75%
25.	Lica koja se nalaze na STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU, dokvalifikaciji ili prekvalifikaciji upućena od Nacionalne službe za zapošljavanje	Nacionalne službe za zapošljavanje	4,0%	2,0%	-
26.	UČENICI I STUDENTI kada se u skladu sa Zakonom nalaze NA OBAVEZNOM PROIZVODNOM RADU, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi	škole i fakulteti	4,0%	2,0%	-
27.	LICA NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA dok rade u privrednoj jedinci ustanove za izdržavanje kazne	ustanove za izdržavanje kazne	4,0%	2%	-
28.	Učesnici organizovanih JAVNIH RADOVA i lica koja se nalaze na osposobljavanju i obučavanju za odbranu	isplatioca	-	2,0%	-
29.	PENZIJE kao i naknade po osnovu preostale radne sposobnosti koje isplaćuje fond PIO	isplatioca	-	12,3%	-
30.	Penzije, invalidnine ili renta od inostranog nosioca osiguranja koju primaju državljani RS, ako nisu osigurani po drugom osnovu	osiguranika	-	12,3%	-
31.	Strani državljani na školovanju ili stručnom usavršavanju	osiguranika	-	12,3%	-

b) od 30.5.2013. do 31.7.2014.

Pregled stopa doprinosa po Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje **koje su se primenjivale od 30. maja 2013. do 31. jula 2014. godine** daju se u sledećem pregledu:

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
1.	ZARADE I NAKNADE ZARADA koje se isplaćuju po osnovu zaposlenja	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
2.	Dodatni doprinos za STAŽ OSIGURANJA SA UVEĆANIM TRAJANJEM: - ako se 12 meseci računa kao 14 meseci - ako se 12 meseci računa kao 15 meseci - ako se 12 meseci računa kao 16 meseci - ako se 12 meseci računa kao 18 meseci	 poslodavca poslodavca poslodavca poslodavca	 3,7% 5,5% 7,3% 11,0%		
3.	Lica u radnom odnosu, odnosno ZAPOSLENI UPUĆENI NA RAD U INOSTRANSTVO	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
4.	**Za domaće državljane koji su na teritoriji Republike zaposleni kod:**				
	- stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
	- stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili	poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
	- stranih pravnih i fizičkih lica ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno i **za poslodavce osnovica doprinosa je zarada**				
5.	Za strane državljane i lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih pravnih i fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno i za poslodavce osnovica doprinosa je zarada	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
6.	Za strane državljane ili lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom i za poslodavca osnovica doprinosa je zarada	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
7.	**Strani državljani koji na teritoriji Republike** rade kod domaćih organizacija **na osnovu posebnog ugovora o razmeni** stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji	osiguranika	-	12,3%	-
8.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE - ako je ugovor zaključen SA NEZAPOSLENIM LICEM	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		poslodavca	11,0%	6,15%	0,75%
9.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE - ako je ugovor zaključen SA PENZIONISANIM LICEM	osiguranika	13,0%	-	-
		poslodavca	11,0%		-

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
10.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE ako je ugovor zaključen sa licem angažovanim preko omladinske ili studentske zadruge koje NIJE STARIJE OD 30 GODINA	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		zadruge	11,0%	6,15%	0,75%
11.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE sa licem koje obavlja poslove preko omladinske i studentske zadruge, a NEMA 26 GODINA ŽIVOTA I NALAZI SE NA ŠKOLOVANJU	zadruge	4,0%	2,0%	-
12.	BOLOVANJA koja terete sredstva Zavoda (bolovanje preko 30 dana i bolovanja po čl. 74. st. 1 tač. 1), 3), 4), 5) i 7) Zakona o zdravstvenom osiguranju) - za zaposlene	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		isplatioca	11,0%	6,15%	0,75%
13.	Naknade zarade za vreme PORODILJSKOG ODSUSTVA, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva radi posebne nege deteta - za zaposlene	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		isplatioca	11,0%	6,15%	0,75%
14.	Naknada INVALIDIMA RADA DRUGE KATEGORIJE na teret fonda	isplatioca	-	12,3%	-
15.	NEPLAĆENO odsustvo u slučaju odsustva roditelja, usvojitelja, hranitelja, odnosno staratelja do navršene treće godine života deteta	poslodavca	-	12,3%	-
16.	Ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju	organizacije gde se obavlja stručno osposoblja-vanje i usavršavanje	4,0%	2,0%	-
17.	DOPUNSKI RAD (lice osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	24,0%		-
18.	Ugovor o trgov. zastupanju i posredovanju (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	24,0%	-	-
19.	Ugovor o trgov. zastupanju i posredovanju (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)		24,0%	12,3%	-
20.	Prihodi od AUTORSKIH PRAVA (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika (autora)	24,0%	-	-
21.	Prihodi od AUTORSKIH PRAVA (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika (autora)	24,0%	12,3%	-
22.	UGOVOR O DELU (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	24,0%		-
23.	UGOVOR O DELU (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)		24,0%	12,3%	-
24.	Izabrana, postavljena i imenovana lica koja ostvaruju razliku zarade odnosno plate za vreme dok obavljaju javne funkcije: - narodni poslanici - opštinski odbornici i dr.	osiguranika	13,0%	6,15%	0,75%
		isplatioca	11,0%	6,15%	0,75%

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
25.	Lica koja se nalaze na STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU, dokvalifikaciji ili prekvalifikaciji upućena od Nacionalne službe za zapošljavanje	Nacionalne službe za zapošljavanje	4,0%	2,0%	-
26.	UČENICI I STUDENTI kada se u skladu sa Zakonom nalaze NA OBAVEZNOM PROIZVODNOM RADU, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi	škole i fakulteti	4,0%	2,0%	-
27.	LICA NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA dok rade u privrednoj jedinci ustanove za izdržavanje kazne	ustanove za izdržavanje kazne	4,0%	2%	-
28.	Učesnici organizovanih JAVNIH RADOVA i lica koja se nalaze na osposobljavanju i obučavanju za odbranu	isplatioca	-	2,0%	-
29.	PENZIJE kao i naknade po osnovu preostale radne sposobnosti koje isplaćuje fond PIO	isplatioca	-	12,3%	-
30.	Penzije, invalidnine ili renta od inostranog nosioca osiguranja koju primaju državljani RS, ako nisu osigurani po drugom osnovu	osiguranika	-	12,3%	-
31.	Strani državljani na školovanju ili stručnom usavršavanju	osiguranika	-	12,3%	-

c) od 1.8.2014.

Pregled stopa doprinosa po Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje **koje se primenjuju od 1. avgusta 2014. godine** daju se u sledećem pregledu:

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
1.	ZARADE I NAKNADE ZARADA koje se isplaćuju po osnovu zaposlenja	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		poslodavca	12,0%	5,15%	0,75%
2.	Dodatni doprinos za STAŽ OSIGURANJA SA UVEĆANIM TRAJANJEM: - ako se 12 meseci računa kao 14 meseci - ako se 12 meseci računa kao 15 meseci - ako se 12 meseci računa kao 16 meseci - ako se 12 meseci računa kao 18 meseci	 poslodavca poslodavca poslodavca poslodavca	 3,7% 5,5% 7,3% 11,0%		
3.	Lica u radnom odnosu, odnosno ZAPOSLENI UPUĆENI NA RAD U INOSTRANSTVO	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		poslodavca	12,0%	5,15%	0,75%
4.	**Za domaće državljane koji su na teritoriji Republike zaposleni kod:**				
	- stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
	- stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili	poslodavca	12,0%	5,15%	0,75%
	- stranih pravnih i fizičkih lica ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno i **za poslodavce osnovica doprinosa je zarada**				
5.	Za strane državljane i lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih pravnih i fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno i za poslodavce osnovica doprinosa je zarada	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		poslodavca	12,0%	5,15%	0,75%
6.	Za strane državljane ili lica bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom i za poslodavca osnovica doprinosa je zarada	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
7.	**Strani državljani koji na teritoriji Republike** rade kod domaćih organizacija **na osnovu posebnog ugovora o razmeni** stručnjaka ili sporazuma o međunarodnoj tehničkoj saradnji	osiguranika	-	10,3%	-
8.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE - ako je ugovor zaključen SA NEZAPOSLENIM LICEM	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		poslodavca	12,0%	5,15%	0,75%
9.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE - ako je ugovor zaključen SA PENZIONISANIM LICEM	osiguranika	14,0%	-	-
		poslodavca	12,0%		-

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
10.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE ako je ugovor zaključen sa licem angažovanim preko omladinske ili studentske zadruge koje NIJE STARIJE OD 30 GODINA	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		zadruge	12,0%	5,15%	0,75%
11.	Naknada za PRIVREMENE I POVREMENE POSLOVE sa licem koje obavlja poslove preko omladinske i studentske zadruge, a NEMA 26 GODINA ŽIVOTA I NALAZI SE NA ŠKOLOVANJU	zadruge	4,0%	2,0%	-
12.	BOLOVANJA koja terete sredstva Zavoda (bolovanje preko 30 dana i bolovanja po čl. 74. st. 1 tač. 1), 3), 4), 5) i 7) Zakona o zdravstvenom osiguranju) - za zaposlene	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		isplatioca	12,0%	5,15%	0,75%
13.	Naknade zarade za vreme PORODILJSKOG ODSUSTVA, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva radi posebne nege deteta - za zaposlene	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		isplatioca	12,0%	5,15%	0,75%
14.	Naknada INVALIDIMA RADA DRUGE KATEGORIJE na teret fonda	isplatioca	-	10,3%	-
15.	NEPLAĆENO odsustvo u slučaju odsustva roditelja, usvojitelja, hranitelja, odnosno staratelja do navršene treće godine života deteta	poslodavca	-	10,3%	-
16.	Ugovor o stručnom osposobljavanju i usavršavanju	organizacije gde se obavlja stručno osposoblja-vanje i usavršavanje	4,0%	2,0%	-
17.	DOPUNSKI RAD (lice osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	26,0%		-
18.	Ugovor o trgov. zastupanju i posredovanju (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	26,0%	-	-
19.	Ugovor o trgov. zastupanju i posredovanju (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)		26,0%	10,3%	-
20.	Prihodi od AUTORSKIH PRAVA (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika (autora)	26,0%	-	-
21.	Prihodi od AUTORSKIH PRAVA (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika (autora)	26,0%	10,3%	-
22.	UGOVOR O DELU (lice koje je zdravstveno osigurano po drugom osnovu)	osiguranika	26,0%		-
23.	UGOVOR O DELU (lice koje nije zdravstveno osigurano po drugom osnovu)		26,0%	10,3%	-
24.	Izabrana, postavljena i imenovana lica koja ostvaruju razliku zarade odnosno plate za vreme dok obavljaju javne funkcije: - narodni poslanici - opštinski odbornici i dr.	osiguranika	14,0%	5,15%	0,75%
		isplatioca	12,0%	5,15%	0,75%

Red. br.	Vrste primanja	Na teret	Stope doprinosa		
			PIO	Zdrav. osiguranje	Nezaposlenost
1	2	3	4	5	6
25.	Lica koja se nalaze na STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU, dokvalifikaciji ili prekvalifikaciji upućena od Nacionalne službe za zapošljavanje	Nacionalne službe za zapošljavanje	4,0%	2,0%	-
26.	UČENICI I STUDENTI kada se u skladu sa Zakonom nalaze NA OBAVEZNOM PROIZVODNOM RADU, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi	škole i fakulteti	4,0%	2,0%	-
27.	LICA NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA dok rade u privrednoj jedinci ustanove za izdržavanje kazne	ustanove za izdržavanje kazne	4,0%	2%	-
28.	Učesnici organizovanih JAVNIH RADOVA i lica koja se nalaze na osposobljavanju i obučavanju za odbranu	isplatioca	-	2,0%	-
29.	PENZIJE kao i naknade po osnovu preostale radne sposobnosti koje isplaćuje fond PIO	isplatioca	-	10,3%	-
30.	Penzije, invalidnine ili renta od inostranog nosioca osiguranja koju primaju državljani RS, ako nisu osigurani po drugom osnovu	osiguranika	-	10,3%	-
31.	Strani državljani na školovanju ili stručnom usavršavanju	osiguranika	-	10,3%	-

4. O S T A L O

4.1. Pregled PODATAKA u PROCENTIMA za USKLAĐIVANJE i LIMIT USKLAĐENJA IZNOSA NAKNADE ZARADE INVALIDA RADA II i III KATEGORIJE

Red. br.	Period za usklađivanje novčane naknade	Utvrđena i usklađena novčana naknada invalida rada II i III kategorije		"Službeni glasnik RS", broj
		procenti za usklađivanje	limit usklađenih iznosa	
1.	April, maj i jun 2003. godine prema Zakonu o PIO	-	6.630,00	
2.	Jul, avgust i septembar 2003. godine	7,69%	7.139,85	76/2003
3.	Oktobar, novembar i decembar 2003. godine	2,97%	7.315,90	106/2003
4.	Januar, februar i mart 2004. godine	12,28%	8.254,71	9/2004
5.	April, maj i jun 2004 godine	-4,57%	7.877,47	47/2004
6.	Jul, avgust i septembar 2004. godine	5,13%	8.281,58	85/2004
7.	Oktobar, novembar i decembar 2004. godine	5,06%	8.700,63	118/2004
8.	Januar, februar i mart 2005. godine	11,64%	9.713,38	10/2005
9.	April, maj i jun 2005. godine	-1,71%	9.547,28	37/2005
10.	Jul, avgust i septembar 2005. godine	6,82%	10.198,40	68/2005
11.	Oktobar, novembar i decembar 2005. godine	3,56%	10.561,46	94/2005
12.	Januar, februar i mart 2006. godine	3,56%	10.561,46	94/2005
13.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2006. godine	8,34%	11.442,29	39/2006
14.	Oktobar, novembar i decembar 2006. godine januar, februar i mart 2007. godine	5,83%	12.109,38	96/2006
15.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2007. godine	3,75%	12.563,47	38/2007
16.	Oktobar, novembar i decembar 2007. godine	7,78%	13.540,92	99/2007
17.	Januar, februar i mart 2008. godine - vanredno usklađivanje	11,06%	15.038,55	20/2008
18.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2008. godine	6,97%	16.086,74	50/2008
19.	Oktobar, novembar i decembar 2008. godine januar, februar i mart 2009. godine i dalje - vanredno i redovno usklađivanje	14,13%	18.359,80	101/2008
20.	Decembar 2010. godine januar, februar i mart 2011. godine	2%	18.727,00	101/2010
21.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2011. godine	5,5%	19.757,00	27/2011
22.	Oktobar, novembar i decembar 2011. godine januar, februar i mart 2012. godine	1,2%	19.994,00	78/2011
23.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2012. godine	3,46%	20.685,86	34/2012
24.	Oktobar, novembar, decembar 2012. godine, januar, februar, mart 2013. godine	2%	21.099,58	98/2012
25.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2013. godine	2%	21.521,57	31/2013
26.	Oktobar, novembar, decembar 2013. godine, januar, februar, mart 2014. godine	0,5%	21.629,18	87/2013
27.	April, maj, jun, jul, avgust i septembar 2014. godine	**0,5%**	**21.737,33**	38/2014

REVIZOR br. 18-19/2015

OBAVEŠTENJE - ISPRAVKA

Poštovani pretplatnici,

Budući da smo nakon izlaska iz štampe časopisa **REVIZOR br. 18-19/2015** uočili da smo greškom u **DELU VI DRUGI PRIHODI** pod naslovom **15.3. Novčana naknada kod prestanka radnog odnosa po osnovu Programa Vlade RS** naveli Program Vlade za rešavanje viška zaposlenih iz Odluke koja je prestala da važi, stupanjem na snagu nove **Odluke o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u postupku privatizacije za 2015. godinu** ("Službeni glasnik RS", broj 9/2015 - stupila na snagu 28. januara 2015. godine), to ovim putem ispravljamo učinjen propust.

U nastavku dajemo tekst u skladu sa novim Programom Vlade za rešavanje viška zaposlenih i molimo Vas da ovim tekstom zamenite tekst objavljen u časopisu **REVIZOR br. 18-19/2015 na stranama 452, 453 i 454 u delu koji je označen sa 15.3.**

Izvinjavamo se pretplatnicima zbog učinjenog propusta.

15.3. Novčana naknada kod prestanka radnog odnosa po osnovu Programa Vlade RS

Prema odredbi člana 9. stav 1. tačka 20) Zakona, **ne plaća se porez na dohodak građana na primanja ostvarena po osnovu novčane naknade koja se isplaćuje** licu kome prestaje radni odnos u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju **u skladu sa aktom Vlade** kojim se utvrđuje program za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju - **do iznosa utvrđenog tim programom, a za lica starija od 50 godina života - bez ograničenja iznosa.**

Pod aktom Vlade u smislu navedene odredbe, podrazumeva se **Odluka o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u postupku privatizacije za 2015. godinu** ("Službeni glasnik RS", broj 9/2015 - dalje: Odluka) čiji sastavni deo čini **Program za rešavanje viška zaposlenih u postupku privatizacije za 2015. godinu**. Odluka je stupila na snagu 28. januara 2015. godine.

Danom stupanja na snagu ove odluke prestala je da važi **Odluka o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju** ("Službeni glasnik RS", br. 64/2005, 89/2006, 85/2008, 90/2008 (ispr.), 15/2009, 21/2010, 46/2010, 9/2011, 6/2012, 63/2013, 21/2014 i 129/2014). Lica koja su do dana stupanja na snagu Odluke o utvrđivanju Programa za rešavanje viška zaposlenih u postupku privatizacije za 2015. godinu ostvarila pravo na posebnu novčanu naknadu u skladu sa ranije važećom odlukom ostvaruju prava utvrđena tom odlukom.

Programom za rešavanje viška zaposlenih u postupku privatizacije za 2015. godinu (dalje: Program) određuju se:

- nosioci aktivnosti utvrđivanja viška zaposlenih,
- način rešavanja viška zaposlenih,
- izvori i način odobravanja sredstava.

Program se primenjuje na:

1) subjekte privatizacije u postupku privatizacije za koje je Agencija za privatizaciju objavila Javni poziv za prikupljanje pisama o zainteresovanosti, u skladu sa članom 18. Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", broj 83/2014 - dalje: subjekti privatizacije).
2) subjekte privatizacije nad kojim treba biti pokrenut stečaj u skladu sa Akcionim planom za okončanje postupka privatizacije za 188 subjekata kroz pokretanje stečaja (dalje: Akcioni plan).

Subjekti privatizacije su dužni da:

1) sagledaju poslovno i finansijsko stanje, kao i perspektive daljeg razvoja na osnovu programa poslovno-finansijske konsolidacije, u skladu sa zakonom;
2) formiraju tim za sprovođenje postupka utvrđivanja viška zaposlenih. Članovi tima u privrednim društvima mogu biti i predstavnici jedinica lokalne samouprave, Nacionalne službe za zapošljavanje, reprezentativnih sindikata i udruženja poslodavaca osnovanih na nivou jedinica lokalne samouprave, privredne komore i dr.;
3) utvrde pravnu i ekonomsku osnovanost utvrđivanja viška zaposlenih, kao i osnovanost statusne promene - izdvajanje pojedinih preduzeća ili delova tih preduzeća i njihovo osamostaljivanje na ekonomskim principima, u cilju racionalizacije poslovanja i broja zaposlenih, u skladu sa zakonom;

4) obaveste Nacionalnu službu za zapošljavanje o pokretanju postupka utvrđivanja viška zaposlenih;
5) utvrde broj potrebnih radnika i ukupan višak zaposlenih, kao osnov za utvrđivanje nove organizacije i sistematizacije poslova, uz obavezu da organi upravljanja i drugi nadležni organi u čijem delokrugu rada je poslovanje privrednih društava, prilikom izrade Programa vode računa da isto može da obavlja svoju delatnost i nakon realizacije Programa;
6) zaključe sporazum o međusobnom regulisanju prava i obaveza po osnovu rada, ukoliko prema zaposlenom koji je utvrđen kao višak imaju obaveze po bilo kom osnovu iz radnog odnosa;
7) sprovedu anketu među zaposlenima o njihovim namerama i spremnosti za prihvatanje opcija za rešavanje socijalno-ekonomskog položaja pre i nakon prestanka radnog odnosa;
8) donesu predlog Programa i da ga dostave reprezentativnim sindikatima i Nacionalnoj službi za zapošljavanje, u skladu sa Zakonom o radu;
9) razmotre predloge Nacionalne službe zapošljavanje i mišljenje sindikata i da ih obaveste o svom stavu, kao i da na osnovu predloženih mera aktivne politike zapošljavanja od strane Nacionalne službe za zapošljavanje sprovedu i organizuju potrebne aktivnosti;
10) utvrde i dostave Program ministarstvu nadležnom za poslove zapošljavanja;
11) u roku od 30 dana od dana prenosa sredstava po odobrenom Programu, izvrše obaveze iz odobrenog Programa i o tome dostave izveštaj ministarstvu nadležnom za poslove zapošljavanja.

Ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja podnosi subjektu privatizacije zahtev za povraćaj sredstava, u roku od 15 dana od dana utvrđivanja da sredstva nisu utrošena, odnosno da su nenamenski utrošena.

Nacionalna služba za zapošljavanje ostvaruje neposrednu saradnju sa subjektom privatizacije i obavezna je da, u postupku utvrđivanja viška zaposlenih, aktivno učestvuje u realizaciji Programa, odnosno da:

1) formira stručno operativne timove za pružanje stručne pomoći i informisanje o pravima i mogućnostima rešavanja radnopravnog i socijalnog statusa viška zaposlenih;
2) dostavi poslodavcu predlog mera u cilju da se spreči ili na najmanju meru smanji broj otkaza ugovora o radu;
3) posreduje i dovodi u kontakt poslodavce koji iskazuju višak zaposlenih i poslodavce koji iskazuju potrebu za zapošljavanjem;
4) informiše i individualno ili grupno savetuje zaposlene u privrednim društvima o mogućnostima zapošljavanja i ostvarivanju prava;
5) predloži programe mera aktivne politike zapošljavanja;
6) obavlja i druge poslove u skladu sa svojom delatnošću.

Program rešavanja viška zaposlenih odobrava ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja.

Zaposlenom koji je utvrđen kao višak u 2015. godini prestaje radni odnos kada se dobrovoljno opredeli za jednu od opcija, koja je za njega najpovoljnija, i to za:

1) otpremninu u visini dinarske protivvrednosti 200 evra po godini staža osiguranja, po srednjem kursu, na dan dostavljanja spiskova viška zaposlenih od strane poslodavca, s tim da ukupna visina otpremnine ne može biti veća od 8.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;

2) otpremninu obračunatu na način utvrđen Zakonom o radu s tim da ukupna visina otpremnina ne može biti veća od 8.000 evra u dinarskoj protivvrednosti, a visina sredstava po godini staža osiguranja kod poslednjeg poslodavca ne može biti veća od 500 evra u dinarskoj protivvrednosti, po srednjem kursu, na dan dostavljanja spiskova viška zaposlenih od strane poslodavca;

3) otpremninu u iznosu od šest (6) prosečnih zarada po zaposlenom u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike - za zaposlene koji imaju više od 15 godina staža osiguranja.

Zaposleni ne može da ostvari pravo na otpremninu za isti period za koji mu je već isplaćena otpremnina kod istog ili drugog poslodavca.

Pravo na novčanu naknadu u skladu sa propisima o zapošljavanju mogu ostvariti ona lica čija je ukupna visina isplaćene otpremnine, u skladu sa ovom odlukom, manja ili ista od visine otpremnine utvrđene u skladu sa Zakonom o radu.

Izuzetno, za subjekte privatizacije nad kojima treba biti pokrenut stečaj u skladu sa Akcionim planom, mogu se obezbediti sredstva za isplatu otpremnine pri odlasku u penziju, za zaposlene koji ispunjavaju jedan od uslova za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, sredstva za ove namene mogu se obezbediti u budžetu Republike Srbije u visini dve (2) prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Za realizaciju Programa koriste se:

1) sredstva izdvojena u budžetu Republike Srbije;
2) sredstva koja obezbeđuje Nacionalna služba za zapošljavanje, u skladu sa zakonom.

Uz zahtev za obezbeđenje sredstava, subjekt privatizacije dostavlja: program rešavanja viška zaposlenih, odluku nadležnog organa o usvajanju Programa rešavanja viška zaposlenih, odluku o formiranju tima za sprovođenje postupka utvrđivanja viška zaposlenih, važeći i novi akt o sistematizaciji i organizaciji poslova, mišljenje Nacionalne službe za zapošljavanje, mišljenje reprezentativnih sindikata, primer sporazuma o međusobnom regulisanju prava i obaveza po osnovu rada, kopiju rešenja o upisu u Registar privrednih subjekata i izjavu direktora pod materijalnom i krivičnom odgovornošću za tačnost dostavljenih podataka.

Izuzetno, subjekti privatizacije koji imaju od nula do pet zaposlenih, kao i subjekti privatizacije nad kojima treba biti pokrenut stečaj, u skladu sa Akcionim planom dostavljaju uz zahtev za obezbeđenje sredstava, program rešavanja viška zaposlenih, kopiju rešenja o upisu u Registar privrednih subjekata i izjavu direktora pod materijalnom i krivičnom odgovornošću za tačnost dostavljenih podataka.